

Hebrejská mluvnice profesora Weingreena vyšla poprvé roku 1939. Tato učebnice chce pomocí prostých pravidel uvést studenta co nejrychleji do klasické hebrejštiny. Výklad se řídí hlediskem praktického jazyka, vyhýbá se náročné terminologii. Mluvnice je pojata systematicky v navazujících kapitolách. Každý celek končí dvěma překladovými cvičeními – z hebrejštiny do češtiny a z češtiny do hebrejštiny. Knihu doplňují mluvnické tabulky, přehled nepravidelných sloves a slovníček.

„Metody a záslužnost Weingreenovy mluvnice jsou známé: nelibuje si v dlouhých jazykovědných úvodech a dopřává studentu okamžité setkání s jazykem v souvislých textech bez úporného studia jednotlivých slovíček a frází ...“
(Journal of Semitic Studies)

<http://cupress.cuni.cz>

ISBN 80-246-0623-2

9 788024 606231

UČEBNICE BIBLICKÉ HEBREJŠTINY

UČEBNICE

BIBLICKÉ
HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

TB

UČEBNICE
BIBLICKÉ
HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM
PRAHA 2003

Učebnice biblické hebrejštiny je překladem druhého
anglického vydání z roku 1959
a vychází se souhlasem Oxford University Press.

A Practical Grammar for Classical Hebrew: Second Edition was
originally published in English in 1959. This translation is published by arrangement
with Oxford University Press.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR
Weingreen, Jacob

Učebnice biblické hebrejštiny / Jacob Weingreen ;
[z anglického originálu přeložili Josef Hermach a Mlada Mikulicová]. –
2. české vyd. – Praha : Karolinum, 2003. – 357 s.
Název originálu: A practical grammar for classical hebrew
ISBN 80-246-0623-2

811.411.16'02

- biblická hebrejštiny
- učebnice vysokých škol

ÚVOD

Prof. R. M. Gwynn, MA, BD, SF, TCD

Můj přítel a kolega profesor Weingreen mě požádal, abych napsal několik slov na úvod k jeho mluvnici.

U nás na Dublinské univerzitě, kde máme každoročně početné třídy studentů teologie, kteří jsou v hebrejštině naprostými začátečníky, jsme po léta pocítovali potřebu mluvnice napsané co nejjednodušeji, avšak umožňující studentům bez dlouhých průtahů začít s vlastním studiem Starého zákona. Dr. Weingreen je skvěle vybaven pro sepsání takového díla, a to nejen díky své přesné a úplné akademické znalosti hebrejštiny, ale též na základě mnohaletých zkušeností s výukou začátečníků i pokročilejších. Dosáhl u svých studentů pozoruhodné obliby a jeho mluvnice je postavena na metodách, kterých sám používal. Domnívám se, že vytvořil knihu, kterou ocení jak začátečník, tak ti, kdo se postupně seznamují s autentickým textem hebrejského Písma.

© Oxford University Press, 1959
Translation © Josef Hermach, Mlada Mikulicová, 1996

ISBN 80-246-0623-2

PŘEDMLUVA

Tato kniha chce prostým a zajímavým způsobem prakticky naučit klasické hebrejštině. Ačkoli je učitelům i studentům k dispozici množství hebrejských gramatik, dostupných v angličtině, moje zkušenost s výukou tohoto jazyka mi ukázala, že by se dal vynajít jednodušší, přímější a rozumnější systém, než je ten dosavadní. Z rozhovorů s jinými učiteli hebrejštiny jsem usoudil, že je velmi zapotřebí mluvnice, která by studium tohoto jazyka učinila přístupnějším. Abych této potřebě vyhověl, začal jsem připravovat praktickou mluvnici. Po celou dobu práce jsem se řídil následujícími principy:

1. Hebrejská mluvnice je v zásadě schematická. Vyjdeme-li z jednoduchých základních pravidel, je možné téměř matematicky dosadit hlavní slovtvorné skupiny. Kdykoli se v této mluvnici čtenáři předkládá nová látka, obvykle je to s odkazem na již známé zásady, jejichž použitím dosáhneme požadovaného výsledku. Typickým příkladem jsou „slabá slovesa“, která vykládám racionálně, prostou metodou aplikace obecných pravidel o „zvláštních“ písmenech na tato slovesa. Následně je možno dosadit tvary, které v daných případech přibírají.

2. Pro začátečníky je značně nepraktické pokoušet se naučit mluvnici hebrejštiny v celé její šíři. Efektivnější bude zabývat se základními zásadami a obraty, které utvoří základ budoucího zevrubnějšího studia. Proto jsem se raději vyhýbal, pokud to bylo možné a užitečné, odkazům na drobné a rozmanité výjimky, které se vyskytují v pokročilých mluvniciích hebrejštiny.

3. V zájmu přesnosti překladu jsem v nutných případech naznačil linii myšlení, v níž se hebrejštiny pohybuje. Ve cvičeních jsem slovy v závorkách ukázal, co není nutné v angličtině, ale je třeba doplnit v hebrejštině, např.: „Muž vzal knihu ze (na) stolu.“ (Pozn. překl.: Podobné náznaky jsou uzpůsobeny pro češtinu.) Často poukazuji na to, že je výhodné nejprve si přeložit větu do hebrejského způsobu myšlení, pak ji teprve převést do náležitých hebrejských slov.

4. Protože hebrejská slova jsou ohebná, zjistil jsem, že je možno sestavit obsáhlá cvičení na základě poměrně skrovné, leč použitelné slovní zásoby. Domnívám se, že student se má především soustředit na stavbu mluvnických

základů, nikoli shromažďovat obsáhlou slovní zásobu. Až získá slušnou praktickou znalost mluvnice a bude schopen si v hebrejštině prostudovat biblický text, může si rozšiřovat slovní zásobu konzultací se slovníkem.

5. Cvičení jsou rozvržena tak, aby nejen ilustrovala jednotlivé články mluvnického výkladu, ale také aby zahrnovala značnou část předchozí látky i slovní zásoby. Student tak co nejčastěji procvičuje flexi hebrejských slov. Stejně jako mluvnický materiál jsou postupně řazena i cvičení, z nichž každé obsahuje mnoho z předchozího. Cvičné věty jsou sestaveny s prvotním ohledem na překladovou práci a převážně odkazují na biblické postavy a události. Cvičení v druhé části knihy obsahují krátké souvislé pasáže a poezii: student je tak připravován k četbě biblických textů v hebrejštině.

6. Pro zopakování a k referenci najde student v první části knihy souhrn základních prvků hebrejské mluvnice.

7. Tabulky a slovníky na konci knihy obsahují příklady a odkazy a samy o sobě tvoří jakousi mluvnickou kostru. Výhodou takto ilustrativně pojatých tabulek a slovníků je, že student v nich pohodlně najde jakoukoli potřebnou informaci.

Toto jsou hlavní principy, podle nichž jsem pojímal svou knihu. Doufám, že tak vycházím vstříc požadavkům studentů i učitelů hebrejštiny. Jsem velmi vděčný za podporu a pomoc, které se mi během práce dostalo. Chtěl bych poděkovat zasloužilému členu Trinity College v Dublinu profesorovi R. M. Gwynnovi, MA, BD za jeho ustavičný zájem o tuto práci, za pečlivé přečtení rukopisu a za laskavé sepsání úvodu. Zvláště jsem zavázán členovi Magdalen College v Oxfordu profesorovi G. R. Driverovi, MA, MC. Profesor Driver mi velmi ochotně nabídl svou odbornou pomoc: přečtení rukopisu, korektury, cenné připomínky a podněty. Také doplnil poznámku v Dodatku o konsekutivním wāw. Díky korektorům z Clarendon Press za cennou pomoc.

TRINITY COLLEGE
DUBLIN
červen 1939

J. W.

*PŘEDMLUVA
K DRUHÉMU (REVIDOVANÉMU) VYDÁNÍ*

V tomto revidovaném vydání nedošlo k žádným změnám v prezentaci mluvnické látky, slovesných a jmenných tabulek či cvičení. Kromě menších oprav byly však zařazeny následující úpravy a doplňky. Upustil jsem od transliterace spirant s vkladným „h“ (např. bh, gh, kh atd.) a přijal vhodnější metodu transliterace pomocí podtržení písmene (např. g, d atd.). Doufám, že se tím odstraní případné nejasnosti v transliteraci, zvláště na počátku studia. Jako další pomůcky pro studenta jsem zařadil nové vysvětlivky pod čarou a některé stávající rozšířil. K objasnění a doplnění pravidla o vázaném genitivu podstatných jmen vyjadřujícím přívlastek jsem přidal krátkou poznámku v Dodatku.

Široké přijetí této mluvnice hebrejštiny jakožto učebnice je pro mě velkou odměnou. Věřím, že doplňky obsažené v tomto revidovaném vydání přispějí k lepšímu dosažení cílů této knihy.

J. W.

TRINITY COLLEGE
DUBLIN
srpen 1957

PŘEDMLUVA K PRVNÍMU ČESKÉMU VYDÁNÍ

Když jsem více než před rokem obdržel od svého profesora hebrejštiny, Msgre ThDr. Josefa Hermacha, svazek papírů s konceptem překladu Weingreenovy učebnice, netušil jsem ani v nejmenším, jak obrovská práce, náročná časově, technicky i intelektuálně, mě čeká. Vlastně ani teď, když stojím nad téměř dokončeným dílem, nedokážu docenit nezištné nasazení celého týmu spolupracovníků, protože sám jsem se aktivně účastnil pouze poslední fáze – zhotovení sazby pomocí počítače.

Spíše než já by tedy měli psát tyto řádky oni. Rád však přesto využiji této příležitosti, abych upozornil na jejich zásluhy o vznik této knihy; jim patří vděčnost všech vás, kterým – jak doufáme – tato učebnice pomůže porozumět jazyku, kterým Bůh promluvil k lidem.

Poděkování patří samozřejmě na prvním místě Msgre Hermachovi, který dobře vybral titul k překladu a přes nemoc a pokročilý věk nešetřil silami, aby svým studentům, a nejen jim, mohl poprvé po dlouhých desetiletích poskytnout učební text ke studiu biblické hebrejštiny. Nemenší zásluhu však mají moji přátelé bratr Felix OFM a Jiří Žůrek. Jiří editoval a přepsal do počítače rukopis a br. Felix sjednotil potřebnou gramatickou terminologii. Rovněž ve spolupráci s PhDr. Jiřinou Šedínovou navrhl českou transkripci hebrejských písmen a samohlásek, sestavil slovník a spolu s PhDr. Olgou P. Šotolovou a Igorem Sloukou mimořádně precizně provedl korektury. Také jeho řeholní spolubratr Jiří OFM pomohl s přepisem rukopisu.

V závěrečné fázi ochotně přispěl svými znalostmi prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc., který nejen upozornil na chyby a nedostatky, ale aktivní účastí na korekturách je pomohl pokud možno odstranit.

Mgr. Mlada Mikulicová se zhostila úkolu převést do češtiny cvičení k překladům do hebrejštiny (br. Felix pak překladu přizpůsobil slovníky) a vysvětlivky. Uznání za výborně odvedenou práci patří i dvěma ostatním, kdo přepisovali hebrejské části cvičení: Janu J. Janečkovi a mé sestře Marii.

V neposlední řadě chci poděkovat svému příteli, kterého jsem během práce získal, Danielu Trojanovi. Bez jeho rad a praktické pomoci by tato kniha ještě dnes ležela v rukopise, stejně jako bez pochopení a podpory vedení Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Za pomoc při technické realizaci patří dík ing. Rudolfu Matesovi a kolektivu vydavatelství Karolinum, zvláště grafikovi panu Jiřímu Staňkovi, za nevšední vstřícnost a dobrou spolupráci.

Ačkoli se to na první pohled nezdá, hebrejštiny je řeč mimořádně jasná. Nechtěl jsem vyjmenovat celou tu řadu lidí, kteří měli podíl na vydání této učebnice, samoučelně: myslím, že jejich nasazení také může mluvit jasnou řečí, možná ještě srozumitelněji než ona hebrejská písmena.

Není to sice nic více než starý vtíp, který koluje na teologických fakultách, že prý Pán Bůh mluví v nebi hebrejsky. Přesto však chci vám všem, kteří tuto knihu berete do rukou, upřímně popřát, abyste s ním ve svém životě našli společnou řeč.

Ondřej Salvet

Prvních tisíc výtisků této učebnice bylo rozebráno během několika týdnů. S radostí proto připojuji toto postscriptum jako poděkování všem, kdo během přípravy dotisku přispěli ke zkrocení příslovečného tiskařského šotka: prof. PhDr. Jaroslavu Oliveriovi, CSc., PhDr. Jiřině Šedinové, doc. ThDr. Martinu Prudkému a Mgr. Mladě Mikulicové.

Bratr Felix je řeholník a na žádné šotky nevěří. To ale není pravý důvod, proč mu chci jménem vás, čtenářů a studentů, poděkovat zvláště. Nebýt jeho, nebylo by kam tahle slova napsat.

Zmínil jsem se už, že hebrejštiny je zvláště vhodná řeč pro komunikaci s Bohem. Především jemu jsme tedy všichni zavázáni vděčností.

I owe special thanks to William F. Lunnon, B.A., Ph.D., Peter Boran, Dip.Comp.Eng., and James Cotter, B.Sc., from the Computer Science Department of Maynooth College; their help and support made it possible for me to finish this project while studying in Maynooth College, Ireland.

O. S.

OBSAH

A. Hebrejská abeceda	17
B. Výslovnost souhlásek	18
C. Znaménka samohlásek	19
D. O psaní	20
1. Samohlásková písmena	22
2. Otevřené a zavřené slabiky	22
3. Meteg	23
4. Milra' a mil'êl	23
5. Š'wā'	24
6. Maqqēf	26
7. Qāmeç ḥāṭūf	27
8. Dāgēš	28
9. Mappiq	30
10. Rāfē ^h	31
11. Némé souhlásky	31
12. Laryngály	32
13. Akcenty	33
14. Pauza	34
15. K ³ ṭív a q ³ rê	34
16. Člen	35
<i>cvičení 1</i>	37
17. Neodlučitelné předložky ל, ב, כ	38
<i>cvičení 2</i>	41
18. Podstatné a přídavné jméno v singuláru	42
<i>cvičení 3</i>	44
19. Rod a číslo podstatných a přídavných jmen	45
20. Duál	47
<i>cvičení 4</i>	48
21. Spojka ׀	49

22. Tázací zájmena	51	49. Konsekutivní wāw	95
<i>cvičení 5</i>	51	<i>cvičení 16</i>	97
23. Samostatný a vázaný stav	53	50. Stavová slovesa	100
24. Tabulka slov ve stavu samostatném a vázaném	55	<i>cvičení 17</i>	101
<i>cvičení 6</i>	56	51. Celkový popis pravidelného slovesa	103
25. Přivlastňovací zájmena	58	52. Nif‘al	105
26. Neodlučitelné předložky ל, ב s příponami	60	<i>cvičení 18</i>	107
27. Znak určitého předmětu	60	53. Pi‘el	109
<i>cvičení 7</i>	61	<i>cvičení 19</i>	110
28. Osobní zájmena	63	54. Pu‘al	113
29. Pravidelné sloveso (perfektum)	63	<i>cvičení 20</i>	114
30. Další podstatná jména v obou stavech	65	55. Hif‘il	116
<i>cvičení 8</i>	65	56. Hof‘al	118
31. Singulár feminin s příponami	67	<i>cvičení 21</i>	119
32. Ukazovací zájmena	69	57. Hitpa‘el	121
33. Částice ב a předložka ׀ s příponami	69	<i>cvičení 22</i>	124
<i>cvičení 9</i>	70	58. Zájmenné přípony perfekta	126
34. Aktivní příděstí	72	<i>cvičení 23</i>	129
35. Stará akuzativní koncovka ׀	73	59. Zájmenné přípony imperfekta	131
<i>cvičení 10</i>	73	60. Vázaný infinitiv s příponami	133
36. Plurál podstatných jmen s příponami	75	<i>cvičení 24</i>	134
37. Některá nepravidelná podstatná jména s příponami	78	61. Vztažné zájmeno	136
38. Vlastnictví	79	62. Stupňování	137
<i>cvičení 11</i>	79	63. Malý počet přídavných jmen	138
39. Imperfektum pravidelných sloves	81	64. Změny vokalizace v pauze	138
40. Rozkazovací způsob	82	<i>cvičení 25</i>	139
41. Záporný rozkaz neboli zákaz	82	65. Slabé sloveso	141
<i>cvičení 12</i>	83	66. Třídění slabých sloves	142
42. Infinitivy	85	67. Slovesa 1. nûn	142
43. Tázací ׀	85	<i>cvičení 26</i>	148
<i>cvičení 13</i>	86	68. Slovesa 1. ׀ a ׀	150
44. Segolata	88	<i>cvičení 27</i>	154
45. ׀ – „s“	89	69. Slovesa 1. laryngály	157
46. Trpné příděstí	90	<i>cvičení 28</i>	161
<i>cvičení 14</i>	90	70. Slovesa 1. ‘alef	164
47. Předložky s příponami plurálu	92	<i>cvičení 29</i>	166
48. Kohortativ, jusiv	93	71. Slovesa 2. laryngály	168
<i>cvičení 15</i>	93	<i>cvičení 30</i>	173

72. Slovesa 3. laryngály	175
<i>cvičení 31</i>	179
73. Slovesa 3. 'ālef	182
<i>cvičení 32</i>	185
74. Některá dvojnásobně slabá slovesa	188
<i>cvičení 33</i>	191
75. Slovesa 1. jôḏ a wāw	193
<i>cvičení 34</i>	199
76. Slovesa 2. wāw a jôḏ	203
<i>cvičení 35</i>	209
77. Stavová slovesa 2. wāw	212
<i>cvičení 36</i>	214
78. Další dvojnásobně slabá slovesa	217
<i>cvičení 37</i>	222
79. Slovesa 3. hē', tj. 3. wāw a jôḏ	225
<i>cvičení 38</i>	229
80. Další dvojnásobně slabá slovesa	233
<i>cvičení 39</i>	237
81. Slovesa druhé zdvojené	241
<i>cvičení 40</i>	244
82. Defektní slovesa	247
<i>cvičení 41</i>	249
83. Číslovky	253
<i>cvičení 42</i>	255
 Dodatek	 259

Tabulky

1. Pravidelné sloveso	262
2. Pravidelné sloveso se zájmennými příponami	266
3. Slovesa 1. nûn	268
4. Slovesa 1. laryngály a 1. 'ālef	272
5. Slovesa 2. laryngály	274
6. Slovesa 3. laryngály	276
7. Slovesa 3. 'ālef	280
8. Slovesa 1. jôḏ a wāw	284
9. Slovesa 2. wāw a jôḏ	286
10. Slovesa 3. hē'	290

11. Slovesa druhé zdvojené	294
12. Slovesa dvojnásobně slabá	296
13. Maskulina	298
14. Feminina	302
15. Nepravidelná podstatná jména	303

Slovníky

Hebrejsko-český slovník	305
Česko-hebrejský slovník	325

Rejstřík	347
Označení a názvy knih hebrejské Bible	358

A. HEBREJSKÁ ABECEDA

Hebrejská abeceda se skládá z 22 souhlásek:

<i>tvar</i>	<i>jméno</i>	<i>přepis¹</i>	<i>číselná hodnota</i>
<i>na konci slova</i>			
א	'álef	'	1
ב בּ	Bêṭ, Vêṭ	b, v	2
ג גּ	Gímel, Ġímel	g, ġ	3
ד דּ	Dálet, Ďálet	d, ě	4
ה הּ	Hē'	h	5
ו וּ	Wāw	w	6
ז זּ	Zajin	z	7
ח חּ	Ḥêṭ	ḥ	8
ט טּ	Ṭêṭ	ṭ	9
י יּ	Jôḏ	j	10
כ כּ	Kaf, Chaf	k, ch	20
ל לּ	Lámed	l	30
מ מּ	Mêm	m	40
נ נּ	Nún	n	50
ס סּ	Sámech	s	60
ע עּ	'ajin	'	70
פ פּ	Pe', Fe'	p, f	80
צ צּ	Cádê	c	90
ק קּ	Qóf	q	100
ר רּ	Rêš	r	200
ש שּ	Śîn, Šîn	ś, š	300
ת תּ	Tāw, Ṭāw	t, ṭ	400

¹ Výslovnost hlásek je uvedena v kap. B.

Tabulka ukazuje, že

1. šest souhlásek má dvojí tvar, totiž:

ב ג ד כ פ ת bez tečky, jsou-li třené (spirantní, úžinové),

a ב ג ד כ פ ת s tečkou, jsou-li ražené

(úplné vysvětlení je v kap. 8);

2. pět souhlásek má na konci slova zvláštní tvar. Na začátku nebo uprostřed slova mají tvary כ נ מ ז פ צ, ale na konci slova ך ם ן ף ץ;

3. souhlásky jsou zároveň číslice³; jednotky reprezentují znaky א až ט, desítky י až ז, stovky ק až ת.

Složené číslice jsou vyjádřeny takto: 11 אׁ (1+10), protože v hebrejštině píšeme odprava doleva; 12 יב (2+10), 13 יג (3+10) atd., 21 כא (1+20), 31 לא, 101 קא (1+100), 111 קיא (1+10+100), 121 קכא (1+20+100) atd., 201 רא (1+200), 211 ריא (1+10+200), 221 רכא (1+20+200) atd., 500 תק (100+400), 600 תר (200+400), 1000 תתר (200+400+400).

Poznámka: Číslo 15 se nepíše יה, nýbrž טו (6+9) a číslo 16 se nepíše יי, nýbrž יז (7+9). Kombinace יה a יי totiž připomínají jméno Boží (viz kap. 15).

B. VÝSLOVNOST SOUHLÁSEK

Výslovnost souhlásek je velmi důležitá, protože v hebrejské mluvnici na ní záleží mnoho pravidel.

א (v přepisu ׁ) je nehlasné zadržení dechu – asi jako české f'okně

ב „b“, ב „v“

ג „g“, ג (g) jako znělé „ch“ při nedbalém vyslovení „abych byl“

ד „d“, ד (d) jako v anglickém „the“

ה „h“

ו (w) jako anglické „w“; ve dvojhlaskách (aw), (āw), (ēw), (iw), (āw), (îw) – viz pozn. v kap. 11 – a ve slově אִשׁוּׁ se ovšem ו vyslovuje jako „u“ – pozn. překl.

ז „z“

^{A.2} Toto koncové písmeno se píše s dvěma tečkami uvnitř ך, nenásleduje-li po něm samohláska. Pozn. překl.: Do koncového ך se toto tzv. šׁwāׁ (kap. 5) píše jen pro odlišení od ך, ך a ן, přičemž nemá vliv na výslovnost. Viz též vysvětl. 5.3.

^{A.3} Toto užití není biblické, první stopy se nacházejí na makabejských mincích.

ח (ħ) silná neznělá hrtanová souhláska, kterou vyslovíme průchodem vzduchu sevřenou spodní částí hrtanu; ve slově רִחָה (rúah) „duch, dech, vítr“ je před ní zřetelné „a“

ט (t) „t“, přičemž jazyk je opřen o patro

ׁ „j“

כ „k“, כ „ch“

ל „l“

מ „m“

נ „n“

ס „s“

(ׁ) třená znělá laryngála; na poslech krátký chraptivý zvuk

פ „p“, פ „f“

צ „c“; ve staré hebrejštině důrazné (emfatické) „s“, přepisované (š)

ק (q) zadopatrové „k“

ר „r“

ש (š) „s“ dnes nerozlišené od ס

שׁ „š“; s předchozím שׁ šlo původně o jedno písmeno שׁ

ת „t“, ת (t) jako v anglickém „thin“

Rozlišujte pečlivě mezi znaky, které mají podobný tvar:

ב a כ	ג a נ	ך, ך a koncové ך	koncové ך a ם
ה a ח	ט a ז	י, ן a koncové ן	ע, צ a koncové ץ

C. ZNAMÉNKA SAMOHLÁSEK

Krátká

- Paṭah	(a) jako ve slově „saň“
.. Šgól	(e) jako ve slově „sed“, ale
ׁ, ׁ, ׁ, אׁ, אׁ, אׁ, אׁ	po řadě (è), (e ^h), (e') je otevřené ē
.. Hîreq	(i) jako ve slově „lid“
.. Qibbûc	(u) jako ve slově „tudy“
τ Qāmec ḥāṭûf	(o) jako ve slově „moc“

Dlouhá¹

τ Qāmec (ā)	jako ve slově „já“
.. Cērê (ē)	jako ve slově „mléko“
ׁ ..	(ê) jako ē
ׁ . Hîreq (î)	„í“ jako ve slově „mísa“
ׁ Šûreq (û)	„ú“ jako ve slově „ústa“
ׁ Hôlem (ô)	„ó“ jako ve slově „dóm“
·	(ō) jako ô
ׁ τ, ׁ τ	po řadě (āj), (āw)

^{C.1} Vysvětl. překl.: K označení délky samohlásky slouží ^ (ˆ), jde-li o *plné (neúplné)* psaní – lat. scriptio plena (defectiva).

Poznámky:

1. Samohlásky „á“ a „o“ jsou obě reprezentovány znaménkem ך̣. O jeho rozlišení pojednává kap. 7. Do té doby ho budeme přepisovat (ā).

2. Většinou se samohlásková znaménka píší pod souhláskou – בָּ (bā), בּוּ (bu), בֵּ (be), ale šúreq a plný ěolem se píší vedle souhlásky – בוּ (bû), בּוֹ (bô) – a neúplný ěolem se píše nad ni בִּי.²

D. O PSANÍ

V hebrejštině píšeme zprava doleva: např. souhlásky l-m-d napíšeme לָמַד; s podepsanými samohláskami např. לָמַד (lāmād) nebo לָמוּד (lāmūd).

Rozlišujeme otevřené (בָּ, בּוּ) a zavřené (בַּר, בּוּר, בּוֹר, בּוֹר) slabiky. Jakmile známe samohlásky a souhlásky, je tvorba slabik snadná. Každá slabika se skládá ze souhlásky a samohlásky; nemůže začínat samohláskou¹.

Následující cvičení je pro usnadnění opatřeno transkripcí:

בָּ בַּד בְּדָד בִּז בִּזָּז בִּזּוּז בָּמוֹת בְּמוֹתָם בֵּן בָּנוּ
bā-nū bān bā-mô-tām bā-môt bā-mô bām bā-zúz bā-zaz baz bādād bād bā

בְּנִים בְּנוֹת בָּר בְּרָד בְּרָהַר בֵּ בֵּן בֵּינִי בֵּינָם בֵּית בֵּיתוֹ
bê-tô bêt bê-nām bê-nî bēn bēn bē bā-hār bā-rād bār bā-nôt bā-nīm

בְּבַל בְּהַרִים גַּ גָּג גַּל גָּם גֹּן גָּדוֹל גָּזַל גָּבִים דָּבָר
dā-vār gē-vīm gā-zal gē-zel gā-dól gan gam gal gag ga be-hārīm bā-vel

דָּבָר דָּבַר דָּגַל דָּדִים דָּל דָּמִים דִּין דֹּר דֹּרוֹת דֹּרוֹתָם
dô-rô-tām dô-rôt dôr dīn dā-mīm dal dô-dīm de-gel dô-vēr de-ver

^{C.2} Vysvětlivka překladatele: V originále této gramatiky a v jiných starších tiscích, setkalo-li se ěolem a ך̣, bylo zvykem užívat jen jedné tečky: מֹשֶׁה (mōše^h) „Mojžíš“. Podobně ך̣ v těchto tiscích znamená též šo: שָׂנֵא (šōnē^ʿ) „nepřítel“. ך̣ pak znamená buď šo nebo ôš: שֹׁמֵר (šōmēr) „strážce“, עֲשֵׂה (‘ōšē^h) „činící“. Od 3. vydání Kittelovy Bible se tiskne podle starých masoretských rukopisů: מֹשֶׁה, שָׂנֵא.

^{D.1} O výjimce ך̣ viz kap. 21.2 a).

^{D.2} Podoba na konci slova: viz kap. A.2.

דָּשׁוּ בְּגָד גְּדָל בְּדָק הָבוּ הָרָר הָלֵם הָמוּ הַס הַסָּב הַרִים
hē-rīm hē-sēv has hā-mû hō-lēm hā-dār hā-vû bā-daḡ gā-dal be-geḏ dā-šû

בָּהֶם וְבָהוּ וְדָר וְרָר וְיְהוֹשֶׁפֶט דָּוִד מֹת זָכַר זָמַם
zā-mam zō-chēr mā-wet dā-wīd wī-hō-šā-faṭ we-red wā-dōr wā-vō-hû bā-hem

זֶרַע גְּזָר חָבַר בָּטַח עָז חָכָם
hā-chām ‘āz bā-ṭaḥ ḥā-vēr ge-zer ze-ra’

Souhláska ך̣ je němá, takže slyšíme jen samohlásku s ní spojenou; přesto musí být při přepisu uvedena – viz kap. B, písmeno ך̣:

אָ אַב אָבִי אָבִינוּ אַ אֵל אֵלִי אִישׁ אָבֵן אֶת אֶלֶף
'e-lef 'et 'e-ven 'iš 'elī 'el 'e 'ā-vī-nū 'ā-vī 'āv 'ā

אֹר אֹרוֹת הָאב מְאוֹר מְהַאֲדָם
mē-hā-'ā-dām mā-'ōr hā-'āv 'ō-rôt 'ōr

Čtěte a přepište:

שָׁמַיִם וְאָרֶץ וַיְהִי כּוֹכָב מִיְנֵהוּ יָמִים רַמְשֶׁת כְּנֶף עֶזְרָה קֵץ בֶּשֶׁר
תַּבַּת חָמָס קָדָם חָמֵשׁ שָׁנִים וְעֶשֶׂר תַּלְד זָכַר יָקָם עָשׂוּ מוֹעֵד
בֶּן חָדָל יַחַד עָרַב בָּקָר הוֹצִיאָם דָּלַת שְׁפוּט אוֹכַל יוֹן מַתִּי
רְאִיתָ מְקוֹם יַעֲשׂוּ אִשֶׁת בַּעַל יִירָשׁ תַּחַת אֵיל וְאָמַר יֵשׁ מַחוּץ
לְעִיר שָׂדֵהוּ גָמַל לְבָן

Přepište do hebrejštiny:

môt mô-tî lā-mūt sām jôm hēn 'al 'al gad pā-rīm lî lûz kēn
wā-nād qûm ṭal sīm nā-zīd tōr jō-sēf 'ā-nō-chî rā-ḥēl pa-'am lā-
chem 'am hā-'ā-dām lē-wī bōr pe-rec qôlî pā-rôt wā-'ōmar nā-vōn
še-ver hā-šiv lô jā-dî kē-nīm ḥā-lam hā-rag jā-dām ke-sef 'e-ved
'ō-tô 'e-ser ne-feš hā-vû nā-tan qā-nî-tî le-ḥem sū-sīm tam

³ 'e-zer

1. SAMOHLÁSKOVÁ PÍSMENA

Původní hebrejská abeceda má jenom souhlásky. Samohlásky se nepíší. I dnes jsou hebrejské svitky zákona, čtené v synagogách, bez znamének pro samohlásky¹.

Ale dávno před zavedením samohláskových znamének se cítilo, že hlavní samohláskové zvuky by se měly projevit i v písmu. A tak byla tři písmena použita i pro znázornění dlouhých samohlásek:

- ה ve slově מוה značí výskyt ā (v přepisu mā^h), takže se čte jako české „á“.
- י ve slovech בוי, בין a בוסיך značí po řadě výskyt î, ê a ê (v přepisu mí, bēn a sūsêchā), takže se čte jako české „í“, „é“ a „é“.
- ו ve slově טוב značí výskyt ô, nebo ve slově כוסט výskyt û (v přepisu tōv a sūs), a proto se čte jako české „ó“ nebo „ů“; viz úvodní kap. C a v dalším kap. 11.

Tato tři písmena reprezentují samohlásky i souhlásky a říkáme jim *samohlásková písmena* (viz v češtině dvojí úlohu r, l: „lak“, ale „vlk“, „rak“, ale „krk“).

2. OTEVŘENÉ A ZAVŘENÉ SLABIKY

Dvojslabičné slovo קָטַל se čte qā-tál. Slabika קָ (qā) končí samohláskou, proto je *otevřená*. Druhá slabika טַל (tal) končí souhláskou, je tedy *zavřená*.

Definice: Otevřená (zavřená) je slabika končící samohláskou (souhláskou).

Tedy ve slově הָסֵד (hē-sed) je הָ otevřená, ale סֵד zavřená slabika, v מְאָדָּם (mē-’ā-dām) jsou מְ a אֵ otevřené slabiky, דָּ je zavřená. Otevřená slabika má obvykle dlouhou samohlásku, ale je-li přízvukná, může mít i krátkou. Naopak zavřená slabika mívá krátkou samohlásku, ale pod přízvukem může mít i dlouhou.²

¹ Hovoříme-li o „písmenech“ hebrejské abecedy, máme na mysli souhlásky, nikoli samohlásky.

² Šipka tradičně označuje přízvuknou slabiku. Tak קָטַל (qā-tál), הָסֵד (hē-sed). V přepisu je přízvuk označen šikmou čárkou nad samohláskou – zde (á) a (é). Viz také vysvětl. 7.3.

² V קָטַל má otevřená slabika קָ dlouhou samohlásku, ale v הָסֵד je otevřená slabika הָ přízvukná, a proto může mít krátkou samohlásku. V הָסֵד má zavřená slabika סֵד krátkou samohlásku, ale v מְאָדָּם je zavřená slabika מְ přízvukná, proto může mít dlouhou samohlásku.

Existuje zde tedy důležité pravidlo, které lze vyjádřit takto: *nepřízvukná zavřená slabika musí mít krátkou samohlásku*³.

3. METEG

Ve slově הֶ־אֵרִים (he-’ārím) má s^ogól ׀ nalevo od sebe svislou čárku. Tato svislá čárka se nazývá מֶטֶג (meteg) „uzda“ a značí, že slabika takto označená má vedlejší přízvuk. Uvedené slovo se tedy čte he-’ārím; podobně הֶ־אֵדָם je nutno vyslovit hā-’ādām.

Definice: Meteg je krátká svislá čárka nalevo od samohlásky, vyjadřující vedlejší přízvuk. Hlavní přízvuk je pak zpravidla na poslední slabice.

Poznámka: Význam znaménka meteg se ozřejmí až v následujících kapitolách. Prozatím bude stačit, řekneme-li, že meteg slouží jako vedlejší přízvuk (viz kap. 4). Také určuje, zda je slabika otevřená či zavřená (viz kap. 5) a zda znaménko ׀ se má číst o nebo ā (viz kapitoly C a 7 a pozn. 1 v kap. 5).

4. MILRA‘ A MIL‘ĒL

Ve slově דָּבָר (dāvār) je přízvuk na poslední slabice a nazývá se מִלְרַע (milra‘), česky „zdola“. Ale slovo הַחֶסֶד (haḥésed) má přízvuk na předposlední slabice a ten se nazývá מִלְעֵל (mil‘él), což znamená „shora“.

Příklady přízvuku milra‘: שָׁמָר (šāmár), הֶ־אֵדָם (hā-’ādām); přízvuku mil‘él: שָׁמָר׀ (šāmárū), עֵבֶד׀ (’éved).

Většina hebrejských slov má přízvuk milra‘, ovšem dosti slov má mil‘él. Přízvuk může být jen na poslední či předposlední slabice¹. Meteg bývá u druhé slabiky před přízvuknou a značí vedlejší přízvuk jako u: מְהֶ־אֵרֶץ (mē-hā’árec), הֶ־אֵרִים (he-’ārím), הָאֵלֵהִים, כְּאֵדָמָה, ale הַנְּבִיאִים a הַנְּבִיאִים.

² U příkladu הָסֵד je poslední slabika סֵד zavřená a nepřízvukná, a proto její samohláska musí být krátká (vokalizace הָסֵד by byla nemožná).

⁴ Kromě případů, kdy má dlouhé slovo dva přízvuky, a chová se tedy jako dvě slova.

Chybí-li na začátku nebo uprostřed slova pod souhláskou samohláska, píše se pod touto souhláskou znaménko : zvané שָׁמָּ (š^owā') „prázdnota“. Nepíše se tedy בִּיד, ale בִּיַד, ani např. לְשָמוּ, nýbrž לְשָמוּ. Existuje dvojí š^owā': jednoduché a složené.

(1)

Jednoduché š^owā'

a) Š^owā' ve slově שָמוּ (š^omô) se čte jako velmi krátká bezbarvá samohláska¹; říká se mu proto *znělé š^owā'*². Ve slově יָשָמוּ (jiš-môr) však š^owā' uzavírá slabiku, vůbec se nevysloví a říká se mu *němé š^owā'*. V přepisu se neznačí. Pokud tedy slabika začíná š^owā', je znělé, pokud jím končí, je neznělé. Na konci slov se ovšem š^owā' pod souhláskami až na výjimky nepíše³.

b) Š^owā' uprostřed slova po dlouhé samohlásce je znělé, jako např.: שָמוּרִים (šô-m^orîm), po krátké samohlásce je němé, např.: יָשָמוּר (jiš-môr)⁴; viz také pozn. 1.

c) Když se sejdou dvě š^owā' uprostřed slova (např. ve slově יָשָמוּרוּ), pak první (němé) š^owā' uzavírá první slabiku a druhé (znělé) patří již do další slabiky (srov. vysvětl. 8.2).

d) Později (v kap. 8) uvidíme, že tečka v souhlásce (zvaná silné dāgēš) naznačuje, že jde o souhlásku zdvojenou, takže slovo קָטָלוּ je vlastně zkrácené קָטָטָלוּ (qit-ṭ^olû). Podle odst. c) je jasné, že první š^owā' je němé a druhé znělé. Lze tedy shrnout, že š^owā' pod silným dāgēš je znělé.

^{5.1} שָמוּ se tady pokládá za jednoslabičné, שָמוּרִים za dvojslabičné slovo. Vysvětlivka překladatele: Ve skutečnosti jde o dvojslabičné a trojslabičné slovo; viz též vysvětl. 8.2.

^{5.2} Vysvětlivka překladatele: Znělé š^owā' vyslovíme např. při čtení „t“ a „k“ jako t^o a k^o. Podobnost s „e“ svádí k chybnému čtení „te“ a „ke“, jakoby šlo o s^ogól, tedy תָּ וּכָּ.

^{5.3} Výjimkou je několik slov, jako אֶתְּ (‘att^o) „ty“ (f.) – silné dāgēš, a נֶרְדְּ (nērd^o) „nard“ – slabé dāgēš (viz kap. 8).

^{5.4} Protože dlouhá samohláska obvykle bývá v otevřené slabice, patří následující (znělé) š^owā' už do nové slabiky. Naopak krátká samohláska bývá v zavřené slabice, a proto následující (němé) š^owā' slabiku uzavírá. Např. slovo וַיְהִי (wa-j^ohî) je výjimkou. Meteg po krátké samohlásce způsobí odmlku, slabika zůstává otevřená a (znělé) š^owā' patří do nové slabiky. Viz také pozn. v kap. 10 a vysvětl. 8.2. Podobně „vaše (m.) slovo“ דְּבַרְכֶם (d^ova-r^ochem) má druhé š^owā' znělé (viz pozn. 3 v kap. 25).

(2)

Složené š^owā'

Laryngály אההע (viz kap. 12) mají mnoho zvláštností. Stojí-li na začátku slabiky bez samohlásky⁵, nepíše se pod nimi jednoduché š^owā', nýbrž *složené*, což je jedna z následujících ḥāṭēf samohlásek (הַטָּף znamená „spěšný“): ḥāṭēf pataḥ (^a) -, ḥāṭēf s^ogól (^e) ... nebo ḥāṭēf qāmeṣ (^o) -. ⁶. Pro ilustraci uvedeme několik příkladů: Rozk. způsob od pravidelného slovesa שָבַר „zlomil“ zní שָבַר. Avšak tentýž tvar od slovesa עָבַר „přešel“ je עָבַר. Přídavné jméno יָשָר „rovný“ zní v plurálu יְשָרִים, ale קָחַם „moudrý“ má plurál קָחַמִּים.

Poznámka 1: Slabika nemůže začínat dvěma znělými š^owā'. Např. chci-li říct „Samuelovi“ (dativ), mělo by se psát לְשָמוּאֵל, ale první š^owā' se nahradí samohláskou ḥīreq. Píše se tudíž לְשָמוּאֵל (druhé š^owā' zůstalo znělé, ale viz výjimku v kap. 42, vysvětl. 3). Stejně tak místo לְאֵרוֹם se napíše לְאֵרוֹם – srov. kap. 17.1d) a kap. 21.4. Tak i „tvůj (m.) nepřítel“ אֵיבֶיךָ a „tvůj (m.) chlapec“ נְעִרְךָ mají znělé š^owā' (a meteg) – srov. vysvětl. 7.1.

Závěr: Š^owā' zaplňuje prázdné místo pod souhláskou bez samohlásky. Je buď jednoduché, nebo složené.

1. Jednoduché š^owā' :

- a) je znělé na začátku slabiky, jinak je němé;
- b) po dlouhé slabice je znělé, po krátké němé;
- c) sejdou-li se uprostřed slova dvě š^owā', pak je první němé, druhé znělé;
- d) š^owā' pod zdvojenou souhláskou je znělé.

2. Složené š^owā' תָּ - יָ ... nahrazuje znělé i neznělé (viz vysvětl. 44.3 a 59.1) š^owā' pod laryngálami.

Poznámka 2: Sejdou-li se dvě jednoduchá š^owā' na začátku slova, změní se první na ḥīreq. Před složeným š^owā' se jednoduché změní v odpovídající krátkou samohlásku.

⁵ Vysvětlivka překladatele: I když laryngála slabiku zavírá, mívá obvykle také š^owā' složené; srov. však např. němé š^owā' ve tvarech sloves 3. laryngály (tab. 6).

⁶ Jde o zvuk jako u znělého š^owā' zabarvený jako a, e nebo o; netvoří slabiku.

Čtete a přepište:

דָּבַר דְּבָרֵי יִרְדֵּן אֲשֶׁתוֹ מִמְלַכֶּת בְּרוּךְ מְדַבֵּר עֲבָדִים
 אֱלֹהִים אָבִי מוֹשְׁבוֹת מִצְרַיִם יִשְׁבְּרוּ עַבְדְּךָ מִהָרֹו בְּרִיתְךָ
 אֲבָרְהֵם יִצְחָק יַעֲקֹב הֶלְבֵנוֹן יִלְדוּ כְהַנִּים מְלֶךְ עַמְּךָ
 הַשְׁחִית אֲפָרַיִם עַנְבֵי מִלְכְּכֶם וְאַמְרַתְּ אֵלֵיהֶם בְּתוֹךְ
 לַעֲבֹר אֶצְלֶךָ אֲנַחְנוּ חָרְבוּ חֲסָדִים מִשְׁמוּאֵל גִּלְגָּלַת
 מִיְלָדוֹת עַלְיוֹן חָלוּם נְשִׂיהֶם אָרוּם שְׁמִתִּי פְלִשְׁתִּים
 תוֹלְדוֹת

Přeapište do hebrejštiny:

bⁿōt d^vārīm ḥevrōn binjāmīn ^adāmōt n^vī'im nišm^rū hiškīm
 q^ṭaltem ^emōr ta^avōd dark^chā⁷ micrīm zōv^hē be^ṣmet javdēl
 mōt^rōt nafšī 'umlal l^ṣmalkī jīthall^chūn tišm^rēm mišp^tē jichr^ṣū
 baqq^ṣū miš^alōt

6. MAQQĒF

Je-li několik krátkých slov sdruženo v jeden významový celek, klade se mezi ně ležatá čárka zvaná מַקְקֶף (maqqēf), což přeloženo znamená „pojítka“. Tak lze např. spojit pomocí maqqēf אִם טוֹב אֲנִי (‘ím ṭōv ^anī) „jestliže dobrý [jsem] já“ v jeden celek אִם-טוֹב-אֲנִי a ten je potom gramaticky považován za jedno slovo. Má pak jen jeden přízvuk, a to na posledním slově. Předchozí slova přízvuk ztrácejí a dlouhé samohlásky se v nich zkracují. Např. slova קוֹלִי אֶת (‘ēt qōlī) „můj hlas“ je možno spojit takto: אֶת-קוֹלִי (‘et-qōlī). Všimněme si, že první slovo ztrácí přízvuk, čímž se stává *uzavřenou nepřízvučnou slabikou*, která podle definice v kap. 2 musí mít *krátkou* samohlásku. Tak se ze cērē stává s^ṣgōl.

Definice: Maqqēf je krátká vodorovná čárka spojující několik slov v jedno. Přitom si pouze poslední slovo ponechává svůj přízvuk.

^{5.7} Samohláska se umísťuje v koncovém ך.

^{5.8} Zdvojená hláska (silné dāgēš kap. 8.2).

7. QĀMEC ḤĀṬŪF

Znak ׀ se někdy čte jako ā (qāmec), jindy jako krátké o (qāmec ḥāṭūf). Rozličné čtení se řídí tímto pravidlem: vyskytuje-li se samohláskové znaménko ׀ v uzavřené nepřízvučné slabice, je nutno ho číst jako krátké „o“, ale ve slabice otevřené nebo uzavřené přízvučné se tento znak musí číst jako dlouhé „ā“¹.

Příklady:

1. וַיִּקָּוּ (wajjāqom). Toto slovo má přízvuk mīl'ēl, a proto znaménko ׀ v otevřené slabice ׀ se čte ā, ale v uzavřené ם se musí číst jako o. Podobně וַתָּנוּס (wattānos). Ale ve slově לֶכֶב je ׀ sice v uzavřené slabice, ale ta je přízvučná, proto se slovo musí číst lēvāv.

2. הֶחֱמָה (ḥoch-mā^h). Toto slovo má přízvuk na poslední slabice. Slabika ם se tedy uzavřená i nepřízvučná, takže se v ní znaménko ׀ čte jako o. Totéž znaménko ׀ se ovšem v poslední otevřené slabice čte jako ā.

Poznámka: Tento typ podstatného jména (הֶחֱמָה znamená „moudrost“) se snadno odliší od slovesa הֶחֱמָה „byla moudrá“, které má v první slabice meṭeg. Ten naznačuje ukončení první slabiky slova (působí totiž odmlku, viz kap.3) už za prvním ׀, slabika je proto otevřená a celé slovo se musí číst ḥā-ch^ṣmā. Podobně אֶחְלָה (‘ochlā^h) „pokrm“ oproti אֶחְלָה (‘āch^ṣlā^h) „[ona] jedla“.

3. הִנְנִי má v prvním ׀ zdvojevací tečku (silné dāgēš, viz kap. 8), plně psáno by mělo být הִנְנִי (ḥonnēnī). Znaménko ׀ je tedy v uzavřené nepřízvučné slabice, a proto se čte o. Ale ve slově לָמַד (lāmōd) je ׀ pod přízvukem, proto je nutno ho číst jako ā.

Upozornění: Slovo בָּתִּים „domy“ se vyskytuje i ve tvaru בְּתִים, což by ukazovalo, že se četlo bātīm a ne bottīm.

4. כֹּל־אִישׁ (kol iš) má maqqēf za כֹּל, což tuto slabiku činí *uzavřenou nepřízvučnou* (viz předchozí kapitola), a proto se ׀ čte jako o².

¹ Také v otevřené slabice: a) před ḥāṭēf qāmec, jako u לִחְלִי (lo-ḥ^ṣlī) „nemoci, chorobě“, kde ׀ se čte „o“ změnou původního znělého š^{wā} u ׀ vlivem ׀. (viz pozn. 2 v kap. 5 a kap. 17.1d), b) před jiným qāmec ḥāṭūf (první má meṭeg), na něž se ḥāṭēf qāmec změnilo – srov. vysvětl. 44.3 a 4, c) před qāmec u קִדְשִׁים (qo-dā-šim) – viz vysvětl. 44.4.

² Bez maqqēf je כֹּל „všichni, každý, celý“. Slabika spojená pomocí maqqēf ztrácí přízvuk a uzavírá se, takže její samohláska se redukuje z ḥōlem (ō) na qāmec ḥāṭūf (°), viz kap. 6.

Závěr: Samohláskové znaménko ַ je qāmec (ā) v otevřené nebo přízvučné slabice. Ve slabice zavřené a zároveň nepřízvučné jde o qāmec ḥāṭūf (o).

Čtete a přepište:

וַיִּמְתְּ עֲרֻמָּה אֶמְרָנָא חֲכָמָתוֹ דְּבַרְךָ קִדְקִדְ שְׁמֵרְתִי בְּקָר עֲנִידְ
שְׁמֵרְתָם שְׁמַעוּ יַרְבְּעֵם מִתְנַיִם נִפְלָה כְּדַרְלֵעֲמֵר דְּמִדָּה לַיְלָה גְּדַלְךָ
מֵרִים יִכְתַּב־שֵׁם אֲזַנְיָהִם יְבָרְכוּ מִדְּבַר לְרְאוּבֵנִי כְּתַפְשֻׁכֶם רַעַב
גְּפִרִית כָּל־הָאֲרֵץ שְׁמַר־לִי פְרִים כְּתִנּוֹת הַחֲכָם

8. DĀĠĒŠ

דַּגֵּשׁ (dāgēš), česky „probodávající“, je tečka uprostřed písmena. Je dvojí: slabé¹ (lat. lene) a silné (lat. forte).

(1)

Slabé dāgēš

Existuje šest písmen, která mají dvojí výslovnost (raženou a třenou). Ta se v písmu rozlišuje tečkou uvnitř písmena. Jedná se o souhlásky: בּגדכפת (psány bez tečky se přepisují: v g d ch f t) a בּגדכפת (s tečkou se přepisují: b g d k p t). Těchto šest znaků bez tečky se vyslovuje měkce, jde o třené souhlásky. Je-li do nich vložena tečka, vyslovují se tvrdě jako souhlásky ražené. Uvedené tečce se říká slabé dāgēš. Mnemotechnický název pro skupinu těchto písmen je: בּגד כּפּת (b^ogad k^ofat). Zde je několik příkladů:

ב	doufal	בָּטַח (bāṭaḥ)	on pohřbí	יִקְבֹּר (jīqbōr)
ב	bude doufat	יִבְטַח (jīvṭaḥ)	pohřbil	קָבַר (qāvar)
ד	jih	דָּרוֹם (dārôm)	ospravedlnil	הִצְדִּיק (hicdīk)
ד	a jih	וְדָרוֹם (w ^o dārôm)	byl spravedlivý	צָדַק (cāḏak)

^{7.3} Slova, která mají přízvuk mil'êl (tj. na předposlední slabice, viz kap. 4), budou značena šipkou nad přízvučnou slabikou. Slova, nad nimiž není šipka, mají přízvuk milra' (na poslední slabice).

^{8.1} Slabé dāgēš je opakem silného dāgēš, které znamená zdvojení písmena.

פ	byl plodný	פָּרָה (pārā ^h)	bude počítat	יִסְפֹּר (jispōr)
פ	a bude plodný	וּפָרָה (úfārā ^h)	počítal	סָפַר (sāfar)
ג	loupil	גָּזַל (gāzal)	tlouci	לִיגְּפוּ (lingōf)
ג	bude loupit	יִגְזֹל (jīgzōl)	tloukl	גָּגַף (nāgaf)
כ	každý	כָּל (kōl)	budu vzpomínat	אֶזְכֹּר ('ezkōr)
כ	a každý	וְכָל (v ^o chōl)	vzpomenul	זָכַר (zāchar)
ת	pověsil	תָּלָה (tālā ^h)	zpečetit	לְחַתֵּם (laḥtōm)
ת	a pověsí	וְתָלָה (w ^o tālā ^h)	zpečetil	חָתַם (ḥāṭam)

Slabé dāgēš se tedy píše do souhlásek b^ogad k^ofat jen když jimi začíná slabika a bezprostředně je ve výslovnosti *nepředchází* samohláska (ani znělé či složené š^owā'). Jinak zde slabé dāgēš není². Výjimkou jsou např. tvary מַלְכֵי (mal-chê), viz pozn. 4 v kap. 44, שִׁפְתֵי (sif-tê) a רִידְפוּ (rid-fū), viz vysvětl. 40.1 – pozn. překl.

(2)

Silné dāgēš

značí, že hláska je z nějakého důvodu zdvojená. Tak např.: קָטַטַל = קָטַל, מִשְׁשֵׁר = מִשְׁשֵׁר, הַשְּׁשֵׁר = הַשֵּׁר. Silné dāgēš se může objevit v každém písmenu, kromě laryngál (אֶהֱחֵל) a písmena ר, které se často pro svou podobnost k laryngálám přidává. Těchto pět písmen nelze zdvojit kvůli výslovnosti.

Nejčastějšími důvody zdvojení souhlásky uprostřed slova jsou:

a) *kompensující dāgēš* (lat. dāgēš forte compensativum). Zastupuje souhlásku, většinou to bývá ג.

Příklad: מִן znamená z, ze, od. Chci-li tedy říci „od Saula“, mohu místo dvou slov מִן שְׂאוּל (min šā'úl) říci pouze jedno: מִשְׂאוּל (miššā'úl). Všimněme si, že místo očekávaného מִנְשְׂאוּל se ג mezi dvěma samohláskami, z nichž každá má svou souhlásku, asimilovalo k následující souhlásce, a namísto

² Vysvětlivka překladatele: Slabé dāgēš se píše i do posledního písmena slova končícího dvěma souhláskami, které obě mají š^owā' – první němé, druhé znělé (srov. kap. 5.1d); toto znělé š^owā' podle autora *netvoří* novou slabiku (srov. vysvětl. 5.3, 5.6 a kap. 5.1c). Na začátku slova po rozlučovacím akcentu (viz dodatek 1) nebo po dvojháskách v pozn. ke kap. 11 se slabé dāgēš píše – viz též vysvětlivku 38.5.

zdvojeného **שׁשׂ** je psáno pouze jedno **שׁ** se silným dāġeš uprostřed (srov. změnu předpony in- u slov začínajících souhláskou l, m nebo r);

b) *charakterizující dāġeš* (lat. dāġeš forte characteristicum). V tzv. intenzivních kmelech neboli slovesných rodech piʿel a puʿal, stejně jako v reflexivním kmene hitpaʿel (kap. 51) dochází k charakteristickému zdvojení prostřední souhlásky. Příklad: od základního kmene **שׁקף** (bāqāš) se vytvoří piʿel **בַּקֵּשׁ** (biqqēš), který má charakterizující dāġeš v písmenu **ק**;

c) *libozvučné dāġeš* (lat. dāġeš forte euphonicum). Někdy je slovo zdvojeno z důvodu snadnější či plynulejší výslovnosti – např. u **לְכֹהֵן** „pojd, přece“.

Poznámky:

1. V případě, že např. již zmíněná předložka **בְּ** předchází slovo začínající souhláskou z b³gaḏ k³fat, bude v ní mít dāġeš dvojí funkci. Jednak to bude normální slabé dāġeš, poukazující na raženou výslovnost souhlásky, a zároveň bude znamenat kompenzující dāġeš, zdvojující souhlásku náhradou za asimilované **ב**.

2. Jindy zase, začíná-li slovo po předložce **בְּ** laryngálou nebo písmenem **ג**, které nelze zdvojit, prodlužuje se předcházející samohláska – ħîreq se mění v cêrê (první slabika, která by normálně byla zavřená zdvojením následující souhlásky, bude otevřená, a ta má obvykle – srov. kap. 2 – dlouhou samohlásku). Například: „od muže“ se řekne **בְּמֵישׁ** (z původního **בֵּין אִישׁ**), „od zlého“ zase **בְּמַרְע** (z původního **בֵּין רַע**).

Závěr: Dāġeš je tečka uvnitř písmene. Rozlišuje se:

1. slabé dāġeš, které se píše ve skupině souhlásek b³gaḏ kefat, přičemž naznačuje, že se tyto souhlásky vyslovují raženě;
2. silné dāġeš, které zdvojuje všechny souhlásky kromě laryngál a **ג**.

9. MAPPÍQ

Je-li písmeno **ה** na konci slabiky bez samohlásky, např. ve slově **מַה** (mā^h), je většinou němé – jde o samohláskové písmeno (srov. kap. 1). Jsou však případy, kdy je třeba takové **ה** vyslovit jako souhlásku (české neznělé „h“). V tom případě se v **ה** píše tečka, zvaná **מַפְיָק** (mappîq), česky „vynášejíci“.

Například: **סוּס** (sūs) znamená „kůň“. „Klisna“ je **סוּסָה** (sūsā^h). Avšak „její kůň“ se musí napsat **סוּסָהּ** a vyslovit (sūsā^h). Podobně i ve slovese **גַּבַּהּ** (gāvā^h) „byl vysoký“ je třeba „h“ vyslovit.

10. RĀFE^h

רַפֵּה (rāfe^h), v překladu „zjemnění, změkčení“, je ležatá čárka nad písmenem, která upozorňuje, že v tomto písmenu bylo záměrně vynecháno silné dāġeš. Například „hledali“ se řekne **בִּיקְשׁוּ** (biqq^ššū) s charakterizujícím dāġeš v **ק** (viz kap. 8). Pro libozvučnost se však může též napsat **בִּיקְשׁוּר**, a v tom případě se čte „biqq^ššū“. Rāfe^h se klade také nad hlásku **ה** a upozorňuje, že tato hláska nemá mappîq. Srov. **מְלִכָּה** „královna“ a **מֶלֶךְ** „její král“. V tiscích je však tato značka vzácná.

Poznámka: U často používaných slov (jako např. „a byl“ **וַיְהִי**) se někdy dokonce dāġeš vynechá aniž by bylo nahrazeno pomocí rāfe^h, takže se píše **וַיְהִי** bez rāfe^h, ale za pataḥ se přidá meteg, který ukazuje, že š³wā’ je znělé (viz kap. 3), nebo se píše jednoduše **וַיְהִי**¹.

11. NĚMÉ SOUHLÁSKY

Hlásky **אֵהִי** ztrácejí někdy svou souhláskovou povahu a pouze „odpočívají“ v předcházející samohlásce, tj. nevyslovují se.

Příklady:

1. „Bůh“ se řekne **אֱלֹהִים**, chceme-li však říci „Bohu“, pak předešleme předložku **לְ**. Vznikne slovo **לְאֱלֹהִים** (podle poznámky o složeném š³wā’, viz kap. 5). Protože však **א** se po předchozí samohlásce nebude vyslovovat, ztratí pod sebou složené š³wā’ a samohláska s³gól se prodlouží na cêrê. Vznikne tedy slovo **לְאֵלֹהִים** (lē’lōhîm), viz kap. 17.1e). V tomto slově se také nevysloví **י** po samohlásce ħîreq.

2. Předchází-li předložka **לְ** slovu **יְהוּדָה** (j³hūdā^h), dostaneme **לְיְהוּדָה**. Z obou š³wā’ je pak ħîreq, a **י** je němé: **לְיְהוּדָה** (lĕhūdā^h). Přitom se ani **ה** po qamec nevysloví. Stejně **בְּ** a **בִּירוּשָׁלַיִם** dává **בִּירוּשָׁלַיִם** (vzniká î).

3. Při rychlém vyslovení slova „smrt“ **מָוֶת** ve spojení s následujícím slovem (např. „Mojžíšova smrt“) se s³gól změni na š³wā’ (**מָוֶת**). Tento tvar se však ihned změni na **מֵוֶת** (zde v sousloví **מֵוֶת־מֹשֶׁה**), kdy **ו** se nevysloví a „odpočívá“ v ħôlem.

4. Podobně: **מִי** (mî), **מֵי** (mê), **לוֹ** (lū), **לוֹ** (lō), **לוֹ** (lō), **לוֹ** (lō) **לוֹ** (lō), **לוֹ** (lō) **לוֹ** (lō) **לוֹ** (lō).

^{10.1} **וַיְהִי** je vlastně normální tvar, ale bude-li tento výraz připojen pomocí maqqēf k jedno-slabičnému nebo dvojslabičnému slovu s přízvukem mîl’el, dostává se **וּ** o dvě místa dále od přízvukné slabiky a dostává meteg. Proto **וַיְהִי מֹשֶׁה**, **וַיְהִי מֹשֶׁה**, ale **וַיְהִי־כֵן**.

Poznámka: Jestliže hlásky ך a ך tvoří s tzv. heterogenní samohláskou dvojhlásku (tj. ך, ך, ך, ך, ך a ך, ך, ך, ך, ך – srov. kap. B a C), ponechávají si svou souhláskovou povahu a vyslovují se, jako např.: דָּי (daj), קָנִי (qānûj), קָ (qaw), גּוֹי (gôj), פּוֹי (pâw). U זֶה (ze^h) je ך němé¹ – pozn. překl.

12. LARYNGÁLY

Laryngály אהרע mají mnoho zvláštností:

1. Nepřipouštějí silné dāgēš (viz kap. 8.2), místo toho se náhradně prodlouží předcházející samohláska. z מן אָרָם vznikne מְאָרָם¹.

2. Mají zálibu v samohlásce paṭaḥ, která bývá pod nimi a někdy i před nimi. Např. podstatné jméno מֶלֶךְ „král“ je segolatum, tj. podstatné jméno, které má v obou slabikách s^ogôl (viz kap. 44), ale זָבַח „obět“, které patří do stejné skupiny, avšak končí laryngálou, se nenapíše זָבַח, protože laryngála ך „vyžaduje“ paṭaḥ. Podobně נָעַר „chlapec“ místo נְעָר.

3. Laryngály nepřijímají jednoduché š^owa, ale složené (kap. 5.2). Tak např. plurál od יָשָׂר „přímý“ je יְשָׂרִים, ale plurál podobného slova začínajícího laryngálou – חָכָם „moudrý“ – bude חֲכָמִים a nikoli חָכְמִים, jak by se mohlo očekávat.

4. סוּם „kůň“ je podstatné jméno, kde je mezi dvěma souhláskami šûreq. Podobné slovo „vítř“ se nepíše רָוּחַ, ale רִוָּחַ (rûaḥ), protože se před laryngálou v koncové přízvukné slabice ozve po dlouhé samohlásce paṭaḥ, kterému se říká *vplížená* paṭaḥ (lat. furtivum). Stejně infinitiv od שָׁמַע „slyšel“ je שְׁמָע (š^omōa’).

Závěr: K laryngálám se řadí tyto souhlásky: אהרע. Často se k nim ještě přidává (ač není laryngálou) ך, neboť má podobné vlastnosti.

1. Nepřipouštějí silné dāgēš, protože je nelze zdvojit. Místo toho se prodlouží předcházející samohláska.

2. Mají zálibu v samohlásce paṭaḥ.

3. Píše se pod nimi složené š^owā místo jednoduchého.

4. Po přízvukné slabice s dlouhou samohláskou se pod ně vplíží paṭaḥ.

^{11.1} Vysvětlivka překladatele: (^h) však prodlužuje samohlásku, takže výslovnost e^h je ê.

^{12.1} Podobně u písmena ך (pozn. 2 v kap. 8).

13. AKCENTY

První dva verše hebrejské Bible se píší takto:

1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
2 וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם

Nehledě na samohlásky, má zde každé slovo nad sebou nebo pod sebou nějaké znaménko. Tato znaménka se nazývají akcenty a slouží:

1. k vyznačení přízvukné slabiky při četbě nebo zpěvu. V prvních třech slovech prvního verše je přízvuk na poslední slabice (milra’) – viz kap. 4, ale u slova הַשָּׁמַיִם a וְהָאָרֶץ je přízvuk na předposlední slabice (mil’êl)¹;

2. jako interpunkční znaménka k označení logických částí (např. poloviny a konce) verše. Z tohoto hlediska se dělí do dvou skupin, přičemž znaménka první skupiny vyjadřují přerušeni, druhé pokračování². Dva nejvýznamnější rozlučovací akcenty jsou:

a) akcent na konci verše se jmenuje סִלּוּק (sillûq) „konec“. Je to krátká svislá čárka pod souhláskou. (Pozor na podobnost se znaménkem meteg! Sillûq se ovšem může vyskytovat *pouze* na konci verše pod přízvuknou slabikou.) Slovo s tímto akcentem je tedy vždy poslední ve verši a za ním následuje סוּף פְּסוּק (sôf pāsûq) „konec verše“, což je znaménko podobající se naší dvojtečce (:), které slouží jako tečka za větou;

b) znaménko אָטֵנָה (’atnâḥ) „oddech“ a označuje logický konec první poloviny verše;

3. jako noty s významem hudebním, kdy označují klesání a stoupání melodie.

Upozornění: Sillûq a meteg se mohou vyskytovat pohromadě, jako např. ve slově מְהִירָא. Meteg se však nikdy nevyskytne pod přízvuknou slabikou a sillûq zase nemůže být mimo poslední slovo verše.

Závěr: Přízvuky označují: 1. přízvuknou slabiku, 2. interpunkci a 3. noty s hudebním významem.

¹ V mluvnících se všechny akcenty běžně označují šipkou nad přízvuknou slabikou. Jelikož většina slov má přízvuk milra’, označují se jen slova s přízvukem mil’êl.

² Obvykle se jim říká *rozlučovací* a *slučovací* akcenty. Úplný seznam akcentů je na konci knihy v dodatku 2.

14. PAUZA

Běžná mluva má tendenci prodloužit slabiku označenou znaménkem silluq nebo 'atnāh, popř. jiným rozlučovacím akcentem (viz předch. kap.). Tomuto jevu se říká, že slovo je v pauze. Např. „voda“ se řekne מַיִם, ale v pauze se píše מַיִם nebo מַיִם. Vidíme, že se pataḥ změnilo v qāmeḥ. Podobně např. שָׁמַר „střežil“ se změnil na שָׁמַר či שָׁמַר. O tvarech v pauze se více dovíme v kap. 64.

15. K^oTĪV A Q^oRĚ

Jednou ze zajímavostí hebrejsky tištěných Biblí je, že opravy chyb zjištěných v textu jsou provedeny na okraji stránky nebo v poznámkách pod čarou, ale nikdy ne v textu samotném. Tak je tomu i u chyb naprosto zjevných. Odpor k jakýmkoli změnám přímo v textu má důvod ve zcela zvláštní úctě k Písmu svatému, a je to zároveň obrana proti manipulaci s ním.

Klasický případ je známé místo Jer 42, 6. Tam čteme nesmyslné slovo אֲנִי. Chyba vznikla nesprávným zápisem osobního zájmena „my“ אֲנִי־אֲנִי. Ačkoli se jedná o zjevný omyl, opisovači slovo אֲנִי místo אֲנִי v textu ponechali a čtenář, pokud chce číst správně, musí pohlédnout na okraj stránky či do poznámky pod čarou, kde je vytištěn správný tvar. Místo כְּתִיב (k^otív), česky: „toho, co je psáno“, je „nutno číst“, hebrejsky קִרְיָ (q^orĕ), něco jiného, totiž v poznámce opravený text. Odtud název tohoto jevu. Když se později zavedla znaménka samohlásek, psala se znaménka správného slova do chybného slova uvnitř textu; v našem případě se pod chybné souhlásky zapsala znaménka אֲ, - , takže vzniklo ono nesmyslné slovo אֲנִי.

Podobně slova s hrubým a vulgárním významem bývají takto v q^orĕ nahrazována přijatelnějšími a v k^otív jsou doplněna znaménka, která by patřila do q^orĕ.

Existují dva zvláštní případy tzv. *stálého* q^orĕ (lat. q^orĕ perpetuum).

1. *Boží jméno* se v textu vyjadřuje tetragramem יהוה. Toto jméno bylo tak posvátné, že se prakticky neříkalo a q^orĕ k němu bylo אֲדֹנָי (^adōnāj)¹, což znamená „Pán“. Pro častý výskyt slova je běžným zvykem v tištěných heb-

אֲדֹנָי

^{15.1} V kumránských svitcích Izaiáše se q^orĕ Božího jména obvykle píše nad k^otív, čili יהוה. Tento způsob nahrazování je raný, z období, kdy se začínala používat samohlásková znaménka.

rejských Biblí v tomto případě q^orĕ neuvádět a jen v k^otív označit, jaké samohlásky q^orĕ má. Nepoučený čtenář by tak ovšem mohl být v pokušení číst neexistující slovo יהוה² (j^ohōvā^h)³.

2. *Ženské osobní zájmeno singuláru* הִיא (hí') „ona“ se v Tóře někdy píše (jako k^otív) הִיא. Tento tvar snad vznikl záměnou ženského a mužského rodu tohoto zájmena⁴; הִיא (hú') je česky „on“. Je však třeba toto slovo číst הִיא.

Poznámka: V liturgickém textu užívaném v synagogální bohoslužbě jsou chybná slova – tedy k^otív – v textu rovněž ponechána, ale nikde není napsána oprava – q^orĕ. Očekává se, že čtenář je v Bibli zběhlý, a že je sám schopen rozpoznat a správně přečíst chybný text; samohlásky vůbec nejsou značeny.

16. ČLEN

V hebrejštině neexistuje neurčitý člen (nějaký, jakýsi, jeden – viz česká cvičení 2.1, 2.3 a 31.6; žádný – u záporu – viz cv. 3.9).

1. Určitý člen zněl původně הַל (podobně jako arabské 'al). Po spojení s podstatným jménem vzniklo např. הַל־מֶלֶךְ král, ל se asimilovalo k následující souhlásce, která se tím zdvojila – dostala silné dāgēš: הַמֶּלֶךְ. Před běžnou souhláskou je tedy členem ה, s následným silným dāgēš.

2. Začíná-li slovo laryngálou (אֶחָד) nebo ר, které nepřipouštějí silné dāgēš, mění se pod ה samohlásky:

a) před „slabými“ laryngálami (אֶ) a před ר vzniká הַ (pataḥ se prodloužilo v qāmeḥ):

א	světlo	אֹר	to světlo	הָאֹר	člověk	אָדָם	ten člověk	הָאָדָם
ע	oko	עֵינַן	to oko	הָעֵינַן	město	עִיר	to město	הָעִיר
ר	hlava	רֹאשׁ	ta hlava	הָרֹאשׁ	noha	רֵגֶל	ta noha	הָרֵגֶל

^{15.2} Složené š^owā', které bylo pod laryngálou אֶ ve slově אֲדֹנָי, se přemění v jednoduché š^owā' pod י v k^otív יהוה.

^{15.3} Odtud nesprávné české Jehova.

^{15.4} Předtím, než se pro samohlásky začala používat samohlásková písmena (viz kap. 1), psalo se הִיא i הִיא stejně: הִיא.

^{16.1} Meteg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).

b) před „silnými“ laryngálami חה je člen הֵ opět bez silného dāgeš (dá se říci, že je už implicitně obsaženo v drsném zvuku těchto laryngál):

ה	palác	הַיְכָל	ten palác	הַיְיְכָל	sláva	הוֹד	ta sláva	הוֹדוֹ
ח	tma	חֹשֶׁךְ	ta tma	חֹשֶׁךְ	sen	חִלּוֹם	ten sen	חִלּוֹמוֹ

c) stojí-li člen před הֵ nebo před nepřízvučným עֵ a הֵ, má tvar הֵ:

mudrc	חֲכָם	ten mudrc	חֲיָחֲכָם	hory	הָרִים	ty hory	הָרִים
síla	חֵיל ²	ta síla	חֵיל	prach	עָפָר	ten prach	עָפָר

d) před přízvučným הֵ nebo עֵ je člen הֵ – jako ad a):

הֵ	hora	הָר	ta hora	הָרָה	k hoře ⁴	הָרָה	k té hoře	הָרָה
עֵ	silný	עָז	ten silný	עָזוֹ	nepravost	עוֹל	ta nepravost	עוֹל

Závěr: Člen se píše

1. před běžnými hláskami (s výjimkou ר) jako הֵ, s následným silným dāgeš (הַיְיְכָל),

2. bez následujícího silného dāgeš

a) před „slabými“ laryngálami עא nebo před ר jako הֵ,

b) před „silnými“ laryngálami חה jako הֵ (například חֹשֶׁךְ),

c) před הֵ nebo před nepřízvučnými עֵ a הֵ jako הֵ (např. הַיְיְכָל, הַיְיְכָל, הַיְיְכָל);

d) před přízvučnými הֵ a עֵ jako הֵ (např. הָרָה, הָרָה, הָרָה).

Poznámka ke cvičení 1: „Ten muž řekl“ se vyjádří v hebrejštině „Řekl ten muž“ אָמַר הָאִישׁ. „Bůh stvořil“ je podobně „Stvořil Bůh“ אֱלֹהִים בָּרָא. V hebrejštině tedy sloveso je před podmětem; toto je běžné pořadí. (Uvidíme později, že podmět je před slovesem tehdy, je-li na něm zvláštní důraz, např. „ten muž řekl“ je tedy אָמַר הָאִישׁ.)

¹ Meteg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).

² Toto je tvar slova חֵיל v pauze (kap. 14).

³ Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הָר); se členem הָרָה i mimo pauzu.

⁴ Viz kap. 35.

⁵ Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הָרָה); se členem הָרָה i mimo pauzu.

CVIČENÍ 1

stvořil	בָּרָא	město (f.)	עִיר	král	מֶלֶךְ
řekl (komu)	אָמַר (אֵל)	Bůh	אֱלֹהִים	den	יוֹם
přišel (k)	בָּא (אֵל)	prach	עָפָר	noc	לַיְלָה
do, k, na; též dativ	אֶל	tma	חֹשֶׁךְ	světlo	אוֹר
z, od	מִן	hlava	רֹאשׁ	muž, člověk	אָדָם
a	וְ	chrám, palác	הַיְכָל	země, půda	אֲדָמָה

(1) מֶלֶךְ, הַמֶּלֶךְ (2) יוֹם, הַיּוֹם (3) לַיְלָה, הַלַּיְלָה (4) אוֹר, הָאוֹר
 (5) עִיר, הָעִיר (6) ראשׁ, הָראשׁ (7) חֹשֶׁךְ, הַחֹשֶׁךְ (8) הַיְיְכָל,
 הַיְיְכָל (9) עָפָר, הָעָפָר (10) הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה (11) הָאוֹר וְהַחֹשֶׁךְ
 (12) מֶלֶךְ וְאָדָם, הַמֶּלֶךְ וְהָאָדָם (13) אֲדָמָה וְעָפָר, הָאֲדָמָה
 וְהָעָפָר (14) עִיר וְהַיְיְכָל, הָעִיר וְהַיְיְכָל (15) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם
 מִן־הָאֲדָמָה (16) בָּא הַמֶּלֶךְ מִן־הַיְיְכָל (17) אָמַר אֱלֹהִים אֶל־
 הָאָדָם (18) וְאֶל־הָעִיר בָּא הַמֶּלֶךְ (19) בָּרָא אֱלֹהִים אוֹר מִן־
 הַחֹשֶׁךְ

Poznámka k překladům z češtiny do hebrejštiny:

Formulace jsou přizpůsobeny hebrejskému znění, zvláště syntax. Proto věty nejsou ukázkou dobrého českého překladu. V závorce jsou uvedena slova, jež vyžaduje čeština, nebo návrh gramatického tvaru. Výrazy v závorce s rovnítkem usnadňují překlad do hebrejštiny.

1. noc, (ta) noc – 2. den, (ten) den – 3. člověk, (ten) člověk – 4. Bůh, (ten) Bůh – 5. země, (ta) země – 6. chrám, (ten) chrám – 7. temnota, (ta) temnota – 8. prach, (ten) prach – 9. Bůh a (ten) král. – 10. (Ten) chrám a (to) město. – 11. (Ten) člověk a (ta) země. – 12. (Ta) temnota a (to) světlo. – 13. Stvořil člověka ze (= z té) země. – 14. Bůh řekl (předl. אֶל־) králi. – 15. Ten člověk přišel do města. – 16. Přišla noc a temnota. – 17. A člověku (předl. אֶל־) Bůh řekl. – 18. Král vyšel (= přišel) z města. – 19. Do (toho) prachu. – 20. Z chrámu.

(Pozn. překl.: Ukazovací zájmeno je pomůckou pro těžko rozlišitelné případy. Bezpečnějším ukazatelem je větná souvislost.)

⁶ Např. אָמַר, podrobně viz kap. 21.

⁷ Zde je meteg, protože tato slabika je druhá před přízvukem.

17. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY ל, כ, ב

ל (náhražka dativu) je „k“, כ „v“ a כ „jako“.

Tyto předložky (כ není předložka, ale částice – pozn. překladatele) neexistují jako oddělená (samostatná) slova, nýbrž se připojují – podobně jako člen – ke slovům, k nimž patří. Proto se nazývají *neodlučitelné předložky*.

Zdá se, že

ל je základem slova אֶל- „k“

כ je základem zastaralého významu „uvnitř“ slova בֵּית²

כ je pak základem slova כֵּן „tak, tedy“

(1)

Vokalizace je u neodlučitelných předložek tato:

a) Normálně je pod touto předložkou š^owā', např.:

král	מֶלֶךְ	králi	לְמֶלֶךְ	v králi	בְּמֶלֶךְ	jako král	כְּמֶלֶךְ
muž	אָדָם	muži	לְאָדָם	v muži	בְּאָדָם	jako muž	כְּאָדָם

b) Je-li neodlučitelná předložka předponou slova, jež samo začíná š^owā' (např. שְׁמוּאֵל), pak se ze š^owā' pod předložkou, protože dvě š^owā' nemohou být za sebou na začátku slova (viz pozn. 2 v kap. 5), stává ħîreq. Tedy nikoliv לְשְׁמוּאֵל, ale לְשָׁמוּאֵל „Samuelovi“ atd.:

Samuel	שְׁמוּאֵל	Samuelovi	לְשָׁמוּאֵל	v Samuelovi	בְּשָׁמוּאֵל	jako Samuel	כְּשָׁמוּאֵל
králové	מְלָכִים	králům	לְמְלָכִים	v králích	בְּמְלָכִים	jako králové	כְּמְלָכִים

c) Zvláštním případem je slovo začínající na י, jako je יהוּדָה „Juda“. „Judovi“ by se mělo napsat לְיְהוּדָה, souhláska י však ztratí svůj souhláskový charakter (š^owā' začne „odpočívát“ v samohlásce ħîreq); slovo se proto píše לְיְהוּדָה. Stejně se chová i slovo יְרוּשָׁלַיִם „Jeruzalém“:

Judovi	לְיְהוּדָה	v Judovi	בְּיְהוּדָה	jako Juda	כְּיְהוּדָה
Jeruzalému	לְיְרוּשָׁלַיִם	v Jeruzalémě	בְּיְרוּשָׁלַיִם	jako Jeruzalém	כְּיְרוּשָׁלַיִם

d) Další zvláštní případ bodu b) nastane, když je neodlučitelná předložka spojena se slovem začínajícím laryngálou (která pod sebou připouští jen složené

¹ nebo אֶל, jež lépe vyjařuje směr než ל; často (např. u אָמַר) je ל místo אֶל.

² Vysvětlivka překladatele: běžný význam je „dům“ (vázaný stav – viz kap. 23 – od בֵּית).

³ Obvykle se vyskytuje ve tvaru יְרוּשָׁלַיִם.

š^owā'), jako např. אֶרֶץ „lev“. Kombinace לְאֶרֶץ je nemožná z téhož důvodu jako ad b). Předložka v takovém případě přijme odpovídající krátkou samohlásku (opět viz pozn. 2 v kap. 5.2), zde paṭah, לְאֶרֶץ. Tedy:

lev	אֶרֶץ	lvu	לְאֶרֶץ	ve lvu	בְּאֶרֶץ	jako lev	כְּאֶרֶץ
Edom	אֶדוֹם	Edomu	לְאֶדוֹם	v Edomu	בְּאֶדוֹם	jako Edom	כְּאֶדוֹם

e) Výjimku k bodu d) tvoří podstatné jméno אֱלֹהִים „Bůh“. Nedostaneme לְאֱלֹהִים, ale laryngála א ztratí svůj souhláskový charakter (viz kap. 11.1) a začne „odpočívát“ (přestane se vyslovovat) v předchozí samohlásce. Slovo s předložkami bude tedy vypadat takto:

Bohu	לְאֱלֹהִים	v Bohu	בְּאֱלֹהִים	jako Bůh	כְּאֱלֹהִים
------	------------	--------	-------------	----------	-------------

f) Boží jméno (k^otîv יְהוָה) s předponami nabývá zvláštních tvarů, neboť musíme mít na zřeteli, že dané slovo má své q^otê אֲדָנִי. Takže:

Hospodin	(čteme אֲדָנִי יְהוָה)	Hospodinu	(čteme לְאֲדָנִי יְהוָה)
v Hospodinu	(čteme בְּאֲדָנִי יְהוָה)	jako Hospodin	(čteme כְּאֲדָנִי יְהוָה)

g) Bezprostředně před přízvuknou slabikou přijímá občas neodlučitelná předložka samohlásku qāmeç (např.: מַיִם לְמַיִם „vody vodám“, לְשֹׁבֵת „sedět“).

(2)

Neodlučitelná předložka před členem

Je-li neodlučitelná předložka připojena ke slovu se členem, pak ה ze členu vypadne (protože bylo v mluvě málo slyšitelné), a jeho samohláska se přidá pod předložku. Tak se „tomu králi“ napíše לְמֶלֶךְ, ač bychom snad očekávali לְהַמֶּלֶךְ. Stejně tak „muži“ לְאָדָם, „ve tmě“ בְּחֹשֶׁךְ, „do prachu“ לְעָפָר.

Jako לְהַ se změnilo na לְ, tak בְּהַ přejde v בְּ a כְּהַ v כְּ. Úplně obdobně jako לְהַ se změnilo na לְ, tak בְּהַ přejde v בְּ a כְּהַ v כְּ a jako לְהַ se změnilo na לְ, tak בְּהַ přejde v בְּ a כְּהַ v כְּ.

(3)

Předložka מִן

Tato předložka tvoří obvykle předponu ke slovům bez členu. Tím se stává neodlučitelnou a její vokalizace vypadá takto:

⁴ Tvar v pauze (kap. 14).

a) před běžnými souhláskami se ך z předložky asimiluje k následující souhlásce a ta se zdvojí (dostane silné kompenzující dāgēš). Tak ze slova שְׂאוּל a předložky מִן dostaneme spojení מִשְׂאוּל namísto očekávaného מִשְׂאוּל.

Podobně: „od krále“ מִמֶּלֶךְ, „ode dne“ מִיּוֹם, „od noci“ מִלַּיְלָה;

b) před laryngálami a souhláskou ך se místo silného dāgēš v první souhlásce (která je zde nemůže přijmout) prodlouží samohláska pod ך. Tak místo מִאָדָם „z člověka“ budeme psát מִאֲדָם. Stejně tak „z města“ מִמְעִיר, „ze tmy“ מִחֹשֶׁךְ, „z hlavy“ מִרֹאשׁ, „od Hospodina“ מִיְהוָה;

c) před členem může předložka zůstat oddělená jako např. מִן הַמֶּלֶךְ „od toho krále“, nebo se může se substantivem spojit. Pak vypadá tvar takto: מִהַמֶּלֶךְ, rovněž tak „z toho prachu“ מִהָעָפָר; podoba členu se nezmění.

Poznámka: Neodlučitelná předložka tvoří spolu se členem jedinou slabiku. Když se potom v rychlém spádu řeči ה nevyšloví, zůstane jeho samohláska pod předložkou. Toto se však nemůže stát u předložky מִן, protože tato již sama o sobě tvoří slabiku. Proto v tomto případě člen nevypadá.

Závěr:

1. Neodlučitelné předložky ל, כ, ב se vokalizují takto:

- Běžně mají š^owā': לְמֶלֶךְ.
 - Před š^owā' dostávají ħîreq: לְשִׂמוּאֵל.
 - Před ך mají rovněž ħîreq, ale š^owā' pod ך zmizí: לְיְהוָה.
 - Před složeným š^owā' dostávají odpovídající krátkou samohlásku: לְאֲרִי.
 - Před אֱלֹהִים mají cērê a š^owā' pod א zmizí.
 - Před יהוה mají samohlásku odpovídající složenému š^owā' v q^orê, tedy לְיְהוָה.
 - Před přízvučnou slabikou mívají samohlásku qāmeç: לְשִׁבְתָּ.
2. Pokud jsou tyto předpony následovány slovem se členem, pak ה tohoto členu vypadne a jeho samohláska se přesune pod předložku: לְעָפָר, לְאָדָם, לְמֶלֶךְ.
3. Pokud se předložka מִן stane neodlučitelnou, pak se mění:
- před všemi souhláskami kromě laryngál a ך na ך, po němž následuje silné dāgēš, př. מִמֶּלֶךְ;

⁵ ה ve členu je laryngál, proto předcházející předložka má podobu מִן.

b) před laryngálami a ך na ך: מִרֹאשׁ, מִאָדָם; מִן;

c) před členem na ך a člen zůstane nezměněn: מִהַמֶּלֶךְ, מִהָאָדָם.

CVIČENÍ 2

(za)volał, nazval קָרָא	nebesa שָׁמַיִם	Samuel שְׂמוּאֵל
dal (komu) נָתַן (ל)	slovo, věc דָּבָר	lid(ě) לִיד(ֵ)
viděl רָאָה	žena, manželka אִשָּׁה	ten lid הָעָם
chodil, šel הִלָּךְ	ne לֹא ⁶	Pán, Hospodin, Boží jméno יְהוָה

(1) מֶלֶךְ, לְמֶלֶךְ, מִמֶּלֶךְ; הַמֶּלֶךְ, לְמֶלֶךְ, מִן־הַמֶּלֶךְ (2) אָדָם, כְּאָדָם, מִאָדָם; הָאָדָם, כְּאָדָם, מִן־הָאָדָם (3) הַהִיכָל, בְּהִיכָל, מִן־הַהִיכָל (4) הַחֹשֶׁךְ, לַחֹשֶׁךְ, כַּחֹשֶׁךְ (5) עָפָר, מִעָפָר; הָעָפָר, בְּעָפָר, מִן־הָעָפָר (6) אֱלֹהִים, כְּאֱלֹהִים, מִאֱלֹהִים; הָאֱלֹהִים, כְּאֱלֹהִים; מִן־הָאֱלֹהִים (7) יְהוָה, לְיְהוָה, מִיְהוָה (8) אֲדָמָה, כְּאֲדָמָה; הָאֲדָמָה, כְּאֲדָמָה (9) שְׂמוּאֵל, לְשִׂמוּאֵל, כְּשִׂמוּאֵל, מִשְׂמוּאֵל (10) קָרָא אֱלֹהִים לְאוּר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לְיִלְהָ (11) הִלָּךְ הָעָם בַּחֹשֶׁךְ וְלֹא רָאָה אוּר (12) נָתַן שְׂמוּאֵל מֶלֶךְ לָעָם (13) מִן־הַשָּׁמַיִם רָאָה יְהוָה (14) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם מִעָפָר וְאִשָּׁה מִן־הָאָדָם (15) אָמַר שְׂמוּאֵל אֶל־הָעָם: בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעִיר (16) קָרָא אֱלֹהִים לְשִׂמוּאֵל בְּלִילָה (17) נָתַן אֱלֹהִים אִשָּׁה לְאָדָם (18) יְהוָה מֶלֶךְ בְּשָׁמַיִם (19) הִלָּךְ הַמֶּלֶךְ אֶל־הַהִיכָל בְּלִילָה (20) נָתַן אֱלֹהִים אוּר לְאָדָם וְלִאִשָּׁה (21) לֹא אָמַר הַמֶּלֶךְ לְשִׂמוּאֵל דָּבָר (22) קָרָא שְׂמוּאֵל אֶל־יְהוָה (23) לֹא נָתַן יְהוָה אוּר לָעָם (24) הִלָּךְ שְׂמוּאֵל בְּעִיר (25) רָאָה יְהוָה בְּשִׂמוּאֵל רֹאשׁ לָעָם

⁶ Záporka předchází slovo, které popírá; např. לֹא רָאָה „neviděl“.

⁷ Je lepší nechat toto slovo bez vokalizace a překládat je běžným: „Pán“, „Hospodin“.

⁸ U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

1. den, v (jeden) den, od (jednoho) dne, ten den, v ten den, od toho dne – 2. žena, (k [ל] nebo אִשָּׁה) ženě, od ženy, ta žena, (k) té ženě, od té ženy – 3. město, jako město, z (nějakého, jakéhosi) města, (to) město, jako to město, z toho města – 4. (ta) temnota, v (té) temnotě, z (té) temnoty – 5. Bůh, k Bohu, od Boha – 6. (ta) hlava, v (té) hlavě, z (té) hlavy – 7. (ten) prach, jako (ten) prach, z toho prachu – 8. Samuel, v Samuelovi, od Samuela. – 9. Hospodin dal světlo na (= v) nebesích^{9,10}. – 10. Člověk vzešel z prachu a žena z muže. – 11. Bůh zavolal (na [ל]) krále v noci^{9,10}. – 12. Král chodil po (= ve) městě a neviděl. – 13. Bůh dal lidem ve městě světlo (srovnejte slovosled). – 14. Král zavolal (na) Samuela, ale (= a) Samuel nešel. – 15. Lid volal v temnotě k (אל) Hospodinu (slovosled). – 16. Bůh stvořil muže a ženu. – 17. Král přišel k (אל) Samuelovi v noci⁹. – 18. Řekl Hospodin (אל) Samuelovi. – 19. Král viděl v chrámu (nějakou) ženu (slovosled).

18. PODSTATNÉ A PŘÍDAVNÉ JMÉNO V SINGULÁRU

(1)

sg. m.	kůň	סוס	muž	איש	prorok	נביא	král	מֶלֶךְ
sg. f.	klisna	סוסה	žena	אשה	prorokyně	נביאה	královna	מלכה

Zde jsou čtyři podstatná jména v singuláru mužského a ženského rodu. Maskulina se nevyznačují žádnou zvláštní koncovkou, feminina jsou zakončena u nich vždy přízvučnou koncovkou הַ 1.

sg. m.	dobry	טוב	zly	רע	veliky	גדול	vysoky	רם
sg. f.	dobra	טובה	zla	רעה	velika	גדולה	vysoka	רמה

Zde je uvedeno totéž pro přídavná jména; koncovka הַ 1 má též účel^{2,3}.

(2)

a) Kdykoli přídavné jméno rozvíjí nějaké podstatné jméno, klade se *za ně*, a shoduje se s ním v čísle a rodě. Např.: „dobry muž“ אִישׁ טוֹב, „dobry žena“ אִשָּׁה טוֹבָה⁴.

^{17,9} U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

^{17,10} V dalším vždy uvažte pozn. překl. za cv. 1.

^{18,1} לֵיָּהּ má přízvuk jinde, neboť není ženského rodu. Je to delší forma slova לֵיָּהּ (jde o sg. m.). Podobně i nepřívzvučná koncovka הַ 1 v kap. 35 nemá nic společného s rodem, ale je to stará akuzativní koncovka. Některé sg. f. také končí na ת.

^{18,2} Sg. f. některých přídavných jmen končí na ת.

^{18,3} Zatím opomineme změny ve vokalizaci po připojení slabiky הַ 1. Vysvětlení je v kap. 19.

^{18,4} Nejprve se vyjádří hlavní myšlenka, a teprve pak je upřesněna.

b) Pokud má podstatné jméno člen⁵, bude ho mít také rozvíjející jméno přídavné: „ten dobry muž“ הָאִישׁ הַטוֹב, „tomu dobrému muži“ לְאִישׁ הַטוֹב, „můj dobry muž (manžel)“ אִישִׁי הַטוֹב, „ta dobra žena“ הָאִשָּׁה הַטוֹבָה.

c) V hebrejštině se „ten muž je dobry“ vyjádří הָאִישׁ טוֹב nebo הָאִישׁ טוֹב; אִשָּׁה טוֹבָה a někdy לְאִשָּׁה טוֹבָה znamená „ta žena není dobra“.

Poznámka: Hebrejšтина nevyjadřuje přítomný čas slovesa být; ten je potřeba vyzrozumět ze souvislosti. Uvedené příklady pak naznačují, že pokud má přídavné jméno ve větě funkci přísudku, píše se toto jméno před jménem podstatným nebo za ním⁷, nikdy však nemá člen.

Závěr: Podstatná a přídavná jména ženského rodu končí přízvučným הַ 8. Přídavné jméno se píše za podstatným, které rozvíjí, a shoduje se s ním v rodě a čísle. Pokud podstatné jméno má člen, má jej i jméno přídavné. Jako přísudek ve větě nemá přídavné jméno člen a píše se před nebo za podstatným jménem.

Poznámka ke cvičení 3: Třetí os. sg. f. u perfekta⁹ sloves se (zhruba řečeno) tvoří stejně jako sg. f. přídavného jména přidáním koncovky הַ 1 ke tvaru perfekta 3. os. sg. m.:

řekl	אמר	zvolal	קרא	dal	נתן	šel	הלך	přišel	בא
řekla	אמרה	zvolala	קראה	dala	נתנה	šla	הלכה	přišla	באה

Z pozn. ke cv. 1 v kap. 16 též vyplývá, že jestliže

„muž řekl“ se vyjádří אִישׁ אָמַר, potom
„žena řekla“ je אִשָּׁה אָמְרָה.

⁵ Člen je u všech podstatných jmen označujících určitou skutečnost. Srovnání např. s angličtinou není rozhodující. Při překladu je také třeba změnit slovosled (pozn. překl. – upraveno).

⁶ Viz kap. 25.

⁷ Tento alternativní slovosled se užívá ke zdůraznění podstatného jména s významem „ten muž je dobry, ta žena není dobra“ (viz poznámku ke cv. 1 v kap. 16).

⁸ Viz vysvětlivku 18.2.

⁹ O pravidelných slovesech viz kap. 29.

¹⁰ Připojí-li se přízvučná slabika הַ 1, zmizí samohláska pod druhou základovou souhláskou. Místo toho, že bychom řekli אָמְרָה (‘amarā), je v rychlé řeči sklon vyslovit אָמְרָה (ām²rā). Všimněme si, jak meteg ukazuje, že první slabika je otevřená a že הַ 1 se v ní vyslovuje jako „á“ (viz poznámku v kap. 3).

CVIČENÍ 3

oko (f.)	עֵין	velký; předák	גָּדוֹל	země, kraj (f.)	אֶרֶץ
moudrý	חָכָם	hlas	קוֹל	země, kraj (se čl.) ¹¹	הָאָרֶץ
dobrý	טוֹב	muž, člověk	אִישׁ	že, protože, neboť, když	כִּי
zlý	רָע	Mojžíš	מֹשֶׁה	který, kterého, kteří...	אֲשֶׁר
zlý (se čl.)	הָרָע	on	הוּא	na, nad	עַל
zlo; zlá	רָעָה	byl; stal se	הָיָה		

(1) מִלְךְ טוֹב, הַמֶּלֶךְ הַטוֹב, טוֹב הַמֶּלֶךְ (2) אִשָּׁה טוֹבָה, הָאִשָּׁה הַטוֹבָה, טוֹבָה הָאִשָּׁה (3) דָּבָר רָע, הַדָּבָר הָרָע, רָע הַדָּבָר (4) אֶרֶץ רָעָה, הָאֶרֶץ הָרָעָה, רָעָה הָאֶרֶץ (5) אִישׁ חָכָם, הָאִישׁ הַחָכָם, חָכָם הָאִישׁ (6) הַיְכָל גָּדוֹל, הַהֵיכָל הַגָּדוֹל, גָּדוֹל הַהֵיכָל (7) טוֹב הָאוֹר וְרָע הָחָשֶׁךְ (8) קָרָא הָעָם בְּקוֹל גָּדוֹל, יְהוּהוּ הוּא אֱלֹהִים בְּשֵׁמִים וְעַל-הָאָרֶץ (9) קָרָא הָאִשָּׁה אֶל-הַמֶּלֶךְ הַחָכָם, טוֹב יְהוּהוּ לָעָם (10) הָיָה חָשֶׁךְ גָּדוֹל עַל-הָאֶרֶץ (11) רָאָה אֱלֹהִים כִּי טוֹב הָאוֹר אֲשֶׁר בָּרָא (12) הָיָה מֹשֶׁה אִישׁ גָּדוֹל בְּאֶרֶץ (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי חָשֶׁךְ גָּדוֹל עַל-הָעוֹר הָרָעָה (14) בָּאָה הָאִשָּׁה אֶל-שִׁמּוֹאֵל (15) אָמַר מֹשֶׁה, טוֹבָה הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוּהוּ לָעָם (16) בָּרָא אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם (17) גָּדוֹל הַהֵיכָל אֲשֶׁר בְּעִיר¹² (18) הָיָה הָאָדָם כְּאֱלֹהִים (19) לֹא הָיָה כְּשִׁמּוֹאֵל אִישׁ חָכָם בְּאֶרֶץ (20) אָמְרָה הָאִשָּׁה, טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר הָאִישׁ הַחָכָם אֶל-הָעָם (21) בְּיוֹם אוֹר, בְּלֵילָה חָשֶׁךְ

1. velký národ (= lid), ten velký národ, ten národ je velký – 2. dobré město, to dobré město, to město je dobré – 3. zlý den, ten zlý den, ten den je zlý – 4. moudrý král, ten moudrý král, ten král je moudrý – 5. zlé oko, to zlé oko, to oko je zlé.

¹¹ Se členem vždy אֶרֶץ.

¹² Rozumí se „je“.

¹³ Tvar v pauze (kap. 14).

– 6. Král viděl, že temnota nad zemí (je) velká. – 7. V ten hrozný (= zlý) den nebylo ve městě světlo (slovosled) a lidé neviděli. – 8. Dobrý je Hospodin k lidu. – 9. Ve zlém městě nebyl (žádný) dobrý člověk. – 10. Král zavola ženu, ale (ona) nepřišla. – 11. Lid řekl Mojžíšovi: „Není dobrá ta země, kterou dal Hospodin.“ – 12. Samuel řekl lidu: „Sám Hospodin (= Hospodin on) je králem na (= v) nebesích i na (עַל) zemi.“ – 13. Mojžíš byl hlavou lidu (= nad lidem). – 14. Žena hlasitě zavolala ke králi (= ke králi [ב] velkým hlasem). – 15. To slovo, které řekl Hospodin Samuelovi. – 16. Ta dobrá žena šla do velkého chrámu, který (byl) ve městě. – 17. Dobré město mělo (= tomu dobrému městu [ל] bylo) světlo jako (ten) den. – 18. Nebylo v zemi člověka (tak) velkého jako Mojžíš.

19. ROD A ČÍSLO PODSTATNÝCH A PŘÍDAVNÝCH JMEN

(1)

Podstatná jména

	1.	2.	3.	4.
sg. m.	kůň סוּס	prorok נְבִיא	věžň věזֶה אֶסִיר	hvězda כּוֹכָב
sg. f.	klisna סוּסָה	prorokyně נְבִיאָה	věžňkyně אֶסִירָה	
pl. m.	koně סוּסִים	proroci נְבִיאִים	věžňové אֶסִירִים	hvězdy כּוֹכָבִים
pl. f.	klisny סוּסוֹת	prorokyně נְבִיאוֹת	věžňkyně אֶסִירוֹת	

Tyto příklady ukazují, že sg. m. nemá žádnou zvláštní koncovku, sg. f. pak končí na הָ, plurál končí v maskulinu na יִם a femininum má koncovku וֹת.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší skloňování, a to jednoslabičné podstatné jméno, které má plnou¹ samohlásku mezi dvěma souhláskami. Tato samohláska se přidáním koncovky nemění. Ke stejné skupině patří i קוֹץ „trn“ a חוֹמָה „zeď“ s pl. קוֹצִים a חוֹמוֹת aj.

Sloupec 2 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má qāmece. Přidáme-li k tomuto jménu koncovku plurálu, qāmece mizí, a je redukováno na šwā'. Je to proto, že se přízvuk posune vpřed, a v rychlé mluvě se „spěchá“ k přízvukné slabice. Tak se נְבִיאִים mění na נְבִיאִים. Stejným způsobem je דְּבָר „slovo, věc“ v plurálu změněno na דְּבָרִים, nikoli דְּבָרִים.

Sloupec 3 představuje tentýž typ podstatného jména s tím rozdílem, že jeho první souhláska je laryngála. Přidáme-li tedy k takovému jménu plurálovou

^{19.1} Tyto samohlásky, zapsané s použitím samohláskových písmen (viz kap. C a 1), jsou „plné“ samohlásky, které se nemění, zatímco jiné samohlásky se často redukují.

koncovku, může se samohláska pod laryngálou redukovat pouze na složené š³wā' (viz kap. 5.2).

Sloupec 4 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má plnou samohlásku. Po připojení koncovky se takové jméno vůbec nezmění².

Poznámky:

1. V hebrejštině neexistuje neutrum, proto i všechny neživotné věci jsou rodu mužského či ženského.

2. Je dosti podstatných jmen ženského rodu, která nekončí na הַ ׀. Seznámíme se s nimi postupně, ale některá z nich je možno rozeznat takto:

a) podstatná jména označující ženský rod jsou přirozeně feminina, např. אִמָּא „matka“, אֲתוֹן „oslice“;

b) ty části těla, které se vyskytují v párech, jsou rovněž feminina, např. יָד „ruka“, עֵין „oko“, רֶגֶל „noha“³;

c) jména států a měst jsou také feminina, neboť je na ně pohlíženo jako na matky jejich obyvatel, např. כְּנָעַן „Kanaán“, יְרוּשָׁלַיִם „Jeruzalém“.

(2)

Přídavná jména

	1.	2.	3.
sg. m.	dobrý טוב	velký גדול	vzpřímený ישר
sg. f.	טובה	גדולה	ישירה
pl. m.	טובים	גדולים	ישירים
pl. f.	טובות	גדולות	ישירות
			bohatý עשיר
			moudrý חכם
			עשירה
			חכמה
			עשירים
			חכמים
			עשירות
			חכמות

Singulár maskulin se bere za základ pro tvoření ostatních čísel a rodů. Sg. f. se tvoří příponou הַ ׀, pl. m. příponou ים ׀ a pl. f. příponou ות ׀.

Třem skupinám podstatných jmen odpovídají tři skupiny jmen přídavných:

Sloupec 1 představuje nejjednodušší druh – jednoslabičné slovo s plnou samohláskou; nemění se přidáváním přípon.

² Vysvětlivka překladatele: Ve vázaném stavu (kap. 23) a před těžkými příponami (kap. 25) se však qāmece mění v paṭaḥ.

³ Části těla, které se nevyskytují v páru, jsou mužského rodu, jako ראש „hlava“ nebo פה „ústa“.

⁴ Viz vysvětl. 17.3.

Sloupec 2 představuje dvouslabičné slovo, jehož první samohláskou je qāmece, které se při přidávání přípon redukuje na š³wā'.

Sloupec 3 představuje stejný typ jako předešlý, ale jeho první souhláska je laryngála. Zde se qāmece redukuje na složené š³wā'.

Poznámka: Pravidelného tvaru plurálu pro slova איש „muž“ a אשה „žena“, totiž אישים a אשות, se užívá výjimečně. Místo toho se setkáme s tvary אנשים „muži, lidé“ a נשים „ženy“. Ačkoli má toto druhé podstatné jméno mužskou koncovku, je přirozeně femininem, neboť označuje ženský rod. Proto i přídavné jméno, které by toto slovo rozvíjelo, musí být v ženském rodě, tedy s příponou ות ׀; např.: „dobré ženy“ se řekne נשים טובות.

20. DUÁL

Některá hebrejská podstatná jména mají duál označující věci, které se vyskytují v páru.

singulár	ruka	יָד	den	יום	krok, -krát	פַּעַם
duál	dvě ruce	יָדַי	dva dny	יוֹמַי	dvakrát	פַּעַמַי

Duálová koncovka pro maskulina i feminina je יַ ׀.

Poznámka: V případě, že podstatné jméno vyjadřuje věc, která se přirozeně vyskytuje v páru (ruce, nohy, uši, oči...), přebírá duál velmi často i funkci plurálu. Tak např. יָדַי může znamenat nejen dvě ruce, ale i více.

Poznámka ke cvičení 4:

3. os. pl. slovesa v minulém čase (v perfektu) má koncovku ׀ pro maskulina i feminina:

řekl	אָמַר	šel	הָלַךְ	zvolal	קָרָא	dal	נָתַן
řekla	אָמְרָה	šla	הָלְכָה	zvolala	קָרְאַה	dala	נָתְנָה
řekli(-y)	אָמְרוּ	šli(-y)	הָלְכוּ	zvolali(-y)	קָרְאוּ	dali(-y)	נָתְנוּ

CVIČENÍ 4

muž, člověk	אִישׁ	strom, dřevo	עֵץ	jedl	אֶבֶל
muži, lidé	אֲנָשִׁים	pod	תַּחַת	plod (-y), ovoce (<i>jen sg. tvar</i>)	פְּרִי
žena	אִשָּׁה	prorok	נָבִיא	seděl, sídlil, bydlel	יָשַׁב
ženy	נָשִׁים	prorokyně	נְבִיאָה	zahradka (<i>m., Gn 2, 15.f.</i>)	גֶּן
byl	הָיָה	svatý	קָדוֹשׁ	zahradka (<i>se čl.</i>)	הַגֶּן
byli (-y)	הָיוּ	také	גַּם	každý, všechen, všichni, celý	כָּל-כָּל
Izrael	יִשְׂרָאֵל	vzal	לָקַח	přišli (-y)	בָּאוּ

- (1) סוּס טוֹב, סוֹסִים טוֹבִים; סוֹסָה טוֹבָה, סוֹסוֹת טוֹבוֹת
 (2) נָבִיא קָדוֹשׁ, נְבִיאִים קְדוֹשִׁים; נְבִיאָה קְדוֹשָׁה, נְבִיאוֹת
 קְדוֹשׁוֹת (3) אִישׁ חָכֵם, אֲנָשִׁים חַכְמִים; אִשָּׁה חַכְמָה, נָשִׁים
 חַכְמוֹת (4) עֵץ גָּדוֹל, עֵצִים גָּדוֹלִים (5) הַהֵיכָל הַגָּדוֹל,
 הַהֵיכָלִים הַגָּדוֹלִים (6) נָתַן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲרֶץ גְּדוֹלָה וְטוֹבָה
 (7) יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּעֶפְרַיִם כָּל-הַיּוֹם וְלֹא אָכַל (8) יָשְׁבָה הַנְּבִיאָה
 תַּחַת הָעֵץ (9) רָעִים הָיוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְעִיר הַגְּדוֹלָה
 (10) לֹא לָקַח שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא פְּרִי מִן-הַגֶּן (11) לָקַחָהּ הָאִשָּׁה
 מִן-הַפְּרִי אֲשֶׁר בָּגַן וְגַם נָתַןָהּ לָאָדָם (12) לָקַחוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה
 מִן-הָעֵץ וְגַם אָכְלוּ מִן-הַפְּרִי (13) בָּאוּ עַל-הָעִיר הָרְעָה
 כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמְרוּ הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים (14) לֹא נָתַןָהּ
 הָאֲרֶץ פְּרִי כִי הָיוּ הָאֲנָשִׁים רָעִים (15) אָמַר מֹשֶׁה אֶל-
 כָּל-יִשְׂרָאֵל, קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַיהוָה (16) בָּגַן הָיוּ עֵצִים גָּדוֹלִים
 וְטוֹבִים (17) לֹא אָכְלוּ הַנְּבִיאִים בְּהֵיכַל, כִּי קְדוֹשִׁים הָיוּ לַיהוָה
 (18) רָאָה הָעָם כִּי טוֹב הַפְּרִי אֲשֶׁר לָקַחוּ הָאֲנָשִׁים מִן-הָעֵצִים
 אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל (19) חַכְמִים וְטוֹבִים הָיוּ

¹ Viz kap. 7.4.

² Tvar v pauze.

³ Rozumí se „bylo“.

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמַר הַנְּבִיא הַחָכֵם אֶל-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ
 בְּהֵיכַל (20) קָרְאוּ הַנְּבִיאִים בְּקוֹל גָּדוֹל, שְׂמוּאֵל הוּא נְבִיא
 לַיהוָה (21) טוֹב יְהוּה לְטוֹבִים וְלָרָעִים

1. velký muž, velcí mužové, velká žena, velké ženy – 2. svatý prorok, svatí proroci, svatá prorokyně, svaté prorokyně – 3. dobré slovo, dobrá slova – 4. velký chrám, velké chrámy⁴. – 5. Ti proroci šli do svatého města, neboť (si) řekli: „Prorok Samuel (Samuel, ten prorok) je v chrámě, který je ve městě, a také král i všechen lid.“ – 6. Svatí byli ti mužové, kteří seděli pod stromy v zahradě celý den. – 7. Lid sídlil v (té) dobré zemi, kterou dal Hospodin Izraeli. – 8. Muž a žena jedli z ovoce, které bylo na (עַל) (tom) stromě ve velké zahradě. – 9. Velký je Hospodin na nebesích a velký je Izrael na (עַל) zemi. – 10. (Ti) muži šli do té země a také (וְגַם) vzali z ovoce a k lidu přišli (tento slovosled) a také řekli: „Ovoce, které je v té zemi, je dobré.“ – 11. Řekl Bůh Mojžíšovi: „Zlí jsou ti muži, kteří řekli, že ta země není dobrá pro Izrael.“ – 12. Nežili (ti) proroci v tom zlém městě, neboť byli svatí u (= pro) Hospodina. – 13. Viděl král, že (byla) moudrá ta slova, která řekl svatý prorok lidu. – 14. Nebylo v Izraeli proroků (tak) velkých jako Samuel. – 15. Nevzala prorokyně z (toho) ovoce a nejedla celý (ten) den a celou (tu) noc.

21. SPOJKA ׀

Spojka „a“¹ se tvoří předřazením spojky ׀, která je neodlučitelná až na jedinou výjimku (viz odstavec 2). Má tutéž vokalizaci jako neodlučitelné předložky:

1. Pravidelně bývá bez samohlásky, tj. má pod sebou š²wā' (׀):

člověk	אָדָם	a člověk	וְאָדָם	ten člověk	הָאָדָם	a ten člověk	וְהָאָדָם
kůň	סוּס	a kůň	וְסוּס	ten kůň	הַסּוּס	a ten kůň	וְהַסּוּס

2a) Pokud spojka ׀ předchází slovu začínajícímu š²wā' (např. שְׂמוּאֵל), dostává spojka podobu ׀ (וְשְׂמוּאֵל). Dvě š²wā' totiž (viz pozn. v kap. 5) nemohou být za sebou. Podobně ׀בְּרִים „slova“ bude se spojkou ׀ „a slova“.

^{20.4} Vysvětlivka překladatele: ve skutečnosti je pl. הַיְכָלוֹת a v. st. pl. הַיְכָלִי (kap. 23).

^{21.1} Tato spojka má dle souvislosti mnoho významů: „ale“, „nebo“ aj. Prozatím ji považujeme za „a“.

^{21.2} Člen po spojce zůstává.

^{21.3} ׀בְּרִים má slabé dāgēš, ale se spojkou ׀ jakožto předponou toto dāgēš odpadá, protože před písmenem je samohlásky – š²wā' je znělé (viz kap. 8.1). Podobně u ׀בִּין atp.

2b) Také před retnicemi (במפ) spojka dostává tvar ך:

mezi	בין	a mezi	(ne ובין)
Mojžíš	מֹשֶׁה	a Mojžíš	(ne ומֹשֶׁה)
zde	פה	a zde	(ne ופה)

Všimněme si, že tvary v závorkách by bylo těžké vyslovit v běžné řeči; proto se spojka změní na ך.

Příklady v bodech 2a) a 2b) ukazují, že před š³wā' a před retnicemi má spojka tvar ך.

3. Předchází-li spojka podstatnému jménu začínajícímu ך, pak toto ך začne „odpočívat“ v samohlásce⁵ ĥîreq a vůbec se nevysloví (viz kapitoly C, 1 a 11):

Juda	יהודה	a Juda	ויהודה
Jeruzalém	ירושלים	a Jeruzalém	וירושלים

4. Před složeným š³wā' přijímá spojka příslušnou krátkou samohlásku:

já	אני	a já	ואני
Edom	אדום	a Edom	ואדום

5. Výjimku z tohoto pravidla tvoří אלהים, které je se spojkou אלהים.

6. S k³tív יהוה (které má vokalizaci podle אנני) se vytvoří kombinace וְאֲדַנִּי, jež se však čte וְיִהוָה.

7. Předchází-li spojka bezprostředně přízvukně slabice, nabývá většinou (zejména spojuje-li dvojici slov) podoby ך:

den a noc יום וְלַיְלָה světlo a tma אור וְחֹשֶׁךְ dobrý (-é) a zlý (-é) טוב וְרַע

Závěr: spojka ך má tuto vokalizaci:

- pravidelně má š³wā': ך, וְהַסּוּס, וְסוּס;
- před š³wā' a retnicemi (במפ) se mění na ך: וְשִׂמוּאֵל, וְבִין, וְמֹשֶׁה, וְפַה;
- před ך má spojka vokalizaci ך a s následujícím ך dává dlouhý ĥîreq;
- před složeným š³wā' přebírá ך odpovídající krátkou samohlásku: וְאֲנִי,

וְאָדָם;

⁴ Viz vysvětlivku 21.3 na předchozí straně.

⁵ ך se mění v ך a dále v ך (viz kap. 11.2).

5. s אלהים je to ואלהים;

6. s יהוה (q³rê אנני) je to ויהוה (q³rê וְאֲדַנִּי);

7. bezprostředně před přízvuknou slabikou má často tvar ך: יום וְלַיְלָה.

22. TÁZACÍ ZÁJMENA

1. Tázací zájmeno „kdo?“ nebo „koho?“¹ je מִי a je nesklonné. „Komu?“ by se muselo říci לְמִי, „od koho?“ pak מִמֵּי.

2. Tázací zájmeno „co?“ se vyjádří מַה a má tutéž vokalizaci jako člen:

- pravidelný tvar je מַה a následuje silné dāgēš: מַה־יְהִי „co (je) to?“
- před členem, א, ך a často před ע má tvar מַה־אֲנִי „co (jsem) já?“
- před ך a skoro vždy před ה má tvar מַה־הוּא „co (je) on?“
- před ע, ך a často před ה má tvar מַה־עָשָׂה „Co (to) udělal?“

CVIČENÍ 5

ráno	בֹּקֶר	věděl, poznal	יָדַע	rozdělil, rozlišil	הִבְדִּיל
večer	עָרֵב	já	אֲנִי	starý; starší, představitel	זָקֵן
vyšel	יָצָא	mezi	בֵּין	mluvil (ke komu, na koho)	דִּבֶּר (אֶל)
				mluvila	דִּבְרָה

- (1) הַשָּׂמַיִם, וְהַשָּׂמַיִם; בַּשָּׂמַיִם, וּבַשָּׂמַיִם (2) הָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ;
 בָּאָרֶץ, וּבָאָרֶץ (3) יוֹם, וְיוֹם; מִיּוֹם, וּמִיּוֹם (4) אֲנִי, וְאֲנִי; אֲדַמָּה,
 וְאֲדַמָּה (5) מֹשֶׁה, וְמֹשֶׁה; לְמֹשֶׁה, וּלְמֹשֶׁה (6) שִׂמוּאֵל, וְשִׂמוּאֵל;
 לְשִׂמוּאֵל, וּלְשִׂמוּאֵל (7) אֱלֹהִים, וְאֱלֹהִים; יְהוָה, וְיְהוָה
 (8) יְרוּשָׁלַיִם, וְיְרוּשָׁלַיִם (9) אֹרֶךְ וְחֹשֶׁךְ (10) טוֹב וְרַע (11) עָרֵב
 וּבֹקֶר (12) יוֹם וְלַיְלָה (13) פָּרִי, וּפְרִי (14) מִי אֲנִי וּמַה־אֲנִי

^{22.1} Obvykle אֲתִּמִּי, jak uvidíme v kap. 27, upozornění 1.

^{22.2} Všimněme si, že הִי zde nemá vůbec souhláskovou povahu (viz kap. 11). Tázací zájmeno מַה se obvykle připojuje k následujícímu slovu pomocí maqqef, nebo (v Bibli) slučovacím akcentem. Takovou dvojici slov čteme dohromady, přičemž první písmeno druhého slova je zdvojeno.

(15) הַבְּדִיל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
 הַלַּיְלָה (16) לֹא הַבְּדִילוּ הָאֲנָשִׁים הָרְעִים בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הָרָע
 (17) מִי כִּיהוּה בִּשְׁמָיִם וּמִי לְיִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ (18) בָּרָא אֱלֹהִים
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ (19) טוֹבִים וַחֲכָמִים הָיוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
 הַנְּבִיא הַזֶּקֶן אֶל-הַמֶּלֶךְ (20) יָדַע הָאָדָם טוֹב וָרָע, כִּי אָכַל
 מִן-הָעֵץ אֲשֶׁר בָּגַן (21) אִמְרָה הָאִשָּׁה אֶל-הַזְּקֵנִים, בָּאוּ אֲנָשִׁים
 מִיִּשְׂרָאֵל בְּלִילָה וּבְבֹקֶר יֵצְאוּ מִן-הָעִיר (22) לֹא הָיָה מֶלֶךְ
 בְּיִשְׂרָאֵל, וְשִׁמּוּאֵל הַנְּבִיא הָיָה רֹאשׁ לָעָם (23) בָּעִיר הַקְּדוּשָׁה
 יֹשְׁבֵה אִשָּׁה זְקֵנָה וַחֲכָמָה (24) יְהוּה הוּא אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ בִּשְׁמָיִם
 וּבְאָרֶץ (25) נָתַן יְהוּה לְיִשְׂרָאֵל אֶרֶץ טוֹבָה וְגִדּוּלָה, וְגַם נְבִיאִים
 גִּדּוּלִים וְקְדוּשִׁים (26) מִהַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל-הַנְּבִיא
 (27) וּבְכָל-הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ טוֹב

1. Ta noc, a ta noc, v té noci, a v té noci – 2. ten strom, a ten strom, z toho stromu, a z toho stromu – 3. v tom městě, a v tom městě – 4. Jeruzalém, a Jeruzalém, v Jeruzalémě, a v Jeruzalémě – 5. temnota a světlo – 6. noc a den – 7. (k) Izraeli, a (k) Izraeli – 8. (jeden) starý a moudrý muž, staří a moudří muži. – 9. Kdo jsou ti muži, kteří přišli (v ten) večer do města? – 10. Ten král byl moudrý a dobrý. – 11. (Ti) proroci byli velcí a moudří muži. – 12. Hospodin oddělil dobré od zlých (= rozlišil mezi těmi dobrými a těmi zlými), kteří byli v (té) zemi. – 13. Večer (= navečer) a ráno (= zrána) každého dne (= v každém [bez čl.] dni) volal král k Hospodinu. – 14. Odešel (= vyšel) prorok z Jeruzaléma, (toho) svatého města, jak (znělo) slovo, které mluvil Hospodin. – 15. Co je člověk, kterého Bůh stvořil? On (je) prach ze (= z té) země. – 16. Řekla ta žena lidu: „Nerozlišil král dobré a zlé (= mezi [tím] dobrým a [tím] zlým).“ – 17. Mojžíš a Samuel byli dobří a svatí proroci. – 18. A v celé (té) zemi nebylo paláce jako (ten) palác, který byl v Jeruzalémě. – 19. Muž a žena byli v zahradě a jedli ovoce z toho stromu. – 20. A kdo je jako Izrael, velký národ (= lid) pod nebesy?

³ Tvar v pauze.

⁴ Slabé dážěš po samohlásce odpadá (viz kap. 8.1), protože dvojice slov se čte bez odmlky, téměř jako jedno slovo.

23. SAMOSTATNÝ A VÁZANÝ STAV

Abychom osvětlili, co je samostatný a vázaný stav, uijeme dvou příkladů:
 on je muž הוא איש on je muž Boží הוא איש-אלהים

Ve druhém případě je slovo איש závislé na následujícím אלהים, a to tak, že dohromady toto slovní spojení tvoří jeden logický celek: „muž Boží“. Říkáme, že závislé slovo (איש) je ve *stavu vázaném* (lat. status constructus), zatímco slovo řídicí (אלהים) je ve *stavu samostatném* (lat. status absolutus).

Kdykoli tedy dvě slova tvoří jeden významový celek, je závislé slovo ve vázaném stavu (může jít o celou skupinu závislých slov), zatímco slovo řídicí (poslední) je ve stavu samostatném a překládáme je českým genitivem¹.

Vázaný stav mívá za sebou maqqēf (v Bibli místo něho často bývá některý ze slučovacích akcentů)², což upozorňuje čtenáře, že dané slovo je spojeno s tím, které bezprostředně následuje. Navíc má často jinou podobu než ve stavu samostatném, a to:

(1)

		s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
m.	kůň	סוּס	סוּס־	koně	סוּסִים	סוּסֵי-
f.	klisna	סוּסָה	סוּסַת-	klisny	סוּסוֹת	סוּסוֹת-

V nejjednodušší podobě podstatného jména má sg. f. ve vázaném stavu koncovku תְּ a pl. m. ךְּ . Sg. m. a pl. f. se často nemění, ale poznají se podle maqqēf nebo akcentu.

Poznámka: Původně snad končila feminina v samostatném stavu na תְּ či תְּ . V mluvené řeči se však koncové תְּ často polykalo (pokud nenásledovalo ihned další slovo, tj. šlo o stav samostatný), a tak zůstalo i v psaném projevu v samostatném stavu jen תְּ . Ve vázaném stavu k tomu nebyl důvod, protože ihned následovalo slovo další, se kterým se naše slovo mohlo spojit. Pouze se zkrátila samohláska poslední slabiky, která „spěchá“ k následujícímu slovu, a tak vznikla koncovka תְּ³.

¹ Genitivní pádová koncovka odpadla – viz kap. 35.

² Protože se v této mluvnici zřídka uvádějí akcenty (s výjimkou pauzy), vázaný stav bude zpravidla s maqqēf. Až student začne číst hebrejskou Bibli, uvidí, že vázaný stav má buď maqqēf, nebo slučovací akcent.

³ Srov. francouzské *il a* (místo *at*), ale *a-t-il*. Vysvětlivka překladatele: Autorův výklad je sice názorný, ale dosti nepřesný.

Podobná situace byla v pl. m., kde ve vázaném stavu takto zmizelo ם, neboť slovo „spěchá“ ke genitivu.

(2)

	s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
syn	בֶּן	בְּנֵי	synové	בָּנִים	בְּנֵי
ruka	יָד	יָדַי	ruce	(duál) יָדַי	יָדַי

Hláskové změny ve vázaném stavu se stanou jasnější, uvědomíme-li si, že obě slova v logickém svazku se vyslovují téměř jako jedno. Je zde tendence k rychlejšímu vyslovování, a ke krácení. בֶּן se změní na בְּנֵי a יָד na יָדַי. V pl. ze stejných důvodů mizí koncové ם a samohláska první slabiky je redukována na š'wā' (בָּנִים z בְּנֵי). Totéž se děje i v duálu, kde יָדַי je staženo na יָדַי.

Poznámka: Samohláska první slabiky se redukuje podle kap. 19, sloupce 2. Když je slovo נְבִיא v plurálu, posune se přízvuk dopředu a místo qāmece je v první slabice š'wā', neboť slovo „spěchá“ k přízvuku. Podobně když נְבִיא je ve vázaném stavu, mluvčí „spěchá“ ke genitivu a tvar se změní na נְבִיאַ.

(3)

	s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
slovo	דָּבָר	דְּבָרַי	slova	דְּבָרִים	דְּבָרַי
mudrc	חָכָם	חֲכָמַי	mudrci	חֲכָמִים	חֲכָמַי

Je-li ve vázaném stavu dvojslabičné slovo (דְּבָרַי), nastávají dvě změny. Druhá slabika je krácena na בַּר a první slabika má redukovanou samohlásku (דְּ), takže slovo se ve vázaném stavu změní na דְּבָרַי. U חֲכָמַי jsou stejné změny, ale protože začíná laryngálou, která nemůže pod sebou mít jednoduché š'wā', musí se samohláska redukovat na složené š'wā' a dostaneme חֲכָמַי.

Vázaný stav plurálu těchto slov získáme stejně. דְּבָרַי změní koncovku na „בָּרַי“ a první slabika zredukuje samohlásku na š'wā' (דְּ). Slovo by tedy vypadalo דְּבָרַי, což podle pravidla o dvou š'wā' za sebou přejde v דְּבָרַי. Stejně tak חֲכָמַי by se mělo změnit na חֲכָמַי, ale tento tvar přejde v חֲכָמַי. Složené š'wā' se totiž v zavřené slabice musí proměnit v odpovídající krátkou samohlásku. Slovo אֲנָשִׁים „muži“ se změní úplně stejně na אֲנָשִׁי.

Poznámka: Slovo ve vázaném stavu nikdy nemá člen. Jde-li nám o vyjádření určitosti, musíme člen přidat až ke slovu v samostatném stavu, avšak tento člen platí pro celé seskupení slov:

muž Boží אִישׁ־אֱלֹהִים ten Boží muž (nikoli הָאִישׁ־הַאֱלֹהִים)
pravdivé slovo דְּבַר־אֱמֶת to pravdivé slovo (ne הַדְּבַר־אֱמֶת)

S vlastními jmény nelze užít členu vůbec (jsou již dostatečně určena sama sebou):

Mojžíšovo slovo דְּבַר־מֹשֶׁה ruka Páně יַד־יְהוָה země Kanaán אֶרֶץ־כְּנָעַן

24. TABULKA SLOV VE STAVU SAMOSTATNÉM A VÁZANÉM

č.		s. st. sg.	v. st. sg.	s. st. pl.	v. st. pl.	poznámka
1	kůň	סוּס	סוּס	סוּסִים	סוּסַי	vzor
2	klišna	סוּסָה	סוּסַת	סוּסוֹת	סוּסוֹתַי	vzor
3	syn	בֶּן	בֶּן	בָּנִים	בְּנֵי	s. st. pl. nepravidelný
4	ruka	יָד	יָד	יָדַיִם	יָדַי	jako u č. 3; duál slouží i pro pl.
5	lid	עָם	עָם	עַמִּים	עַמִּי	samohláska může vypadnout, slabika ne; s. st. pl. je vlastně עַמִּים
6	prorok	נְבִיא	נְבִיא	נְבִיאִים	נְבִיאַי	odpadá qāmece
7	prorokyně	נְבִיאָה	נְבִיאַת	נְבִיאוֹת	נְבִיאוֹתַי	jako u č. 2
8	slovo	דְּבָר	דְּבָר	דְּבָרִים	דְּבָרַי	2. slabika má qāmece
9	starší	זָקֵן	זָקֵן	זָקֵנִים	זָקֵנֵי	2. slabika má cěre; změny jako u č. 8
10	mudrc	חָכָם	חָכָם	חֲכָמִים	חֲכָמַי	jako u č. 8; začíná laryngálou.
11	prach	עָפָר	עָפָר	אֲנָשִׁים	אֲנָשִׁי	jako u č. 10
12	muž	אִישׁ	אִישׁ	אֲנָשִׁים	אֲנָשִׁי	s. st. pl. je nepravidelný; v. st. pl. jako u č. 10
13	žena	אִשָּׁה	אִשָּׁת	נָשִׁים	נָשִׁי	pl. jako m.; v. st. pl. jako u č. 3
14	oko	עֵין	עֵין	עֵינַיִם	עֵינֵי	ve v. st. sg. vzniká ê; jako u č. 1 není
15	hvězda	כּוֹכַב	כּוֹכַב	כּוֹכָבִים	כּוֹכָבַי	1. slabika pl. krácena ô trvá; qāmece se ve v. st. sg. krátí a ve v. st. pl. mizí

^{23.4} Vlastně „ten muž Boha“, nikoliv „muž toho Boha“.

^{23.5} Rozumí se „to slovo Mojžíše“.

^{24.1} Viz poznámku v kap. 19.2.

CVIČENÍ 6

Egypt	מִצְרַיִם	velmi	מְאֹד ²	rozlišovali (-y)	הִבְדִּילוּ
Jakub	יַעֲקֹב	jméno	שֵׁם	hle! ejhle!	הִנֵּה
Ezau	עֵשָׂו	hvězda	כּוֹכֵב	slyšel, naslouchal, poslouchal	שָׁמַע
Šalomoun	שְׁלֹמֹה	jeden	אֶחָד ³	poslechl (poslouchal)	שָׁמַע לְקוֹל-
Bůh (v. st.)	אֱלֹהֵי	jedna	אֶחָת	nebo:	שָׁמַע בְּקוֹל-

(1) לא נביא אני ולא בן-נביא (2) ראה המלך איש זקן מאד בהיכל ולא ידע כי נביא-אלהים הוא⁴ (3) הנה דברי-יהוה אל-שמואל בלילה (4) הלך הנביא אל-היכל-המלך (5) קרא מלך-מצרים אל-משה, כי הנה חשך בארץ-מצרים, ולבני-ישראל היה אור (6) לא שמע העם אל-דברי-הנביאים אשר דברו בשם-יהוה (7) ובגן-המלך היו מכל עצי-פרי⁷ (8) היו אנשי העיר רעים מאד בעיני-אלהים ובעיני-אדם (9) מכל עמי-הארץ באו אל-שלמה מלך-ישראל, כי הנה חכם מאד בעיני-כל-העמים (10) ישב שמואל על-האדמה בראש-בני-הנביאים (11) יצאו בני-ישראל מארץ-מצרים עם גדול מאד, כדברי-יהוה אשר דבר אל-משה (12) קרא המלך לכל-חכמי-הארץ (13) עיני-יהוה אל-הטובים ולא אל-הרעים (14) ראו חכמי-מצרים כי יד-יהוה בארץ (15) קראו בני-הנביאים בקול גדול, יהוה קדוש-ישראל הוא אחד ואלהי-כל-הארץ (16) לא שמעו בני-ישראל בקול-יהוה, ובעיני-משה

² Klade se po přídavném jménu.

³ Tato číslovka se považuje za přídavné jméno, následuje za jménem podstatným a shoduje se s ním v rodě; srov. však větu (22).

⁴ Doplňte „je“.

⁵ Ekumenický překlad je „stalo se“ (1 Sam 15, 10).

⁶ Spojka zde znamená „ale“; viz vysvětlivku 21.1.

⁷ Překlad: „ovocné stromy“, viz kap. 63.

הנה הדבר רע מאד (17) ואשה אחת מנשי-בני-הנביאים קראה אל-שמואל (18) היו בני-ישראל כעפר-האדמה וככוכבי-השמים בארץ אשר נתן יהוה ליַעֲקֹב (19) הקול קול-יַעֲקֹב וְהִירִים יְדֵי-עֵשָׂו כי לא היו יְדֵי-יַעֲקֹב פְּרִי עֵשָׂו (20) דבר משה אל-זקני-העם ככל אשר אמר יהוה אלהי-ישראל (21) הנה בא יום-יהוה, יום אשר הוא חשך ולא אור (22) יצא אחד מגדולי-העם ובקול-גדול קרא אל-אנשי-העיר, הנה העיר ביד-המלך

1. Mojžíš byl muž Boží. – 2. Jakub vzýval (= volal ve) jméno Hospodinovo. – 3. Synové Izraele byli v Egyptě (= zemi egyptské). – 4. Lid neuposlechl (= nenaslouchal hlasu [ל] nebo [ב]) starého proroka¹⁰, který mluvil ve jménu Boha Izraele. – 5. Všichni představitelé (= starší) města přišli k Mojžíšovi. – 6. Všechny národy (pl. od lid) země slyšely, že Izrael vyšel z Egypta (= egyptské země). – 7. A já (jsem) jako prach země v očích krále. – 8. Samuel, prorok Boží, mluvil k předákům (= velkým) lidu. – 9. Všichni moudří (té) země volali k egyptskému králi (ב) jedním hlasem: „Hle, tma přišla na (על) zemi.“ – 10. Královi synové byli zlí v očích Hospodinových. – 11. Hlas Hospodinův je na nebi i na (על) zemi. – 12. Šalomoun, král Izraele, byl velkým v očích celé země. – 13. Muži (ze = v. st.) zlého města nerozlišovali dobré a zlé (plurál a člen). – 14. Slovo prorokyně, které mluvila ke králi. – 15. Hospodin (on) je jeden na nebesích a lid Izraele je jeden na zemi. – 16. Poslechl král slov (אל) prorokových a neřekl nic (= žádné slovo), neboť věděl, že on (je) mužem Božím. – 17. Bůh dal hvězdy na nebesích. – 18. Díval se Jakub a hle, přicházel Ezau. – 19. Stromů (= stromy), které (byly) v zahradě králově, bylo jako nebeských hvězd. – 20. Manželky krále byly zlé v očích Hospodinových. – 21. Král Šalomoun (si) vzal ženu z Egypta (= egyptské země). – 22. Neuposlechl izraelští představitelé (= starší) (doplňte „hlas“ [ל]) Mojžíše v Egyptě (= egyptské zemi), neboť nevěděli¹¹, že mluví ve jménu Hospodina, Boha Izraele.

⁸ Viz vysvětlivku 24.6.

⁹ פְּרִי má s předložkou (viz kap. 17.1c) tvar יְדֵי.

¹⁰ Uvažte pozn. překl. za cv. 1; tak i v dalších textech.

¹¹ יָדַעוּ

25. PŘIVLASTŇOVACÍ ZÁJMENA

1.		2.		3.	
kůň	סוס	duch	רוח	slovo	דבר
kůň (v. st.)	סוס	duch (v. st.)	רוח	slovo (v. st.)	דבר
můj kůň	סוסי	můj duch	רוחי	moje slovo	דברי
tvůj (m.) kůň	סוסך	tvůj (m.) duch	רוחך	tvoje (m.) slovo	דברך
tvůj (f.) kůň	סוסך	tvůj (f.) duch	רוחך	tvoje (f.) slovo	דברך
jeho kůň	סוסו	jeho duch	רוחו	jeho slovo	דברו
její kůň	סוסה	její duch	רוחה	její slovo	דברה
naš kůň	סוסנו	naš duch	רוחנו	naše slovo	דברנו
váš (m.) kůň	סוסכם	váš (m.) duch	רוחכם	vaše (m.) slovo	דברכם
váš (f.) kůň	סוסכן	váš (f.) duch	רוחכן	vaše (f.) slovo	דברכן
jejich (m.) kůň	סוסם	jejich (m.) duch	רוחם	jejich (m.) slovo	דברם
jejich (f.) kůň	סוסן	jejich (f.) duch	רוחן	jejich (f.) slovo	דברן
4.		5.		6.	
starost	עמל	prorok	נביא	Zájmenné přípony	
starost (v. st.)	עמל	prorok (v. st.)	נביא	pro sg. podstatných jmen	
má starost	עמלי	můj prorok	נביאי	1. os. sg. m. i f.	י
tvá (m.) starost	עמלך	tvůj (m.) prorok	נביאך	2. os. sg. m.	ך
tvá (f.) starost	עמלך	tvůj (f.) prorok	נביאך	2. os. sg. f.	ך
jeho starost	עמלו	jeho prorok	נביאו	3. os. sg. m.	ו
její starost	עמלה	její prorok	נביאה	3. os. sg. f.	ה
naše starost	עמלנו	naš prorok	נביאנו	1. os. pl. m. i f.	נו
vaše (m.) starost	עמלכם	váš (m.) prorok	נביאכם	2. os. pl. m.	כם
vaše (f.) starost	עמלכן	váš (f.) prorok	נביאכן	2. os. pl. f.	כן
jejich (m.) starost	עמלם	jejich (m.) prorok	נביאם	3. os. pl. m.	ם
jejich (f.) starost	עמלן	jejich (f.) prorok	נביאן	3. os. pl. f.	ן

Poznámky:

1. Přivlastňovací zájmena¹ se k podstatným jménům přidávají v podobě přípon (sloupec 6). V hebrejštině se „můj kůň“ řekne vlastně „kůň já“ סוסי.

2. „Její“ (3. os. sg. f.) se hebrejsky vyjádří příponou הַ. Všimněme si znaménka mappîq (kap. 9) v písmenu hē', které je třeba vyslovit zřetelně jako české neznělé „h“, např. סוּסָה (sūsāh), zatímco v zakončení feminin se setkáváme s koncovkou הַ (bez znaménka mappîq), kde je souhláska hē' nemá, např. סוּסָה (sūsā^h).

3. Přípony כֹּם, כֹּן (tzv. těžké přípony) se přidávají k vázanému stavu. To je zřejmé zvláště ve sloupcích 3 a 4. Přidání těžké přípony způsobí zkrácení samohlásek v předchozím slově podobně, jako u vázaného stavu přidání genitivu.

4. Znovu si připomeňme kap. 18, kde bylo poukázáno na to, že výraz „můj dobrý kůň“ se v hebrejštině řekne „můj kůň, ten dobrý“ סוּסִי הַטוֹב.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší formu singuláru maskulina. Po přidání přípony žádné změny vokalizace nenastávají.

Sloupec 2 představuje stejný typ podstatného jména, které však má na konci po dlouhé samohlásce laryngálu; samostatný i vázaný stav má pod laryngálem vplížené paṭah (srov. kap. 12). S příponami 2. os. sg. m. a 2. os. pl. m. i f. má laryngála složené š'wā' místo jednoduchého.

Sloupec 3 představuje dvouslabičné podstatné jméno, s qāmece v první slabice. Pokud se k takovému typu připojí další slabika (v našem případě přípona), přízvuk se přemístí na ni a qāmece se změní v š'wā' (kap. 19). Pokud má slovo příponu 2. os. sg. m., všimněme si, že se za qāmece objeví meteg, aby se naznačilo, že slabika je otevřená a že samohláska se vyslovuje „ā“.

Sloupec 4 představuje tentýž typ podstatného jména, které však začíná laryngálem. Kdykoli se zde přemísťuje přízvuk na příponu, qāmece pod laryngálem se změní na složené š'wā'.

Sloupec 5 představuje podstatné jméno, které má v první slabice qāmece a ve druhé slabice dlouhou samohlásku, která po přidání přípony zůstává beze změny. Podle očekávání qāmece před příponami opět mizí. Všimněme si zároveň, že dostává složené š'wā' s příponami pro 2. os. sg. m. a 2. os. pl.

¹ Vysvětl. překladatele: Zvratné přivlastňovací zájmeno typu *svůj* nahrazujeme přivlastňovacími zájmeny, vztahujícími se k podmětu; podobně i zvratné zájmeno typu *sebe* v kap. 28.

26. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY ל, ב S PŘÍPONAMI

Neodlučitelné předložky ל a ב mohou přijímat zájmenné přípony takto:

mně ¹	לִי	nám	לָנוּ	ve mně ²	בִּי	v nás	בָּנוּ
tobě (m.)	לְךָ	vám (m.)	לָכֶם	v tobě (m.)	בְּךָ	ve vás (m.)	בְּכֶם
tobě (f.)	לְךָ	vám (f.)	לָכֶן	v tobě (f.)	בְּךָ	ve vás (f.)	בְּכֶן
jemu	לוֹ	jím (m.)	לָהֶם	v něm	בוֹ	v nich (m.)	בָּהֶם i בָּם
jí	לָהּ	jím (f.)	לָהֶן	v ní	בָּהּ	v nich (f.)	בָּהֶן

Neodlučitelným předložkám ב a ל s příponami je věnována kap. 33.

27. ZNAK URČITÉHO PŘEDMĚTU

Uvedeme zde několik příkladů, na nichž se nám ozřejmí, jak je v hebrejské větě označován určitý předmět na rozdíl od podmětu:

- Syn vzal. לָקַח הַבֵּן
Vzal syna. לָקַח אֶת־הַבֵּן
לָקַח הַבֵּן je v této větě podmětem.
Zde je slovo הַבֵּן předmětem, který je uvozen částicí אֶת.
- Královský syn vzal. לָקַח בֶּן־הַמֶּלֶךְ
Vzal královského syna. לָקַח אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ
בֶּן־הַמֶּלֶךְ je zde podmět.
Zde je výraz אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ předmětem uvozeným opět částicí אֶת.
- Jeho syn vzal. לָקַח בְּנוֹ
Vzal svého syna. לָקַח אֶת־בְּנוֹ
בְּנוֹ zde má funkci podmětu.
V této větě je בְּנוֹ předmětem.
- Samuel vzal. לָקַח שְׂמוּאֵל
Vzal Samuela. לָקַח אֶת־שְׂמוּאֵל
שְׂמוּאֵל je podmět.
שְׂמוּאֵל je zde předmět.

Určitý předmět přechodného slovesa bývá uvozen částicí אֶת nebo את. A předmět je určitý v 1. případě tím, že má člen. Totéž platí i o 2. případě, protože člen má genitiv (slovo v s. st.). Ve 3. případě je podstatné jméno určeno zájmennou příponou a ve 4. případě se jedná o vlastní jméno, které se za určité považuje vždy.

^{26.1} Nebo „ke mně“, „pro mě“ či „za mně“ atd., ale i „sobě“ podle vysvětlivky 25.1.

^{26.2} Nebo „u mě“, „vedle mě“, „při mně“, „skrze mě“ atd.

Upozornění:

- Kdo vzal? לָקַח מִי, ale Koho vzal? לָקַח אֶת־מִי
- Muž vzal koně. לָקַח הָאִישׁ סוּס (Protože předmět není určitý, není ani uvozen částicí אֶת.)

CVIČENÍ 7

Abrahám	אַבְרָהָם	s ¹	עִם	hory	(v. st. הָרִים) הָרִים
Sára	שָׂרָה	až do	עַד	králi, ale i králem, tj. za krále	לְמֶלֶךְ
smlouva	בְּרִית	řeka	נָהָר	před očima	לְעֵינַי
sen	חֲלוֹם	hora (s. i v. st.)	הַר	hlídal, střežil, zachovával	שָׁמַר
sny	חֲלוֹמוֹת	ta hora	הַהַר	(u)ťal, uzavřel (smlouvu)	כָּרַת

- בָּרָא אֱלֹהִים אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם (1)
- שָׁמְעוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה אֶת־קוֹל־אֱלֹהִים בְּגֶן וּבְיַדוֹ הַגְּדוּלָה לָקַח יְהוָה אֶת־עֵמֹם יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא לְעַם קְדוֹשׁ, וְגַם נָתַן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה מִנְּהַר־מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגְּדוּל: וְלֹא שָׁמְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם עַל־הַר־הָאֱלֹהִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלוֹ (4) שָׁמַר יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב מִכָּל־רָע (5) רָאָה אֱלֹהִים אֶת־הָאוּר אֲשֶׁר בָּרָא וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד (6) כָּרַת שְׂמוּאֵל אֶת־רֹאשׁ־הַמֶּלֶךְ לְעֵינַי־כָּל־יִשְׂרָאֵל (7) אָמְרוּ הָעַמִּים אֲשֶׁר בָּאוּ עַל־יִשְׂרָאֵל, יְהוָה הוּא אֱלֹהֵי־הַהָרִים (8) וְשֵׁם־אִשְׁת־אַבְרָהָם שָׂרָה (9) אָמְרָה שָׂרָה אֶל־אַבְרָהָם אִשָּׁה, הִנֵּה אִשָּׁה וְקָנָה אֲנִי, וְלֹא נָתַן לִי אֱלֹהִים בֵּן (10) קָרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גְּדוֹל, יְהוָה עָמְנוּ וְגַם נָתַן בְּיַדְנוּ אֶת־הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ (11) הָיוּ אֲנָשֵׁי־

¹ S významem „spolu s“, na rozdíl od předložky ב, která znamená instrumentální „s“. S příponami: עִמִּי „se mnou“, עִמָּנוּ „s námi“ (m.) atd. podle kap. 26; 3. os. pl. m. je עִמָּהֶם i עִמָּם.

² Viz vysvětl. 24.6.

³ Doplňte „je“. Viz vysvětl. 24.4.

⁴ „Na“ ve významu „proti“.

יִשְׂרָאֵל בְּהָרִים כָּל-הַיּוֹם עַד-הַלַּיְלָה (12) מֵרֹאשׁ הָהָר רָאָה
 מֹשֶׁה אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְבְנֵי-יִשְׂרָאֵל (13) בָּאוּ זִקְנֵי-
 הָעָם אֶל-הַיִּכְלָל-הַמְּלֵךְ, וְעָפָר עַל-רַאשֵׁם (14) שָׁמַע אֱלֹהִים
 אֶת-קוֹלוֹ, כִּי הוּא אוֹרִי בְיוֹם-הַחֹשֶׁךְ (15) שָׁמַע יַעֲקֹב
 אֶת-הַחֲלוֹם וְגַם שָׁמַר אֶת-הַדְּבָר, כִּי אָמַר מִן הָאֱלֹהִים הַחֲלוֹם
 (16) וּבְחֲלוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהִנֵּה הָר גָּדוֹל מֵאֲדָר וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם
 (17) וּבְכָל-חֲכֹמֵי-הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ אֲשֶׁר יָדַע אֶת-דְּבַר-הַחֲלוֹם
 (18) הַבְּדִיל יְהוָה בֵּין נְבִיאֵי-מִצְרַיִם וּבֵין מֹשֶׁה נְבִיאָו (19) יָשְׁבוּ
 הַנְּבִיאִים בְּאַחַד-הָרֵי-הָאָרֶץ וּבְרֹאשׁ הָהָר שָׁמוּאֵל (20) הִנֵּה יָדוֹ
 בְּכַף, וַיִּדְ-כָּל-אָדָם בּוֹ (21) כָּרַת אַבְרָהָם בְּרִית עִם מְלֶכֶת-הָעִיר
 (22) מֵהִיכָלוֹ אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם רָאָה יְהוָה אֶת-עֲמוֹ וְאֶת-קוֹלָנוּ שָׁמַע

1. Bůh dal ženu člověku za manželku. – 2. Uslyšel Samuel hlas Hospodinův v noci. – 3. Pověděl (= mluvil) Mojžíš všechna slova Hospodinova (אֵל) představitelům Izraele v Egyptě (= egyptské zemi). – 4. Slyšela Sára slova toho muže, která mluvil k jejímu muži Abrahámovi (viz cv. 4.5). – 5. Synové Izraele nezachovali mou smlouvu a nerozlišovali mezi mnou⁸ a mezi bohy té země. – 6. Oči Hospodina hledí (= jsou) na (אֵל) jeho lid. – 7. Ponechala ta žena ty muže u⁹ sebe celou noc až do úsvitu (= ranního světla). – 8. Král uzavřel smlouvu s⁹ lidem na Boží hoře. – 9. Hospodin uslyšel náš hlas v Egyptě (= egyptské zemi). – 10. Oddělil Izrael ode (= ze) všech národů (pl. od lid). – 11. Ze svého chrámu uslyšel Hospodin můj hlas. – 12. Abrahám a Sára byli velmi staří a Pán jim nedal děti. – 13. Dala žena (to) ovoce (אֵל) svému muži. – 14. Neuposlechl (= nenaslouchal) tvůj lid slovům (אֵל) tvého proroka a nezachovávali smlouvu, kterou uzavřel Mojžíš mezi tebou a (doplňte „mezi“) námi. – 15. Večer i ráno se pozvedá (= je) můj hlas k (אֵל) Pánu a jeho slovo (je) se mnou. – 16. Věděl Jakub, že Hospodin je s ním. – 17. Všichni egyptští mudrcové řekli králi: „Hle, Bůh Izraele vztáhl (= dal) svou ruku na (ב) tebe a na tvůj lid.“

⁵ Tvar v pauze (s akcentem sillūq)

⁸ בֵּינֵיהֶם, בֵּינָיו, בֵּינֵי, přijímá přípony, např. בֵּינֵי

⁶ Doplňte „byl“.

„mezi mnou“, „mezi námi“, „mezi nimi (m).“

⁷ Viz kap. 83.1a.

⁹ Viz vysvětl. 27.1.

28. OSOBNÍ ZÁJMENA

singulár		plurál	
1. pád (podmětový tvar)	4. pád (předmětový tvar)	1. pád (podmětový tvar)	4. pád (předmětový tvar)
já אֲנִי, אֲנִי ¹ , אֲנִי ²	mě אֲתִי	my אֲנַחְנוּ	nás אֲתָנּוּ
ty (m.) אַתָּה ²	tebe (m.) אֶתְךָ	vy (m.) אַתֶּם	vás (m.) אֶתְכֶם
ty (f.) אַתְּ ³	tebe (f.) אֶתְךָ	vy (f.) אַתֶּן	vás (f.) אֶתְכֶן
on הוּא	jeho אָתּוֹ	oni הֵם, הֵמָּה ⁴	je (m.) אֲתָם, אֲתֵהֶם
ona הִיא	ji אֲתָהּ	ony הֵן, הֵנָּה ⁴	je (f.) אֲתָן, אֲתֵהָ

Jako předmět je osobní zájmeno vždy určité, neboť je míněn někdo (něco) konkrétní. Proto je tvořeno částicí אַת, která splynula se zájmennými příponami podle druhého sloupce (o zvrtném zájmenu sebe viz vysvětl. 25.1 – pozn. překl.).

Poznámka: אַת je pouze jiný tvar částice אַת, který se používá právě ve spojení se zájennými příponami, s výjimkou těžkých přípon כֶּם a כֵּן. Přípon ׀ה, ׀ן se s touto částicí užívá jen zřídka.

29. PRAVIDELNÉ SLOVESO (PERFEKTUM)

hlídal שָׁמַר	vládl מָשַׁל
hlídala שָׁמְרָה	vládla מָשַׁלָּה
hlídal jsi שָׁמַרְתָּ	vládl jsi מָשַׁלְתָּ
hlídala jsi שָׁמַרְתְּ	vládla jsi מָשַׁלְתְּ
hlídal(a) jsem שָׁמַרְתִּי	vládl(a) jsem מָשַׁלְתִּי
hlídali (i hlídaly) שָׁמְרוּ	vládli (i vládly) מָשַׁלוּ
hlídali jste שָׁמַרְתֶּם	vládli jste מָשַׁלְתֶּם
hlídaly jste שָׁמַרְתֶּן	vládly jste מָשַׁלְתֶּן
hlídali jsme (i hlídaly jsme) שָׁמַרְנוּ	vládli jsme (i vládly jsme) מָשַׁלְנוּ

^{28.1} Tvar v pauze אֲנִי, אֲנִי¹.

^{28.2} Tvar v pauze אֲתָהּ, אֲתָהּ².

^{28.3} Jeden z mála případů, kdy koncové písmeno má š^owā' (srov. kap. 5.1a). Tento tvar je totiž zkratkou původního אַתִּי, v němž odpadla koncovka. Vysvětlivka překladatele: Výslovnost se zde často zkracuje až na pouhé [at].

^{28.4} Kratší tvar je méně častý než delší.

^{29.1} Vysvětlivka překladatele: druhé š^owā' je tak krátké, že si ho při výslovnosti dvojsouhláskového ukončení (šama^{rt}) nemusíme vůbec všimnout (srov. vysvětl. 28.3).

V hebrejštině se činnost (vyjadřovaná určitým slovesem) dělí na dokonavou a nedokonavou, která se vyjadřuje po řadě *perfektem* (vid dokonavý) a *imperfektem* (vid nedokonavý). Hebrejšтина tudíž nezná slovesné časy jako takové, ale dva slovesné vidy podle kontextu mohou vyjadřovat přítomnost, budoucnost i minulost a mají i další významové odstíny.

Nyní nám ale bude stačit, když *perfektum* budeme překládat minulým časem. Později uvidíme, že současnost se v hebrejštině vyjadřuje příslušným *přítčestím* (kap. 34) a budoucnost lze vyjádřit *imperfektem* (kap. 39).

Poznámky:

1. Tabulky slovesných tvarů v hebrejštině obvykle začínají od 3. os. sg. m.; je to totiž zpravidla nejjednodušší tvar, od něhož se odvozují další.

2. Slovesné tvary pro jednotlivé osoby perfekta se tvoří přidáváním osobních přípon ke slovesnému kmeni (3. os. sg. m.):

שָׁמַרְתָּ	je složeno z	שָׁמַר + (א)תְּ(ה)	ty jsi hlídal
שָׁמַרְתְּ		שָׁמַר + (א)תְּ	ty jsi hlídala
שָׁמַרְתֶּם		שָׁמַר + (א)תֶּם	vy jste hlídali
שָׁמַרְתֶּן		שָׁמַר + (א)תֶּן	vy jste hlídaly
שָׁמַרְנוּ		שָׁמַר + (א)נּוּ	my jsme hlídali (i hlídaly)
שָׁמַרְתִּי		שָׁמַר + (א)תִּי	hlídal(a) jsem (אֲנִי je nesprávná analogie zájmenného prvku 2. os. sg.)

Ve 2. os. pl. m. i f. se přízvuk posouvá na těžkou příponu (ze שָׁמַר na שָׁמַרְתֶּם) a qāmeץ v první slabice se zredukuje na š³wā' (srov. kap. 19, sloupec 2).

3. Pokud je první písmeno slovesa laryngála (např. v אָמַר „řekl“), pak se pod touto laryngálou v 2. os. pl. objeví složené š³wā' (אָמַרְתֶּם).

4. V hebrejské větné stavbě bývá hlavní myšlenka (slovo) vyjadřována na prvním místě a až dalšími slovy bývá blíže určována. Z toho plyne, že obvykle je ve větě napřed přísudek a potom podmět.

Např. ve větě „Samuel hlídal“ je idea hlídání hlavní a až pak je doplněna podmětem Samuel; věta se proto hebrejsky řekne שָׁמַר שְׁמוּאֵל. Podobně:

dobrý muž	hebrejsky	„muž dobrý“	אִישׁ טוֹב
můj muž		„muž můj“	אִישִׁי
můj dobrý muž		„muž můj, ten dobrý“	אִישִׁי הַטּוֹב
muž řekl		„řekl (totiž) ten muž“	אָמַר הָאִישׁ

² Kratší forma tvaru אֲנִיְנִי.

30. DALŠÍ PODSTATNÁ JMÉNA V OBOU STAVECH

V tabulce jsou uvedena velmi častá *nepravidelná* podstatná jména:

	s. st. sg.	v. st. sg.	s. st. pl.	v. st. pl.
den	יוֹם	יוֹם	יָמִים	יָמֵי
město (f.)	עִיר	עִיר	עָרִים	עָרֵי
dům	בַּיִת	בַּיִת	בָּתִּים	בָּתֵּי
hlava	רֹאשׁ	רֹאשׁ	רִאשִׁים	רִאשֵׁי

CVIČENÍ 8

Kanaán	כְּנָעַן	zvěd	מְרַגֵּל	napřáhl ruku	שָׁלַח יָד
Kanaán (<i>v pauze</i>)	כְּנָעַן	chléb	לֶחֶם	vládl (<i>komu, nad kým</i>)	מָשַׁל (בְּ)
vzpomněl, pamatoval (na)	זָכַר	cesta	דֶּרֶךְ	vyvolil	בָּחַר (בְּ)
poslal, seslal, vzkázal	שָׁלַח	učinil	עָשָׂה		

(1) אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וְאַנְחֵנוּ עִמָּךְ בְּנֵי-בְרִיתְךָ (2) שָׁלַח מֹשֶׁה מְרַגְלִים אֶל-אֶרֶץ כְּנָעַן, וְהָאֲנָשִׁים הָיוּ אֲנָשֵׁי-שָׁם, רָאשֵׁי-בְנֵי-יִשְׂרָאֵל (3) אָמַר הָאָדָם אֶל-הָאֱלֹהִים שְׁמַעְתִּי אֶת-קוֹלְךָ בְּגֹן (4) אָמְרָה הָאִשָּׁה אֶל-מְרַגְלֵי-יִשְׂרָאֵל, שְׁמַעְנוּ אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְמִצְרַיִם וְגַם יָדַעְנוּ כִּי נָתַן לָכֶם אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן (5) לְקַחְתִּי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם לִי לְעַם קָדוֹשׁ וְלֹא שָׁמַרְתֶּם אֶת-בְּרִיתִי וּבְקוֹלִי לֹא שְׁמַעְתֶּם, בֵּית-יַעֲקֹב (6) יָדַעְתִּי כִּי לְקַחְתָּ מִפְּרִי-עֵץ-הַגֵּן וְכִי נִתְּנָה לְךָ וְאַתָּה אָכַלְתָּ עִמָּה (7) קָרָאוּ וּקְנִי-הָעָם אֶל-מֹשֶׁה, וּזְכַרְנוּ אֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר אָכַלְנוּ בְּמִצְרַיִם

¹ Viz kap. 7.3, upozornění.

² Tvar *v pauze*.

³ Perfektum tohoto slovesa se zde do češtiny překládá přítomným časem: děj sice v minulosti nastal, ale jeho následky trvají v přítomnosti.

(8) אָמְרוּ הַמְּרַגְלִים, לְקַחְנוּ מִפְּרִי־הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד
 (9) יִדְעֹתִי כִּי בְּךָ בָּחַר יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל (10) אַתָּה
 בְּחַרְתָּ בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְאַתָּנוּ לְקַחְתָּ לְךָ לְעַם גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ,
 וְאַנְחֵנוּ לֹא שָׁמְרָנוּ אֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתְנוּ עִמָּךְ עַל־הַר־
 הַאֵילָהִים (11) אָמַר לָנוּ הָאִישׁ, יִדְעֹתִי כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם מֵאֶרֶץ
 כְּנָעַן (12) יָשַׁב הַנְּבִיא עַל־הָאֲדָמָה וְעִפֵּר עַל־רֹאשׁוֹ וּבִקּוֹל גְּדוֹל
 קָרָא, מַה־עָשָׂה יְהוָה לָנוּ (13) זָכַרְתָּ אֹתִי אֱלֹהִים וּמִהִיכָלְךָ
 שָׁמַעְתָּ אֶת־קוֹלִי (14) מִשָּׁל שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא בְיִשְׂרָאֵל כִּי לֹא
 בָּחַרוּ לָהֶם מֶלֶךְ כְּכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּאֶרֶץ, וְכָל־יְמֵי־
 שְׁמוּאֵל הָלְכוּ בְּנִי־יִשְׂרָאֵל בְּדַרְךְ־יְהוָה (15) הִנֵּה הָעָרִים אֲשֶׁר
 בְּאֶרֶץ כְּנָעַן טוֹבוֹת וְגְדוֹלוֹת הִנֵּה כְּעָרֵי־מִצְרַיִם (16) בְּדַרְךְ־
 יְהוָה הָלַכְתִּי וְאַתָּה־דָּבַרְתָּ שְׁמֵרְתִּי כָּל־הַיָּמִים (17) אַתֶּם יִדְעֹתֶם
 כִּי הַבְּדִיל אֶתְכֶם אֱלֹהִים מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת הַשָּׁמַיִם
 (18) לֹא אָכַל מִשָּׂה לֶחֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה עַל־הָהָר

1. Sídli Abrahám v Egyptě (= egyptské zemi), neboť v zemi Kanaán nebylo chleba. – 2. Svatý jsi, Hospodine, na nebesích i na (= v) zemi. – 3. Izraelský král Šalomoun (= Š. král Izraele) se proslavil (= udělal sobě velké jméno) v té zemi. – 4. Řekl Samuel představitelům lidu: „Vy jste si (= sobě) zvolili krále jako všechny národy (pl. od lid) a nepamatovali jste, že Hospodin sám (= on) je králem nad celou zemí.“ – 5. Vím (pf.), že jste jedli z toho stromu, který je v zahradě a že znáte (pf.) dobré a zlé. – 6. Víme (pf.), že jsme nezachovávali tvou smlouvu a že jsme neuposlechli (= nenaslouchali) slov (אָל) tvého proroka, kterého jsi poslal ke (אָל) svému lidu. – 7. Zvědové, které synové Izraele poslali

⁴ Viz poznámku v kap. 10.

⁵ Viz vysvětlivku 30.3 na předchozí straně; v následujícím slově בָּחַר (a často i jinde) autor ponechal dāgēš, protože v Bibli předchází rozlučovací akcent – viz vysvětl. 8.2.

⁶ Osobní zájmeno u slovesa zdůrazňuje osobu.

⁷ Všimněme si, že laryngála má složené š^w místo jednoduchého.

do Kanaánu (= do země Kanaán), byli (= seděli) v domě té ženy celou noc až do ranního rozbřesku. – 8. Řekli proroci Samuelovi: „Ty jsi od nikoho nic nevezal (= nevezal věc z ruky člověka) (po) všechny dny, kdy (= které) jsi vládl nad Izraelem.“ – 9. Viděl města (při) řece a hle, (= byla) velmi dobrá. – 10. Řekli zvědové Mojžíšovi: „Hle, města, která jsou v zemi Kanaán, jsou v horách.“ – 11. Vyvolil jsem (si) tě za krále nad svým lidem Izraelem, neboť jsi chodil po (ב) cestě Hospodinově. – 12. Řekli synové proroků: „Víme (viz výše), že tě Hospodin poslal do toho zlého města a že pro tebe přerušil (= odřízl) řeku, neboť jsi jeho prorokem.“ – 13. (Po) všechny dny, kdy jsi vládl mému lidu, nepamatoval jsi na jméno Hospodinovo. – 14. Řekli ti staří muži králi: „Sídli⁸ v horách a jíme⁸ plody (= z plodů) země, neboť jsme svatí muži a zvolili jsme cestu Hospodinovu.“ – 15. Hle, vzal jsem tě, dome Izraelův, ze země temnot (sg., bez čl.) do země světla a také jsem tě chránil od zlého na (ב) cestě, (po) které jsi šel. – 16. Řekl egyptský král Mojžíšovi: „Ty⁹ jsi řekl, že Pán, Bůh Izraele, tě poslal ke (אָל) svému lidu. Kdo je Hospodin? Neznám⁸ ho.“

31. SINGULÁR FEMININ S PŘÍPONAMI

1.		2.		3.	
zákon (s. st.)	תּוֹרָה	ret (s. st.)	שִׁפָּה	rada (s. st.)	עֲצָה
zákon (v. st.)	תּוֹרַת	ret (v. st.)	שִׁפְת	rada (v. st.)	עֲצַת
můj zákon	תּוֹרָתִי	můj ret	שִׁפְתִּי	má rada	עֲצָתִי
tvůj (m.) zákon	תּוֹרַתְךָ	tvůj (m.) ret	שִׁפְתְּךָ	tvá (m.) rada	עֲצַתְךָ
tvůj (f.) zákon	תּוֹרַתְךָ	tvůj (f.) ret	שִׁפְתְּךָ	tvá (f.) rada	עֲצַתְךָ
jeho zákon	תּוֹרָתוֹ	jeho ret	שִׁפְתוֹ	jeho (m.) rada	עֲצָתוֹ
její zákon	תּוֹרַתָּהּ	její ret	שִׁפְתָּהּ	její rada	עֲצָתָהּ
náš zákon	תּוֹרַתֵּנוּ	náš ret	שִׁפְתֵּנוּ	naše rada	עֲצָתֵנוּ
váš (m.) zákon	תּוֹרַתְכֶם	váš (m.) ret	שִׁפְתְּכֶם	vaše (m.) rada	עֲצַתְכֶם
váš (f.) zákon	תּוֹרַתְכֶן	váš (f.) ret	שִׁפְתְּכֶן	vaše (f.) rada	עֲצַתְכֶן
jejich (m.) zákon	תּוֹרַתָּם	jejich (m.) ret	שִׁפְתָּם	jejich (m.) rada	עֲצָתָם
jejich (f.) zákon	תּוֹרַתָּן	jejich (f.) ret	שִׁפְתָּן	jejich (f.) rada	עֲצָתָן

^{30.8} Přeložte perfektem.

^{30.9} Viz vysvětlivku 30.6.

4.		5.	
spravedlnost (s. st.)	צְדָקָה	země (s. st.)	אֲדָמָה
spravedlnost (v. st.)	צְדָקַת	země (v. st.)	אֲדָמַת
má spravedlnost	צְדָקָתִי	má země	אֲדָמָתִי
tvá (m.) spravedlnost	צְדָקָתְךָ	tvá (m.) země	אֲדָמָתְךָ
tvá (f.) spravedlnost	צְדָקָתְךָ	tvá (f.) země	אֲדָמָתְךָ
jeho spravedlnost	צְדָקָתוֹ	jeho země	אֲדָמָתוֹ
její spravedlnost	צְדָקָתָהּ	její země	אֲדָמָתָהּ
naše spravedlnost	צְדָקָתֵנוּ	naše země	אֲדָמָתֵנוּ
vaše (m.) spravedlnost	צְדָקָתְכֶם	vaše (m.) země	אֲדָמָתְכֶם
vaše (f.) spravedlnost	צְדָקָתְכֶן	vaše (f.) země	אֲדָמָתְכֶן
jejich (m.) spravedlnost	צְדָקָתָם	jejich (m.) země	אֲדָמָתָם
jejich (f.) spravedlnost	צְדָקָתָן	jejich (f.) země	אֲדָמָתָן

Poznámky:

1. Singulár feminin (jak bylo uvedeno v kap. 23) asi původně končil ת nebo ת . V samostatném stavu (tj. nespojeném s následujícím slovem) bylo toto ת sotva slyšitelné, a proto vypadlo, takže sg. f. v s. st. jsou zakončena dlouhým ā^h (הַ). Původní ת však ožije ve stavu vázaném a před příponami.

2. Těžké přípony כֶּן , כֶּם se přidávají (jak bylo uvedeno v kap. 25.3) k vázanému stavu, což je patrné ve všech pěti sloupcích.

Sloupec 1 reprezentuje nejjednodušší formu singuláru feminina (jako u maskulin סוּס – kap. 25, sloupec 1) a plná samohláska ā setrvává ve všech tvarech.

Sloupec 2: שִׁפְּהָ je dvouslabičné slovo s qāmec v první slabice. Tato samohláska se ve stavu vázaném, a jsou-li přidány přípony, redukuje na pouhé $\text{š}^{\circ}\text{wā}$: שִׁפְּתֵי , שִׁפְּתֵי (z důvodu podle kap. 25, sloupec 3).

Sloupec 3: עֲצָה je podobné slovu שִׁפְּהָ , jenomže první písmeno je laryngála, a ta připouští pouze $\text{š}^{\circ}\text{wā}$ složené (srov. kap. 25, sloupec 4): עֲצָתִי , עֲצָתְךָ .

Sloupec 4: צְדָקָה se místo očekávaného (podle sloupce 2) צְדָקַת stává צְדָקַתְךָ ; podobně צְדָקָתִי atd. (srov. kap. 23.3).

¹ Mimoto je několik typů feminin, jež mají v samostatném stavu ת , jako נְחֹשֶׁת „měď“ či „bronz“. Viz rovněž vysvětl. 23.3.

Sloupec 5: אֲדָמָה je podobně jako u sloupce 4, ovšem první písmeno je opět laryngála, takže nepřipouští jednoduché $\text{š}^{\circ}\text{wā}$; proto když se qāmec v první slabice změní na $\text{š}^{\circ}\text{wā}$, změní se složené $\text{š}^{\circ}\text{wā}$ pod laryngálou na příslušnou krátkou samohlásku: אֲדָמַת , אֲדָמָתִי (srov. kap. 23.3).

32. UKAZOVACÍ ZÁJMENA

tento	זֶה	tamtén (onen)	הוּא
tato	זֹאת	tamtá (ona)	הִיא
títo, tyto	אֵלֶּה	tamtí (oni)	הֵם, הֵמָּה
		tamty (ony)	הֵנָּה, הֵן

Ukazovací zájmena se chovají jako přídavná jména ve vztahu k podstatnému jménu, ke kterému se vztahují, např.:

tento dobrý muž	הָאִישׁ הַטּוֹב הַזֶּה	tito muži	הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
tamtén (onen) muž	הָאִישׁ הַהוּא	tamtí (oni) muži	הָאֲנָשִׁים הֵם
tato žena	הָאִשָּׁה הַזֹּאת	toto je ten muž	זֶה הָאִישׁ
tamtá (ona) žena	הָאִשָּׁה הַהִיא	toto je ta žena	זֹאת הָאִשָּׁה
tento je dobrý	טוֹב זֶה	toto jsou ti muži	אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים

33. ČÁSTICE כּ A PŘEDLOŽKA מִן S PŘÍPONAMI

Neodlučitelná částice כּ „jako“ se v poezii vyskytuje jako samostatné slovo ve tvaru כְּמוֹ ; je to novější forma, k níž se přidává většina přípon. Přijímá-li přípony předložka מִן (z, od), objevuje se mezi ní a většinou přípon hláska בּ :

jako já	כְּמוֹנִי	ode mě	מִמֶּנִּי
jako ty (m.)	כְּמוֹךָ	od tebe (m.)	מִמְּךָ (v pauze מִמְּךָ)
jako ty (f.)	כְּמוֹךְ	od tebe (f.)	מִמְּךָ
jako on	כְּמוֹהוּ	od něho	מִמֶּהוּ
jako ona	כְּמוֹהָ	od ní	מִמֶּהָ

^{32.1} Všimněme si, že člen u הֵם má qāmec.

jako my	כְּמִנּוֹנוֹ	od nás	מִמִּנּוֹנוֹ
jako vy (m.)	כְּכֶם	od vás (m.)	מִכֶּם
jako vy (f.)	כְּכֶן	od vás (f.)	מִכֶּן
jako oni	כְּהֵם	od nich (m.)	(מִהֵמָּה) מִהֵם
jako ony	כְּהֵנָּה	od nich (f.)	(מִהֵנָּה) מִהֵנָּה

Poznámky:

1. Přípona 1. os. sg. je גִּי.
2. Po מ se píše kompenzující silné dāgēš s výjimkou přípony 3. os. pl., protože následuje laryngála ה, takže se מן píše jako מִ (viz kap. 12.1).
3. מִמִּנּוֹנוֹ „od něho“ a מִמִּנְהוּ „od ní“ vznikly stažením z מִמִּנְהוּ a מִמִּנְהוּ; vložené ך zastupuje původně zdvojené מִמִּנְהוּ, které odpadlo.
4. Ze souvislosti se určí, zda מִמִּנּוֹנוֹ znamená „od něho“ nebo „od nás“.
5. Přípony 3. os. sg. הוּ a הִי jsou původními podobami přípon 1 a 2.
6. Prostřední מ mizí, jsou-li připojeny těžké přípony כֶּן, כֶּם, הֵם nebo הֵן.

CVIČENÍ 9

Sinaj	סִינַי	jiný, cizí	אַחֵר
místo	מָקוֹם	jiní, cizí	אַחֵרִים
spása, vysvobození	יְשׁוּעָה	za, po	אַחֲרַי
bázeň	יְרֵאָה	tak, toto	כֵּה
požehnání	בְּרָכָה	není, nejsou	אֵין

(1) זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה (2) זֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן מֹשֶׁה לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־הַר־סִינַי (3) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם (4) אָמַר יַעֲקֹב, קְדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעֵתִי (5) בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן אֱלֹהִים יְשׁוּעָה גְדוֹלָה לְיִשְׂרָאֵל (6) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם בְּחִלּוֹם (7) כֵּה אָמַר אֱלֹהִים אֶל־הָעִיר הַרְעָה הַהִיא

¹ Tvar v pauze – samohláska v přízvučné slabice je prodloužena.
² Viz vysvětl. 24.5.

(8) אָמַרְתִּי אֵין יִרְאַת־אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה (9) בַּיָּמִים הָהֵם לֹא הָיָה מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׂמוֹאֵל הָיָה הַנְּבִיא (10) הֶלְכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים וְלֹא זָכְרוּ אֶת־תּוֹרַת־מֹשֶׁה וְאֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם יְהוָה עַל־הַר־סִינַי (11) אַתָּה הוּא אֱלֹהֵי־יְשׁוּעָתִי וְאֵין כְּמֹדֵךְ (12) אָמַר מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֵין כְּמֹדֵךְ אִישׁ חָכָם בְּכָל־הָאָרֶץ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי טוֹבָה עֲצַת הַנְּבִיא (14) אַתָּה שָׁלַחַת בְּרָכָה בְּפִרְי־אֲדָמָתָנוּ (15) קָרָא עֲשׂוּ בְּקוֹל גְּדוֹל, לָקַח יַעֲקֹב אֶת־בְּרַכְתִּי מִמִּנִּי (16) שָׁמַרְתִּי אֶת־תּוֹרַתְךָ כָּל־הַיָּמִים וּבִדְרֹךְ־אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא הֶלְכְתִּי (17) נָתַן אֱלֹהִים אֶת־יִרְאַת־יַעֲקֹב עַל־כָּל־אֲנָשֵׁי־הָעִיר (18) בְּלִילָה הַהִוא הַבְּדִיל יְהוָה בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרַיִם (19) קְדוֹשָׁה לִי הָעִיר הַזֹּאת, כִּי בָהּ בְּחַרְתִּי לְשִׁמּוֹ

1. Toto je to slovo, které mluvil Hospodin ke svému prorokovi. – 2. Toto je to město, které sis (= co jsi je)⁹ zvolil pro svůj chrám. – 3. Toto (= tito) jsou ti mužové, které poslal Mojžíš do země Kanaán (tvar v pauze, viz cv. 8). – 4. Bůh ti dal tento zákon na hoře Sinaj (tvar v pauze). – 5. Mluvil Mojžíš všechna tato slova k (ל nebo אֶל) izraelským představitelům v Egyptě (= egyptské zemi, tvar v pauze). – 6. Není nad tebe (= jako ty) na nebesích i na (= v) zemi. – 7. Požehnání Hospodinovo (je) nad vaší zemí (= půdou), neboť jste zachovávali jeho zákon. – 8. Poslal král jiné muže k (אֶל) prorokovi, ale on (= a) nepřišel. – 9. V tom městě žili velmi zlí lidé (= muži), kteří neznali Mojžíšův zákon. – 10. Chovali jsme v paměti (= pamatovali jsme na) slova svatého zákona a tvou smlouvu jsme zachovávali (tento slovosled) (po) všechny dny. – 11. Co je to za sen (= co je tento sen), který jsem slyšel? – 12. V tobě je naše spása, Hospodine, a ne v jiných bozích. – 13. Volali představitelé k Mojžíšovi: „Není chleba pro lid.“ – 14. Chodili po cestě bohů té země a můj zákon neměli na paměti (= nepamatovali). – 15. Dal ti

³ „bohy“, jak je patrné ze souvislosti.

⁴ Smysl zde je „můj Bůh spásy“, totiž „můj zachraňující Bůh“. Viz dodatek 5.

⁵ Doplníte „je“.

⁶ Viz vysvětl. 33.1.

⁷ Toto podstatné jméno je maskulinum; nepřízvučná koncovka prodlužuje slovo לִיל. Upozornění: Koncovka הִי, sg. f. je přízvučná.

⁸ Viz kap. 37.

⁹ Viz kap. 61.

Hospodin celou¹⁰ tuto dobrou a velkou zemi, od těchto hor až k oné velké řece. – 16. Chodila jsi za cizími bohy a neměla jsi na paměti radu mého proroka. – 17. Nebylo proroka jako on (= nebyl jako on prorok) v celém Izraeli, který (by) znal Hospodina. – 18. Seslal jsem své požehnání na (על) tvou zemi (= půdu), neboť můj zákon je s tebou (po) celý (= všechen) den.

34. AKTIVNÍ PŘÍČESTÍ

základ	příčestí	sg. m.	sg. f.	pl. m.	pl. f.
שָׁמַר	střežící	שָׁמַר	שָׁמְרָה nebo שְׁמֶרֶת	שֹׁמְרִים	שֹׁמְרוֹת
יָשַׁב	sedící	יָשַׁב	יָשְׁבָה nebo יֹשֶׁבֶת	יֹשְׁבִים	יֹשְׁבוֹת
הִלְכָה	jdoucí	הִלְכָה	הִלְכָה nebo הִלְכֹת	הֹלְכִים	הֹלְכוֹת

Aktivní (činné) příčestí¹ má ħólem a cērê (ׁ) pro sg. m., k němuž se přidává koncovka pro sg. f.: תָּ (někdy הָ), pro pl. m. םִ a pro pl. f. koncovka ׁת. Přítomný čas „ten muž střeží“ vyjádří hebrejšťina jako „ten muž je střežící“:

muž střeží	הָאִישׁ שָׁמַר ²	muži střeží	הָאֲנָשִׁים שֹׁמְרִים
žena střeží	הָאִשָּׁה שָׁמְרָה	ženy střeží	הַנְּשִׁים שֹׁמְרוֹת
ty (m.) střežíš	אַתָּה שָׁמַר	my (m.) střežíme	אֲנַחְנוּ שֹׁמְרִים

Na příčestí se můžeme dívat jako na slovesné přídavné jméno, které souhlasí v čísle i rodu s příslušným podstatným jménem nebo zájmenem. Ačkoliv v češtině vyjadřuje přítomný čas (viz uvedené příklady), naznačuje spíše stav trvalé aktivity, a proto má širší užití, např.:

הָאִישׁ הַשֹּׁמֵר je doslovně „ten střežící muž“, což můžeme přeložit buď

- „muž, který střeží“, je-li tu vztah k přítomnému času, anebo
- „muž, který střežil“, je-li ze souvislosti patrný vztah k minulosti. Příčestí se členem tedy může nahrazovat vztaznou větu;
- zastarale lze užít i přechodníku přítomného „střeže“ (pozn. překladatele).

^{33.10} כָּל (s maqqef (כָּל־) je podstatné jméno s významem „celek“, „všechno“. Výraz „tato celá zem“ je v hebrejském myšlení „celek této země“. Jako předmět slovesa je tento výraz určitý, a proto je před ním אֵת, např. אֵת־כָּל־הָאָרֶץ. nebo אֵת־כָּל־אֲשֶׁר.

^{34.1} Vysvětlivka překladatele: lat. *participium activum*; jde o pojem hebrejské mluvnice. Nesoulad s českou mluvnickou terminologií je dán jejím vývojem – např. v českých učebnicích němčiny se používá pojem *příčestí přítomné*.

^{34.2} Pořadí הָאִישׁ שָׁמַר klade důraz na příčestí, אִישׁ שָׁמַר značí „(nějaký) muž (který) střeží.“

Poznámka: Je-li poslední souhláska základu laryngála³, např. שָׁמַע „slyšet“, je příčestí sg. m. שָׁמַע (nikoliv שָׁמַע). Paṭaḥ pod ע je paṭaḥ vplížené (viz kap. 12.4). V ženském rodu שָׁמַעַת (nikoliv שָׁמַעַת) je dvakrát paṭaḥ místo s³gôl, protože laryngály (v našem případě ע) dávají přednost samohlásce paṭaḥ pod sebou a dokonce i před sebou (viz kap. 12.2). Podobně příčestí „znající“ od slovesa יָדַע „znal, věděl“ je v sg. m. יָדַע (též „znalec“) a v sg. f. יָדַעַת (též „znalkyně“).

35. STARÁ AKUZATIVNÍ KONCOVKA הָ

Archaická hebrejšťina patrně měla (jako klasická arabština) tři pádové koncovky: pro nominativ koncovku *u*, pro genitiv koncovku *i* a pro akuzativ koncovku *a*. V biblické hebrejšťině nominativní a genitivní koncovka zanikla¹, ale akuzativní koncovka zůstala, aby označovala nikoliv předmět u přechodného slovesa, ale směr:

Egypt	מִצְרַיִם	do Egypta	מִצְרַיִמָה
město	הָעִיר	do města	הָעִירָה
nebesa	הַשָּׁמַיִם	do nebes	הַשָּׁמַיִמָה
tam (kde?)	שָׁם	tam (kam?)	שָׁמָּה

Koncovku הָ vyjadřující směr lze užít jen u omezeného počtu podstatných jmen, která poznáme z praxe (např. הַמִּדְבָּרָה, הַשָּׂדֶה, הָאָרֶץ); ale i „do města“, „do pouště“ bývá vyjádřeno jinak (např. s אֶל) – pozn. překl. *Prízvuk se nepřesouvá na novou slabiku, ale zůstává na slabice původní.*

CVIČENÍ 10

spravedlivý	צַדִּיק	maso, tělo	בָּשָׂר	jinoch	גֵּוֹר
zlovolný	רָשָׁע	anděl, posel	מַלְאָךְ	stál	עָמַד
podsvětí, šeol (f. bez čl.)	שְׂאֵל	poušť	מִדְבָּר	sestoupil	יָרַד
				běda (komu)	אוֹי (ל)

^{34.3} Ale po א je např. „volající“ v sg. m. קָרָא, sg. f. by byl קָרְאתָ, pl. je pravidelný – vysvětl. překl.

^{35.1} *u* ve jménech jako שְׂמוֹנָל je snad pozůstatkem starého nominativu, ale pozůstatky genitivního *i* jsou sporné.

Upozornění: Plurál od הָיָה „byl“ je הָיוּ „byli“ i „byly“. Podobně plurál od רָאָה „viděl“ je רָאוּ „viděli“ i „viděly“ a plurál od עָשָׂה „dělal“ je עָשׂוּ „dělali“ i „dělaly“. Je vidět, že všechna tato slovesa náležejí do stejné třídy.

(1) קוֹל קָרָא בַּמִּדְבָּר (2) הָאֱלֹהִים יָשָׁב בַּשָּׁמַיִם וּמָשַׁל בְּבָנָיו
 אָדָם (3) אֲנַחְנוּ קָרָאִים אֶל־יְהוָה, וְהוּא שָׁמַע אֶת־קוֹלֵנוּ
 (4) צַדִּיק אַתָּה יְהוָה הַנִּתֵּן לָחֶם לְכָל־בָּשָׂר (5) הַיּוֹם הַזֶּה אָנֹכִי
 לִקְחָךְ אֶתְךָ הַשָּׁמַיְמָה (6) יֵצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הַמִּדְבָּרָה
 (7) אַתָּה שָׁמַר אֶת־דֶּרֶךְ־הַצַּדִּיק, וְדֶרֶךְ הַרְשָׁע שְׂאֵלָה (8) יָרַד
 יַעֲקֹב מִצְרַיִמָה כִּי לֹא הָיָה לָחֶם בְּכָל־אֶרֶץ־כְּנָעַן (9) הַיּוֹם הַזֶּה
 אַתָּם כְּרַתִּים בְּרִית עִם־יְהוָה (10) הִנֵּה אַתָּה שְׁלַחְתָּ מַלְאָכִים
 אֶל־מִלְךְ־מִצְרַיִם וְלֹא יָדַעְתָּ כִּי בְּאֱלֹהִים יִשׁוּעַת־יִשְׂרָאֵל (11) אוֹי
 לָהֶם הָאֲכָלִים בָּשָׂר כָּל־הַיּוֹם וְאֶת־דְּבַר־יְהוָה לֹא עָשׂוּ (12) כֹּה
 אָמַר יְהוָה, אָנֹכִי שְׁלַחְתָּ אֶתְךָ אֶל־הָעָם הַרְשָׁע הַזֶּה (13) הִלְכוּ
 בְנֵי־הַנְּבִיאִים בַּמִּדְבָּר כָּל־הַיּוֹם וּבָעֶרֶב בָּאוּ הָעִירָה (14) טוֹב
 לַצַּדִּיק הַשָּׁמַר אֶת־תּוֹרַת־יְהוָה, וְאוֹי לַרְשָׁע הַהֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ־
 אֱלֹהִים אֲחֵרִים (15) וּבְחִלּוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהִנֵּה מַלְאָכֵי־אֱלֹהִים
 יֹרְדִים מִן־הַשָּׁמַיִם (16) אָנֹכִי בָחַר בְּךָ כִּי טוֹב אַתָּה בְּעֵינֵי־יְהוָה
 (17) עָשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי־יְהוָה, כִּי לֹא הִבְדִּילוּ בֵּין
 הַצַּדִּיק וּבֵין הַרְשָׁע (18) כָּל־בָּשָׂר יָדַעַתְּ כִּי אַתָּה יְהוָה הַזֹּכֵר
 אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל (19) בְּלִילָה הַהוּא שָׁמַע הַנְּעַר וְהִנֵּה קוֹל קָרָא
 שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל (20) הַיּוֹם הַזֶּה אֲנַחְנוּ עֹמְדִים עַל־הַר־הָאֱלֹהִים
 וְשֹׁמְעִים אֶת־קוֹל־יְהוָה יֵצֵא מִשָּׁמַיִם (21) אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
 דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר־סִינַי (22) הָיָה הָאָדָם

² Viz poznámku v kap. 34.

³ V. st. plurálu od עָיִן.

⁴ „to (co bylo) zlé“.

בְּאֱלֹהִים יָדַעַתְּ טוֹב וְרַע (23) שָׁמַע הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּהָר כִּי יֵצֵא
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם

1. Sestoupili Jakobovi synové do Egypta, neboť slyšeli, že je (= byl) chléb v Egyptě. – 2. Hle, já s⁶ tebou dnes (= tento den) uzavírám smlouvu (slovosled). – 3. Král viděl (ty) syny proroků stojící na (ב) cestě, a Samuel (byl) v jejich čele (= hlavě). – 4. Běda vám, kteří chodíte po (ב) cestě cizích bohů, neboť není mezi vámi (= ve vás) muže, který by znal (= zná) slovo Hospodinovo. – 5. Máš na paměti spravedlivé (pl. m. bez čl.), neboť ty jsi spravedlivý. – 6. Vykřikl jinoch hlasitě (= [ב] velkým hlasem): „Moje hlava, moje hlava.“ – 7. A (jedna) velká řeka vytékala (= vycházející) ze zahrady. – 8. A ve svém snu uviděl král velmi veliký strom stojící na zemi (= půdě) a jeho koruna (= hlava) (byla) v nebesích. – 9. Posílám svého anděla s tebou do této veliké pouště. – 10. Bože veškerenstva (= veškerého těla), který slyšíš hlas svého lidu, voláme k tobě (אֱלֹהִיךָ – viz kap. 47, nebo = na [ל]), neboť víme (pf.), že v tobě je naše spása. – 11. Zvědové, které Mojžíš poslal do země (אֶרֶץ אוֹרֵן nebo אֶרֶץ) Kanaán, stanuli na vrcholu (= hlavě) hory. – 12. Toto pravil Hospodin Šalomounovi, králi Izraele: „Jsi zlovolný, neboť jsi neměl na paměti slova mého zákona, neboť sis (= jsi sobě – kap. 26) vzal manželky z (čl.) pohanských národů.“ – 13. Vy říkáte, že jste muži spravedliví a že jste přišli (= sestoupili) do Egypta z Kanaánu, protože není chleba v té zemi, ale (= a)⁷ já říkám, že jste zvědové. – 14. Jakub poslal posly k Ezauovi na (tu) horu⁸. – 15. V onen den jste řekli: „Vzpomínáme (pf.) na chléb, který jsme jedli v Egyptě, ale⁷ v této veliké poušti není chleba.“ – 16. Veliký jsi ty, Hospodine, který (čl.) vládneš nad nebesy a nad zemí. – 17. Muž Boží sestoupil s (בין) hory do města, podle (= jak) slova Hospodinova.

36. PLURÁL PODSTATNÝCH JMEN S PŘÍPONAMI

Poznámka: K plurálu podstatných jmen se připojují přípony (viz sloupec 5) s jôd (*), které je (s výjimkou 1. os. sg. a 2. os. sg. f.) němé. V předklasické hebrejštině bylo jôd plnou souhláskou ve všech příponách plurálu podstatných jmen. Toto jôd odlišuje tvary v plurálu od tvarů v singuláru, zvláště v textech bez vokalizace:

^{35.5} Viz poznámku v kap. 34.

^{35.6} Viz vysvětl. 27.1.

^{35.7} Spojka ו – viz vysvětl. 21.1.

^{35.8} Doslova „do hory“.

maskulina			
1.		2.	
koně (s. st.)	סוּסִים	slova (s. st.)	דְּבָרִים
koně (v. st.)	סוּסֵי	slova (v. st.)	דְּבָרַי
mí koně	סוּסֵי	moje slova	דְּבָרַי
tví (m.) koně	סוּסֵיךָ	tvá (m.) slova	דְּבָרֶיךָ
tví (f.) koně	סוּסֵיךְ	tvá (f.) slova	דְּבָרֶיךָ
jeho koně	סוּסָיו	jeho slova	דְּבָרָיו
její koně	סוּסֵיהָ	její slova	דְּבָרֶיהָ
naši koně	סוּסֵינוּ	naše slova	דְּבָרֵינוּ
vaši (m.) koně	סוּסֵיכֶם	vaše (m.) slova	דְּבָרֵיכֶם
vaši (f.) koně	סוּסֵיכֶן	vaše (f.) slova	דְּבָרֵיכֶן
jejich (m.) koně	סוּסֵיהֶם	jejich (m.) slova	דְּבָרֵיהֶם
jejich (f.) koně	סוּסֵיהֶן	jejich (f.) slova	דְּבָרֵיהֶן

feminina			
3.		4.	
zákony (s. st.)	תּוֹרוֹת	požehnání (s. st.)	בְּרָכוֹת
zákony (v. st.)	תּוֹרוֹת	požehnání (v. st.)	בְּרָכוֹת
mé zákony	תּוֹרוֹתַי	má požehnání	בְּרָכוֹתַי
tvé (m.) zákony	תּוֹרוֹתֶיךָ	tvá (m.) požehnání	בְּרָכוֹתֶיךָ
tvé (f.) zákony	תּוֹרוֹתֶיךָ	tvá (f.) požehnání	בְּרָכוֹתֶיךָ
jeho zákony	תּוֹרוֹתָיו	jeho požehnání	בְּרָכוֹתָיו
její zákony	תּוֹרוֹתֶיהָ	její požehnání	בְּרָכוֹתֶיהָ
naše zákony	תּוֹרוֹתֵינוּ	naše požehnání	בְּרָכוֹתֵינוּ
vaše (m.) zákony	תּוֹרוֹתֵיכֶם	vaše (m.) požehnání	בְּרָכוֹתֵיכֶם
vaše (f.) zákony	תּוֹרוֹתֵיכֶן	vaše (f.) požehnání	בְּרָכוֹתֵיכֶן
jejich (m.) zákony	תּוֹרוֹתֵיהֶם	jejich (m.) požehnání	בְּרָכוֹתֵיהֶם
jejich (f.) zákony	תּוֹרוֹתֵיהֶן	jejich (f.) požehnání	בְּרָכוֹתֵיהֶן

5.		6.		7.	
přípony plurálu podstatných jmen		synové (s. st.)	בָּנִים	otcové (s. st.)	אָבוֹת
mí, mé, má	יְ	synové (v. st.)	בָּנַי	otcové (v. st.)	אָבוֹתַי
tví, tvé, tvá (m.)	יְךָ	mí synové	בָּנַי	mí otcové	אָבוֹתַי
tví, tvé, tvá (f.)	יְךָ	tví (m.) synové	בָּנֶיךָ	tví (m.) otcové	אָבוֹתֶיךָ
jeho	יָו	atd.		atd.	
její	יָהּ	vaši (m.) synové	בָּנֵיכֶם	vaši (m.) otcové	אָבוֹתֵיכֶם
naši, naše	יְנוּ	atd.		atd.	
vaši, vaše (m.)	יְכֶם				
vaši, vaše (f.)	יְכֶן				
jejich (m.)	יְהֶם				
jejich (f.)	יְהֶן				

8.		9.		10.	
Bůh (s. st.)	אֱלֹהִים	muži (s. st.)	אֲנָשִׁים	ženy (s. st.)	נָשִׁים
Bůh (v. st.)	אֱלֹהֵי	muži (v. st.)	אֲנָשָׁי	ženy (v. st.)	נָשָׁי
můj Bůh	אֱלֹהֵי	mí muži	אֲנָשָׁי	mé ženy	נָשָׁי
tvůj (m.) Bůh	אֱלֹהֶיךָ	tví (m.) muži	אֲנָשֶׁיךָ	tvé (m.) ženy	נָשֶׁיךָ
atd.		atd.		atd.	
váš (m.) Bůh	אֱלֹהֵיכֶם	vaši (m.) muži	אֲנָשֵׁיכֶם	vaše (m.) ženy	נָשֵׁיכֶם
atd.		atd.		atd.	

סוּסךּ může znamenat סוּסְךָ nebo סוּסֶךָ „tvůj kůň“, zatímco סוּסֶיךָ může znamenat סוּסֵיךָ nebo סוּסֶיךָ „tví koně“. Podobně סוּסוּ je „jeho kůň“, ale סוּסָיו je סוּסָיו „jeho koně“, סוּסוֹ je „náš kůň“, ale סוּסֵינוּ je סוּסֵינוּ „naši koně“.

Sloupce 1 a 3 představují nejjednodušší tvar pl. m. a f. podst. jmen.

Sloupce 2 a 4 představují typy pl. m. a f. podst. jmen, v nichž je v první slabice š²wa' místo qamec a z uvozujícího š²wa' se následně stane ħireq (viz kap. 23. 3).

Sloupec 7: אָבוֹת je pl. m., ale má podobu pl. f.

Sloupec 8: אֱלֹהִים je významem singulár, znamená-li Boha Izraele (a má i sloveso v sg.), ale tvarově je to plurál.

Sloupec 9: je obdobou sloupce 2 – první písmeno je laryngála. Když je v první slabice š'wā' místo qāmece, složené š'wā' pod laryngálou se prodlouží na příslušnou krátkou samohlásku (viz kap. 23. 3).

Sloupec 10: נְשִׁים je pl. f., ale má podobu pl. m. – jako má podle sloupce 7 jméno vpravdě mužské v pl. ženskou příponu, tak zde jméno „nejvíce“ ženské má příponu mužskou. Obě tato podstatná jména jsou nepravděpodobná.

Poznámky:

1. Těžké přípony כֶּם, כֶּן, הֶם, הֶן se připojují k vázanému stavu (viz kap. 25. 3).

2. Duál přijímá tytéž přípony jako plurál: יָרֵיךְ, יָרֵיךְ „ruce“, odtud יָרֵיךְ, יָרֵיךְ atd.

37. NĚKTERÁ NEPRAVIDELNÁ PODSTATNÁ JMÉNA S PŘÍPONAMI

	singulár			plurál		
	s. st.	v. st.	s příponami	s. st.	v. st.	s příponami
otec	אָב	אָבִי	אָבִיו, אָבִיךָ, אָבִי	אָבוֹת	אָבוֹת	אָבוֹתַי
syn	בֶּן	בֶּן־	בְּנוֹ, בְּנֵךְ, בְּנֵי	בָּנִים	בָּנֵי	בָּנָי
dcera	בַּת	בַּת־	בָּתּוֹ, בָּתְּךָ, בָּתֵי	בָּנוֹת	בָּנוֹת	בָּנוֹתַי
bratr	אָח	אָחִי	אָחָיו, אָחִיךָ, אָחִי	אָחִים	אָחֵי	אָחָי
žena	אִשָּׁה	אִשְׁתִּי	אִשְׁתּוֹ, אִשְׁתְּךָ, אִשְׁתֵּי	נָשִׁים	נָשֵׁי	נָשָׁי
dům	בַּיִת	בֵּית־	בֵּיתוֹ, בֵּיתְךָ, בֵּיתֵי	בָּתִּים	בָּתֵּי	בָּתַי
jméno	שֵׁם	שֵׁם־	שְׁמוֹ, שְׁמוֹךָ, שְׁמוֹ	שְׁמוֹת	שְׁמוֹת	שְׁמוֹתַי

Upozornění: Seznam nepravidelných podstatných jmen je uveden také na konci knihy v tab. 15; viz též hebrejsko-český slovník na s. 305.

^{37.1} Viz kap. 7.3, upozornění.

38. VLASTNICTVÍ

V hebrejštině neexistuje slovo, které by odpovídalo českému „měl, má“, a vlastnický vztah *v daném čase* se v různých časech vyjadřuje takto: „mám (nemám) syna, (ne)patří mi syn“ se řekne hebrejsky „jest (není) mi syn“.

mám syna	יֵשׁ לִי בֶן	měl jsem syna	הָיָה לִי בֶן
nemám syna	אֵין לִי בֶן	měl jsem syny	הָיוּ לִי בָּנִים
mám syny	יֵשׁ לִי בָּנִים	neměl jsem syna	לֹא הָיָה לִי בֶן
nemám syny	אֵין לִי בָּנִים	budu mít syna	יְהִיָּה לִי בֶן
ten muž má syna	יֵשׁ לְאִישׁ בֶּן	budu mít syny (kap. 41)	יְהִיוּ לִי בָּנִים
muž, který měl syna	הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה לוֹ בֶן	nebudu mít syna	לֹא יְהִיָּה לִי בֶן
		Jakubův syn	הַבֶּן (אֲשֶׁר) לְיַעֲקֹב

Poznámky:

1. יֵשׁ a אֵין (v. st. od אֵין) byla původně *podstatná jména* znamenající „existenci“ a „ne-existenci“, a proto se jich užívá s oběma čísly i rody. Následuje-li po nich předložka ל, označují přítomné vlastnictví.

2. Vlastnictví v minulosti (budoucnosti) se vyjadřuje slovesem הָיָה (יְהִיָּה), které musí souhlasit s podmětem v čísle a rodě, a předložkou ל – zápor pak pomocí לֹא; vlastnictví bez zřetele na čas vázaným stavem (viz kap. 23).

CVIČENÍ 11

Ráchel	רָחֵל	faraon (bez čl.)	פַּרְעֹה	tázal se, žádal	שָׁאַל
Lában	לָבָן	ovce (m. i. f.)	צֹאן	sloužil Lábanovi za	עָבַד אֶת־לָבָן בַּ
Josef	יוֹסֵף	voda (s. st.)	מַיִם	bude, stane se	יְהִיָּה
proč	לָמָּה	voda (u. st.)	מִי	má starší dcera	בָּתִּי הַגְּדוֹלָה

(1) אָמַר הַנַּעַר אֶל־הַנְּבִיא אֵין לְאִשָּׁה הַזֹּאת בֶּן וְאִשָּׁה זָקֵן
 (2) מָאֵד שָׁלַחְתִּי אֶת־נְבִיאֵי אֶל־הָעָם הַרְשַׁע הַזֶּה וְלֹא שָׁמְעוּ
 אֶל־דְּבָרֵיהֶם אֲשֶׁר דִּבְרוּ בְּשֵׁמִי (3) הָיוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר־סִינַי

¹ Toto je plurál, podobně jako שְׁמוֹת.

וְלֹא הָיָה מַיִם לְצֹאן אֲשֶׁר עִמָּם (4) אָמְרוּ בְּנֵי-יַעֲקֹב אֶל-יֹסֵף
 יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן בְּאֶרֶץ-כְּנָעַן, וְלֹא יָדְעוּ כִּי הוּא הַמּוֹשֵׁל בְּכָל-
 אֶרֶץ-מִצְרָיִם (5) לָקַח שְׁלֹמֹה אֶת-בַּת-פְּרָעָה לוֹ לְאִשָּׁה (6) אָמְרוּ
 אֲנֹשֵׁי-הַמָּקוֹם יִדְעֵנוּ אֶת-לִבָּן, וְהִנֵּה רָחֵל בַּתוֹ עַם-הַצֹּאן אֲשֶׁר
 לְאָבִיהָ (7) שָׁאֵל יַעֲקֹב אֶת-רָחֵל בַּת-מִי אַתָּה, אָמְרָה רָחֵל
 בַּת-לָבָן אֲנֹכִי (8) עָבַד יַעֲקֹב אֶת-לָבָן בְּרָחֵל, וְהוּא נָתַן לוֹ
 אֶת-בַּתוֹ הַגְּדוֹלָה לְאִשָּׁה תַּחַת רָחֵל (9) אַתָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֲנַחְנוּ
 עִמָּךְ אַתָּה אֲבִינוּ וְאֲנַחְנוּ בְּנֵיךְ (10) קָרָא פְּרָעָה לְכָל-זִקְנָיו
 וּלְכָל-חֲכָמָיו, וּלְעֵינֵיהֶם עָשָׂה מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
 (11) אֵלֶּה שְׁמוֹת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרְדוּ מִצְרָיִמָה אֶל-יֹסֵף
 (12) לֹא לָקַח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת-כְּנָעַן, כִּי רָעוּת הָיָה
 בְּעֵינֵי-אָבִיו מְאֹד (13) לָמָּה לֹא אָמַרְתָּ לִּי כִּי אֲשַׁתְּדָּךְ הִיא, וְאֲנִי
 לֹא יָדַעְתִּי (14) אָמַר לָבָן אֶל-יַעֲקֹב, נָשִׂיךְ בְּנוֹתֵי הָיָה וּבְנֵיךְ בְּנֵי
 וְצֹאנֶךָ צֹאנֵי וְכָל אֲשֶׁר לְךָ לִי הוּא (15) אָמַר יְהוָה אֶל-יַעֲקֹב,
 שְׁמֶךָ יְהִי יִשְׂרָאֵל (16) קָרָא רָחֵל אֶת-שֵׁם-בְּנֵהּ יֹסֵף, כִּי
 אָמְרָה יְהִי לִּי בֵּן אַחֵר (17) אָמַר יֹסֵף אֶל-פְּרָעָה, הִנֵּה אָבִי
 וְאֲחֵי וְנָשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְצֹאנָם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ
 מִצְרָיִמָה (18) רְאוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפָרְעָה
 וּלְמִצְרָיִם (19) אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֲנֹכִי יָרַדְתִּי עַל-הַר-סִינַי
 בַּיּוֹם הַגְּדוֹל הַהוּא (20) לָמָּה יֹשְׁבֵת בְּעַפְרָי, בַּת-יִשְׂרָאֵל, כִּי
 הָלַכְוּ בְּנֵיךְ אַחֲרַי עֵינֵיהֶם וְגַם עָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 (21) וּמִה-שָׁאֵל יְהוָה מִמֶּךָ, בֵּית-יַעֲקֹב

1. Synové Izraele sloužili kananejskému králi, neboť jednali zle v očích Hospodínových a neposlouchali slova (אֱלֹ) jeho zákona. – 2. Sloužil jsem ti (עָבַדְךָ) za tvou dceru Ráchel (slovosled): proč jsi nedodržel svou smlouvu se mnou? – 3. Ty jsi Bůh našich otců, který mě chrání od všeho zlého (רָע). – 4. Nevěděl jsem, že

² Viz vysvětl. 30.3.

³ „(na)místo“.

⁴ Tvar v pauze má ’atnāh (kap. 13.2b).

⁵ „všechno tak, jak...“; dāgēš po samohláске trvá – podobně u כָּב a כָּפ.

⁶ Rozumí se „byly“ (viz též vysvětl. 24.4).

⁷ Zdůrazňující přičestí.

je jeho manželkou a že on je Boží prorok. – 5. Řekl Lában Jakobovi: „Proč jsi vzal mé bůžky z mého domu?“ – 6. Sestoupil Jakob do Egypta, on a jeho synové a jeho ženy a jeho ovce a všechno, co (bylo) jeho, k svému synu Josefovi, který vládl té zemi. – 7. Řekl jsi: „Hle, tvůj syn bude velkým mužem v zemi,“ ale já nemám syna a moje žena je velmi stará. – 8. Jejich bohové jsou ze dřeva (= stromu) a udělaly je (= které udělaly) lidské ruce. – 9. Jakob choval (= střežil) stáda, která (patřila) Ráchelinu otci Lábanovi. – 10. V ten den bude můj dům na vrcholu svaté hory, kterou jsem vyvolil pro své jméno. – 11. Ty, Hospodine, sídlíš v nebesích a víš, co mi udělali zlí (pl. m., tj. zlí lidé), ale já jsem spravedlivý v (těch) očích lidských synů. – 12. Nazval král jméno svého syna Šalomoun. – 13. Tvé oči viděly, že pro tebe zastavil (= odřít ti) Hospodin (ty) vody řeky, neboť řekl: „Izrael bude mým (= mně) lidem (ל – cv. 7).“ – 14. Budete mít (= bude vám) místo v mém chrámu pro mé svaté. – 15. Řekli Jakobovi synové: „Víme, že ty jsi ten, kdo vládne (ten vládnoucí) nad touto velikou zemí a že my jsme v tvé ruce.“ – 16. Toto jsem řekl svým prorokům, kteří mluvili mým jménem (ב): „Proč jste neuposlechli jejich slov (אֱל)?“ – 17. Řekla žena prorokovi: „Nežádala jsem syna od Hospodina, vždyť on mi ho vzal (= protože vzal ho ode mne).“ – 18. Veškerá požehnání Hospodinova sestoupila na vaši zem (= půdu), když (= כְּאֲשֶׁר) mluvil ten Boží muž.

39. IMPERFEKTUM PRAVIDELNÝCH SLOVES

Imperfektum obvykle označuje neukončený děj (nedokonavý vid českého slovesa). Prozatím ho můžeme volně překládat českým budoucím časem.

on bude střežit	יִשְׁמֹר	on bude soudit	יִשְׁפֹּט
ona bude střežit	תִּשְׁמֹר	ona bude soudit	תִּשְׁפֹּט
ty (m.) budeš střežit	תִּשְׁמֹר	ty (m.) budeš soudit	תִּשְׁפֹּט
ty (f.) budeš střežit	תִּשְׁמְרִי ²	ty (f.) budeš soudit	תִּשְׁפֹּטִי
já budu střežit	אֲשַׁמֵּר	já budu soudit	אֲשַׁפֵּט
oni budou střežit	יִשְׁמְרוּ	oni budou soudit	יִשְׁפֹּטוּ
ony budou střežit	תִּשְׁמְרֵנָה	ony budou soudit	תִּשְׁפֹּטְנָה
vy (m.) budete střežit	תִּשְׁמְרוּ ¹	vy (m.) budete soudit	תִּשְׁפֹּטוּ
vy (f.) budete střežit	תִּשְׁמְרֵנָה	vy (f.) budete soudit	תִּשְׁפֹּטְנָה
my budeme střežit	נִשְׁמֹר	my budeme soudit	נִשְׁפֹּט

¹ Všimněme si slabého dāgēš v ב. ² Někdy s ך; např. (Ex 3, 12) תַּעֲבֹדוּן – vysvětl. překl.

Zatímco *perfektum* je tvořeno *příponami*, *imperfektum* se tvoří *předponami a příponami*. To lze vysvětlit tak, že v perfektu je ukončený děj považován za hlavní myšlenku (a proto je uveden dříve) a jeho provedení je upřesněno zájmenou částicí (tj. vlastníkem činnosti), která následuje. V imperfektu – neukončeném ději – se naopak vlastník činnosti zdá být hlavní myšlenkou (vyjádřeno dříve) a děj je pouze upřesněním záměru jednajícího.

Předpony imperfekta jsou **אֵיתָן** (pro zapamatování slouží slovo „pevný, stálý, trvalý, se stále tekoucí vodou“). Jejich použití pro jednotlivé osoby, čísla a rody je patrné z uvedené tabulky. Plurál m. končí na **ו**, pl. f. na **נה**:

3. os. sg. m.	יִשְׁמַר	3. os. pl. m.	יִשְׁמְרוּ
2. os. sg. m.	תִּשְׁמַר	2. os. pl. m.	תִּשְׁמְרוּ
3. os. sg. f.	תִּשְׁמַר	3. os. pl. f.	תִּשְׁמַרְנָה
2. os. sg. f.	תִּשְׁמְרִי	2. os. pl. f.	תִּשְׁמַרְנָה

Jen ze souvislosti lze rozeznat 3. os. sg. f. od 2. os. sg. m. a 3. os. pl. f. od 2. os. pl. f.

40. ROZKAZOVACÍ ZPŮSOB

Rozkazovací způsob je nejkratším tvarem slovesa a vypadá jako imperfektum bez předpony:

střež (m.)	שְׁמַר	sudť (m.)	שֹׁפֵט
střež (f.)	שְׁמְרִי ¹	sudť (f.)	שֹׁפְטִי ²
střežte (m.)	שְׁמְרוּ ¹	sudťte (m.)	שֹׁפְטוּ ²
střežte (f.)	שְׁמַרְנָה	sudťte (f.)	שֹׁפְטָנָה

41. ZÁPORNÝ ROZKAZ NEBOLI ZÁKAZ

Záporný rozkaz neboli zákaz se vyjadřuje známým „Nebudeš ...“, „Nebudeš ...“, tj. pomocí *záporky a imperfekta; nikdy se neužívá rozk. způsobu*.

„Nebudeš (m.) střežit“ je

1. תִּשְׁמַר לֹא pro trvalý zákaz, a
2. תִּשְׁמַר אַל pro bezprostřední zákaz (ted).

^{40.1} Vzniklé z **שְׁמְרוּ** a **שְׁמְרִי**; to vysvětluje vynechání dāgēš např. u **רְדְפוּ** (pozn. v kap. 8.1).

^{40.2} Vzniklé z **שֹׁפְטִי** a **שֹׁפְטוּ**.

Poznámka: Jak bude uvedeno dále (kap. 55 bod 2 a 3), v jednom případě u pravidelných sloves a častěji u slabých sloves má imperfektum kratší tvar. Při vyjádření bezprostředního zákazu se **אַל** používá s tímto kratším tvarem imperfekta – pokud existuje.

CVIČENÍ 12

soud; právo, výnos	מִשְׁפָּט	tvář (pl.)	פָּנִים
soudil, stíhal <i>soudně</i>	שָׁפַט	před (tj. před tváří)	לְפָנֵי
spravedlnost	צְדָק	přede mnou	לְפָנַי
pravda	אֱמֶת	(pro)následoval	רָדַף
sobota	שַׁבָּת	stíhal <i>koho</i> , hnal se za, šel za <i>někým</i>	רָדַף אַחֲרַי
		též prostřednictvím Mojžíše	בְּיַד־מֹשֶׁה

Upozornění: Plurál od **הָיָה** „byl“ je **הָיוּ** „byli“ i „byly“.

Plurál od **יְהִיָּה** „bude“ je **יְהִיּוּ** „budou“. Podobně plurál od **רָאָה** „viděl“ je **רָאוּ** „viděli“ i „viděly“ a plurál od **יִרְאֶה** „bude vidět“ je **יִרְאוּ** „budou vidět“.

(1) דְּבַר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה נְבִיאָוּ פָּנִים אֶל־פָּנִים (2) מִי אֲנִי וּמַה־בֵּית־אָבִי כִּי אֲמַשֵּׁל בְּעַם הַגָּדוֹל הַזֶּה, וְאֲנֹכִי נָעַר (3) בְּךָ בְּחַרְתִּי לְמֹלֵךְ עַל־יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה תִּשְׁפֹּט אֶת־עַמִּי בְצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט, כִּי צְדִיק אֲנֹכִי, יְהוּה אֱלֹהֶיךָ (4) מִשְׁפָּט־צְדָק יְהִיָּה לָכֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נָתַן לָכֶם (5) הַנְּנִי שַׁלַּח אֶתְךָ אֶל־אֲנָשֵׁי־הָעִיר הַזֹּאת, וְאֲנִי יִדְעֵתִי כִּי לֹא יִשְׁמְעוּ אֶל־דְּבָרֶיךָ (6) שְׁמַר אֶת־יְהוָה־הַשַּׁבָּת, כִּי קְדוֹשׁ הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ (7) זָכְרוּ אֶת־תּוֹרַת־יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם עַל־הַר־סִינַי בְּיַד־מֹשֶׁה (8) צְדָק צְדָק תִּרְדָּף, כִּי צְדִיק אֲנִי (9) לֹא תִכְרַת בְּרִית עִם־הָעַמִּים הָאֵלֶּה, כִּי אֶת־הָרַע בְּעֵינַי עָשׂוּ (10) רָדְפוּ אַחֲרֵי־הָאֲנָשִׁים כִּי יֵצְאוּ מִן־

¹ Tvar v pauze.

² **הִנְנִי** přijímá přípony: místo **הִנְנִי** je **הִנְנִי** (také **הִנְנִי** a **הִנְנִי**) „hle, já“, **הִנֵּךְ** „hle, ty“.

הָעִיר הַמְדֻבָּרָה (11) אֶל־תִּשְׁלַח מִלְאָכִים אֶל־פְּרָעָה, כִּי לֹא
 בְּמִצְרַיִם יִשׁוּעַת־יִשְׂרָאֵל (12) אוֹי לָכֶם הָרְדִפִּים אֶת־הַצְּדִיק,
 וַיִּרְאֵת־יְהוָה אֵין בְּכֶם (13) מִה־בֶּן־אָדָם כִּי תִזְכֹּר אֹתוֹ
 עֲמַדוֹ לִפְנֵי־יְהוָה בִּירְאָה וְעִבְדוֹ אֹתוֹ בְּאַמַּת (15) לֹא יְהִי
 לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרָיִם לִפְנֵי⁴ (16) כָּרַת אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם אֶת־מִי־
 הַנָּהָר (17) אֲנֹכִי שָׁלַח אֶת־מְלָאכִי לִפְנֵיכֶם וְהוּא יִשְׁמַר אֶתְכֶם
 בְּדַרְדָּר אֲשֶׁר אַתֶּם הַלְּכִים (18) שִׁפְטוּ, הַשָּׁמַיִם, בֵּינִי וּבֵין עַמּוֹ,
 כִּי אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ (19) בַּיּוֹם הַהוּא אֲשַׁפֵּט אֶת־הָעִיר הַרְשָׁעָה
 הַזֹּאת, כִּי אֵין בָּהּ מִשְׁפָּט (20) מִשְׁפָּטִי צָרַק וְאַמַּת (21) אוֹי לָהֶם
 הָאֲמָרִים לָמָּה תִקְרְאוּ בְשֵׁם־יְהוָה

1. Ty, Pane, mě budeš střežit ode všeho zla, vždyť jsem chodil před tebou ve spravedlnosti a (doplňte „v“) pravdě. – 2. Toto jsou výnosy (= soudy), které dal Mojžíš synům Izraele na Sinajské poušti. – 3. Sud mě spravedlivě (= ve spravedlnosti), vždyť jsem spravedlivý. – 4. Mějte na paměti slova mého zákona a zachovávejte mou smlouvu po všechny dny, kdy (= které) (budete) v zemi, kterou vám dávám. – 5. Ty budeš vládnout nad tímto lidem spravedlivě jako tvůj otec před tebou. – 6. Kdo jsem já, že bych měl soudit (= budu soudit) tvůj lid? – 7. Proč, Hospodine, mě chceš (= budeš) pronásledovat ve dne (doplňte „a“) v noci? – 8. Řekněte: „Není (nikdo tak) svatý jako Hospodin, náš Bůh, který sídlí v nebesích a vládne nad (těmi) lidskými syny spravedlivě.“ – 9. Tvůj zákon je pravda a tvé slovo je pravda. – 10. Řekli muži toho města Jakubovi: „Uzavři smlouvu mezi tebou a námi, mezi svými syny a našimi syny.“ – 11. Připomeň si ten den, kdy (= který) jsi stál na hoře Sinaj před Hospodinem, svým Bohem. – 12. Synové Izraele uchovávali sobotu (den sobotní) po všechny dny toho proroka. – 13. Slyš (f.) slovo Hospodinovo, které mluvil, dcero izraelská. – 14. Budeš hnát zlovolníky do podsvětí (akuz. konc.), ale ty, kdo tě mají na paměti⁶, zachováš. – 15. Jedno právo budeš mít (= bude tobě) pro dobré a pro zlé. – 16. Tak pravil Hospodin: „Nebudeš vládnout nad Izraelem, neboť jsi zlý v očích Hospodinových.“ – 17. Nestíhej (= nežeň se za) ty muže, neboť jsou v horách.

³ Tvar v pauze.

⁴ Viz slovní zásobu cv. 12. V Ex 20, 3 i Dt 5, 7 je עַל־פְּנֵי a sloveso v sg. – vysvětl. překl.

⁵ Vokativ je zde vyjádřen členem.

⁶ Použijte příčestí pl. m. se členem.

42. INFINITIVY

V hebrejštině jsou dva infinitivy:

1. samostatný infinitiv: שָׁפֹט, שָׁמוֹר a

2. vázaný infinitiv: שָׁפֹט, שָׁמוֹר.

Infinitiv je slovesné podstatné jméno (česky např. vidění, cestování atd.).

1. Samostatný infinitiv má ve větě tuto úlohu:

střežil	שָׁמוֹר	opravdu (pečlivě) střežil, doslovně „střežením střežil“	שָׁמוֹר שָׁמוֹר
		(stále) střežil	שָׁמוֹר שָׁמוֹר
bude střežit	יִשְׁמֹר	bude opravdu (pečlivě) střežit	שָׁמוֹר יִשְׁמֹר
		bude (stále) střežit	יִשְׁמֹר שָׁמוֹר

Samostatný infinitiv, bezprostředně předcházející určitý slovesný tvar, vyjadřuje zdůraznění (opravdu, vskutku, jistě, pevně, nyní už, [ted] tedy, zcela), a pokud bezprostředně následuje po určitém slovesném tvaru, vyjadřuje trvání¹.

2. Vázaný infinitiv s předložkou לִּי vyjadřuje totéž co český infinitiv²: לִּישְׁמֹר „střežit“ (srov. angl. „to keep“ nebo něm. „zu hüten“), לִּמְשֹׁל „vládnout“, לִּשְׁפֹט „soudit“³.

Poznámka: Je-li třetí základová souhláska laryngála (jako שָׁמַע „slyšel“), mají pod ní oba infinitivy (שָׁמַע a שָׁמַע) vplížená paṭaḥ (kap. 12.4).

43. TÁZACÍ הָ

Jednoduchá otázka je uvedena předponovou částicí הָ („zda?, což?“):

Střežil jsi	שָׁמַרְתָּ	Což jsi střežil, střežil jsi?	הֲשָׁמַרְתָּ
Nestřežil jsi	לֹא שָׁמַרְתָּ	Nestřežil jsi?, Což jsi (snad) nestřežil?	הֲלֹא שָׁמַרְתָּ ¹
Existuje	יֵשׁ	Existuje?	הֲיֵשׁ

^{42.1} Samostatný infinitiv se někdy užívá pro vyjádření rozkazovacího způsobu.

^{42.2} Užití vázaného infinitivu je uvedeno v kap. 60.

^{42.3} Z vázaného infinitivu שָׁפֹט s předložkou לִּי vznikne לִּישְׁפֹט. הֲ má nyní slabé dagesš – š^owā' je němé (kap. 8.1). K této změně dochází jen u předložky לִּי, protože toto spojení se považuje za jediné slovo. S předložkou בִּי však vznikne בִּישְׁפֹט – š^owā' je znělé.

^{43.1} הֲלֹא se často překládá „přece, snad, zajisté, jistě“. שָׁמַרְתָּ הֲלֹא může znamenat „Přece, jistě, ... jsi střežil!“, jako očekávání kladné odpovědi.

Před jednoduchým š'wā' má tato částice tvar ה: Víte? (m.) הַיְדַעְתֶּם a stejně tak před laryngálami: Není? הַאִין, Nejsi? (m.) הַאֲתָה s výjimkou, kdy laryngála má qāmeš – tehdy je to tvar הֵ jako např. Je mocný? הוּא הַעֲצוּם.

CVIČENÍ 13

příkaz, příkázání	מִצְוָה	mír, pokoj	שְׁלוֹם	vede se dobře (komu)	שְׁלוֹם (לְ)
příkazy	מִצְוֹת	slunce	שֶׁמֶשׁ	malý	קָטָן
snil, měl sen	חָלַם	jestliže, zda	אִם	malá	קִטְנָה
				malí, malé	קִטְנִים, קִטְנוֹת

(1) בָּא שְׁמוּאֵל הָעֵיִרָה לְשֹׁפֵט אֶת־הָעָם, וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה לוֹ דְבַר־מִשְׁפָּט הִלֵּךְ אֶל־הַנְּבִיא (2) אֲמָרוּ אֲנִישׁ־הָעִיר הַרְשָׁעָה, בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־עִירָנוּ וְהִנֵּה שָׁפוּט יִשְׁפֹּט אֹתָנוּ (3) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף בְּנֵו הַקָּטָן, מָה־הַחֲלוּם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתָּ הַמָּשׁוּל תִּמְשַׁל בָּנוּ (4) בָּאוּ מִלְּאֲכִים מֵעַרְי־כְּנָעַן לְכָרוֹת בְּרִית־שְׁלוֹם עִם־יִשְׂרָאֵל (5) שָׁאַל אֶת־הַנְּבִיא, הַשְּׁלוֹם לָךְ, הַשְּׁלוֹם לְאִישֶׁךָ, הַשְּׁלוֹם לְנַעַר (6) נָתַן אֱלֹהִים אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ בְּשָׁמַיִם לְמִשַׁל בְּיוֹם וְאֶת־הַכּוֹכָבִים לְמִשַׁל בַּלַּיְלָה (7) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־רַחֵל אִשְׁתּוֹ, הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר לֹא נָתַן לָךְ בֵּן (8) זָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם־הַשִּׁבְתָּ לְשֹׁמֵר אֹתוֹ (9) אֲמָרוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶל־אֲבֵיהֶם, שָׂאוּל שָׂאֵל אֹתָנוּ הָאִישׁ הַמָּשׁוּל בְּאַרְצ־מִצְרָיִם, הַיֵּשׁ לָכֶם אָב (10) לָמָּה שָׁלַחְתֶּם לְשָׂאֵל בְּאֵלֵי־כְנָעַן, הַאִין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל (11) יָדוּעַ יִדְעֵתִי כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה לִיהוּה (12) עָמַד כָּל־הָעָם עַל־הַר־סִינַי מִגְדוֹל וְעַד־קָטָן לְשִׁמְעַת אֶת־דְּבַר־אֱלֹהִים (13) אִם שָׂמוּעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְאֶת־מִצְוֹתֵי תִשְׁמָרוּ בְּאַמְתָּ, לֹא

² Tento plurál se zpravidla píše jednoduše מִצְוֹת (micwôt – ך je souhláska) namísto מִצְוֹתֹת.

³ שָׂאֵל בְּ „dotazoval se skrze koho, co“ znamená „žádal věštbu skrze koho, co“.

⁴ Všimněme si vplíženého pataḥ pod koncovou laryngálou.

יְהִיָּה בָכֶם רָע (14) אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ, אִם קָטָן אֶתָּה בְּעֵינֶיךָ זָכוֹר כִּי רֵאשִׁי־יִשְׂרָאֵל אֶתָּה (15) רָאוּ עֵינֵיכֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוּה בְּמִצְרָיִם וּבְמִדְבַר הַגְּדוֹל הַזֶּה (16) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־לֵבָן, הֲלֹא בְרַחֵל בְּתֶךָ הַקִּטְנָה עָבַדְתִּי עִמָּךְ (17) הֲלֹא כָל־הָאַרְצָן לְפָנֶיךָ וְשֵׁם נָהָר גְּדוֹל וַיְמִים לְצֹאֵן אֲשֶׁר עָמַד, וְלָמָּה לֹא יְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּינִי וּבֵינֶיךָ

1. Král šel k prorokovi dotázat se skrze⁶ slovo Boží. – 2. Řekla mu (אֵלָיו) – viz kap. 47, nebo viz vysvětl. 17.1) ta žena: „Což jsem žádala syna od Hospodina? Vždyť mi ho vzal.“ – 3. Mějte pevně (s. inf.) na paměti všechno⁷, co vám učinil egyptský král farao (slovosled). – 4. Opravdu jsem slyšel, že není (nikdo) jako ty v celé zemi, kdo by znal (= zná) slovo Hospodinovo. – 5. Což nemáš syna, který by vládl (= bude vládnout) mému lidu? – 6. Zeptal se Jakub místních lidí (= mužů), kteří tam byli: „Znáte (pf.) Lámana?“ – 7. Všichni synové Izraele přišli do svatého města, aby si zvolili (= zvolit pro sebe) krále jako všechny národy (pl. od lid) země. – 8. Nyní už (s. inf.) vím, že Hospodin je s tebou a že odstoupil ode mne. – 9. Což jsme ti nesloužili v pravdě: proč nás chceš zahrnat do podsvětí? – 10. Izraelští zvědové byli malí v očích lidu (pl.) Kanaánu, protože oni byli lidé (= muži) velmi velicí. – 11. Dnes přišel Hospodin soudit svůj lid. – 12. Řekli ti muži Josefovi: „Sen jsme měli (= snili) jedné noci (= v jednu noc), já a (ך) – viz kap. 21.7) on.“ – 13. Jestliže budeš opravdu zachovávat má příkázání a slova mého zákona budeš mít na paměti, pak (= hle) budeš vládnout nad Izraelem v pokoji. – 14. Povede se dobře všem (= budou mít pokoj – kap. 38), kdo jsou s tebou v domě, žes zachovala naše slovo. – 15. Slunce dává světlo (těm) lidským synům. – 16. Všichni (ti) moudří (mužové) si přišli poslechnout jeho slova (אֶתְּ), neboť se rozšířilo (= vyšlo) jeho jméno po (= v) celé zemi. – 17. Budete věrně (= v pravdě) zachovávat má příkázání? – 18. Tvůj syn nebude vládnout nad mým lidem, neboť jsi malý v očích Hospodinových.

⁵ Tvar v pauze od עָמַד.

⁶ Viz vysvětl. 43.3.

⁷ Viz vysvětl. 33.10; srov. vysvětl. 38.5.

44. SEGOLATA

Podstatná jména typu	מֶלֶךְ „král“	סֵפֶר „kniha“	קֹדֶשׁ „svatyně“
se vyvinula z původních tvarů ¹ :	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קֹדֶשׁ.
Ty nejdříve přijaly samohlásku s ^o gól ² :	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קֹדֶשׁ (qódeš).
V dalším kroku se změnilý na klasický tvar:	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קֹדֶשׁ (qódeš).

Protože tento typ podstatných jmen přibírá pomocnou samohlásku s^ogól, nazýváme jej segolatum. Z následující tabulky je patrné, že původní tvary přezívají v singuláru s příponami (v plurálu srov. poznámku 4):

singulár					
král (s. st.)	מֶלֶךְ	kniha (s. st.)	סֵפֶר	svatyně (s. st.)	קֹדֶשׁ
král (v. st.)	מֶלֶךְ	kniha (v. st.)	סֵפֶר	svatyně (v. st.)	קֹדֶשׁ
můj král	מֶלְכִי	má kniha	סֵפֶרִי	má svatyně	קֹדֶשִׁי
tvůj (m.) král	מֶלְכֶךָ	tvá (m.) kniha	סֵפֶרְךָ	tvá (m.) svatyně	קֹדֶשְׁךָ
atd.		atd.		atd.	
plurál					
králové (s. st.)	מְלָכִים	knihy (s. st.)	סִפְרִים	ty svatyně	הַקֹּדְשִׁים
králové (v. st.)	מְלָכִי	hnihy (v. st.)	סִפְרֵי	svatyně (v. st.)	קֹדְשֵׁי
mí králové	מְלָכֵי	mé knihy	סִפְרָי	mé svatyně	קֹדְשָׁי
tví (m.) králové	מְלָכֶיךָ	tvé (m.) knihy	סִפְרֶיךָ	tvé (m.) svatyně	קֹדְשֶׁיךָ
vaši (m.) králové	מְלָכֵיכֶם	vaše (m.) knihy	סִפְרֵיכֶם	vaše (m.) svatyně	קֹדְשֵׁיכֶם
atd.		atd.		atd.	

Poznámky:

1. Jestliže poslední písmeno segolata je laryngála, bude tvar např. זֶרַע „semeno“ místo זֶרַע, neboť laryngály před sebou dávají přednost samohlásce patah (kap. 12.3). Z původního זֶרַע vznikl s příponami sg. tvar זֶרַעִי, זֶרַעֶיךָ, זֶרַעֵיכֶם.

¹ Tvary s archaickými pádovými koncovkami (viz kap. 35) zněly malk^u, malkⁱ a malk^a, sifr^u, sifrⁱ, sifr^a atd. Když pádové koncovky zanikly, tvary malk, sifr atd. zůstaly.

² Tato změna je zřejmá.

³ S qāmeç hāṭúf: qod-šī atd. a podobně פִּעְלֵי (po^o-lî), příp. פִּעְלֵי (po^o-lî); srov. vysvětl. 7.1.

⁴ Bez členu je překvapivě קֹדְשִׁים (qodāšim); proti očekávání je též qodāšaj místo קֹדְשֵׁי (q^o dā-šaj) a qodāšēchā místo קֹדְשֶׁיךָ (q^o dā-šē-chā). פִּעְלֵי – viz tab. 13.4b – je ovšem po^o-līchā.

⁵ Pozorujte, jak se těžké přípony הֶם a כֶּם opět připojují k vázanému stavu.

Je-li laryngála uprostřed segolata, např. ve slově נֶעֱר „chlapec“, píše se patah nejen pod laryngálou, ale i před ní (namísto נֶעֱרֶ). „Jeho chlapec“ je נֶעֱרֹ, „tvůj (m.) chlapec“ נֶעֱרֶךָ atd.

2. Protože výše uvedená podstatná jména s laryngálou (a některá další – viz tabulky na konci knihy) nemají pomocnou samohlásku s^ogól, je otázkou, zda pro ně používat termín segolatum. Činíme-li tak, musíme mít na paměti tuto skutečnost.

3. Od tvarů v tabulce existují některé odchylky. Tři nejčastěji se vyskytující jsou בָּנֵד „plášť“, צִדֵק „spravedlnost“ a קֶבֶר „hrob“, které pravděpodobně pocházejí z původních tvarů בִּנְדָה, צִדְקָה a קִבְרָה, neboť s příponami sg. mají tvary בִּנְדִי, בִּנְדֶךָ, בִּנְדֵיךָ atd. a vázaný stav pl. je בִּנְדֵי, בִּנְדֵיךָ atd.

4. Pozn. překl.: Končí-li segolatum souhláskou b^ogād k^ofat, má tato v sg. i du. (po němém š^owā') dāgēš. Avšak v pl. segolat, kde němé š^owā' je na místě přejaté samohlásky (viz pozn. v kap. 8.1), dāgēš není.

45. אַת – „s“

Existují dva typy אַת mající různý původ. Jedno אַת uvádí určitý předmět (kap. 27); ve tvaru אַת je s příponami אֶתִי „mne“, אֶתְךָ „tebe“ (m.) atd. (viz kap. 28). Druhé אַת se ve významu „s“, „spolu s“¹ vyskytuje ve tvaru אַת s příponami:

se mnou	אֶתִּי	s námi	אִתָּנוּ
s tebou (m.)	אֶתְךָ	s vámi (m.)	אִתְכֶם
s tebou (f.)	אֶתְךָ	s vámi (f.)	אִתְכֶן
s ním	אִתּוֹ	s nimi (m.)	אִתָּם
s ní	אִתָּהּ	s nimi (f.)	אִתָּנָן

Upozornění: Pečlivě rozlišujte mezi אֶתִּי, אֶתְךָ „mne“, „tebe“ (m.) atd. a אֶתִּי, אֶתְךָ „se mnou“, „s tebou“ (m.).

^{44.6} Jelikož se samohlásky nezměnily, zůstává původní tvar.

^{45.1} V Gn 17, 21 můžeme najít oba typy אַת v jednom půlverší:

וְאֶת־בְּרִיתִי אֶקִּים אִתְּךָ „ale svoji smlouvu uzavřu s Izákem“.

První אֶת־ je označení určitého předmětu, zatímco druhé znamená „s“.

^{45.2} Vysvětl. překl.: V pauze je אִתְךָ, podobně jako לְךָ – viz vysvětl. 58.9.

46. TRPNÉ PŘÍČESTÍ

Trpné (pasivní) příděstí¹ (lat. participium passivum) se řídí stejnými zásadami jako příděstí činné (aktivní). Pro שָׁמַר má tuto formu:

maskulinum		femininum	
sg. střežen, střežený	שָׁמַר	sg. střežena, střežená	שָׁמְרָה
pl. střežení, střežení	שָׁמְרוּרִים	pl. střeženy, střežené	שָׁמְרוֹרוֹת

Tedy „to slovo je dodržováno“ se řekne הַדָּבָר שָׁמַר „to dodržované slovo“ se řekne הַדָּבָר הַשָּׁמַר (viz kap. 34).

Poznámka: Je-li třetí hláska slovesa laryngála (např. יָדַע „znal“), vplíží se pod ni pataḥ: יָדוּעַ „znám, známý“ (viz kap. 12.4).

CVIČENÍ 14

kámen	אֶבֶן	otrok, služebník	עֶבֶד	položil	שָׁם
kameny	אֲבָנִים	otroci, služebníci	עֲבָדִים	psal	כָּתַב
ucho	אָזֶן	Jordán	יַרְדֵּן	volal (na) ²	קָרָא (לְ)
uši (<i>duál</i>)	אָזְנַיִם	moudrost	חָכְמָה	četl (v)	קָרָא (בְּ)
				mrtvý	מֵת

(1) אַתָּה הוּא מְלָכִי וְאֵלֵהֶיּוֹשׁוּעֵתִי וְאִין כְּמוֹד (2) יֵצֵא אֲבָרָהֶם מִבֵּית־אָבִיו וּמֵאֲרָצוֹ כְּדַבְרֵי־יְהוָה (3) קָרָא הַמֶּלֶךְ לְעֶבְדוֹ הַמִּשְׁלָב בְּכָל־אֲשֶׁר לוֹ (4) עָשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכָל־הַכְּתוּב בְּסֵפֶר־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר קָרְאוּ הַנְּבִיאִים בְּאֲזִנֵי־הָעַם (5) מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת, וְאַתָּה תִּהְיֶה לְרֹאשׁ עַל־יִשְׂרָאֵל תַּחַת מֹשֶׁה (6) אָמַר יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה

¹ Vysvětlivka překladatele: Opět jde o pojem hebrejské mluvnické; v češtině mu odpovídá buď trpné příděstí („střežen“), nebo zase přídavné jméno slovesné („střežený“). V českých učebnicích němčiny se užívá pojem příděstí minulé. Viz též vysvětl. 34.1.

² Také „svolal“ nebo „nazval“, podle souvislosti; קָרָא אֵל označuje modlitbu – „volal k“.

³ Viz vysvětl. 33.4.

⁴ „podle všeho, co“.

⁵ Z výkladu o imperfektu v kap. 39 je zřejmé, že je-li 3. os. sg. m. (od יְהִיָּה (הָיָה), bude 2. os. sg. m. תִּהְיֶה.

בְּחֻלוֹם, כִּי שָׁאֲלֹתָ חָכְמָה מִמֶּנִּי לְשֹׁפֵט אֶת־עַמִּי בְצַדִּיק, גַּם זֹאת נִתּוּנָה לְךָ כִּי טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁאֲלֹתָ מִמֶּנִּי בְעֵינַי עַד־מְאֹד (7) לָקַח אֶתֹּךְ אֲבָרָהֶם אֲנָשִׁים מֵעֲבַדֵי־בֵיתוֹ וּמִן־הָעָרִים אֲשֶׁר כָּרְתוּ בְרִית אִתּוֹ, וּבְלִילָה הַהוּא רָדַף אַחֲרַי הַמַּלְכִים (8) אֱלֹהֵי־הָעַמִּים הִמָּה עֵץ וְאָבֹן, אֲזִנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, עֵינָיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ (9) דְרָכֵי דְרָכֵי־צַדִּיק וְתוֹרַתִי אָמַת (10) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי־בְנֵי־הַנְּבִיאִים קָרָאָה אֶל־הַנְּבִיאָה, הִנֵּה עֲבָדְךָ אִישִׁי מֵת, וּבְבֵית אִין אִתִּי דָּבָר לִי וּלְבָנָי (11) פְּתָבוּ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל־אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וַיִּקְרְאוּ בָם בְּנֵיכֶם וּבְנֵי־בְנֵיכֶם כִּי פָרַת יְהוָה לְפָנֵיכֶם אֶת־מִי־תִירְדֵן (12) וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה יְמֵי־קִדְשׁ הִמָּה (13) וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה וְדַבְרֵי־חָכְמָתוֹ הֵלֵא הֵם פְּתוּבִים בְּסֵפֶר־מְלָכֵי־יִשְׂרָאֵל (14) זְכַרְנוּ אֶת־לַחֲמָנוּ אֲשֶׁר אָכַלְנוּ בְּמִצְרַיִם (15) וְהַסְפָּרִים הָאֵלֶּה שְׁמוֹרִים הִמָּה בְּהִיכַל־הַמֶּלֶךְ (16) שָׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי קָרָא בְּאֲזִנֵיכֶם (17) קָרָא הַמֶּלֶךְ בְּסֵפֶר אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת וְאֶת־כָּל־הַמְּשָׁפְטִים

1. Pamatuj na mne, Hospodine, můj Bože, neboť jsem tvůj služebník a tvé slovo je se mnou celý den. – 2. Zapsal prorok všechny tyto věci do své knihy, neboť řekl: „Naši synové a synové našich synů v ní budou číst všechno, co viděly naše oči.“ – 3. Lid hlasitě volal: „Hospodin dal do našich rukou⁹ toto město a jeho krále.“ – 4. Faraónovi služebníci řekli: „Toto je ruka Boží.“ – 5. Cesty zlovolných vedou (=jsou) do podsvětí, ale (= a) spravedliví uvidí světlo dne. – 6. Synové Izraele vzali (doplíte „z“) kamení toho místa a položili je do Jordánu. – 7. Ty, Hospodine, dáváš všemu tvorstvu (= tělu) jeho chléb. – 8. Svými ušima jsme slyšeli slova Boží přicházející z nebes. – 9. Bázeň Hospodinova je cesta moudrosti a slova jeho zákona jsou spravedlnost a pravda. – 10. Což nevíš, že ti (= muži), kteří tě pronásledovali v Egyptě, jsou mrtví? – 11. Četl prorok před lidem slova zapsaná

⁶ Imperfektum značí pokračování a trvání, takže tu lze přeložit přítomným časem.

⁷ „dny svatosti“, tj. „svátky“; viz kap. 63.

⁸ Viz vysvětlivku 30.3.

⁹ Přeložte singulárem.

v knize zákona, která (byla) v chrámě. – 12. Ve své moudrosti stvořil nebesa a zemi a všechno, co je na nich. – 13. Řekli králové pohanů: „Jejich bohové jsou bohové hor.“ – 14. Vaši otcové byli otroky faraóna v Egyptě. – 15. Všechny mé cesty jsou zapsány v tvé knize před tebou a všechno¹⁰ je ti známo.

47. PŘEDLOŽKY S PŘÍPONAMI PLURÁLU

Ve slovíčkách ke cvičení 9 v kap. 33 byly pro předložku „za, po“ uvedeny dva tvary: אַחֲרַי a אַחֲרֵי. Delší tvar se chová jako vázaný stav plurálu, takže přípony této předložky jsou tytéž, jaké připojujeme k plurálu podstatných jmen (viz pozn. 2 v kap. 36).

V básnických knihách Bible mají předložky אֶל- „k, směrem do, proti“ a עַל „na, nad“ často delší tvary: אֵלַי a עָלַי; pracuje se s nimi stejně. I k těmto předložkám se přidávají tytéž přípony jako k plurálu podstatných jmen:

k אֵל (v poezii אֵלַי)	na עַל (v poezii עָלַי)	za, po אַחֲרַי nebo אַחֲרֵי
ke mně אֵלַי	na mě עָלַי	za mnou אַחֲרַי
k tobě (m.) אֵלַיְךָ	na tebe (m.) עָלַיְךָ	za tebou (m.) אַחֲרֵיךָ
k tobě (f.) אֵלַיְךָ	na tebe (f.) עָלַיְךָ	za tebou (f.) אַחֲרֵיךָ
k němu אֵלָיו	na něho עָלָיו	za ním אַחֲרָיו
k ní אֵלֶיהָ	na ni עָלֶיהָ	za ní אַחֲרֶיהָ
k nám אֵלֵינוּ	na nás עָלֵינוּ	za námi אַחֲרֵינוּ
k vám (m.) אֵלֵיכֶם	na vás (m.) עָלֵיכֶם	za vámi (m.) אַחֲרֵיכֶם
k vám (f.) אֵלֵיכֶן	na vás (f.) עָלֵיכֶן	za vámi (f.) אַחֲרֵיכֶן
k nim (m.) אֵלֵיהֶם	na ně (m.) עָלֵיהֶם	za nimi (m.) אַחֲרֵיהֶם
k nim (f.) אֵלֵיהֶן	na ně (f.) עָלֵיהֶן	za nimi (f.) אַחֲרֵיהֶן

Poznámky:

1. Povšimněme si, jak se k vázanému stavu připojují těžké přípony.

^{46.10} הכל „celek“. Viz vysvětlivku 33.10.

^{47.1} Srov. לפני „k tváři“ a לעיני „k očím“ s významem předložky „před“.

^{47.2} אֵל se obvykle užívá po slovesech pohybu a mluvení.

2. Podobně se chová předložka תַּחַת „pod, za, místo“: תַּחַתַּי „pode mnou, za mě, místo mě“, תַּחַתְּךָ „pod tebou, místo tebe“ atd.

48. KOHORTATIV, JUSIV

Existuje rozšíření imperfekta, které znamená zdůraznění nebo úsilí.

1. V 1. os. se nazývá *kohortativ* (z lat. cohortativus), který vzniká tak, že k 1. os. imperfekta přidáme koncovku הָ אֶשְׁמֹר. Je-li běžné imperfektum אֶשְׁמֹר „budu střežit“, je kohortativ אֶשְׁמֹרְהָ „chci střežit, ať střežím, kéž bych střežil“. Podobně v plurálu נִשְׁמֹר „budeme střežit“, ale kohortativ je נִשְׁמֹרְהָ „střežme, ať střežíme“.

2. Kohortativu odpovídá *důrazný rozkazovací způsob*, který také má koncovku הָ אֶשְׁמֹר, ale přidanou k rozkazovacímu způsobu 2. os. sg. m. Obyčejný rozkazovací způsob שְׁמֹר „střež“, vypadá se zdůrazňovací koncovkou שְׁמֹרְהָ (šomrā^h), „střež pořádně, tak střež“.

3. Imperfekta se používá často jako jusivu (což je tvar vyjadřující nepřímý rozkazovací způsob nebo vybídnutí ke 3. os. „ať, nechť, kéž“ atp., ale i např. „ať ho nechají“, viz české cv. 38.2 – pozn. překl.), ale kdekoliv může být poslední samohláska zkrácena, tam také zkrácena je¹: יִשְׁפֹּט הַמֶּלֶךְ znamená normálně „král bude soudit“, v jisté souvislosti to však může být i „ať král soudí“.

CVIČENÍ 15

moře	יָם	já, ty sám, jediný	לְבַדִּי, לְבַדְּךָ
moře (pl.)	יָמִים	pro, kvůli, aby	לְמַעַן
(pohanský) národ	גּוֹי	kvůli mně, tobě	לְמַעַנִי, לְמַעַנְךָ
tíseň, úzkost, těžkost	צָרָה	kde?	אַיֵּה
sám, jediný	לְבַד	kraloval	מָלַךְ

(1) לָמָּה שָׁלַחַת אֵלַי לְשֹׂאֵל אֶת־דְּבַר־יְהוָה, אֵיִה אֱלֹהֵי־כְנָעַן
אֲשֶׁר עָבַדְתָּ כָּל־יְמֵיךָ וְאֵיִה נְבִיאֵיהֶם (2) דְּבַר אֱלֹהֵינוּ הָאֵישׁ

^{48.1} U pravidelného slovesa je pouze jeden z tzv. kmenů (viz kap. 51) u imperfekta zkracován, jde-li o jusiv (viz kap. 55.2), zatímco slabá slovesa bývají zkrácena u více kmenů.

כַּדְבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא שָׁמַע אֶל־דְּבַר־יְעֻבְדָּיו (3) לָמָּה רָדַפְתָּ
 אַחֲרַי כְּאִישׁ הַרְדֵּף אַחֲרַי־עַבְדּוֹ, יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ כִּי
 צָדִיק אָנֹכִי בְּעֵינָיו (4) אֲשַׁמְרָה אֶת־תּוֹרָתְךָ יְהוָה אֱלֹהֵי, כִּי אַתָּה
 לְבַדְּךָ יִשְׁוּעָתִי בְיוֹם־צָרָה (5) נִכְרַתָּה בְרִית אֲנִי וְאַתָּה לְמַעַן
 יִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמְּךָ כָּל־הַיָּמִים (6) שִׁפְטָה אֹתִי
 בְּמִשְׁפָּט כִּי עַבְדְּךָ אָנֹכִי, זָכְרָה אֹתִי אֱלֹהֵי כִּי אֲלִיךָ עֵינֵי
 (7) רָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה מִצְרַיִם רֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וְהֵימָּה
 לְפָנֵיהֶם (8) קָרְאוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵינוּ, כִּי הוּא אָבִינוּ
 הַשֹּׁמֵעַ אֶת־קוֹל־בָּנָיו הַקְּרֹאִים אֵלָיו בַּצָּרָה (9) כֹּה אָמַר יְהוָה,
 לֹא אֶתְכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כִּרְתָה אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי גַם עִם
 בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִהְיוּ אַחֲרֵיכֶם (10) אָמְרוּ בְנֵי־יַעֲקֹב, בָּאָה עָלֵינוּ
 הַצָּרָה הַזֹּאת עַל־דְּבַר־אֲחֵינוּ הַקָּטָן (11) אֲזַכְּרָה אֶת־מִשְׁפָּטֶיךָ
 יְהוָה, כִּי מִשְׁפָּטֵי־צֶדֶק הִמָּה (12) אָמְרוּ זִקְנֵי־הָעָם אֶל־שִׁמְוֹאֵל,
 נִבְחָרָה לָנוּ מֶלֶךְ כָּכֵל־הַגּוֹיִם, וְהוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ בְּצֶדֶק
 (13) תִּמְלֹךְ אַתָּה לְבַדְּךָ בְּעִיר אֲשֶׁר בַּחֲרַתָּ (14) לָמָּה אָמְרוּ
 הַגּוֹיִם אִיָּה אֱלֹהֵיהֶם, וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁמַר אֶתְנוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר
 אָמַרְתָּ (15) אָמַר אֱלֹהִים נִבְרָאָה אָדָם אֲשֶׁר יִמְשַׁל בְּאָרֶץ
 וּבַיָּמִים וּבְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם (16) אָמְרוּ אֵלָיו רָאשֵׁי־יִשְׂרָאֵל, מַלְכָּה
 אַתָּה עָלֵינוּ כִּי טוֹב אַתָּה בְּעֵינֵי־כָל־הָעָם (17) הַשְּׁפוּט תִּשְׁפֹּט
 אֶת־הָעָם הַגָּדוֹל הַזֶּה לְבַדְּךָ (18) וְאַתְּכֶם לְבַדְּכֶם הַבְּדִיל לוֹ
 יְהוָה מִכָּל־הַגּוֹיִם לְגוֹי קָדוֹשׁ

² Neodlučitelná částice כ se zde přeloží jako „podle“.

³ S významem jusivu.

⁴ Přeložte „Egyptáné“. Jméno země často zastupuje národ v kolektivním smyslu, a proto může mít sloveso v plurálu.

⁵ „Soudy spravedlnosti“, tj. „spravedlivé soudy“. Viz kap. 63.

⁶ Všimněme si, že laryngála přibírá složené šwā' namísto jednoduchého znělého.

⁷ „sobě, pro sebe“.

1. Pronásledoval je (= za nimi) Abrahám celou noc do pouště, neboť vzali s sebou syna jeho bratra. – 2. Zapišme všechny tyto věci do knihy, aby naši synové, kteří budou po nás, v ní přečetli (impf.), že Hospodin před námi odřízl vody moře. – 3. Pamatuj (na) svou smlouvu s námi, Hospodine, kvůli sobě a kvůli svému velkému jménu. – 4. Řekli náčelníci lidu králi: „Pošleme posly do Egypta (= egyptské země), neboť jsme v tísní“ (se členem). – 5. Pohané nás přepadli (= přišli na nás) a ve dne v noci nás pronásledovali. – 6. Což jsem snad (= opravdu) neřekl, že tvůj (f.) syn bude kralovat nad Izraelem po mně? – 7. Pohané říkají: „Je toto ten lid, který si Hospodin vyvolil pro sebe?“ – 8. Budu volat (koh.) k⁸ Hospodinu, svému Bohu, neboť v něm je má spása, a ne v jiném bohu. – 9. Řekl Jakub svému synu Josefovi: „Opravdu budeš kralovat nade mnou a nad domem svého otce?“ – 10. Ve svém snu jsem slyšel hlas volající ke mně: „Kde jsou bohové, kterým jste sloužili? Volejte k nim, a ne ke mně.“ – 11. Pohanské národy země slouží slunci a nebeským hvězdám a nevědí (pf.), že je stvořil Hospodin ke (= kvůli) slávě svého velkého jména. – 12. Řekl králův služebník zlovolníkům, kteří (byli) s ním: „Já budu kralovat nad tímto lidem místo krále, kterého si zvolili.“ – 13. Z vrcholku hory viděl prorok řeku, která teče (= jde) k moři pouští (= cestou [jen]ִרְרָךְ pouště). – 14. V ten den mluvil ke mně Bůh tváří v tvář. – Nesud' mě, Hospodine, neboť jsem v tísní (člen).

49. KONSEKUTIVNÍ WĀW

Této kapitole je nutno věnovat obzvláštní pozornost, protože zde se popisuje jev pro biblickou hebrejštinu velmi charakteristický a pravidelný.

Vezměme například dvě samostatně stojící věty:

1. „Kráľ zachovával slovo Páně“ שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר־יְהוָה
2. „Soudil lid spravedlivě“ שִׁפְטָה אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

V každé z nich je ovšem sloveso v perfektu. Pokud ale jsou tyto věty napsány jako *jedno souvětí*, a mají-li si i nadále podržet význam minulosti (zde souvětí „Kráľ zachovával slovo Páně a soudil lid spravedlivě“), pak pouze první sloveso „zachovával“ je v perfektu, zatímco sloveso druhé věty „a soudil“ je v *imperfektu* s tzv. wāw (1) konsekutivním:

שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר־יְהוָה וַיִּשְׁפֹּט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

⁸ Viz vysvětlivku 46.2.

Naopak, vztahuje-li se souvětí „Kráľ bude zachovávat slovo Páně a bude soudit lid spravedlivě“ do budoucnosti, je v impf. zase jen první sloveso celého souvětí, zatímco další sloveso je v pf. s konsekutivním wāw (1):

שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר־יְהוָה וְשָׁפַט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

Starí gramatikové se domnívali, že spojka wāw (1) *převrací* zvláštním způsobem slovesný čas, a proto jí říkali „wāw conversivum“. Ačkoliv se na první pohled zdá, že jde o účinek připojeného wāw, nebylo by opodstatněné, aby spojka mohla *převrátit* vid dokonavý na nedokonavý a naopak. Pozdější lingvisté si všimli, že toto užití bylo omezeno na konsekutivní – následná, po sobě jdoucí – vypravování, a proto toto wāw nazvali konsekutivním. Přestože tento postřeh je správný, vysvětlením to není. Moderní filologové však jev sledovali až k nejstarším známým semitským jazykům. Usoudili, že toto wāw *uchovalo* tvary a užití času minulého výsledkového (perfekta) a času prosté minulého (préterita). Tyto tvary jdou daleko nazpět do semitského způsobu vyjadřování, a proto vznikl název „wāw conservativum“ (viz dodatek 4).

Upozornění: Termín konsekutivní wāw se však vžil natolik, že jej zde přesto používáme, samozřejmě s přihlédnutím ke shora řečenému.

Poznámky:

1. Konsekutivní wāw spojené s perfektem je vokalizováno způsobem běžným u spojky wāw:

Bude soudit a dbát	יִשְׁפֹּט וְיִשְׁמַר	Bude soudit a vládnout	יִשְׁפֹּט וְיִמְשֵׁל
Budete soudit a dbát	תִּשְׁפֹּטוּ וְתִשְׁמְרוּ	Budete soudit a řeknete	תִּשְׁפֹּטוּ וְתִאמְרוּ
Budete soudit a poznáte	תִּשְׁפֹּטוּ וְיָדַעְתֶּם		

2. Konsekutivní wāw přidané k imperfektu je vokalizováno samohláskou pataḥ a následným silným dāḡeš

Soudil a dbal	שָׁפַט וְיִשְׁמַר	Soudili a dbali	שָׁפְטוּ וְיִשְׁמְרוּ
---------------	-------------------	-----------------	-----------------------

Avšak před 1. os. sg., která má předponu **א**, je konsekutivní wāw ve tvaru **וְ** (**א** totiž nepřípouští silné dāḡeš¹).

Soudil jsem a držel jsem	שָׁפַטְתִּי וְאָשְׁמַר
--------------------------	------------------------

3. Konsekutivní wāw s perfektem posouvá (v 1. os. sg. a 2. os. sg. m. – pozn. překl.) přízvuk na poslední slabiku. Například „dbal jsi“ je שָׁמַרְתָּ,

¹ V příbuzné arabštině je také spojka „wa“. Silné dāḡeš představuje přirozený sklon (v řeči) zdvojit souhlásku, která následuje po nepřízvučné krátké samohlásce (zde pataḥ).

ale „a budeš dbát“ je וְשָׁמַרְתָּ. Naopak toto wāw u imperfekta posouvá přízvuk zpět na předponu imperfekta. Zvláště nápadné je to u slabých sloves; „bude sedět“ יָשָׁב, ale „a seděl“ וַיֵּשֶׁב.

4. U tvaru se zápornkou **לֹא** nemůže konsekutivní wāw stát, takže „soudil a nedbal“ se řekne prostě שָׁפַט וְלֹא שָׁמַר.

5. Má-li imperfektum zkrácený tvar (viz vysvětl. 48.1), přidává se konsekutivní wāw k němu a ne ke tvaru delšímu. Tak imperfektum od slovesa הָיָה „byl, bylo“ zní הָיָה „bude“ (viz kap. 79); jeho zkrácený tvar³ zní הָיָה, takže imperfektum tohoto slovesa s konsekutivním wāw je הָיָה „a byl, a bylo“ (místo הָיָה, což se často překládá „i stalo se“).

6. Verše v Bibli velmi často začínají právě konsekutivním wāw se slovesem הָיָה, a to ve tvaru הָיָה „I stalo se...“. Spíše než návaznost na předchozí děj, má tento tvar význam poněkud silnější – „A tu se stalo...“ – než prostě „Teď se stalo...“ Stejně tak הָיָה „I stane se“.

CVIČENÍ 16

krev	דָּם	obyvatel	יָשָׁב	řka, se slovy	לְאִמֹּר
prolitá krev (pl.)	דָּמִים	tam (kde)	שָׁם	jako, když (s pf.)	כַּאֲשֶׁר
život (pl.)	חַיִּים	tam (kam)	שָׁמָּה	neboť, jestliže, až (s impf.)	כִּי
soudce (příč.)	שֹׁפֵט	zabil, zavraždil	הָרַג	lil, proléval	שָׁפַךְ
				křičel	צָעַק

(1) יָשָׁב אֲבָרְהָם בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן וַיִּכְרַת בְּרִית־שָׁלוֹם עִם יִשְׁבִּי־
 הָאֶרֶץ (2) שָׁמֹר תִּשְׁמַר אֶת־מִצְוֹתַי וְזָכַרְתָּ כִּי אֲנִכִּי יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ (3) שָׁפְטִים יְהִיו לָכֶם בְּכָל־עֲרִיכֶם וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם
 בְּצֶדֶק (4) רָאוּ בְנֵי־יַעֲקֹב כִּי יוֹסֵף הוּא הַמֹּשֶׁל בְּכָל־אֶרֶץ־מִצְרָיִם
 וַיִּזְכְּרוּ אֶת־הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם (5) אָמַר אֲבָרְהָם אֶל־שָׂרָה,

² Posune-li se přízvuk zpět, stává se poslední slabika zavřenou a nepřízvučnou; její samohláska se proto zkracuje.

³ Zkrácený tvar je tentýž, který se užívá pro jusiv (kap. 48.3).

⁴ Povšimněme si, že z důvodů libozvučnosti mizí u **וְ** silné dāḡeš (viz poznámka v kap. 10).

הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים מִצְרַיִם וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ אֶתְךָ עֲבַדֵי-פַרְעֹה
 וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת, וְהָרְגוּ אֹתִי וְלָקְחוּ אֶתְךָ בֵּית־הַפַּרְעֹה: אָמְרִי
 כִּי אַחִיד אָנֹכִי (6) אִם יִרְדֹּף עִשׂוֹ אַחֲרַי יַעֲקֹב וְהָרַג אֹתוֹ לָמָּה
 לִי חַיִּים (7) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, יְהִי בֵּיתִי בְּרֹאש־הָהָר
 הַזֶּה, וּבָאוּ שָׁמָּה כָּל גּוֹיֵי-הָאָרֶץ, וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי הוּא הָאֱלֹהִים
 וַאֲיֵן אַחֵר לִפְנֵי (8) בָּאוּ אֵלָיו זִקְנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרוּ בּוֹ לְמֶלֶךְ
 עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל-שְׂמוּאֵל (9) לָקַח הַנְּעָר סֵפֶר
 וַיִּכְתֹּב בּוֹ אֶת-דְּבַר־הַנְּבִיא (10) שָׁמַעְתִּי אֶת-קוֹל-עַמִּי בַצָּרָה
 וְאֶזְכֹּר אֶת-בְּרִיתִי אִתָּם (11) וְהָיָה אִם לֹא יִשְׁמְעוּ אֶל-דְּבַרְךָ
 וְלָקַחְתָּ מִמֵּי-הַנְּהָר וְשִׁפְכָתָּ עַל-הָאָדָמָה, וְהָיוּ הַמַּיִם לְדָם
 לְעֵינֵיהֶם: לָקַח מֹשֶׁה מַיִם מִהַנְּהָר וַיִּשְׁפֹּךְ עַל-הָאָדָמָה, וַיְהִיו
 לְדָם לְעֵינֵי-זִקְנֵי-יִשְׂרָאֵל (12) אָמַר יַעֲקֹב אֶל-בְּנָיו, יִשְׁמְעוּ
 מִלְכֵי-הָאָרֶץ אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וּבָאוּ עָלֵינוּ וְהָרְגוּ אֹתָנוּ (13) וַיְהִי
 שְׂמוּאֵל נָבִיא לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁפֹּט אֶת-הָעָם בַּצֶּדֶק כָּל-יְמֵי-חַיָּיו (14) יָרְדוּ
 בְנֵי-יַעֲקֹב מִצְרַיִם וַיִּשְׁלַחוּ מַלְאָכִים לִפְנֵיהֶם אֶל-יוֹסֵף לֵאמֹר
 הִנֵּה בֵּית-אָבִיךָ וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ אֵלֶיךָ מִצְרַיִם (15) וַיְהִי
 דְּבַר-יְהוָה אֵלָי לֵאמֹר בֶּן-אָדָם מִה-אֲתָה שְׁמַע (16) עֲבָדִים הָיוּ
 אֲבוֹתֵינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיִּצְעֲקוּ אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (17) אָמַר
 אֲבָרָהָם אֶל-עַבְדּוֹ הַמִּשְׁלַב כָּל-אֲשֶׁר לוֹ, הֲנִנִּי שְׁלַח אֶתְךָ
 אֶל-בֵּית-אָבִי, וְהִלַּכְתָּ שָׁמָּה וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבְנֵי מֹשֶׁה (18) יְהוָה
 הִלַּכְתִּי לִפְנֵיךָ בַּצֶּדֶק וְאֲשַׁמֵּר אֶת-תּוֹרָתְךָ בְּאֵמֶת (19) זָכַרְתָּ
 אֶת-בְּרִיתְךָ אֹתָנוּ וְתִכְרַת לִפְנֵינוּ אֶת-מִי-הַנְּהָר כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ,
 וּמִהַנְּהָר לָקַחְנוּ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְנִכְתַּב עֲלֵיהֶן אֶת-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
 רָאוּ עֵינֵינוּ, לְמַעַן יִקְרְאוּ בְּהֵן בְּנֵינוּ הַבָּאִים אַחֲרֵינוּ אֵת
 כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לָנוּ (20) הִנֵּה דְּמֵי-אָחִיךָ צִעְקִים אֵלַי

⁵ Od slovesa אָמַר – slabé sloveso, viz kap. 70.

מִן-הָאָדָמָה (21) כִּי יְהִי לְךָ דְּבַר-מִשְׁפָּט אֲשֶׁר אֵינְנוּ בַתּוֹרָה
 הַזֹּאת, וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לְשִׁמִּי וְשָׂאֵלְתָּ אֶת-הַשִּׁפְט
 אֲשֶׁר יְהִי שָׁם בַּיָּמִים הֵהֵם

1. Mám na paměti tvůj zákon, můj Bože, a zachovával jsem tvé příkazy po všechny dny svého života. – 2. Uviděl Hospodin naši tíseň a připomněl si, že jsme jeho lid, synové jeho smlouvy. – 3. Člověk a jeho manželka byli v zahradě a slyšeli hlas Boží volající⁶ k nim. – 4. Nebudeš prolévat krev a poznáš, že já jsem Hospodin, který stíhá (= soudí) všechno tvorstvo (= tělo) soudem, a není přede mnou nikdo (= muž) spravedlivý. – 5. Vzal s sebou farao všechnen svůj lid a pronásledoval syny Izraele v poušti (až) k moři (akuz.). – 6. A stane se v ten den, že (kons. wāw) budou k tobě volat⁸ tvoji služebníci z tohoto místa, které jsi zvolil pro svůj dům, a ty se na ně rozpomeněš a uslyšíš jejich hlas. – 7. Dnes (= tento den) viděly tvé oči, že tě dal Hospodin do mé moci (= ruky), ale (= a) já jsem tě nezabil. – 8. Stanul král před lidem a učinil s nimi smlouvu, že budou zachovávat (v. inf.) cestu Hospodinovu po všechny dny. – 9. Žil Jakub v domě Lábanově a střezil jeho ovce. – 10. V ten den Hospodin, náš Bůh, bude soudit Egypt a všichni tvoji služebníci sestoupí ke mně a řeknou: „Hospodin je spravedlivý.“ – 11. Stáli synové Izraele na svaté hoře a slyšeli hlas Boží vycházet z nebes. – 12. A stalo se po těchto událostech, že (kons. wāw) kraloval Šalomoun nad Izraelem a soudil lid s moudrostí, kterou mu dal Hospodin, a jeho jméno bylo velké po celé zemi. – 13. Viděli kananejští králové, že synové Izraele (rozumí se „jsou“) v zemi, a poslali posly k obyvatelům hor se slovy: „Hle, lid (עַם) Izraele vyšel z Egypta a hle, je v naší zemi a vezme nám (= od nás) naše města a bude v nich sídlit a všechnen náš lid bude jeho (= jemu) služebníky.“ – 14. Hle, já půjdu k předákům Izraele a řeknu jim: „Viděl Bůh vašich otců všechno, co vám farao učinil, a dodrží (= uchová) své slovo, které mluvil k Abrahámovi, a synové Izraele vyjdou z Egypta (jako) velmi veliký národ.“ Ale (= a) stane se, jestliže oni nebudou poslouchat má slova (אָל) a zeptají se: „Kdo jsi ty a kdo tě k nám poslal?“, pak (kons. wāw) vezmu vodu z moře a naliji na zem před nimi a voda se stane (= bude) krví (dat.). – 15. Chraň mou cestu od zlého, Hospodine, a pohanické národy země poznají, že ty jsi můj Bůh, a že já jsem tvůj služebník.

⁶ Složené š'wā' pod laryngálou.

⁷ אֵין přibírá přípony: zde „on není/to není“.

⁸ Viz vysvětl. 46.2.

50. STAVOVÁ SLOVESA

Existují tři slovesné typy, zastoupené slovesy **שָׁמַר** „střežil, dbal“, **כָּבַד** „byl těžký, důležitý, vážený“ a **קָטַן** „byl malý“. Liší se od sebe samohláskou pod druhou slabikou perfekta: u **שָׁמַר** je to pataḥ, **כָּבַד** má cērê a **קָטַן** ḥôlem. Tato tři slovesa tedy vymezují tři třídy, jejichž znakem jsou tyto tři samohlásky.

Slovesa tříd cērê a ḥôlem vyjadřují nějaký *stav*, a proto se jim říká *stavová slovesa*; do třídy pataḥ patří slovesa označující *akci, pohyb*. Jejich časování předvádí následující tabulka:

	perfektum	imperfektum	perfektum	imperfektum
3. os. sg. m.	כָּבַד	יִכְבֵּד	קָטַן	יִקְטִין
3. os. sg. f.	כִּבְדָּה	תִּכְבֵּד	קָטְנָה	תִּקְטִין
2. os. sg. m.	כִּבְדֶּךָ	תִּכְבְּד	קָטַנְתָּ	atd.
2. os. sg. f.	כִּבְדֶּיךָ	תִּכְבְּדִי	קָטַנְתְּ	
1. os. sg. m. i f.	כִּבְדְּתִי	אֲכַבֵּד	קָטַנְתִּי	
3. os. pl. m.	כִּבְדוּ	יִכְבְּדוּ	קָטְנוּ	
3. os. pl. f.	כִּבְדוּ	תִּכְבְּדֶנּוּ	קָטְנוּ	
2. os. pl. m.	כִּבְדְתֶם	תִּכְבְּדוּ	קָטַנְתֶּם (q ³ ṭontem)	
2. os. pl. f.	כִּבְדְתֶינָן	תִּכְבְּדֶנּוּ	קָטַנְתֶּן (q ³ ṭonten)	
1. os. pl. m. i f.	כִּבְדֵנוּ	נִכְבְּד	קָטַנּוּ (místo קָטַנְנוּ)	
		<i>kohortativ</i>		
1. os. sg. m. i f.		אֲכַבְּדָה		

	rozsk. způsob	příčestí	rozsk. způsob	příčestí
sg. m.	כָּבַד	כָּבֵד	קָטַן	קָטֵן
sg. f.	כִּבְדִי	כִּבְדָּה		
pl. m.	כִּבְדוּ	כִּבְדִים		
pl. f.	כִּבְדֶנּוּ	כִּבְדוֹת		
		<i>infinitiv</i>		
samostatný		כָּבוֹד		
vázaný		כָּבֵד		

Vokalizací se stavová slovesa liší od typu „pataḥ“ takto:

1. Jak slovesa třídy cērê, tak i slovesa třídy ḥôlem (tj. **כָּבַד** i **קָטַן**) mají v imperfektu pataḥ: **יִכְבֵּד** a **יִקְטִין** místo ḥôlem. Podobně i v rozkazovacím způsobu mají pataḥ (**כִּבְד**) místo ḥôlem (**שָׁמַר**).

2. Sg. m. příčestí má tutéž podobu jako 3. os. sg. m. perfekta, ale ze souvislosti se vyjasní, oč jde. U sg. f. příčestí k záměně dojít nemůže, protože příčestí je **כִּבְדָּה** a 3. os. sg. f. perfekta je **כִּבְדָּהּ**.

3. perfektum sloves třídy cērê má běžnou vokalizaci: **כִּבְדִּיתִי**, **כִּבְדִּיתָ**, ale perfektum sloves typu ḥôlem si většinou tuto samohlásku ponechává: **קָטַנְתִּי**, **קָטַנְתָּ**, **קָטַנְתְּ**, **קָטַנְתִּי** (q³ṭontem). Výjimku tvoří 3.os. sg. f. **קָטַנְתָּ** a 3. os. pl. **קָטַנּוּ**.

Poznámka: Existují slovesa, která mají stavový význam, aniž patří do tříd cērê nebo ḥôlem. V takovém případě má imperfektum a rozkazovací způsob hlásku pataḥ. Např. „spal, ležel“ se řekne **שָׁכַב** (v pf.), **יִשָּׁכַב** (v impf.), **שָׁכַב** (v rozk. způsobu a v. inf.); „byl neplodný“ se řekne **שָׁכַל** (v pf.), **יִשָּׁכַל** (v impf.).

CVIČENÍ 17

Izák	יִצְחָק	byl hladový	רָעֵב (impf. יִרְעֵב)
práce, služba	עֲבוּדָה	byl veliký, rostl	גָּדַל (impf. יִגְדֵל)
hrob	קֶבֶר	spal, ležel	שָׁכַב (impf. יִשָּׁכַב)
smrt (<i>samostatný stav</i>)	מָוֶת	pohřbil	קָבַר
smrt (<i>vázaný stav</i>)	מוֹת	nařizoval, přikázal	צִוָּה
smrt (<i>s příponou</i>)	מוֹתִי	byl schopen, mohl	יָכַל
byl starý	זָקֵן (impf. יִזְקֵן)	raďte, prosím (<i>částice</i>)	נָא

(1) לֹא יָדַע יִצְחָק כִּי יַעֲקֹב בְּנֵו הַקָּטָן הוּא הָעֹמֵד לְפָנָיו, כִּי כִבְדוּ עֵינָיו וְלֹא רָאָה: וְיִדְרִי-יַעֲקֹב הָיוּ כִידְרֵי-עֵשׂוֹ אֲחָיו (2) צָוָה

¹ Na výslovnosti je vidět, jak מָוֶת (máwet) se změnil v mauṭ a dále v מוֹת (môt).

² Všimněme si změny z יִדְרִי (יִדְרִי – וְיִדְרִי) na יִדְרִי, כִידְרִי.

פָּרַעַה אֶת־עַבְדָּיו לֵאמֹר תִּכְבֹּד הָעֲבוּדָה עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, כִּי
הָמָּה צַעֲקִים אֶל־אֱלֹהֵיהֶם מֵעֲבוּדָתָם (3) קָטַנְתָּ בְּעֵינֵי־יְהוָה, כִּי
לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־דְּבָרוֹ (4) כִּי שָׁפַכְתָּ דָמַיִם וַיִּקְטַן הַדָּבָר בְּעֵינֶיךָ,
לֹא יִמְלֹךְ בְּגֹד אֶתְרִיד (5) צַדִּיק אַתָּה יְהוָה הַנִּתָּן לָרַעֲב
אֶת־לֶחֶמוֹ (6) הָיוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר־סִינַי וַיִּרְעַב הָעָם וַיִּצְעֲקוּ
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר לָמָּה יֵצְאוּ עַבְדֶּיךָ מִמִּצְרַיִם, כִּי מוֹת בְּמִדְבַר
הַגָּדוֹל הַזֶּה, כִּי אֵין לָחֶם לָנוּ וּלְנַשְׁיֵנוּ וּלְבָנֵינוּ, וְאֵין מַיִם לְצֹאן
אֲשֶׁר אִתָּנוּ (7) לֹא תִשָּׁכַב בְּהִיכַל־יְהוָה כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם
לְאֱלֹהֶיךָ, וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַר אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת מִשְׁפַּט־מוֹת
לוֹ (8) דִּבְרוּ הַמְּרַגְלִים אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר בְּעָרֵב יָרַדְנוּ מִהָהָר
הָעִירָה וְנִשְׁכַּב שָׁם בְּלֵילָה הַהוּא (9) יַגְדֵּל שְׁמֹךְ בְּכָל־הָאָרֶץ
וְרָאוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנַחְנוּ עִמָּךְ (10) לֹא יִכְלָתִי לְשַׁפֵּט אֶת־כָּל־הָעָם
לְבַדִּי (11) הִנֵּה אַתֶּם בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה
וְשִׁמַּרְתֶּם אֶת־עֲבוּדָתוֹ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עַבְדּוֹ (12) הִנֵּה
זֶה בֵּית־אֱלֹהִים וְלֹא יִדְעָתִי וְאֲשַׁכַּב שָׁם (13) וַיְהִי הַנֶּעַר
בְּהִיכַל־יְהוָה וַיַּגְדֵּל וַיְהִי לְאִישׁ, וַיִּשְׁמַר אֶת־עֲבוּדַת־יְהוָה וַיִּרְדֹּף
אֶת־הַצֹּדֵק וְאֶת־הָאֱמֶת (14) וַיְהִי אַחֲרַי מוֹת־יַעֲקֹב וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף
אֶת־מִצְוַת־אָבִיו אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ לִפְנֵי־מוֹתוֹ לֵאמֹר אֶל־נָא תִקְבֹּר
אֹתִי בְּמִצְרַיִם, קַבְּרֵה־נָא אֹתִי בְּאָרֶץ־כְּנָעַן וְשַׁכַּבְתִּי עִם־אֲבוֹתַי
שָׁם (15) וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו בְּחִלּוֹם־הַלַּיְלָה לֵאמֹר אֲנִכִּי
אֱלֹהֵי־אֲבֹרָהֶם וְאֱלֹהֵי־אָבִיךָ יִצְחָק וְשִׁמַּרְתִּי אֹתְךָ מִכָּל־רָע

1. A sloužili synové Izraele egyptskému králi faraónovi a služba jim (= na nich) byla nadmíru těžká a křičeli k Hospodinu, Bohu jejich otců, od své služby. – 2. A položil (si) Jakub kámen pod (= svou) hlavu a spal tam té noci

³ S významem jusivu: „ať ztěžkne“.

⁵ Přičestí.

⁷ Tvar v pauze.

⁴ Přeložte přítomným časem: jde o ukončený stav.

⁶ Viz poznámku v kap. 10.

⁸ Důrazný imperativ.

a stalo se zrána, že (kons. wāw) se rozpomněl na sen, který se mu zdál (= který snil). – 3. A řekli zvědové té ženě: „Jestliže se tě představení města zeptají se slovy »Kde jsou ti muži, kteří k tobě v noci přišli?« pak (kons. wāw) jim řekneš »Pronásledujte je, neboť vyšli z města směrem k řece (= cestou [jen יְרִידָה] řeky)«.“ – 4. Budeš-li opravdu zachovávat příkázání Hospodina, svého Boha, a budeš mu sloužit v pravdě, nebudeš hladovět po chlebu (člen) (po) všechny své dny. – 5. A řekli náčelníci lidu Samuelovi: „Hle, ty jsi starý (pf.) a tvoji synové nechodili po cestě Hospodinově, tedy (= a) kdo bude prorokem a soudcem nad námi po tvé smrti?“ – 6. Tento hrob je tvůj: pohřbi svou mrtvou tam. – 7. A byli synové Izraele na poušti a zachovávali sobotní den, jak (= כאֲשֶׁר) přikázal Hospodin Mojžíšovi. – 8. A stalo se po smrti Šalomounově, že se rozpomněli (kons. wāw) na všechno, co jim učinil, a neustanovili (= položili) nad sebou jeho syna, ale (= a) zvolili si za krále jiného muže. – 9. A mluvil Jakub k Lábanovi takto (= řka): „Hle, já odcházím do domu svého otce v Kanaánu, neboť jsi neměl na paměti mou službu, kterou jsem u tebe dělal po všechny tyto dny.“ – 10. Tito muži dělali, co je zlé (člen) v očích Hospodinových a sestoupí do podsvětí (akuz. pád. konc.) před (dat.) vašimi zraky a poznáte, že Hospodin soudí zlovolníky. – 11. Hle, dávám vám život i smrt (členy), tedy (= a) zvolte si (impf.) cestu života a následujte ji po všechny své dny. – 12. Řekl jim Josef: „Hle, náš otec nám před svou smrtí nařídil, abychom ho pohřbili (v. inf.) s jeho otcí v hrobu, který je v Kanaánu.“ – 13. Hospodin ti dal moudrost a tvé jméno se stalo velkým v zemi a ze všech měst přicházejí tázat se tě na (tvůj) soud. – 14. Mluvil Izák ke svému mladšímu (= malému) synu Jakubovi takto (= řka): „Hle, tvůj bratr Ezau přichází domů a uslyší, že jsi mu vzal požeňání, a bude tě pronásledovat, aby prolil (= prolít) tvoji krev.“ – 15. Jsi schopen (pf.) vládnout nad tímto velikým lidem ty sám?

51. CELKOVÝ POPIS PRAVIDELNÉHO SLOVESA

Hebrejské sloveso je normálně *třísouhláskové*, tj. jeho základ tvoří tři souhlásky. Jímí je udáván základní význam slovesa. Tak שָׁמַר má význam „střežení“, מִשַׁל se užívá pro „vládnutí“ atp., a to bez jakéhokoli vztahu k osobě, rodu, číslu, času nebo způsobu. Tyto tvary se tvoří samohláskami, tj. *vokalizací* základu (שָׁמַר „střežil“ je 3. os. sg. m. pf., שָׁמַר „střež“ je sg. m. rozk. zp.) a osobními *příponami* (שָׁמַרְתָּ „střežil jsi“ je 2. os. sg. m. pf.) a *předponami* (תִּשְׁמַר „budeš střežit“ je 2. os. sg. m. impf.).

Základ slovesa se časuje v sedmi slovesných kmenech. Kmen může být:

1. *jednoduchý aktivní* שָׁבַר „zlomil“, nazývaný *qal* (קָל)
2. *jednoduchý pasivní*¹ נִשְׁבַּר „byl zlomen“, tzv. *nif'al* (נִפְעַל)
3. *intenzivní aktivní* שִׁבַּר „úplně zlomil“, *pi'el* (פִּיעַל)
4. *intenzivní pasivní* שֻׁבַּר „byl zcela zlomen“, *pu'al* (פֻּעַל)

Pro objasnění významu dalších tří kmenů použijeme slovesa „byl velký“, jehož *qal* je גָּדַל:

5. *kauzativní aktivní* הִגְדִּיל „zvětšil, učinil větším“², *bif'il* (הִפְעִיל)
6. *kauzativní pasivní* הִגְדָּל „byl učiněn větším, byl zvětšen“, *hof'al* (הִפְעַל)
7. *reflexivní (zvrtný)* הִתְגַּדֵּל „zvětšil se(be)“, *hitpa'el* (הִתְפַּעַל)

Poznámky:

1. První z těchto kmenů se nazývá *qal*, tj. „lehký“, na rozdíl od ostatních šesti od něho *odvozených* a někdy nazývaných „těžké“ כְּבִדִּים. Sloveso פָּעַל „udělal“ slouží za vzor, proto se ostatní kmeny nazývají podle příslušných tvarů tohoto slovesa: jednoduchý pasivní נִפְעַל, intenzivní aktivní פִּיעַל atd.

2. Dobře si povšimněme, že *pi'el*, *pu'al* a *hitpa'el* mají silné charakterizující *dāgēš* ve druhé souhlásce základu. Tím se na kmen klade větší váha a *zintenzivňuje* se jeho význam.

3. Předchozí tabulky pravidelného slovesa (kap. 29, 39 atd.) byly pro *qal*. Ostatních šest odvozených kmenů bude vysvětleno zvlášť v následujících kapitolách.

4. Od pasivních kmenů se ovšem v praxi *kohortativ* netvoří – pozn. překl.

52. NIF'AL

Poznámka 1: U některých sloves má *nif'al* reflexivní (zvrtný) význam¹. V perfektu *nif'al* נִשְׁמַר může tedy znamenat „střežil se“, v imperfektu יִשְׁמַר „bude se střežit“ a v rozk. způsobu הִשְׁמַר „střež se“ apod. Tento reflexivní význam bude ve slovníčku vždy uveden.

Perfektum *nif'al* tvoří tím, že se před základ dá předpona נ. Osobní přípony jsou stejné jako u kmene *qal*; východiskem pro ně je 3. os. sg. m.

^{51.1} Nebo reflexivní: viz poznámku 1 v kap. 52.

^{51.2} Srov. česká kauzativa „postavil“ (ze „stál“) a „posadil“ (ze „seděl“) a „položil“ (z „ležel“).

^{51.3} (hogdal).

^{52.1} *Nif'al* tak kolísá mezi reflexivním a pasivním významem.

perfektum			
byl zlomen	נִשְׁבַּר	byl spálen	נִשְׂרַף
byla zlomena	נִשְׁבְּרָה	byla spálena	נִשְׂרַפָּה
byl jsi zlomen	נִשְׁבַּדְתָּ	byl jsi spálen	נִשְׂרַפְתָּ
byla jsi zlomena	נִשְׁבַדְתְּ	byla jsi spálena	נִשְׂרַפְתְּ
byl(a) jsem zlomen(a)	נִשְׁבַרְתִּי	byl(a) jsem spálen(a)	נִשְׂרַפְתִּי
byli(-y) zlomeni(-y)	נִשְׁבְּרוּ	byli spáleni(-y)	נִשְׂרַפוּ
byli jste zlomeni	נִשְׁבַרְתֶּם	byli jste spáleni	נִשְׂרַפְתֶּם
byly jste zlomeny	נִשְׁבַרְתֶּן	byly jste spáleny	נִשְׂרַפְתֶּן
byli(-y) jsme zlomeni(-y)	נִשְׁבַרְנוּ	byli(-y) jsme spáleni(-y)	נִשְׂרַפְנוּ
imperfektum			
bude zlomen	יִשְׁבַּר	bude spálen	יִשְׂרַף
bude zlomena	תִּשְׁבְּרָה	bude spálena	תִּשְׂרַפָּה
budeš zlomen	תִּשְׁבַּר	budeš spálen	תִּשְׂרַף
budeš zlomena	תִּשְׁבְּרִי	budeš spálena	תִּשְׂרַפִּי
budu zlomen(a)	אֶשְׁבַּר אוֹ אֶשְׁבֵּר	budu spálen(a)	אֶשְׂרַף אוֹ אֶשְׂרַפֶּה
budou zlomeni	יִשְׁבְּרוּ	budou spáleni	יִשְׂרַפוּ
budou zlomeny	תִּשְׁבְּרָנָה	budou spáleny	תִּשְׂרַפְנָה
budete zlomeni	תִּשְׁבַּרוּ	budete spáleni	תִּשְׂרַפוּ
budete zlomeny	תִּשְׁבְּרֶנָּה	budete spáleny	תִּשְׂרַפְנָה
budeme zlomeni(-y)	נִשְׁבַּר	budeme spáleni(-y)	נִשְׂרַף
kohortativ			
ať jsem zlomen(a)	אֶשְׁבַּרְהָ	ať jsem spálen(a)	אֶשְׂרַפֶּה
rozk. způsob			
bud' zlomen	הִשְׁבַּר	bud' spálen	הִשְׂרַף
bud' zlomena	הִשְׁבְּרִי	bud' spálena	הִשְׂרַפִּי
bud'te zlomeni	הִשְׁבְּרוּ	bud'te spáleni	הִשְׂרַפוּ
bud'te zlomeny	הִשְׁבְּרֶנָּה	bud'te spáleny	הִשְׂרַפְנָה

příčestí			
zlomen(ý)	נִשְׁבַּר	spálen(ý)	נִשְׂרַף
zlomena(-á)	נִשְׁבְּרָה	spálena(-á)	נִשְׂרַפָּה
zlomeni(-í)	נִשְׁבְּרִים	spáleni(-í)	נִשְׂרַפִּים
zlomeny(-é)	נִשְׁבְּרוֹת	spáleny(-é)	נִשְׂרַפוֹת
infinitiv			
být zlomen (s.)	נִשְׁבַּר אוֹ הִשְׁבַּר	být spálen (s.)	נִשְׂרַף אוֹ הִשְׂרַף
zlomení (v.)	הִשְׁבַּר	spálení (v.)	הִשְׂרַף

Poznámka 2: Ze souvislosti se určí, zda tvar נִשְׁבְּרָה bude 3. os. sg. fem. pf. nif. „byla zlomena“ nebo 1. os. pl. kohortativu kmene qal „zlomme, kéž, ať zlomíme“.

Imperfektum נִשְׁבַּר je zkrácený tvar z původního נִשְׁבַּר; נ se asimilovalo, takže v impf. nif. má sloveso v první souhlásce základu silné kompenzující dāgēš. Jestliže je první souhláska laryngála, která nepřijímá silné dāgēš, prodlužuje se hīreq pod נ v cērē: „bude opuštěn“ se tedy napíše יֵעֹזֵב (viz kap. 69.2).

Při imperfektu u kmenu nif'al, stejně jako u qal, slouží souhlásky איתן (mnemotechnicky „אִיתָן „moudrý pěvec“) jako předpony k označení osob. Plurál maskulina končí ך a plurál feminina na ךה. Pro jusiv žádný zkrácený tvar neexistuje; jde o tentýž tvar jako pro 3. os. m. impf. a pouze ze souvislosti poznáme, že jde o jusiv.

Poznámka 3: Tvar אִשְׂרַף se vyskytuje tak často jako אִשְׂרַף, kdežto kohortativ je vždy אִשְׂרַפָּה.

Rozkazovací způsob má před základem písmeno ה, např.: הִשְׁבַּר.

Je třeba rozlišovat pečlivě mezi příčestím v sg. m. נִשְׁבַּר „lámaný“ a 3. os. sg. m. pf. נִשְׁבַּר „je zlomen“, a dále mezi příčestím v sg. f. נִשְׁבְּרָה a 3. os. sg. f. נִשְׁבְּרָה.

Poznámka 4: Některá slovesa se vyskytují jen v kmenu nif'al, aniž mají kmen qal. Např.: נִמְלַט „unikl“², נִלָּחַם „bojoval“³; ani v češtině taková slovesa

² „osvobodil se“.

³ Sloveso נִלָּחַם má význam „spojení“; נִלָּחַם znamená „spojil se s“ ve smyslu „bojoval“.

nemají pasivní nebo zvrtný význam a překládají se aktivem. Některá z nich snad pocházejí z nějakého starého kmene qal, který vyšel z užívání, nebo který se ve Starém zákoně nevyskytuje.

CVIČENÍ 18

Upozornění: Ve slovíčkách i ve slovníku na konci knihy budeme uvádět jako základ slovesa vždy 3. os. sg. m. pf. (kmen qal, nebude-li uvedeno jinak): לָקַח „vzal“, אָמַר „řekl“. Předpokládáme, že student již dokáže základ slovesa z daného tvaru odvodit.

David	דָּוִד	ukryl se, byl skryt	סָתַר nif'al	נִסְתַּר
stolec, trůn	כִּסֵּא	zápasil	לָחַם nif'al	נִלָּחַם
shromáždění	עֵדָה	bojoval (proti někomu)	לָחַם nif'al (בְּ)	נִלָּחַם (בְּ)
písař	סֹפֵר	dobyl, zajal		לָכַד
oheň	אֵשׁ	pálil, hořel		שָׂרַף
ještě, více, opět	עוֹד	střed (samostatný stav)		תָּוֶךְ ⁴
		uprostřed (vázaný stav)		תּוֹךְ, בְּתוֹךְ

(1) נִכְרַתּוּ מִיִּהְיֶהֱיֶה לְפָנַי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל (2) אִם שָׁמֹר תִּשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתַי וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְוֹד־דָּוִד אָבִיךָ לֹא יִכְרַת לְךָ אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא־יִשְׂרָאֵל (3) בְּדַבְרֵי־הוּוֹה גִבּוֹרָאוּ הַשָּׁמַיִם וּבְחֻכְמֹתָו הָאָרֶץ (4) נִקְרָאוּ סֹפְרֵי־הַמֶּלֶךְ לְפָנָיו וַיִּכְתְּבוּ בְּסֵפֶר כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם (5) לֹא יִקְרָא עוֹד שִׁמְךָ יַעֲקֹב כִּי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שִׁמְךָ כִּי נִלְחַמְתָּ עִם מְלֹאֲדֵי־אֱלֹהִים וְגַם יִכְלַתָּ לוֹ (6) יֵצְאוּ דָוִד וְאַנְשָׁיו וַיִּלָּחֲמוּ בִישְׁבֵי־הָהָר וַיִּלְכְּדוּ אֶת־עִירָם וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ (7) נִלְכְּדָה הָעִיר וַתִּנְתֵּן בְּיָדָם וַתִּשְׂרַף בָּאֵשׁ הִיא וְכָל־אֲשֶׁר בָּהּ (8) אֹתָם יִדְעֹתָם כִּי יִהוּהוּ הוּא הַנִּלְחָם לָנוּ (9) נִסְתַּרְהָ דַרְכֵי מַאֲלֵהוּ וְאֶת־קוֹלֵי בְצֻרָה לֹא שָׁמַע (10) עֵינַי אֶל־כָּל־דַרְכֵיכֶם, אָמַר יְהוָה, כִּי לֹא נִסְתַּרוּ מִלְּפָנָי (11) דְּבַרְהָ הָאִשָּׁה אֶל־מֶרְגְּלֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־מָר הִסְתַּרוּ בְּהָרִים יוֹמָיִם וְהִלַּכְתֶּם

⁴ Viz vysvětl. 50.1.

⁵ Tvar v pauze od שִׁמְךָ.

לְדַרְכְּכֶם, וְהָיָה כִּי תִלְחָמוּ בְּעִיר הַזֹּאת וְהָיָה תִנְתֵּן בְּיַד־יִשְׂרָאֵל
וּזְכַרְתֶּם אֹתִי וְאֶת־בֵּית־אָבִי (12) שָׁמַע הָאָדָם אֶת־קוֹל־אֱלֹהִים
בְּנֹן וַיִּסְתֵּר בְּתוֹךְ הָעֵצִים (13) רָאוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים כִּי נִלְקַח
הַנְּבִיא מֵעֵינֵיהֶם הַשְּׁמַיְמָה וַיִּצְעֲקוּ בְּקוֹל גְּדוֹל אָבִינוּ אָבִינוּ
(14) מִתְּשֻׁמוֹאֵל הַנְּבִיא וַיִּקְבֹּר בְּבֵיתוֹ אֲשֶׁר בָּהָר (15) נִבְחַר
דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל כְּדַבֵּר־שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו לְפָנָיִךְ־
מוֹתוֹ (16) אִקְבְּרָהּ־נָא בְּקִבְר־אֲבוֹתַי בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן (17) אֲשַׁפְּטָה־
נָא בְּמִשְׁפַּט יְהוָה כִּי שִׁפְט־צָדֵק אֵתָּה (18) הִבְדְּלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה
הָרְעָה הַזֹּאת, כִּי כֹה אָמַר יְהוָה, אֲנֹכִי אֲשַׁפֵּט אֶתֶם לְעֵינָיִךְ־
עַד־תִּישָׂאֵל וַיִּצְאָה מִמָּנִי אֵשׁ וְאָכְלָה אֶתֶם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם
(19) לֹא תִלְחַם בְּבָנֵי־עַשׂוֹ כִּי אֲחִידָה הוּא

1. Synové Izraele šli doprostřed moře a vody byly před nimi odděleny (= odříznuty), když Hospodin mluvil k Mojžíšovi. – 2. Řekli muži toho zlovolného města: „Spalme jeho dům (doplňte »v ohni«) a všechno, co je v něm.“ – 3. Slyšel jsem hlas Hospodinův v horách a ukryl jsem se. – 4. A zemřel Jakub v Egyptě (= egyptské zemi) a byl pohřben u svých otců v Kanaánu. – 5. A poslal David posly k lidu se slovy: „Město bylo dobyt, jak přikázal král.“ – 6. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi takto: „Až (= když) budou synové Izraele v zemi, kterou jim dávám, a uvidí veliká města, pak (kons. wāw) řeknou: »Kdo je schopen bojovat proti obyvatelům takových měst?« – 7. Sedíš na trůnu spravedlnosti a soudíš lidské syny. – 8. Ve svém snu jsem uslyšel hlas volající: „Běda těm, kdo hladovějí po zlu (člen), neboť přišel den soudu.“ – 9. Mudrci té země byli v paláci a byli povoláni před krále. – 10. Písař byl zajat (= vzat) a upálen před celým shromážděním Izraele a ta událost byla zapsána v kronice (= knize událostí dnů). – 11. Promluvil Hospodin, a byla stvořena nebesa a voda (pl.) se rozlila po povrchu (= tváři) země. – 12. V ten den už nebude v té zemi smrt a každý muž bude sedět pod svým stromem v pokoji. – 13. Proč ses přede mnou ukryl? Což jsi (snad) jedl z ovoce stromu, který je uprostřed zahrady?

⁶ Složené š³wā' pod laryngálou.

⁷ Tento tvar je i v perfektu a zde znamená „zemřel“.

⁸ Nif'al s reflexivním významem: „oddělte se“.

53. PI'ĒL

Od kmene qal שָׁבַר „zlomil“ je odvozen pi'ēl שָׁבַר „rozdrtil, zcela zlámal“. Pro pi'ēl je typické *silné charakterizující dāgēš* v druhé souhlásce základu, a to v celém časování. Některá slovesa se vyskytují jen v kmenu pi'ēl a qal nemají, např. בָּקַשׁ „hledal“.

<i>perfektum</i>			
rozdrtil	שָׁבַר	hledal	בָּקַשׁ
rozdrtila	שָׁבְרָה	hledala	בָּקְשָׁה
rozdrtil jsi	שָׁבַרְתָּ	hledal jsi	בָּקַשְׁתָּ
rozdrtila jsi	שָׁבַרְתְּ	hledala jsi	בָּקַשְׁתְּ
rozdrtil(a) jsem	שָׁבַרְתִּי	hledal(a) jsem	בָּקַשְׁתִּי
rozdrtili(-y)	שָׁבְרוּ	hledali(-y)	בָּקְשׁוּ
rozdrtili jste	שָׁבַרְתֶּם	hledali jste	בָּקַשְׁתֶּם
rozdrtily jste	שָׁבַרְתֶּן	hledaly jste	בָּקַשְׁתֶּן
rozdrtili(-y) jsme	שָׁבַרְנוּ	hledali(-y) jsme	בָּקַשְׁנוּ
<i>imperfektum</i>			
rozdrtí (sg. m.)	יִשְׁבַּר	bude (m.) hledat	יִבְקַשׁ
rozdrtí (sg. f.)	תִּשְׁבַּר	bude (f.) hledat	תִּבְקַשׁ
rozdrtíš (m.)	תִּשְׁבַּר	budeš (m.) hledat	תִּבְקַשׁ
rozdrtíš (f.)	תִּשְׁבְּרִי	budeš (f.) hledat	תִּבְקַשִּׁי
rozdrtím (m. i f.)	אֲשַׁבֵּר	budu (m. i f.) hledat	אֲבַקֵּשׁ
rozdrtí (pl. m.)	יִשְׁבְּרוּ	budou (m.) hledat	יִבְקְשׁוּ
rozdrtí (pl. f.)	תִּשְׁבְּרֶנָּה	budou (f.) hledat	תִּבְקְשֶׁנָּה
rozdrtíte (sg. m.)	תִּשְׁבְּרוּ	budete (m.) hledat	תִּבְקְשׁוּ
rozdrtíte (sg. f.)	תִּשְׁבְּרֶנָּה	budete (f.) hledat	תִּבְקְשֶׁנָּה
rozdrtíme (m. i f.)	נִשְׁבַּר	budeme (m. i f.) hledat	נִבְקַשׁ
<i>kohortativ</i>			
ať rozdrtím (m. i f.)	אֲשַׁבְּרָה	ať hledám (m. i f.)	אֲבַקֶּשָׁה

rozk. způsob			
rozdrť (m.)	שָׁבַר	hledej (m.)	בִּקֵּשׁ
rozdrť (f.)	שָׁבְרָה	hledej (f.)	בִּקְשִׁי
rozdrťte (m.)	שָׁבְרוּ	hledejte (m.)	בִּקְשׁוּ
rozdrťte (f.)	שָׁבְרַנָּה	hledejte (f.)	בִּקְשֵׁנָה
přičestí			
drťící (sg. m.)	מְשַׁבֵּר	hledající (sg. m.)	מְבַקֵּשׁ
drťící (sg. f.)	מְשַׁבֶּרֶת nebo מְשַׁבְּרָה	hledající (sg. f.)	מְבַקֶּשֶׁת nebo מְבַקֶּשָׁה
drťící (pl. m.)	מְשַׁבְּרִים	hledající (pl. m.)	מְבַקְּשִׁים
drťící (pl. f.)	מְשַׁבְּרוֹת	hledající (pl. f.)	מְבַקְּשׁוֹת
infinitiv			
rozdrťit (samostatný)	שָׁבַר nebo שִׁבַּר	hledat (samostatný)	בִּקֵּשׁ i בִּקֶּשׁ
rozdrćení (vázaný)	שִׁבַּר	hledání (vázaný)	בִּקְשׁ

Opět i zde je 3. os. sg. m. základnou pro ostatní osoby a ženský rod perfekta a imperfekta, pro zájmené přípony perfekta a předpony imperfekta. *Přičestí má předponu* מְ.

Upozornění:

1. Silné charakterizující dāgēš je ve druhé souhlásce základu, ale u souhlásek se š²wā' se často vypouští. Např. místo בִּקְשׁוּ leckdy najdeme ve 3. os. pl. pf. בִּקְשׁוּ (viz kap. 10). Podobně kohortativ v sg. vypadá אֲבִקֶּשָׁה.

2. Řada sloves má pi'el typu גָּדַל, kdy pod druhou souhláskou základu je paṭaḥ. Jde o původní tvar; je ve většině tvarů perfekta: בִּקְשֵׁנָה, בִּקְשֵׁנִי atd.

CVIČENÍ 19

srdce	לֵב, לֵבָב	počítal	סָפַר
srdce (s příponou)	לֵבָבִי, לֵבִי	vyprávěl, líčil	סָפַר pi'el
srdce (pl.)	לֵבָבוֹת, לְבוֹת	unikl	מָלַט nif'al

semeno, potomstvo	זָרַע	shromáždil (qal)	קָבַץ pi'el	קָבַץ
potomstvo (s příponou)	זָרַעִי	shromáždil se (reflexivní) ³	קָבַץ nif'al	נִקְבַּץ
stůl, deska	לֹחַץ	mluvil	דָּבַר pi'el	דָּבַר
desky (pl.)	לֹחֹת	zlato		זָהָב
Jozue	יְהוֹשֻׁעַ	nalezl		מָצָא

(1) סֵפֶר לָהֶם יוֹסֵף אֶת־הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּשָׁלוֹם (2) שָׁמַע אַבְרָהָם וְהִנֵּה קוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר הִיכַל אָדָם לִסְפֵר אֶת־כַּכְבֵּי־הַשָּׁמַיִם, כִּי כֹה יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאַרְצֵי הַזֹּאת (3) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר קַבֵּץ אֶל־יְדִידֶיךָ אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְדַבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם כְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה (4) אֱלֹהִים בְּאֲזִינוֹ שָׁמְעֵנּוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ (5) שָׁמַר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּתַב אֶתְּם עַל לֹחַץ־לִבָּךְ אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי (6) וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא, וּמֹשֶׁה שָׁמַר אֶת־צִוְּיָנוּ בַּמְדָּבָר וְהִנֵּה אִשׁ לִפְנֵי וּמִלֹּאֲדִי־יְהוָה מְדַבֵּר אֵלָיו מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ (7) בִּקְשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְעַבְדוֹ אֹתוֹ בִּירְאָה, וְנִמְלֹטְתֶם מִהֲרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם (8) שָׁמַע דָּוִד כִּי הִמְלִיךְ מִבְּקֵשׁ אֶת־מוֹתוֹ וַיִּמְלֹט מִיָּדוֹ וַיִּסְתַּר בְּהָרִים, וַיִּקְבְּצוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִד לְרֹאשׁ עֲלֵיהֶם (9) אִמְלָטָה־נָּא מִיַּד־הַרְשָׁעִים אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ אֶת־מוֹתִי (10) אִמֹר הֲרָשַׁע בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאֵין מִשְׁפָּט בְּאַרְצֵי (11) שָׂאֵל הָאִישׁ אֶת־יוֹסֵף לֵאמֹר אֶת־מִי אַתָּה מִבְּקֵשׁ (12) נִקְבְּצוּ כָל רְאִשֵׁי־הָעָם אֶל־דָּוִד וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה־נָּא זָקְנֹתָ וְלֹא יִדְבַּעְתָּ אֶת־יְוֹם־מוֹתְךָ, וְאַתָּה הוּא הֵיטֵא וְהָבֵא לִפְנֵינוּ, וּמִי יִהְיֶה

¹ Segolatum s koncovou laryngálou: viz kap. 44, poznámku 1.

² Vplížené paṭaḥ: viz kap. 12.4.

³ Též „byl shromážděn“; nif'al má často reflexivní zabarvení: viz kap. 52, poznámku 1.

⁴ Následuje-li podstatné jméno, zní tvar דָּבַר, ale v pauze je to דָּבַר.

⁵ K nepřítomnosti silného dāgēš u jōd viz poznámku v kap. 10.

⁶ Tvar v pauze: viz kap. 64.3.

⁷ „proti tobě“.

לְרֹאשׁ עֲלֵינוּ אַחֲרֶיךָ (13) בָּאוּ כָל מַלְכֵי־הָאָרֶץ וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־
פְּנֵי־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת־חֲכָמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבּוֹ
(14) שָׁמַע פֶּרְעָה אֶת־דְּבָרֵי יוֹסֵף וַיְדַבֵּר אֶל־עַבְדָּיו לֵאמֹר
הֲנִמְצָא בְכָל־אֶרֶצֵי אִישׁ חָכָם כְּמֹהוּ הַיָּדַע אֶת־דְּבַר־הָאֱלֹהִים,
כִּי אֵין דָּבָר נִסְתָּר מִמֶּנּוּ (15) יָרַד מֹשֶׁה מִהַר־סִינַי וּבִידּוֹ
לְוַחֹת־הַבְּרִית, וַיְדַבֵּר אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מִה־הַקּוֹל הַזֶּה בְּאָזְנֵי:
וַיִּסְפֹּר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ כִּי עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־זָהָב וַיִּקְרָאוּ
לְפָנֵיהֶם אֱלֹהִים אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כִּאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה אֶת־
דְּבַר־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁבַּר אֶת־הַלּוּחֹת עַל־הָאֲדָמָה (16) דָּבַר אֶל־
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם, לֹא תִרְדָּף אַחֲרַי עַבְד־אֲחִיךָ כִּי
יִמְלֹט מִיָּדוֹ, וְזָכַרְתָּ כִּי עַבְדִּים הָיוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּאֶרֶץ־מִצְרָיִם
(17) צָעֲקוּ אֲלֵיךָ וְלֹא שָׁמַעְתָּ בְּקִשּׁוֹ אֶתְךָ וַתִּסְתַּר מִפְּנֵיהֶם
(18) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, אֶקְבֹּץ אֶתְכֶם אֵלַי מִבֵּין הַגּוֹיִם
וְשִׁפְטֹתַי אֶתֶם וּבְקִשְׁתֵּי מַיִם אֶת־דַּמִּי־בְנֵי (19) עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
כְּסֹא־זָהָב

1. Takto pravil Hospodin: „Hleďte pokoj celým svým srdcem a usilujte o něj (= následujte jej) každý den.“ – 2. A shromáždil Jozue všechny náčelníky Izraele a mluvil k nim (= do jejich uší) všechna slova, která Hospodin přikázal. – 3. Bázeň vůči tobě (= tvá bázeň) je v mém srdci, Hospodine, a světlo tvé tváře hledám (impf.). – 4. Hospodin dal Mojžíšovi desky smlouvy a na kamenech byly napsány výnosy a přikázání, které Hospodin nařídil Izraeli. – 5. Shromáždil své ovce k sobě z národů (pl. od lid) a poznají, že ty jsi Bůh jejich otců. – 6. A pronásledoval Ezau svého bratra Jakuba a chtěl (= hledal) prolít jeho krev, ale Jakub unikl z jeho ruky. – 7. Hle, přichází den, kdy (= a) vyjde muž, který není z potomstva Davidova, a usedne na trůnu Izraele. – 8. Přišel k Davidovi posel a mluvil k němu takto (= řka): „Uprchni do pouště, neboť král ví, že se ukryl na tomto místě a přijde prolít tvou krev.“ – 9. Měj na paměti tato slova, která k tobě mluvím, a služ (impf.) Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem. – 10. A shromáždili se všichni obyvatelé toho zlého města a hledali ty muže, kteří přišli do jeho domu, ale nenašli je. – 11. A učinil Mojžíš, jak mu Hospodin přikázal, a mluvil k předákům lidu.

54. PU'AL

<i>perfektum</i>			
byl rozdrčen	שָׁבַר	byl hledán	בִּקְשׁוּ
byla rozdrčena	שָׁבְרָה	byla hledána	בִּקְשָׁה
byl jsi rozdrčen	שָׁבַרְתָּ	byl jsi hledán	בִּקְשָׁתָּ
byla jsi rozdrčena	שָׁבַרְתְּ	byla jsi hledána	בִּקְשָׁתְּ
byl(a) jsem rozdrčen(a)	שָׁבַרְתִּי	byl(a) jsem hledán(a)	בִּקְשָׁתִי
byli(-y) rozdrčeni(-y)	שָׁבְרוּ	byli(-y) hledáni(-y)	בִּקְשׁוּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude rozdrčen	יִשְׁבַּר	bude hledán	יִבְקַשׁ
bude rozdrčena	תִּשְׁבַּר	bude hledána	תִּבְקַשׁ
budeš rozdrčen	תִּשְׁבַּר	budeš hledán	תִּבְקַשׁ
budeš rozdrčena	תִּשְׁבְּרִי	budeš hledána	תִּבְקַשִּׁי
budu rozdrčen(a)	אֶשְׁבַּר	budu hledán(a)	אֶבְקַשׁ
atd.		atd.	
<i>kohortativ</i>			
ať jsem rozdrčen(a)	אֶשְׁבַּרְהָ	ať jsem hledán(a)	אֶבְקַשָּׁה
<i>rozk. způsob</i>			
	nedoložen		nedoložen
<i>příčestí</i>			
rozdrčen(ý)	מְשַׁבֵּר	hledán, hledaný	מְבֻקָּשׁ
rozdrčena(-á)	מְשַׁבֵּרַת (מְשַׁבְּרָה)	hledána, hledaná	מְבֻקָּשָׁת (מְבֻקָּשָׁה)
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
být rozdrčen (samostatný)	שָׁבַר	být hledán (samostatný)	בִּקְשׁוּ
vázaný	nedoložen	vázaný	nedoložen

S výjimkou samohlásky *ְ* pod první souhláskou má pu'al tutěž vokalizaci jako pi'el.

Také přičestí zde začíná předponou *בְּ*. Druhá základová hláska má silné charakterizující dāgēš.

CVIČENÍ 20

matka	אָם	rozhazoval, rozptýlil	פָּזַר	פִּזְרָה	פִּזְרָה	<i>pi'el</i>
matka (<i>s příp.</i>)	אָמִי	(po)světil	קָדַשׁ	קָדַשׁ	קָדַשׁ	<i>pi'el</i>
matky (<i>pl.</i>)	אִמּוֹת	ctil, vzdal čest, zatvrdil	כָּבַד	כָּבַד	כָּבַד	<i>pi'el</i>
Árón	אַהֲרֹן	chválil	הִלֵּל	הִלֵּל	הִלֵּל	<i>pi'el</i>
kněz	כֹּהֵן	chválil	שָׁבַח	שָׁבַח	שָׁבַח	<i>pi'el</i>
pastýř	רֹעֵה	svět, věčnost	עוֹלָם	עוֹלָם	עוֹלָם	
sláva	כְּבוֹד	navěky	לְעוֹלָם	עַד-עוֹלָם	עַד-עוֹלָם	<i>nebo</i>

(1) כִּסְאֶךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם וַיִּשְׁבַּתָּ עָלָיו בְּצַדֶּךָ (2) הִלְלוּ אֶת-יהוה כָּל-גּוֹיִם שִׁבְחוּ אֹתוֹ כָּל-יִשְׁבֵי-הָאָרֶץ, כִּי גָדוֹל עַד-הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ (3) בִּקְשׁ הַדְּבָר וַיִּמְצָא וְהִנֵּה אִמַּת דְּבַר הָאִישׁ, וַיִּסְפֹּר לְמַלְאָךְ לֵאמֹר הִנֵּה נִמְצְאִים בְּעִיר אֲנָשִׁים רִשְׁעֵי-לֵב הַמְּבַקְשִׁים אֶת-דְּמֵי-מִלְכָּנוּ (4) דְּבַר אֶל-הָאֶבֶן הַזֹּאת בְּשְׁמִי וַיִּצְאוּ מִמֶּנָּה מַיִם וְקִדְשָׁתָּ אֹתִי לְעֵינֵי-בְנֵי-יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-הָאֶבֶן וַיִּשְׁפְּכוּ מִמֶּנָּה מַיִם כְּדַבְרֵי-יְהוָה (5) עָמְדוּ בְנֵי-אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בְּבֵית-יְהוָה וַיִּהְלְלוּ אֶת-שְׁמוֹ לֵאמֹר גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֵלָּל מְאֹד בְּעִיר-אַלְהֵינוּ (6) קָדַשׁ אֶת-אַהֲרֹן אַחִיד וְאֶת-בָּנָיו וְהָיוּ כֹהֲנִים לִי הֵמָּה וְזָרְעָם אַחֲרֵיהֶם עַד-עוֹלָם, וְשָׁמְרוּ אֶת-עֲבוֹדָתִי בְּהִכָּלִי (7) כִּבֹּד אֶת-אַבְיָד וְאֶת-אַמָּךְ לְמַעַן תִּהְיֶה בְרַכְתִּי עָלֶיךָ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נֹתֵן לָךְ (8) עֲשֵׂה לֹא יוֹסֵף שֵׁם גָּדוֹל בְּאָרֶץ, וַיְהִי מְכֹבֵד מְאֹד בְּעֵינֵי-חַכְמֵי-מִצְרָיִם (9) זָכְרוּ אֶת-יוֹם-הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁ

¹ Silné charakterizující dāgēš se často vynechává (viz upozornění 1 v kap. 53).

אֹתוֹ (10) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד-יְהוָה וְהָאָרֶץ מֵהִלְלָתָ אֶת-שְׁמוֹ (11) לָמָּה תִכְבְּדוּ אֶת-לִבְבְּכֶם כַּאֲשֶׁר כְּבָדוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֶת-לִבְבְּכֶם לִפְנֵי (12) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּכְבַּד פָּרְעֹה אֶת-לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע אֶל-מֹשֶׁה (13) כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל-הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם, הִנְנִי מְפֹזֵר אֶת-בְּנוֹךְ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם, וְהָיוּ מִפְּזָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֵה, וּבִקְשׁוּ וְלֹא יִמְצְאוּ, וְשָׁלוּ הַגּוֹיִם אִיָּה הָעַם אֲשֶׁר יִצָּא מִמִּצְרָיִם: וְהָיָה כִּי יִקְרְאוּ אֵלַי בְּלֵב נִשְׁבָּר וְשָׁמַעְתִּי אֶת-קוֹלָם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם אֵלַי כַּרְעֵה אֲשֶׁר יִקְבֹּץ אֶת-צֹאֲנוֹ (14) בְּתוֹךְ קְרוֹשֵׁיךָ תִהְלֵל וְשִׁמְךָ יִכְבֹּד לְעוֹלָם

1. A stanul Mojžíš na hoře Boží v čele synů Izraele a posvětil je před Hospodinem a řekl jim (doplňte „tako“): „Dnes sestoupí Hospodin na (použijte *ב*) tuto horu a bude k vám mluvit.“ – 2. Tvoji synové budou chválit tvé jméno navěky, neboť ty jsi náš otec, který je v nebesích a slyší hlas těch, kdo k tobě volají (akt. přič.) v pravdě. – 3. Rozptýlil jsi nás mezi pohanské národy, které tě neznají (pf.), neboť jsme zatvrdili své srdce a nezachovávali cesty tvého svatého zákona. – 4. A udělal kněz Árón lidu zlaté bohy ze zlata, které mu dali, neboť k němu volali: „Kde je tvůj bratr Mojžíš? Vždyť nesestoupil z hory a nevíme (pf.), co se s ním stalo (= co mu je, impf.).“ – 5. Chvalme jméno Hospodinovo mezi pohanskými národy a vypravujme jeho slávu po celém světě. – 6. Byli jsme rozptýleni jako ovce (člen), které nemají pastýře, ale ty nás pro své jméno (= kvůli...) shromáždíš k sobě z pohanských národů. – 7. Ctěte starého muže, neboť v něm je moudrost. – 8. A vyvolil si Bůh sobotní den a posvětil jej pro slávu svého jména. – 9. A zvědové, které Mojžíš poslal do Kanaánu, byli mužové moudří, velmi ctění (přič. pu.) ve shromáždění Izraele. – 10. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi (doplňte „tako“): „Hle, stal ses malým (= קָטַן, impf.) v mých očích, neboť jsi mi nevzdal čest před Izraelem a nemluvil jsi ke kameni, jak jsem řekl.“ – 11. Je dobré chválit Hospodina a ctít (=světit) jeho veliké jméno. – 12. Budu nalezen, budu-li hledán v pravdě, pravil Hospodin, neboť slyším hlas spravedlivých. – 13. Ten den dal Hospodin spásu Izraeli a obyvatelé města byli rozptýleni před nimi. – 14. Všechno, co hledáš, je ti dáno. – 15. Jsem starý (pf. slovesa) a nepoznal jsem muže spravedlivého, lopotícího se za chlebem (= hledajícího chléb).

55. HIF'IL

Od kmene qal גדל „byl veliký“ se odvozuje (kauzativní) hif'il הגדיל „zvětšil; způsobil, přiměl, aby byl veliký“. Od מלך „kraloval“ máme tvar המליך „ustanovil, učinil králem“.

<i>perfektum</i>			
zvětšil	הגדיל	učinil králem	המליך
zvětšila	הגדילה	učinila králem	המליכה
zvětšil jsi	הגדלת	učinil jsi králem	המלכת
zvětšila jsi	הגדלת	učinila jsi králem	המלכת
zvětšil(a) jsem	הגדלתי	učinil(a) jsem králem	המלכתי
zvětšili(-y)	הגדילו	učinili(-y) králem	המליכו
zvětšili jste	הגדתם	učinili jste králem	המלכתם
zvětšily jste	הגדתן	učinily jste králem	המלכתן
zvětšili(-y) jsme	הגדלנו	učinili(-y) jsme králem	המלכנו
<i>imperfektum</i>			
zvětší (sg. m.)	יגדיל	učiní (sg. m.) králem	ימליך
zvětší (sg. f.)	תגדיל	učiní (sg. f.) králem	תמליך
zvětšíš (m.)	תגדיל	učiníš (m.) králem	תמליך
zvětšíš (f.)	תגדילי	učiníš (f.) králem	תמליכי
zvětším (m. i f.)	אגדיל	učiním (m. i f.) králem	אמליך
zvětší (pl. m.)	יגדילו	učiní (pl. m.) králem	ימליכו
zvětší (pl. f.)	תגדלנה	učiní (pl. f.) králem	תמליכנה
zvětšíte (m.)	תגדילו	učiníte (m.) králem	תמליכו
zvětšíte (f.)	תגדלנה	učiníte (f.) králem	תמליכנה
zvětšíme (m. i f.)	נגדיל	učiníme (m. i f.) králem	נמליך
<i>kohortativ</i>			
ať zvětším (m. i f.)	אגדילה	ať učiníme (m. i f.) králem	אמליכה
zvětšeme (m. i f.)	נגדילה	učiníme (m. i f.) králem	נמליכה

¹ Všimněme si, že dāgeš v ה je slabé; před touto souhláskou není samohláska a začíná jí slabika (viz kap. 8.1).

<i>jusiv</i>			
ať zvětší (sg. m.)	יגדל	ať učiní (sg. m.) králem	ימליך
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
a zvětšil	ויגדל	a učinil králem	וימליך
<i>rozk. způsob</i>			
zvětší (m.)	הגדל	učiň (m.) králem	המליך
zvětší (f.)	הגדילי	učiň (f.) králem	המליכי
zvětšete (m.)	הגדילו	učiňte (m.) králem	המליכו
zvětšete (f.)	הגדלנה	učiňte (f.) králem	המליכנה
<i>příčestí</i>			
zvětšující (sg. m.)	מגדיל	činící (sg. m.) králem	ממליך
zvětšující (sg. f.)	מגדילה	činící (sg. f.) králem	ממליכה
zvětšující (pl. m.)	מגדילים	činící (pl. m.) králem	ממליכים
zvětšující (pl. f.)	מגדילות	činící (pl. f.) králem	ממליכות
<i>infinitiv</i>			
zvětšovat (samostatný)	הגדל	učinít králem (samostatný)	המליך
zvětšení (vázaný)	הגדיל	ustanovení králem (vázaný)	המליך

1. Perfektum kmenu hif'il se tvoří předponou ה, např. המליך. Imperfektum ימליך zastupuje původní tvar יהמליך, kde tato předpona byla vypuštěna a י přijalo její samohlásku – paṭaḥ (viz kap. 17.2). Rozkazovací způsob má také předponu ה.

2. Je velmi důležité, že hif'il je jediný kmen pravidelného slovesa, který má zkrácený tvar imperfekta, takže ימליך je zkráceno na ימלך v jusivu. Podobně je יגדיל zkráceno na יגדל. Též konsektivní wāw přijímá zkrácený tvar imperfekta, pokud tento existuje (viz pozn. 5 v kap. 49); je tedy např.: ויגדל (a nikoli ויגדילו), וימליך (a ne וימליכו).

Upozornění: Obyčejně se nekrátí 1. os. sg., která zní **וְאִמְלִיךָ**. Je důležité na to pamatovat.

3. Už jsme poznamenali (kap. 41), že zákazy s bezprostřední platností se vyjadřují zápornkou **אַל** a zkráceným tvarem (existuje-li) imperfekta, takže „teď nebudeš kralovat“ se řekne **אַל תִּמְלֹךְ**, zatímco trvalý zákaz „nikdy nebudeš kralovat“ je **לֹא תִמְלִיךְ**.

4. Některá slovesa vyskytující se v kmenu hif'il kmen qal nemají, např. **הַשְׁמִיר** „zničil“ má základ **שָׁמַד**, od kterého není tvořen žádný kmen qal.

56. HOF'AL

perfektum

byl zvětšen	הִגְדִּיל (hogdal)	byl učiněn králem	הִמְלִיךְ (homlach)
byla zvětšena	הִגְדִּילָהּ	byla učiněna královnou	הִמְלִיכָהּ
byl jsi zvětšen	הִגְדִּילְתָּ	byl jsi učiněn králem	הִמְלִיכְתָּ
byla jsi zvětšena	הִגְדִּילְתְּ	byla jsi učiněna královnou	הִמְלִיכְתְּ
byl(a) jsem zvětšen(a)	הִגְדִּילְתִּי	atd.	
byli(-y) zvětšení(-y)	הִגְדִּילוּ		
byli jste zvětšení	הִגְדִּילְתֶּם		
byly jste zvětšeny	הִגְדִּילְתֶּן		
byli(-y) jsme zvětšení(-y)	הִגְדִּילְנוּ		

imperfektum

bude zvětšen	יִגְדִּיל	bude učiněn králem	יִמְלִיךְ (jomlach)
bude zvětšena	תִּגְדִּיל	bude učiněna královnou	תִּמְלִיךְ
budeš zvětšen	תִּגְדִּיל	budeš učiněn králem	תִּמְלִיךְ
budeš zvětšena	תִּגְדִּילִי	budeš učiněna královnou	תִּמְלִיכִי
budu zvětšen(a)	אֶגְדִּיל	budu učiněn(a) králem (královnou)	אֶמְלִיךְ
budou zvětšení	יִגְדִּלוּ	budou učiněni krály	יִמְלִכוּ
budou zvětšeny	תִּגְדִּלְנָהּ	budou učiněny královnami	תִּמְלִיכָנָהּ
budete zvětšení	תִּגְדִּילוּ	atd.	
budete zvětšeny	תִּגְדִּילְנָהּ		
budeme zvětšení(-y)	נִגְדִּיל		

nedoložen	rozk. způsob	nedoložen
<i>příčestí</i>		
zvětšen(y) atd.	מְגִדֵּל	učiněn(y) králem atd.
<i>infinitiv</i> (vázaný není doložen u pravidelných sloves)		
být zvětšen (samostatný)	הִגְדִּיל	být učiněn králem (samostatný)
zvětšení (vázaný)	(הִגְדִּיל)	ustanovení králem (vázaný)

CVIČENÍ 21

Sichem	שָׁכַם	shromáždil (<i>přech.</i>)	קָהַל	<i>hif'il</i>	הִקְהִיל
shromáždění	קָהַל	shromáždil se (<i>nepřech.</i>) ²	קָהַל	<i>nif'al</i>	נִקְהַל
prvorozený	בְּכוֹר	skryl někoho (<i>přech.</i>)	סָתַר	<i>hif'il</i>	הִסְתִּיר
nepřítel	אִיב	skryl se	סָתַר	<i>nif'al</i>	נִסְתַּר
dokonalý	שָׁלַם	zničil	שָׁחַת	<i>hif'il</i>	הִשְׁחִית
Saul	שָׂאוּל	zničil	שָׁמַד	<i>hif'il</i>	הִשְׁמִיד

(1) בַּיּוֹם הַהוּא הִמְלִיךְ דָּוִד אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל (2) בָּאוּ
כָּל אַנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל שָׁכְמָה לְהִמְלִיךְ אֶת־שָׂאוּל עֲלֵיהֶם, כִּי בּוֹ
בָּחַר יְהוָה לְמֶלֶךְ, וַיִּמְלֹךְ אֹתוֹ שָׁם שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא: וַיִּדְבֹּר
שְׂמוּאֵל בְּאָזְנוֹי־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּה שְׁמַעְתִּי בְּקוֹלְכֶם כָּכָל אֲשֶׁר
אָמַרְתֶּם וְאִמְלִיךְ עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ, וְהִנֵּה מִלְּכֶם לְפָנֵיכֶם: וְהָיָה
אִם שָׁמֹר יִשְׁמַר אֶת־מִצְוֹת־יְהוָה וְעָשָׂה כְּכֹל הַכָּתוּב בְּסִפְר־

¹ Často se vyskytuje s qibbuc pod מ: **מְגִדֵּל**, **מִמְלִיךְ**.

² Nebo i „byl spojen“, či „spojil se“ v nepřechodném smyslu, pouze jako plurál nebo v hromadném významu.

³ „podle všeho, co...“

תורת-משה והיה לבבו שלם עם יהוה אלהיו, הנה יהוה
 אלהיכם יהיה אתכם והוא ילחם לכם ונתן לכם ישועה
 מכל-איביכם, ונתן את-יראתכם על-כל-גווי הארץ (3) דבר
 אל-פרעה ואמרתי אליו, כה אמר יהוה אלהי-ישראל, הנני
 שלח את-מלאכי בתוככם והרג את-כל-בכורי מצרים, מבכור-
 פרעה הישב על-כסאו ועד בכור-העבד, והבדלתי ביום זהוה
 בין ישראל ובין מצרים וידעת כי אני יהוה (4) וידבר יהוה
 אל-משה לאמר הקהל את-ראשי-העם ואת-שפטיו ודברת
 אליהם לאמר הברלו מתוך הקהל הרשע הזה, כי יהוה
 משחית את-המקום הזה וירדו שאלה, המה ונשיהם ובניהם
 ובנותיהם וצאנם וכל-אשר להם (5) הסתירה האשה
 את-מרגלי-ישראל אתה בבית, ויבקשו אתם זקני-העיר ולא
 מצאו אתם (6) ביום ההוא אסתר את-פני מהם, וכאו עליהם
 איביהם והשחיתו את-עריהם ולקחו את-כל-הזהב הנמצא
 בבית-יהוה ושרפו את-הבית הקדוש (7) ראה אלהים כי
 השחית כל-בשר את-דרךבו על-הארץ (8) אמרו אליהם
 המלאכים, המלטו-נא ההרה כי אנחנו משחיתים את-העיר
 (9) למה הסתרת את-פניך ממני, הלא אני עבדך (10) מן
 השמים השמעת את-קולך ותדבר אלינו מתוך האש (11) ראה
 אלהים את-האור אשר עשה והנה טוב מאד, ויבדל בין האור
 ובין החושך (12) בני בכורי אתה ישראל אשר בחרתי מכל-
 הגוים להבדיל אתכם לי לגוי קדוש

1. Zaútočili (= přišli) na mě moji nepřátelé a usilovali o (= hledali) mou smrt: znič je, Hospodine, neboť mi činili zle. – 2. A Mojžíš stál na hoře a zakryl si tvář před slávou Hospodinovou. – 3. Toho dne bylo dáno Šalomounovi

⁴ „bázeň před vámi“.

⁵ Doplněte „bylo“.

království (= byl učiněn králem) nad Izraelem a všechnen lid před ním volal: „Ať je veliké (impf.) jméno krále Šalomouna po celém světě jako jméno jeho otce Davida.“ – 4. Neskrývej svou tvář přede mnou, můj Bože, a nenič mě. – 5. A shromáždili se všichni synové Izraele proti (= na) Mojžíšovi a proti Árónovi a mluvili k nim: „Což není celé shromáždění svaté pro Hospodina a uprostřed nich (= v jejich středu) jeho sláva?“ – 6. Hle, učinil jsem velikým tvé jméno a zničil jsem tvé nepřátele z povrchu (= tváře) země, ale tys nečinil rozdílu (= nerozlišil) mezi mnou a bohy pohanů. – 7. A vyšel prorok z města a shromáždil k sobě všechny kněze, kteří konali (= střežili, akt. příč.) službu Hospodinu, a mluvil k nim všechno, co mu Hospodin přikázal. – 8. Nebudete ničit ovocné stromy (= stromy dávající ovoce), až budete bojovat proti obyvatelům Kanaánu. – 9. Protože bylo (היה) tvé srdce cele (= celé) se mnou jako srdce mého služebníka Davida, nestane se tato věc za tvých dnů. – 10. Takto budeš mluvit k egyptskému králi faraónovi: „Hle, přijdu do tvé země a budu zabíjet všechno prvorozené, od lidského prvorozence až po prvorozence ovcí.“ – 11. Teď tedy (= opravdu) vím, že jsi mým nepřítelem a žes proti mně mluvil zle před králem. – 12. Kdybych se skryl před tebou v horách, hle, jsi tam, a kdybych sestoupil (kons. wāw a pf.) do podsvětí (akuz.), i tam mě budeš následovat. – 13. Nebudeš činit rozdílu v soudu mezi pánem (= mužem) a jeho služebníkem a nebudeš zvýhodňovat (= ctít tvář) starého muže. – 14. A vzala Ráchel bůžky svého otce a ukryla je u sebe a Lában je hledal, ale nenalezl.

57. HITPA'ĒL

Od kmene qal גדל „byl veliký“ je odvozen reflexivní (zvrtný) hitpa'el „zvětšil se“. Druhá souhláska základu má silné charakterizující dāgēš.

Poznámky k následující tabulce:

1. Hitpa'el se tvoří předponou הִתְ, která se přidává k základu slovesa.
2. Imperfektum יִתְקַדֵּשׁ vzniklo stažením z יִתְקַדֵּשׁ (viz kap. 55.1), ale v rozkazovacím způsobu הִתְ zůstává.
3. Příčestí má předponu מִתְ.
4. Souvislost určí, zda הִתְקַדֵּשׁ je 3 os. sg. m. pf., nebo rozkazovací způsob sg. m., či infinitiv, zda יִתְקַדֵּשׁ je 3. os. pl. m. pf., nebo rozkazovací způsob pl. m., a zda v imperfektu יִתְקַדֵּשׁ je 3. os. sg. f., nebo 2. os. sg. m.²

^{57.1} Dāgēš v הִתְ je ovšem slabé.

^{57.2} Vysvětlivka překladatele: podobně zda יִתְקַדֵּשׁ je 3. nebo 2. os. pl. f.

<i>perfektum</i>			
zvětšil se	הַתְגַדַּל	posvětil se	הִתְקַדַּשׁ
zvětšila se	הִתְגַדְּלָהּ	posvětila se	הִתְקַדְּשָׁהּ
zvětšil ses	הִתְגַדַּלְתָּ	posvětil ses	הִתְקַדַּשְׁתָּ
zvětšila ses	הִתְגַדְּלִיתְּ	posvětila ses	הִתְקַדְּשִׁיתְּ
zvětšil(a) jsem se	הִתְגַדַּלְתִּי	posvětil(a) jsem se	הִתְקַדַּשְׁתִּי
zvětšili(-y) se	הִתְגַדְּלוּ	posvětili(-y) se	הִתְקַדְּשׁוּ
zvětšili jste se	הִתְגַדַּלְתֶּם	posvětili jste se	הִתְקַדְּשִׁיתֶם
zvětšily jste se	הִתְגַדְּלִיתֶן	posvětily jste se	הִתְקַדְּשִׁיתֶן
zvětšili(-y) jsme se	הִתְגַדַּלְנוּ	posvětili(-y) jsme se	הִתְקַדַּשְׁנוּ
<i>imperfektum</i>			
zvětší se (sg. m.)	יִתְגַדַּל	posvěť se (sg. m.)	יִתְקַדַּשׁ
zvětší se (sg. f.)	תִּתְגַדְּלִי	posvěť se (sg. f.)	תִּתְקַדְּשִׁי
zvětšíš se (m.)	תִּתְגַדַּלְךָ	posvěťíš se (m.)	תִּתְקַדַּשְׁךָ
zvětšíš se (f.)	תִּתְגַדְּלִי	posvěťíš se (f.)	תִּתְקַדְּשִׁי
zvětším se (m. i f.)	אֶתְגַדַּל	posvěťím se (m. i f.)	אֶתְקַדַּשׁ
zvětší se (pl. m.)	יִתְגַדְּלוּ	posvěť se (pl. m.)	יִתְקַדְּשׁוּ
zvětší se (pl. f.)	תִּתְגַדְּלֶנָּה	posvěť se (pl. f.)	תִּתְקַדְּשֶׁנָּה
zvětšíte se (m.)	תִּתְגַדְּלוּ	posvěťíte se (m.)	תִּתְקַדְּשׁוּ
zvětšíte se (f.)	תִּתְגַדְּלֶנָּה	posvěťíte se (f.)	תִּתְקַדְּשֶׁנָּה
zvětšíme se (m. i f.)	נִתְגַדַּל	posvěťíme se (m. i f.)	נִתְקַדַּשׁ
<i>kohortativ</i>			
ať se zvětším (m. i f.)	אֶתְגַדְּלָהּ	ať se posvěťím (m. i f.)	אֶתְקַדְּשָׁהּ
zvětšeme se (m. i f.)	נִתְגַדְּלָהּ	posvěťme se (m. i f.)	נִתְקַדְּשָׁהּ
<i>rozk. způsob</i>			
zvětší se (sg. m.)	הִתְגַדַּל	posvěť se (m.)	הִתְקַדַּשׁ
zvětší se (sg. f.)	הִתְגַדְּלִי	posvěť se (f.)	הִתְקַדְּשִׁי
zvětšete se (pl. m.)	הִתְגַדְּלוּ	posvěťte se (m.)	הִתְקַדְּשׁוּ
zvětšete se (pl. f.)	הִתְגַדְּלֶנָּה	posvěťte se (f.)	הִתְקַדְּשֶׁנָּה

<i>příčestí</i>			
zvětšující se (sg. m.)	מִתְגַדַּל	posvěčující se (sg. m.)	מִתְקַדַּשׁ
zvětšující se (sg. f.)	מִתְגַדְּלָהּ	posvěčující se (sg. f.)	מִתְקַדְּשָׁהּ
	(nebo מִתְגַדְּלִיתְּ)		(nebo מִתְקַדְּשִׁיתְּ)
zvětšující se (pl. m.)	מִתְגַדְּלִים	posvěčující se (pl. m.)	מִתְקַדְּשִׁים
zvětšující se (pl. f.)	מִתְגַדְּלוֹת	posvěčující se (pl. f.)	מִתְקַדְּשׁוֹת
<i>infinitiv</i>			
zvětšit se	הִתְגַדַּל	posvětit se	הִתְקַדַּשׁ

Poznámka: Tvoříme-li hitpa'el slovesa začínajícího sykavkou (ש, ש, ס, צ, např. od שָׁמַר „střežil“), je zde výsledný tvar הַשְׁתַּמַּר místo očekávaného הַתְשַׁמַּר. Dochází tedy k přesmyknutí první základové souhlásky s poslední souhláskou předpony (ש s ת). Podobně hitpa'el slovesa סָתַר je הַסְתַּתַּר „skryl se“. Pravidlo zní, že je-li první souhláska základu slovesa ש, ש, ס, nebo ז, klade se tato souhláska před ת předpony³.

Začíná-li základ slovesa ostrou sykavkou צ (např. צָדַק „byl spravedlivý“), pak hitpa'el je הַצְטַדַּק. Zde nedošlo jen k přesmyknutí písmen, ale také k záměně ת za ט.

Je-li první souhláska základu slovesa zubná (ת, ט, ד) nebo sykavka ז, pak se k ní často ת z předpony הַת asimiluje, takže místo הַתְטַהַר „očistil se“ je הַטַּהַר a místo הַתְזַכּוּ „očistěte se“ je הַזְכּוּ (Iz 1, 16). K asimilaci ת dochází dokonce i s jinými souhláskami, takže místo הַתְנַבֵּא „stal se prorokem“ se řekne הַנְבֵּא.

Poznámka ke cvičení 22: Pro lepší účinek cvičení předjímáme kap. 70 a již zde uvádíme časté וַיֹּאמֶר „a řekl“, včetně souvisejících tvarů. Sloveso אָמַר je totiž slabé, protože jeho první základová souhláska je א a ta je jak laryngální, tak i němou souhláskou, což přináší jisté změny ve vokalizaci. 3. os. sg. m. impf. je דַּרְמַר „řekne“, ale s konsektivním wāw to bude וַיֹּאמֶר „a řekl“. Od toho se odvozují tyto tvary: וַיֹּאמְרוּ „a (oni) řekli“, וַיֹּאמֶר „a řekl jsi“ (stejně i „a řekla“), וַהֲאָמְרוּ „a řekli jste (m.)“, וַנֹּאמֶר „a řekli jsme“ (stejně i „a řekly jsme“) aj.

³ Vysvětlivka překladatele: tento kmen se pak nazývá hišta'el.

CVIČENÍ 22

modlitba	תפלה	skryl se	חבא	hitpa'el	התחבא
duch, vítr	רוח	chodil, procházel se	הלך	hitpa'el	התהלך
duch (<i>s příp.</i>)	רוחי	stal se prorokem	נבא	hitpa'el	התנבא
duchové (<i>pl.</i>)	רוחות				(<i>vyskytuje se i nif'al</i>)
proti	נגד	modlil se	פלל	hitpa'el	התפלל
válka	מלחמה	zvedl, nesl			נשא

(1) נשא יעקב את-עיניו והנה עשו בא ואנשים אתו, ויתפלל יעקב אליהוה לאמר יהוה אלהי-אברהם ואלהי-יצחק אבי, אתה אמרת אלי אנכי אשמר אתך מפל-רע: שמרה-נא אתי מיד-אחי מיד-עשו כי בא עלי להלחם בי (2) באו אנשים מאיבי-דוד ויספרו לשאול לאמר הלא דוד מסתתר בעיר-הנביאים: ויאמר שאול אל-עבדיו, רדפו אחריו ולא ימלט מידיו: ויהיו מלאכי-שאול בדרך והנה קהל-נביאים עמדים ומתנבאים נגדם, ושמואל הנביא בראשם, ותהי על-מלאכי-שאול רוח-אלהים ויתנבאו גם המה (3) ויהי היום ויתנשא אחד מעבדי-המלך ויאמר בלבו אנכי אמלך על-ישראל: ויתקבצו אליו אנשים מראשי-העם וימליכו אתו עליהם וישלחו מלאכים לכל-ערי-ישראל לאמר מי דוד ומה-ביתו כי ימלך בישראל, הנה בחרנו באיש מזרע-שאול למלך עלינו (4) הנה ימים באים והיו בנך בצרה וכאו אל-הפית הגדול והקדוש הזה והתפללו אליך ברוח נשברה ובלבב שלם וכאה תפלתם באזניך וזכרת אתם ולא תסתיר עוד את-פניך מהם (5) ביום ההוא, אמר יהוה, אשפך את-רוחי על-כל-בשר ולא תהיה עוד מלחמה והיה שלום בכל-העולם וצדק ימשל

⁴ Viz kap. 12.4.

בלב-האדם (6) למה יתהלל הרשע לנגד עיניך, ביום-המשפט לא ימלט: ואני אתפלל אל-יהוה השמע אל-תפלת-עבדו (7) וישמעו האדם ואשתו את-קול-האלהים מתהלך בגן לרוח-היום ויתחבאו בתוך העצים (8) אמור אמרתי בלבי, לא אדבר עוד אל-העם הזה כי אין בהם יראת-אלהים ויאמר יהוה אלי התנבא עוד בשמי לפני היכל-המלך, הלא אנכי שלחתי אתך (9) ויאמר משה אל-בני-ישראל התקדשו אתם ונשיכם ובניכם, כי יהוה אלהינו ירד על-ההר הזה ונתן לנו את-תורתו (10) יצאו בני-ישראל להלחם באיביהם ותכבד עליהם המלחמה ויצעקו אליהוה אלהיהם

1. Toho dne bude můj duch vládnout srdci člověka, pravil Hospodin, a budou přede mnou chodit ve spravedlnosti a pravdě. – 2. A řekl mi Hospodin: „Zničím (koh.) tento lid, a z tebe vzejde velký národ.“ A já jsem se k němu modlil: „Nenič je, Hospodine, vždyť jsou to tvé děti.“ – 3. Duch Boží je v celém světě a sláva jeho jména je v každém místě. – 4. A pozvedli synové Izraele oči a hle, veliké moře před nimi, a shromáždili se a řekli: „Hle, Egypt nás pronásleduje a neunikneme z jeho ruky.“ – 5. Toto je modlitba, kterou se modlil Šalomoun k Hospodinu: „Je-li (to) dobré v očích Hospodinových, pak (= a) dá moudrost do srdce svého služebníka, abych (למען) soudil tvůj lid dokonalým srdcem.“ – 6. A mluvil Bůh k Abrahámovi a řekl mu: „Chod' (hitp.) po (té) zemi, neboť je tvoje a tvého potomstva (= semene) navěky.“ – 7. A uviděl Saul prorocké syny, jak prorokují (příč.) ve městě, a duch Boží byl na něm a prorokoval on také s nimi. A lidé (= muži), kteří ho viděli, říkali: „Což je i Saul mezi proroky?“ – 8. Chodil jsem před tebou s dokonalým srdcem, neboť tvůj zákon byl přede mnou ve dne i v noci. – 9. A viděl David, že ho Saul pronásleduje a že usiluje o (= hledá) jeho smrt, a ukryl se v poušti a nikdo (= žádný muž) neznal to (= jeho) místo. – 10. A přikázal Mojžíš svému bratru Árónovi takto: „Posvěť se před Hospodinem, ty i tvoji synové s tebou.“ – 11. A pozvedlo se srdce krále proti Hospodinu a řekl svým služebníkům: „Projděte (hitp.) zemi a vyhledejte proroky Hospodinovy a řekněte jim: »Už nebudete prorokovat v (této) zemi, neboť tak přikázal král.«“ – 12. Kéž chodím ve světle tvé tváře, Hospodine: vylij na mne ducha své moudrosti.

58. ZÁJMENNÉ PŘÍPONY PERFEKTA

Sloveso může přijímat zájmenné přípony. Často se stává, že místo toho, aby po slovese následovalo osobní zájmeno jakožto samostatný předmět, jako v **שָׁמַר אֹתוֹ** „střežil ho“, najdeme tvar **שָׁמַרְתִּי**; předmět je připojen ke slovesu v podobě přípony. Zde je tabulka s perfektem kmene qal, k němuž jsou přidány zájmenné přípony:

<i>שָׁמַר</i> střežil		<i>שָׁמַרָה</i> střežila	
střežil mě (m. i f.)	שָׁמַרְתִּי	střežila mě (m. i f.)	שָׁמַרְתִּי
střežil tě (m.)	שָׁמַרְתָּ	střežila tě (m.)	שָׁמַרְתָּ
střežil tě (f.)	שָׁמַרְתְּ	střežila tě (f.)	שָׁמַרְתְּ
střežil ho	שָׁמַרְתִּי	střežila ho	שָׁמַרְתִּי
	nebo שָׁמַרְתָּ		nebo שָׁמַרְתָּ
střežil ji	שָׁמַרְתָּ	střežila ji	שָׁמַרְתָּ
střežil nás (m. i f.)	שָׁמַרְתֶּנּוּ	střežila nás (m. i f.)	שָׁמַרְתֶּנּוּ
střežil vás (m.)	nedoloženo	střežila vás (m.)	nedoloženo
střežil vás (f.)	nedoloženo	střežila vás (f.)	nedoloženo
střežil je (m.)	שָׁמַרְתָּם	střežila je (m.)	שָׁמַרְתָּם
střežil je (f.)	שָׁמַרְתֶּן	střežila je (f.)	שָׁמַרְתֶּן
<i>שָׁמַרְתִּי</i> střežil jsi		<i>שָׁמַרְתִּי</i> střežila jsi	
střežil jsi mě (m. i f.)	שָׁמַרְתִּי	střežila jsi mě (m. i f.)	שָׁמַרְתִּי
střežil jsi ho	שָׁמַרְתִּי	střežila jsi ho	שָׁמַרְתִּי
	nebo שָׁמַרְתָּ		nebo שָׁמַרְתָּ
střežil jsi ji	שָׁמַרְתָּ	střežila jsi ji	שָׁמַרְתָּ
střežil jsi nás (m. i f.)	שָׁמַרְתֶּנּוּ	střežila jsi nás (m. i f.)	שָׁמַרְתֶּנּוּ
střežil jsi je (m.)	שָׁמַרְתָּם	střežila jsi je (m.)	שָׁמַרְתָּם
střežil jsi je (f.)	שָׁמַרְתֶּן	střežila jsi je (f.)	שָׁמַרְתֶּן

¹ Vysvětl. překladatele: Osobní přípony (vyjadřující podmět) v kap. 29 nazývá autor příponami perfekta nebo zájmennými částicemi (v kap. 39 jde zase o předpony); podobně pro aktivní přičestí (kap. 34), pro rozkazovací způsob (kap. 40) atd. Zájmenné přípony vyjadřující předmět se připojují za ně s potřebnými změnami vokalizace; autor je nazývá také slovesnými příponami.

<i>שָׁמַרְתִּי</i> střežil(a) jsem	<i>שָׁמַרוּ(-y)</i> střežili(-y)
—	střežili(-y) mě (m. i f.) שָׁמַרְתִּי
střežil(a) jsem tě (m.) שָׁמַרְתָּ	střežili(-y) tě (m.) שָׁמַרְתָּ
střežil(a) jsem tě (f.) שָׁמַרְתְּ	střežili(-y) tě (f.) שָׁמַרְתְּ
střežil(a) jsem ho שָׁמַרְתִּי	střežili(-y) ho שָׁמַרְתִּי
	nebo שָׁמַרְתָּ
střežil(a) jsem ji שָׁמַרְתָּ	střežili(-y) ji שָׁמַרְתָּ
střežil(a) jsem vás (m.) שָׁמַרְתֶּם	střežili(-y) nás (m. i f.) שָׁמַרְתֶּנּוּ
střežil(a) jsem vás (f.) שָׁמַרְתֶּן	střežili(-y) vás (m.) nedoloženo
střežil(a) jsem je (m.) שָׁמַרְתָּם	střežili(-y) vás (f.) nedoloženo
střežil(a) jsem je (f.) שָׁמַרְתֶּן	střežili je (m.) שָׁמַרוּ
	střežili je (f.) שָׁמְרוּ
<i>שָׁמַרְתֶּם, שָׁמַרְתֶּן</i> střežili(-y) jste	<i>שָׁמַרְנוּ</i> střežili(-y) jsme
střežili jste mě שָׁמַרְתִּי	střežili(-y) jsme tě (m.) שָׁמַרְתָּ
atd. jako u 3. os. pl. střežili(-y)	atd. jako u 3. os. pl. střežili(-y)

Poznámka 1: Zájmenné přípony sloves jsou prakticky tytéž jako přípony podstatných jmen a předložek. S příponou pro 1. os. sg. **נִי** jsme se setkali už v částice **כִּי** a předložky **בְּ** v kap. 33, např.: **כִּי־אֲנִי** nebo **בְּאֲנִי**.

Poznámka 2: Obdrží-li sloveso zájmennou příponu, přesune se přízvuk na novou slabiku a qāmeć v první slabice se proto redukuje (sloupec 2 v kap. 19) na š^owā'. Např. je **שָׁמַרְתִּי**, ale **שָׁמַרְתִּי**, **שָׁמַרְתִּי**; podobně **שָׁמַרְתִּי**. Je ale **שָׁמַרְתִּי** a **שָׁמַרְתִּי**.

Pokud postoupí přízvuk blíže k příponě u 3. os. sg. m., dochází ke změně vokalizace. V **שָׁמַרְתִּי** je pod **מ** samohláska v zavřené slabice, a proto je krátká, ale když se připojují za **ר** zájmenné přípony, **ר** slabiku už tuto slabiku neuzavírá, ale je první souhláskou v nové slabice (přízvučné a otevřené), např. **שָׁמַרְתִּי** nebo **שָׁמַרְתִּי**. Proto se v nyní nepřízvučné otevřené slabice pod **מ** nutně prodlouží samohláska, zde **פַּתַּח** v qāmeć (viz kap. 2), a dostaneme **שָׁמַרְתִּי**.

Když se ke slovesu připojuje slovesná přípona pro 1. os. sg. **נִי**, dostává třetí souhláska základu (zde **ר**) v důsledku přirozeného toku řeči spojovací samohlásku (zde **paṭaḥ**).

Tvar slovesa pro 3. os. sg. f. pf. kmene **qal** zní dnes **שָׁמְרָהּ**, ale původně to bylo asi **שָׁמְרַתְּ**, stejně jako když přípona **הָ** sg. f. byla původně **תְּ** (viz kap. 31, pozn. 1). Už jsme ukázali (v kap. 31 a 44), že původní tvary často ožijí při přidávání přípon. I zde se tedy původní **תְּ** objeví: **שָׁמְרַתְּנִי**.

שָׁמְרַתְּנִי vzniklo stažením tvaru **שָׁמְרַתְּהוּ**, který má starší příponu, podobně jako **שָׁמְרַתְּהָ** je stažení z původního **שָׁמְרַתְּהָ**.

Slovesný tvar pro 3. os. pl. m. i. f. má přípony s krátkou samohláskou (**paṭaḥ**), neboť jsou v zavřených nepřízvučných slabikách.

2. os. sg. m. **שָׁמְרַתְּ** s příponou 1. os. sg. zní **שָׁמְרַתְּנִי**, podle analogie s **שָׁמְרַנִּי**.

2. os. sg. f. **שָׁמְרַתְּ** byla původně **שָׁמְרַתְּנִי**, od níž odpadlo koncové **י**. S příponami zůstává původní tvar **שָׁמְרַתְּנִי** s **י**.

2. os. pl. m. a. f. **שָׁמְרַתְּם** a **שָׁמְרַתְּן** byla původně snad **שָׁמְרַתְּתוּם** a **שָׁמְרַתְּתוּן**, takže tvar s příponami vypadal **שָׁמְרַתְּתוּנִי** „střežili jste (m.) mě“ a **שָׁמְרַתְּתוּנִי** „střežily jste (f.) mě“. **וּ** v maskulinu a **וּ** ve femininu vypadlo jako koncové **ם** ve vázaném stavu plurálu (viz kap. 23.1), načež vznikl tvar **שָׁמְרַתְּוּנִי**, kdy lze pouze ze souvislosti určit, zda se jedná o rod mužský či ženský.

Poznámka 3: Jen ze souvislosti určíme, zda **שָׁמְרַתְּהוּ** znamená „střežil(a) jsem ho“ nebo „střežila jsi ho“. Stejně tak i 3. os. sg. f. („střežil(a) jsem ji“ a „střežila jsi ji“) a 3. os. pl. („střežil(a) jsem je (m. i f.)“ je stejné jako „střežila jsi je (m. i f.)“).

Poznámka 4: **שָׁמְרַתְּנִי** nemůže být „střežil jsem mě“, ale vždycky „střežila jsi mě“. Stejně tak **שָׁמְרַתְּיךָ** nemůže být „střežila jsi tebe (f.)“, nýbrž jen „střežil(a) jsem tebe (f.)“. (První uvedené příklady by se vyjádřily reflexivním kmenem **nif'al** nebo **hitpa'el**.)

Je nutno vědět, že *jen aktivní slovesa* mohou přijímat zájmenné přípony. **Nif'al**, **pu'al**, **hof'al** a **hitpa'el** jsou slovesné kmene reflexivní nebo pasivní, a proto nemohou mít předmět, tj. ani zájmennou příponu³. K doplnění přehledu nyní ještě uvedme **pi'el** a **hif'il** se zájmennými příponami.

² Občas doloženo v SZ, avšak v nemožné podobě **שָׁמְרַתְּנִי** (**k²tiv** zaměněno za **q³rê**).

³ S výjimkou v. inf., který se považuje za slovesné podstatné jméno: **הַשְּׂרָפוּ** „jeho pálení“, tj. to, že je pálen (viz poznámku v kap. 60).

<i>pi'el</i> : hledal בָּקַשׁ		<i>hif'il</i> : učinil králem הִמְלִיךְ	
hledal mě (m. i f.)	בָּקַשְׁנִי	učinil mě králem (královnou)	הִמְלִיכְנִי
hledal tě (m.)	בָּקַשְׁךָ	učinil tě (m.) králem	הִמְלִיכְךָ
hledal ho	בָּקַשׁוּ	učinil ho králem	הִמְלִיכוּ
atd.		atd.	
hledala mě (m. i f.)	בָּקַשְׁתִּי	učinila mě králem (královnou)	הִמְלִיכְתִּי
hledal jsi mě (m. i f.)	בָּקַשְׁתְּנִי	učinil jsi mě králem (královnou)	הִמְלִיכְתְּנִי
hledal(a) jsem tě (m.)	בָּקַשְׁתִּיךָ	učinil(a) jsem tě králem	הִמְלִיכְתִּיךָ
hledali(-y) mě (m. i f.)	בָּקַשְׁוּנִי	učinili(-y) mě králem (královnou)	הִמְלִיכְוּנִי
hledali(-y) jste mě (m. i f.)	בָּקַשְׁתְּוּנִי	učinili(-y) jste mě králem (královnou)	הִמְלִיכְתְּוּנִי
hledali(-y) jsme tě (m.)	בָּקַשְׁתְּוּךָ	učinili(-y) jsme tě králem	הִמְלִיכְתְּוּךָ

CVIČENÍ 23

duše, život	נֶפֶשׁ	překročil, přešel	עָבַר
prodal	מָכַר	bál se, měl strach (<i>nepřech.</i>)	יָרָא
ukradl	גָּנַב	bál se (někoho, něčeho)	יָרָא מִן, מִפְּנֵי
opustil	עָזַב	měl úctu	יָרָא אֶת

(1) מִרְאֵשֶׁת־הָהָר רָאָה מֹשֶׁה אֶת־אֶרֶץ־כְּנָעַן וְשָׂמָּה לֹא בָּא, כִּי עָבַר אֶת־מִצְוֹת־יְהוָה וְלֹא קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 (2) מִכְרַתְּנוּ בִיד־אֵיבֵינוּ וְכָל־הַיּוֹם שְׂאֵלוֹנוּ אֵיךְ אֱלֹהֵיכֶם
 (3) שְׂמַעוּ־נָא אֶת־דְּבָרַי, רְשָׁעֵי־יִשְׂרָאֵל, יְהוָה לְקַחְנִי מֵאַחֲרַי־
 הַצֵּאֵן וַיֹּאמֶר אֵלָיו, בֶּן־אָדָם הֲנִבָּא עַל־עַמִּי רָעָה, כִּי עָזְבוּ אֶת־
 תּוֹרָתִי וְאֶת־הָרַע בְּעֵינֵי עָשׂוּ: וְהָיָה בְיוֹם־הַמִּשְׁפָּט וַצַּעֲקוּ אֵלַי

⁴ Segolatum: s předponou **נִפְשִׁי**.

⁵ Vázaný stav pl. od **רָשַׁע**.

⁶ Toto sloveso se užívá v kmeni **nif'al** i **hitpa'el**; viz předchozí slovní zásobu.

לֵאמֹר עֲזַבְתָּנוּ יְהוָה וְלַעֲבָדִים נִמְכַּרְנוּ, כִּי עָבַרְנוּ אֶת־דְּבַר־יְהוָה (4) וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא, וְעַבְדֵי שָׂאוּל שָׁכְבִים עַל־הָאָדָמָה, וַיְהִי שָׂאוּל וְדָוִד לְבָדָם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד, אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי נִתְּנָה יְהוָה בְּיָדֵי וְלֹא הִרְגַתִּיךָ, כִּי אֶת־יְהוָה אֲנֹכִי יָרָא, יִשְׁפֹט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ (5) אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וּבְמִצְוֹתֶיךָ קָדְשִׁתָּנוּ (6) שִׁבְחָהוּךָ כָּל־הַגּוֹיִם וְלִשְׁמֹךְ נִתְּנוּ כְבוֹד (7) רַדְפוּנִי רְשָׁעִים מִבְּקִשְׁי־נַפְשִׁי, וְאַתָּה הִסְתַּרְתָּנִי מֵהֵם (8) שָׁמַע יוֹסֵף אֶת־הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַם לְעַבְד־פַּרְעֹה וַיִּסְפֹּר לוֹ אֶת־דְּבַר־הַחֲלוֹם וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּעוֹד יוֹמַיִם וְעַמְדַתְּ עַל־מְקוֹמְךָ לִפְנֵי־פַרְעֹה, וּזְכַרְתָּנִי לִפְנֵי, כִּי גָנוּב גָּנַבְנִי מִבֵּית־אָבִי וְלַעֲבָד מְכָרוּנִי מִצְרִימָה (9) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר הִקְהַל אֶת־הָעָם נֹגֵד הָהָר וּקְדַשְׁתָּם שָׁם לִפְנֵי יְהוָה (10) הַגִּבּוֹ אִישׁ וּמְכָרוּ מִשְׁפַּט־מֹות לוֹ (11) פְּוֹרְתָנוּ בַגּוֹיִם וְגַם שָׁם לֹא עֲזַבְתָּנוּ (12) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא וּזְכַרְתִּי אֶת־עַמִּי בְּאַרְצ־אֲבוֹתָהֶם וּקְבָצְתִים אֵלַי מִשָּׁם (13) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לְבֹן, יָדוּעַ יָדַעְתָּ אֶת־עַבְדוֹתֵי אֲשֶׁר לְעַבְדְּתֶיךָ וְאַשְׁמַר אֶת־צִאֲנֶךָ כָּל־הַיָּמִים הָאֵלֶּה, וְלִמָּחָר רַדַּפְתָּ אַחֲרָי לֹא גָנַבְתִּי אֶת־אֱלֹהֶיךָ וְאִין אֶתִּי מִכָּל אֲשֶׁר לְךָ: וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי גָנַבְתָּם רַחֵל אִשְׁתּוֹ (14) יָדַעְתִּיךָ בְּמִצְרַיִם בֶּת־יִשְׂרָאֵל וּבְמִדְבָר לֹא עֲזַבְתִּיךָ (15) אַתָּה הַבְּדַלְתָּם מִכָּל גּוֹיֵי־הָאָרֶץ וְהִמָּחָר לֹא כִבְדוּךָ (16) הִנֵּה הִמְלַכְתִּיךָ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאַשְׁמִיד אֶת־אֲבוֹתֶיךָ מִפְּנֵיךָ (17) הִנֵּה אֲנֹכִי אַתָּה וּשְׁמִרְתִּיךָ בְּהַרְדֵּךְ וְעַבְרַתְּ בְּשָׁלוֹם בְּאַרְצֵךְ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ יִשְׁבִּיָה

Použijte slovesné přípony, kdekoli je to možné.

1. Pamatoval jsi na mne, Hospodine, v den mé tísně a nenechals mne v moci (= rukou) mých nepřátel. – 2. Ti, kdo hledají (akt. příč.) můj život, mne pronásledovali, ale tys je rozptýlil přede mnou jako ovce v poušti, které nemají

⁷ Složené š²wā' pod laryngálou místo jednoduchého znělého.

⁸ Tvar v pauze.

⁹ Tvar v pauze od לָךְ.

pastýře. – 3. Dnes jsem tě posvětil jako (= za) kněze Hospodinova a budeš sloužit v Hospodinově chrámu, ty i tvoji synové po tobě po všechny dny. – 4. Zničili nás naši nepřátelé a spálili tvé svaté město. – 5. A modlil se Mojžíš k Hospodinu se slovy: „Proč jsi mě poslal k faraónovi? Vždyť hle, synové Izraele ke mně křičí (doplňte „takto“): »Hospodin tě suď (impf.), vždyť farao zatvrdil své srdce proti nám a naše služba nás zatížila (= stala se těžkou na nás) až k smrti.« – 6. Muž, který vládne té zemi, se nás zeptal: „Kde je ten jinoch? Proč s vámi nesestoupil do Egypta?“ – 7. A řekl Hospodin: „Mám ukryt před svým služebníkem Abrahámem soud nad tímto zlovolným městem? Vždyť ho znám a jeho srdce je cele se mnou.“ – 8. Vydal (= prodal) jsem je do moci (= ruky) kananejského krále, neboť přestoupili mou smlouvu a nevzdávali mi čest v očích pohanů. – 9. Chval, duše má, svého Boha a vypravuj jeho slávu po celém světě. – 10. Hle, vezmu všechny proroky, kteří se nacházejí ve městě, a ukryji je v horách, neboť vím, že král usiluje o jejich život, a bojím se Hospodina. – 11. Proč jsi řekl, dome izraelský, že tě Hospodin opustil? Neopustils ty jeho? – 12. A mluvil posel k prorokovi a řekl mu: „Král mě k tobě poslal se slovy: »Modlí se za nás k Hospodinu.«“ A řekl prorok: „Budu se modlit.“

59. ZÁJMENNÉ PŘÍPONY IMPERFEKTA

gal: bude (m.) střežit יִשְׁמֹר

bude (m.) mě (m. i f.) střežit	יִשְׁמֹרְנִי	bude (m.) ji střežit	יִשְׁמֹרְהָ
	nebo יִשְׁמֹרְנִי		nebo יִשְׁמֹרְהָ
bude (m.) tě (m.) střežit	יִשְׁמֹרְךָ	bude (m.) nás střežit	יִשְׁמֹרְנוּ
	nebo יִשְׁמֹרְךָ	bude (m.) vás (m.) střežit	יִשְׁמֹרְכֶם
bude (m.) tě (f.) střežit	יִשְׁמֹרְךָ	bude (m.) vás (f.) střežit	יִשְׁמֹרְכֶן
bude (m.) ho střežit	יִשְׁמֹרְהוּ	bude (m.) je (m.) střežit	יִשְׁמֹרֵם
	nebo יִשְׁמֹרְנוּ	bude (m.) je (f.) střežit	יִשְׁמֹרֵנָּה

Podobně תִּשְׁמֹר s příponami: תִּשְׁמֹרְנִי, תִּשְׁמֹרְךָ, תִּשְׁמֹרְהָ atd.
אֲשְׁמֹר s příponami: אֲשְׁמֹרְךָ, אֲשְׁמֹרְהוּ atd.
נִשְׁמֹר s příponami: נִשְׁמֹרְךָ atd.

^{59.1} Samohláska pod הַ je qāmecc ḥatūf (jišmorchá atd.); ale יִשְׁלַחְךָ – jišlah^achá, Jer 42, 5.

<i>qal: budou (m.) strážiti</i> יִשְׁמְרוּ			
budou (m.) mě (m. i f.) strážiti	יִשְׁמְרוּנִי	budou (m.) nás (m. i f.) strážiti	יִשְׁמְרוּנוּ
budou (m.) tě (m.) strážiti	יִשְׁמְרוּךָ	budou (m.) vás (m.) strážiti	יִשְׁמְרוּכֶם
budou (m.) tě (f.) strážiti	יִשְׁמְרוּךְ	budou (m.) vás (f.) strážiti	יִשְׁמְרוּכֵן
budou (m.) ho strážiti	יִשְׁמְרוּהוּ	budou (m.) je (m.) strážiti	יִשְׁמְרוֹם
budou (m.) ji strážiti	יִשְׁמְרוּהָ	budou (m.) je (f.) strážiti	יִשְׁמְרוּן
Podobně	תִּשְׁמְרוּ	s příponami bude	תִּשְׁמְרוּהוּ, תִּשְׁמְרוּהָ atd.
Místo	תִּשְׁמְרוּנָה	s příponami se užívá 2. os. pl. m. „budou (m.) strážiti“	

Poznámky:

1. Přípona je se sg. impf. spojena pomocí s^gôl nebo cērê (יִשְׁמְרוּהָ, יִשְׁמְרוּנִי), zatímco u perfekta to bylo pataḥ nebo qāmeç (יִשְׁמְרוּהוּ, יִשְׁמְרוּנִי atp.).

2. Slovesné tvary pro 2. a 3. os. pl. f. se při přidávání zájmných přípon řídí vzorem תִּשְׁמְרוּהָ.

3. Protože o osobě rozhoduje v impf. počátek slova, tvary přípon se při časování nemění.

4. Alternativní formy zájmných přípon imperfekta mají tzv. zdůrazňovací nûn (lat. nûn demonstrativum či energicum), které se však asimiluje k příponě, a ta má proto silné dāgēš. Místo יִשְׁמְרוּנִי je tedy יִשְׁמְרוּךָ atp. Tento alternativní tvar je častější v pauze a neasimilovaný tvar občas najdeme v poezii.

<i>pi'el: bude (m.) hledat</i> יִבְקֹשׁ		<i>hif'il: udělá (m.) králem</i> יַמְלִיךְ	
bude (m.) mě (m. i f.) hledat	יִבְקֹשׁנִי	udělá (m.) mě králem (královnou)	יַמְלִיכֵנִי
bude (m.) tě (m.) hledat	יִבְקֹשׁךָ	udělá (m.) tě (m.) králem	יַמְלִיכֶךָ
bude (m.) ho hledat	יִבְקֹשׁהוּ	udělá (m.) ho králem	יַמְלִיכֵהוּ
budou (m.) mě(m.if.) hledat	יִבְקֹשׁוּנִי	udělají (m.) mě králem (královnou)	יַמְלִיכוּנִי
Zbytek tabulky lze odvodit z tvarů pro qal.			

² Často bez silného dāgēš, je-li ק bez samohlásky. Š³wā' je ovšem znělé v souladu s kap. 10.

<i>rozkazovací způsob se zájmnými příponami</i>		
<i>qal: stráž (m.)</i> שְׁמַר	<i>pi'el: hledej (m.)</i> בִּקֵּשׁ	<i>hif'il: udělej (m.) králem</i> הַמְלִיךְ
stráž (m.) mě (m. i f.) שְׁמַרְנִי	hledej (m.) mě (m. i f.) בִּקֵּשׁנִי	udělej (m.) mě králem (královnou) הַמְלִיכֵנִי
stráž (m.) ho שְׁמַרְהוּ	hledej (m.) ho בִּקֵּשׁהוּ	udělej (m.) ho králem הַמְלִיכֵהוּ
strážte (m.) mě (m. i f.) שְׁמַרוּנִי	hledejte (m.) mě (m. i f.) בִּקֵּשׁוּנִי	udělejte (m.) mě králem (královnou) הַמְלִיכוּנִי
strážte (m.) ho שְׁמַרוּהוּ	hledejte (m.) ho בִּקֵּשׁוּהוּ	udělejte ho králem הַמְלִיכוּהוּ

60. VÁZANÝ INFINITIV S PŘÍPONAMI

„mé (m. i f.) držení“	שְׁמַרְנִי	„naše držení“ i „držení nás (m. i f.)“	שְׁמַרְנוּ
„držení mě (m. i f.)“	שְׁמַרְנִי		
„tvé (m.) držení“	שְׁמַרְךָ	„vaše držení“ i „držení vás (m.)“	שְׁמַרְכֶם
„držení tebe (m.)“	שְׁמַרְךָ		
„tvé držení“ i „držení tebe (f.)“	שְׁמַרְךְ	„vaše držení“ i „držení vás (f.)“	שְׁמַרְכֵן
„jeho držení“ i „držení jej“	שְׁמַרוֹ	„jejich držení“ i „držení jich (m.)“	שְׁמַרוֹם
„její držení, i „držení jí“	שְׁמַרוֹהָ	„jejich držení“ i „držení jich (f.)“	שְׁמַרוֹן

Upozornění: Vokalizace odvozených tvarů vázaného infinitivu po přidání přípon je stejná jako u příslušných tvarů rozkazovacího způsobu sg. m., ke kterým byly přidány přípony.

Vázaný infinitiv je vlastně podstatné jméno slovesné¹ (hraní, držení, strážení, kralování atd.). Přípony zde mohou označovat jak podmět (osobní přípony), tak předmět (zájmné přípony) dané činnosti, jen u 1. os. sg. a 2. os. sg. m. se oba tvary liší.

^{60.1} Jako např. „Učení mučení“.

Pro biblickou mluvu jsou charakteristické tyto větné konstrukce:

„I stalo se, když si vzpomněl“

se překládá jako „I stalo se jakožto jeho vzpomnutí“

nebo „I stalo se v jeho vzpomnutí“

וַיְהִי כְּזָכְרוֹ

וַיְהִי בְּזָכְרוֹ

„I stalo se, když si král vzpomněl“

se přeloží jako „I stalo se jakožto královo vzpomnutí“

וַיְהִי כְּזָכַר הַמֶּלֶךְ

Analogicky v imperfektu „I stane se, až si vzpomene“

se přeloží „I stane se to jakožto jeho vzpomnutí“

nebo „I stane se v jeho vzpomnutí“

וְהָיָה כְּזָכְרוֹ

וְהָיָה בְּזָכְרוֹ

a „I stane se, až si král vzpomene“

se přeloží „I stane se jakožto královo vzpomnutí“²

וְהָיָה כְּזָכַר הַמֶּלֶךְ

Vázaný infinitiv s předložkou a příponou se může vyskytovat spolu s perfektem nebo imperfektem jako podstatné jméno slovesné. Je nezbytné, abychom si před překladem věty vedlejší do hebrejštiny uvědomili smysl výroku v hebrejském způsobu uvazování („V den, kdy jsem zachovával“ je בְּיוֹם שֶׁזָמַרְי – pozn. překl.).

Poznámka: Předložky a zájmenné přípony může přijímat i vázaný infinitiv utvořený od pasivních a zvrtných kmenů, např:

„I stalo se, když byla upálena“

se dá přeložit „I stalo se při upálení jí“

וַיְהִי בְּהַשְׂרָפָה

„I stalo se, když bylo město vypáleno“

lze přeložit též „I stalo se při vypálení města“

וַיְהִי בְּהַשְׂרָפָה הָעִיר

CVIČENÍ 24

Hebrej	עֲבָרִי	Egyptan	מִצְרִי	silný	חֲזָק
důvěřoval	בָּטַח	zapomněl	שָׁכַח		

(1) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֲבָרִי לָמָּה תִרְדָּף אֶת־אֲחִיךָ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֲבָרִי מִי שָׁמַד לְרֹאשׁ וּלְשֹׁפֵט עָלֵינוּ, הֲאִמֵּר אַתָּה לְהִרְגָנִי

² „královo vzpomnutí“: „že si král vzpomněl“.

³ Impf. v této souvislosti má význam častého děje, tj. „proč stále pronásleduješ“.

⁴ Tázací הֲ.

כַּאֲשֶׁר הִרְגַתְּ אֶת־הַמִּצְרִי: וַיִּסְפֹּר הַדָּבָר בְּאָזְנֵי־פַרְעֹה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגֹּ: וַיְהִי כִשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּמְלֹט לְנַפְשׁוֹ הַמִּדְבָּרָה (2) וַיְהִי יַעֲקֹב זָקֵן מְאֹד וַיְדַבֵּר אֶל־יוֹסֵף בְּנוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הֲנִי הַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־בָּשָׂר: אֲלֵנָּה תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם (3) וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךְ לֵאמֹר מַה־הָעֲבוּדָה הַזֹּאת, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, בְּיוֹם הַזֶּה יָצְאוּ אֲבוֹתַיִנוּ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית־עַבְדִּים (4) וַיְהִי בְעֶזְבֶּם אֶת־הָעִיר וַתִּגְנַב רַחֵל אֶת־אֱלֹהֵי־אָבִיהָ וַיִּרְדֹּף לְבֶן אַחֲרֵיהֶם וַיִּבְקֹשׁ אֶת־אֱלֹהָיו וְלֹא מָצָאם (5) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל־שְׂמוּאֵל, כִּבְרִנִּי־נָא נָגַד זַקְנִי־עָמִי, וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֲנֹכִי אֲכַבְּדְךָ כִּי רֵאשִׁי־יִשְׂרָאֵל אַתָּה (6) זָכַרְנִי אֱלֹהֵי כִּי בָךְ בִּטְחָתִי, אֲלֵנָּה תִשְׁפָּחֵנִי כִּי יִשׁוּעָתִי אַתָּה (7) לֹא שָׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה בְּדַבְּרוֹ אֵלֵיהֶם, כִּי הִכְבִּיד עֲלֵיהֶם פַּרְעֹה אֶת־הָעֲבוּדָה (8) דִּבֶּר אֵלֵיהֶם בְּשָׂמִי וְאָמַרְתָּ, כֹּה אָמַר יְהוָה, לֹא שִׁכַּחְתִּים וְלֹא עֲוֹבְתִים: וּבַהֲתַפְלֵלִם אֵלַי בְּרוּחַ נְשִׁבָרָה אֲנֹכִי אֲזַכְּרֶם וּמֵאֲרָץ אִיבִיָּהֶם אֲקַבֵּצֶם אֵלַי (9) שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵי־הַנְּבִיא וַיִּכְתַּבֶם בְּסֶפֶר לְמַעַן לֹא יִשְׁכַּחוּ דְּבָרָיו (10) הִלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם, שִׁבְחֻהוּ כָּל־יִשְׁבֵי־הָאָרֶץ (11) וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ טוֹב הָיָה לָנוּ בְּאֲרָץ מִצְרַיִם בְּאֲכָלֵנוּ לֶחֶם וּבָשָׂר (12) וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר וַיִּשְׂרְפוּהָ בָאֵשׁ וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יִשְׁבֵיָהּ לְעַבְדִּים (13) הֲלֹא שָׁמַעְתָּ אֶת־דְּבָרֵי־הַרְשָׁעָה בְּאָמְרוֹ כָּל־הַיּוֹם אֵין אֱלֹהִים (14) וַיִּלְחַם דָּוִד בְּאִיבָיו וַיִּפְּוֶם וַיִּרְדֹּפֶם הַמִּדְבָּרָה וְלֹא נִמְלַט אֶחָד מֵהֶם (15) אֶת־הַצֶּדֶק וְאֶת־הָאֱמֶת תִּרְדָּף, בִּקְשָׁם בְּכָל־לִבְבְךָ (16) יִבְקֹשׁוּנִי וְלֹא יִמְצְאוּנִי כִּי אֵין בְּלִבָּם יִרְאתֵי־הוָה

1. Důvěřujte v Hospodina celým svým srdcem a služte mu v pravdě. – 2. A stalo se, když uslyšel (v. inf. s příp.) slova posla, že hlasitě zvolal (kons. wāw): „Běda nám, neboť jsme byli vydáni do moci (= ruky) našich nepřátel,“ a modlil se k Hospodinu a řekl: „Hospodine, Bože našich otců, pamatuj na nás v den našeho souzení.“ – 3. A stalo se, když přešli Jordán, že (kons. wāw) bojovali proti tomu městu a dobyli je. – 4. A Šalomoun byl jinoch, když ho jeho otec David učinil králem nad Izraelem. – 5. Nezapomněli jsme na tebe, Hospodine, a slova tvého zákona jsou napsána na deskách našeho srdce. – 6. A vzal Saul své muže s sebou a pronásledovali je celou noc, ale nenašli je. A stalo se zrána, že (= a hle) leželi (příč. akt.) na zemi mezi (= uprostřed) stromy. – 7. Toto je modlitba, kterou se modlil David, když unikl (v. inf. s příp.) z moci (= ruky) Saulovy: „Ty jsi spravedlivý, Hospodine, neboť jsi mne uchoval před mocí (= z ruky) zlého krále, který celý den říká »Pronásledujme ho až do jeho smrti.«“ – 8. Mluv ke králi a řekni mu: „Proč ses dal unést (= tvé srdce tě pozvedlo) a mluvil jsi tato slova proti Hospodinu? Opravdu jsi zapomněl na příkázání, která ti nařídil tvůj otec před svou smrtí, když řekl »Vzdávej čest Hospodinu po všechny dny svého života«?“ – 9. A vzal kněz malého syna králova a ukryl ho v chrámu Hospodinově, neboť mu řekli: „Hle, král je mrtev a hledají všechny syny jeho domu, aby je zabili (= zabít je).“ – 10. A uviděli synové Jakubovi Josefa, ale nepoznali ho, neboť byl jinoch, když ho prodali do Egypta. – 11. Zeptal jsem se jí: „Čí jsi dcera?“ a stalo se, když jsem uslyšel, že je tvoje dcera, že (kons. wāw) jsem k ní mluvil tato slova.

61. VZTAŽNÉ ZÁJMENO

Vztažné zájmeno je nesklonné a má tvar אֲשֶׁר „který, co“. Všimněme si na následujících příkladech, jak se česká vztažná zájmena „kde“, „odkud“ atd. vyjadřují v hebrejštině:

Kde: „místo, kde bydlel“

se řekne „místo, co tam bydlel“

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָשַׁב שָׁם

odkud: „místo, odkud přišel“

se řekne „místo, co odtud přišel“

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּא מִשָּׁם

kam: „místo, kam šel“

se řekne „místo, co tam šel“

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָלַךְ שָׁמָּה

čí, jehož: „člověk, jehož knihu jsem si vzal“

se řekne „člověk, co jsem si vzal jeho knihu“

הָאִישׁ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי אֶת־סֵפֶרוֹ

jemuž: „člověk, jemuž jsem dal knihu“

se řekne „člověk, co jsem mu dal knihu“

הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַתִּי לוֹ סֵפֶר

od něhož: „člověk, od něhož jsem si vzal knihu“

se řekne „člověk, co jsem si od něho vzal knihu“

הָאִישׁ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ סֵפֶר

jako on: „muž, který byl jako on“

se řekne „člověk, co byl jako on“ (viz cv. 38.2)

הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה כְּמֹהוּ

Všechna hebrejská vztažná zájmena se dají do češtiny přeložit užitím hovorového nesklonného a neshodného „co“. Je dobré si takový překlad udělat dříve, než větu správně přeložíme.

62. STUPŇOVÁNÍ

Hebrejšтина nemá zvláštní tvary pro komparativ a superlativ. Vyjadřuje je takto:

1. „David je větší než Saul“ se vyjádří גָּדוֹל מִשָּׂאוּל, tj. David je velký od Saula (ve srovnání se Saulem).

Komparativ se tedy vyjadřuje tzv. komparativním מֶן, které se klade za přídavné jméno. Je tedy přidáno ke slovu, s nímž je daná věc srovnávána¹.

2. „David je největší ze svých bratří“ lze říci dvěma způsoby:

a) „David je ten veliký ze svých bratří“ הַגָּדוֹל מֵאַחָיו (הוא) הַיָּוֵד, tj. David je ten veliký mezi svými bratry“ בְּאַחָיו הַיָּוֵד הַגָּדוֹל.

b) „David je velký bratří“ (ve smyslu „David je větší svých bratří“) הַיָּוֵד הַגָּדוֹל־אַחָיו.

Superlativ se tedy vyjadřuje dvojím způsobem:

a) přídavné jméno má člen a následuje po něm předložka מִן nebo ב, která se přidá ke slovu, s nímž je daná věc srovnávána.

b) přídavné jméno je uvedeno ve stavu vázaném a je závislé na slově (genitivu, viz kap. 23), s nímž je daná věc srovnávána.

^{61.1} Vzniklo stažením z נִתְּנָתִי (viz kap. 68).

^{62.1} מֶן znamená „oddělení“, „rozlišení“, proto může mít i význam „srovnání“; tedy české „než“.

63. MALÝ POČET PŘÍDAVNÝCH JMEN

Hebrejšтина má velmi málo přídavných jmen, ale bližší určení podstatného jména obdržíme tím, že jej přidáme ve vázaném stavu k jinému podstatnému jménu, které ho odpovídajícím způsobem (jako genitiv, kap. 23) blíže určí. Toto druhé podstatné jméno na sebe bere úlohu jména přídavného:

muž Boží	אִישׁ־אֱלֹהִים	tedy	muž Boha,
svatá hora	הַר־קֹדֶשׁ		hora svatosti
zlaté nádoby	כְּלֵי־זָהָב		nádoby zlata

Protože vázaný stav nemůže mít určitý člen ani zájmenou příponu, přidávají se tyto až k blíže určujícímu podstatnému jménu v samostatném stavu (v genitivu):

ta svatá hora ¹	הַר־הַקֹּדֶשׁ	ne tedy	hora té svatosti
moje svatá hora ²	הַר־קֹדֶשׁ־י		hora mé svatosti

Některá slovní spojení se musí vyjádřit opisem, např.

výmluvný muž	אִישׁ־דְּבָרִים	tedy	muž slov.
--------------	-----------------	------	-----------

64. ZMĚNY VOKALIZACE V PAUZE

1. Jak jsme už viděli v kap. 14, je-li slovo v pauze, prodlouží se samohláska v přízvukné slabice.

שָׁמֵר, שָׁמְרָה : se v pauze změnil na שָׁמֵר

2. U slov s přízvukem milra' se přízvuk často posouvá na předposlední slabiku, jejíž samohláska se prodlužuje, je-li krátká, např.

אָתָּה (m.) se změnil v pauze na אַתָּה nebo אַתָּה :

3. Ze znělého š^owā' se stává nejbližší krátká samohláska, tj. s^ogōl a přízvuk je posunut dozadu na ní, např.

פְּרִי (m.) se změnil v pauze na פְּרִי : פְּרִי

יָדְךָ (m.) se změnil v pauze na יָדְךָ :

a hypotetické שָׁמֵר změněné (viz pozn. v kap. 5.1) na

שָׁמֵר (m.) se změnil v pauze na שָׁמֵר :

^{63.1} „ta hora svatosti“.

^{63.2} „moje hora svatosti“; viz dodatek 5.

4. Ze složeného š^owā' se stane odpovídající krátká samohláska a ta se pak prodlouží a přesune se na ni dozadu přízvuk. Např. אָנִי „já (m. i f.)“ se změnil na אָנִי, אָנִי.

5. Některá segolata typu מִלֶּךְ se v pauze vracejí do svého původního tvaru, např. חֶרֶב „meč“, původně však חֶרֶב, se změnil v pauze na חֶרֶב či חֶרֶב.

6. Pokud jde o slovesa, samohláska druhé slabiky (např. ve tvarech שָׁמֵר, שָׁמְרָה, שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ), která se vypouští, když se přízvuk přesune na připojenou slabiku (שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ), se v pauze znovu objeví, prodlouží se, je-li krátká, a přízvuk se na ni znovu vrací.

שָׁמְרוּ je v pauze : שָׁמְרוּ nebo שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ je v pauze : שָׁמְרוּ nebo שָׁמְרוּ.
שָׁמְרוּ : שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ : שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ : שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ : שָׁמְרוּ.

CVIČENÍ 25

stříbro	כֶּסֶף	nyní	עַתָּה	padl, přepadl	נָפַל
skot, dobytek	בָּקָר	hřešil	חָטָא	jen	רַק

(1) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה, כִּי יְהִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָרְץ אֲשֶׁר הָמָּה בָּאִים שָׁמָּה וְרָאוּ אֶת־הָעָרִים הַגְּדוֹלוֹת וְהַחֲזָקוֹת בְּרֹאשֵׁי הָהָרִים וְיִרְאוּ מִפְּנֵי־יִשְׁבִּיהֶן, וְדַבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בְּטַחֲוּ בִיהוּה אֱלֹהֵיכֶם, כִּי מִלְּאֲכֹו יִלְחֶם לָנוּ (2) אֵתָּה הוּא אֱלֹהֵי־צִדְקִי הַשְׁמַע אֶל־תַּפְלְתִי בְּקִרְאִי אֵלֶיךָ (3) שְׁפֹטֵי־צַדִּיק יְהִי לָכֶם בְּאָרְץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה, כִּי צַדִּיק אָנִי (4) שְׁפֹטֵם אֱלֹהֵי כִי אֲנִישֵׁי־דְמוּם הָמָּה וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי (5) וַיְהִי אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר פְּרַעַה אֶל־יוֹסֵף, עַתָּה יִדְעֵתִי כִּי אִישׁ חָכֶם אַתָּה אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹךָ בְּכָל־הָאָרֶץ: וְהִנֵּה כָל־אֲרָצִי בְיַדְךָ הִיא וְרַק

¹ Znaménko v tomto slově je sillūq.

² Viz kap. 44.3 a vysvětlivku 63.2.

³ „spravedliví soudci“.

בְּדַבְרֵי-הַפֶּסַח אֲנִידֵל מִמֶּנֶךָ (6) שְׁלַח יַעֲקֹב מִלְאָכִים לְפָנָיו
 אֶל-עֵשָׂו אָחִיו לֵאמֹר עִם-לֶבֶן אָחִי-אֵלֵינוּ יִשְׁבְּתִי עַד-עֲתָה:
 וַיְהִי-לִי צָאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדִּים, וְהִנְנִי הַלֶּךְ אֶרְצָה
 כְּנֹעַן (7) מִבְּקִשְׁיִי-הוּא אֲכָלוּ לֶחֶם וְעֹזְבֵי-דַרְכָּיו לְעוֹלָם יִרְעֵבוּ:
 (8) דְּבַר־יַחֲקֹמָה טוֹבִים מִכֶּסֶף, וַיִּרְאֵת-אֱלֹהִים מִזֶּהָב (9) וַיֹּאמֶר
 דָּוִד אֶל-שָׁמוּאֵל, הַטּוֹב אֲנִכִי מֵאָחִי כִּי בַחֲרָתָ בִּי, וּבֵית-אָבִי
 הוּא הַקָּטָן בְּיִשְׂרָאֵל (10) נָפַל יְהוֹשֻׁעַ עַל-פָּנָיו אֶרְצָה וַיִּתְפַּלֵּל
 אֶל-יְהוָה לֵאמֹר לָמָּה עֹזְבֹתָנוּ יְהוָה כִּי נָפְלוּ בְנֵיךָ לְפָנֵי
 אֹיְבֵיהֶם, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ אֵלַי הִנְנִי בְּתוֹכְכֶם וְאַנְכִי אֶלְחֶם לָכֶם:
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה לָמָּה אַתָּה נָפַל עַל-פָּנֶיךָ, חָטָא יִשְׂרָאֵל כִּי
 לָקַחוּ מִן-הַזָּהָב וּמִן-הַכֶּסֶף וַיִּסְתְּרוּ לָהֶם: וְעַתָּה יִמָּצְאוּ הָאֲנָשִׁים
 אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת-מִצְוֹתַי וּשְׁפַטְתָּ אֹתָם לְעֵינַי כָּל-עַד־יִשְׂרָאֵל
 יָרַד אֱלֹהִים עַל הַר-קָדְשׁוֹ וַיְדַבֵּר אֶל-עַמּוֹ כַּדָּבָר אֲב
 אֶל-בְּנָיו (12) אֱלֹהִים יֹשֵׁב עַל כֶּסֶף-קָדְשׁוֹ וּמִלְאָכֵי-אֵשׁ עֹמְדִים
 לְפָנָיו בְּיִרְאָה (13) בָּאוּ יַעֲקֹב וּבֵיתוֹ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָלַחַם
 אִתּוֹ מִלְאָךְ-אֱלֹהִים שָׁם וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא (14) שְׁלַח
 אֱלֹהִים חֹשֶׁךְ גָּדוֹל בָּאָרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר לְפָנָיו לֹא הָיָה כְּמֹוהוּ,
 וּבַמְּקוֹם אֲשֶׁר יֹשְׁבוּ בּוֹ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר (15) טוֹב מוֹתֵי
 מַחֲיֵי כִּי עֹזְבֹתָנִי בְּיוֹם-צָרָה (16) בָּרָא אֱלֹהִים עַיֵן-פָּרִי אֲשֶׁר
 זָרְעוּ בּוֹ

1. A přišli synové Izraele k místu, kde (= co ... odtud) překročili moře, když je farao pronásledoval. – 2. Na nebesích ani na zemi není (nikdo) větší než ty. – 3. A mluvil Jozue k lidu a řekl jim: „Toto je to město, proti kterému (= co ... proti ní) budeme bojovat, a Hospodin (nám) je dá do moci (= naší ruky). A nyní ať se muži, kteří se nebojí bitvy, oddělí od (= zprostřed) lidu, dokud nedobudeme (v. inf. s příp.) to město.“ – 4. A uviděli zvědové dům, kde té noci spali, a vzpomněli si na ženu, která je nedala (= neprodala) do moci

⁴ S významem jussivu – „ať jsou vyhledání“. ⁵ Viz vysvětl. 63.2.

(= ruky) předáků svého města. – 5. A zhřešili tvoji synové proti tobě a zapoměli na tvá svatá slova (= slova tvé svatosti). – 6. A nyní uposlechněte mého hlasu (ל) ve všem (= jako vše), co k vám mluvím. Nezapomínejte. – 7. Hospodin na nás bude pamatovat kvůli svému svatému jménu, ne-li kvůli nám. – 8. Proč mě chceš (= budeš) pronásledovat? Jsem v tvých očích jako (= lepší než) mrtvý muž? – 9. Ty jsi Bůh mého spasení, v něhož důvěřuji (= co ... důvěřuji v tebe), a k tobě volám. – 10. Je dobře lidu, jehož Bohem je Hospodin, a běda pohanským národům, které ho neznají. – 11. Je lépe důvěřovat v Hospodina, než důvěřovat v syny lidské. – 12. Abrahám vyšel z Egypta (= z egyptské země) a měl ovce a dobytek a služebnictvo.

65. SLABÉ SLOVESO

Slabým nazýváme to sloveso, které se odchyluje od pravidelného, protože jedna či více z jeho základových souhlásek je:

1. laryngála¹, 2. němá souhláska, 3. souhláska náchylná k asimilaci (jako např. נ).

1. Sloveso עָזַב „opustil, zanechal“ je slabé¹, protože jeho první základovou souhláskou je laryngála ע. V pravidelném slovese שָׁמַר je imperfektum kmene nif'al וַיִּשְׁמַר, a to má v první souhlásce základu silné kompenzující dāgēš (náhradou za asimilované נ v וַיִּשְׁמַר). Ale nif'al uvedeného slovesa עָזַב nemůže být וַיִּעָזַב, neboť laryngála dāgēš nepřijímá. Ke kompenzaci dochází náhradním prodloužením předchozí samohlásky, takže tvar je וַיִּעָזַב.

2. Sloveso יָטַב „byl dobrý“ je slabé, neboť jeho první základová souhláska je němá. V pravidelném slovese שָׁכַב „ležel“ je imperfektum kmene qal וַיִּשְׁכַּב, ale tentýž tvar od יָטַב je וַיִּיטַב, a ne וַיִּיטַב, neboť druhé י je po samohlásce ħīreq němé (viz kap. 11.2).

3. Sloveso נָפַל „padl“ je slabé, protože jeho první základovou souhláskou je נ, které se obvykle (pokud pod ním není samohláska) asimiluje. Imperfektum kmene qal od pravidelného slovesa שָׁמַר je וַיִּשְׁמַר, ale od נָפַל bude nikoli וַיִּנְפַל, ale וַיִּפַּל poté, co se נ asimilovalo k následujícímu פ.

V každém z těchto příkladů zvláštní vlastnosti některé ze základových souhlásek nutí sloveso, aby se odchýlilo od slovesa pravidelného. Tyto odchylky se však dají předvídat, uvědomíme-li si, o jaký typ souhlásky jde, a při vytváření jednotlivých tvarů myslíme na pravidla, podle nichž se toto tvoření řídí.

^{65.1} Vysvětlivka překladatele: Zde autor není přesný, protože slovesa s laryngálou jsou v gramatikách pokládána vesměs za silná.

66. TŘÍDĚNÍ SLABÝCH SLOVES

Pro třídění slabých¹ sloves lze použít písmena slova פִּעַל „činil, konal“, a to takto: první základová souhláska *každého* slovesa se označí פ (pe’), druhá ע (‘ajin), a třetí ל (lāmed), takže např.

עָזַב „opustil, zanechal“ je sloveso laryngálního³ pe’ čili 1. laryngály,

בָּחַר „vyvolil, vybral“ je sloveso laryngálního³ ‘ajin čili 2. laryngály,

שָׁמַע „slyšel“ je sloveso laryngálního³ lāmed čili 3. laryngály,

נָפַל „padl“ je sloveso pe’ nûn⁴ čili 1. nûn,

נָפַע „dotkl se“ je sloveso pe’ nûn a laryngálního lāmed čili sloveso 1. nûn a 3. laryngály; je to dvojnásobně slabé sloveso.

67. SLOVESA 1. NÛN

(1)

Qal

Sloveso typu נָפַל má slabé pouze imperfektum, protože נ (které jen v impf. nemá svou samohlásku) se asimiluje k následující souhlásce, v níž se náhradou objeví silné kompenzující dāgeš (יִפַּל namísto יַפַּל).

Druhý typ נָגַשׁ, v imperfektu „přistoupí, přiblíží se“, má několik zvláštností navíc:

1. V *imperfektu* má druhá slabika samohlásku paṭaḥ (viz pozn. v kap. 50).

2. V *rozkazovacím způsobu* mizí נ, ačkoli je na začátku slova.

3. Ve *vázaném infinitivu* rovněž mizí נ, ale koncovka ת feminina z něho dělá segolatum (viz kap. 44). Má-li tento infinitiv předponu ל, píše se pod ním qāmeṣ, protože bezprostředně předchází přízvuknou slabiku (viz kap. 17.1g). Bedlivě si povšimněme vázaného infinitivu se zájmennými příponami יִגְשָׁתִּי atd. (viz kap. 44.3).

^{66.1} Viz vysvětlivku 65.1.

^{66.2} Srov. kap. 51, pozn. 1.

^{66.3} Vysvětlivka překladatele: V některých učebnicích najdeme označení פִּרְעָר a לִרְעָר po řadě pro slovesa 1., 2. a 3. laryngály.

^{66.4} Vysvětlivka překladatele: Jindy zde najdeme označení פִּנָּע; jako עִנָּע se označují slovesa druhé zdvojené (tj. stejné druhé a třetí souhlásky základu), zde kap. 81.

<i>perfektum</i>			
spadl	נָפַל	נָשׁ	perfektum kmene qal
spadla	נָפְלָה		nedoloženo; místo něho
spadl jsi	נָפַלְתָּ		se používá nif'al.
atd.			
<i>imperfektum</i>			
spadne (m.)	יִפַּל	יִגְשׁ	přiblíží se (sg. m.)
spadne (f.)	תִּפַּל	תִּגְשׁ	přiblíží se (sg. f.)
spadneš (m.)	תִּפַּל	תִּגְשׁ	přiblížíš se (m.)
spadneš (f.)	תִּפְלִי	תִּגְשִׁי	přiblížíš se (f.)
spadnu (m. i f.)	אֶפַּל	אֶגְשׁ	přiblížím se (m. i f.)
spadnou (m.)	יִפְלוּ	יִגְשׁוּ	přiblíží se (pl. m.)
spadnou (f.)	תִּפְלֶינָה	תִּגְשְׁנָה	přiblíží se (pl. f.)
spadnete (m.)	תִּפְלוּ	תִּגְשׁוּ	přiblížíte se (m.)
spadnete (f.)	תִּפְלֶינָה	תִּגְשְׁנָה	přiblížíte se (f.)
spadneme (m. i f.)	נִפְּלוּ	נִגְּשׁוּ	přiblížíme se (m. i f.)
<i>kohortativ</i>			
ať spadnu (m. i f.)	אֶפְּלָה	אֶגְּשָׁה	ať se přiblížím (m. i f.)
spadněme (m. i f.)	נִפְּלָה	נִגְּשָׁה	přiblížme se (m. i f.)
<i>rozk. způsob</i>			
spadni (m.)	נָפַל	גְּשׁ	přiblíž se (m.)
spadni (f.)	נָפְלִי	גְּשִׁי	přiblíž se (m., důrazně)
spadněte (m.)	נָפְלוּ	גְּשׁוּ	přiblíž se (f.)
spadněte (f.)	נָפְלֶינָה	גְּשְׁנָה	přiblížte se (m.)
spadněte (f.)	נָפְלֶינָה	גְּשְׁנָה	přiblížte se (f.)
<i>příčestí</i>			
padající (sg. m.)	נָפַל	[נָשׁ]	[přibližující se (sg. m.)]
padající (sg. f.)	נָפְלָה atd.		nedoloženo

¹ dāgeš v נ je slabé.

<i>infinitiv</i>			
padat (samostatný)	נָפַל	(samostatný) přiblížit se	נָגַשׁ
padání (vázaný)	נָפַל	přiblížení se (vázaný)	נָשָׂת
(vázaný s ל)	לְנַפֵּל	(vázaný s ל)	לְנָשֵׂת
(s příponou)	נִפְּלִי	(s příponou)	נִשְׂתִּי
atd.		atd.	

(2)

Nif'al

Perfektum a přičestí kmene qal od נגש se nepoužívá, ale nahrazuje se příslušnými tvary kmene nif'al (většinou ve zvrtném významu); jeho ostatní tvary se však používají. Abychom mohli podat úplnou tabulku kmene nif'al, uijeme slovesa נצל, které zde znamená „byl zachráněn, byl vytržen, unikl“.

V perfektu נגש (místo נגש) a v přičestí נגש (místo נגש) nastává u sloves 1. nūn asimilace. Zbytek tabulky je pravidelný, protože se v něm asimiluje jen נ kmene nif'al jako předpona (ינצל místo ינצל atd.).

<i>perfektum</i>			
přiblížil se	נָגַשׁ	byl zachráněn	נָצַל
přiblížila se	נָגְשָׁה	byla zachráněna	נָצְלָה
přiblížil ses	נָגַשְׁתָּ	byl jsi zachráněn	נָצַלְתָּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
[nedoloženo	[יִנְגַּשׁ]	bude zachráněn	יִנְצַל
		bude zachráněna	תִּנְצַל
		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
[nedoloženo	[הִנְגַּשׁ]	buď zachráněn	הִנְצַל
		buď zachráněna	הִנְצְלִי
		atd.	

¹ dāgeš v נ je slabé.² noflī s qāmece ḥāṭūf – vysvětl. překladatele.

<i>přičestí</i>			
přibližující se (sg. m.)	נָגֵשׁ	zachraňován(-aný)	נִצָּל
přibližující se (sg. f.)	נִנְשָׂה	zachraňována(-aná)	נִצָּלָה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
[nedoloženo	[הִנְגֵּשׁ]	být zachráněn	הִנְצַל

(3)

Hif'ıl od נגש je הַגִּישׁ (místo הַנְּגִישׁ) „udělal blízkým, přiblížil“ a imperfektum יִגִּישׁ (místo יִנְגִּישׁ). Hif'ıl od נפל „způsobil, aby spadl, tj. shodil“ je הִפִּיל (místo הַנְּפִיל) a imperfektum יִפִּיל (místo יִנְפִיל). V kmenu hif'ıl je נ všude asimilováno.

<i>perfektum</i>			
přiblížil	הִגִּישׁ	shodil	הִפִּיל
přiblížila	הִגִּיֶּשָׁה	shodila	הִפִּילָה
přiblížil jsi	הִגִּשְׁתָּ	shodil jsi	הִפִּילְתָּ
přiblížila jsi	הִגִּשְׁתָּ	shodila jsi	הִפִּילְתָּ
přiblížil(a) jsem	הִגִּשְׁתִּי	atd.	
přiblížili (m. i f.)	הִגִּישׁוּ		
atd.			
<i>imperfektum</i>			
přiblíží (sg. m.)	יִגִּישׁ	shodí (sg. m.)	יִפִּיל
přiblíží (sg. f.)	תִּגִּישׁ	shodí (sg. f.)	תִּפִּיל
přiblížíš (m.)	תִּגִּישׁ	shodíš (m.)	תִּפִּיל
přiblížíš (f.)	תִּגִּיֶּשִׁי	shodíš (f.)	תִּפִּיֶּלִי
přiblížím (m. i f.)	אֶגִּישׁ	shodím (m. i f.)	אֶפִּיל
atd.		atd.	

<i>kohortativ</i>			
at' přiblížím (m. i f.)	אֶגְיֹשָׁה	at' shodím (m. i f.)	אֶפְיִלָּה
<i>zkrácené imperfektum, jussiv</i>			
at' přiblíží (sg. m.)	יִגֵּשׁ	at' shodí (sg. m.)	יִפֹּל
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a přiblížil	וַיִּגֵּשׁ	a shodil	וַיִּפֹּל
<i>rozk. způsob</i>			
přiblíž (m.)	הִגֵּשׁ	shod' (m.)	הִפֹּל
přiblíž (m., důrazně)	הִגֵּשָׁה	shod' (m., důrazně)	הִפִּילָה
přiblíž (f.)	הִגִּישִׁי	shod' (f.)	הִפִּילִי
atd.		atd.	
<i>příčestí</i>			
přibližující (sg. m.)	מִגִּישׁ	shazující (sg. m.)	מִפִּיל
přibližující (sg. f.)	מִגִּישה	shazující (sg. f.)	מִפִּילה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
přibližovat (samostatný)	הִגֵּשׁ	shodit (samostatný)	הִפֹּל
přibližování (vázaný)	הִגִּישׁ	shození (vázaný)	הִפִּיל

(4)

Hof'al

Perfektum kmene hof'al od נגש je הגִּישׁ (místo הִגֵּשׁ, což je zredukované הִגִּישׁ). Qibbûc a qāmecc ḥāṭûf náleží k téže třídě samohlásek a často se střídají. Např. segolatum גָּדֹל „velikost“ s příponami je גָּדֹלָה, atd. Z (o) se obvykle stává (u), následuje-li zdvojená souhláska; je např. כָּל „všechno“, ale i כָּלוּ „jeho všechno“ a podobně חָק „nařízení“, ale חָקוּ „jeho nařízení“. Podobně i zde je imperfektum יִגֵּשׁ, a ne יִגֵּשׁ.

<i>perfektum</i>			
byl přiblížen	הִגֵּשׁ	byl shozen	הִפֹּל
byla přiblížena	הִגֵּשה	byla shozena	הִפִּילה
byl jsi přiblížen	הִגֵּשְׁתָּ	byl jsi shozen	הִפִּילְתָּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude přiblížen	יִגֵּשׁ	bude shozen	יִפֹּל
bude přiblížena	יִגֵּשה	bude shozena	יִפִּיל
atd.		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
nedoložen (viz kap. 56)		nedoložen (viz kap. 56)	
<i>příčestí</i>			
přibližen(y)	מִגִּישׁ	shozen(y)	מִפִּיל
přibližena(-á)	מִגִּישה	shozena(-á)	מִפִּילה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
být přibližen (samostatný)	הִגֵּשׁ	být shozen (samostatný)	הִפֹּל
stav přibližení (vázaný)	הִגִּישׁ	stav shoení se (vázaný)	הִפִּיל

Poznámky:

1. Existují slovesa, jejichž počáteční נ se neasimiluje. Bývá to většinou v případech, že 2. základová souhláska je laryngála. Např. imperfektum kmene qal od גָּחַל „dědil“ zní יִגִּחַל³, perfektum kmene hif'íl je הִגִּחִיל „způsobil, aby někdo dědil, dal za dědictví, odkázal“ a imperfektum zde je יִגִּחִיל. Podobně imperfektum kmene qal od יָהַג „hnal, popoháněl“ je יִגִּהַג³ a perfektum kmene hif'íl je הִגִּהִיג. Zde se נ před laryngálou neasimiluje, takže tento typ slovesa je z tohoto pohledu pravidelný a nepatří do skupiny sloves 1. nún.

³ Pataḥ je zde kvůli laryngále (viz kap. 71).

2. Od některých sloves 1. nūn se odvozují podstatná jména, např. **כִּשְׂא** „břemeno“ od **נָשָׂא** „(po)zvedl“, **כִּמְטַע** „(zasazená) rostlina“ od **נָטַע** „sázal“, **מִתְנַהַר** „dar“ od **נָתַן** „dal“, **מִסְעָה** „cesta“ od **נָסַע** „vytáhl, vyrazil na cestu“.

CVIČENÍ 26

rána	מִגְפָּה	meč	חֶרֶב
pán	אֲדוֹן	pobil, udeřil	יָגַף <i>impf.</i>
bojovník, hrdina	גִּבּוֹר	řekl, oznámil	הִגִּיד <i>bif'il</i>
mnoho, velký	רַב	vysvobodil	הִצִּיל <i>bif'il</i>
mnozí	רַבִּים	byl zachráněn	נִצַּל <i>nif'al</i>

(1) לָקַח שָׂאוֹל אֶת־חֶרְבוֹ וַיַּפֵּל עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרָו אֶל־אֶפְלָה בְּיַד־אִיבֵי (2) הַפִּיל יְהוָה עַל־יִשְׁבִּי־הָעִיר אֲבִנֵי־אֵשׁ מִשָּׁמַיִם וַיִּשְׂמַד אֶתֶם מֵעַל פְּנֵי־הָאָדָמָה (3) שָׁלַח יְהוָה מִגְפָּה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּגַּף בָּעַם כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וַיִּפְּלוּ מֵהֶם רַבִּים, כִּי לֹא בָטְחוּ בוֹ וַיֹּאמְרוּ טוֹב הָיָה לָנוּ בַּמִּצְרָיִם וְעַתָּה נִפְּל בְּחֶרֶב לְפָנֵי־מַלְכֵי־כְנָעַן (4) לֹא הִגִּידָה הַמַּלְכָּה כִּי עֲבָרְיָה הִיא וְכִי יָצָא דְבַר־הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד אֶתָּה וְאֶת־בֵּית־אֲבִיךָ וְאֶת־עַמָּה (5) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יִצְחָק, לֹא יִדְעָתִי מִי עָשָׂה אֶת־הַדְּבָר הַרְעָה הַזֶּה וְאֶתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי וְאֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי (6) קְרָא פָרַעַה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִגַּד הַגֵּד לִּי כִּי אִישׁ חָקָם אֶתָּה יָדַע חֲלוֹמוֹת, וְעַתָּה הִגַּדְתִּי לִּי אֶת־הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַמְתִּי (7) וַתְּכַבְּדֵנָה עֵינֵי־יִצְחָק וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הֲעַמַּד לְפָנָיו, גִּשָּׂה אֵלַי וַיִּדְעָתִי הָאֶתָּה בְּנִי עָשׂוֹ אִם־לֹא (8) וַיִּגַּשׁ יְהוֹדָה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, יְדַבֵּר־נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי־אָדֹנָי: הִנֵּה אֲבִינִי זָקֵן מְאֹד,

⁴ Doplňte „je“.

⁵ Vlivem následujícího maqqef slovo ztrácí přízvuk a v zavřené slabice se krátí samohláska.

⁶ Důrazný imperativ.

וְהָיָה אִם לֹא יְהִיָּה הַנָּעַר אֶתָּנוּ וְמָת: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֲנֹכִי אֶהְיָה עֹבֵד לְאָדֹנָי תַּחַת אַחִי וְהָלַךְ הוּא הַבַּיְתָה אֶל־אָבוֹי: וַיְהִי כַשְׂמֹעַ יוֹסֵף אֶת־דְּבָרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם גִּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגַּשׁוּ אֵלָיו: וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר אֲנִי יוֹסֵף אֲשֶׁר מָכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִמָּה (9) צַעֲק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר לָמָּה שָׁלַחְתָּנִי אֶל־פָּרַעַה כִּי הַכְּבִיד עָלֵיהֶם אֶת־הָעֲבוּדָה וְהֵצֵל לֹא הֵצֵלְתָּ אֶת־עַמְּךָ (10) כֹּה אָמַר יְהוָה, אֶל־תִּבְקֹשׁ אֶת־יְשׁוּעַת־מִצְרַיִם כִּי נִפּוֹל תִּפֹּל מִצְרַיִם בְּחֶרֶב (11) וַיִּגַּד לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה גִבּוֹרֵי שָׂאוֹל בָּאִים לְהַרְגֶּךָ וַיִּמְלֹט דָּוִד בְּלֵילָה הַהוּא וַיִּנְצַל מִיָּדָם: וַיְהַלֵּל אֶת־שֵׁם־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיֶךָ יְהוָה הַתְּפַלְּלֵתִי וּמְכַל־צָרוֹתַי הֵצֵלְתָּנִי (12) יִרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מַגִּשֶׁת אֶל־הַגִּבּוֹר, וַיְהִי הַדְּבָר רַע מְאֹד בְּעֵינֵי־דָוִד וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ אֶכְרַתָּה אֶת־רֵאשׁוֹ מֵעַלְיוֹ וַיִּדְעוּ אִיבָיִנוּ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנַחְנוּ בְּטַחִים בּוֹ (13) הֵצִילָנִי יְהוָה כִּי בָאוּ הַמַּיִם עַד־הַנֶּפֶשׁ (14) אֶתָּה הוּא אֲדוֹן־הָעוֹלָם, הַמַּצִּיל אֶת־הַצְּדִיק בְּקִרְאוֹ אֵלָיֶךָ (15) הֲנִי שָׁלַח עָלֶיךָ אֶת־גּוֹיֵי־הָאָרֶץ וְנִלְחַמּוּ בְךָ וְנִפְּלוּ כָל־גִּבּוֹרֶיךָ בְּחֶרֶב בְּיוֹם הַמַּלְחָמָה (16) לָמָּה נִקְהַלְתָּם עָלַי, בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, הֲלֹא אִמְרָתִי אֲלֵיכֶם לֹא תִלְחַמּוּ בְּמַלְכֵי־כְנָעַן וְלֹא תִנְגַּפוּ לְפָנֵיהֶם, כִּי אֵין בְּכֶם יְהוָה

1. A vzal Abrahám své muže s sebou a pronásledoval krále (pl.) a přepadl je v noci a spali na zemi a byli před ním pobiti mečem. – 2. Proč jsi mi neoznámil, že ona je tvoje manželka (= tvoje manželka ona), neboť jsem (to) nevěděl, a Hospodin udeřil na mne a na celý můj dům. – 3. A přistoupil Abrahám k Hospodinu a řekl: „Jsou-li spravedliví (doplňte „lidé [= muži]“) v tomto městě, což je zničíš se zlovolníky?“ A řekl mu Hospodin: „Jestliže se tam najdou spravedliví (doplňte „lidé [= muži]“), nezničím to město. – 4. A chválili synové

⁷ „pak země“.

⁸ Tvar v pauze (viz kap. 64.5) způsobuje změnu ve vokalizaci předložky.

Izraele Hospodina a řekli: „Veliký je Hospodin, náš Bůh, neboť slyšel náš hlas v tísní a vysvobodil nás z egyptské moci (= ruky).“ – 5. A vzal David veliký kámen a napsal na něj jméno Hospodinovo a řekl nepřátelskému válečníkovi: „Ty na mne přicházíš s mečem, ale já k tobě přicházím se jménem Boha Izraele a ty padneš do mé moci a já ti vezmu meč (= vezmu tvůj meč od tebe), abych ti srazil (= srazil ti) hlavu.“ – 6. Toto pravil ten veliký a mocný král Izraeli: „Kde jsou bohové Egypťanů? Což je snad (= opravdu) vysvobodili z mé moci? A kde je Hospodin, tvůj Bůh, v něhož doufáte (= který ... doufáte v něho)? Ani (= také) vy nebudete vysvobozeni z mé moci a proč máte padnout (= padnete) mým mečem?“ A oznámili bojovníci lidu prorokovi slova toho mocného krále, která mluvil jeho posel k lidu. A řekl jim prorok: „Toto pravil Hospodin velikému králi: »Protože jsi řekl ve svém srdci ›Já jsem pánem světa a (nikdo) není silnější než já, hle, srazím tě z tvého trůnu a bude kralovat jiný místo tebe.«“ – 7. A našli předáci lidu toho muže, který ukradl zlato a stříbro, a přivedli ho k Jozuovi k soudu. – 8. A řekl Ezau Jakobovi: „Proč jsi mi poslal ovce a dobytek? Mám dostatek (=jest mi dost), můj bratře.“ – 9. Vysvobod mě z moci (= ruky) těch, kdo usilují o můj život, neboť říkají: „Není pro něj spásy v Hospodinu.“ – 10. A uviděli synové Jakobovi Josefa a řekli: „Hle, přichází snílek (= pán [בַּעַל] snů)“ a chtěli (= hledali) ho zabít. Ale řekl jim Juda: „Prodejme ho za otroka“ a zachránil ho z jejich ruky. – 11. A vyšel Jozue bojovat proti tomu městu a padlo do jeho moci (= ruky) a všichni jeho obyvatelé byli pobiti mečem před ním (Jozuem). – 12. Hle, posílám všechny své rány na faraóna a na jeho lid, a budou vědět, že není (nikdo) jako já.

68. SLOVESA לָקַח A נָתַן

(1)
Qal

(Viz následující tabulku.) נָתַן má další zvláštnost: je-li jeho třetí základová souhláska נ uprostřed slova bez samohlásky, dochází ke dvojí asimilaci: נָתַן místo נָתַן atd. Imperfektum a rozkazovací způsob mají v prostřední slabice (נָתַן a נָתַן) cērê místo ĥôlem. Hypotetická forma vázaného infinitivu נָתַן je segolatum. Původně to bylo נָתַן, v němž se נ asimilovalo ke koncovému ת jako נָתַן, což se udrželo ve tvarech se zájmennými příponami, např. נָתַנִּי. Koncové ת však nemůže mít dāgēš, takže předchozí samohláska ĥîreq se

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
dal	נָתַן	dá (m.)	(místo נָתַן) יִתֵּן
dala	נָתְנָה	dá (f.)	תִּתֵּן
dal jsi	(místo נָתַתְּ) נָתַתְּ	dáš (m.)	תִּתֵּן
dala jsi	(místo נָתַתְּ) נָתַתְּ	dáš (f.)	תִּתְּנִי
dal(a) jsem	(místo נָתַתִּי) נָתַתִּי	dám (m. i f.)	אֶתֵּן
dali(-y)	נָתַנוּ	dají (m.)	יִתְּנוּ
dali jste	(místo נָתַתְּם) נָתַתְּם	dají (f.)	(místo תִּתְּנָה) תִּתְּנָה
daly jste	(místo נָתַתְּן) נָתַתְּן	dáte (m.)	תִּתְּנוּ
dali(-y) jsme	(místo נָתַנְנוּ) נָתַנְנוּ	dáte (f.)	(místo תִּתְּנָה) תִּתְּנָה
		dáme (m. i f.)	נִתְּנוּ
	<i>aktivní příčestí</i>		<i>kohortativ</i>
dávající (sg. m.)	נֹתֵן	ať dám (m. i f.)	אֶתְּנֶה
dávající (sg. f.)	נֹתֶנֶת		
atd.			<i>rozk. způsob</i>
	<i>pasivní příčestí</i>	dej (m.)	תֵּן
dán (daný) (sg. m.)	נִתּוּן	dej (f.)	תִּתְּנִי
dána (daná) (sg. f.)	נִתּוּנָה	dejte (m.)	תִּתְּנוּ
atd.		dejte (f.)	(místo תִּתְּנָה) תִּתְּנָה
			<i>infinitiv</i>
dát (samostatný)	נָתַח	(s ל)	לָתַח
dání (vázaný)	(místo נָתַח) תִּתְּחֵ	(s příponou)	תִּתְּחֵ

prodlužuje v cērê – תִּתְּחֵ. Pokud má toto slovo předponu ל (vokalizovanou samohláskou qāmeš bezprostředně před přízvučnou slabikou), slabé dāgēš odpadá, protože bezprostředně předchází samohláska.

Sloveso לָקַח „bral, vzal“ se chová přesně tak, jako by to bylo sloveso 1. nún. Je-li tedy ל bez samohlásky a navíc uprostřed slova, je asimilováno. Tak impf. je יִקַּח místo יִלְקַח (strov. kap. 16.1).

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vzal	לָקַח	vezme (m.)	יִקַּח
vzala	לָקַחָהּ	vezme (f.)	תִּקַּח
vzal jsi	לָקַחְתָּ	vezmeš (m.)	תִּקַּח
atd.		vezmeš (f.)	תִּקַּחִי
		vezmu (m. i f.)	אֶקַּח
		atd.	
<i>kohortativ</i>		<i>rozk. způsob</i>	
ať vezmu (m. i f.)	אֶקַּחְהוּ	vezmi (m.)	קַח
vezměme (m. i f.)	נִקַּחְהוּ	vezmi (f.)	קַחִי
		vezměte (m.)	קַחוּ
		vezměte (f.)	קַחְנָה
<i>aktivní příčestí</i>		<i>pasivní příčestí</i>	
beroucí (sg. m.)	לֹקֵחַ	vzat(ý)	לְקוּיָהּ
beroucí (sg. f.)	לֹקַחֶת	vzata(-á)	לְקוּיָהּ
atd.		atd.	
<i>samostatný infinitiv</i>		<i>vázaný infinitiv</i>	
brát	לְקַוֵּךְ	braní	קָחַת
		(s ל)	לְקָחַת
		(s příponou)	קָחִיתִי
		atd.	

Sloveso לָקַח se chová jako נָשׂ s výjimkou pravidel, která se vztahují na 3. laryngálu. Ta „přitahuje“, kde může, pataḥ, takže příčestí sg. m. je לֹקֵחַ (aktivní) a לְקוּיָהּ (pasivní) a samostatný infinitiv je לְקַוֵּךְ; všude je vplížené pataḥ (viz kap. 12.4 a kap. 72). Aktivní příčestí sg. f. לֹקַחֶת (místo לְקָחַת) a vázaný infinitiv קָחַת (místo לְקָחַת) mají pataḥ místo s³gól, protože laryngála přitahuje pod a před sebe pataḥ (viz kap. 12.3 a kap. 72). Pataḥ ve druhé slabice imperfekta je také kvůli laryngále.

Poznámka: Silné dāgēš se často vynechává (viz kap. 10), má-li souhláska š³wā' a toto vynechání často nebývá vyznačeno pomocí rāfe^h (viz pozn. v kap. 10), takže

3. os. pl. impf. qal je יִקַּחוּ (místo יִקַּחוּ),
2. os. pl. impf. qal je תִּקַּחוּ (místo תִּקַּחוּ),
1. os. sg. kohortativu je אֶקַּחְהוּ (místo אֶקַּחְהוּ).

(2)
Nif'al

<i>perfektum</i>			
byl dán	(místo נָתַן) נָתַן	byl vzat	נָלַקַח
byla dána	(místo נָתַנָּה) נָתַנָּה	byla vzata	נָלַקַחָהּ
byl jsi dán	(místo נָתַתָּ) נָתַתָּ	byl jsi vzat	נָלַקַחְתָּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude dán	יִנָּתֵן	bude vzat	יִלָּקַח
atd.		(pataḥ je před laryngálou, viz kap. 72)	
		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
buď dán	הִנָּתֵן	buď vzat (m.)	הִלָּקַח
atd.		(pataḥ je před laryngálou, viz kap. 72)	
<i>příčestí</i>			
dáván (dávaný)	(místo נָתַן) נָתֵן	brán (brány)	נָלָקַח
atd.			
<i>infinitiv</i>			
být dán (samostatný, tvořený pravidelně)	הִנָּתֵן	být vzat (samostatný, vplížené pataḥ)	הִלָּקַח
dání se (vázaný, tvořený pravidelně)	הִנָּתֵן	vzeti se (vázaný, pataḥ před laryngálou)	הִלָּקַח

Poznámka: Tato dvě slovesa mají pasivní význam i v jiných kmenech než nif'al. לָקַח v perfektu i v imperfektu, נָתַן jen v perfektu; jmenovitě

perfektum		imperfektum	
byl vzat	לָקַח	bude vzat	יִקַּח
byla vzata	לִקְחָהּ	bude vzata	תִּקַּח
byl jsí vzat	לִקְחָתָּ	atd.	

Není doložen žádný tvar pasivního perfekta od slovesa נָתַן; „bude dán“ se řekne יִתֵּן (imperfektum).

Uvedené tvary perfekta jsou tvary pravidelného kmene pu'al a tvary imperfekta pak kmene hof'al sloves 1. nún. Tato slovesa však nejsou doložena v kmenech pi'el ani v hif'il, a proto asi nejsou shora uvedené tvary zbytky pasivního pu'al a hof'al. Někteří gramatikové tak došli k závěru, že uvedené příklady jsou snad tvary pasivního kmene qal.

CVIČENÍ 27

chlapec	יָלֵד	dva	שְׁנַיִם, שְׁנֵי v. st.
dívka, děvče	יָלְדָה	dvě	שְׁתַּיִם, שְׁתֵּי v. st.
milost	חֵן	rodil	יָלַד
milost (s příponou)	חֲנִי	vracel (se)	שָׁב

(1) רָאוּ בְּנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת־הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת הָיָה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ (2) רָאָה אַבְרָהָם וְהָיָה אַנְשִׁים עֹבְרִים בְּדֶרֶךְ וַיִּקַּח לָחֶם וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אֲכָלוּ־נָא אִתִּי לָחֶם וְהִלַּכְתֶּם לְדֶרֶכְכֶם: וְלֹא יָדַע אַבְרָהָם כִּי מִלֹּאכִי־אֱלֹהִים הָמָּה אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־הָעִיר הַרְשָׁעָה וְלְהַצִּיל אֶת־בְּנֵי־אֲחִיו מִשָּׁם (3) לֹא הִגִּידָה לָהֶם שָׂרָה כִּי אֶשְׁת־

¹ Základ je שׁוּב, ale ך je v pf. pohlceno; viz začátek kap. 76.

² Doplníte „jsou“.

³ Tvar v pauze, viz kap. 64.

אַבְרָהָם הָיָה וַיִּקְחוּ אֹתָהּ אֶל־פְּרַעֲהַ: וַיִּגַּף יְהוָה אֶת־פְּרַעֲהַ וְאֶת־עַבְדָּיו עַל־דְּבַר שָׂרָה: וַיְהִי כַשְׁמֹעַ פְּרַעֲהַ כִּי אֶשְׁת־אַבְרָהָם הָיָה וַיֹּאמֶר אֲלָיו לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אֶשְׁתְּךָ הָיָה וְאִקַּח אֹתָהּ לִּי, וְעַתָּה הִנֵּה אֶשְׁתְּךָ לְפָנָיִךְ, קַח אֹתָהּ וְהִלַּכְתָּ בְּשָׁלוֹם מֵאֲרָצִי: וַיִּתֵּן לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדִּים רַבִּים (4) צָוָה יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב בְּנוֹ לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת־כְּנָעַן, כִּי רָעוֹת הֵנָּה בְּעֵינַי מְאֹד וְהִלַּכְתָּ אֶל־בֵּית־אִמְךָ וְלִקְחָתְךָ אִשָּׁה מִשָּׁם (5) וַיֹּאמֶר לָבֶן אֶל־יַעֲקֹב, הִגִּידָה לִּי מָה־אָתָּן לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב תִּנְהַ לִּי אֶת־רְחֵל בְּתֻךְ הַקַּטְנָה לְאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר לָבֶן, טוֹב תְּתִי אֹתָהּ לָךְ מִתְּתִי אֹתָהּ לְאִישׁ אֲחֵר, כִּי אֲחִי וּבְשָׂרִי אָתָּה (6) בָּא שָׁכַם לְפָנָיִ אָבִיו וַיֹּאמֶר אֲלָיו, קַחְהָ לִּי אֶת־בְּתֻלַת־יַעֲקֹב לְאִשָּׁה, כִּי מִצָּאָה חֵן בְּעֵינַי מְאֹד: וַיִּדְבַר אָבִי־שָׁכַם אֶל־יַעֲקֹב וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר הִנֵּה מִצָּאָה הִילַּדְהָ חֵן בְּעֵינַי־שָׁכַם בְּנִי, תִּנּוּ אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה, וְלִקְחָתֶם אֶת־בְּנוֹתֵינוּ לָכֶם לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לָנוּ, וַיִּשְׁבַּתֶּם בְּשָׁלוֹם אִתְּנוּ, הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֵיכֶם: וַיֹּאמְרוּ אֲלָיו בְּנֵי־יַעֲקֹב, אִם־תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלֵנוּ כָּכֵל אֲשֶׁר נִדְבַר אֲלֵיכֶם, נִתּוֹן נָתַן אֶת־בְּנוֹתֵינוּ לָכֶם לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם נִקַּח לָנוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אִתְּכֶם בָּאָרֶץ: וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלֵנוּ וְלִקְחָנוּ אֶת־הִילַּדְהָ וְהִלַּכְנוּ (7) וַיְהִי כַשְׁמֹעַ יַעֲקֹב אֶת־דְּבָרֵי־בָנָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אַתֶּם יָדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה לִּי רְחֵל אֶשְׁתִּי וְהָאֶחָד יֵצֵא וְלֹא שָׁב, וְהָיָה כִּי תִקְחוּ אֶת־אֲחִיו הַקַּטָּן אִתְּכֶם מִצְרַיִמָה, וּמֵת גַּם הוּא בְּדֶרֶךְ (8) צָוָה שְׁלֹמֹה וַיִּתְּנוּ לוֹ חֶרֶב, וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדָּיו, נִכְרְתָהּ אֶת־הַיָּלֵד לְשָׁנַיִם, כִּי זֹאת אִמְרַת בְּנֵי הוּא וְזֹאת אִמְרַת

⁴ Srovnávací מִן; „lepší, než mé dání jí“, tj. „lépe, než kdybych jí dal“. Viz kap. 60 (o slovesném podstatném jménu a o způsobu hebrejského uvažování) a kap. 62.

⁵ Tvar v pauze; viz kap. 64.

⁶ „Nalezl milost v očích“ znamená „líbil se“.

⁷ „Tato a tato“ je idiomatický výraz pro „jedna a druhá“.

לא כי בני הוא: ויהי כשמע אים-הילד את-משפט-המלך ותפל לפניו ארצה ותאמר, תנו לה את-הילד וכרות אל-תכרתו אתו: ויאמר המלך אל-כל-העמדים לפניו זאת אים-הילד (9) צנה יהושע את-העם לאמר בתת יהוה את-העיר בידכם, שרוף תשרפו אתה באש, ואת-צאנה ואת-זהבה תקחו לכם (10) ישב הנביא לבדו על-ראש-ההר ויתפלל אליהוה לאמר, קח את-נפשי ממני כי טוב מותי מוחי (11) אם אסתר בהרים שם תמצאני וירדתני שאלה גם משם ירד תקחני

1. A viděl David, že Pán mu dal spásu a že jeho nepřítel padl před ním mrtev k zemi, (a) vzal meč a utal (mu) s ním (jeho) hlavu. A Hospodin mu dal milost v očích lidu a volali jednohlasně (ב – lze vynechat) a řekli: „Hle, David je největší (= veliký) mezi (ב) izraelskými bojovníky.“ A ta věc byla velmi zlá v očích Saulových. – 2. A viděl Izák, že jeho syn Ezau stojí před ním, a řekl mu: „Hle, tvůj bratr Jakub přišel a vzal tvé požehnání místo tebe, ale já jsem nevěděl, že je to (= že on) tvůj bratr.“ – 3. Tys dal bázeň k tobě (= svou bázeň) do mého srdce, Hospodine, a moji nepřátelé uvidí, že jsem v tebe důvěřoval. – 4. A mluvil Hospodin k Jozuovi a řekl mu: „Toto je ta země, kterou jsem dal Abrahámovi a jeho potomstvu do věků.“ – 5. A stanuli synové Jakubovi před faraónem a řekli mu: „Hle, jsme pastevci (= muži dobytka), a proto (=nyní) jestliže tvoji služebníci našli milost v tvých očích, dej nám prosíme (נא) místo v zemi a budeme tam žít v pokoji.“ – 6. A vystoupil člověk ze (doplňte „středu“) stromoví, kde byl ukryt (= co ... tam), a řekl Hospodinu: „Žena, kterou jsi mi dal, (to) ona vzala z ovoce toho stromu a dala mi.“ – 7. A porodila Ráchel syna a nazvali ho jménem Josef, neboť řekli: „Hospodin ti přidá (= dá jiného) syna.“ – 8. A poslal David své muže k té ženě, aby mu ji vzali (= vzít mu [אל] ji) za manželku, neboť mu řekli, že její muž je mrtev, a vzali ji k němu do pustiny, kde se ukrýval před Saulem. – 9. A řekl kněz té ženě: „Hospodin slyšel tvou modlitbu a porodíš syna a nazveš ho jménem Samuel.“ – 10. A přikázal Jozue kněžím lidu: „Vezměte velké kameny a napište na ně všechna tato požehnání, jak nám nařídil Mojžíš před svou smrtí.“ – 11. A viděli zlí mužové zlato a stříbro v královském paláci, a on je (= z něj) vzal a ukryl v zemi. – 12. Neskrývej svou tvář přede mnou (= ode mne) a svého svatého Ducha (viz dodatek 5) neodnímej ode mne, neboť jsem tvůj služebník (= tvůj služebník já).

⁸ Tvar v pauze; viz kap. 64.

⁹ Srovnávací בין.

¹⁰ Ve smyslu „a kdybych ...“.

69. SLOVESA 1. LARYNGÁLY

Zvláštnost laryngál spočívá v tom, že nemohou přijímat silné dāgēš, že místo jednoduchého š^owā' musí mít š^owā' složené, a že „lnou“ k samohlásce pataḥ, která se pak objeví pod nimi a dokonce před nimi. Tak je tomu i v případě, že laryngála je první souhláskou základu.

(1)
Qal

a) Následující tabulka představuje sloveso tohoto typu:

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
opustil	עָזַב	opustí (sg. m.)	יַעֲזֹב
opustila	עָזְבָה	opustí (sg. f.)	תַּעֲזֹב
opustil jsi	עָזַבְתָּ	opustíš (m.)	תַּעֲזֹב
opustila jsi	עָזַבְתְּ	opustíš (f.)	תַּעֲזֹבִי
opustil(a) jsem	עָזַבְתִּי	opustím (m. i f.)	אֶעֱזֹב
opustili(-y)	עָזְבוּ	opustí (pl. m.)	יַעֲזְבוּ
opustili jste	עָזַבְתֶּם	opustí (pl. f.)	תַּעֲזֹבְנָה
opustily jste	עָזַבְתֶּן	opustíte (m.)	תַּעֲזְבוּ
opustili(-y) jsme	עָזַבְנוּ	opustíte (f.)	תַּעֲזֹבְנָה
		opustíme (m. i f.)	נַעֲזֹב
<i>aktivní přičestí</i>		<i>kohortativ</i>	
opouštějící (m.)	עֹזֵב	at' opustím (m. i f.)	אֶעֱזֹבָה
atd.		opustíme (m. i f.)	נַעֲזֹבָה
<i>pasivní přičestí</i>		<i>rozk. způsob</i>	
opuštěn, opuštěný	עֲזוּב	opuště (m.)	עֲזוּב
opuštěna, opuštěná	עֲזוּבָה	opuště (f.)	עֲזוּבִי
atd.		opuštěte (m.)	עֲזוּבוּ
<i>infinitiv</i>		opuštěte (f.)	עֲזוּבְנָה
opustit (samostatný)	עָזַב	atd.	
opuštění (vázaný)	עָזַב		
(s ל)	לְעָזַב		
(s příponou)	עָזְבִי		
atd.			

V perfektu mají tvary 2. os. pl. m. i f. (עֲזַבְתֶּם a עֲזַבְתֶּן) ḥāṭeḥ pataḥ pod laryngálou (místo jednoduchého š³wā' pravidelného slovesa שָׁמַרְתֶּם). V imperfektu jednoduché š³wā' pod laryngálou je nahrazeno š³wā' složeným pod předponou: יַעֲזֹב, יַעֲזֹבוּ. Pokud následuje ihned další š³wā', je předchozí nahrazeno odpovídající krátkou samohláskou (יַעֲזֹבוּ, יַעֲזֹבוּ, a יַעֲזֹבוּ).

Rozkazovací způsob sg. f. je עֲזַבְתִּי (místo hypotetického עֲזַבְתִּי); podobně i pl. m. עֲזַבוּ.

Aktivní přičestí a samostatný infinitiv se tvoří pravidelně.

Vázaný infinitiv má složené š³wā' pod laryngálou (עֲזֹב) místo jednoduchého pravidelných sloves (שָׁמַר), a toto š³wā' při spojení s neodlučitelnou předložkou dá vznik odpovídající krátké samohláске pataḥ (לְעֹב); viz kap. 17.1d).

Poznámka: Původní podoba imperfekta kmene qal byla יִשְׁמַר, z ní později vzniklo יִשְׁמֹר, pak יִשְׁמֹר a nakonec יִשְׁמֹר, které dnes známe jako pravidelný tvar. Původní pataḥ je však u sloves 1. laryngály zachováno právě díky laryngále. V případě stavových sloves 1. laryngály, jako je např. חָזַק (i když stavové, přesto se vyskytuje jen חָזַק – pozn. překl.) „byl pevný“, se však v imperfektu setkáme s tvarem יַחֲזִיק (pataḥ ve druhé slabice není překvapující, vyskytuje se u všech stavových sloves, viz kap. 50). Tento tvar lze vysvětlit jako ustrnutí vývoje: původní tvar יַחֲזִיק se změnil na יַחֲזִיק a v této podobě ustrnul, protože sloveso obsahuje laryngálu. Pro přehlednost nyní uvádíme celou tabulku imperfekta a rozkazovacího způsobu kmene qal:

bude pevný	יַחֲזִיק	buď pevný	חָזַק	bude vítán	יַעֲרֵב
bude pevná	תַּחֲזִיק	buď pevná	חָזְקִי	bude vítána	תַּעֲרֵב
budeš pevný	תַּחֲזִיק	buďte pevní	חָזְקוּ	budeš vítán	תַּעֲרֵב
budeš pevná	תַּחֲזִיקִי	buďte pevné	חָזְקֵנָה	budeš vítána	תַּעֲרֵבִי
budu pevný(-á)	אֶחֱזִיק			budu vítán(a)	אֶעֲרֵב
budou pevní	יַחֲזִיקוּ			budou vítání	יַעֲרֵבוּ
budou pevné	תַּחֲזִיקְנָה			budou vítány	תַּעֲרֵבְנָה
budete pevní	תַּחֲזִיקוּ			budete vítání	תַּעֲרֵבוּ
budete pevné	תַּחֲזִיקְנָה			budete vítány	תַּעֲרֵבְנָה
budeme pevní(-é)	נִחֲזִיק			budeme vítání(-y)	נִעֲרֵב

Zvláštní poznámka: Existuje několik sloves 1. laryngály ח (např. חָמַר „dychtil“), která mají v imperfektu jednoduché š³wā' (zde יַחֲמֹר; podobně od חָשָׁךְ „byl temný“ je tvar imperfekta יַחֲשֹׁךְ). Tato laryngála je totiž poněkud „silnější“ než ostatní a někdy se tedy chová, jakoby ani laryngálou nebyla. Proto ani náhradou za silné dāgeš neprodlužuje souhláska ח předcházející samohlásku (srov. kap. 16.2b).

(2)

Nif'al

Perfektum נִשְׁמַר kmene nif'al od שָׁמַר bylo původně נִשְׁמַר. Tak i slovesa 1. laryngály byla původně ve tvaru נִעֲזֹב, z něhož se stal tvar נִעֲזֹב (jako z יַחֲזִיק se stalo יַחֲזִיק).

U pravidelného slovesa má zde toto imperfektum (יַנְשַׁמֵּר místo יַנְשַׁמֵּר) v první souhlásce základu silné dāgeš, je-li ovšem tato souhláska laryngála, mění se předchozí samohláska ḥireq na cērê (יַעֲזֹב místo יַעֲזֹב).

perfektum		imperfektum	
byl opuštěn	נִעֲזַב	bude opuštěn	יַעֲזֹב
byla opuštěna	נִעֲזְבָה	bude opuštěna	תַּעֲזֹב
byl jsi opuštěn	נִעֲזַבְתָּ	budeš opuštěn	תַּעֲזֹב
byla jsi opuštěna	נִעֲזַבְתְּ	budeš opuštěna	תַּעֲזֹבִי
byl(a) jsem opuštěn(a)	נִעֲזַבְתִּי	budu opuštěn(a)	אֶעֲזֹב
byli(-y) opuštěni(-y)	נִעֲזַבוּ	budou opuštěni	יַעֲזֹבוּ
byli jste opuštěni	נִעֲזַבְתֶּם	budou opuštěny	תַּעֲזֹבְנָה
byly jste opuštěny	נִעֲזַבְתֶּן	budete opuštěni	תַּעֲזֹבוּ
byli(-y) jsme opuštěni(-y)	נִעֲזַבְנוּ	budete opuštěny	תַּעֲזֹבְנָה
	<i>rozk. způsob</i>	budeme opuštěni(-y)	נִעֲזֹב
			<i>infinitiv</i>
buď opuštěn	הֶעֱזַב	být opuštěn (samostatný)	נִעֲזֹב
buď opuštěna	הֶעֱזְבִי	opuštěni (vázaný)	הֶעֱזַב
buďte opuštěni	הֶעֱזַבוּ	(s příponou)	הֶעֱזַבִי
buďte opuštěny	הֶעֱזַבְנָה	atd.	
	<i>přičestí</i>		
opuštěn, opuštěný	נִעֲזַב		
atd.			

Upozornění:

הַחִמּוֹד je pf. nif. od חִמַּד a נִחְמַד je přičestí nif. od téhož slovesa.

(3)

Hif'ál

Dnešnímu tvaru הִגְדִּיל předcházela tvar הִגְדִּיל, takže perfektum kmene hif'ál od עָבַר „přešel“ bylo הִעְבִּיר, z něhož vzniklo pozdější הִעְבִּיר „způsobil, že někdo přešel, tj. převedl, nechal projít“; srov. nif'al výše.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
převedl	הִעְבִּיר	převede (m.)	יַעְבִּיר
převedla	הִעְבִּירָהּ	převede (f.)	תַּעְבִּיר
převedl jsi	הִעְבַּרְתָּ	převedeš (m.)	תַּעְבִּיר
převedla jsi	הִעְבַּרְתְּ	převedeš (f.)	תַּעְבִּירִי
převedl(a) jsem	הִעְבַּרְתִּי	převedu (m. i f.)	אֶעְבִּיר
převedli(-y)	הִעְבִּירוּ	převedou (m.)	יַעְבִּירוּ
převedli jste	הִעְבַּרְתֶּם	převedou (f.)	תַּעְבִּרְנָה
převedly jste	הִעְבַּרְתֶּן	převedete (m.)	תַּעְבִּירוּ
převedli(-y) jsme	הִעְבַּרְנוּ	převedete (f.)	תַּעְבִּרְנָה
		převedeme (m. i f.)	נַעְבִּיר
	<i>kohortativ</i>		<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>
ať převedu	אֶעְבִּירָהּ	ať převede (m.)	יַעְבִּר
	<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>		<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>
a převedeš	וְהִעְבַּרְתָּ	a převedl	וַיַּעְבִּיר
atd.			
	<i>přičestí</i>		<i>rozk. způsob</i>
převádějící (sg. m.)	מַעְבִּיר	převed' (m.)	הִעְבֵּר
atd.		převed' (f.)	הִעְבִּירִי
	<i>infinitiv</i>	převedte (m.)	הִעְבִּירוּ
převádět (samostatný)	הַעְבִּיר	převedte (f.)	הִעְבִּרְנָה
převádění (vázaný)	הַעְבִּיר		

Dobře si povšimněme, že hif'ál má zvláštní zkrácený tvar pro jusiv imperfekta. Konsekutivní wāw se připojuje ke kratšímu tvaru imperfekta (viz též upozornění v kap. 55.2). Záporný příkaz s bezprostřední platností se tvoří pomocí zápornky אַל a kratšího tvaru imperfekta.

(4)

Hof'al

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl převeden ¹	(ho ^o var) הִעְבַּרְתָּ	bude převeden	(jo ^o var) יַעְבִּיר
byla převedena	(ho'ovra ^b) הִעְבַּרְתְּ	atd.	
byl jsi převeden	הִעְבַּרְתָּ		<i>přičestí</i>
atd.		převeden, převedený	מַעְבִּיר
	<i>rozk. způsob</i>	atd.	
nedoložen			<i>infinitiv</i>
		být převeden	הַעְבִּיר

(5)

Protože charakteristickým znakem kmenů pi'el, pu'al a hitpa'el je zdvojení druhé souhlásky základu pomocí silného dāgēš, zůstává počáteční laryngála této skupiny sloves nedotčená, takže tyto slovesné kmeny jsou pravidelné.

pi'el		hitpa'el	
obnovil חִדַּשׁ	obnoví (sg. m.) יַחֲדִישׁ	obnovil se הִתְחַדַּשׁ	obnoví se (sg. m.) יִתְחַדֵּשׁ
atd.	atd.	atd.	atd.

CVIČENÍ 28

přítel, druh² רֵעַ byl temný חָשֵׁךְ impf.³ יִחְשַׁךְ

¹ Hof'al má v první slabice qāmeš ḥāṭuf, tedy (o). Kvůli laryngále se složeným š³wā' se zde slabika otevřela, ale její samohláskou zůstává (o).

² „Vzájemně“ se v hebrejštině vyjádří vazbou „muž... jeho druh“.

³ Viz poznámku v kap. 50.

jáma, vězení	בּוֹר	znamení (pl.)	אֲחוּת
tábor	מַחֲנֶה	hněval se, měl zlost	קָצַף
archa, truhla, skříňka	אָרוֹן	hněval se na	קָצַף עַל
znamení (f., ale i m.)	אֵת	tak	כֵּן

(1) וַיְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַנִּשְׂאִים אֶת־אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה לֵאמֹר עֲבְרוּ בַמַּחֲנֶה לִפְנֵי אַחֲיֵיכֶם הַיִּרְדָּנָה וְעַמְדַתְּם בְּמִי־הַנְּהַר, וְהָיָה בְּעַמְדַתְּכֶם בְּנֶהָר וְנִכְרַתוּ מִימֵיו לִפְנֵיכֶם עַד עֵבֶר כָּל־עַדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה כַּעֲבַרְם אֶת־הַיַּרְדֵּן וְשָׁבוּ הַמַּיִם לְמִקְוֵמָם (2) עָשָׂה אֱלֹהִים כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיַּעֲבֵר רוּחַ גְּדוּלָּה וַיַּחֲזֶקֶה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַתַּחֲשֶׁד כָּל־הָאָרֶץ וְלֹא רָאָה אִישׁ אֶת־רַעְיוֹנוֹ (3) רָאָה הַמִּצְרִי כִּי יְהוָה עִם־יוֹסֵף וַיַּעֲזֹב בֵּידוֹ אֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לוֹ (4) וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אַחַד מֵעַבְדֵי־פְרַעֲה וַיֹּאמֶר אֵלָיו, חָטְאוּ עִבְדֶּיךָ לְפְרַעֲה וַיִּקְצַף עָלֵינוּ פְרַעֲה וַיִּתֵּן אֶתְנוּ בַּבּוֹר, וְשֵׁם אֶתְנוּ נָעַר עֲבָרִי, וַנַּחֲלוּם חֲלוּם בְּלֵילָה אַחַד, וַיְהִי כַּבֶּקֶר וַנִּסְפָּר לוֹ אֶת־הַחֲלוּם אֲשֶׁר חָלַמְנוּ וַיַּגִּד לָנוּ אֶת־דְּבַר־הַחֲלוּם, וְכֹאֲשֶׁר הִגִּיד לָנוּ כֵּן הָיָה (5) נָשָׂא יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֵינָיו וַהֲנִיחַ אִישׁ עֵמֶד לִפְנָיו וַחֲרַב בֵּידוֹ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ הֲלָנוּ אִתָּה אִם לֹא־יִבְיָנוּ: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲנֹכִי מִלְּאֲד־אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְנִי יְהוָה לְהִלָּחֵם לָכֶם, וְעַתָּה חֲזַק כִּי אִתָּה תַעֲבִיר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ, אִם מִצָּא עִבְדֶּךָ חֵן בְּעֵינֵי־אֲדוֹנָי, תִּנֶּה לִּי אֵת כִּי מִלְּאֲד־אֱלֹהִים אִתָּה (6) וְכֹל־דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר חָטְיָא אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הֵנָּה כְּתוּבִים בְּסֵפֶר דְּבַר־יְהִימִים לְמֶלְכֵי־יִשְׂרָאֵל (7) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־יוֹם־הַשַּׁבָּת לְבְרִית־עוֹלָם וּשְׁמַרְתֶּם אֹתוֹ

⁴ „sebe navzájem“ je vyjádřeno vazbou „muž ... svého druhu“.

⁵ Doplňte „byl“.

⁶ Zde ve významu „nebo“.

⁷ „Kniha událostí dnů“ ve významu „kronika“, zde míněny Knihy královské.

בְּכָל־לִבְבְּכֶם כִּי אֵת הָיָא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם (8) כִּי יִהְרַג אִישׁ אֶת־רַעְיוֹנוֹ וְהוּא לֹא בִקֵּשׁ אֶת מוֹתוֹ, וּבָא אֶל אַחַת־הָעָרִים אֲשֶׁר הִבְדִּיל מֹשֶׁה וַהֲגִיד אֶת־הַדָּבָר אֶל־הַשְּׂפָטִים וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד מוֹת־הַפֶּהַן הַגָּדוֹל: וְהָיָה אִם יִרְדֹּף אַחֲרָיו אַחֲרֵי־מָת וּמִצָּאוּ בְּרִדֹּף וְהָרַג אֹתוֹ, הִנֵּה דָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ, כִּי לֹא עָשָׂה כְּכָתוּב בְּסֵפֶר הַזֶּה וְלֹא הִצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ (9) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם, עֲבֵר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת כִּי לָךְ נִתְּתִיָּה וְלִזְרַעֲךָ עַד־עוֹלָם: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, יְהוָה אֱלֹהִים מַה־תִּתֵּן לִי וְאֵין לִי בֶן וְשָׂרָה אִשְׁתִּי זָקְנָה מְאֹד (10) רָאָה פְרַעֲה כִּי יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ וְלֹא שָׁבוּ מִצְרַיִמָּה וַיַּחֲזֶק אֶת־לִבּוֹ וַיִּקַּח אֶת־עַמּוֹ אֹתוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם (11) הִנֵּה זָקְנִיתִי וְלֹא רָאוּ עֵינַי צַדִּיק נִעְזֹב וְזָרְעוֹ מִבִּקֵּשׁ לֶחֶם (12) וּבְאָרוֹן־הַקֹּדֶשׁ הָיוּ שְׁנֵי־לוֹחֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְמֹשֶׁה עַל הַר־סִינַי (13) מִי יַעֲמֵד לִפְנֶיךָ יְהוָה בְּשִׁפְטֶךָ אֶת־הָעוֹלָם (14) לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי יְהוָה וַתַּעֲזֹבְנִי בֵּיד אִיבִי (15) עֲבֵר לִפְנֵי־הָעָם, אִתָּה וְהַכֹּהֲנִים אִתָּךְ וְדַבַּרְתָּ אֵלֵיהֶם לֵאמֹר הַתְּחַזְּקוּ וּבְטַחוּ בַיהוָה (16) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, הָעָרִים תַּעֲזֹבְנָה כַּמִּדְבָּר וַאֲמָרוּ הָעֲבָרִים אִיָּה הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּהַנָּה

1. A měl (= snil) Josef jiný sen a vyprávěl (ho) svému otci (a řekl mu): „Hle, v mém snu slunce a hvězdy padaly přede mnou na zem⁹.“ A rozhněval se na něj jeho otec velmi a řekl: „Což snad (= opravdu) budeme před tebou padat na zem⁹ jako před králem?“ A uchoval tu věc ve svém srdci. – 2. A vrátil se Mojžíš do Egypta, neboť zemřeli všichni (muži) usilující o jeho život, a stanul před faraónem, on i jeho bratr Áróň, a mluvil všechna ta slova, která mu Hospodin přikázal. – 3. Nenecháte své děti procházet (בְּ) ohněm, jako (je) zvyk(em) (u) pohanských národů, mezi nimiž sídlíte (= kteří sídlíte mezi nimi). – 4. A stalo se, když lid uslyšel (v. inf.) slova Jozuova, že (kons. wāw) mu řekli: „Hospodinu, Bohu našich otců, budeme sloužit a jeho zákon budeme

⁸ Vázaný stav od שְׁנֵיִם, doslova „dvojice“; viz kap. 83.1b).

⁹ Použijte starou akuzativní koncovku směru, tj. אֶרְצָה; viz kap. 35.

zachovávat po všechny dny a budeme poslouchat (doplňte „ve“) tvůj hlas jako jsme poslouchali (ל) Mojžíše.“ – 5. Bude-li někdo mít hebrejského otroka a ten otrok si vezme manželku a bude mít děti a řekne: „Nezanechám svou ženu a své děti v domě svého pána,“ pak (kons. wāw) ho přivedou před městské soudce a pán jim řekne slova svého otroka, a ten otrok mu bude sloužit navždycky. – 6. Že jsi ho pronásledoval a řekl jsi ve svém srdci „Zabiju ho“, hle, tvá krev na (= v) tvou hlavu. – 7. A posadil se prorok v prachu a hlasitě volal: „Hle, tvé město je opuštěné a tvůj svatý chrám (= chrám tvé svatosti¹⁰) je spálen, neboť král před tebou zhřešil a způsobil, že zhřešil tvůj lid.“ – 8. A mluvil Hospodin k Jozuovi: „Buď pevný, vždyť já tě neopustím a můj anděl bude s tebou jako byl s mým služebníkem Mojžíšem.“ – 9. Budou-li ovce tvého souseda na cestě a nebude-li s nimi pastýř, nenecháš je na cestě, ale (= ו) vezmeš (doplňte „opravdu“) je k sobě a dáš vědět (= pošleš říci) svému sousedovi, a budeš mít na paměti, že já jsem Hospodin, tvůj Bůh. – 10. A přišli všichni faraónovi mudrci a stanuli před ním a vyslechli sen, který jim vyprávěl, ale nevěděli, co mu říci, neboť se velmi báli. – 11. Nezapomínejte na znamení, která jsem vám dal v Egyptě a na moři, a vyprávějte (impf.) je svým synům a synům svých synů.

70. SLOVESA 1. 'ĀLEF

Souhláska **ס** je nejen laryngála, ale i nemá souhláska (viz kap. 11). U některých sloves tak ztrácí svou povahu souhlásky a nevyslovuje se. Tato slovesa tedy tvoří vlastní třídu a nazývají se slovesa 1. 'ālef.

Z nich probereme tato slovesa: אָכַל „jedl“, אָבַד „zmizel, ztratil se, hynul“, אָמַר „řekl, pravil“, אָבַה „chtěl“ a אָפַק „pekl“. Poslední dvě jsou nejen slovesa 1. 'ālef, nýbrž i 3. he', a proto se jim říká dvojnásobně slabá.

Qal (viz následující tabulka)

Perfektum kmene qal je stejné jako u sloves 1. laryngály. Imperfektum je אָכַל místo očekávaného יָאָכַל (ס dává přednost samohlásce ḥāṭēf s²gól před ḥāṭēf paṭaḥ, jak vidíme i na příkladu rozkazovacího způsobu a vázaného infinitivu יָאָכַל).

^{69.10} Viz dodatek 5.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
jedl	אָכַל	bude (m.) jíst	יֵאָכַל
jedla	אָכְלָה	bude (f.) jíst	תֵּאָכַל
atd.		budeš (m.) jíst	תֵּאָכַל
		budeš (f.) jíst	תֵּאָכְלִי
jedlí jste	אָכַלְתֶּם	budu (m. i f.) jíst	אֲכַל
jedly jste	אָכַלְתֶּן	(místo אֲכַלְתֶּם)	
atd.		budou (m.) jíst	יֵאָכְלוּ
		budou (f.) jíst	תֵּאָכְלנה
	<i>rozk. způsob</i>	budete (m.) jíst	תֵּאָכְלוּ
jez (m.)	אָכַל	budete (f.) jíst	תֵּאָכְלנה
jez (f.)	אָכְלִי	budeme (m. i f.) jíst	נֵאָכַל
jezte (m.)	אָכְלוּ		
jezte (f.)	אָכְלֶנָה	<i>kohortativ</i>	
		ať jím (m. i f.)	אָכַלְהוּ
		(místo אֲכַלְתֶּם)	
	<i>infinitiv</i>	<i>příčestí</i>	
jíst (samostatný)	אָכַל	pojídající (sg. m.)	אֹכֵל
jedení (vázaný)	אָכַל	atd.	
(vázaný s ל)	לֵאָכַל		

Poznámka: Sloveso אָמַר „řekl“ má zvláštní tvar vázaného infinitivu s předložkou ל, a to: לֵאמֹר místo לֵאמֹר (ס se nevyslovuje, „odpočívá“ v s²gól). Imperfektum 3. os. sg. m. יֵאָמַר vypadá s konsektivním wāw takto:

1. יֵאָמַר v pauze, pokud ihned za ním následuje přímá řeč, např.: קָרָא אֶל-עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר שְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרַי: „Zavolal na své služebníky a řekl: »Slyšte má slova.«“

2. Obvyklý je tvar יֵאָמַר, tj. יֵאָמַר s přízvukem o jednu slabiku dříve. Tím se poslední slabika stává zavřenou a nyní nepřízvučnou, takže se samohláska zkrátí.

¹ V pauze יֵאָכַל atd.

Např. קרא אל־עבְדֵי וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמְעוּ אֶת־דְּבָרַי „Zavolal na své služebníky a řekl jim: »Slyšte má slova.«“

Podobně u 3. os. sg. f. (2. os. sg. m.) je tvar וַתֹּאמֶר a u 1. os. pl. tvar וַנֹּאמֶר. Zato 1. os. sg. vypadá וַאֲמַר.

Ostatní kmeny se při časování shodují s běžnými slovesy 1. laryngály.

CVIČENÍ 29

had	נָחַשׁ	nahý (pl.)	עֵרְמוּם	aby ne-	פָּן
nahý	עֵירָם	tehdy	אָז	zanikl, zahynul, ničil, ztratil se	אָבַד
				otevřel (oči)	פָּקַח

(1) וַיֹּאמֶר הַנָּחַשׁ אֶל־הָאִשָּׁה, הֲצֹוָה אֶתְכֶם אֱלֹהִים לֵאמֹר, לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵצֵי־הַגֵּן: וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה, מִפְּרִי־עֵצֵי־הַגֵּן אָכֹל נֹאכֵל, וּמִפְּרִי־הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹד־הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמֶר הַנָּחַשׁ, יִדַּע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ תִפְקַחְנָה עֵינֵיכֶם וַיִּדְעַתֶּם אֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הָרָע: וַתִּקַּח הָאִשָּׁה מִפְּרִי־הָעֵץ וַתֹּאכֵל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ וַיֹּאכֵל עִמָּה: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל־יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהִלָּךְ בְּגֵן לְרֹתֵי הַיּוֹם וַיִּתְחַבְּאוּ בְּתוֹךְ הָעֵצִים כִּי עֵרְמוּם הָמָּה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם, מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירָם אָתָּה הִמְנִי־הָעֵץ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא־תֹאכֵל מִמֶּנּוּ אֲכַלְתָּ: וַיֹּאמֶר הָאָדָם, הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי הִיא נָתְנָה לִי וָאֶקַּח מִיָּדָהּ וָאֲכַל (2) הַשְּׁמֵרוֹ לְכֶם מְאֹד פֶּן־תֹּאמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם נִעְבְּדָה אֶת־אֱלֹהֵי־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָנְחָנוּ יֹשְׁבֵי־בְתוֹכְכֶם וְהִלַּכְתֶּם אַחֲרֵיהֶם, כִּי שְׁפוּט אֲשַׁפֵּט אֶתְכֶם, וַיִּצְאָה מִמֶּנִּי

² V upozornění v kap. 55.2 jsme zmínili, že 1. os. sg. se nekrátí.

³ Užívá se jen o otvírání očí.

⁴ Význam spojky se určí ze souvislosti: zde znamená „ale“ (viz vysvětlivku 21.1).

⁵ Doplňte „byli“.

⁶ „Střežte se“.

אֵשׁ וְאָכְלָה אֶתְכֶם וְאִבְדַּתֶּם מֵעַל פְּנֵי־הָאָדָמָה (3) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד־מִצְרַיִם, וְאָמְרוּ אֵלַי מִה־שָּׁמוּ, מִה־אָמַר אֲלֵיהֶם (4) נִשְׂא הַנְּבִיא אֶת־קוֹלוֹ וַיֹּאמֶר עֵירָם יִצְא הָאָדָם אֶל־הָעוֹלָם וְעֵירָם שָׁב אֶל־הָאָדָמָה, יְהוּה נָתַן וַיְהוּה לְקַח: מִהִלָּל שֵׁם־יְהוּה עַד־עוֹלָם (5) לָמָּה תֹאמַר, יַעֲקֹב, עֲזַבְנִי יְהוּה וַיִּסְתַּר אֶת־פָּנָיו מִמֶּנִּי, הֲלֹא אָתָּה עֲזַבְתָּ וַתַּעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי־כְנָעַן (6) אָמַר אֶל־אַהֲרֹן אַחִיד וְאֶל־בָּנָיו הַכֹּהֲנִים, קְדוּשִׁים אַתֶּם לֵאלֹהֵיכֶם (7) יָרַד כְּבוֹד־יְהוּה בְּמַחְנֶה וַיִּדְבֹּר יְהוּה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר שְׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָאֹמְרִים מִי יֹאכִילֵנוּ בְּשָׂר כִּי טוֹב הָיָה לָנוּ בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בְּאֲכַלְנוּ בְּשָׂר, וְעַתָּה הִנֵּנִי מֵאֲבִיד אֶתֶּם מֵעַל פְּנֵי־הָאָדָמָה וְלֹא יִזְכַּר שְׁמִם עַד־עוֹלָם: וַיְהִי כַשְׁמַעַ מֹשֶׁה אֶת־דְּבַר־יְהוּה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אֶרְצָה וַיֹּאמֶר יְהוּה אֱלֹהֵי אֲשֶׁר עִמָּדְתִּי לְפָנַיִךְ בְּאֶמֶת, אֵל־נָא תִשְׁחַת אֶת־הָעַם הַזֶּה, פֶּן־יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם כִּי לֹא יָכַלְתָּ לְהַלְחֵם בְּאֱלֹהֵי־כְנָעַן וַתַּהַרְגֵם בְּמִדְבָּר (8) וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמְעוּ לְפָנָיו לָחֵם לְאָכֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם לֹא אֲכַל עַד־אֲשֶׁר דַּבַּרְתִּי אֶת־דְּבָרַי: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו דַּבֵּר־נָא כִּי שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ: וַיֹּאמֶר, עֲבַד אֲבָרְהָם אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר אֵלַי אֲדוֹנִי לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי לִיצְחָק מִבְּנוֹת־הַכְּנָעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב בְּאֶרְצוֹ, וְעַתָּה קַח לְךָ אֲנָשִׁים מֵעַבְדֵי־בֵיתִי וְהִלַּכְתָּ אֶל־בֵּית־אָבִי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם: וַיְהִי כַעֲרֹב וְהִנֵּנִי עֹמֵד בְּדֶרֶךְ וְהִנֵּה הִילַדְהָ לְפָנַי וַתִּגַּד לִי אֶת־שְׁמָהּ וְאֶת־שֵׁם בֵּית־אָבִיהָ: וַיְהִי כַשְׁמַעִי אֶת־דְּבָרֶיהָ וָאֶפֶל עַל־פָּנַי וָאֶהֱלַל אֶת־שֵׁם־יְהוּה אֲשֶׁר לֹא עֹב אֶת־אֲדוֹנִי (9) בָּא הַנְּבִיא

⁷ Příčestí.

⁸ „Zajisté“; viz vysvětlivku 43.1.

⁹ Doplňte „byl“, tedy „stál“.

אֶל בֵּית־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הָיָה שָׁם הַיְלָד הַמֵּת וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה
כָּל־הַלַּיְלָה: וַיְהִי בְבֹקֶר וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי־הַיְלָד, וַתִּקַּח הָאִשָּׁה
אֶת־בְּנָהּ וַתֹּאמֶר עִתָּה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ־אֱלֹהִים אַתָּה

Toto (= takto) řekneš domu Jakobovu: „Hle, velký tábor přichází proti tobě a nepřítel uchvátí tvoje města a vezme tvé syny a dcery s sebou do své země a ve městech budou jen staří muži.“ – 2. Co ti máme říci, Hospodine? Což nejsme tví synové a ty náš otec, proč tedy (= a proč) máme zaniknout tvým očím?¹⁰ – 3. A pozvedl král svůj hlas a řekl: „Veliký je Hospodin, který vysvobozuje ty, kdo v něho důvěřují (= přičestí se členem¹¹), ale ty, kdo opouštějí (= přičestí ve st. vázaném) jeho zákon, jistě vyhubí z povrchu (= tváře) země.“ – 4. Nenič mne, Hospodine, aby zlovní neřekli (פְּוֹן) ve svém srdci: „Spravedlivý (muž) zahynul a není pro něj spása v Bohu.“ – 5. A usedli Samuel a král, aby jedli (= jíst) chléb před Hospodinem, a předáci Izraele s nimi. – 6. A řekl Bůh člověku: „Protože jsi překročil mé přikázání a vzal jsi (doplňte „z“) ovoce stromu, který je uprostřed zahrady, hle, budeš obdělávat zemi (= půdu) a v soužení budeš jíst chléb.“ – 7. A přišly dcery zemřelého muže k Mojžíšovi a řekly mu: „Hle, náš otec je mrtev, a on nebyl ve shromáždění zlovníků, které Hospodin zahubil, proč tedy (= a proč) má jeho jméno zaniknout v Izraeli, neboť nemá syna?“ – 8. „Hle, poslal jsem na ně hady a jedli úrodu jejich země, až (עַד־אֲשֶׁר) neměli co jíst (= chléb k jídlu), ale neobrátili se ke mně,“ pravil Hospodin. – 9. Sestoupil oheň z nebe a pozřel je a oni zahynuli, oni i všechno, co měli. – 10. Střežil jsi nás v pustině a z nebe jsi nám poslal chléb k jídlu a neopouštěl jsi nás. – 11. A otevřeli zvědové (doplňte „své“) oči a hle, před nimi velké město. – 12. Žena mi dala (doplňte „z“) ovoce a jedl jsem. A ukryl jsem se, protože jsem poznal, že jsem nahý.

71. SLOVESA 2. LARYNGÁLY

Je-li druhou souhláskou slovesa laryngála, bude se její vokalizace měnit podle pravidla o složeném š³wā' pod laryngálami.

^{70.10} Předložka ל.

^{70.11} tj. „ty doufající“.

(1)
Qal

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vybral, zvolil	בָּחַר	vybere (m.)	יִבְחַר
vybrala	בָּחְרָה	vybere (f.)	תִּבְחַר
vybral jsi	בָּחַרְתָּ	vybereš (m.)	תִּבְחַר
vybrala jsi	בָּחַרְתִּי	vybereš (f.)	תִּבְחָרִי
vybral(a) jsem	בָּחַרְתִּי	vyberu (m. i f.)	אֶבְחַר
vybrali(-y)	בָּחְרוּ	vyberou (m.)	יִבְחְרוּ
vybrali jste	בָּחַרְתֶּם	vyberou (f.)	תִּבְחַרְנָה
vybraly jste	בָּחַרְתֶּן	vyberete (m.)	תִּבְחַרוּ
vybrali(-y) jsme	בָּחַרְנוּ	vyberete (f.)	תִּבְחַרְנָה
	<i>aktivní přičestí</i>	vybereme (m. i f.)	נִבְחַר
vybírající (m. sg.)	בֹּחֵר		
atd.		<i>kohortativ</i>	
	<i>pasivní přičestí</i>	ať vyberu (m. i f.)	אֶבְחַרְהָ
vybrán, vybraný	בְּחֹר	vyberme (m. i f.)	נִבְחַרְהָ
atd.			
	<i>infinitiv</i>	<i>rozk. způsob</i>	
vybrat (samostatný)	בְּחֹר	vyber (m.)	בְּחַר
vybírání (vázaný)	בְּחֹר	vyber (f.)	בְּחָרִי
(s ל)	לְבַחֵר	vyberte (m.)	בְּחַרוּ
(s příponou)	בְּחֹרוּ	vyberte (f.)	בְּחַרְנָה

Perfektum je normální, jen v 3. os. sg. f. a 3. os. pl. má pod laryngálou složené š³wā'. Podobně je to v imperfektu 2. os. sg. f., 3. os. pl. m. a 2. os. pl. m., a také v kohortativu, zatímco v ostatních osobách je pod laryngálou pataḥ. Všimněme si, že v rozkazovacím způsobu sg. f. a pl. m. přijímá první souhláska základu krátkou samohlásku, která odpovídá následujícímu složenému š³wā'.

(2)
Nif'al

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl vybrán	נִבְחַר	bude vybrán	יִבְחַר
byla vybrána	נִבְחְרָה	bude vybrána	תִּבְחַר
byl jsi vybrán	נִבְחַרְתָּ	budeš vybrán	תִּבְחַר
byla jsi vybrána	נִבְחַרְתְּ	budeš vybrána	תִּבְחַרִי
atd.		atd.	
byli vybráni	נִבְחְרוּ		<i>rozk. způsob</i>
atd.		bud' vybrán	הִבְחַר
		atd.	
<i>příčestí</i>		<i>infinitiv</i>	
vybrán, vybraný	נִבְחָר	být vybrán (samostatný)	נִבְחַר
atd.		vybírání (vázaný)	הִבְחַר

Nif'al sloves 2. laryngály je pravidelný kromě toho, že pod laryngálou je jednoduché š³wā' nahrazeno složeným.

(3)
Pi'el

V kmenech pi'el, pu'al a hitpa'el je druhá souhláska základu zdvojená a má silné dāgēš. Je-li to však laryngála nebo ר, prodlouží se místo toho předchozí samohláska. K tomu dochází, je-li 2. souhláska základu א (píše se např. נִאֵן místo נִאָן „odmítl, odepřel, vzepřel se“ nebo ר (בִּרְךָ místo בִּרְךְּ „[po]žehnal“). Je-li však na tomto místě ה nebo ח či dokonce ע, předchází samohláska se neprodlužuje a říká se, že jde o implicitní zdvojení (např. שָׁחַת „zcela pokazil, zničil, uvrhl do zkázy“, נָהַר „spěchal“, בֵּעַר „zapálil“). Ačkoliv ברך přesně řečeno není slovesem 2. laryngály, patří sem proto, že prostřední ר se v kmenu pi'el jako laryngála chová tím, že nemá silné dāgēš.

Poznámka: V imperfektu s konsektivním wāw se posouvá přízvuk o jednu slabiku dopředu, takže בִּרְךְּ je nyní zavřená *neprízvučná* slabika. Proto se krátí na בִּרְךְ; je např. נִיבְרְךְ. Jedná se o stejnou změnu jako z אַת na אַתְּ.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
požehnal	בִּרְךָ	bude (m.) žehnat	יִבְרַךְ
	(místo בִּרְךְ)		(místo יִבְרַךְ)
požehnala	בִּרְכָה	bude (f.) žehnat	תִּבְרַךְ
požehnal jsi	בִּרְכָתָּ	budeš (m.) žehnat	תִּבְרַךְ
požehnala jsi	בִּרְכָתְּ	budeš (f.) žehnat	תִּבְרַכִי
požehnal jsem	בִּרְכָתִי	budu (m. i f.) žehnat	אֶבְרַךְ
požehnali(-y)	בִּרְכוּ	budou (m.) žehnat	יִבְרְכוּ
požehnali jste	בִּרְכַתֶּם	budou (f.) žehnat	תִּבְרַכְנָה
požehnaly jste	בִּרְכַתֶּן	budete (m.) žehnat	תִּבְרְכוּ
požehnali(-y) jsme	בִּרְכָנוּ	budete (f.) žehnat	תִּבְרַכְנָה
	<i>rozk. způsob</i>	budeme (m. i f.) žehnat	נִבְרַךְ
			<i>kohortativ</i>
požehnej (m.)	בִּרְךָ	ať žehnám (m. i f.)	אֶבְרַכֶּה
požehnej (f.)	בִּרְכִי	žehnejme (m. i f.)	נִבְרַכֶּה
požehnejte (m.)	בִּרְכוּ		
požehnejte (f.)	בִּרְכְנָה		
	<i>příčestí</i>		<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>
žehnající (sg. m.)	מִבְרַךְ	a on požehnal	וַיִּבְרַךְ
atd.			<i>Infinitiv</i>
		žehnat (samostatný) i	
		žehnání (vázaný)	בִּרְךְ

(4)

Pu'al

Poznámka: Samohláska ḥôlem střídá qibbûc na základě stejného jevu, který nastává též u kmene hof'al u sloves 1. nûn (viz. kap. 67.4), kde se to však děje naopak (הַנִּשְׁחַת místo הַנִּשְׁחַת).

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl požehnán	בָּרַךְ	bude požehnán	יִבְרַךְ
	(místo בָּרַךְ)		(místo יִבְרַךְ)
byla požehnána	בָּרְכָה	bude požehnána	תִּבְרַךְ
byl jsi požehnán	בָּרַכְתָּ	budeš požehnán	תִּבְרַךְ
byla jsi požehnána	בָּרַכְתְּ	budeš požehnána	תִּבְרַכִּי
byl(a) jsem požehnán(a)	בָּרַכְתִּי	budu požehnán(a)	אֲבָרַךְ
byli(-y) požehnáni(-y)	בָּרְכוּ	budou požehnáni	יִבְרְכוּ
byli jste požehnáni	בָּרַכְתֶּם	budou požehnány	תִּבְרַכְנָה
byly jste požehnány	בָּרַכְתֶּן	budete požehnáni	תִּבְרַכּוּ
byli(-y) jsme požehnáni(-y)	בָּרַכְנוּ	budete požehnány	תִּבְרַכְנָה
	<i>příčestí</i>	budeme požehnáni(-y)	נִבְרַךְ
požehnán, požehnáný	מְבָרָךְ		<i>infinitiv</i>
atd.		být požehnán (samostatný) i	
		požehnání (vázaný)	בָּרַךְ

(5)

Hitpa'el

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
požehnal se	הִתְבָּרַךְ	požehná se (m.)	יִתְבָּרַךְ
požehnala se	הִתְבָּרְכָה	požehná se (f.)	תִּתְבָּרַךְ
atd.		atd.	
	<i>rozsk. způsob</i>		<i>infinitiv</i>
požehnej se (m.)	הִתְבָּרַךְ	požehnat se (samostatný) i	
atd.		požehnání se (vázaný)	הִתְבָּרַךְ
	<i>příčestí</i>		
žehnající se (sg. m.)	מִתְבָּרַךְ		
atd.			

(6)

Tato tabulka znázorňuje vokalizaci sloves 2. laryngály, kde silné dāgēš v laryngále sice není, přesto však není předcházející samohláska prodloužená:

	pi'el	pu'al	hitpa'el
<i>pf.</i>	potěšil נָחַם	byl potěšen נִחַם	potěšil se הִתְנַחֵם
<i>impf.</i>	potěší (sg. m.) יִנַּחֵם	bude potěšen יִנַּחֵם	potěší se (sg. m.) יִתְנַחֵם
<i>rozsk.</i>	buď potěšen נָחַם		potěš se (m.) הִתְנַחֵם
<i>příč.</i>	těšící (sg. m.) מְנַחֵם	těšen(y) מְנַחֵם	těšící se (sg. m.) מִתְנַחֵם
<i>inf.</i>	těšit נָחַם	být potěšen נִחַם	těšit se (s.) i těšení se (v.) הִתְנַחֵם

CVIČENÍ 30

obět	מְנַחָה	čas	עֵת
hlad	רָעֵב	čas (s příponou)	עֵתוֹ
laskavost, milost	חֶסֶד	čas (pl.)	עֵתִים

(1) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחֲזֹק הָרָעֵב בְּמַצְרַיִם וַתִּרְעַב כָּל-הָאָרֶץ וַיִּצְעַק כָּל-הָעָם אֶל-פְּרַעֲה לֵאמֹר תְּנָה לָנוּ לֶחֶם לֶאֱכֹל: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פְּרַעֲה לָמָּה תִצְעַקוּ אֵלַי, בְּקִשׁוֹ לֶחֶם מִיּוֹסֵף וְהוּא יִתֵּן לָכֶם: וַיִּשְׁלַחוּ אֶל-יוֹסֵף לֵאמֹר לָמָּה יֵאבְדוּ עַבְדֶּיךָ בְּרָעֵב: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף, מִכְרוּ לִי אֲדָמַתְכֶם וּנְתַתִּי לָכֶם לֶחֶם: וַיִּמְכְּרוּ לוֹ אֶת-אֲדָמַתָּם וַיִּתֵּן לָהֶם לֶחֶם: רַק הַפְּהַנִּים לִבְדָּם לֹא מִכְּרוּ לוֹ אֶת-אֲדָמַתָּם, כִּי קָדַשׁ הָיָא לַאֱלֹהֵי-מִצְרַיִם (2) וַאֲבָרְהָם זָקֵן מְאֹד וַיְבָרַךְ אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיְהִי-לוֹ צֶאֱן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים רַבִּים: וַיִּתְפַּלֵּל אֲבָרְהָם אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֶר לָמָּה לִּי כָל-הַפְּבוֹד הַזֶּה וְלִי לֹא נָתַתָּ זָרַע:

וַאֲתָהּ אָמַרְתָּ אֵלַי הִנֵּה זֶרַעַךְ יִהְיֶה כְּכֹכְבֵי-הַשָּׁמַיִם וְכַעֲפָר-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יָכַל אִישׁ לִסְפֹּר אַתֶּם כֹּה יִסְפֹּר זֶרַעַךְ (3) וַיְהִי
כַּשְׂמַעַע עָשׂוּ אֶת-דְּבַר-יְהוָה וַיִּצְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, בְּרֹךְ גַּם אֶתִּי אָבִי:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק, בָּא אֵלַי אַחִיד וְאַבְרָכְהוּ וְאַתָּן אֶתְךָ לוֹ לְעֶבֶד
וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ: וַיֹּאמֶר עָשׂוּ הַבְּרָכָה אַחַת אִין לְךָ אָבִי:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק הִנֵּה בְרַכְתִּי אֹתוֹ, גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה: וַיֹּאמֶר עָשׂוּ
בְּלִבּוֹ, אַחֲרֵי מוֹת-אָבִי אֶהְרֶגָה אֶת-אָחִי (4) צָנָה יַעֲקֹב אֶת-
עֶבְדֵי יְהוָה כִּי יִשְׁאַל אֶתְכֶם עָשׂוּ אָחִי לְמִי אַתֶּם וְלְמִי אֱלֹהֵי
לְפָנֶיכֶם, וְאַמְרַתֶּם, לִיעֲקֹב עֶבְדְּךָ מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לְאֲדוֹנָי
לְעָשׂוּ לְמִצְאָ חֵן בְּעֵינָיו וְהִנֵּה הוּא אַחֲרֵינוּ (5) בָּעֵת הַהִיא אָמַר
יְהוָה, יִהְיֶה רָעַב בְּכָל-הָאָרֶץ, רָעַב לֹא לֶלֶחֶם כִּי לְשִׂמְעַע אֶת-
דְּבַר-יְהוָה: וּבָךְ יִתְבָּרְכוּ כָּל גּוֹיֵי-הָאָרֶץ, כִּי שִׂם-יְהוָה נִקְרָא
עָלֶיךָ (6) אַבְרָכָה אֶת-יְהוָה בְּכָל-עֵת, בְּקַהֲל־עַמִּים אֲהַלְלֵנוּ: כִּי
גָדוֹל עַד-שָׁמַיִם חֲסֵדוֹ וּבְכָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (7) בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
הַנֹּתֵן לְכָל-בָּשָׂר אֶת-לֶחֶמוֹ בְּעֵתוֹ (8) בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה כָּל-
קְדוֹשָׁיו, סִפְרוּ אֶת-חֲסֵדָיו בְּכָל-עֵת (9) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
לֵאמֹר בַּחַר לְךָ אַנְשִׁים מִרְאִשֵׁי-יִשְׂרָאֵל וְשַׁלַּחְתָּ אֹתָם אֶרֶצָה
כְּנַעַן: וּרְאוּ אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הִיא אִם רָעָה וְאֶת-הָעָרִים
הַגְּדוֹלוֹת הֵנָּה אִם קְטַנּוֹת, וְלִקְחוּ מִפְּרִי-הָאָרֶץ וְשִׁבוּ אֶל-הַמַּחֲנֶה
וְהִגִּידוּ לָעָם אֵת אֲשֶׁר רָאוּ: וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי-אֲמָת וַיִּשְׁלַח
אֶרֶצָה כְּנַעַן כַּאֲשֶׁר צָנָה אֹתוֹ יְהוָה כֵּן עָשָׂה:

¹ Tázací he'; složené š³wā' pod ה se před jiným š³wā' změní v odpovídající krátkou samohlásku (viz kap. 43). Toto ה si nelze plést se členem, protože nenásleduje silné dāgēš.

² „nebo“.

1. A uviděl Josef své bratry mezi příchozími do Egypta a přistoupil k nim a zeptal se jich: „Daří se dobře vašemu (ל) starému otci?“ A odpověděli: „Daří se mu dobře a hle, náš malý bratr přišel (= sestoupil) s námi.“ – 2. A řekl jim Abrahámův služebník: „Hle, stál jsem na cestě a zeptal jsem se té dívky: »Je místo ve tvém domě pro mne a pro muže, kteří jsou se mnou?« A ona řekla: »Je místo pro mého pána a pro jeho muže.« A dal jsem jí stříbro. A (doplňte „nyní“) můj pán je starý a Hospodin mu požehnal a on dal všechno, co má, svému synu Izákovi, kterého mu porodila Sára, jeho manželka. Tedy (= a nyní) jestliže je to dobré v tvých očích, zeptejme se (koh.) dívky, jestli bude manželkou syna mého pána a půjde se mnou do domu mého pána.“ – 3. A přišel kněz toho města a požehnal Abrahámovi a řekl: „Požehnaný jsi Hospodinu, který dal tvé nepřátele do tvé moci. Tedy (= a nyní) nám dej lid, a zlato a stříbro si vezmi pro sebe.“ – 4. A zvolal prorok k lidu, který se shromáždil na hoře, a řekl: „Zvolte si dnes mezi Hospodinem a mezi bohy Kanaánu.“ – 5. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Proč ke mně křičíš? Mluv k nim a oni půjdou doprostřed moře a uvidí, že já je neopustím.“ – 6. A David si dal přivést kněze a tázal se Hospodina (ב): „Dáš toto město do mé moci, když proti němu budu bojovat?“ – 7. A uviděl Jakub Ráchel a přistoupil k ní a řekl: „Či jsi dcera?“ A řekla mu: „Jsem dcera Lábanova.“ A řekl jí Jakub, že on je syn sestry jejího otce. – 8. A uviděl Josef dar, který poslal jeho otec Jakub, a vzal (jej) od nich (= z jejich ruky) a řekl jim: „Večer budete jíst se mnou.“

72. SLOVESA 3. LARYNGÁLY

Víme-li, jaké zvláštnosti mají laryngály, je již snadné odvodit vokalizaci slovesa, jehož 3. souhláskou základu je právě laryngála.

(1)

Qal a nif'al

V imperfektu a rozkazovacím způsobu kmenů qal a nif'al laryngála vyžaduje, aby předcházelo paṭaḥ (kap. 12). Přidá-li se ke slovesu zájmenná přípona, slabika s paṭaḥ se stává otevřenou nepřízvučnou a paṭaḥ se prodlouží v qāmeç. V infinitivech a v aktivním i v pasivním přičestí kmene qal je pod laryngálou po přízvučné slabice vplížen paṭaḥ.

^{71.3} Použijte impf. pro označení děje, který trvá nějakou dobu.

qal		nif'al	
<i>perfektum</i>			
slyšel	שָׁמַע	byl slyšen	נִשְׁמָע
atd.		atd.	
(časování je pravidelné)		(časování je pravidelné)	
<i>imperfektum</i>			
bude (m.) slyšet	יִשְׁמָע	bude slyšen	יִשְׁמָע
bude (f.) slyšet	תִּשְׁמָע	bude slyšena	תִּשְׁמָע
budeš (m.) slyšet	תִּשְׁמָע	budeš slyšen	תִּשְׁמָע
budeš (f.) slyšet	תִּשְׁמָעִי	budeš slyšena	תִּשְׁמָעִי
budu (m. i f.) slyšet	אֶשְׁמָע	budu slyšen(a)	אֶשְׁמָע
budou (m.) slyšet	יִשְׁמָעוּ	budou slyšeni	יִשְׁמָעוּ
budou (f.) slyšet	תִּשְׁמָעְנָה	budou slyšeny	תִּשְׁמָעְנָה
budete (m.) slyšet	תִּשְׁמָעוּ	budete slyšeni	תִּשְׁמָעוּ
budete (f.) slyšet	תִּשְׁמָעְנָה	budete slyšeny	תִּשְׁמָעְנָה
budeme (m. i f.) slyšet	נִשְׁמָע	budeme slyšeni(-y)	נִשְׁמָע
<i>kohortativ</i>			
ať slyším (m. i f.)	אֶשְׁמָעָה	ať jsem slyšen(a)	אֶשְׁמָעָה
<i>imperfektum se zájmenou příponou</i>			
bude (m.) mě (m. i f.) slyšet	יִשְׁמָעֵנִי		
<i>rozk. způsob</i>			
slyš (m.)	שָׁמַע	buď slyšen	הִשְׁמָע
slyš (f.)	שְׁמָעִי	buď slyšena	הִשְׁמָעִי
slyšte (m.)	שְׁמָעוּ	buďte slyšeni	הִשְׁמָעוּ
slyšte (f.)	שְׁמָעְנָה	buďte slyšeny	הִשְׁמָעְנָה

<i>příčestí</i>			
slyšící (aktivní, sg. m.)	שֹׁמֵעַ	slyšen, slyšený (pasivní)	נִשְׁמָע
slyšící (aktivní, sg. f.)	שֹׁמֵעַת	atd.	
atd.			
slyšen, slyšený (pasivní)	שָׁמְעָה		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
slyšet (samostatný)	שָׁמַעַתְּ	být slyšen (samostatný)	נִשְׁמָע
slyšení (vázaný)	שָׁמְעָה	rozhlášení (vázaný)	הִשְׁמָעָה

(2)

Hif'al

Poznámka: Také v kmenu hif'al se cērê mění před laryngálou v paṭaḥ, a to v rozkazovacím způsobu a v jusivu (pozn. překl.).

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
dal uslyšet, zvěstoval	הִשְׁמִיעַ	bude (m.) zvěstovat	יִשְׁמָעַתְּ
zvěstovala	הִשְׁמִיעָה	bude (f.) zvěstovat	תִּשְׁמָעַתְּ
zvěstoval jsi	הִשְׁמִיעְתָּ	budeš (m.) zvěstovat	תִּשְׁמָעַתְּ
atd. (časování je pravidelné)		budeš (f.) zvěstovat	תִּשְׁמָעַתְּ
<i>rozk. způsob</i>		budu (m. i f.) zvěstovat	אֶשְׁמָעַתְּ
zvěstuj (m.)	הִשְׁמָעַתְּ	budou (m.) zvěstovat	יִשְׁמָעוּ
zvěstuj (f.)	הִשְׁמָעַתְּ	budou (f.) zvěstovat	תִּשְׁמָעְנָה
zvěstujte (m.)	הִשְׁמָעוּ	budete (m.) zvěstovat	תִּשְׁמָעוּ
zvěstujte (f.)	הִשְׁמָעְנָה	budete (f.) zvěstovat	תִּשְׁמָעְנָה
<i>příčestí</i>		budeme (m. i f.) zvěstovat	נִשְׁמָעַתְּ
zvěstující (sg. m.)	מְשַׁמֵּעַ	<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>	
zvěstující (sg. f.)	מְשַׁמֵּעָה	ať zvěstuje (m.)	יִשְׁמָעַתְּ
atd.			
<i>infinitiv</i>		<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>	
zvěstovat (samostatný)	הִשְׁמָעַתְּ	a zvěstoval	וַיִּשְׁמָעַתְּ
zvěstování (vázaný)	הִשְׁמָעָה		

Upozornění: hoʿal הִשְׁמָעַתְּ (pf.), išʿal יִשְׁמָעַתְּ (impf.) atd. je pravidelný.

(3)

Poznámka: V kmenech pi'el a hitpa'el se cērê mění před laryngálou na patah v perfektu, imperfektu, rozkaz. způsobu a vázaném infinitivu (pozn. překl.).

Pro pi'el a hitpa'el nám bude sloužit za vzor sloveso בָּקַע „štípal, rozpoltil“.

pi'el		hitpa'el	
<i>perfektum</i>			
rozpoltil	בָּקַע	rozštěpil se	הִתְבַּקַּע
rozpoltila	בָּקְעָה	rozštěpila se	הִתְבַּקְּעָה
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
rozpoltí (sg. m.)	יִבְקַע	rozštěpí se (m.)	יִתְבַּקַּע
rozpoltí (sg. f.)	תִּבְקַע	rozštěpí se (f.)	תִּתְבַּקַּע
atd.		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
rozpolti (m.)	בִּקַּע	rozštěp se (m.)	הִתְבַּקַּע
atd.		atd.	
<i>příčestí</i>			
rozpolcující (sg. m.)	מִבְּקַע	rozštěpující se (sg. m.)	מִתְבַּקַּע
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
rozpoltit (samostatný)	בִּקַּעַ	rozštěpit se (samostatný)	הִתְבַּקַּעַ
rozpolcení (vázaný)	בִּקְעַ	rozštěpení se (vázaný)	הִתְבַּקְּעַ

Upozornění: Pu'al בִּקַּעַ (pf.), יִבְקַעַ (impf.) atd. jsou pravidelné.

CVIČENÍ 31

Ruben	רְאוּבֵן	oděv (v. st. pl.)	בְּגָדִי
Kananejce	כְּנַעֲנִי	roztrhl, rval	קָרַע
zvíře	חַיָּה	království, kralování	מַמְלָכָה v. st. מַמְלָכֹת
oděv, šat	בְּגָד	(pro)pustil, poslal pryč, nechal jít	שָׁלַח pi'el שְׁלַח
oděv (s příp.)	בְּגָדִי	přísahal	שָׁבַע nif'al נִשְׁבַּע
oděv (pl.)	בְּגָדִים		

(1) שָׁב רְאוּבֵן הַבּוֹרָה, כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ אֲצִילָהּ אֶת־יוֹסֵף מִיַּד־אָחִי וְשַׁלַּחְתִּי אֹתוֹ הַבּוֹיָתָה בְּשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיו, וְלֹא מָצָא אֶת־יוֹסֵף בְּבוֹר: וַיִּשְׁאַל רְאוּבֵן אֶת־אָחִיו לֵאמֹר אֵיךְ הִנֵּעַר, כִּי אֵינְנוּ בְבוֹר, וַיִּגִּידוּ לוֹ לֵאמֹר מִכְרָנוֹהוּ לְעֶבֶד מִצְרַיִמָּה: וַיְהִי כַשְׁמֹעַ רְאוּבֵן אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אֲרָצָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּצְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, וּמָה נִגִּיד לְאֲבִינוּ: וַיִּקְחוּ אֶת־בְּגָדֵי־יוֹסֵף אֲשֶׁר נָפְלוּ מֵעָלָיו וַיִּקְרְעוּ אֹתָם וַיִּשְׁפְּכוּ עָלֵיהֶם דָּם וַיֹּאמְרוּ, כִּי יִרְאֶה יַעֲקֹב אֲבִינוּ אֶת־הַבְּגָדִים הַקְּרוּעִים הָאֵלֶּה וְדָם עָלֵיהֶם, אָמֹר יֹאמֶר בְּגָדֵי־בְנֵי הָמָה, חַיָּה רָעָה מָצְאָתָהּ בְּדֶרֶךְ וְתֹאכַל אֹתוֹ (2) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּהַר אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לְעֶרְיֵת־הַיַּרְדֵּן, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ לֵאמֹר אֲתֶם יִדְעֶתֶם כִּי בָא עִם־יִשְׂרָאֵל מִהַמִּדְבָּר וַיִּלְחַם בְּעֶרְיֵת־הַיַּרְדֵּן וַיִּלְכֹּד אֹתָן וַיִּשְׂרֹף אֹתָן בָּאֵשׁ וְאֶת־כָּל־יִשְׁבֵּיהֶן לָקַח לוֹ לְעֶבְדִּים: וְעַתָּה שְׁמַעוּנָא בְּקוֹלִי וְהִתְקַבְּצוּ אֵלַי וְנִלְחַמְנוּ אִתּוֹ וְהִאֲבִדְנוּ אֹתוֹ מֵעַל־פְּנֵי־הָאָדָמָה, הֲלֹא אָחִי וְאֲנִשֵּׁי־כִרְיֹתֵי אֲתֶם: וַיִּמְצְאוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֵן בְּעֵינֵי־הַמְּלָכִים וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו, וְעַמָּהּ עִם רַב כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם: וַיִּגִּידוּ לַיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר הִנֵּה בָּאוּ כָל

¹ Viz kap. 44, pozn. 3.

² Imperfektum.

מְלִכֵי־הָאָרֶץ לְהִלָּחֵם בָּנוּ, וְעַתָּה הִתְפַּלֵּל לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַצִּילֵנוּ מִיָּדָם: וַיִּתְפַּלֵּל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר אֵל־נָא תִּתְּנֵנוּ בְיַד־אִיבֵינוּ כִּי בָךְ לְבַדָּךְ בָּטַחְנוּ: וַיְהִי בְעָרְב, וּמְלִכֵי־כְנָעַן אִכְּלִים בַּמַּחֲנֶה, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים קוֹל כְּקוֹל־סוּסִים רַבִּים, וַתִּפֹּל עֲלֵיהֶם יְרֵאת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אָבוּד אָבָדְנוּ כִּי נִמְצָרְנוּ בְיַד־יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְּנוּ אִישׁ אֶת־חֲרָבוֹ בְּלִב־רֵעֵהוּ וַיִּהְרֹגוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כָּל־הַלַּיְלָה: (3) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה, כִּי לֹא הָיָה לְבַבְךָ שָׁלֵם אֹתִי כְּלָבֵב־דָּוִד אָבִיךָ וַתִּקַּח לָךְ נָשִׁים רַבּוֹת מִבְּנוֹת־הַגּוֹיִם וַתַּעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶן וַתִּשְׁכַּח אֶת־מִצְוֹתַי, קָרוֹעַ אֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִמָּךְ וְנִתְּתִיךָ לְרֵעֶךָ הַטּוֹב מִמָּךְ: רַק לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי לֹא יִהְיֶה הַדְּבָר הַזֶּה בְּיָמֶיךָ, כִּי מִיַּד־בְּנֶךָ הַיָּשִׁב עַל־פְּסָאֵךְ אֶקְרַעֶנָּה (4) וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה לְפָנֵי־פַרְעֹה וַיֹּאמֶר אֵלָיו, כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבְדוּנִי בְּמִדְבָּר, וְאִם אֵינֶךָ מְשַׁלַּח אֹתָם, הֲנִי שְׁלַח אֶת־כָּל־מַגְפּוֹתַי בָּךְ וּבַעֲבָדֶיךָ וַיִּדְעֶתָ כִּי אֵין כְּמוֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יְהוָה כִּי אֲשַׁמַּע בְּקוֹלוֹ וְשַׁלַּחְתִּי אֶת־הָעָם מֵעַבְדֵּינִי, לֹא יָדַעְתִּי אֲתוֹ וְאֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח (5) זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבוֹתֵיכֶם לָתֵת לְזֶרְעֵם (6) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׂאוּל, הֲשִׁבַע לִי בִיהוָה אִם תִּרְדָּף אַחֲרַי וַיִּשְׁבַּע לוֹ שֵׁם שָׂאוּל (7) לָמָּה לִי כָּל־מַנְחוֹתֵיכֶם, אָמַר יְהוָה: קָרַעוּ אֶת־לְבַבְכֶם וְלֹא אֶת־בְּגָדֵיכֶם וְעַבְדֵּינִי בְּאֶמֶת (8) בִּקֵּשׁ אֶת־יְהוָה וְהוּא יַצִּילְךָ בְּטַח בּוֹ וְלֹא יַעֲזֹבְךָ (9) כִּי יִהְיֶה מָת בְּבֵית־כַּהֵן, לֹא יִקְרַע אֶת־בְּגָדָיו, כִּי קָדוֹשׁ הוּא לִיהוָה (10) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד (11) וַיֹּאמֶר

³ „jedli“.

⁵ Tvar v pauze.

⁴ „navzájem“, tj. „jeden druhého“; viz vysvětlivku 69.2.

⁶ „že ne“.

יֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה, אָבִי הַשְּׂבִיעַ אֹתִי לְפָנֵי־מוֹתוֹ לֵאמֹר קָבְרֵנִי בְּקִבְרֵ אֲבוֹתַי (12) לֹא תִשְׁכַּח אֶת־חֲסִדֵי־יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתָּךְ מִמִּצְרָיִם וְעַד־עַתָּה

1. A stalo se, když prorok přečetl ta slova v knize, kterou kněz našel v domě Božím, že (kons. wāw) roztrhl král svá roucha a zvolal: „Tento lid opravdu zhřešil před Hospodinem, naším Bohem.“ A přiměl lid, aby přísahal (viz str. 116) toho dne, od velkého až po malého, (že budou) sloužit Hospodinu a opustí božstva země. – 2. A zavolał faraó své služebníky a řekl jim: „Proč jsme propustili tento lid z naší služby (= váz. inf. s předložkou a příponou)?“ A řekli mu jeho bojovníci: „Dovol, ať je pronásledujeme (koh.), neboť jsou v poušti.“ – 3. A požehnal Jakub své syny před svou smrtí a řekl: „Rubene, ty jsi můj prvorozený, tvoji nepřátelé budou před tebou padat a tvá ruka jim bude vládnout (= vládnout nad nimi)“. – 4. Sídlił v zemi Izraele národ, který nesloužil Hospodinu, a Hospodin na (ב) ně poslal divou zvěř a požírala jejich ovce a jejich dobytek. A vzkázal vladař (אָל) králi takto: „Ať nám král pošle kněze z izraelských synů, jehož hlas (= který ... jeho hlas) poslechneme ve (כ) všem, co nám řekne.“ – 5. A usedla žena pod stromem a chlapec s ní a volala k Hospodinu: „Zachraň, Hospodine, život (= duši) chlapce.“ A otevřela (doplňte „své“) oči a hle, před ní řeka. – 6. A stalo se, když Jákob přecházel (v. inf.) řeku, že (kons. wāw) s ním zápasil jakýsi muž celou noc až do ranního světla. A řekl mu ten muž: „Pust' mě (= pi. od שלח), neboť já jsem Boží anděl.“ A řekl Jakub: „Nepustím tě, dokud (= עַד־אֲשֶׁר) mi nepožehnáš.“ A požehnal mu anděl a Jakub ho pustil. – 7. A řekl prorok králi v přítomnosti (= v uších) celého Izraele: „Nebudeš-li poslouchat (ל) slova tohoto zákona a budeš jednat (= chodit) podle svého srdce a podle svých očí, hle, Hospodin ti (= od tebe) jistě odejme (= vyrve) kralování, tak jako já jsem od tebe odtrhl roucha.“ – 8. Požehnaný muž, který bude důvěřovat v Hospodina. – 9. Toto (= takto) řeknete králi: „Neposílej ke mně posly (doplňte: „se slovy“) »Modli se za nás k Hospodinu, vždyť jsme jako ovce, které přepadla divá zvěř (= co ... padla na ně)«, neboť hle, ráno dá Hospodin slyšet veliký hřmot (= hlas) a nepřítel se vrátí do své země.“ – 10. K tobě, můj Bože, budu volat, neboť ty uslyšíš můj hlas a nezapomeneš (na) svého služebníka, který tě hledá se zkroušeným (= zlomeným) srdcem.

73. SLOVESA 3. 'ĀLEF

Jak bylo vysvětleno v kapitole 70, souhláska **Ṣ** ('ālef) je laryngála, která se často nevyslovuje.

(1)

qal		nif'al	
<i>perfektum</i>			
našel	נָשַׁא	byl nalezen	נִמְצָא
našla	נִמְצְאָה	byla nalezena	נִמְצְאָה
našel jsi	נִמְצַאתָ	byl jsi nalezen	נִמְצַאתָ
našla jsi	נִמְצַאתְּ	byla jsi nalezena	נִמְצַאתְּ
našel(la) jsem	נִמְצַאתִי	byl(a) jsem nalezen(a)	נִמְצַאתִי
našli(-y)	נִמְצְאוּ	byli(-y) nalezeni(-y)	נִמְצְאוּ
našli jste	נִמְצַאתֶם	byli jste nalezeni	נִמְצַאתֶם
našly jste	נִמְצַאתְּן	byly jste nalezeny	נִמְצַאתְּן
našli(-y) jsme	נִמְצַאנוּ	byli(-y) jsme nalezeni(-y)	נִמְצַאנוּ
<i>imperfektum</i>			
najde (m.)	יִמְצָא	bude nalezen	יִמְצָא
najde (f.)	תִּמְצְא	bude nalezena	תִּמְצְא
najdeš (m.)	תִּמְצָא	budeš nalezen	תִּמְצָא
najdeš (f.)	תִּמְצְאִי	budeš nalezena	תִּמְצְאִי
najdu (m. i f.)	אֶמְצָא	budu nalezen(a)	אֶמְצָא
najdou (m.)	יִמְצְאוּ	budou nalezeni	יִמְצְאוּ
najdou (f.)	תִּמְצַאנָה	budou nalezeny	תִּמְצַאנָה
najdete (m.)	תִּמְצְאוּ	budete nalezeni	תִּמְצְאוּ
najdete (f.)	תִּמְצַאנָה	budete nalezeny	תִּמְצַאנָה
najdeme (m. i f.)	נִמְצָא	budeme nalezeni(-y)	נִמְצָא
<i>kohortativ</i>			
ať najdu (m. i f.)	אֶמְצְאָה	ať jsem nalezen(a)	אֶמְצְאָה

<i>imperfektum s příponou</i>			
najde (m.) mě (m. i f.)	יִמְצְאָנִי		
<i>rozk. způsob</i>			
najdi (m.)	מְצָא	buď nalezen	הִמְצָא
najdi (f.)	מְצְאִי	buď nalezena	הִמְצְאִי
najděte (m.)	מְצְאוּ	buďte nalezeni	הִמְצְאוּ
najděte (f.)	מְצַאנָה	buďte nalezeny	הִמְצַאנָה
<i>příčestí</i>			
nacházející (aktivní, sg. m.)	מְצָא	nalezen(ý) (pasivní)	נִמְצָא
atd.		atd.	
nalezen(ý) (pasivní)	מְצוּא		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
nalézt (samostatný)	מְצוֹא	být nalezen (samostatný)	נִמְצָא
nalezení (vázaný)	מְצָא	nález (vázaný)	הִמְצָא

U sloves 3. 'ālef je nejdůležitější to, že **Ṣ** přestává být u většiny tvarů souhláskou. V perfektu kmene qal běžného slovesa (שָׁמַרְתָּ, שָׁמַרְתְּ, שָׁמַרְתִּי) třetí souhláska základu zavírá slabiku, ale u (hypotetického) tvaru מְצָא, מְצַאתְּ, מְצַאתִי je **Ṣ** němé a přestává být souhláskou, takže slabika je nyní otevřená.

Protože otevřené slabiky mají dlouhé samohlásky, prodlužuje se paṭah v qāmeç (מְצַאתְּ, מְצַאתִי) a slabé dāḡeš za samohláskou odpadá. Z hypotetického מְצַאתְּ se stává מְצַאתִי.

Kdyby **Ṣ** bylo pouhou laryngálou, imperfektum kmene qal by znělo יִמְצָא, ale protože **Ṣ** nemá povahu souhlásky, je slabika otevřená a samohláska pod ní musí být prodloužená. Máme tedy יִמְצָא; 2. a 3. os. pl. f. má ve 2. slabice s²gôl (תִּמְצַאנָה) podobně jako u impf. kmene nif'al. Tam však perfektum v 1. a 2. os. má pod druhou slabikou cērê.

Poznámka: Stavová slovesa 3. 'ālef mají tuto vokalizaci:

qal <i>perfektum</i>					
bál se	יָרָא	byl plný	מָלֵא	báli(-y) se	יָרְאוּ
bál ses	יָרְאתָ	byl jsi plný	מָלֵאתָ	báli jste se	יָרְאתֶם
bál(a) jsem se	יָרְאתִי	byl(a) jsem plný(-á)	מָלֵאתִי	báli(-y) jsme se	יָרְאֵנוּ

(2)
Hif'íl

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vydal, nechal najít	הִמְצִיא	vydá (m.)	יִמְצִיא
vydala	הִמְצִיָּאָה	vydá (f.)	תִּמְצִיא
vydal jsi	הִמְצִיָּאתָ	vydáš (m.)	תִּמְצִיא
vydala jsi	הִמְצִיָּאתָ	vydáš (f.)	תִּמְצִיאִי
vydal(a) jsem	הִמְצִיָּאתִי	vydám (m. i f.)	אֶמְצִיא
vydali(-y)	הִמְצִיָּאוּ	vydají (m.)	יִמְצִיאוּ
vydali jste	הִמְצִיָּאתֶם	vydají (f.)	תִּמְצִיֶּנָּה
vydaly jste	הִמְצִיָּאתֶן	vydáte (m.)	תִּמְצִיאוּ
vydali(-y) jsme	הִמְצִיָּאֵנוּ	vydáte (f.)	תִּמְצִיֶּנָּה
		vydáme (m. i f.)	נִמְצִיא
<i>rozk. způsob</i>		<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>	
vydej (m.)	הִמְצֵא	ať vydá (m.)	יִמְצֵא
vydej (f.)	הִמְצִיָּאִי		
vydejte (m.)	הִמְצִיאוּ	<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>	
vydejte (f.)	הִמְצִיֶּנָּה		
<i>infinitiv</i>		a vydal	וַיִּמְצֵא
vydat (samostatný)	הִמְצִיא	vydávající (sg. m.)	מִמְצִיא
vydání (vázaný)	הִמְצִיא	atd.	
		<i>příčestí</i>	

(3)

Pro pí'el, pu'al a hitpa'el nám jako příklad poslouží sloveso רָפָא „uzdravil“:

pí'el		pu'al		hitpa'el	
<i>perfektum</i>					
uzdravil	רָפָא	byl uzdraven	רָפָא	uzdravil se	הִתְרַפָּא
uzdravil jsi	רָפַאתָ	byl jsi uzdraven	רָפַאתָ	uzdravil ses	הִתְרַפַּאתָ
atd.		atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>					
uzdraví (m.)	יִרְפָּא	bude uzdraven	יִרְפָּא	uzdraví se (m.)	יִתְרַפָּא
uzdraví (f.)	תִּרְפָּא	bude uzdravena	תִּרְפָּא	uzdraví se (f.)	תִּתְרַפָּא
atd.		atd.		atd.	
<i>rozk. způsob</i>					
uzdrav (m.)	רָפֵא			uzdrav se (m.)	הִתְרַפֵּא
<i>příčestí</i>					
uzdravující (sg. m.)	מְרַפֵּא	uzdraven, uzdravený	מְרַפָּא	uzdravující se (sg. m.)	מִתְרַפֵּא
atd.		atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>					
uzdravit (samostatný)	רָפֵא			uzdravit se (samostatný)	הִתְרַפֵּא
uzdravení (vázaný)	רָפָא				

CVIČENÍ 32

Eli	עֲלֵי	krok, -krát	פָּעַם
proto, tedy	עַל-כֵּן	dvakrát, du. od	פַּעַמַיִם

(1) וַיְהִי בַלְיָלָה הַהוּא, וּשְׁמוֹאֵל שָׁכַב בְּהִיכַל-יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים, וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל-שְׁמוֹאֵל, וַיֹּאמֶר הַנָּעַר אֶל-עֲלִי, הֲנִנִי כִי קָרָאתָ לִי, וַיֹּאמֶר עֲלִי לֹא קָרָאתִי לְךָ: וַיִּקְרָא יְהוָה עוֹד אֶל-שְׁמוֹאֵל, וַיֹּאמֶר הַנָּעַר עוֹד אֶל-עֲלִי הֲלֹא זֶה פַעַמַיִם קָרָאתָ לִי: אֲזַי יָדַע עֲלִי כִי יְהוָה הוּא הַקָּרָא לְנָעַר: וַיֹּאמֶר אֲלָיו עֲלִי, שָׁכַב בְּנֵי וְהָיָה כִי יִקְרָא אֲלֶיךָ וְאָמַרְתָּ, דְבַר יְהוָה כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ: וַיִּשְׁכַּב הַנָּעַר וַיִּשְׁמַע וְהָיָה קוֹל קְרָא שְׁמוֹאֵל, שְׁמוֹאֵל, וַיֹּאמֶר דְבַר-נָא כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ: וַיֹּאמֶר אֲלָיו, הֲנִי אֲנֹכִי שֹׁפֵט אֶת-עֲלִי וְאֶת-בֵּיתוֹ, כִּי עָשׂוּ בָנָיו אֶת-הַרְעָה בְעֵינַי וְהוּא יָדַע וְלֹא כִבְדֵנִי לְעֵינֵיהֶם, לְכֵן יִפְלוּ בָנָיו בַּחֲרֵב וּנְכַרְתָּ בֵּית-עֲלִי מִיִּשְׂרָאֵל: וַיְהִי בַבֶּקֶר, וּשְׁמוֹאֵל יָרָא לְהַגִּיד אֶת אֲשֶׁר דְבַר אֲלָיו יְהוָה, וַיִּקְרָא אֲלָיו עֲלִי וַיֹּאמֶר שְׁמוֹאֵל בְּנֵי, הַגִּידָה לִי אֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר דְבַר אֲלֶיךָ יְהוָה, אֶל-תְּסַתֵּר מִמֶּנִּי: וַיַּגֵּד לוֹ אֶת-דְּבָרֵי-יְהוָה: וַיֹּאמֶר עֲלִי, צַדִּיק יְהוָה וְאֲנֹכִי הֲרָשָׁע, מִשְׁפָּטוֹ צָדֵק וְכָל-דְּבָרָיו אֱמֶת, יְהִי שֵׁם-יְהוָה מְבָרָךְ (2) כִּי תִמְצָא אֶת-צֹאֵן-אֵיבֶךָ בַּדֶּרֶךְ, אֶל תְּסַתֵּר אֶת-עַיְנֶיךָ מֵהֶם כִּי קִבֵּץ תִּקְבְּצֵם אֶל-בֵּיתְךָ וְהֵאכַלְתָּ אֹתָם וְשַׁלַּחְתָּ לְהַגִּיד לוֹ, וַיִּרְאֵתָ מִיְהוָה אֱלֹהֶיךָ (3) וַיְהִי בַעֲמֹד מֹשֶׁה עַל-רֹאשׁ-הַהָר וַיֹּאמֶר אֲלָיו יְהוָה, זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת-יָדִי לְאַבְרָהָם לְתַת לְזָרְעוֹ (4) לְקַח תִּמְלֹךְ בְּיָדוֹ אֶת-סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי-הָעָם אֶת-הַמִּצְוֹת וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְרָע

¹ Věta s přičestím je vedlejší; dáme-li jí totiž do závorek, neporuší se tím souvislost hlavního vyprávění, a proto se neužívá konsekutivní waw. Přičestí je třeba přeložit určitým slovesným tvarem.

² Místo předpokládaného אֵיבֶךָ.

³ Pozvednutí ruky doprovází přísahu, a proto „pozvedl ruku“ znamená „přísahal“.

אֶת-בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר, חָטְאָנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵי-אֲבוֹתֵינוּ כִּי לֹא שָׁמְרָנוּ אֶת-מִצְוֹתָיו כְּכֹל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַזֶּה, לְכֵן בָּאָה עָלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת (5) כֹּה דִבֶּר אֲלֵי יְהוָה, הֲנִנִי שָׁלַח אֶתְךָ אֶל-הָעָם הַזֶּה וְהִלַּכְתָּ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵיהֶם לֵאמֹר, הֲנִי מְצָאתִי אֶתְכֶם בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: וְאֲשַׁלַּח אֲלֵיכֶם אֶת-מֹשֶׁה עַבְדִּי לְהַצִּיל אֶתְכֶם מֵעַבֹדֶת מִצְרַיִם וְאֶגֶף אֶת-פְּרַעְהָ וְאֶת-עַבְדֵי עַד-אֲשֶׁר שָׁלַח אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ: וְתַעֲמְדוּ עַל-הַר-קְדְשִׁי וְתִשְׁמְעוּ אֶת-קוֹלִי בְּדַבְרֵי אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ-הָאֵשׁ וְתֹאמְרוּ בְּקוֹל אֶחָד, אֶתְךָ לְבַדְּךָ נַעֲבֹד: וְעַתָּה לֹא יִרְאֵתֶם לַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵי-כְנָעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֹתָם יַדֵּי-אָדָם וְתִשְׁכַּחוּ אֹתִי: לְכֵן אֲנֹכִי אֲשַׁכַּח אֶתְכֶם וְהִסְתֵּר אֶסְתִּיר אֶת-פְּנֵי מַכֶּם (6) צָוָה יְהוָה וַיִּבְקְשׂוּ וַיִּמְצְאוּ אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר גָּנַב אֶת-הַזֶּהָב וַיִּגְשׂוּ אֹתוֹ לְמִשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר אֲלָיו יְהוָה הֲנִי בֶן-מָוֶת כִּי חָטָא חָטָאתָ לַיהוָה וְתִקַּח מִזֶּה-בְּהַעִיר וְלֹא יִרְאֵתָ לַעֲבֹד עַל-מִצְוֹת-יְהוָה (7) רָאָה דָוִד אֶת-הָאִשָּׁה וְתִמְצָא חַן בְּעֵינָיו, וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת-אִישָׁהּ וַיִּשְׁלַח אֲלֶיהָ דָוִד לֵאמֹר הֲנִי מְצָאתָ חַן בְּעֵינַי מֵאֵד וְאֲשַׁלַּח לְקַחְתָּ אֶתְךָ לִי לְאִשָּׁה (8) רָאָה אַבְרָהָם אֶת-הָאֲנָשִׁים עֹמְדִים לְפָנָיו וַיִּגַּשׁ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר, אֲדוֹנָי אִם-נָא מְצָאתִי חַן בְּעֵינֵיכֶם אֶל-נָא תַעֲבְרוּ עַד-אֲשֶׁר אֶכְלֶתֶם לֶחֶם

1. A Sára, Abrahámova žena, mu porodila syna a nazvala ho jménem Izák, jak (znělo) slovo, které mluvil anděl k jejímu muži Abrahámovi (slovosled). –

2. Hle, kráčela jsem po cestě a našla jsem starého proroka a dala jsem mu najíst, neboť měl hlad, a ukryla jsem ho u sebe (= se mnou) v domě a zachránila jsem jeho život (= duši) od smrti. – 3. Slyš slovo Boží, které promluvil proti

⁴ „Má hora svatosti“, tj. „moje svatá hora“; viz dodatek 5.

⁵ „hoden smrti“.

(על) tobě. Hle, udělal jsem tě králem nad Izraelem, ale ty ses nebál zapomenout na Hospodina a sloužil cizím bohům. – 4. A usiloval (= hledal) král vzít si tu ženu za manželku, ale ona mu řekla: „Můj pane, jsem provdaná (= jsem manželkou muže).“ A tázal se král (na) jméno jejího muže a ona mu (je) řekla. A vzal knihu a napsal (je) do ní a zavolal muže té ženy a řekl mu: „Nyní vezmi tuto knihu a dej ji soudci, kterého najdeš před palácem.“ A vzal ten muž tu knihu a dal (ji) soudci. A přečetl soudce králův rozkaz, který (byl) napsán v té knize, takto (= řka): „Pošli tohoto muže do pouště, a on tam zahyne.“ A uposlechl soudce slov (= hlasu [ל]) krále – jak mu přikázal, tak udělal. A bylo oznámeno králi, že (je) mrtev muž té ženy, a on si vzal tu ženu za manželku. A stalo se v té době, že prorok se ohlásil u (= zavolal na) krále a byl velmi rozhněván a řekl: „Ty, kterého si Hospodin vyvolil (doplň „tebe“) za spravedlivého soudce (= soudce spravedlnosti⁶) nad jeho lidem, tys zhřešil před ním, a on tě odsoudil k smrti (= rozsudkem smrti).“ – 5. Neřekl jsem ti, že je mojí manželkou, neboť jsem se bál, abys mne nezabil (impf.). – 6. Tys stvořil nebe a zemi a moře (pl.) a všechno, co je v nich. – 7. A přistoupili Rubenovi synové k Mojžíšovi a řekli mu: „Jestliže jsme našli milost v tvých očích, dej nám prosíme (נָ) tato města a budeme v nich bydlet.“ – 8. Pozvedl jsem svou ruku k Hospodinu, svému Bohu, a přísahal jsem, že nevezmu (= jestli vezmu⁷) nic (= věc) od tebe. – 9. A řekl kněz té ženě: „Hle, porodíš syna a nazveš ho jménem Samuel.“ – 10. K tobě, můj Bože, budu volat a ze svých nebes uslyšíš můj hlas.

74. NĚKTERÁ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

Je mnoho sloves, která mají v základu více než jednu zvláštní souhlásku (např. נָנַע „dotkl se“, které je jak 1. nún, tak 3. laryngály). Taková slovesa vyžadují dvojí úpravu. Zde uvedeme jen několik dvojnásobně slabých sloves:

(1)

Slovesa 1. nún a 3. laryngály.

a) Sloveso נָנַע. V imperfektu je nún asimilováno a laryngála má paṭaḥ. Alternativní tvar vázaného infinitivu má paṭaḥ před i pod laryngálou. Vysvětlení zvláštností kmene qal platí analogicky i pro pi'el a hif'il.

^{73.6} „Soudce spravedlnosti“, viz kap. 63.

^{73.7} V hebrejském myšlení mají slova „Přísahal jsem, jestliže vezmu“ význam podle vysvětl. 72.6.

	qal	hif'il	pi'el
pf.	נָנַע	הִנָּע (místo הִנָּע)	נִנָּע (místo נִנָּע)
impf.	נִנֵּע (místo יִנָּע)	יִנָּע (místo יִנָּע)	יִנָּע (místo יִנָּע)
rozk. způsob	נַע		
v. inf.	נָנַע a נָנַע (místo נָנַע)		
příčestí		נִנָּע (místo נִנָּע)	

b) Jiné příklady této skupiny sloves jsou slovesa:

qal		hif'il	
pf.	impf.		
dýchal	נָפַח	bude (m.) dýchat	יִפַּח
odcestoval	נָסַע	odcestuje (m.)	יִסַּע
sázel	נָטַע	bude (m.) sázet	יִטַּע
		přiměl k tažení	הִסִּיעַ

(2)

Slovesa 1. laryngály a 3. 'ālef.

a) Sloveso: חָבַא „skryl se“ v nif. a hitp., „skryl“ (přechodné) v hif.

	nif'al	hif'il	hitpa'el
perfektum	חָבַא	חִבִּיאַ	חִתְּבִיאַ
imperfektum	יִחָבֵא (místo יִחָבֵא)	יִחִבֵּא	יִחִתְּבֵא
příčestí	חָבֵא	atd.	atd.

b) Sloveso חָבַא „hřešil, chyboval, byl vinen“. V perfektu kmene nif'al má 1 s³gól (jako všechna slovesa 1. laryngály) a druhá slabika má qāmeṣ (jako i ostatní slovesa 3. 'ālef). To se týká i příčestí.

¹ Význam „způsobil dotek, zasáhl“.

² Význam „trestal ranami“.

qal			hif'íl
<i>perfektum</i>			
zhřešil	חָטָא	přivedl ke hříchu, svedl	הִחְטִיא
zhřešil jsi	חָטָאתָ	svedl jsi	הִחְטַאתָ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
zhřeší (sg. m.)	יִחְטֹא	svede (m.)	יִחְטִיא
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
hřešení (vázaný)	חָטֵא	svedení (vázaný)	הִחְטִיא
(s ל)	לְחָטֵא		

(3)

Sloveso 1. nún a 3. 'álef.

Sloveso נָשָׂא „zvedl, nesl“.

	qal	nif'al	hif'íl
<i>perfektum</i>	נָשָׂא	נִשְׂא (místo נָשָׂא)	הִנְשִׂיא (místo הִנְשִׂיא)
<i>imperfektum</i>	יִשָּׂא	יִנְשֵׂא	יִנְשִׂיא (místo יִנְשִׂיא)
<i>rozsk. způsob</i>	שָׂא	הִנְשֵׂא	הִשָּׂא
<i>vázaný inf.</i>	נָשָׂא a שָׂאת (místo שָׂאת)	הִנְשֵׂא	הִשָּׂא
s ל	לְשָׂאת		
<i>příčestí</i>	נָשָׂא	נָשָׂא	מִנְשִׂיא (místo מִנְשִׂיא)

V imperfektu se נ asimiluje jako u ינִשׂ. Druhá slabika obdrží qāmeć jako slovesa 3. 'álef (יִמְצֵא). Alternativní tvar vázaného infinitivu je místo teoretického שָׂאת – jež bychom očekávali z důvodu 1. nún – שָׂאת a s předponou ל vznikne tvar לְשָׂאת, neboť א se nevyslovuje a za něj se náhradně prodlouží samohláska předcházejícího písmene. Změny při časování ostatních kmenů mají stejný původ.

Pí'el, pu'al a hitpa'el mají ve *druhé* souhlásce základu silné dāgēš, takže jde o běžná slovesa 3. laryngály nebo 3. 'álef.

CVIČENÍ 33

Eden	עֵדֶן	marnost, lež	שָׁוְא	prchal	בָּרַח
znalost, poznání	דַּעַת	živý	חַי	Edom	אֶדוֹם

(1) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם, עֵפֶר מִן־הָאֲדָמָה, וַיִּפַּח בּוֹ רוּחַ חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: וַיִּטַּע יְהוָה גֵּן בְּעֵדֶן וַיִּתֵּן לָאָדָם לְעֹבְדָה וּלְשִׁמְרָה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, מִכָּל עֵצֵי־הַגֵּן אָכֹל תֹּאכַל, רַק מֵעֵץ־הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֵּן לֹא־תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגַּע בּוֹ, כִּי בְיוֹם עֹבְדָךָ אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת, מוֹת יִהְיֶה מִשְׁפָּטְךָ (2) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן, כֹּה תִבְרַךְ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, אָמַר אֱלֹהִים, יִבְרַכְךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ יֵשׂא יְהוָה אֶת־עַנְוֵי אֲלֵיךָ וְנָתַן לְךָ שְׁלוֹם (3) לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא (4) וַתֹּאמֶר אֲדֹנָי־יֹסֵף אֶל־כָּל־הָעַמְדִים לְפָנָיו, בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי הַזֶּה, וְאִין אִישׁ אֲתָנוּ בְּבֵית, וַיִּחְזַק בִּי, וְאִשָּׂא אֶת־קוֹלִי וְאִקְרָא: וַיְהִי כִשְׁמֹעוֹ אֶת־קוֹלִי וַיִּבְרַח מִפָּנָי וַיַּעֲזֹב אֶת־בְּגָדוֹ אֲתִי: וַיְהִי בְעָרֵב וַתִּגַּד לְאִישָׁה כְּדֹבְרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְצַף עַד־מְאֹד וַיִּתֵּן אֶת־יֹסֵף בְּבוֹר (5) כִּי יִדְבַר אֲלֵיךָ רַעַד לֵאמֹר שׁוֹא עֶבֶד אֶת־יְהוָה וְעַתָּה נִעְבְּדָה אֶת־אֱלֹהֵי־כְנָעַן, וְהִלַּכְתָּ וְהִגַּדְתָּ לְשַׁפְטֵי־עֵירֶךָ וְשַׁפְטוּ אֹתוֹ כַּכְּתוּב בַּתּוֹרָה הַזֹּאת (6) וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב בְּקוֹל־יְהוָה וַיִּקַּח אֶת־נַשְׂוֵי וְאֶת־כָּל־בְּנֵי בֵיתוֹ וַיִּסַּע אֶרְצָה כְּנָעַן (7) וַרְאֵת־אֱלֹהִים חֲכֵמָה וְדַעַת וְשׁוֹא עֲבוֹדַת עֵץ וְאֲבָן (8) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים

³ Hif. tohoto slovesa znamená „uchopil, zmocnil se“.

הָאֵלֶּה וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל דָּרֶךְ הַמִּדְבָּר הַיַּרְדֵּנָה: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
 מִלְּאֲכִים אֶל־מִלְךְ אֲדוֹם לֵאמֹר נַעֲבְרָה־נָא בְּאַרְצְךָ אֶל־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר נֹשְׁבֵעַ אֱלֹהֵינוּ לְאַבוֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ, וְהָיָה בְּתַת אֶתְּהָ יְהוָה
 בְּיָדְנוּ וְזָכַרְנוּ אֶת־הַחֶסֶד הַזֶּה וְכָרַתְנוּ אִתְּךָ בְּרִית־שָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר
 מִלְךְ־אֲדוֹם, לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצִי וְאִם לֹא תִשְׁמַע אֵלַי וַיִּצְאֵתִי
 לְנֹגְדֶךָ בְּיַד חֲזָקָה (9) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל־
 גּוֹי חָרָב וְלֹא תִהְיֶה עוֹד מִלְחָמָה וְלֹא יִשְׁפְּכוּ עוֹד דָּמִים, וַיָּשְׁבוּ
 כָּל־הָעַמִּים בְּשָׁלוֹם עַל־אֲדָמָתָם (10) שָׂא־נָא אֶת־עֵינֶיךָ מִן
 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׂם, כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לָךְ אֶתְּנָנָה
 (11) וַיְהִי בַּנֶּסֶע הָעַם וַיִּשְׂאוּ בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־אֶרְוֹן־הַבְּרִית
 (12) צָוָה מֹשֶׁה אֶת־הָעַם לֵאמֹר לֹא תִגְשׁוּ אֶל־הָהָר וְלֹא תִגְעוּ
 בוֹ, כִּי יְהוָה יֵרֵד עֲלָיו וְהָיָה הָהָר קִדְשׁ

1. A přistoupili synové Rubenovi k Mojžíšovi a mluvili k němu: „Hle, dobrá je tato země pro naše ovce, a proto (= nyní) jestliže jsme našli milost v tvých očích, dovol nám zasázat (koh.) stromy a dovol nám obdělávat zemi (= území) a budou tam bydlet naše ženy a naši synové, a (tak) přejdeme s našimi bratřími do té země, kterou přislíbil (= zapřisáhl) Hospodin našim otcům, že (ji) dá jejich potomstvu, a budeme za ně bojovat.“ A řekl Mojžíš: „Zeptám se Hospodina, jestli je to dobré v jeho očích.“ – 2. A stalo se po mnoha dnech, že jsme putovali (kons. wāw) v poušti k hoře Boží, abychom slyšeli (= slyšet) slova Hospodinova, a vy jste řekli: „Po všechny své dny budeme sloužit Hospodinu.“ – 3. A řekl prorok: „Všechna tvá slova jsou lež, neboť v nich není (slovesled) bázeň k Hospodinu (= bázeň Hospodinova) a znalost jeho zákona.“ – 4. A přikázal Jozue lidu takto: „Až uslyšíte (v. inf. s příp.) můj hlas volající »Je to bitva za Hospodina a za Jozue«, pak (kons. wāw) budete volat, také vy, tak.“ – 5. A všichni Davidovi bojovníci k němu přišli a přísahali mu: „Tobě jedinému budeme sloužit a nikdo (= žádný muž) se tě nedotkne.“ – 6. Uprchni do

⁴ נָנַע se obvykle pojí s předložkou בְּ.

Egypta (= egyptské země), neboť přísahal král, že ti vezme život (= duši), a budeš tam žít až do smrti tvého nepřítele, a (tak) zachráníš svůj život od smrti. – 7. A tu se stalo, když Jakub uslyšel slova svých synů, že hlasitě zvolal (= velkým hlasem): „Žije (= živý) můj syn Josef a poslal (vzkaz), aby mě vzali (= vzít) k němu do Egypta. Požehnan buď Hospodin, Bůh mých otců, který mi prokázal (= učinil) milost.“ – 8. Svůj hlas pozvednu k Hospodinu a ze všech mých úzkostí mě vysvobodí. – 9. A uviděl Mojžíš před sebou hada a prchal před ním (= od něho), ale Hospodin mu řekl: „Proč prcháš? Vezmi ho do své ruky.“ – 10. Dej mi moudrost a poznání, abych (לְמַעַן) vládl tvému lidu spravedlivě (= ve spravedlnosti).

75. SLOVESA 1. JÔD A WĀW

Jsou dva různé typy slabých sloves, která mají jako první kořenovou souhlásku v perfektu kmene qal jôd. První z nich představuje sloveso יָטַב „byl dobrý“, to je tzv. pravé sloveso 1. jôd. Druhý typ však zastupuje sloveso יָשַׁב „seděl, sídlil, usadil se, pobýval“, které, jak ukážeme, pochází z původního יָשַׁב a je to tedy tzv. sloveso 1. wāw. Rozlišení mezi těmito dvěma typy je patrné ve slovesných kmenech qal a hif'îl.

a) Hif'îl slovesa יָטַב je הִיטִיב „prokázal dobro“. Povšimněme si zde toho, že po הִ následuje v hif. původní י, které zůstalo zachováno, ač není vyslovováno.

b) Hif'îl slovesa יָשַׁב je הוֹשִׁיב „usadil, nechal pobývat“. Zde י zmizelo a nahradilo je ו, neboť původní tvar slovesa יָשַׁב byl וָשַׁב.

Už dříve (kap. 69.3) bylo zmíněno, že pravidelný tvar הִגִּדִיל kmene hif'îl pochází z dřívějšího הִגִּדִיל:

a) Hif'îl slovesa יָטַב byl původně הִיטִיב, z něhož se vytvořilo הִיטִיב. Stejně tak עֵינַי a בֵּיתַי se změnilo na עֵינַי a בֵּיתַי ve vázaném stavu (viz kap. 24 a 37).

b) Hif'îl slovesa 1. wāw וָשַׁב byl původně הוֹשִׁיב, z něhož se vyvinulo הוֹשִׁיב stejně, jako se původní מוֹתַת změnilo na מוֹתַת a posléze na מוֹתַת ve vázaném stavu (viz vysvětl. 50.1).

Nyní vedle sebe uvedeme oba typy těchto sloves, aby byly lépe patrné shody a odlišnosti:

(1)
Qal

sloveso 1. jôĎ		sloveso 1. wāw	
<i>perfektum</i>			
byl dobrý (bylo by pravidelné, ale neužívá se)	יָטַב	seděl (časování je pravidelné)	יָשַׁב
<i>imperfektum</i>			
bude dobrý	יִיטַב	bude (m.) sedět	יִשָּׁב
bude dobrá	תִּיטַב	bude (f.) sedět	תִּשָּׁב
budeš dobrý	תִּיטַב	budeš (m.) sedět	תִּשָּׁב
budeš dobrá	תִּיטַבִּי	budeš (f.) sedět	תִּשָּׁבִי
budu dobrý(-á)	אֵיטַב	budu (m. i f.) sedět	אֵשָׁב
budou dobří	יִיטְבוּ	budou (m.) sedět	יִשָּׁבוּ
budou dobré	תִּיטְבֶּנָה	budou (f.) sedět	תִּשָּׁבְנָה
budete dobří	תִּיטְבוּ	budete (m.) sedět	תִּשָּׁבוּ
budete dobré	תִּיטְבֶּנָה	budete (f.) sedět	תִּשָּׁבְנָה
budeme dobří(-é)	נִיטַב	budeme (m. i f.) sedět	נִשָּׁב
<i>kohortativ</i>			
ať jsem dobrý(-á)	אֵיטַבְהָ	ať sedím (m. i f.)	אֵשָׁבְהָ
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a byl dobrý	וַיִּטַּב	a seděl	וַיִּשָּׁב ¹
<i>rozk. způsob</i>			
		sed' (m.)	שָׁב (שָׁבָה)
		sed' (f.)	שָׁבִי
		sed'te (m.)	שָׁבוּ
		sed'te (f.)	שָׁבְנָה

¹ Ale וַיִּשָּׁב „a usedl jsem“ se v 1. os. sg. nekrátí, srov. upozornění v kap. 55.2.

<i>příčestí</i>			
dobrý	(יָטַב)	sedící (sg. m.) atd.	יָשֵׁב
<i>infinitiv</i>			
být dobrý (samostatný)	יָטֹב	sedět (samostatný)	יִשֹּׁב
dobro (vázaný)	(יָטַב)	sezení (vázaný) (ל)	שָׁבַת לְשָׁבַת
		(s příponou)	שָׁבְתִי

Sloveso 1. jôĎ si ponechává i v imperfektu první souhlásku základu (jako němou), takže se z יִיטַב (jde o stavové sloveso jako např. יִשָּׁב, viz pozn. v kap. 50) stane יִיטַב.

Sloveso 1. wāw ztrácí první souhlásku základu a imperfektum je יִשָּׁב a rozkazovací způsob יָטַב. Vázaný infinitiv שָׁבַת vznikl pozdějším přizpůsobením slovesnému typu 1. nûn. Konsekutivní wāw spojené s imperfektem posune přízvuk o slabiku dozadu, takže poslední slabika je nyní zavřená a nepřízvučná, čili *krátká*; z וַיִּשָּׁב se stane וַיִּשָּׁב.

Poznámka: Některá z těchto sloves se smísila a přebírají tak navzájem své zvláštnosti. Např. sloveso יָרַשׁ „dědil“ je původně sloveso 1. wāw, ale imperfektum kmene qal je יִרַשׁ, jako by šlo o sloveso 1. jôĎ. Podobně v příbuzných jazycích je יָרַע „věděl, (po)znal“ většinou sloveso 1. jôĎ, ale v hebrejštině má zvláštnosti sloves 1. wāw (viz kap. 78.1).

(2)

Hif'îl

Na kmeni hif'îl chceme nejprve ukázat rozdíl mezi pravými slovesy 1. jôĎ a původními slovesy 1. wāw:

sloveso 1. jôd		sloveso 1. wāw	
<i>perfektum</i>			
prokázal, dělal dobro	הִיטִיב	usadil, nechal pobývat	הוֹשִׁיב
prokázala dobro	הִיטְיָבָה	nechala pobývat	הוֹשִׁיבָה
prokázal jsi dobro	הִיטְבָּתָּךְ	nechal jsi pobývat	הוֹשִׁבְתָּךְ
prokázala jsi dobro	הִיטְבָּתְּךָ	nechala jsi pobývat	הוֹשִׁבְתְּךָ
prokázal(a) jsem dobro	הִיטְבֵּיתִי	nechal(a) jsem pobývat	הוֹשִׁבְתִּי
prokázali(-y) dobro	הִיטִיבוּ	nechali(-y) pobývat	הוֹשִׁיבוּ
prokázali jste dobro	הִיטְבַּתְּם	nechali jste pobývat	הוֹשִׁבַּתְּם
prokázaly jste dobro	הִיטְבַּתְּןָ	nechaly jste pobývat	הוֹשִׁבַּתְּןָ
prokázali(-y) jsme dobro	הִיטְבַּנּוּ	nechali(-y) jsme pobývat	הוֹשִׁבַּנוּ
<i>imperfektum</i>			
prokáže (m.) dobro	יִיטִיב	nechá (m.) pobývat	יוֹשִׁיב
prokáže (f.) dobro	תִּיטִיב	nechá (f.) pobývat	תוֹשִׁיב
prokážeš (m.) dobro	תִּיטִיב	necháš (m.) pobývat	תוֹשִׁיב
prokážeš (f.) dobro	תִּיטִיבִי	necháš (f.) pobývat	תוֹשִׁיבִי
prokážu (m. i f.) dobro	אִיטִיב	nechám (m. i f.) pobývat	אוֹשִׁיב
prokáží (m.) dobro	יִיטִיבוּ	nechají (m.) pobývat	יוֹשִׁיבוּ
prokáží (f.) dobro	תִּיטְבְּנָה	nechají (f.) pobývat	תוֹשִׁבְנָה
prokážete (m.) dobro	תִּיטִיבוּ	necháte (m.) pobývat	תוֹשִׁיבוּ
prokážete (f.) dobro	תִּיטְבְּנָה	necháte (f.) pobývat	תוֹשִׁבְנָה
prokážeme (m. i f.) dobro	נִיטִיב	necháme (m. i f.) pobývat	נוֹשִׁיב
<i>kohortativ</i>			
ať prokazují dobro (m. i f.)	אִיטְיָבָה	ať nechám pobývat (m. i f.)	אוֹשְׁיָבָה
<i>jusiv</i>			
ať prokazuje dobro (m.)	יִיטִב	ať nechá pobývat (m.)	יוֹשִׁב
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a prokázal dobro	וַיִּטִּיב	a nechal pobývat	וַיֹּשִׁיב

² Zde gramatiky uvádějí cereḥ místo pataḥ – vysvětlivka překladatele.

<i>rozk. způsob</i>			
prokaž (m.) dobro	הִיטֵב	nech (m.) pobývat	הוֹשִׁב
	(הִיטְיָבָה) ³		(הוֹשְׁיָבָה) ³
prokaž (f.) dobro	הִיטְיָבִי	nech (f.) pobývat	הוֹשְׁיָבִי
prokažte (m.) dobro	הִיטְיָבוּ	nechte (m.) pobývat	הוֹשְׁיָבוּ
prokažte (f.) dobro	הִיטְבְּנָה	nechte (f.) pobývat	הוֹשְׁבְנָה
<i>příčestí</i>			
prokazující dobro (sg. m.)	מְיִטִּיב	nechávací pobývat (sg. m.)	מוֹשִׁיב
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
prokazovat dobro (samostatný)	הִיטֵב	nechat pobývat (samostatný)	הוֹשִׁב
prokazování dobra (vázaný)	הִיטִיב	usazení (vázaný)	הוֹשִׁיב

Ve kmeni hif'íl zůstala původní první souhláska základu. הִיטִיב ukazuje na původní jôd a הוֹשִׁיב na původní wāw slovesa. Povšimněme si, že imperfektum má pro jusiv zkrácený tvar (יִיטֵב z יוֹשִׁיב, יִיטֵב z יִיטִיב). Konsekutivní wāw se přidává ke zkrácenému tvaru imperfekta, kdy se přízvuk většinou posune o jednu slabiku dozadu, čímž se samohláska poslední – nyní nepřízvučné a zavřené – slabiky zkrátí.

(3)

Další kmeny sloves 1. wāw

nif'al		hof'al	
<i>perfektum</i>			
byl obydlen	נֹשֵׁב	byl posazen	הוֹשִׁב
byla obydlena	נֹשְׁבָה	byla posazena	הוֹשְׁבָה
byl jsi obydlen	נֹשַׁבְתָּ	byl jsi posazen	הוֹשַׁבְתָּ
atd.		atd.	

³ Zdůrazněný rozk. způsob, kap. 48.2.

nif'al		hof'al	
<i>imperfektum</i>			
bude obydlen	יֹשֵׁב	bude posazen	יּוֹשֵׁב
bude obydlena	תּוֹשֵׁב	bude posazena	תּוֹשֵׁב
budu obydlen	אוֹשֵׁב	budu posazen	אוֹשֵׁב
atd.		atd.	
<i>rozsk. způsob</i>			
buď obydlen	הוֹשֵׁב		
atd.			
<i>přičestí</i>			
obydlen, obydlený	נוֹשֵׁב	posazen, posazený	מוֹשֵׁב
obydlená	נוֹשֵׁבָה	atd.	
atd.			
<i>infinitiv</i>			
být obydlen (samostatný)	הוֹשֵׁב	nedoložen	
obydlení (vázaný)	הוֹשֵׁב	posazení (vázaný)	הוֹשֵׁב

Nif'al: Protože perfektum נִשְׁמַר tohoto kmene bylo původně נִשְׁמַר (viz kap. 69.2), bylo od původního נִשְׁבּ utvořeno pf. nif. נִיֹּשֵׁב, z něhož vzniklo נֹשֵׁב. Původní počáteční ׀ se objeví v imperfektu kmene nif'al jako plná souhláska, a proto je tato část časování sloves 1. wāw pravidelná.

Hof'al: Vzpomeňme, že hof'al sloves 1. nûn má místo qāmeç ḥaṭuť samohlásku qibbûc (viz kap. 67.4). Hof'al sloves 1. wāw se chová stejně, jenže z jeho hypotetického tvaru הוֹשֵׁב se stane הוֹשֵׁב, kdy wāw je němou souhláskou a „odpočívá“.

Poznámka: Zvláštním typem shora uvedených sloves jsou slovesa, jejichž druhou souhláskou základu je sykavka. Takové sloveso se chová jako sloveso 1. nûn:

lil, vylil, odlil	pf. qal	יָצַק	impf. qal	יִצַק
hořel	pf. qal	יָצַת	impf. qal	יִצַת
zapálil	pf. hif.	הִצִּית	impf. hif.	יִצִּית

CVIČENÍ 34

služka, služebná	אָמָה	sestra	אָחוֹת	pl. (neprav.)	אָחֵיוֹת
tři (m.)	שְׁלֹשָׁה	sestra (s příponou)	אָחוֹתִי	pl. (s příp.)	אָחוֹתַי
tři (f.)	שְׁלוֹשׁ	sestoupil	יָרַד	impf.	יִרַד
dveře	דְּלָת	přiměl k sestupu, spustil	יָרַד	hif'il	הוֹרִיד
zeď, městské hradby	חוֹמָה	vyšel	יָצָא	impf.	יִצָא
		přiměl k vyjití, vyvedl	יָצָא	hif'il	הוֹצִיא

(1) צָנָה יְהוָה אֶת־אֲבָרְהָם לֵאמֹר צֵא מֵאֶרֶץ וּמִבֵּית־אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וַיִּקַּח אֲבָרְהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו וַיֵּצְאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּשְׁבוּ שָׁם: וַיְהִי רָעַב בְּאָרֶץ וַיֹּאמֶר אֲבָרְהָם אֶל־שָׂרָה נְרָדָה־נָא מִצְרַיִמָה, וַיִּרְדּוּ שָׂמָּה (2) עָשָׂה יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וַתֵּלֶד שָׂרָה בֶן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק: וַיִּגְדַּל הַנֶּעַר וַיְהִי אֱלֹהִים אֹתוֹ: וַתֹּאמֶר שָׂרָה אֶל־אֲבָרְהָם אִישָׁה, לֹא יִירַשׁ בְּנֵי־הָאָמָה הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עַם־יִצְחָק (3) וַיְהִי כִשְׁמֹעַ יִשְׁבִּי־הָעִיר כִּי בָאוּ שְׁנֵי־אֲנָשִׁים אֶל־בֵּית־לוֹט וַיִּתְקַבְּצוּ לִפְנֵי־בֵיתוֹ וַיִּקְרָאוּ אֵלָיו לֵאמֹר אֵיךְ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ הֲלִילָה הוֹצִיאָה אֹתָם אֵלֵינוּ: וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם לוֹט וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אֵל־נָא תִשְׁפְּכוּ דָמוֹם: וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו וַיִּגְשׁוּ לְשִׁבּוֹר אֶת־הַדָּלֶת

⁴ Je zajímavé, že číslovky od 3 do 10 ve spojení s maskulinem končí na הָ ׀ (viz kap. 83.1.b).

⁵ Doslova „dvojice“, tj. „dva“ (viz kap. 83.1b).

⁶ Delší tvar rozsk. způsobu.

וַיִּגַף אֹתָם יְהוָה וְלֹא רָאוּ וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־הַדָּלֶת וְלֹא מָצְאוּ:
 וַיֹּאמְרוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־לוֹט, צֵא מִן הָעִיר אֲתָה וְכָל־בְּנֵי בֵיתְךָ
 כִּי מִשְׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם: וַיִּשְׁמַע לוֹט בְּקוֹלָם וַיֵּצֵא הוּא
 וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁתֵּי־בָנוֹתָיו וַיִּמְלְטוּ לְנַפְשָׁם הָהָרָה: וַתֵּרֶד אִשְׁאֵלֵהִים
 מִשְׁמָיִם וַתֹּאכַל אֶת־הָעִיר וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהּ (4) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
 אֶל־אָחִיו, הוֹרִידוּ אֵלַי אֶת־אֲחֵיכֶם הַקָּטָן וַיִּדְעֹתִי כִּי אָמַת
 דִּבַּרְתֶּם: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַם אֶת־דְּבַר־יוֹסֵף וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
 אֶל־רֵעֵהוּ, חָטֹא חָטֵאנוּ לִיהוָה בְּדַבַּר־אֲחֵינוּ, לָכֵן בָּאָה עָלֵינוּ
 הַצָּרָה הַזֹּאת: וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לַעֲמֹד בְּפָנֵי־אָחִיו וַיֵּצֵא (5) וַיֵּרֶד
 בְּאֲזִנֵי־פָרְעָה לֵאמֹר הִנֵּה אֲבִי־יוֹסֵף וְאָחִיו וְנָשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם בָּאִים
 מִצְרָיִמָה: וַיִּקְרָא פָרְעָה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִנֵּה אֶרֶץ
 מִצְרָיִם לְפָנֶיךָ הִיא, הוֹשֵׁב אֶת־בְּנֵי בֵית־אָבִיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב
 בְּעֵינֶיךָ, וְהֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּם (6) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד יַעֲקֹב
 מִצְרָיִמָה וַיֵּשֶׁב שָׁם וַיְהִי לְגוֹי גָּדוֹל חָזָק וָרֹב: וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי
 הַמִּצְרָיִם וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה בְּתוֹכֵנוּ עִם גָּדוֹל וְחָזָק וְהָיָה כִּי תִהְיֶה
 מִלְחָמָה וְנִלְחַם גַּם הוּא בָּנוּ: וַיַּעֲבִידוּהוּ וַיִּתְּנוּ עָלָיו עֲבוּדָה
 וַיֵּצֵק יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה מֵעֲבוּדָתוֹ (7) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תֹּוֹצֵא
 הָאָרֶץ עֲצִי־פָרִי אֲשֶׁר זָרַעְתָּ בָּם, וַיְהִי־כֵן (8) וַיִּשְׁכַּב שָׁם יַעֲקֹב
 בְּלֵילָה הַהוּא וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה יְהוָה מְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר אֲנֹכִי
 אֱלֹהֵי־אֲבֹרָהֶם וְאֵלֵהֵי־צַחֲקֵךָ אָבִיךָ וְהֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ, כִּי מֵצֵאתְךָ
 חֵן בְּעֵינַי (9) כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל־אֲבִיךָ וְנִתְּנָם יְהוָה בְּיָדְךָ

⁷ V. st. od שְׁתֵּים dosl. „dvojice“ (viz kap. 83.1b).

⁸ Jusiv – zkrácený tvar.

⁹ Samostatný inf. před určitým slovesným tvarem vyjadřuje zdůraznění.

וְהָיוּ לָכֶם לַעֲבָדִים: וְכִי תִשָּׂא אַחַת מִבְּנוֹתֵיהֶם חֵן לְפָנֶיךָ
 וְלָקַחְתָּ אֹתָהּ לְךָ לְאִשָּׁה וַיִּשְׁבָּה בְּבֵיתְךָ וְהָיָה אַחֲרַי יָמִים רַבִּים
 וְלֹא תִמָּצֵא עוֹד חֵן בְּעֵינֶיךָ, לֹא תִמְכַּר אֹתָהּ לְאִמָּה כִּי שָׁלַח
 תְּשַׁלַּח אֹתָהּ כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה (10) שָׁמְעוּ הַמְּרַגְלִים בְּקוֹל הָאִשָּׁה
 וַיִּשְׁבּוּ אֹתָהּ בְּבֵית וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם: וַיְהִי בַבֶּקֶר, וְאִין אִישׁ בְּעִיר,
 וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־הָאֲנָשִׁים וַתֹּרֶד אֹתָם מֵעַל־הַחוֹמָה, וַיִּמְלְטוּ
 לְנַפְשָׁם הָהָרָה וַיְהִיו שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים עַד־אֲשֶׁר שָׁבוּ הַרְדָּפִים
 הָעִירָה (11) עֲבָדִים הָיוּ אֲבוֹתֵנוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרָיִם וַיִּוצִיֵּאם יְהוָה
 אֶל־הֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְאִתּוֹת גְּדוֹלוֹת (12) בָּא הַנְּבִיא
 לְפָנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי הִמְלִיכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
 עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ, וְאֹתָהּ אֲמַרְתָּ כִּי שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאֲךָ
 אַחֲרַיִךְ (13) וַתְּדַבֵּר הָאִשָּׁה הַחֲכָמָה מֵעַל הַחוֹמָה לֵאמֹר תִּמָּצֵא־נָא
 אֲמַתְךָ חֵן בְּעֵינֵי־אֲדוֹנָי וְהִנִּידָה לָנוּ אֶת־מִי אֲתָה מִבְּקִשׁ וְהוֹרְדָנוּ
 אִתּוֹ אֵלָיִךְ, וְלָמָּה נָפַל אֲנַחְנוּ בְּחָרָב: וַיִּיטְבוּ דְבָרָהּ בְּעֵינָיו מְאֹד
 וַיֹּאמֶר אֵלָיִךְ, בְּרוּכָה אַתְּ לִיהוָה אֲשֶׁר נָתַן חָכְמָה בְּלִבְךָ, כִּי
 הִצַּלְתָּ אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעִיר מִמּוֹת (14) וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
 מַלְאָכִים אֶל־הַנְּבִיא לֵאמֹר כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ, רֵד אֵלָי: וַיֹּאמֶר
 אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא לֹא אֲרַד, וְאִם אִישׁ־אֱלֹהִים אֲנֹכִי תֵרֶד
 אִשׁ־אֱלֹהִים מִשְׁמָיִם וְאָכְלָה אֶתְכֶם: וַיְהִי כַּדְּבַר הַנְּבִיא
 אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּרֶד אִשׁ מִשְׁמָיִם וַתֹּאכַל אֹתָם

1. A vrátili se synové Jakobovi ke svému otci a řekli mu Josefova slova, která jim přikázal: „Toto řekl tvůj syn Josef: »Sestup ke mně do Egypta, ty i celý tvůj rod (= dům), a já tě ubytuji u sebe (= dám ti bydlet se mnou), neboť

¹⁰ 3. os. sg. f.

¹¹ Idiomatically „nesl milost“ znamená „měl milost“, „byl milý“.

hlad je velmi zlý (= těžký) v zemi Kanaán.« A tu se stalo, když slyšel Jakub tato slova, že (kons. wāw) hlasitě zvolal: „Můj syn Josef ještě žije (= živý)! Požehnaný buď Hospodin, který prokázal (= udělal) laskavost svému služebníku.“ A sestoupil Jakub do Egypta, on i celý jeho rod, a bydleli tam. – 2. A přistoupila Sára ke svému muži Abrahámovi a řekla mu: „Hle, (už) jsem stará (pf.) a Hospodin mi nedal syna, poslechni mě tedy (= a nyní naslouchej [ל] mému hlasu) v tom, co (= jak všechno) ti řeknu, a vezmi si mou služebnou za manželku.“ A líbila se mu (= byla dobrá v jeho očích) slova Sary a vzal si její služebnou za manželku. A stalo se po mnoha dnech, že (kons. wāw) mu služebná porodila syna. – 3. A uslyšel Mojžíš, že faraó usiluje o jeho život, a uprchl před ním a odešel do pouště, a (tak) unikl z moci faraóna. – 4. A vrátil se Abrahámu služebník a dívka byla s ním a líbila se Izákovi a zamiloval si ji (= nesla milost před ním) a stala se jeho ženou (= stala se mu za manželku). – 5. A stalo se, když Juda uslyšel, že manželka jeho syna (se)šla na scestí (= na zlou cestu), že (kons. wāw) se velmi rozhněval a řekl svým služebníkům: „Přiveďte ji, ať je upálena.“ A přivedli ji a stanula před ním a řekla: „Muži, kterému (patří) tyto (věci), jsem porodila syna.“ – 6. A uviděli ho Josefovi bratři a řekli si navzájem: „Hle, snílek (= snící sny) přichází.“ A vzali ho a strhli z (על) něho šaty a spustili ho do jámy a usedli k jídlu. – 7. Toto mi pravil Hospodin: „Jdi a mluv k tomuto lidu, a řekneš jim: „Vaši otcové chodili za jinými bohy a zapomněli na Hospodina, který je vyvedl z Egypta (= egyptské země) mocnou rukou a který jim dal bydlet v zemi jejich nepřátel, které před nimi zničil.“ – 8. A mluvil Mojžíš k synům Izraele: „Nebojte se (impf.) pohanských národů, proti nimž (= co ... proti; kap. 61) budete bojovat, neboť Hospodin je uprostřed nás (= v našem středu) a spustí na ně ohnivé kamení z nebe a zcela je vyhladí (s. inf. s určitým slovesem) z povrchu (= tváře) země.“ – 9. Jestliže ti bude prodán tvůj bratr za otroka, bude ti sloužit, bude s tebou žít v tvém domě a ty s ním budeš (jednat) opravdu dobře (hif. od יטב) a budeš mít na paměti, že já jsem Hospodin, tvůj Bůh. – 10. A přikázal mu Šalomoun: „Žij ve svém domě a nevycházej (záporka אל) z města, neboť v den, kdy překročíš¹² (v. inf. s příponou) můj příkaz, tvá krev padne (= bude) na tvou hlavu.“ A (jeden) jeho služebník uprchl od něho do země Edom, a on vzal své muže a pronásledoval ho a našel ho. A uslyšel král, že jeho nepřítel překročil jeho příkaz a odešel z města, a poslal k němu (se vzkazem): „Protože jsi překročil mé slovo a vyšeš z Jeruzaléma, hle, smrt bude tvým rozsudkem.“

¹² Sloveso עבר.

76. SLOVESA 2. WĀW A JÔD

Nyní přicházíme ke slovesům, jejichž prostřední souhláskou základu je wāw nebo jôd, které se nevyslovují. Původní tvar slovesa „povstal“ byl קָמַן, ale v perfektu kmene qal bylo קָמַן tak slabé, že ztratilo nejen povahu souhlásky, nýbrž úplně zmizelo, takže výsledný tvar je קָמַן. Protože normální imperfektum kmene qal קָמַן pochází od původního קָמַן, byl raný tvar našeho slovesa קָמַן, z něhož vzniklo קָמַן. Ze souhláskového wāw se stala samohláska šûreq (viz kap. 11.3)¹. Podobně perfektum kmene qal slovesa „umístil, položil, kladl“ bylo původně קָמַן, ale pak střední jôd vypadlo, takže vzniklo קָמַן. V imperfektu byla samohláska druhé slabiky třídy „i“ (srov. impf. od קָמַן, kap. 68.1) místo třídy „u“, tedy קָמַן, z čehož posléze vzniklo קָמַן.

(1)
Qal

sloveso 2. wāw		sloveso 2. jôd	
<i>perfektum</i>			
vstal	קָמַן	položil	שָׁמַן
vstala	קָמְנָה	položila	שָׁמְנָה
vstal jsi	קָמַנְתָּ	položil jsi	שָׁמַנְתָּ
vstala jsi	קָמַנְתְּ	položila jsi	שָׁמַנְתְּ
vstal(a) jsem	קָמַנְתִּי	položil(a) jsem	שָׁמַנְתִּי
vstali(-y)	קָמְנוּ	položili(-y)	שָׁמְנוּ
vstali jste	קָמַנְתֶּם	položili jste	שָׁמַנְתֶּם
vstaly jste	קָמַנְתֶּן	položily jste	שָׁמַנְתֶּן
vstali(-y) jsme	קָמַנְנוּ	položili(-y) jsme	שָׁמַנְנוּ

¹ Jsou dvě další podskupiny sloves 2. wāw, totiž בּוֹשַׁל a בּוֹשַׁל, které odpovídají stavovým slovesům (kap. 50). Pro jednoduchost budou probrány zvlášť v následující kapitole.

sloveso 2. wāw		sloveso 2. jōd	
<i>imperfektum</i>			
vstane (m.)	יָקוּם	položí (sg. m.)	יָשִׁים
vstane (f.)	תָּקוּם	položí (sg. f.)	תָּשִׁים
vstaneš (m.)	תָּקוּם	položíš (m.)	תָּשִׁים
vstaneš (f.)	תִּקְוָמִי	položíš (f.)	תִּשְׁימִי
vstanu (m. i f.)	אָקוּם	položím (m. i f.)	אָשִׁים
vstanou (m.)	יִקְוּמוּ	položí (m.)	יִשְׁימוּ
vstanou (f.)	תִּקְוְיִנָּה	položí (f.)	תִּשְׁיִנָּה
vstanete (m.)	תִּקְוּמוּ	položíte (m.)	תִּשְׁימוּ
vstanete (f.)	תִּקְוְיִנָּה	položíte (f.)	תִּשְׁיִנָּה
vstaneme (m. i f.)	נִקְוִים	položíme (m. i f.)	נִשְׁיִים
<i>kohortativ</i>			
ať vstanu (m. i f.)	אָקוּמָה	ať položím (m. i f.)	אָשִׁימָה
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať vstane (m.)	יָקֹם	ať položí (m.)	יָשִׁם
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a vstal	(wajjāqom) וַיִּקְוֶם ²	a položil	וַיִּשְׁיֵם ³
<i>rozk. způsob</i>			
vstaň (m.)	קוּם (קְוִמָה) ⁴	polož (m.)	שִׁים (שְׁימָה) ⁴
vstaň (f.)	קְוִמִי	polož (f.)	שְׁימִי
vstaňte (m.)	קוּמוּ	položte (m.)	שִׁימוּ
vstaňte (f.)	קְוִינָה	položte (f.)	(שְׁיִינָה)

² Ale וַאֲקוּם „a vstal jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

³ Ale וַאֲשִׁים „a položil jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

⁴ Delší tvar rozk. způsobu.

<i>příčestí</i>			
vstávající (sg. m.)	קָם	pokládající (sg. m.)	שָׁם
vstávající (sg. f.)	קָמָה	pokládající (sg. f.)	שָׁמָה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
vstát (samostatný)	קוּם	položít (samostatný)	שׁוּם
vstání (vázaný)	קוּם	položení (vázaný)	שִׁים
(s ל)	לְקוּם	(s ל)	לְשִׁים

a) Slovesa 2. wāw a 2. jōd se od sebe v perfektu kmene qal neliší, ale v imperfektu, rozk. způsobu a vázaném infinitivu se znovu objeví prostřední souhláska základu, a to jako samohláska: יָקוּם, יָשִׁים atd. Imperfektum (יָקוּם a יָשִׁים) má v jusivu zkrácenou podobu (יָקֹם a יָשִׁם). Přistoupí-li k tomuto tvaru konsekutivní wāw, posune se přízvuk o jednu slabiku zpět, takže koncová slabika se stane zavřenou a nepřízvučnou, a proto musí být krátká. Dbejme tedy pečlivě na to, že יָקָם se čte wajjāqom (samohláska poslední slabiky je qāmecc ḥāṭûf).

b) 3. os. sg. f. pf. od קָם a שָׁם je קָמָה a שָׁמָה – je zde přízvuk mil'êl. Příčestí sg. f. je קָמָה a שָׁמָה s přízvukem milra'.

(2)

Nif'al

Pravidelné perfektum je נִשְׁמַר a pochází ze staršího tvaru נִשְׁמַר (viz kap. 69.2). Perfektum kmene nif'al od קוּם tedy bylo נִקְוִים a z toho vznikl nynější tvar נִקְוִים. Pravidelné imperfektum יִשְׁמַר pochází ze staršího יִנְשַׁמַּר a pozdějšího יִשְׁמַר, takže od קוּם to bylo יִנְקוּם, které se změnilo na יִקְוִים a nakonec na יָקוּם.

Upozornění: Protože קָם je sloveso nepřechodné a nemá v kmeni nif'al ani pasivní či zvrtný význam, použijeme jako vzoru slovesa כּוּן, jež v tomto kmeni znamená „byl jistý, neochvějný, pevně stál“:

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl jistý	נָכוֹן	bude jistý	יִכּוֹן
byla jistá	נָכוֹנָה	bude jistá	תִּכּוֹן
byl jsi jistý	נִכְוַנְתָּ	budeš jistý	תִּכּוֹן
byla jsi jistá	נִכְוַנְתִּי	budeš jistá	תִּכּוֹנִי
byl(a) jsem jistý(-á)	נִכְוַנְתִּי	budu jistý(-á)	אֶכּוֹן
byli(-y) jistí(-é)	נִכְוַנוּ	budou jistí	יִכּוֹנוּ
byli jste jistí	נִכְוַנְתֶּם	budou jisté (nedoloženo)	
byly jste jisté	נִכְוַנְתֶּן	budete jistí	תִּכּוֹנוּ
byli(-y) jsme jistí(-é)	נִכְוַנוּ	budete jisté (nedoloženo)	
		budeme jistí	נִכּוֹן
<i>rozk. způsob</i>		<i>příčestí</i>	
bud jistý	הִכּוֹן	jistý	נָכוֹן
bud jistá	הִכּוֹנִי	jistá	נָכוֹנָה
budte jistí	הִכּוֹנוּ	atd.	
budte jisté (nedoloženo)		<i>infinitiv</i>	
		být jistý (samostatný)	נָכוֹן
		jistota (vázaný)	הִכּוֹן

Upozornění: Dobře rozlišujeme mezi 3. os. sg. f. pf. נָכוֹנָה s přízvukem mil'él a příčestím sg. f. נִכְוַנְתִּי s přízvukem milra'. Souvislost také určí, zda הִכּוֹן je rozk. způsob nebo infinitiv.

(3)

Hif'íl a hof'al

Perfektum kmene hif'íl je הִקִּים „učinil, aby někdo vstal“, tj. „zvedl, postavil, vztyčil“. Hof'al je הִקְמָה. Když jsme pochopili předchozí tvary s ו, snadno již poznáme, jak vznikl dnešní tvar הִקִּים z původního הִקְיִים, a jak se z הִקְמָה stalo הִקִּים.

⁵ Všimněme si samohlásky ו místo ו v 2. os. pl.

hif'íl		hof'al	
<i>perfektum</i>			
zvedl	הִקִּים	byl zvednut	הוּקַם
zvedla	הִקְיָה	byla zvednuta	הוּקְמָה
zvedl jsi	הִקְיַמְתָּ	byl jsi zvednut	הוּקְמַתָּ
zvedla jsi	הִקְיַמְתִּי	byla jsi zvednuta	הוּקְמַתִּי
zvedl(a) jsem	הִקְיַמְתִּי	byl(a) jsem zvednut(a)	הוּקְמַתִּי
zvedli(-y)	הִקְיָמוּ	byli(-y) zvednuti(-y)	הוּקְמוּ
zvedli jste	הִקְיַמְתֶּם	byli jste zvednuti	הוּקְמַתֶּם
zvedly jste	הִקְיַמְתֶּן	byly jste zvednuty	הוּקְמַתֶּן
zvedli(-y) jsme	הִקְיָמוּ	byli(-y) jsme zvednuti(-y)	הוּקְמוּ
<i>imperfektum</i>			
zvedne (m.)	יִקִּים	bude zvednut	יִוּקַם
zvedne (f.)	תִּקִּים	bude zvednuta	תִּוּקַם
zvedneš (m.)	תִּקִּים	budeš zvednut	תִּוּקַם
zvedneš (f.)	תִּקְיָמִי	budeš zvednuta	תִּוּקְמִי
zvednu (m. i f.)	אֶקִּים	budu zvednut(a)	אֶוּקַם
zvednou (m.)	יִקְיָמוּ	budou zvednuti	יִוּקְמוּ
zvednou (f.)	תִּקְיָמְנָה nebo תִּקְמָנָה	budou zvednuty	תִּוּקְמָנָה
zvednete (m.)	תִּקְיָמוּ	budete zvednuti	תִּוּקְמוּ
zvednete (f.)	תִּקְמָנָה	budete zvednuty	תִּוּקְמָנָה
zvedneme (m. i f.)	נִקִּים	budeme zvednuti(-y)	נִוּקַם
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať zvedne (m.)	יִקֵּם		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a on zvedl	וַיִּקֵּם ⁶		

⁶ Ale וַיִּקֵּם „a zvedl jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

rozk. způsob			
zvedni (m.)	הָקַם		
	(הִקְיָמָה) ⁷		
zvedni (f.)	הִקְיָמִי		
zvedněte (m.)	הִקְיָמוּ		
zvedněte (f.)	הִקְיָמוּנָה		
příčestí			
zvedající (sg. m.)	מִקְיָם	zvednut(ý)	מוֹקָם
zvedající (sg. f.)	מִקְיָמָה	zvednuta(-á)	מוֹקָמָה
atd.		atd.	
infinitiv			
zvednout (samostatný)	הִקְמֵ	být zvednut (samostatný)	הוֹקָם
zvednutí (vázaný)	הִקְמָה		

Imperfektum kmene hif'íl **הִקְיָם** má zkrácený tvar **הִקְמָה**. Přidá-li se k tomuto tvaru konsekutivní wāw, posune se přízvuk dozadu a poslední slabika je tudíž zavřená a nepřízvučná, musí tedy být zkrácena, vznikne **הִקְמָה**.

(4)

Kmeny intenzivní a reflexivní

S výjimkou několika málo případů v mladších knihách Bible se u sloves 2. wāw pi'el, pu'al a hitpa'el nevyskytuje. Pravidelné intenzivní a reflexivní kmeny se vyjadřují zdvojením střední souhlásky základu (a pokud to nelze, prodloužením předchozí samohlásky). Protože však střední **ל** bývá tak slabé, že se mnohdy nestává ani samohláskou a úplně chybí (jinými slovy, protože toto střední **ל** základu nemá povahu souhlásky), nemůže být zdvojeno. Existují však intenzivní a reflexivní tvary, které se vyjadřují opakováním *třetí* souhlásky základu, takže vznikají následující tvary. (Jsou nazvány podle dohody v kap. 66

⁷ Delší tvar rozk. způsobu.

s uvážením názvosloví kap. 51 s tím rozdílem, že místo středního **ע** je zde **ל**, které se opakuje⁸ – poznámka překladatele.)

קוֹמֵם je tvar intenzivní aktivní, zvaný **פּוֹלֵל** (*pólél*).

קוֹמֵם je tvar intenzivní pasivní, zvaný **פּוֹלָל** (*pólal*).

הִתְקוֹמֵם je tvar reflexivní (zvrtný), zvaný **הִתְפּוֹלֵל** (*hitpólél*).

Tyto odvozené tvary přijímají normální předpony a přípony.

Poznámka: Je třeba, abychom pochopili, že slovesa 2. wāw jsou pouze ta, *kdy* **ל** je *němé*, a mizí nebo „odpočívá“ v předchozí samohlásce. Sloveso typu **נָוַע** „zahynul, skončil“, jehož střední souhlásky je sice wāw, ale takové, že neztrácí svou souhláskovou povahu, tj. při časování ani „neodpočívá“ ani nemizí (např. **יָנַע** „zhyne“), nelze považovat nejen za sloveso 2. wāw, ale ani za slabé.

CVIČENÍ 35

Eliáš	אֱלִיָּהוּ	byl vysoký	רוּם	qal	רָם
bohatství, majetek	רְכוּשׁ	zvedl	רוּם	hif'íl	הָרִים
čtyři (m.)	אַרְבָּעָה	vracel se	שׁוּב	qal	שָׁב
čtyři (f.)	אַרְבַּעַת	obrátil, vrátil, vzal zpět	שׁוּב	hif'íl	הִשִּׁיב
		prchl	נוּס	qal	נָס

(1) וַיֵּצְאוּ הַמְּרַגְלִים אֲרָצָה כְּנָעַן וַיְהִיו שָׁם יָמִים רַבִּים: וַיָּשׁוּבוּ אֶל-הַמַּחֲנֶה וַיְדַבְּרוּ אֶל-הָעָם לֵאמֹר הִנֵּה עָרֵי-כְנָעַן חֲזָקוֹת מְאֹד הֲנָה וְחִזְמוֹתֵיהֶן עַד-הַשָּׁמַיִם: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ, לָמָּה יֵצְאוּנוּ מִמִּצְרָיִם לָנֶפֶל בְּחָרֵב לִפְנֵי-אֵיבֹנֵינוּ, כִּי מִי יִלְחַם לָנוּ בְּיִשְׂבֵי-כְנָעַן וְעַתָּה נִשְׁיָמָה לָנוּ רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרַיִמָּה: וַיְהִי כַדְבָּרָם כַּדְבָּרֵים הָאֵלֶּה וַיֵּרֶד כְּבוֹד-יְהוָה בַּמַּחֲנֶה וַיִּפֹּל מִזֶּשֶׁה

⁸ Vysvětlivka překladatele: Samo sloveso **פָּלַל** ať už ve významu „prosil, modlil se“ (hitp.), nebo ve významu „rozhodl“ (pi.) tvoří tvary pravidelně (kap. 51 až 60).

⁹ Viz vysvětl. 75.4.

על־פָּנָיו אֲרָצָה (2) רָאָה אֱלֹהֵיו אֶת־הָאִשָּׁה עֹמֶדֶת לְפָנָיו וַיִּשְׂאֵל
 אֹתָהּ לֵאמֹר מַה־תִּבְקָשִׁי, הַגִּידִי־נָא לִי: וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה,
 הִשְׂאֵלֶתִי בֶן־מֵאֵת אֲדֹנָי כִּי הִנָּנוּ מֵת: וַיְהִי כִשְׂמֹעַ אֱלֹהֵיו
 אֶת־דְּבָרֶיהָ וַיִּקָּם וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתָהּ: וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד הַמֵּת, פָּנָיו
 עַל־פָּנָיו וַיִּגְדֹּו עַל־יָדָיו, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר הֲשִׁב נָא
 אֶת־נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶל־תְּפִלַּת־אֱלֹהֵיו, וַתָּשָׁב אֵלָיו
 רוּחַ הַיֶּלֶד וַיִּפְקַח אֶת־עֵינָיו: וַיִּקְרָא אֱלֹהֵיו אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר
 אֵלֶיךָ, הִנֵּה חַי בְּנֶךְךָ: וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה עֲתָה יָדַעְתִּי כִּי
 נְבִיא־אֱלֹהִים אַתָּה וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנָהּ וַתֵּצֵא (3) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה וַיִּלְחַמוּ אַרְבָּעָה מַלְכִים בְּמֶלֶךְ סָדָם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר
 וַיִּקְחוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם, וְגַם אֶת־לוֹט בֶּן־אֲחִי־אַבְרָהָם
 לָקְחוּ אֹתָם וַיֵּצְאוּ לָשׁוּב אֶל־עָרֵיהֶם: וַיִּמְלֹט אֶחָד מֵעַבְדֵי־לוֹט
 וַיִּבְרַח אֶל־אַבְרָהָם וַיִּגַּד לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר רָאָה: וַיִּקָּם אַבְרָהָם
 וַיִּקַּח אֶת־אֲנָשָׁיו אֹתוֹ וַיְרִדְהָם אַחֲרֵי־הַמְּלָכִים וַיִּמְצְאוּ שְׁכָבִים
 בַּמַּחֲנֶה וַיִּפֹּל עֲלֵיהֶם וַיִּירָאוּ מִפָּנָיו וַיִּנְוֹסוּ הַמַּדְבְּרָה: וַיָּשָׁב
 אַבְרָהָם אֶת־יִשְׁבִּי־סָדָם וְאֶת־רְכוּשָׁם, וְגַם אֶת־לוֹט בֶּן־אֲחִיו
 וְאֶת־רְכוּשׁוֹ הַשִּׁיב: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ סָדָם תֵּן לִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ
 וְאֶת־הָרְכוּשׁ קַח לָךְ: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם נִשְׁבַּעְתִּי בַיהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ, וְלֹא תֹאמֶר
 הִנֵּה רְכוּש־אַבְרָהָם לִי הוּא: רַק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִלְכּוּ אִתִּי הִמָּה
 יִקְחוּ כְּטוֹב בְּעֵינֵיהֶם: וַיֵּצֵא פֶה־הָעִיר וַיִּבְרָךְ אֶת־אַבְרָהָם

¹⁰ „od“ (ן a „s“; kap. 45).

¹¹ sg. hromadného podst. jména.

¹² Viz zvláštní vysvětlivku 72.6 týkající se přísahy.

¹³ „ze všeho“, tj. „z čehokoli“.

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָהָם לְאֱלֹהִים וּבְרוּךְ אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר נָתַן
 אֶת־אֵיבֶיךָ בְּיָדְךָ (4) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לָּמָּה תִצְעַק אֵלַי
 הָרַם אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְשָׁבוּ הַיָּמִים לְמִקְוָם: וַיָּרַם מֹשֶׁה
 אֶת־יָדוֹ כְּמִצּוֹת־יְהוָה וַיָּשׁוּבוּ הַיָּמִים עַל־הַמִּצְרִים וַיִּרְדּוּ הַמִּצְרִים
 בְּלֵב הַיָּם (5) הִשִּׁיבָנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה, וּזְכַר־לָנוּ אֶת־דְּבָרֶיךָ
 אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בֵּית־יַעֲקֹב וְאִשׁוּבָה אֵלֵיכֶם:
 קְוָמָה יְהוָה לִישׁוּעָתָנוּ וְאֶל־תִּתְּנֵנוּ בְּיַד־אִיבֵינוּ, כִּי בָךְ לְבַדְךָ
 בְּטַחְנוּ (6) עָשָׂה מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ יְהוָה וַיִּקְרָא לַיהוֹשֻׁעַ
 וַיִּשֶׂם אֶת־יָדָיו עַל־רֹאשׁוֹ וַיְבַרְכֵהוּ לְעֵינָי עַד־תִּשְׁרָאֵל: וַתִּרְדַּ
 רוּחַ אֱלֹהִים עַל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְנַבֵּא לְפָנֵיהֶם (7) כִּי יָקוּם בְּעִירְךָ
 נְבִיא וְדַבֵּר אֵלֵיכֶם לֵאמֹר נַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אַחֲרֵים, וְנָתַן לָךְ
 אוֹת וּבֹא הָאוֹת: לֹא תִשְׁמַע אֶל־דְּבָרָיו (8) מִפָּנָי זָקֵן תִּקְוָם
 וְכִבְדַּתְּ אֶת־פְּנֵי־הַחֹכֵם (9) בְּדַרְךָ אֶחָד תֵּצֵאוּ לְמַלְחָמָה
 וּבְדַרְכֵים רַבִּים תִּנְוֹסוּ לְפָנֵי־אִיבֵיכֶם (10) קַחוּ לָכֶם אֲבָנִים
 וְהִקְיִמוּ אֹתָן בְּתוֹךְ הַנֶּהָר, לְמַעַן יִדְעוּ בְּנֵיכֶם כִּי כֶרֶת יְהוָה
 אֶת־מִי־הַיִּרְדֵּן לְפָנֵיכֶם, וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְאוֹת־עוֹלָם
 (11) לְפָנָיו לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁב אֶל־יְהוָה
 בְּכָל־לִבָּבוֹ, וְאַחֲרָיו לֹא קָם כְּמוֹהוּ

1. A stane se v onen den, že (kons. wāw) mě budete hledat v zemi vašich nepřátel a budete ke mně volat celým srdcem a v pravdě, a obrátíte se ke mně celým svým srdcem a celou svou duší. I já se k vám vrátím a přivedu vás zpět do země vašich otců a dám vám tam zase bydlet (hif.), a zasadíte zahrady a budete jíst jejich úrodu jako za dnů mého služebníka Davida, a vaše útrapy budou zapomenuty a už se na ně nebude pamatovat. – 2. Zlovolníci povstali

¹⁴ Je-li rozk. způsob זָכַר připojen pomocí maqqēf k následujícímu slovu, mění se v זָכַר־ (z²chor).

proti mně a snaží se (= usilují) vzít mi život a nemají (= nepoložili) před sebou Boha, ale ty, Hospodine, ty přivedeš jejich zlo zpět na jejich hlavu. – 3. A mluvil k nim Mojžíš: „Jděte do země Kanaán a vezměte z plodů stromů, které jsou v ní, a vraťte se do tábora.“ A šli ti muži do země Kanaán a vzali z plodů té země a vrátili se do tábora. – 4. A řekl Josef svému otci: „Hle, moji dva synové (= dva z mých synů) jsou se mnou, vlož prosím na ně své ruce a požehnej je.“ A vstal Jakub a vložil své ruce na jejich hlavy a požehnal je. – 5. A přistoupil jeden ze služebníků k Eliášovi a řekl: „Sestup prosím z hory a vrať se do města a nikdo (= žádný muž) proti tobě (= před tebou) nezvedne ruku, neboť nyní opravdu víme, že jsi mluvil slovo Hospodinovo.“ A řekl mu prorok: „Já se vrátím do města.“ A vstal a sestoupil z hory a vrátil se s nimi. – 6. Vstaň, dcero izraelská, proč sedíš (impf. vyjařující trvání) v prachu? Vždyť Hospodin slyšel tvůj nářek a přivede tě zpátky k sobě. – 7. Nepovstal v Izraeli (druhý) prorok jako Mojžíš, který znal Hospodina tváří v tvář jako člověk, který zná svého souseda. – 8. Až půjdete do bitvy a vaši nepřátelé budou mít mnoho koní, nebudete se jich bát a nebudete před nimi prchat, neboť Hospodin sám (= on) je s vámi a bude bojovat za vás. – 9. A modlil se ten kněz: „Přiveď, Hospodine, své syny zpět z pohanských zemí (= zemí pohanského národa), kde jsi je rozptýlil (doplňte „tam“), neboť k tobě jedinému (se upírají) jejich oči.“ – 10. „Poslal jsem na tebe své rány, ale ty ses ke mně přesto neobrátil,“ pravil Hospodin. – 11. A řekl Hebrejec Mojžíšovi: „Kdo tě nad námi ustanovil za soudce? Chceš (= říkáš) mě zabít jako jsi zabil toho Egypťana?“ A tu se stalo, když Mojžíš uslyšel tato slova, že (kons. wāw) vstal a uprchl z Egypta (= egyptské země).

77. STAVOVÁ SLOVESNA 2. WĀW

V kap. 50 jsme viděli, že jsou tři typy pravidelného slovesa, které se liší druhou samohláskou v perfektu kmene qal, a to: typ „a“ (např. **שָׁמַר**), typ „e“ (např. **כָּבַד**) a typ „o“ (např. **קָטַן**). Tyto tři typy najdeme i u sloves 2. wāw: „a“ u **קָם** (základ **קוּם**), „e“ u slovesa **מָתַ** (základ **מוּת**) a „o“ u slovesa **בוֹשַׁ**. O prvním typu jsme mluvili již v předchozí kapitole, o dalších dvou typech, které jsou poměrně vzácnější, pojednáme nyní.

qal			
<i>perfektum</i>			
zemřel, je mrtev	מָתַ	styděl se	בוֹשַׁ
zemřela	מָתָה	styděla se	בוֹשָׁה
zemřel jsi (místo מָתַתָּה) ¹	מָתַתָּה	styděl ses	בָּשַׁתָּ
zemřela jsi (místo מָתַתְּהָ)	מָתַתְּהָ	styděla ses	בָּשַׁתְּהָ
zemřel(a) jsem (místo מָתַתִּי)	מָתַתִּי	styděl(a) jsem se	בָּשַׁתִּי
zemřeli(-y)	מָתוּ	styděli(-y) se	בָּשׁוּ
zemřeli jste (místo מָתַתְּכֶם)	מָתַתְּכֶם	styděli jste se (božtem)	בָּשַׁתְּכֶם
zemřely jste (místo מָתַתְּנָן)	מָתַתְּנָן	styděly jste se (božten)	בָּשַׁתְּנָן
zemřeli(-y) jsme	מָתַנּוּ	styděli(-y) jsme se	בָּשַׁנּוּ
<i>imperfektum</i>			
zemře (m.)	יָמוּת	zastydí se (m.)	יָבוֹשַׁ
zemře (f.)	תָּמוּת	zastydí se (f.)	תָּבוֹשַׁ
zemřu (m. i f.)	אָמוּת	zastydím se (m. i f.)	אָבוֹשַׁ
atd.		atd.	
<i>kohortativ</i>			
ať zemřu (m. i f.)	אָמוּתָה	ať se stydím (m. i f.)	אָבוֹשָׁה
<i>zkrácené imperfektum, jisiv</i>			
ať zemře (m.)	יָמוּת		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a zemřel (wajjámot)	וַיָּמָת		
<i>rozk. způsob</i>			
zemři (m.)	מוּת	styd' se (m.)	בוֹשַׁ
zemři (f.)	מוּתִי	styd' se (f.)	בוֹשִׁי
atd.		atd.	

² Předpona feminina.¹

Srov. **בָּרַתָּה**, které se mění na **בָּרַתְּהָ**.

<i>přičestí</i>			
umírající ^{1a} (sg. m.); mrtvý	מָת	stydící se ^{1a} (sg. m.)	בוֹשׁ
umírající (sg. f.); mrtvá	מָתָה	stydící se (sg. f.)	בוֹשָׁה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
(samostatný)	מוֹת	(samostatný)	בוֹשׁ
(vázaný)	מוֹת	(vázaný)	בוֹשׁ
(s ל)	לְמוֹת		

Ostatní tvary sledují typ קָם:

	hif'íl	hof'al
<i>perfektum</i>	usmrtil, zabil הָמִית	byl usmrčen הוּמַת
<i>imperfektum</i>	usmrtí (sg. m.) יָמִית	bude usmrčen יוּמַת

CVIČENÍ 36

pokolení	דֹּר	odbočil, odchytil se	סוּר	qal	סָר
pokolení (pl.)	דֹּרוֹת	odňal, odstranil	סוּר	hif'íl	הִסִּיר
Filištan	פְּלִשְׁתִּי	křik	צָעָקָה		
Levi, Lévíjec, levita	לֵוִי				

(1) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר הִנֵּה אֲנֹכִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ-אֲרָץ מִצְרַיִם וְהִרְגֹתִי אֶת-כָּל-בְּכוֹרֵיהֶם, מִבְּכוֹר-פָּרֶעָה הַיֹּשֵׁב עַל-כֶּסֶאֱוֶד בְּכוֹר־הָאֵמָה, וְהִבְדַּלְתִּי בֵין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרַיִם: וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיָּמוּתוּ כָּל בְּכוֹרֵי-מִצְרַיִם וְתָהִי צָעָקָה גְדוֹלָה בְּאֲרָץ, כִּי לֹא הָיָה בַיִת אֲשֶׁר לֹא הָיָה שָׁם מָת: וַיִּקָּם

^{1a} Vysvětl. překl.: autor má „dying“, resp. „being ashamed“, ale v Bibli tyto tvary vyjadřují stav – odtud překlad „mrtvý(-á)“. Podobně בּוֹשׁ znamená spíše „zahanben(a)“.

² Předpona feminina.

פָּרֶעָה הוּא וְעַבְדָּיו וַיִּקְרָא אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, קוּמוּ צֵאוּ מֵתוֹךְ עַמִּי, גַּם אַתֶּם גַּם כָּל-הָעָם אֲשֶׁר אִתְּכֶם, גַּם צֹאנְכֶם גַּם בְּקִרְכֶם קָחוּ אִתְּכֶם, וְעַבְדוּ אֶת-אֱלֹהֵיכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם (2) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל-הַדּוֹר הַהוּא: וַיִּקָּם מֶלֶךְ עַל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת-יוֹסֵף (3) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, רֵד מִן הָהָר כִּי טָרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הַדֶּרֶךְ וְגַם עָשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי-זָהָב וַיִּקְרָאוּ לַפְּנִיָּהם, אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוֹצִיאֹו אֶתְךָ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם מִבֵּית-עַבְדִּים: וַיֵּרֵד מֹשֶׁה מִן הָהָר, וּבִיָּדוֹ שְׁנֵי-לוּחֹת הַבְּרִית וַיִּשְׁבֵּר אֶת־הַלְּוָדֶם: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גְּדוֹל, מִי לִיהוָה אֵלַי וַיִּסְוֹרוּ אֵלָיו כָּל-בְּנֵי-לֵוִי: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, קָחוּ אִישׁ אֶת-חֶרְבּוֹ וְהָמִיתוּ אֶת-אֶחָיְכֶם הַעַבְדִּים אֶת-אֱלֹהֵי-הַזָּהָב, פֶּן-יִנָּפֵף יְהוָה בְּעַם (4) וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-מֹשֶׁה, לָמָּה נָמוּת בְּרָעַב אֲנַחְנוּ וְנָשִׂינוּ וּבְגֵינֵנוּ: וַיַּתְּפֵלֵל מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה וַיֹּרֵד לָהֶם יְהוָה לָחֶם מִשָּׁמַיִם וַיֹּאכַל הָעָם (5) הַשָּׂמֶרֶס מְאֹד פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-מִצְוֹת-יְהוָה וּפֶן-יִסְוֹרוּ מִלְּבַבְכֶם: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַר אֶת-הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְסָר לְבָבוֹ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהָיו מוֹת יָמוּת הָאִישׁ הַהוּא (6) כִּי יִגְנֹב אִישׁ אֶת-דַּעְתּוֹ וּמָכַר אֹתוֹ לְעַבְד, הוֹמַת יוֹמַת הָאִישׁ הַזֶּה, וְזָכַרְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ (7) לֹא תִסְוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם, כִּי בְּדֶרֶךְ יְהוָה תִּבְחָרוּ, לְמַעַן יִיטַב לָכֶם בְּאֲרָץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה (8) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל, יִצְאָנָא עַבְדְּךָ וְנִלְחַם עִם-הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׂאוּל, חֲלָא נָעַר אֶתְךָ וְהוּא אִישׁ

³ „také... také...“ znamená „jak... tak...“.

⁴ „každý“.

⁵ „Střežte se“; viz vysvětl. 70.6.

⁶ „od (s)“; viz vysvětl. 76.10.

⁷ Inf. před určitým slovesným tvarem vyjadřuje zdůraznění.

גְּבוּרַת מְלַחְמָה, שׁוּב אֶל־בֵּית־אָבִיךָ וְלָמָּה תָּמוּת לְנֹגֵד עֵינָי:
וַיֹּאמֶר דָּוִד, רָעָה הָיָה עֲבָדְךָ וְאֶשְׁמֵר אֶת־צִוְּיֹתֶיךָ וְהִנֵּה תִּיהֶ
רָעָה בָּאָה מִתְּמַדְבָּר וַתִּפֹּל עַל־הַצֹּאן, וְאֶקֹּם וְאֶקַּח אֶת־חֲרָבִי
בְיָדִי וְאָמִית אֶת־הַחַיָּה לְבָדִי, כִּי לֹא הָיָה אִישׁ אִתִּי: וְעַתָּה אִם
טוֹב בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ אֲנֹכִי אֶלְחַם עִם־הַפְּלִשְׁתִּים הַזֶּה וְהָסַר אֶסְרֶיךָ
אֶת־רֹאשׁוֹ מֵעָלָיו, וַיִּדַע כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל:
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל, צֵא אֵלָיו בְּנֵי וַיִּתְּן־יְהוָה אֶת־אֹבֶדְךָ בְּיָדְךָ (9) סוּר
מִרְעַע וּבִקֵּשׁ טוֹב (10) וַיְהִי בַּנֹּסֵעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קְוֹמָה
יְהוָה וַיִּנּוּסוּ אִי־בְיָד מִפְּנֵיךָ (11) לֹא תִבְּוֹשִׁי בְּתִישְׁרָאֵל, קְוֹמִי
מִן־הָעֶפֶר וְשִׁימִי עָלֶיךָ אֶת־בְּגָדֵי כְבוֹדְךָ

1. Říkáš-li (impf.) ve svém srdci: „Ustanovím (= položím, koh.) nad sebou krále jako všechny pohanské národy,“ zvol (impf.) si krále zprostřed svých bratří. Nebude mít mnoho koní, aby nepřivedl lid zpět do Egypta, a nevezme si mnoho žen, aby jeho srdce nebylo povýšené (= vysoké) a neustoupil od slov tohoto zákona. – 2. A přišel ten prorok ke králi a řekl mu: „Hospodin slyšel tvou modlitbu, tedy (= a) nezemřeš, neboť jsi chodil před ním v pravdě.“ – 3. A přikázal Áron lidu: „Zbavte se (= odstraňte od sebe) všeho zlata a stříbra a dejte (je) mně.“ A zbavili se synové Izraele všeho zlata a stříbra a dali mu (je). – 4. (Jedno) pokolení odchází a jiné pokolení přichází, ale svět stojí navždy. – 5. Jako jsem od tebe odtrhl toto roucho, tak ti (= od tebe) Hospodin odňal kralování a dal je tvému soupeři (= druhovi), který je lepší než ty. – 6. A pravil Hospodin Mojžíšovi: „Ať lid nechodí filišťinskou cestou (= cestu Filišťanů), aby nenastala bitva a oni se nebáli a nevrátili se do Egypta.“ – 7. Slyšte mě (אֵל), synové Leviho: což vás Hospodin nevyvolil zprostřed vašich bratří, abyste sloužili (= sloužit) v jeho službě – proč jste opustili (kons. wāw) cestu Hospodínovu? – 8. Ve vězení, kde byl Josef, byli dva z faraónových služebníků a měli sny a vyprávěli své sny Josefovi. A řekl Josef jednomu: „Ráno se vrátíš na své místo a budeš sloužit faraónovi.“ A řekl jeho druhovi: „Ráno ti farao srazí (= odstraní od tebe) hlavu.“ – 9. A řekl mu král: „Prodej mi svou zahradu a dám ti jinou zahradu, která je větší než ona.“ A řekl ten muž: „Neprodám ti

⁸ S významem jussivu.

⁹ „Tvůj šat slávy“, tj. „tvůj slavný šat“; viz kap. 63 a dodatek 5.

svou zahradu, kterou jsem zdědil po svých předcích.“ Král se velmi rozhněval a řekl mu: „Tedy (= opravdu) zemřeš.“ A vstal ten muž a uprchl před králem. A poslal král své služebníky a pronásledovali ho a zabili ho a pohřbili ho na jedné hoře (= z hor). – 10. A tu se stalo po těch událostech, že zemřel (kons. wāw) prorok Boží Samuel (slovosled) a byl pohřben ve svém domě. – 11. A viděli Filišťané, že jejich bojovník je mrtev, a uprchli před syny Izraele. – 12. Nebudete chodit podle svých očí (= za svýma očima) a podle svého srdce, ale Hospodina, svého Boha, se budete bát a jemu budete sloužit.

78. DALŠÍ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

Všimněme si dvojí změny u dvojnásobně slabých sloves:

(1)

יָדַע „poznal, obeznámil se, ví, zná“ je sloveso zároveň 1. wāw a 3. laryngály.

Upozornění: Toto sloveso se v hebrejštině chová jako slovesa 1. wāw, ale v příbuzných jazycích jako 1. jōd.

	qal		nif'al
	<i>perfektum</i>		
poznal	יָדַע	byl poznán	נִדְעָה
poznala	יָדְעָה	byla poznána	נִדְעָה
atd., časování je pravidelné		atd., časování je pravidelné	
	<i>imperfektum</i>		
pozná (m.)	יֹדַע	bude poznán	יִדְעָה
pozná (f.)	תִּדְעָה	bude poznána	תִּדְעָה
atd.		atd.	
	<i>rozk. způsob</i>		
poznej (m.)	דַּע	buď poznán	הִדְעָה
poznej (f.)	דַּעִי	buď poznána	הִדְעִי
atd.		atd.	

qal		nif'al	
<i>aktivní přičestí</i>			
znající (sg. m.)	יָדַעַ		
znající (sg. f.)	יָדַעַת		
atd.			
<i>pasivní přičestí</i>			
poznán, poznaný	נִדְּעַ	poznán, poznaný	נִדְּעַ
poznána, poznaná	נִדְּעַה	poznána, poznaná	נִדְּעַה
atd.		atd., tvoří se pravidelně	
<i>infinitiv</i>			
poznat (samostatný)	יִדְּעַ	poznání (vázaný)	הִדְּעַ
poznání (vázaný)	יִדְּעַת	(s ל)	לְהִדְּעַ
(s ל)	לְיִדְּעַת		

hif'il		hitpa'el	
<i>perfektum</i>			
oznámil, dal vědět	הִדְּעַ	dal se poznat	הִתְדַּעַ
oznámila	הִדְּעַה	dala se poznat	הִתְדַּעַה
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
oznámí (sg. m.)	יִדְּעֶי	dá se (m.) poznat	יִתְדַּעַ
oznámí (sg. f.)	תִּדְּעֶי	dá se (f.) poznat	תִּתְדַּעַ
atd.		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
oznam (m.)	הִדְּעַ	dej se (m.) poznat	הִתְדַּעַ
oznam (f.)	הִדְּעִי	dej se (f.) poznat	הִתְדַּעִי
atd.		atd.	

hif'il		hitpa'el	
<i>přičestí</i>			
oznamující (sg. m.)	מוֹדִיעַ	dávající se (sg. m.) poznat	מִתְדַּעַ
oznamující (sg. f.)	מוֹדִיעָה	atd.	
<i>infinitiv</i>			
oznámít (samostatný)	הוֹדִיעַ	dát se poznat (samostatný)	הִתְדַּעַ
oznámení (vázaný)	הוֹדִיעַ	dávání se poznat (vázaný)	הִתְדַּעַ
(s ל)	לְהוֹדִיעַ	(s ל)	לְהִתְדַּעַ

Podobně se časuje i základ ישע, který ve kmeni nif'al znamená „byl zachráněn, spasen, nechal si pomoci“ a ve kmeni hif'il „zachránil, spasil“.

(2)

יָרָא „bál se, měl úctu“ je sloveso 1. jôd a 3. 'alef a je též stavové:

qal			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
bál se	יָרָא	bude se (m.) bát	יִירָא
bál ses	יָרָאת	budeš se (m.) bát	תִּירָא
bál(a) jsem se	יָרָאתִי	budu (m. i f.) se bát	אִירָא
atd.			
<i>přičestí</i>		<i>rozk. způsob</i>	
bázlivý, bohabojný (sg. m.)	יָרָא	boj se (m.)	יָרָא
bázliví, bohabojní (pl. m.)	יָרְאוּ	bojte se (m.)	יָרְאוּ
<i>infinitiv</i>			
bát se (samostatný)			יָרֹא
strach, bázeň, úcta (vázaný, podstatné jméno)			יָרְאָה
(s ל)			לְיָרְאָה

(3)

יָצַא „šel, vyšel“ je sloveso 1. wāw a 3. ’alef, které má ve kmeni hif’il význam „způsobil, aby vyšel, vytáhl, tj. přiměl k vyjití, vyvedl“.

qal		hif’il	
<i>perfektum</i>			
vyšel	יָצַא	vyvedl	הוֹצִיא
vyšel jsi	יָצַאתָ	vyvedls	הוֹצַאתָ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
vyjde (m.)	יֵצֵא	vyvede (m.)	יּוֹצִיא
vyjde (f.)	תֵּצֵא	vyvede (f.)	תּוֹצִיא
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
nedoloženo		ať vyvede (m.)	יּוֹצֵא
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a vyšel	וַיֵּצֵא	a vyvedl	וַיּוֹצֵא
<i>rozk. způsob</i>			
vyjdi (m.)	צֵא	vyved’ (m.)	הוֹצֵא
vyjdi (f.)	צֵאי	vyved’ (f.)	הוֹצֵאי
atd.		atd.	
<i>příčestí</i>			
vycházející (sg. m.)	יֹצֵא	vyvádějící (sg. m.)	מוֹצִיא
vycházející (sg. f.)	יֹצֵאת	vyvádějící (sg. f.)	מוֹצִיאת
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
vyjít (samostatný)	יֵצֵא	vyvést (samostatný)	הוֹצֵא
vyjítí (vázaný)	צֵאת (místo צֵאת)	vyvedení (vázaný)	הוֹצֵיא
(s ל)	לְצֵאת	(s ל)	לְהוֹצֵיא

(4)

בָּא (ze základu בּוֹא) „přišel, vešel, vstoupil“ je sloveso 2. wāw a 3. ’alef, které má ve kmeni hif’il význam „způsobil, aby přišel, tj. přivedl, uvedl, přinesl“.

qal		hif’il	
<i>perfektum</i>			
přišel	בָּא	přivedl	הִבִּיא
přišel jsi	בָּאתָ	přivedl jsi	הִבִּאתָ
přišli jste	בָּאתֶם	přivedli jste	הִבִּאתֶם
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
přijde (m.)	יָבֹא nebo יִבֹּא	přivede (m.)	יְבִיא
přijde (f.)	תָּבֹא	přivede (f.)	תְּבִיא
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
nedoloženo		ať přivede (m.)	יְבֵא
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a přišel (m.)	וַיָּבֹא	a přivedl (m.)	וַיְבִיא
<i>rozk. způsob</i>			
přijď (m.)	בּוֹא nebo בָּא	přived’ (m.)	הִבֵּא
přijď (f.)	בֹּאי	přived’ (f.)	הִבֵּאי
atd.		atd.	
<i>příčestí</i>			
přicházející (sg. m.)	בּוֹא	přinášející (sg. m.)	מְבִיא
přicházející (pl. m.)	בּוֹאִים	přinášející (pl. m.)	מְבִיאִים
atd.			
<i>infinitiv</i>			
přicházet (samostatný)	בּוֹא	přivést (samostatný)	הִבֵּא
přicházení (vázaný)	בּוֹא	přivedení (vázaný)	הִבֵּיא
(s ל)	לְבֹא	(s ל)	לְהִבֵּיא

(5)

הָרִיעַ je sloveso 2. wāw a 3. laryngály a užívá se ve kmeni hif'íl, kdy znamená „hlaholil, hlaholem chválil, spustil válečný pokřik, křičel“.

hif'íl			
perfektum		imperfektum	
křičel	הָרִיעַ	bude (m.) křičet	יָרִיעַ
	<i>příčestí</i>		<i>rozk. způsob</i>
křičící (sg. m.)	מְרִיעַ	křič (m.)	הָרַעַ
křičící (pl. m.)	מְרִיעִים	křičte (m.)	הָרִיעוּ
	<i>infinitiv</i>		
křičet (samostatný)	הָרַעַ		
křičení (vázaný)	הָרִיעַ		

CVIČENÍ 37

vstříc, naproti, k setkání s	לִקְרַאת־	učil se	לָמַד	לָמַד	qal
vstříc (s příponou)	לִקְרַאתִי	učil někoho	לָמַד	לָמַד	pi'el
bez	בְּלִי	myl se	רָחַץ		

(1) וַיִּשׁוּבוּ הַמְּלֹאכִים אֶל־יַעֲקֹב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו, בָּאנוּ אֶל־עֶשָׂו אַחִיד וְנִדְבַר אֵלָיו כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְהִנֵּה הוּא הֹלֵךְ לִקְרַאתְךָ וְעַם רַב עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי הָאָמֶר אֵלַי, שׁוּב אֶל־אֶרֶץךָ וְאֶל־בֵּית־אָבִיךָ וְאִי־שִׁיבָה עִמָּךְ, הֲצִילָנִי נָא מִיַּד־אֶחָיו מִיַּד־עֶשָׂו, כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ פְּנֵי־בָא עָלַי וְהָמִית אֹתִי וְאֶת־כָּל־בְּנֵי בֵּיתִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה,

אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב, אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרֵתִיךָ מִכָּל־רָע (2) וַיֵּצֵא מִשָּׂה מֵאֵת פְּנֵי־פְרַעֲה וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה לֵאמֹר לָמָּה שְׁלַחְתָּנִי אֶל־פְּרַעֲה, כִּי מִיּוֹם בּוֹאִי לְפָנָיו הִכְבִּיד אֶת־הָעֲבוּדָה עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, וְהִצַּל לֹא הֲצִלְתָּ אֶת־עַמְּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה שְׁמַעְתִּי אֶת־צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִידִים אֹתָם, וְהוֹצֵא אוֹצִיא אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֹתָם מֵעֲבוּדָתָם וְלִקְחֵתִי אֹתָם לִי לְעַם, וְהִבֵּאתִי אֹתָם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדַי לְאֲבוֹתָם לְתֵת לָהֶם (3) כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵבִיא אֹתְכֶם שָׂמָּה וַיִּרְשַׁתֶּם אֹתָהּ וַיִּשְׁבַּתֶּם בָּהּ, וְהִבְדַּלְתֶּם לָכֶם שְׁלֹשׁ עָרִים אֲשֶׁר יָנוּס שָׂמָּה הָאִישׁ הַהָרֹג אֶת־רֵעֵהוּ בְּבִלְיַדְעַת וְהוּא לֹא אֵיב לּוֹ: וְנָס הָאִישׁ הַהוּא אֶל־אֶחָת־הָעָרִים הָאֵלֶּה, וְשִׁפְטוּ אֹתוֹ זְקֵנֵי־הָעִיר, וַיִּשָּׁב שָׁם עַד מוֹת־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל (4) כִּי יִמָּצֵא אִישׁ הָרוּג עַל־הָאָרֶץ וְלֹא יִדְרַע מִי הָרַגוֹ, וַיִּצְאוּ זְקֵנֵי־הָעִיר וְשִׁפְטִיהָ וְלִקְחוּ אֶת־הַמֵּת וְהוֹרִידוּ אֹתוֹ אֶל־הַנָּהָר וְרָחֲצוּ אֶת־יְרֵדֵיהֶם בְּמֵי־הַנָּהָר וַאֲמָרוּ, יָרִינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינָינוּ לֹא רָאוּ: וְקָבְרוּ שָׁם אֶת־הַמֵּת כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה (5) הִנֵּה נִתְּתִי לָכֶם אֶת־הַמְּצוֹת וְאֶת־הַמְּשֻׁפָּטִים הָאֵלֶּה, וְהוֹדַעְתֶּם אֶת־בְּנֵיכֶם לְמַעַן יִלְמְדוּ לְשָׁמֵר אֹתָם כְּכֹל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, וְהִבֵּיא עֲלֵיהֶם יְהוָה אֶת־הַבְּרָכּוֹת הָאֵלֶּה (6) זְכוֹר תִּזְכֹּר אֶת־חֲסֵד־יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ מִיּוֹם־צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד־עַתָּה: וְלִמְדַתְּ אֶת־בְּנֵיךָ אֶת־דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה הַזֹּאת, לְמַעַן יִיטַב לָהֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הִמָּה בָּאִים שָׂמָּה לְרִשְׁתָּ אֹתָהּ:

¹ Viz vysvětl. 76.10.

² Egypt, též souhrnně pro „Egyptané“, proto je sloveso v plurálu.

³ „Tento“ je ve tvaru maskulina, protože se vztahuje ke slovu „kniha“.

אָנִי יְהוָה הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית־עַבְדִּים (7) וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְקְשׁוּ
שְׁנֵי־אֲנָשִׁים לְהַרְגַּתְּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּהִיכָל: וַיּוֹדַע הַדָּבָר לְאַחַד
מֵעַבְדָּיו וַיַּגֵּד לַמֶּלֶךְ וַיִּבְקֹשׁ הַדָּבָר וַיִּמְצָא וְהִנֵּה אִמַּת הַדָּבָר
עַבְדּוֹ: וַיּוֹמְרוּ שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וַיִּכְתֹּב הַדָּבָר בְּסֵפֶר
דְּבָרֵי־הַיָּמִים לְפָנֵי־הַמֶּלֶךְ

1. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi a Árónovi v zemi egyptské takto: „Jděte k faraónovi a řekněte (impf.) mu: »Propust' můj izraelský lid (na) tří denní cestu (tři [v. st. – שְׁלֹשֶׁת] dnů) v poušti, aby sloužili (= sloužit) Hospodinu, našemu Bohu.« “ A přišli Mojžíš a Árón a stanuli před faraónem a mluvili k němu tato slova. A řekl jim farao: „Proč jste ke mně přišli? Nevíte (pf.), že synové Izraele jsou mými služebníky? Vůbec (= opravdu) je nepustím.“ A řekl Mojžíš: „Jistě víš, že jestliže přestoupíš (impf.) nařízení Hospodina, našeho Boha, hle, pošle rány na tebe (= proti tobě) a na tvůj lid a přivede do země pouštní zvířenu a pozře (pl.) veškerou úrodu země a vnikne (= přijde, pl.) do tvého domu a do domů tvých služebníků, abyste (לְמַעַן) poznali, že není (nikdo) jako on.“ A tu se stalo, jak mluvili (v. inf. s příp.) tato slova, že (kons. wāw) vyšli od (doplňte „tváře“) faraóna. – 2. A udělal Abrahám (doplňte „jako“) všechno, co mu Hospodin přikázal, a vzal manželku a syna svého bratra a celé bohatství, které měl, a vyšel do země Kanaán. A Abrahám byl velmi starý, když vyšel (v. inf. s příp.) ze své země. – 3. A tu se stalo, když uslyšeli slova zvědů, že (kons. wāw) volali k Mojžíšovi: „Proč jsi nás vyvedl z Egypta (= egyptské země) – abys zabil (= zabít) celé toto shromáždění? Neboť hle, obyvatelé Kanaánu jsou mocnými válečníky a my nedokážeme (pf. „mohl“) vyjít proti nim do války. Proč jsme vyšli z Egypta?“ – 4. A usedl starý muž v prachu před svými druhy a pozvedl hlas a zvolal: „Nahý jsem vyšel do světa a nahý se vrátím do země. Hospodina jsem se bál (po) všechny dny svého života, proč tedy (= a proč) na mne uvedl všechny tyto (věci)?“ A vstal jeden z jeho druhů a řekl: „Kdo jsi ty, abys (= že) soudil (impf.) Hospodina? Což nejsi maso a krev? Což Hospodin uvede souzení na muže, který nezhrěšil (proti) němu?“ – 5. Řekl jsem, že ona je moje sestra, neboť na tomto místě není bázeň Boží a bál jsem se, aby mě nezabili. – 6. A rozneslo se (= vyšlo) jméno Šalomounovo do celého světa a králové světa (= země) přišli do Jeruzaléma a přinesli každý svůj dar Šalomounovi.

⁴ Viz vysvětl. 69.7.

79. SLOVESA 3. HĚ', T.J. 3. WĀW A JÔD

Sloveso גָּלָה „odkryl, zjevil“, ale i „šel do vyhnanství“ je slabé, protože jeho 3. souhláska základu je němá. Většina sloves 3. hē' byla původně 3. jôd a některé dokonce 3. wāw. Např. sloveso גָּלָה pochází od původního גָּלִי, z něhož vznikla dnešní podoba, nicméně původní י' přetrvalo v mnoha tvarech.

qal		nif'al
<i>perfektum</i>		
odkryl	גָּלָה	byl odkryt נִגְלָה
odkryla	גָּלְתָה	byla odkryta נִגְלְתָה
odkryl jsi	גָּלִיתָ	byl jsi odkryt נִגְלִיתָ
odkryla jsi	גָּלִיתְּ	byla jsi odkryta נִגְלִיתְּ
odkryl(a) jsem	גָּלִיתִי	byl(a) jsem odkryt(a) נִגְלִיתִי
odkryli(-y)	גָּלוּ	byli(-y) odkryti(-y) נִגְלוּ
odkryli jste	גָּלִיתֶם	byli jste odkryti נִגְלִיתֶם
odkryly jste	גָּלִיתְּן	byly jste odkryty נִגְלִיתְּן
odkryli(-y) jsme	גָּלִינוּ	byli(-y) jsme odkryti(-y) נִגְלִינוּ
<i>perfektum s příponou</i>		
odkryl mě	גָּלָנִי	
<i>imperfektum</i>		
odkryje (m.)	יִגְלֶה	bude odkryt יִגְלֶה
odkryje (f.)	תִּגְלֶה	bude odkryta תִּגְלֶה
odkryješ (m.)	תִּגְלֶה	budeš odkryt תִּגְלֶה
odkryješ (f.)	תִּגְלִי	budeš odkryta תִּגְלִי
odkryji (m. i f.)	אִגְלֶה	budu odkryt(a) אִגְלֶה
odkryjí (m.)	יִגְלוּ	budou odkryti יִגְלוּ
odkryjí (f.)	תִּגְלִינָה	budou odkryty תִּגְלִינָה
odkryjete (m.)	תִּגְלוּ	budete odkryti תִּגְלוּ
odkryjete (f.)	תִּגְלִינָה	budete odkryty תִּגְלִינָה
odkryjeme (m. i f.)	נִגְלֶה	budeme odkryti(-y) נִגְלֶה

¹ Tvar pro 3. os. sg. f. pf. původně zněl גָּלִיתְּ (zkráceno z גָּלִיתְּ), ale kupodivu přijal další zakončení sg. f., jakoby גָּלָתְּ samo o sobě bylo základem.

<i>imperfektum s příponou</i>			
odkryje (m.) mě (m. i f.)	יִגְלֵנִי		
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať odkryje (m.)	יִגְלֵ	ať je odkryt	יִגְלֵ
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
a odkryl	וַיִּגְלֵ	a byl odkryt	וַיִּגְלֵ
<i>rozk. způsob</i>			
odkryj (m.)	גְּלֵה	buď odkryt	הִגְלֵה
odkryj (f.)	גְּלִי	buď odkryta	הִגְלִי
odkryjte (m.)	גְּלוּ	buďte odkryti	הִגְלוּ
odkryjte (f.)	גְּלִינָה	buďte odkryty	הִגְלִינָה
<i>aktivní přičestí</i>			
odkrývající (sg. m.)	גֹּלֵה		
odkrývající (sg. f.)	גֹּלֵה		
odkrývající (pl. m.)	גֹּלִים		
odkrývající (pl. f.)	גֹּלוֹת		
<i>pasivní přičestí</i>			
odkryt, odkrytý	(gālûj) גְּלוּי	odkryt, odkrytý	נִגְלָה
odkryta, odkrytá	גְּלוּיָה	odkryta, odkrytá	נִגְלָה
odkryti, odkrytí	גְּלוּיִם	odkryti, odkrytí	נִגְלָיִם
odkryty, odkryté	גְּלוּיוֹת	odkryty, odkryté	נִגְלוֹת
<i>infinitiv</i>			
odkrýt (samostatný)	גְּלֵה	být odkryt (samostatný)	נִגְלָה
odkrytí (vázaný)	גְּלוֹת	odkrytí (vázaný)	הִגְלוֹת
(s ל)	לְגַלּוֹת	(s ל)	לְהִגְלוֹת

V pasivním přičestí kmene qal přežilo původní základové י jako plnohodnotná souhláska (גְּלוּיָה, גְּלוּיָה atp.). Ve 2. os. a 1. os. pf. tohoto kmene (גְּלוּיָה, גְּלוּיָה atp.) a kmene nif'al (נִגְלוּיָה, נִגְלוּיָה atd.) přežilo původní י jako němé písmeno: z původního גְּלוּיָה se přešlo na גְּלוּיָה a ještě později na גְּלוּיָה. Stejně se změnilo původní גְּלוּיָה na גְּלוּיָה. Ve 3. os. pf. kmene qal a nif'al zmizelo původní základové י, a tak vzniklo גְּלוּיָה z dřívějšího גְּלוּיָה a podobně i נִגְלוּיָה z נִגְלוּיָה.

Pozorně si všimněme zkráceného tvaru imperfekta: qal יִגְלֵה se zkrátil na יִגְלֵ a dále na יִגְלֵ, a nif'al prodělal změnu z יִגְלוּהָ na יִגְלוּ.

Vázaný infinitiv kmenů qal a nif'al je zakončen וְ, podobně jako je na tomto místě koncovka וְ u kmene qal sloves 1. nûn (kap. 67.1) a 1. wāw (kap. 75.1).

Pi'el a pu'al mají stejná zakončení jako qal a nif'al:

pi'el		pu'al	
<i>perfektum</i>			
zjevil	גָּלָה	byl zjeven	גָּלָה
zjevila	גָּלְתָה	byla zjevena	גָּלְתָה
zjevil jsi	גָּלִיתָ	byl jsi zjeven	גָּלִיתָ
zjevil(a) jsem	גָּלִיתִי	atd.	
atd.			
<i>imperfektum</i>			
zjeví (sg. m.)	יִגְלֵה	bude zjeven	יִגְלֵה
zjeví (sg. f.)	תִּגְלֵה	bude zjevena	תִּגְלֵה
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať zjeví (m.)	יִגְלֵ		
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
a zjevil	וַיִּגְלֵ	a byl zjeven	וַיִּגְלֵה
<i>rozk. způsob</i>			
zjev (m.)	גְּלֵה		
zjev (f.)	גְּלִי		
atd.			
<i>přičestí</i>			
zjevující (sg. m.)	מִגְלֵה	zjeven, zjevený	מִגְלֵה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
zjevit (samostatný)	גְּלֵה	být zjeven (samostatný)	גְּלֵה
zjevení (vázaný)	גְּלוֹת	zjevení (vázaný)	גְּלוֹת

Další odvozené formy se tvoří podle stejných vzorů jako předcházející. Hif'íl od גלה (kde pro smysluplnost použijeme základního významu „šel do vyhnanství“) má pak význam „odvedl, přivedl do vyhnanství“ tj. „vyhnal“:

hif'íl		hof'al	
<i>perfektum</i>			
vyhnal	הִגִּילָה	byl vyhnán	הִגִּילָה
vyhnala	הִגִּילָתָהּ	byla vyhnána	הִגִּילָתָהּ
vyhnal jsi	הִגִּילָתָּהּ nebo הִגִּילָתִי	byl jsi vyhnán	הִגִּילָתָּהּ
vyhnal(a) jsem	הִגִּילָתִי nebo הִגִּילָתִי	atd.	הִגִּילָתִי
atd.			
<i>imperfektum</i>			
vyžene (m.)	יִגְלֶה	bude vyhnán	יִגְלֶה
vyžene (f.)	תִּגְלֶה	bude vyhnána	תִּגְלֶה
atd.			
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať vyžene (m.)	יִגְלֵךְ ²		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a vyhnal	וַיִּגְלֶה		
<i>rozk. způsob</i>			
vyžeň (m.)	הִגְלֵה		
vyžeň (f.)	הִגְלִי		
atd.			
<i>příčestí</i>			
vyhánějící (sg. m.)	מִגְלֵה	vyhnán, vyhnáný	מִגְלֵה
atd.			
<i>infinitiv</i>			
vyhnat (samostatný)	הִגְלֵה	být vyhnán (samostatný)	הִגְלֵה
vyhnání (vázaný)	הִגְלוֹת	vyhnanství (vázaný)	הִגְלוֹת

² Zkrácené imperfektum יִגְלֵךְ má tvar segolata, který se dále vyvíjí v יִגְלֵךְ (jako מִלְךְ v מִלְךְ, viz kap. 44).

hitpa'el			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
zjevil se	הִתְגַּלָּה	a zjevil se	וַיִּתְגַּלֵּךְ
zjevila se	הִתְגַּלָּתָהּ		
zjevil ses	הִתְגַּלָּתָּהּ	<i>rozk. způsob</i>	
zjevil(a) jsem se	הִתְגַּלָּתִי	zjev se (m.)	הִתְגַּלָּה
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>		<i>příčestí</i>	
zjeví se (sg. m.)	יִתְגַּלֶּה	zjevující se (sg. m.)	מִתְגַּלֶּה
zjeví se (sg. f.)	תִּתְגַּלֶּה	atd.	
atd.		<i>infinitiv</i>	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>		zjevit se (samostatný)	הִתְגַּלֵּה
ať se zjeví	יִתְגַּלֵּךְ	zjevení se (vázaný)	הִתְגַּלוֹת

Upozornění: Imperfektum ve všech osobách a číslech končí vždy na ה , , vázaný infinitiv na ת a v kmenech qal, nif'al, pi'el, hitpa'el a hif'íl existuje zkrácené imperfektum, jusiv.

CVIČENÍ 38

Gilead	גִּלְעָד	přikázal	צוה	pi'el	צִוָּה
skot	מִקְנֵה	viděl			רָאָה
Tyrus	צָר	objevil se	ראה	nif'al	נִרְאָה
zde	פֹּה	ukázal	ראה	hif'íl	הִרְאָה
stavěl	בָּנָה				

(1) וּלְבָנֵי־רְאוּבֵן הָיָה צֹאן וּבָקָר רַב עַד־מְאֹד, וַיִּרְאוּ אֶת־
אֶרֶץ־הַגְּלָעָד וְהָיָה הַמָּקוֹם מְקוֹם־מִקְנֵה: וַיִּגְשׁוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיִּדְבְּרוּ
אֵלָיו לֵאמֹר הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶרֶץ מִקְנֵה הַיָּא,

וּלְעֶבְרִיךָ מִקְנֶה: וְעַתָּה אִם־נָא מִצְאֵנו חֵן בְּעֵינֶיךָ, תִּנְהַלְנוּ
 אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶל־תַּעֲבִירֵנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנָעַן: וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, הֲאֵחִיכֶם יַעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן לְמִלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ
 פֹּה: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן, בְּתִים נִבְנָה לְנַשִּׁינוּ וּלְבָנֵינוּ וַיֵּשְׁבוּ בָהֶם
 , וַאֲנַחְנוּ נַעֲבֹר עִם־אֲחֵינוּ לְהִלָּחֵם בְּיִשְׁבֵי־כְנָעַן: לֹא נָשׁוּב
 אֶל־בְּתֵינוּ עַד־אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בְּיַד־יִשְׂרָאֵל: אִזּוֹ
 נָשׁוּב אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר בָּנִינוּ וַיֵּשְׁבֵנוּ שָׁם: וַיֵּיטְבוּ דְבַר־יְהוָה
 בְּעֵינֵי־מֹשֶׁה, וַיִּקְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־רָאשֵׁי־הָעָם וַיִּצְוּ אֹתָם לֵאמֹר
 אִם יַעֲבְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן לְהִלָּחֵם בְּאֵיבֵיכֶם,
 וְהָיָה בְּתַת יְהוָה בְּיַדְכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן, וּנְתַתֶּם לָהֶם
 אֶת־כָּל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד (2) אִתְּכֶם רְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
 יְהוָה בְּמִצְרַיִם וְעַל־הַיָּם וּבַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְעַתָּה שְׁמֹר
 תִּשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתַי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אִתְּכֶם וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים
 לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אִתְּכֶם מִבֵּית־עֶבְרִים לְהִיּוֹת לָכֶם
 לְאֱלֹהִים (3) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן, אַתָּה וְכָל־הָעָם אֲתָךְ אֶל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתֶם לָתֵת לָהֶם: אֶל־תִּירָא מִפְּנֵי־
 יִשְׁבִּיָה, כִּי כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה כֵּן אֶהְיֶה עִמָּךְ: לֹא אֶעֱזָבְךָ
 עַד־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה עֲבָדִי (4) וַיֵּצֵא
 הַגִּבּוֹר הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעֲמֵד עַל־הַהָר נֹגֵד מִחַנֵּה־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא
 אֲלֵיהֶם בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמֶר בַּחֲרוּ לָכֶם אִישׁ מִבֵּין גִּבּוֹרֵיכֶם
 וַיָּבֹא עָלַי לְהִלָּחֵם בִּי: וְהָיָה אִם הוּא יִמִּיתֵנִי וְהָיִינוּ לָכֶם

³ Tázací ě.

⁴ Všimněme si, že místo יְדָכֶם je zde יְדָכֶם. Touto těžkou příponou se patah oslabuje v s'gól.

לְעֶבְרִים וְאִם אֲנֹכִי אִמִּיתֶהוּ וְהֵייתֶם לָנוּ לְעֶבְרִים: וַיִּגִּידוּ
 לְשֹׂאוֹל אֶת־דְּבַר־יְהוָה לְשֵׁתִי (5) וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ
 צֹר לֵאמֹר אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכַל לְבַנוֹת בַּיִת
 לְשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו, כִּי מִלְחָמוֹת רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וְעַתָּה הֲנִנִי יֹשֵׁב
 עַל כְּסֵא־יִשְׂרָאֵל, וְאֱלֹהִים נָתַן שְׁלוֹם בְּאֶרְצִי, וַאֲמַר אֲנֹכִי אֶבְנֶה
 הֵיכַל לַיהוָה אֱלֹהָי: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד אִתִּי,
 צוּה־נָא וַיִּכְרַתוּ לִי עֲצִים מִהַרְרִים אֲשֶׁר בְּאֶרְצֶךָ וְעֲבָדִי יִהְיוּ עִם
 עֲבָדֶיךָ וְהוֹרִידוּ אֶת־הָעֲצִים אֵלָי יְרוּשָׁלַיִם וּבְנִיתִי אֶת־הֵיכַל־
 יְהוָה שָׁם: וַיִּזְכֹּר מֶלֶךְ צֹר אֶת־חֶסֶד־דָּוִד אֲשֶׁר עָשָׂה אִתּוֹ וְאֶת־
 הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל־שְׁלֹמֹה: וַיִּצְוּ אֶת־עֲבָדָיו
 וַיִּכְרַתוּ עֲצִים וַיָּבִיאוּ אֹתָם עֲבָדֵי־שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַיִם וַיִּבְנוּ שָׁם
 שְׁלֹמֹה הֵיכַל אֲשֶׁר לְפָנָיו לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ: וַיָּבֹאוּ כָל מַלְכֵי־
 הַגּוֹיִם לִרְאוֹת אֶת־הֵיכַל־שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר בָּנָה לְאֱלֹהָיו, וַיָּבִיאוּ
 בָּנָדָם זָהָב וְכֶסֶף וַיִּתְּנוּ בְּבֵית־יְהוָה: וַיֵּצֵא שֵׁם־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 בְּכָל־הָאָרֶץ וַיְהִי מְכָבֵד מְאֹד בְּעֵינֵי כָל־הַמְּלָכִים (6) אַתָּה
 נִגְלִיתָ אֵלָינוּ בְּכַבּוֹדְךָ עַל הַר־סִינַי, וַתְּדַבֵּר אֵלָינוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ,
 וַתְּלַמְּדֵנוּ מִשְׁפָּטֵי־צֶדֶק וְתוֹרַת־אֱמֶת, וַתַּצְּוֵנוּ לְהִיּוֹת מִמְּלַכֶת
 כְּהַנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ לְפָנֶיךָ: וְעַתָּה עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ
 וְאָבִיא מִפְּרִי־אֲדָמָתִי מִנְחָה לַיהוָה: שְׁלַח־נָא אֶת־בְּרַכְתְּךָ
 בְּפְרִי־אֲדָמָתִי וְשִׁמְרֵנִי מִכָּל־רָע (7) וַיְהִי בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 וַיִּקְרָא פְּרַעֲה אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי
 שְׁלַחְנוּ אֶת־הָעָם מֵעֲבָדֵנוּ, נִרְדַּפְּהָ אַחֲרֵיהֶם וְנָשִׁיבָה אֹתָם
 מִצְרַיִם

⁵ Viz kap. 63.

1. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi v zemi egyptské: „Toto (= takto) řekneš synům Izraele: »Hospodin, Bůh tvých otců, se mi ukázal v poušti a mluvil ke mně zprostředkovaně a řekl: ›Opravdu jsem viděl (s. inf. s urč. slovesem) soužení mého lidu Izraele a jistě (= opravdu) je vysvobodím z moci faraónovy a vyvedu je z Egypta (= egyptské země) a přivedu je do země, kterou jsem zaslíbil (= přísáhl) jejich otcům, Abrahámovi, Izákovi a Jakobovi, že (ji) dám (v. inf.) jejich potomstvu, a budou mi lidem a já jim budu Bohem.« A stane se, jestliže tě (לְךָ s příp.) neuposlechnou a budou říkat: »Dej nám znamení, že Hospodin se ti ukázal a že tě k nám poslal,« pak (kons. wāw) uděláš všechna tato znamení, jak jsem ti přikázal.“ – 2. A tu se stalo zrána, že (kons. wāw) zavolal král všechny své mudrce a vyprávěl jim (= v jejich uši) sen, který se mu zdál (= snil). A řekl: „Hle, ve svém snu jsem viděl muže stojícího nade mnou a v jeho ruce byl meč. A řekl jsem mu: »Kdo jsi a proč jsi ke mně přišel a proč je meč v tvé ruce?« A on mi řekl: »Opravdu věz (impf.), že mě poslal Hospodin, abych tě zabil (= zabít, hif. od נָטָה), neboť sis postavil velký dům a neměl na mysli (= nepřiložil srdce k) Boží archu, která nemá dům.« A velmi jsem se bál a řekl jsem mu: »Nezabíjej mne, (doplňte ›můj‹) pane, vždyť jistě (= opravdu) postavím chrám pro archu Hospodina, mého Boha, jakého ještě nebylo (= co nebylo jako to ještě).« A řekl mi ten muž, který se mi zjevil (příc. se členem): »Hle, slyšel jsem tvůj hlas, ale jistě (= opravdu) se vrátím, jestliže nedodržíš své slovo. A nyní poruč svým služebníkům postavit chrám pro Hospodina, tvého Boha, na jeruzalémské hoře.« A řekli všichni mudrcové králi jedním hlasem: „Ať přikáže král svým služebníkům a nechá je postavit chrám na svaté hoře (= hoře svatosti), jak přísahal (doplňte ›král‹).“ – 3. A řekl Jozue předákům lidu: „Projděte táborem a přikážete lidu: »Opusťte své ženy a své děti a svůj dobytek a své starce a tábor a přejděte do bitvy proti městu, neboť jistě (= opravdu) dá Hospodin do naší moci (= ruky) město i jeho obyvatele. Nebojte se jich, neboť Hospodin sám (= on) bude bojovat za nás.« A prošli předáci táborem a přikázali lidu, jak Jozue nařídil. – 4. A hledali náčelníci lidu, a našli muže, který vzal zlato a stříbro (= ze zlata a stříbra), a přivedli ho k Jozuovi k soudu. A zeptal se ho Jozue: „Proč jsi udělal tuto věc? Řekni mi (to), můj synu.“ A řekl ten muž: „Hle, tvůj služebník byl mezi těmi, kdo bojovali (příc. se čl.) proti obyvatelům toho města, a tu se stalo, když padly (v. inf.) hradby města, že jsem přišel do královského paláce, uviděl jsem všechno zlato a stříbro a vzal jsem z něho a ukryl v zemi.“ – 5. A poslal David posly k tyrskému králi se slovy: „Učiňme smlouvu, já a ty, aby (לְמַעַן) byl mír mezi mým lidem a mezi tvým lidem.“ A přišli poslové a přinesli dar tyrskému králi a mluvili k němu (doplňte „jako“) tato slova. A řekli služebníci krále (doplňte „jemu“): „Posli pryč tyto muže, vždyť jsou (to) zvědové, vždyť si přišli prohlédnout zemi.“

80. DALŠÍ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

(1)

נָטָה „roztáhl, vztáhl, napnul (stan)“ nebo nepřechodně „naklonil se“ je sloveso 1. nûn a 3. hě'.

qal			hif'íl
<i>perfektum</i>			
naklonil se	נָטָה	způsobil natažení, natáhl	הִטָּה
naklonila se	נָטְתָה	natáhla	הִטְתָּה
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
nakloní se (sg. m.)	יִטָּה	natáhne (sg. m.)	יִטְּה
nakloní se (sg. f.)	תִּטָּה	natáhne (sg. f.)	תִּטְּה
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať se nakloní (sg. m.)	יֵט	ať natáhne (m.)	יֵט
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a naklonil se	וַיִּט	a natáhl	וַיִּט
<i>rozk. způsob</i>			
nakloň se (m.)	נִטָּה	natáhni (m.)	הִטָּה nebo הִט
atd.		atd.	
<i>aktivní přičestí</i>			
naklánějící se (sg. m.)	נֹטָה	natahující (sg. m.)	מִטָּה
atd.		atd.	
<i>pasivní přičestí</i>			
nakloněn, nakloněný	נִטּוּי		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
naklonit se (samostatný)	נָטָה	natáhnout (samostatný)	הִטָּה
naklánění se (vázaný)	נִטּוּת	natažení (vázaný)	הִטּוּת

Poznámka: Imperfektum (jako u všech sloves 3. hē') má pro jusiv zkrácený tvar. Ve kmeni qal je imperfektum הָטָה nejprve zkráceno na טָה, ale předcházející samohláska (protože poslední souhláska kteréhokoli slova nemůže být zdvojena) se prodlouží, takže se vytvoří tvar טָהּ. Musíme si ovšem dobře povšimnout, jak spolupůsobí zvláštnosti sloves 1. nún a 3. hē'.

Dvojnásobně slabé sloveso נכה téhož typu najdeme v Bibli pouze ve kmenech hif'íl a hof'al, kde má význam „(po)bil, tloukl, řátl“. Vyskytuje se ovšem tak často, že se studentům doporučuje podrobně se s ním obeznámit.

hif'íl		hof'al	
<i>perfektum</i>			
řal	הִכָּה	byl řat, dostal ránu	הִכָּה
řala	הִכָּתָה	dostala ránu	הִכָּתָה
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
tne (m.)	יִכֶּה	dostane (m.) ránu	יִכֶּה
tne (f.)	תִּכֶּה	dostane (f.) ránu	תִּכֶּה
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať tne (m.)	יִכֶּ		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a řal	וַיִּכֶּה	a dostal ránu	וַיִּכֶּה
<i>rozk. způsob</i>			
tní (m.)	הִכֵּהּ אוּ הִכָּהּ		
atd.			
<i>příčestí</i>			
tnoucí, bijící (sg. m.)	מִכֶּה	udeřen, udeřený	מִכֶּה
<i>infinitiv</i>			
tít (samostatný)	הִכָּה	dostat ránu (samostatný)	הִכָּה
tnutí, bití (vázaný)	הִכּוֹת	utržení rány (vázaný)	הִכּוֹת

(2)

עָלָה „stoupal, šel vzhůru“ a sloveso עָשָׂה „činil, dělal, konal“ jsou slovesa 1. laryngály a 3. hē'.

qal			
<i>perfektum</i>			
stoupal	עָלָה	udělal	עָשָׂה
stoupala	עָלְתָה	udělala	עָשְׂתָה
stoupali jste	עָלִיתֶם	udělali jste	עָשִׂיתֶם
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude (m.) stoupat	יַעֲלֶה	udělá (m.)	יַעֲשֶׂה
bude (f.) stoupat	תַּעֲלֶה	udělá (f.)	תַּעֲשֶׂה
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať stoupá (m.)	יַעֲלֶ	ať udělá (m.)	יַעֲשֶׂ
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a stoupal	וַיַּעֲלֶה	a udělal	וַיַּעֲשֶׂה
<i>rozk. způsob</i>			
stoupej (m.)	עָלֵה	udělej (m.)	עֲשֵׂה
atd.		atd.	
<i>aktivní příčestí</i>			
stoupající (sg. m.)	עֹלֵה	dělající (sg. m.)	עֹשֶׂה
atd.		atd.	
<i>pasivní příčestí</i>			
		udělán, udělaný	עָשׂוּי
		atd.	
<i>infinitiv</i>			
stoupat (samostatný)	עָלָה	dělat (samostatný)	עָשָׂה
stoupání (vázaný)	עֲלוֹת	dělání (vázaný)	עֲשׂוֹת
(s ל)	לְעָלוֹת	(s ל)	לְעֲשׂוֹת

Koncovky těchto dvojnásobně slabých sloves jsou stejné jako u sloves 3. he', protože počáteční laryngála má pod sebou složené š'wā' místo jednoduchého, a přitahuje před sebe i pod sebe pataḥ.

nif'al		hif'il	
<i>perfektum</i>			
byl vykonán	נִעְשָׂה	vyvedl (vzhůru), obětoval	
byla vykonána	נִעְשְׂתָה	jako celopal	הֵעֲלָה
byli(-y) vykonáni(-y)	נִעְשׂוּ	vyvedla	הֵעֲלִיתָהּ
atd.		vyvedli(-y)	הֵעֲלוּ
		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude vykonán	יִעְשֶׂה	vyvede (m.)	יִעֲלֶה
bude vykonána	תִּעְשֶׂה	vyvede (f.)	תִּעֲלֶה
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať je vykonán	יַעֲשֶׂה	ať vyvede (m.)	יַעֲלֶה
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a byl vykonán	וַיַּעֲשֶׂה	a vyvedl	וַיַּעֲלֶה
<i>rozk. způsob</i>			
buď vykonán	הֵעֲשֶׂה	vyved' (m.)	הֵעֲלֶה nebo הֵעֲלֵה
atd.		atd.	
<i>příčestí</i>			
vykonán, vykonaný	נִעְשָׂה	vyvádějící (sg. m.)	מַעֲלֶה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
být vykonán (samostatný)	נִעְשֶׂה	vyvést (samostatný)	הֵעֲלֶה
vykonání (vázaný)	הֵעֲשׂוֹת	vyvedení (vázaný)	הֵעֲלוֹת

Poznamenejme, že laryngála určuje začátky a he' konce slov při časování. Imperfektum kmene qal a hif'il (a tedy i jusiv) se vyvinulo v týž tvar různými proměnami, takže význam je třeba určit ze souvislosti.

(3)

אָפַה „pekl“ je sloveso 1. 'alef a 3. he'.

	qal		nif'al	
<i>perfektum</i>	pekl	אָפַה	byl upečen	נִאָפַה
<i>imperfektum</i>	bude péci	יֵאָפַה	bude upečen	יִנָּאָפַה

Tak jak se sloveso 1. 'alef v imperfektu kmene qal liší od slovesa 1. laryngály, tak se liší i tento typ dvojnásobně slabého slovesa od předchozího.

(4)

רָאָה „viděl, spatřil, hleděl“ je sloveso zcela zvláštní, protože první souhláska základu se zdvojit nedá, druhou je א, a konečně proto, že třetí souhláskou je ה.

Imperfektum kmene qal je יִרְאֶה „uvidí“ (sg. m.), ale s konsekutivním wāw je יִרְאֵה „a viděl“, וַיִּרְאֵה „a viděla“. Imperfektum kmene nif'al je יִרְאֶה „bude viděn, ukáže se, zjeví se“, ale tvar s konsekutivním wāw je וַיִּרְאֵה „a byl viděn“.

CVIČENÍ 39

hranice	גְּבוּל	odpověděl	עָנָה
ústa	פֶּה	soužil, trápil	עָנָה עֲנָה pi'el
ústa (<i>vázaný stav</i>)	פִּי	vůl, býk	פָּר
ústa (<i>pl.</i>)	פִּיּוֹת	býk (<i>se členem</i>)	הָפָר

(1) וַיְהִי אַחֲרֵי תְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים אֶל-מִלְכֵי אֲדוּם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר אֲחִידֵי יִשְׂרָאֵל, אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי יָמִים רַבִּים יִשְׁבְּנוּ בְּמִצְרַיִם וַיַּעֲבִידוּ אֶתְּנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּ אֶתְּנוּ עַד-מָאֵד: וַנִּצְעַק אֶל-יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֶת-קוֹלְנוּ וַיִּזְאַנּוּ מֹשֶׁם בְּיַד חֲזָקָה לְהַבִּיא אֶתְּנוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבוֹתֵינוּ

לָתֵת לָנוּ: וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹמְדִים עַל-גְּבוּלְךָ לָבוֹא אֶרְצָה כְּנַעַן:
 וְעַתָּה נַעֲבְרָה-נָא בְּאֶרְצְךָ וְעַשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד: וַיַּעַן מֶלֶךְ אֲדוֹם
 לֵאמֹר לֹא תַעֲבְרוּ בְּאֶרְצִי, פֶּן-בְּחָרְבִי אֵצֵא לִקְרֹאתְכֶם: וַיֵּצֵא
 לִקְרֹאת־יִשְׂרָאֵל, וְעַם כְּבֹד מָאד אָתּוּ וַיִּט יִשְׂרָאֵל מִמָּוֶנוּ וַיִּשֶׁם
 אֶת-פָּנָיו הַמִּדְבָּרָה, כִּי לֹא נָתַן לוֹ מֶלֶךְ אֲדוֹם לַעֲבֹר בְּאֶרְצוֹ
 (2) וַיְהִי כִּרְאוֹת שְׂאוּל אֶת-גְּבוּר־הַפְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר הֲאִישׁ
 אֲשֶׁר יַעֲלֶה וְהִכָּה אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה, לוֹ אֶתֵּן אֶת-בְּתוּלִי לְאִשָּׁה:
 וַיָּבֹא דָּוִד וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי-שְׂאוּל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֵעֱלֶה וְהִכִּיתִי אֹתוֹ
 וְהִבֵּאתִי אֵלָיְךָ אֶת-רֵאשׁוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂאוּל, עֲלֶה בְנִי, וַיְהִי
 יְהוּדָה עֹמֵד וְנָתַן אֶת-אִיבֹךָ בְּיָדְךָ: וַיַּעַל דָּוִד וַיִּגַּשׁ אֶל-הַגְּבוּר
 בְּיַד אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי אֶרְצָה וַיִּקַּח אֶת-חַרְבּוֹ מֵעָלָיו וַיִּכְרַת בָּהּ אֶת-
 רֵאשׁוֹ וַיָּבֹא אֶל-שְׂאוּל: וְכָל-יִשְׂרָאֵל עֹמְדוֹ עַל-הָהָר מִנְּגִיד וַיֵּרְאוּ
 כִּי הִכָּה דָּוִד אֶת-אִיבּוֹ וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל אֶחָד, לֹא נִמְצָא בְּאֶרֶץ
 גְּבוּר כְּדָוִד: וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל אֶת-דְּבַר-יְהוָה וַיִּקְצַף עַד-מְאֹד
 וַתָּבֹא עָלָיו הָרוּחַ הַרְעָה וַיִּבְקֹשׁ לְהַמִּית אֶת-דָּוִד (3) וַיְהִי אַחֲרָי
 מוֹת-הַשֵּׁפֶט וַיָּשׁוּבוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-דְּרֹכֵי-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יָשְׁבוּ
 בְּתוֹכָם וַיַּעֲשׂוּ אֶת-הַרְעָה בְּעִינֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת-אֱלֹהֵי הָאֶרֶץ
 וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת-תּוֹרַת-יְהוָה: וַיִּתְּנֶם יְהוָה בְּיַד-מֶלֶךְ אֲדוֹם וַיַּעֲנֶם,
 וְלֹא הָיָה בָּהֶם עוֹד רוּחַ לַעֲמֹד לִפְנֵי-אִיבֵיהֶם וַיִּצְעֲקוּ אֶל-יְהוָה
 לֵאמֹר חָטָא חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ וְנַעֲבֹר אֶת-בְּרִיתְךָ אֲשֶׁר כָּרַתָּ אִתָּנוּ:
 הַצִּילֵנוּ נָא יְהוָה מִיַּד-אִיבֵינוּ וְאֶל-נָא תַעֲזֹבֵנוּ, אִם לֹא לְמַעַנֵינוּ
 לְמַעַן מֹשֶׁה עֲבָדְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ: וַיִּשְׁלַח אֲלֵיהֶם יְהוָה אִישׁ גְּבִיא

¹ Zde „dovolil, (do)pustil“.

² Srov. vysvětl. 77.1.

וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה, אָנֹכִי הָעֹלִיתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֹזִיאִי אֶתְכֶם מִבְּיַת-עַבְדִּים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶרְצָה
 כְּנַעַן וְאֶתֵּן לָכֶם אֶת-הָאֶרֶץ: וְאַצִּוְהָ עֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ
 אֶת-אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאֶרְצָם: וְלֹא שְׁמַרְתֶּם
 אֶת-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וַתַּעֲבְדוּ אֶת-אֱלֹהֵיהֶם וַתְּקַצִּיפוּ
 אֹתִי עַד-מְאֹד: וְעַתָּה אִם בְּאִמַּת אַתֶּם שָׁבִים אֵלַי, הִסִּירוּ
 מִבְּתִיכֶם אֶת-אֱלֹהֵי הַזָּהָב וְאֶת-אֱלֹהֵי הַכֶּסֶף אֲשֶׁר עַשִׂיתֶם לָכֶם
 וְשָׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ: וַיַּעֲנוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ, כֹּל אֲשֶׁר צִוְּהָ
 אִתָּנוּ יְהוָה נַעֲשֶׂה (4) וַיְהִי כַּעֲבֹר כָּל-הָעָם אֶת-הַיָּם וַיֵּצֵאוּ יְהוָה
 אֶת-מֹשֶׁה לֵאמֹר נִטְהַר אֶת-יָדְךָ עַל-הַיָּם וַיִּשְׁבוּ הַיָּמִים לְמִקְוָמָם:
 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ יְהוָה וַיִּט אֶת-יָדוֹ עַל-הַיָּם וַיָּשׁוּבוּ
 הַיָּמִים לְמִקְוָמָם: וַיֵּרְאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיְשׁוּעָה הַגְּדוּלָּה אֲשֶׁר
 עָשָׂה לָהֶם יְהוָה וַיִּהְלְלוּ אֶת-שְׁמוֹ (5) וַיְהִי בְּבִקְרַת וַיִּקְרָא יַעֲקֹב
 אֶל-שְׁתֵּי נָשָׁיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶן, יְהוָה אֱלֹהֵי אָבִי נִרְאָה אֵלַי
 בְּחִלּוֹם וַיְדַבֵּר אֵלַי לֵאמֹר רְאֵה רָאִיתִי אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ
 לָבוֹן וְאֲשֶׁמֶר עָלֶיךָ וְלֹא נִתַּתִּי לוֹ לִנְגֹעַ בְּךָ, וְעַתָּה קוּם שׁוּב
 אֶל-אֶרְצְךָ וְאֶל-בֵּית-אָבִיךָ, אֶל-תִּירָא יַעֲקֹב, כִּי אָנֹכִי אֶתִּיבָה
 אִתְּךָ וּבְרַכְתִּיךָ: וַתַּעַן רָחֵל וַתֹּאמֶר עֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּךָ אֱלֹהֶיךָ
 כִּי כֹאמֶה אָנֹכִי בְּבֵית אָבִינוּ: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן, וַיִּקַּח אֶת-נַשְׁוֵי
 וְאֶת-בָּנָיו וְאֶת-בְּנוֹתָיו וְאֶת-כָּל-רְכוּשׁוֹ וַיִּסַּע אֶרְצָה כְּנַעַן: וַיְהִי
 בְּשׁוּב לָבוֹן הַבְּיָתָה וַיִּשְׁמַע כִּי בָרַח יַעֲקֹב וַיִּקְצַף עַד-מְאֹד וַיִּקַּח
 אֶת-אֲנָשָׁיו אֹתוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיָּבֹא עֲלֵיהֶם בְּלִילָה: וַיֵּרָא

³ Viz vysvětl. 80.1.

מִלְאֲד־אֱלֹהִים אֶל-לֶבֶן וַיֹּאמֶר אֵלָיו, אֶל-תִּנַּע בְּעִבְדֵי יַעֲקֹב
 פְּנֵי-תַמּוֹת: וַיְהִי בַבֶּקֶר וַיִּירָא לֶבֶן עַד-מָאד וַיִּכְרַת בְּרִית עִם-
 יַעֲקֹב וַיָּקָם וַיָּשָׁב אֶל-בֵּיתוֹ

1. A tu se stalo po těchto událostech, že Hospodin přikázal (kons. wāw) Mojžíšovi: „Udělej si dvě kamenné desky a přijď ke mně na tuto horu, a já na ně napíši přikázání, která ustaviš pro (= před) syny Izraele.“ A učinil Mojžíš, jak mu Hospodin přikázal, a udělal si dvě kamenné desky a šel na horu Sínaj a byl tam mnoho dní. A viděl Izrael, že nesestoupil Mojžíš z hory, a volali k Árónovi (doplňte „a řekli“): „Kde je tvůj bratr Mojžíš, vždyť odešel na horu Hospodinovu a nevrátil se k nám. Udělej nám tedy boha.“ A vzal Árón jejich zlato a udělal jim býka. A stalo se, když uviděli zlatého býka, že volali: „Toto je tvůj Bůh, Izraeli, který tě vyvedl z Egypta (= egyptské země).“ A mluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Sestup z hory, neboť sešel tvůj lid ze své pozemské cesty (= cesty na zemi) a udělali si zlatého býka a volali před ním »Toto je tvůj Bůh, Izraeli.«“ A stalo se, jak Mojžíš uslyšel tato slova, že vzal desky a rozbil je na zemi. – 2. A vrátili se synové Jakobovi ke svému otci a řekli mu všechna slova, která jim přikázal jejich bratr Josef (slovosled). A odpověděl Jakob: „Požehnaný je Hospodin, který mi ukázal tento den, vždyť můj syn Josef žije (= živý) a já půjdu (= sestoupím) do Egypta a uvidím ho tváří v tvář, než (בְּחַיָּוִת) zemřu.“ A ukázal se Hospodin Jakobovi v nočním snu a řekl mu: „Jdi (= sestup) do Egypta, a uvidíš svého syna Josefa a budeš tam s ním bydlet.“ – 3. A stalo se, když uslyšeli předáci Izraele Jozuova slova, která k nim mluvil, že odpověděli (kons. wāw): „Všechno, co jsi nám přikázal, učiníme – neodstoupíme od toho. Jenom ať je Hospodin, tvůj Bůh, s tebou. Jako jsme poslouchali Mojžíše (אֶל), tak budeme poslouchat tebe (אֵל).“ – 4. V ten den dal Hospodin velké vítězství (= spásu) Izraeli, a oni pronásledovali obyvatele města do pouště a pobili je a vzali všechno zlato a stříbro a jejich ovce a dobytek, který byl nalezen v městě, a vešli do města a bydleli v něm. – 5. A přišel prorok před krále a řekl mu: „Toto (= tak) řekl Hospodin: „Protože jsi překročil má přikázání a vzal sis mnoho žen z pohanských dcer a nezachovával jsi mé slovo, které jsem ti přikázal, a chodil jsi do hor (= na hory) sloužit pohanským bohům a dělal jsi tyto (věci), abys mě rozhněval (= rozhněvat mě, hif. od קָצַפְ או כַּעַס), hle, já postavím proti tobě nepřítele, který zničí tebe i celý tvůj dům i všechny tvé kněze.“

81. SLOVESA DRUHÉ ZDVOJENÉ

Nyní zaměříme svou pozornost k tomu typu slabých sloves, která místo aby měla tři základové souhlásky, mají druhou zdvojenou.

(1)
Qal

sloveso aktivní	sloveso stavové
<i>perfektum</i>	
obešel, točil se, kroužil	קָל [קָלָל] byl lehký, hbitý, bezvýznamný
obešla	קָלָה byla lehká
obešel jsi	קָלוֹתְ byl jsi lehký
obešla jsi	קָלוֹת byla jsi lehká
obešel(-šla) jsem	קָלוֹתִי byl(a) jsem lehký(-á)
obešli(-y)	קָלוּ byli(-y) lehčí(-ké)
obešli jste	קָלוֹתֶם byli jste lehčí
obešly jste	קָלוֹתֵן byly jste lehké
obešli(-y) jsme	קָלוּנוּ byli(-y) jsme lehčí(-ké)
<i>imperfektum</i>	
obejde (m.)	יִקַּל bude lehký
obejde (f.)	תִּקַּל bude lehká
obejdeš (m.)	תִּקַּלְּךָ budeš lehký
obejdeš (f.)	תִּקַּלְּיךָ budeš lehká
obejdu (m. i f.)	אֶקַּל budu lehký(-á)
obejdou (m.)	יִקַּלוּ budou lehčí
obejdou (f.)	תִּקַּלְיָנָה budou lehké
obejdete (m.)	תִּקַּלוּ budete lehčí
obejdete (f.)	תִּקַּלְיָנָה budete lehké
obejdeme (m. i f.)	נִקַּלְנוּ budeme lehčí(-ké)

¹ Vysvětl. překladatele: přesně řečeno, pod prvním כּ zde má výjimečně být složené š'wá místo jednoduchého, tedy סִבְבָה a סִבְבוּ.

<i>imperpektum s konsekutivním wāw</i>			
a obešel	(wajjásov) וַיִּסֹּב, וַיִּסָּב	a byl lehký	וַיִּקַּל
<i>rozk. způsob</i>			
obejdi (m.)	סֹב		
obejdi (f.)	סֹבִי		
obejděte (m.)	סֹבוּ		
obejděte (f.)	סֹבְינָה		
<i>aktivní přičestí</i>			
obcházející (m. sg.)	סֹבֵב	lehký	קָל
atd.		atd.	
<i>pasivní přičestí</i>			
obklopen, obklopený	סֹבֵב		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
obejít (samostatný)	סֹבֵב	být lehký (samostatný)	קָלוּל
obejítí (vázaný)	סֹב	lehkost (vázaný)	קָל a קָלָה
(s ל)	לְסֹב		

Kmen qal má v perfektu 3. os. buď tvary סֹב, סֹבָה a סֹבוּ s nepřechodným významem „točil se, kroužil“, nebo tvary סֹבֵב, סֹבְבָה a סֹבְבוּ, které jsou přechodné „točil, obešel“. Tyto dva významy jsou dobře známy u slovesa צָרַר „utiskoval“ (přechodný význam) na rozdíl od צָר „byl v tísní“ (nepřechodný význam).

Imperpektum kmene qal má dva alternativní tvary. První typ (סֹב) je, jak se zdá, ovlivněn časováním sloves 2. wāw (které je v mnoha ohledech podobné časování sloves se střední zdvojenou). Jako slovesa 2. wāw má pod předponou (původní) samohlásku qāmecc. Druhý typ (סֹבֵב) se, ač je to velmi zvláštní, podobá slovesům 1. nūn.

Rozk. způsob se tvoří od imperfekta 1. typu.

(2)
Nif'al

<i>perfektum</i>		<i>imperpektum</i>	
obklíčil	נָסַב	obklíčí (sg. m.)	יִסֹּב
obklíčila	נָסְבָה	obklíčí (sg. f.)	תִּסֹּב
obklíčil jsi	נָסַבְתָּ	obklíčíš (m.)	תִּסֹּב
obklíčila jsi	נָסַבְתְּ	obklíčíš (f.)	תִּסֹּבִי
obklíčil(a) jsem	נָסַבְתִּי	obklíčím (m. i f.)	אֶסֹּב
obklíčili(-y)	נָסְבוּ	obklíčí (pl. m.)	יִסְבוּ
obklíčili jste	נָסַבְתֶּם	obklíčí (pl. f.)	תִּסְבְּינָה
obklíčily jste	נָסַבְתֶּן	obklíčíte (m.)	תִּסְבוּ
obklíčili(-y) jsme	נָסַבְנוּ	obklíčíte (f.)	תִּסְבְּינָה
	<i>přičestí</i>	obklíčíte (m. i f.)	נִסְבִּים
obkličující (sg. m.)	נֹסֵב		
obkličující (sg. f.)	נֹסֶבֶת		
atd.		<i>rozk. způsob</i>	
	<i>infinitiv</i>	obklič (m.)	הִסֵּב
obklíčit (samostatný)	הִסֵּב	obklič (f.)	הִסֵּבִי
obklíčení (vázaný)	הִסֵּב	obkličte (m.)	הִסְבוּ
		obkličte (f.)	הִסְבְּינָה

(3)
Hif'al

<i>perfektum</i>		<i>imperpektum</i>	
otočil, vedl oklikou	הִסֵּב, הִסֵּב	otočí (sg. m.)	יִסֹּב, יִסֵּב
otočila	הִסֵּבָה	otočí (sg. f.)	תִּסֹּב
otočil jsi	הִסֵּבְתָּ	otočíš (m.)	תִּסֹּב
otočila jsi	הִסֵּבְתְּ	otočíš (f.)	תִּסֹּבִי
otočil(a) jsem	הִסֵּבְתִּי	otočím (m. i f.)	אֶסֹּב
otočili(-y)	הִסֵּבוּ	otočí (pl. m.)	יִסְבוּ, יִסֵּבוּ
		otočí (pl. f.)	תִּסְבְּינָה
otočili jste	הִסֵּבְתֶּם	otočíte (m.)	תִּסְבוּ
otočily jste	הִסֵּבְתֶּן	otočíte (f.)	תִּסְבְּינָה
otočili(-y) jsme	הִסֵּבְנוּ	otočíme (m. i f.)	נִסְבִּים

rozk. způsob		jusiv	
otoč (m.)	הָסַב	ať otočí (sg. m.)	יָסַב
otoč (f.)	הָסְבִי	<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
otočte (m.)	הָסְבוּ	a otočil	וַיָּסַב
otočte (f.)	הָסְבִינָה	<i>přítčestí</i>	
infinitiv			
otočit (samostatný)	הָסֵב	otáčející (sg. m.)	מֹסֵב
otočení (vázaný)	הָסֵב	otáčející (sg. f.)	מֹסְבָה
		atd.	

CVIČENÍ 40

zítra	מָחָר	Jericho	יְרִיחוֹ	svátek (pl.)	חַגִּים
úsvit	שָׁחַר	svátek, slavnost	חַג	ukořistil	בָּזַז
Velikonoce, Pascha	פֶּסַח	svátek (se členem)	הַחַג	slavil	חָנַג

(1) וַיְהִי בַּהֲנֹדַע לְיֹשְׁבֵי־הָעִיר כִּי בָאוּ אֲנָשִׁים אֶל בֵּית־לוֹט וַיִּתְקַבְּצוּ לִפְנֵי בֵיתוֹ וַיִּבְקְשׁוּ לְהוֹצִיא אֶת־הַמְּלֹאכִים מִשָּׁם: וַיָּכּוּ אֹתָם הַמְּלֹאכִים וְלֹא יָכְלוּ לָרְאוֹת, וַיָּסְבוּ אֶת־הַבַּיִת, וְאֶת־הַדָּלֶת לֹא מָצְאוּ: (2) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר בֹּא אֶל־פְּרַעֲה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיִּחַגְּנוּ לִי בַמִּדְבָּר, וְאִם אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֹתָם הֲנִי נֹגֵף אֹתְךָ וְאֶת־עַבְדְּךָ: וְכִי יִשְׁאַל אֹתְךָ פְּרַעֲה לֵאמֹר אֵיךָ הֵצֵאתָ וְהַבְּקָר כִּי תִחַגְּנוּ לְאַלְהֵיכֶם, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, גַּם אֶתָּה תִתֵּן בְּיָדִי, וּמִמָּדָּ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, כִּי חָג לָנוּ עַל־הַר־הָאֱלֹהִים בַּמִּדְבָּר (3) וַיְהִי בְּבָקָר כַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר, וְכָל־הָעָם עֹמְדִים לִפְנֵי הַר־סִינַי, וַיֵּצֵאוּ אֹתָם מֹשֶׁה לֵאמֹר סָבוּ אֶת־הָהָר פְּעַם אַחַת,

וְאֶל־יַעֲלֵ אִישׁ עַל־הָהָר, פֶּן־יִגַּף בּוֹ יְהוָה וּמַתְּ הָאִישׁ הַהוּא: וּבְרֵאוֹתְכֶם אֶת־הָאֵשׁ בְּרֹאשׁ־הָהָר וּנְפַלְתֶּם עַל־פְּנֵיכֶם אֶרְצָה כִּי יֵרֵד יְהוָה עַל־הָהָר וּנְגִלָּה אֵלֵיכֶם וּדְבַר אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ: וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־דְּבָרֵי מֹשֶׁה וַיִּירָאוּ עַד־מְאֹד (4) וַיִּקְהַל יְהוָה שָׁעָ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיְדַבֵּר אֵלֵיהֶם לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵעִבִירָנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לְתַתְּ לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבוֹתֵינוּ: וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹמְדִים נֹגַד הָעִיר יְרִיחוֹ אֲשֶׁר תִּנְתֵּן בְּיָדֵנוּ מָחָר: וְעַתָּה שְׁמְעוּ־נָא אֶת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֹתְכֶם וּנְשַׁמְרְתֶם מְאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְדַבֵּר אֵלֵיכֶם: וְהָיָה בְּבָקָר וּקְמַתֶם וַיִּרְדֹּתֶם הַיַּרְדֵּנָה וּרְחַצְתֶּם בְּמֵי־הַנְּהָר וְעַלִיתֶם הָעִירָה וּסְבַתֶם אֶת־חוֹמוֹתֶיהָ כָּל־הַיּוֹם עַד־הָעֶרֶב: וְרָאוּ יֹשְׁבֵי־יְרִיחוֹ וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ, הֵן רַבִּים בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכֹכְבֵי־הַשָּׁמַיִם וְכַעֲפַר־הָאֲדָמָה, וּמִי יָכֹל לַעֲמֹד בִּפְנֵיהֶם: וּנְפַלָּה עֲלֵיהֶם יְרֵאתְכֶם וְלֹא תִהְיֶה בָהֶם רוּחַ לַעֲמֹד בִּפְנֵינוּ, הֲלֹא שְׁמַעְתֶּם אֶת־דְּבָרֵי הַמְּרַגְּלִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֵיכֶם בְּשׁוּבְכֶם מִן־הָעִיר יְרִיחוֹ: וְהָיָה אִם יֵצְאוּ לְקַרְאֲתָנוּ בְּשָׁלוֹם, אֶל־תִּשְׁפְּכוּ דָמַיִם כִּי זָכוֹר תִּזְכְּרוּ אֶת־מִצְוַת־מֹשֶׁה וְעִשִׂיתֶם עִמָּהֶם חֶסֶד: וְאִם לֹא יֵצְאוּ לְקַרְאֲתָנוּ בְּשָׁלוֹם וְקָרְאוּ עָלֵינוּ לְמַלְחָמָה, וְקָרְאתֶם אֹתָם בְּקוֹל גְּדוֹל לִיהוָה וְלִיהוֹשֻׁעַ, וְעַלִיתֶם הָעִירָה וְהִפִּיתֶם אֹתָם לְפַי־חָרֵב מְגֹדוֹל וְעַד־קִטּוֹן: וְהָיָה בַּחַת יְהוָה אֶת־הָעִיר בְּיַדְכֶם, אֶל־תִּקְחוּ לָכֶם מִן־הַזָּהָב וּמִן־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִמָּצֵא בָּהּ, כִּי בַהִיכַל־יְהוָה תָּבִיאוּ אֹתָם, וְאֶת־בְּקָרְכֶם וְאֶת־צֹאֲנָם תָּבִיאוּ לָכֶם: הִשְׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתְכֶם וְאֶל־תִּסְּרוּ מִמֶּנּוּ, פֶּן־תִּהְיֶה מְגַפָּה בְּעַם: וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

² Viz vysvětl. 56.4 – „bázeň před vámi“ jako předmět.

³ „ale“.

⁴ „ale“; viz vysvětl. 21.1 a obdobně ve vysvětlivkách kap. 24 a 27.

אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צָוָה, וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר כָּל הַיּוֹם
 מִהַבֶּקֶר עַד־הָעָרֶב: וַיְהִי בְעָרֶב וַיֵּצְאוּ יִשְׁבִּי־רִיחוֹ לְמַלְחָמָה
 וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל מְאֹד לִיהוּה וּלְיְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲלוּ
 הָעִירָה: וַתִּחַזַּק עֲלֵיהֶם יַד־יִשְׂרָאֵל וַיָּנוּסוּ אַנְשֵׁי־רִיחוֹ
 מִפְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַיְרֻדָּה: וַיֵּצֵאוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיְרַדְפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵיהֶם
 וַיִּכּוּ אֹתָם לְפִי־חֶרֶב: וַיָּשׁוּבוּ אֶל־רִיחוֹ וַיִּבְנוּ לָהֶם אֶת־הַצֵּאֲנָן
 וְאֶת־הַבֶּקֶר וּמִן־הַפֶּסֶךְ וּמִן־הַהֶבֶט אֲשֶׁר מֵצְאוּ בְּעִיר לֹא לָקְחוּ
 לָהֶם כִּי בְּהִיכַל־יְהוּה הֵבִיאוּ, כַּאֲשֶׁר צָוָה אֹתָם יְהוֹשֻׁעַ (5) וַיְהִי
 אַחֲרֵיהֶם הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּצֵאוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם לֵאמֹר זָכְרוּ אֶת־יוֹם
 צֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וְחַנְּתֶם אֶת־חַג־הַפֶּסַח כַּאֲשֶׁר צָוָה אֶתְכֶם
 מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוּה: וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח נֶגֶד עִיר־רִיחוֹ

1. A stalo se po těchto událostech, že poslal Hospodin velkou tmou na Egypt (= egyptskou zemi), a neviděli se navzájem (= muž neviděl svého druhu). A dal farao zavolat (= zavolal pro) Mojžíše a Árona a řekl jim: „Vstaňte a vyjděte z mé země, vy i celý Izrael s vámi, a slavte slavnost (doplňte „pro“) Hospodina, vašeho Boha, v poušti; i svůj dobytek i své ovce si vezměte s sebou a modlete se k Hospodinu, aby odňal (jusiv impf. se spojkou) ode mne tuto smrt.“ A odvětil Mojžíš: „Zítra učiní Hospodin tuto věc, abys (לְמַעַן) poznal, že není nad něj (= jako on).“ – 2. A přišlo jitro a lid se posvětil a obešli dvakrát horu, jak jim nařídil Mojžíš, a báli se velice a řekli Mojžíšovi: „Všechno, co přikáže Hospodin, učiníme.“ – 3. A našel se muž, který vzal zlato (= ze zlata), které bylo v městě Jerichu, a předáci Izraele ho přivedli před Jozua k soudu. A řekl mu Jozue: „Proč jsi vzal z toho zlata? Neslyšel jsi můj rozkaz, v němž (= který) jsem přikázal lidu »Vezměte si dobytek a ovce, ale ze zlata a stříbra neukořistíte.« Proč jsi tedy (= a proč jsi) přestoupil mé slovo?“ A odpověděl ten muž: „Opravdu jsem se provinil vůči Hospodinu, našemu Bohu, a tedy (= a nyní, hle) jsem v tvé moci, učiň se mnou (dat.), jak se ti líbí (= jak je dobré v tvých očích).“ A přikázal Jozue a vzali toho muže a vyvedli ho na vrchol hory a upálili ho, i všechno, co měl, před (= dat.) zraky synů Izraele. – 4. A stál král před lidem a modlil se k Hospodinu: „Ty sis nás vyvolil mezi (= ze) všemi pohanskými

⁵ Viz vysvětl. 81.4.

⁶ Viz vysvětl. 81.3.

národy a přikázal jsi nám slavit tuto veličnou slavnost, jak je napsáno v zákoně tvého služebníka Mojžíše, abychom nezapomínali na milost, kterou jsi prokázal (= učinil) našim otcům v den, kdy vyšli (v. inf. s příp.) z Egypta (= z egyptské země) z domu otroctví. A nyní jsme učinili podle toho (= všeho), co jsi nám přikázal, a slavili jsme dnes velikonoční slavnost. Pamatuj, Hospodine, na svůj lid Izrael a slyš jejich modlitbu, vždyť k tobě jedinému (hledí) naše oči. Vysvobod nás, Hospodine, z moci (= ruky) našich nepřátel, kteří přišli bojovat proti nám a obklíčili hradby našeho města, aby (לְמַעַן) poznali, že není (nikdo) jako ty a (že) v tobě je spása.“ A přišel prorok a stanul před králem a řekl: „Hospodin slyšel tvou modlitbu, kterou ses k němu modlil se zkroušeným (= zlomeným) srdcem. Neboj se, vždyť zítra uslyší tvoji nepřátelé, že zemřel jejich král, a vrátí se do své země.“ A odvětil král: „Požehnaný je Hospodin, který neopustil milosrdenství se svými služebníky.“

82. DEFEKTNÍ SLOVESA

Některá slovesa tvoří všechny slovesné tvary, ale jen některé. Proto se jim říká slovesa defektní. Může se však stát, že dvě spřízněná defektní slovesa, která mají dvě souhlásky základu společné a liší se jen třetí souhláskou, se vzájemně doplní tak, že lze vyjádřit všechny potřebné tvary.

Nejčastěji užívaná defektní slovesa jsou:

1. הָלַךְ „šel, chodil“.

qal	
<i>perfektum</i>	
chodil (jako slovesa 1. laryngály) atd.	הָלַךְ
<i>prítčestí</i>	
chodící (sg. m., jako slovesa 1. laryngály) atd.	הֹלֵךְ
<i>infinitiv</i>	
chodit (samostatný, jako slovesa 1. laryngály) chození (vázaný, jakoby sloveso 1. wāw יָלַךְ) (ל)	הָלֹךְ לָלֶכֶת לְלָכֶת
(s příponou)	לִכְתִּי

<i>imperfektum</i>	
půjde (m., jakoby sloveso 1. wāw)	יֵלֵךְ
půjde (f.)	תֵּלֵךְ
půjdu (m. i f.)	אֵלֵךְ
atd.	
<i>kohortativ</i>	
ať jdu (m. i f., jakoby sloveso 1. wāw)	אֵלֵכָה
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
a šel (jakoby sloveso 1. wāw)	וַיֵּלֶךְ
<i>rozk. způsob</i>	
jdi (m., jakoby sloveso 1. wāw)	לֵךְ, לָךְ
jdi (f.)	לָכִי
atd.	

Hif'ıl též zřejmě pochází od základu יָלַךְ.			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vedl	הוֹלִיךְ	povede (m.)	יּוֹלִיךְ
vedla	הוֹלִיכָה	povede (f.)	תּוֹלִיךְ
atd.		atd.	
<i>jusiv</i>		<i>impf. s kons. wāw</i>	
ať vede (m.)	יּוֹלֵךְ	a vedl	וַיּוֹלֵךְ

2. טוב „byl dobrý“.

Qal: *perfektum*, *příčestí a infinitiv* pochází od základu טוב, což je sloveso 2. wāw. *Imperfektum* je od základu יָטַב, tj. 1. jōd – tedy „bude dobrý“ יֵיטַב atd.

Hif'ıl pochází od téhož kmene יָטַב, *perfektum* „činil dobro, udělal (něco) dobře“ הֵיטִיב atd., *imperfektum* „bude (m.) činit dobro“ יֵיטִיב atd.

3. שָׁתָה „pil, napil se“.

Qal: všechny tvary pocházejí od základu שָׁתָה.

Hif'ıl pochází od kmene שָׁקַח.			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
dal napít, napojil (m.)	הִשְׁקָה	dá napít, napojí (m.)	יִשְׁקָה
atd.		atd.	
<i>jusiv</i>		<i>impf. s kons. wāw</i>	
ať dá napít, ať napojí (m.)	יִשְׁקֶן	a dal napít, napojil	וַיִּשְׁקֶן

4. יָכַל „byl schopen, mohl“.

Perfektum „mohl“ יָכַל (jako pravidelné stavové sloveso קָטַן, viz kap. 50).

Imperfektum „bude moci“ יִכַּל atd; někteří tento tvar považují za hof'al, který by znamenal „byl uschnopněn“, a proto říkají, že i toto sloveso spadá do kategorie defektních. Je však pravděpodobné, že tento tvar ustrnul z původního יָכַל (jawchal), pak jauchal, a nakonec se místo očekávaného יִכַּחַל (jôchal) objevilo konečné יִכַּחַל (jûchal).

Infinitiv „moci“ (samostatný) יָכוֹל a יְכֹלֶת „schopnost“ (vázaný); ten má ženskou koncovku.

CVIČENÍ 41

hostina	מִשְׁתָּה	pán, manžel	בַּעַל	víno	יַיִן
hostina (<i>vázaný stav</i>)	מִשְׁתָּה	Eliezer	אֱלִיעֶזֶר	krásný	יָפֵה
velbloud	גַּמֶּל	džbán	כַּד	krásná	יָפָה
velbloud (<i>pl.</i>)	גַּמְלִים	studna, pramen	עַיִן	nebo	אוּ

(1) וַיַּעַן אֱלִיעֶזֶר וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי עֹמֵד עַל-עֵינֵי-הַמַּיִם לְעַת-עָרֵב וְאִשָּׁא אֶת-עֵינַי וְאָרָאָה אֶת-הַיְלָדָה יֹצֵאת לְהַשְׁקוֹת

¹ Rozumí se „stál“.

² „u“.

אֶת־הַצֶּאֱן וְכֹדֶה עַל־רַאשָׁה: וַתִּמְצָא חֵן בְּעֵינַי מְאֹד וַאֲנֹשׁ אֵלֶיהָ
 וַאֲמַר הַשְּׁקִינִי נָא מִיָּם: וַתֹּרֶד אֶת־כַּפְּדָה מֵעַל רַאשָׁה וַתֹּאמֶר
 אֵלַי שְׁתֵּה אֲדוֹנִי, וְגַם אֶת־גְּמֻלֶיךָ אֲשַׁקֶּה: וַתַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר אָמְרָה
 וַתִּתֵּן לִי לִשְׁתוֹת וְגַם אֶת־גְּמֻלִי הִשְׁקַתָּה וַתַּגִּד לִי אֶת־שְׁמָהּ
 וְאֶת־שֵׁם־אֲבִיהָ: וַיְהִי כִשְׁמַעִי אֶת־שְׁמָהּ וַאֲפֹל עַל־פְּנֵי וַאֲהַלֵּל
 אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֲשֶׁר לֹא עֹזב אֶת־חֲסִדוֹ מֵעַם אֲדוֹנִי אֲבָרְהָם
 וַיִּוִּלְכֵנִי אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם תִּלְךָ
 הַיְלִדָה אַחֲרַי וְתִהְיֶה אִשָּׁה לְבֶן־אֲדוֹנִי לְיִצְחָק, וְאִם לֹא, תִגִּידוּ לִי
 וְאֶסְוֶרָה מֵעַלְיֹכֶם: וַיַּעֲנוּ אֲבֵי־הַיְלִדָה וְאֶחָיָה וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַל
 דַּבֵּר אֵלֶיךָ טוֹב אוֹ רָע נִקְרָאָה לְיְלִדָה וְנִשְׁאַלָה אֶת־פִּיהָ:
 וַיִּקְרָאוּ לָהּ וַיִּגִּידוּ לָהּ אֶת־דְּבָרַי אֵלֶיֶזֶר וַיִּשְׁאַלוּ אֹתָהּ לֵאמֹר
 הַתְּלַכִּי אַחֲרַי הַאִישׁ הַזֶּה לִהְיוֹת לְיִצְחָק לְאִשָּׁה, וַתֹּאמֶר אֵלַיךָ:
 וַיְהִי בְּבִקְרֵי וַיֹּאמֶר אֵלֶיֶזֶר שְׁלַחֲנִי נָא לְבֵית־אֲדוֹנִי, וַיֹּאמְרוּ
 אֵלָיו כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה: וַיִּקָּם אֵלֶיֶזֶר וַיִּשָּׂם אֶת־הַיְלִדָה
 עַל־הַגְּמֹל וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרֶצָה כְּנַעַן: (2) וַיְהִי אַחֲרַי יָמִים רַבִּים
 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֵּה גְדוֹל לְכָל־עַבְדָּיו אֲשֶׁר בְּאֶרְצוֹת־מַמְלַכְתּוֹ:
 וַיָּבֵאוּ כָל־עַבְדָּיו אֶל מִשְׁתֵּה־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ אֹתוֹ
 כָּל־הַלַּיְלָה עַד־עֲלוֹת הַשָּׁחַר: וַיְהִי כְּטוֹב לְבֵית־הַמֶּלֶךְ בַּיּוֹם וַיִּצְוּ
 אֶת־שֹׁמְרֵי־הַנְּשִׂים לְהָבִיא אֶת־הַמֶּלֶכָה לְפָנָיו לְהִרְאוֹתָהּ לְעַבְדָּיו
 כִּי יָפָה הִיא עַד־מְאֹד: וַיִּלְךְ שֹׁמְרֵי־הַנְּשִׂים וַיִּגִּד לַמֶּלֶכָה
 אֶת־מִצְוַת־הַמֶּלֶךְ, וַתֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלַיךָ: וַיְהִי כִשְׁמַעֵ הַמֶּלֶךְ
 אֶת־דְּבָרֵי־הַמֶּלֶכָה וַיִּקְצַף עַד־מְאֹד, וַיִּקְרָא לְחַכְמָיו וַיִּשְׁאַל אֹתָם
 מַה־לַּעֲשׂוֹת לַמֶּלֶכָה, כִּי לֹא עָשְׂתָה כְּמִצְוַת־הַמֶּלֶךְ וְלֹא בָאָה

³ Tvar v pauze.

⁴ Jusiv.

⁵ „Jejích úst“ místo „na její slovo, na její názor“.

⁶ Rozumí se „rozveselil se“.

⁷ Rozumí se „byla“.

לְפָנָיו: וַיַּעַן אֶחָד מִחַכְמָיו וַיֹּאמֶר לֹא לַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ חֲטָאָה
 הַמֶּלֶכָה כִּי לְכָל־עַבְדָּיו: כִּי עַתָּה תֹאמְרֵנָה נְשֵׁי־עַבְדֶּיךָ
 אֶל־בְּעִלְיָהֶן, הִנֵּה הַמֶּלֶכָה לֹא עָשְׂתָה כְּמִצְוַת־הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה
 נִשְׁמַע אֲנַחְנוּ בְּקוֹלְכֶם: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח
 אֶת־הַמֶּלֶכָה וְלֹא תָבֵא עוֹד לְפָנָיו, וּבַחֵר הַמֶּלֶךְ בְּאִשָּׁה אַחֲרַת
 אֲשֶׁר תִּמְלֹךְ תִּחַת הַמֶּלֶכָה: וְשָׁמְעוּ נְשֵׁי־עַבְדֶּיךָ וַיִּרְאוּ וַנִּתְּנוּ
 כְּבוֹד לְבְעִלְיָהֶן: וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ וַיִּצְוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן:
 (3) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב בְּנוֹ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עָשׂוּ אַחִיד מִבְּקִשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי לָקַחְתָּ אֶת־
 בְּרֻכּוֹתַי מִמֶּנּוּ: וְעַתָּה שָׁמַע בְּקוֹלִי כֹכֵל אֲשֶׁר אֲצַוְךָ וְקוֹם
 בְּרַח־לְךָ אֶל־לְבָן אַחִי־אֲמֹד וַיִּשְׁבַּתָּ שָׁם: וַיְבָרְכֵהוּ יִצְחָק וַיֹּאמֶר
 יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵי־אָבִי אִתְּךָ וְהָשִׁיבְךָ אֵלַי בְּשָׁלוֹם: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אָבִיו וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אֶל־לְבָן אַחִי־אֲמוֹ וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ:
 (4) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל כִּי הוֹצִיא
 אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ מִשָּׁה וְאֶת־שְׁנֵי־בָנֶיהָ וַיִּקָּם
 וַיֵּלֶךְ אֹתָם אֶל־מַחְנֵה־יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַר־הָאֱלֹהִים: וַיִּצְא מִשָּׁה
 לְקִרְאָתָם הוּא וְזִקְנֵיהֶם אִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־הַמַּחְנֵה: וַיֹּאמֶר
 יִתְרוֹ בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד־מִצְרַיִם וּמִיַּד־פְּרַעֲתָה,
 עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גְדוֹל יְהוָה מִכָּל־אֱלֹהִים וְאִין כְּמוֹהוּ: וַיְהִי
 בְּבִקְרֵי וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לְשַׁפֵּט אֶת־הָעָם, וְכָל־הָעָם עֹמְדִים לְפָנָיו
 מִן־הַבֶּקֶר וְעַד־הָעֶרֶב: וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ אֶל־מֹשֶׁה, לֹא טוֹב הַדָּבָר
 אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה, לֹא תוֹכַל לְשַׁפֵּט אֶת־כָּל־הָעָם לְבִדְךָ: וְעַתָּה
 שָׁמַע בְּקוֹלִי כֹכֵל אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ וּבַחֵר לְךָ מִרְאֲשֵׁי־הָעָם
 אֲנִשְׂיֵאֲמֵת וְרֵאֵי־אֱלֹהִים וְשַׁפְטוּ הֵמָּה אֶת־הָעָם, וְכָל־דָּבָר גְּדוֹל
 יָבִיאוּ אֵלֶיךָ: וַתִּיטֵב עֲצַת־יִתְרוֹ בְּעֵינֵי־מֹשֶׁה וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ וַיַּעַשׂ
 כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַר

⁸ Jitro; jedno ze jmen Mojžíšova tchána.

⁹ Vázaný pl. m. od יָרָא.

1. A tu se stalo po těchto událostech, že se rozpomenul Hospodin na Sáru, a porodila syna a nazvala ho jménem Izák. A viděla Sára otrokyni a jejího syna a bála se velice, a řekla svému muži Abrahámovi (slovosled): „Pošli je do pouště, vždyť syn této otrokyně nebude dědit s mým synem, s Izákem.“ A učinil Abrahám, jak řekla Sára, a vzal chléb a džbán vody a dal otrokyni a poslal ji pryč s jejím synem. A stalo se navečer, že nebylo vody ve džbánu, a ona posadila dítě pod strom a šla a sedla si naproti a pozvedla hlas a volala k Hospodinu. A zavolal na ni anděl Boží a řekl: „Neboj se, vždyť slyšel Hospodin tvůj hlas.“ A otevřela (doplňte „své“) oči a podívala se, a hle, pramen vody před ní, a vzala vody a dala dítěti napít. A byl Hospodin s chlapcem a rostl (גָּדַל) a stal se mužem, a jeho matka mu vzala manželku z Egypta (= egyptské země). – 2. A stalo se po těchto událostech, že uspořádal (= učinil) král velikou hostinu, a přikázal přinést (to) zlato a stříbro, které vzal z domu Hospodinova, aby (je) ukázal (v. inf.) svým služebníkům. A stalo se, jak jedli maso a pili víno, že se podívali, a hle, ruka psala po stěně paláce, a báli se velice. A zavolal král všechny své mudrce a řekl jim: „Povězte mi (co znamenají) ta slova, která jsou napsána na stěně, avšak jestliže mi (to) nedokážete (impf.) říci, smrt bude vašim rozsudkem.“ A odpověděli mudrci: „Hle, nachází se mezi královskými služebníky prorok z Hebrejců, kterého král přivedl do vyhnanství (hif. od גָּלוּ, viz kap. 79). A tedy (= a nyní) jestliže se králi líbí (= je dobré v očích krále), zavolejme ho, a on nám přečte slova, která jsou napsána na stěně.“ A poručil král, aby to udělali (v. inf.). A šli a přivedli proroka před krále, a on přečetl ta slova, která byla napsána na stěně, a řekl králi: „Protože jsi pozvedl své srdce a nebál ses hřešit proti Hospodinu, Bohu Izraele, hle, odňal ti království (= odstranil tě z kralování: sloveso מָלַךְ nad tímto lidem a dal tvůj trůn jinému.“ A odešel prorok od (doplňte „tváře“) krále. – 3. A stalo se po smrti soudce, že dělali synové Izraele, co bylo zlé v očích Hospodina, a on je dal (= prodal, מָכַר) do moci (= rukou) kanaánského krále, a sloužili mu po mnoho dní. A volali k Hospodinu ze svého soužení, a on uslyšel jejich hlas. A byla žena prorokyně, která soudila Izrael v té době, a dala zavolat (= poslala a zavolala) Báráka (בָּרַק) a řekla mu: „Poslyš slovo Hospodinovo, které mluvil o (עַל) tobě. Jdi a shromáždí všechny izraelské hrdiny na vrchol této hory a budeš bojovat proti (ב) nepřátelům Izraele, neboť je dal Hospodin do tvé moci.“ A odpověděl Bárák: „Jestliže nepůjdeš ty se mnou, pak (kons. wāw) nepůjdu.“ A řekla mu prorokyně: „Půjdu tedy (= opravdu) s tebou.“ A vstala a šla s ním. A shromáždili se všichni izraelští hrdinové na hoře a sestoupili z hory a bojovali se svými nepřáteli a Hospodin jim dal vítězství (= spásu) toho dne a zničili celý tábor Kanaánců a pronásledovali je do pouště. A uviděl kanaánský král, že padli jeho bojovníci, a vzal (doplňte „svůj“) meč do (doplňte „své“) ruky a vstal a uprchl on sám před syny Izraele.

83. ČÍSLOVKY

(1)

Základní číslovky

<i>s maskulinem</i>		<i>s femininem</i>		
	<i>s. st.</i>	<i>v. st.</i>	<i>s. st.</i>	<i>v. st.</i>
1	אֶחָד	אֶחָד	אֶחָת	אֶחָת
2	שְׁנַיִם	שְׁנַיִ	שְׁתַּיִם	שְׁתַּיִ
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלוֹשׁ	שְׁלוֹשׁ
4	אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבַּע
5	חֲמִישָׁה	חֲמִשָּׁת	חֲמִשׁ	חֲמִשׁ
6	שֵׁשׁה	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
7	שִׁבְעָה	שִׁבְעַת	שִׁבַּע	שִׁבַּע
8	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנַת	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה
9	תְּשַׁעָה	תְּשַׁעַת	תְּשַׁע	תְּשַׁע
10	עֶשְׂרֵה	עֶשְׂרַת	עֶשֶׂר	עֶשֶׂר
11	אֶחָד עָשָׂר	אֶחָד עָשָׂר	אֶחָת עֶשְׂרֵה	אֶחָת עֶשְׂרֵה
12	עֶשְׂתַּי עָשָׂר	עֶשְׂתַּי עָשָׂר	עֶשְׂתַּי עֶשְׂרֵה	עֶשְׂתַּי עֶשְׂרֵה
13	שְׁנַיִם עָשָׂר	שְׁנַיִם עָשָׂר	שְׁתַּי עֶשְׂרֵה	שְׁתַּי עֶשְׂרֵה
14	שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה	שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה
20	עֶשְׂרִים	עֶשְׂרִים	100	מֵאָה (f.)
30	שְׁלֹשִׁים	שְׁלֹשִׁים		v. st. מֵאוֹת, pl. „stovky“
40	אַרְבָּעִים	אַרְבָּעִים	200	מֵאוֹתַיִם
50	חֲמִשִּׁים	חֲמִשִּׁים		(duál, z původního מֵאוֹתַיִם)
60	שִׁשִּׁים	שִׁשִּׁים	300	שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת
70	שִׁבְעִים	שִׁבְעִים	400	אַרְבַּע מֵאוֹת
80	שְׁמוֹנִים	שְׁמוֹנִים	500	חֲמִשׁ מֵאוֹת
90	תְּשַׁעִים	תְּשַׁעִים	1000	אַלְפַיִךְ
			2000	(duál) אֲלָפִים
10000	רִבְבָּה	רִבְבָּה	3000	שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים
20000	(duál) רִבּוֹתַיִם	(duál) רִבּוֹתַיִם	4000	אַרְבַּעַת אֲלָפִים

a) Číslovka „jedna“ se považuje za přídavné jméno, následuje za jménem podstatným a shoduje se s ním v rodě: „jeden muž“ **אֶחָד אִישׁ**, „jedna žena“ **אֶחָת אִשָּׁה**. Může se použít i vázaného stavu, např. „jeden z proroků“ **אֶחָד הַנְּבִיאִים**.

b) Číslovka „dvě“ je podstatné jméno, které, je-li ve vázaném stavu, předchází slovu, jež určuje: „dva synové“ **שְׁנַיִם בָּנִים**. V samostatném stavu se klade až za počítané slovo: „dva synové, dvojice synů“ **בָּנִים שְׁנַיִם**.

Femininum od **שְׁנַיִם** je **שְׁתַּיִם**; oba tvary jsou duály.

Číslovky 3 až 10 ve vázaném stavu předcházejí počítané slovo: „tři synové“ **שְׁלֹשָׁת בָּנִים**. V samostatném stavu může číslovka stát před i za počítaným slovem, a tedy výraz „tři synové“ lze vyjádřit jak tvarem **בָּנִים שְׁלֹשָׁה**, tak i **שְׁלֹשָׁה בָּנִים**. U jmen mužského rodu se používá číslovky rodu ženského a naopak.

c) Číslovky 11 až 19 se tvoří tak, že se před desítku (**עֶשְׂרִי** pro maskulina či **עֶשְׂרֵה** pro feminina) klade příslušná číslovka od 1 do 9. Po těchto číslovkách se obvykle používá počítané slovo v plurálu až na několik výjimek, které vyžadují singulár: mezi tyto případy patří slova „člověk, muž“ **אִישׁ**, „den“ **יוֹם**, „rok“ **שָׁנָה**, „duše, osoba“ **נֶפֶשׁ** a další. Tedy „11 dní“ **יָוֵם אֶחָד עֶשְׂרִי יוֹם**, „11 mužů“ **אֶחָד עֶשְׂרִי אִישׁ**, „11 let“ **אֶחָת עֶשְׂרֵה שָׁנָה**.

d) S výjimkou číslovky 20 **עֶשְׂרִים** (odvozeno od **עֶשְׂרִי**) jsou desítky tvořeny plurálem jednotek, tedy např. 30 je **שְׁלֹשִׁים**, 40 **אַרְבָּעִים** atd.

e) Desítky a jednotky se spojují spojkou ו „a“. 77 je tedy **שִׁבְעִים וְשֶׁבַע** atd.

f) Některé číslovky přijímají přípony. Proto **שְׁנַיִנוּ** se překládá „my dva“, **שְׁנֵיהֶם** „oni dva“, **שְׁנַיִכֶם** „vy dva“, **שְׁלֹשָׁתֵנוּ** „my tři“ atp.

(2)

Řadové číslovky

Řadové číslovky od 1 do 10 jsou přídavná jména, následují po podstatném jménu, které určují, a jsou s ním ve stejném rodě. Od 11 nahoru se místo řadových číslovek užívá základních. „Na druhý den“ **בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי**, „ve druhém roce“ **בַּחֲמִשָּׁה עֶשְׂרִי יוֹם**, „patnáctý den“ **בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית** atd.

	<i>s maskulinem</i>	<i>s femininem</i>
první	רִאשׁוֹן ¹	רִאשׁוֹנָה
druhý	שֵׁנִי ²	שֵׁנִית
třetí	שְׁלִישִׁי	שְׁלִישִׁית
čtvrtý	רְבִיעִי	רְבִיעִית
pátý	חֲמִישִׁי	חֲמִישִׁית
šestý	שֵׁשִׁי	שֵׁשִׁית
sedmý	שִׁבְעִי	שִׁבְעִית
osmý	שְׁמִינִי	שְׁמִינִית
devátý	תְּשִׁיעִי	תְּשִׁיעִית
desátý	עֲשִׂירִי	עֲשִׂרִית

CVIČENÍ 42

měsíc	חֹדֶשׁ	zvedl, sňal, odpustil	נָשָׂא
práce, dílo	מְלָאכָה	přiblížil se, přistoupil	קָרַב
práce (vázaný stav)	מְלָאכַת	bouřil se, povstal	קָוַד
práce (s příponou)	מְלָאכְתִּי	snad	אוּלַי
rok	שָׁנָה	kvůli	בְּעִבּוּר
rok (pl.)	שָׁנִים	pro, kvůli, aby	לְמַעַן

(1) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אַבְרָהָם רְאֵה רְאִיתִי אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲנִישֵׁי סֹדֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתָם מֵעַל פְּנֵי-הָאָדָמָה כִּי אֲנָשִׁים רָשָׁעִים לֵב הֶמְדָּה: וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּם תָּמִית צְדִיק עִם רָשָׁע, אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ-הָעִיר, הֲלֹא תִשָּׂא לְמַקְוֶם

¹ Od ראש „hlava“.

² Řadové číslovky od 2 do 10 jsou od stejného základu jako číslovky základní; maskulina končí na י a feminina na ית .

³ V. st. je segolatum a přípony se připojují k tomuto tvaru.

⁴ V širším významu „odpustil“.

לִמְעַן חֲמִשִּׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בָּהּ, הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם אִמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים וְנִשְׂאֲתִי לְכָל־הַמְּקוֹם בְּעִבּוֹרָם: וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא אֲשַׁחֵת בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים: וַיְדַבֵּר אַבְרָהָם עוֹד וַיֹּאמֶר אֵל־נָא יִקְצֹף יְהוָה וְאַדְבָּרָה, אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם שְׁלֹשִׁים: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא אֶעֱשֶׂה אִם יִהְיוּ שָׁם רַק עֶשְׂרֵה צְדִיקִים וְנִשְׂאֲתִי לְכָל־הָעִיר בְּעִבּוֹרָם (2) וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־מִדְבַר־סִינַי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר זָכַר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ: שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ אֶת־כָּל־מְלֶאכֶתְךָ וְהַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא תַעֲשֶׂה כָּל־מְלָאכָה, אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְאַמְתְּךָ: (3) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר קַח לְךָ מִן־הָעָם שְׁנַיִם־עָשָׂר אִישׁ וְצַוָּה אֹתָם לֵאמֹר: שְׂאוּ לָכֶם שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַבְנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אֹתָם עִמָּכֶם, וְהָיָה בַּהֲפֹרֶת מִי־הִירְדֵן לְפָנֵינוּ וְעָבַר כָּל־הָעָם וְשָׂמְתֶם אֶת־הָאֲבָנִים בְּתוֹךְ־הִירְדֵן: וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְאֶת־עוֹלָם, וַיִּדְעוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֵי־בְנֵיכֶם כִּי בַּמְּקוֹם הַזֶּה נִכְרְתוּ מִי־הִירְדֵן לְפָנֵינוּ בְּעַבְרָנוּ אֶרֶץ כְּנָעַן (4) וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לְמוֹת וַיִּקְרָא אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ וַיְצַו אוֹתוֹ לֵאמֹר אֲנִכִי הֵלֶךְ בְּדַרְךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחֻזְקָתָ וְהָיִיתָ לְאִישׁ: וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבוֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר־דָּוִד: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּחֲבֵרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַיִם מָלַךְ שְׁלוֹשׁ שָׁנִים וְשֵׁשׁ־שָׁנִים שָׁנָה: (5) וְהָיוּ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת מָלַךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּה בְּנוֹ

⁵ Místo וַיִּסְעוּ od נָסַע. Silné dāgēš se často vynechává, pokud má písmeno šwā; srov. poznámku v kap. 68.

⁶ „žádnou“.

⁷ „Ulehl se svými otci“ znamená „zemřel“.

⁸ „Hebron“.

⁹ Toto pořadí slov se v Bibli často užívá.

¹⁰ „Ezechiáš“.

תַּחֲתָיו: בְּיַעֲשֵׂרִים וַחֲמִשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמַלְכוֹ, וְעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַיִם: וַיַּעַשׂ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֵי־יְהוָה וַיִּלְךְ בְּדַרְכֵי כִּוִּי וַיִּשְׁמַר אֶת־מִצְוֹתָיו בְּלִב שָׁלֵם, וַיְהִי יְהוָה אִתּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְהִי בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוֹ וַיִּמְרֹד חִזְקִיָּה בְּמָלַךְ אֲשׁוּר¹¹: וַיַּעַל מָלַךְ אֲשׁוּר עַל־כָּל־עָרֵי יְהוּדָה וַיִּלְפָּדֶם וַיָּבֵא יְרוּשָׁלַיִם וְאִתּוֹ מָאָה וּשְׁמָנִים אֶלֶף אִישׁ מִחֲנֵה גְדוֹל מְאֹד: וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים לְפָנָיו אֶל־חִזְקִיָּה וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמְדוּ עַל־הַהַר נֶגֶד הָעִיר וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל: כֹּה אָמַר הַמָּלַךְ הַגְּדוֹל מָלַךְ אֲשׁוּר עַל־מִי בְּטַחַת כִּי מְרֻדָּתְךָ בִּי: וְכִי תֹאמַר בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּטַחַנּוּ לֹא יוּכַל לְהַצִּיל אֹתְכֶם מִיָּדִי: אֵיךָ אֱלֹהֵי כָל־הַגּוֹיִם הָעֹבְדִים אִתִּי, וּמִי בְּכָל־אֱלֹהֵי־הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת־אֶרֶץ מִיָּדִי כִּי יִצִּיל יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַיִם מִיָּדִי: וַיְהִי כַּשְׁמַע חִזְקִיָּה אֶת־דְּבָרֵי מָלַךְ אֲשׁוּר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשָּׁב בְּעָפָר וְלֹא אָכַל לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם: וַיִּשְׁלַח אֶל־הַנְּבִיא לֵאמֹר הַתְּפַלֵּל לָנוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אוּלַי יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי־מָלַךְ אֲשׁוּר וַיּוֹשִׁיעֵנו מִיָּדוֹ: וַיָּבֵא הַנְּבִיא לְפָנֵי הַמָּלַךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶל־תִּירָא מִפְּנֵי־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה, לֹא יָבֹא מָלַךְ אֲשׁוּר אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָהּ לִמְעַן חִזְקִיָּה עַבְדִּי: וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיִּצָּא מִלְּאֶךְ־אֱלֹהִים וַיִּנָּף בְּמַחְנֵה־אֲשׁוּר וַתַּעַל צַעֲקָתָם כָּל־הַלַּיְלָה עַד־אֹרֶת־הַבֶּקֶר: וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיִּצָּאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־הַחוּמָה וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה כָּלֶם מָתִים וַיִּרְדּוּ אֶל־הַמַּחְנֵה וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְאֶת־כָּל־הַזָּהָב וַיָּבִיאוּ הָעִירָה וַיִּתְּנוּ בְּבֵית־יְהוָה

1. A stalo se v těch dnech, že povstal král Sodomy (סֹדֶם) proti králi Edomu. Třináct let mu sloužil, a ve čtrnáctém roce povstal, ale v patnáctém roce přišel edomský král do Sodomy a s ním deset tisíc mužů. A bojoval proti Sodomě

¹¹ „Asýrie“

¹² Zde s významem „bohové“, týká se pohanů.

a dobyl ji a vypálil ji, a vzal sodomské muže s sebou, a mezi nimi (= uprostřed nich) byl Lot, syn Abrahámovy bratra, a odešel do své země. A stalo se, když uslyšel Abrahám (v. inf. s předl.) tuto věc, že vzal s sebou své služebníky, mužů tři sta osmnáct (= osmnáct a tři sta), a pronásledoval edomského krále a bojoval s ním a porazil ho a přivedl zpět Lota i všechny sodomské muže. – 2. A řekl Hospodin Mojžíšovi sedmého dne: „Vystup na horu a zůstaň na jejím vrcholu, a já ti dám kamenné desky a zákon a přikázání, kterým budeš učit izraelské syny.“ A vystoupil Mojžíš na svatou horu, jak mu přikázal Hospodin, a byl tam čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chleba nejedl a vody nepil po všechny dny, kdy tam byl. – 3. A mluvil Mojžíš k izraelským synům: „V druhém roce (po) odchodu (v. inf. יצא s ל) Izraele z Egypta (= egyptské země), ve třetím měsíci, jsme byli v poušti Šinaj. A vy jste ke mně přistoupili a řekli jste: »Pošleme (koh.) zvědy do země Kanaán, aby si prohlédli (= vidět) (ta) města, proti nimž máme bojovat (= která budeme bojovat proti nim)«. A ta věc se mi líbila a vybral jsem z náčelníků lidu dvanáct mužů a poslal je do země Kanaán. A zvědové se vrátili do tábora a řekli: »Nebudeme schopni bojovat proti obyvatelům Kanaánu, neboť jejich města jsou velmi pevná (= silná)«. A vy jste mi řekli: »Proč nás vyvedl Hospodin z Egypta (= egyptské země), aby nás zahubil (= zahubit nás)? Vraťme se do Egypta.« A Hospodin se velmi rozhněval a přísahal: »Protože ve mne nedůvěřovali, hle, neuvidíš tu zemi, kterou jsem příslibil (= přísahal) jejich otcům, že (ji) dám (v. inf.) jejich potomstvu. Čtyřicet let budou v této veliké poušti a zemřou tu. Ale jejich synové, kteří přijdou po nich, oni tam přijdou a zdědí tu zemi.« – 4. A postavil izraelský král Jorobeam (יִרְבֵּעַם, slovosled) město Sichem a bydlel tam. A bál se, že lid půjde (= aby lid nevystoupil) do Jeruzaléma sloužit tam Hospodinu a (že) uvidí slávu Hospodinova domu a obrátí se (וְשָׁב) svým srdcem k judskému králi. A udělal bohy ze zlata a řekl lidu: „Toto jsou tvoji bohové, Izraeli, a jim budeš sloužit.“ A uspořádal slavnost patnáctého dne osmého měsíce (= v osmém měsíci patnáctý den toho – ל מְסִיעֶה) a přikázal jim zachovávat ten svátek. – 5. Toto jsou (ta) slova, která mluvil prorok Jeremiáš (יֵרֵמְיָהוּ, slovosled) k předákům Izraele, které babylónský král vysídlil do Babylóna (בְּבָבֶל): „Postavte si domy a byďte v nich a vezměte si manželky a zplodte syny, a usilujte o (= hledejte) pokoj města, do něhož jsem vás vysídlil (= co ... tam), aby (לְמַעַן) vám bylo (= bude) dobře (impf.). Neboť já tam na vás nezapomenu, a kdykoli se ke mně budete modlit (= ve vašem modlení, v. inf. s předl. a příp.), uslyším váš hlas. A za dalších (בְּעֵוָר) sedmdesát let vás jistě (= opravdu) přivedu zpět do země vašich otců, a (znovu) postavíte ta města, která dal rozbořit (hif. נִפְל) babylónský král, a moje sláva se vrátí do toho města, které jsem si vyvolil, a vy budete mým lidem jako za dnů mého služebníka Davida (slovosled) a budete bydlet v pokoji ve své zemi na věky.“

DODATEK

(1)

Názvy hebrejských písmen

אָלֶף בֵּית גְּמֵל דָּלֶת הָא וּו זָיִן חֵית טִית יוֹד כָּף
לָמֶד מֵים נוּן סָמֶךְ עֵיִן פֶּא צָרִי קוֹף רִישׁ שֵׁין תּוֹ

Užívaná hebrejská abeceda je tzv. *kvadrátním písmem* na rozdíl od archaickeho hebrejského písma známého z různých prastarých napsů. Je zřejmé, že dnešní písmena se vyvinula z těchto archaických tvarů. Jména písmen zřejmě vyjadřují jejich původní podobu, takže např. אָלֶף znamená „býk“ a značil se אֵ, עֵיִן je „oko“ a původně vypadalo ׀, שֵׁין je v překladu „zub“ a psalo se W.

(2)

Akcenty

Existují akcenty *rozlučovací* a *slučovací*.

a) K hlavním rozlučovacím akcentům patří:

() סִלּוּק (sillûq), který se vyskytuje vždy u přízvučné slabiky posledního slova verše a po němž vždy následuje znaménko : , tzv. „konec verše“ סוֹף פְּסוּק (sôf pásûq), které má funkci české tečky za větou. Např.: : הָאָרֶץ... (sôf pásûq), které má funkci české tečky za větou. Např.: : הָאָרֶץ...

() אֲתַנַּח (’atnâh), který se vyskytuje u přízvučné slabiky toho slova, které rozděluje verš na dvě logické poloviny. Např.: : הָאָרֶץ... (’atnâh), který se vyskytuje u přízvučné slabiky toho slova, které rozděluje verš na dvě logické poloviny. Např.: : הָאָרֶץ... (’atnâh), který se vyskytuje u přízvučné slabiky toho slova, které rozděluje verš na dvě logické poloviny. Např.: : הָאָרֶץ...

() סְגוּלְתָא (s’gôltā), který se vyskytuje obvykle jen v dlouhých verších a dělí větu mezi začátkem a akcentem ’atnâh na dvě části. Píše se nad posledním písmenem slova, takže ne vždy poukazuje na přízvučnou slabiku. Např.: : הָאָרֶץ... (s’gôltā), který se vyskytuje obvykle jen v dlouhých verších a dělí větu mezi začátkem a akcentem ’atnâh na dvě části. Píše se nad posledním písmenem slova, takže ne vždy poukazuje na přízvučnou slabiku. Např.: : הָאָרֶץ... (s’gôltā), který se vyskytuje obvykle jen v dlouhých verších a dělí větu mezi začátkem a akcentem ’atnâh na dvě části. Píše se nad posledním písmenem slova, takže ne vždy poukazuje na přízvučnou slabiku. Např.: : הָאָרֶץ...

() זָקָף קָטוֹן (zāqēf qāṭōn) dělí větu mezi akcenty ’atnâh a sillûq, popř. i mezi začátkem věty a přízvukem ’atnâh, chybí-li s’gôltā, a někdy dokonce i mezi akcenty s’gôltā a ’atnâh. Např.: : הָאָרֶץ... (zāqēf qāṭōn) dělí větu mezi akcenty ’atnâh a sillûq, popř. i mezi začátkem věty a přízvukem ’atnâh, chybí-li s’gôltā, a někdy dokonce i mezi akcenty s’gôltā a ’atnâh. Např.: : הָאָרֶץ... (zāqēf qāṭōn) dělí větu mezi akcenty ’atnâh a sillûq, popř. i mezi začátkem věty a přízvukem ’atnâh, chybí-li s’gôltā, a někdy dokonce i mezi akcenty s’gôltā a ’atnâh. Např.: : הָאָרֶץ...

() זָקָף גָּדוֹל (zāqēf gādôl), který se vyskytuje místo předchozího akcentu tehdy, nepředchází-li jej akcent slučovací.

() טִפְחָה (tifhā^h), který se většinou objeví před akcenty sillûq anebo ’atnâh. Např.: : הָאָרֶץ... (tifhā^h), který se většinou objeví před akcenty sillûq anebo ’atnâh. Např.: : הָאָרֶץ... (tifhā^h), který se většinou objeví před akcenty sillûq anebo ’atnâh. Např.: : הָאָרֶץ...

¹ Toto slovo má přízvuk mil’êl, ale s’gôltā je nad posledním písmenem slova.

b) Další rozlučovací akcenty jsou:

([Ⓢ]) שְׁלֶשֶׁת (šalšēlet)	([˙]) רְבִיעַ (r ³ vía‘)
(¹) זַרְקָא (zarqā‘)	([˘]) פַּשְׁטָא (paštā‘)
(_˘) יְתִיב (j ³ tív)	(_˙) תְּבִיר (t ³ vír)
([˘]) פָּזֵר (pāzēr)	([˘]) גֶּרֶשׁ (géreš)
([˘]) דְּוִיבִים (dvojité géreš)	([˘]) תְּלִישָׁא גְּדוּלָּה (t ³ líšā’ g ³ dōlā ^h)
([˘]) קַרְנֵי פָּרָה (qarnê fārā ^h) nebo též פָּזֵר גְּדוּלָּה (pāzēr gādōl)	
(_˘) לְגַרְמָה (l ³ garmē ^h), tj. mûnaḥ (viz níže) se znaménkem פָּסֵק (pāsēq)	

c) Slučovací akcenty:

(_˙) מִירְכָא (mêr ³ chā‘)	(_˙) מִירְכָא כְּפּוּלָּא (mêr ³ chā’ k ³ fūlā‘)
(_˙) מוּנַח (mûnaḥ)	čili dvojité mêr ³ chā‘
(_˘) מַהְפַּךְ (mahpach)	(_˙) דַּרְגָּא (dargā‘)
([˘]) קַדְמָא (qadmā‘) nebo též אֲזַלָּא (‘azlā‘), pokud nenásleduje géreš	
([˘]) קְטַנָּה תְּלִישָׁא (t ³ líšā’ q ³ ṭannā ^h)	
(_˙) גַּלְגַּל (galgal) nebo též יְרַח (jerah)	
(_˙) מְאִילָא (m ³ ajj ³ lā‘)	

Poznámka: Tohoto systému akcentů se užívá v celé Bibli s výjimkou Žalmů (תְּהִלִּים), Přísloví (מְשָׁלִי) a Job (אִיּוֹב), v nichž je systém poněkud odlišný.

(3)

Čtyřsohlásková slovesa

Existuje několik sloves, která mají čtyři základové souhlásky místo obvyklých tří. Je to tím, že do obvyklého slovesa se vloží jedno písmeno navíc. V žalmu 80, 14 najdeme tvar יְכַרְסֵּמְנָה „zpuštějí ji“, což je imperfektum kmene pi‘el od כָּרַסַּם – toto je prodloužený základ כָּסַם „přistříhl“.

(4)

Konsekutivní wāw

Tato poznámka byla laskavě doplněna prof. G. R. Driverem, M. A., který přednáší na Magdalene College, Oxford. Vysvětluje konsekutivní wāw takto:

² Nad posledním písmenem slova.

Selhaly všechny pokusy logicky vysvětlit tento na první pohled zvláštní jev, kdy si dva časy zjevně vyměňují funkci. Lze jej však vyložit z historického vývoje hebrejského jazyka. Uvědomíme-li si, že jde o jazyk obsahující prvky různých semitských jazyků, pochopíme, proč v něm jsou například dvě zájmena pro 1. os. sg., totiž אֲנִי a אֲנֹכִי. První tvar je totéž jako akkadské **anaku** (srov. foenické אַנַךְ), a druhý je podobný aramejskému אַנָּא (srov. arabské ‘anā‘). Stejně tak v hebrejském časování existují dvě soustavy, čerpající z různých pramenů. „Konsekutivní“ spojení וְקָטַלְתָּ „a zabiješ“ s přízvukem na poslední slabice, ale se zdůrazněnou první slabikou, na níž byl původní přízvuk, je pozůstatkem akkadského **qátıl** „je, bude zabit“, méně často „zabil, zabíjí, zabije“ (tento primitivní tvar totiž vyjadřoval pouze *stav* zabíjení, nikoli už slovesný čas a rod, a pouze postupně se začal jeho význam omezovat na přítomnost či budoucnost), zatímco prosté קָטַלְתָּ „zabil jsi“ odpovídá aramejskému קָטַל „zabil“.

Podobně „konsekutivní“ tvar וַיִּקְטַל „a zabil“ (jehož přízvuk byl asimilován k prostému imperfektu יִקְטַל „zabíjel, zabíjí, zabije“, ale jehož původní přízvuk byl uchován např. u sloves jako וַיִּקָּם „a povstal“) odpovídá akkadskému minulému času **íqtul** „zabil“ (srov. akkadské **íbni** „postavil“ s hebrejským וַיִּבֶן „a postavil“), zatímco imperfektum יִקְטַל „zabíjel, zabíjí, bude zabíjet“ odpovídá aramejskému יִקְטַל s tímž významem.

Můžeme tedy říci, že „konsekutivní“ spojení souvisí s akkadskými východně semitskými jazykovými zvyklostmi, zatímco obvyklé tvary se západně semitským aramejským nářečím. Oba tvary přežily vedle sebe i v klasické hebrejštině.

(5)

Vyjadřování genitivní vazby.

Stojí-li za sebou dvě podstatná jména, první ve vázaném a druhé v samostatném stavu, kdy první je určeno druhým (jde o neshodný přívlastek, viz kap. 63), připojují se přípony, které vyjadřují přivlastňovací zájmena, až za podstatné jméno v samostatném stavu. Tyto přípony se tedy připojují za druhé podstatné jméno, ale platí pro *celé* spojení. Takže אֱלֹהֵי־יְשׁוּעָתִי neznamená „Bůh mé spásy“, ale „můj Bůh spásy“ čili „můj spásný Bůh“. Podobně הַרְ-קִדְשׁוֹ nebudeme překládat „hora jeho svatosti“ nýbrž „jeho hora svatosti“ neboli „jeho svatá hora“.

1. PRAVIDELNÉ SLOVESO

	qal			nif'al
	aktivní	stavové	stavové	
<i>perfektum</i>				
sg. 3. m.	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	נִקְטַל
3. f.	קָטְלָהּ	כָּבְדָהּ	קָטְנָהּ	נִקְטְלָהּ
2. m.	קָטַלְתָּ	כָּבַדְתָּ	קָטַנְתָּ	נִקְטַלְתָּ
2. f.	קָטַלְתְּ	כָּבַדְתְּ	קָטַנְתְּ	נִקְטַלְתְּ
1. m. i f.	קָטַלְתִּי	כָּבַדְתִּי	קָטַנְתִּי	נִקְטַלְתִּי
pl. 3. m. i f.	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	קָטְנוּ	נִקְטְלוּ
2. m.	קָטַלְתֶּם	כָּבַדְתֶּם	קָטַנְתֶּם	נִקְטַלְתֶּם
2. f.	קָטַלְתֶּן	כָּבַדְתֶּן	קָטַנְתֶּן	נִקְטַלְתֶּן
1. m. i f.	קָטַלְנוּ	כָּבַדְנוּ	קָטַנְנוּ ¹	נִקְטַלְנוּ
<i>imperfektum</i>				
sg. 3. m.	יִקְטַל	יִכְבֵּד	יִקְטַן	יִקְטַל
3. f.	תִּקְטַל	תִּכְבֵּד	atd.	תִּקְטַל
2. m.	תִּקְטַל	תִּכְבֵּד		תִּקְטַל
2. f.	תִּקְטְלִי	תִּכְבְּדִי		תִּקְטְלִי
1. m. i f.	אֶקְטַל	אֶכְבֵּד		אֶקְטַל ²
pl. 3. m.	יִקְטְלוּ	יִכְבְּדוּ		יִקְטְלוּ
3. f.	תִּקְטְלֶנָּה	תִּכְבְּדֶנָּה		תִּקְטְלֶנָּה
2. m.	תִּקְטְלוּ	תִּכְבְּדוּ		תִּקְטְלוּ
2. f.	תִּקְטְלֶנָּה	תִּכְבְּדֶנָּה		תִּקְטְלֶנָּה
1. m. i f.	נִקְטַל	נִכְבֵּד		נִקְטַל

¹ Místo קָטַנְנוּ.² Někdy אֶקְטַל.

	qal		nif'al
	aktivní	stavové	
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.	אֶכְבְּדָהּ	אֶקְטְלָהּ	אֶקְטְלָהּ
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִכְבֵּד	יִקְטַל	יִקְטַל
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּכְבֵּד	וַיִּקְטַל	וַיִּקְטַל
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.	וַיִּקְטְלֶךָ ³		וַיִּקְטְלֶךָ ³
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m	קָטַל (קָטְלָהּ)	כָּבַד	הִקְטַל
2. f.	קָטְלִי	כָּבְדִי	הִקְטְלִי
pl. 2. m.	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	הִקְטְלוּ
2. f.	קָטְלֶנָּה	כָּבְדֶנָּה	הִקְטְלֶנָּה
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	קָטַל	כָּבַד	קָטַן
pas. sg. m.	קָטוּל		נִקְטַל
<i>infinitiv</i>			
samostatný	קָטוּל	כָּבוּד	הִקְטַל, נִקְטַל
vázaný	קָטַל	כָּבַד	הִקְטַל

³ Posun přízvuku dopředu; viz kap. 49, pozn. 3 a dodatek 4.⁴ Důrazný rozk. způsob; viz kap. 48.2

	pi'el	pu'al	hif'il	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>					
sg. 3. m.	קָטַל ⁵	קָטַל	הִקְטִיל	הִקְטַל	הִתְקַטַּל ⁶
3. f.	קָטְלָה	קָטְלָה	הִקְטִילָה	הִקְטַלָּה	הִתְקַטַּלָּה
2. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	הִקְטַלְתָּ	הִקְטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ
2. f.	קָטַלְתְּ	קָטַלְתְּ	הִקְטַלְתְּ	הִקְטַלְתְּ	הִתְקַטַּלְתְּ
1. m. i f.	קָטַלְתִּי	קָטַלְתִּי	הִקְטַלְתִּי	הִקְטַלְתִּי	הִתְקַטַּלְתִּי
pl. 3. m. i f.	קָטְלוּ	קָטְלוּ	הִקְטִילוּ	הִקְטַלוּ	הִתְקַטַּלוּ
2. m.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם	הִתְקַטַּלְתֶּם
2. f.	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן	הִתְקַטַּלְתֶּן
1. m. i f.	קָטַלְנוּ	קָטַלְנוּ	הִקְטַלְנוּ	הִקְטַלְנוּ	הִתְקַטַּלְנוּ
<i>imperfektum</i>					
sg. 3. m.	יִקְטַל	יִקְטַל	יִקְטִיל	יִקְטַל	יִתְקַטַּל
3. f.	תִּקְטַל	תִּקְטַל	תִּקְטִיל	תִּקְטַל	תִּתְקַטַּל
2. m.	תִּקְטַל	תִּקְטַל	תִּקְטִיל	תִּקְטַל	תִּתְקַטַּל
2. f.	תִּקְטְלִי	תִּקְטְלִי	תִּקְטִילִי	תִּקְטְלִי	תִּתְקַטְּלִי
1. m. i f.	אֶקְטַל	אֶקְטַל	אֶקְטִיל	אֶקְטַל	אֶתְקַטַּל
pl. 3. m.	יִקְטְלוּ	יִקְטְלוּ	יִקְטִילוּ	יִקְטְלוּ	יִתְקַטְּלוּ
3. f.	תִּקְטַלְנָה	תִּקְטַלְנָה	תִּקְטִילְנָה	תִּקְטַלְנָה	תִּתְקַטַּלְנָה
2. m.	תִּקְטְלוּ	תִּקְטְלוּ	תִּקְטִילוּ	תִּקְטְלוּ	תִּתְקַטְּלוּ
2. f.	תִּקְטַלְנֶה	תִּקְטַלְנֶה	תִּקְטִילְנֶה	תִּקְטַלְנֶה	תִּתְקַטַּלְנֶה
1. m. i f.	נִקְטַל	נִקְטַל	נִקְטִיל	נִקְטַל	נִתְקַטַּל
<i>kohortativ</i>					
sg. 1. m. i f.	אֶקְטַלְהָ		אֶקְטִילְהָ		אֶתְקַטַּלְהָ

⁵ Někdy קָטַל.⁶ Někdy הִתְקַטַּל.

	pi'el	pu'al	hif'il	hof'al	hitpa'el
<i>jusiv</i>					
sg. 3. m.	יִקְטַל	יִקְטַל	יִקְטַל ⁸	יִקְטַל	יִתְקַטַּל
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 3. m.	וַיִּקְטַל ⁷	וַיִּקְטַל ⁷	וַיִּקְטַל ⁸	וַיִּקְטַל	וַיִּתְקַטַּל
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 2. m.	וְקָטַלְתָּ ⁹		וְהִקְטַלְתָּ ⁹		
<i>rozk. způsob</i>					
sg. 2. m.	קָטַל	nedoložen	הִקְטַל	nedoložen	הִתְקַטַּל
2. f.	קָטְלִי		הִקְטִילִי		הִתְקַטְּלִי
pl. 2. m.	קָטְלוּ		הִקְטִילוּ		הִתְקַטְּלוּ
2. f.	קָטַלְנָה		הִקְטִילְנָה		הִתְקַטְּלְנָה
<i>příčestí</i>					
akt. sg. m.	מְקַטַּל		מְקַטִּיל		מִתְקַטַּל
pas. sg. m.		מְקַטָּל		מְקַטָּל	
<i>infinitiv</i>					
samostatný	קָטַל, קָטַל	קָטַל	הִקְטַל	(הִקְטַל)	הִתְקַטַּל
vázaný	קָטַל		הִקְטִיל	(הִקְטַל)	הִתְקַטַּל

⁷ Silné dāgēš chybí u ך, viz kap. 10.⁸ Zkrácené imperfektum; viz kap. 55.2 a 55.3.⁹ Posun přízvuku dopředu; viz kap. 49, pozn. 3 a dodatek 4.

2. PRAVIDELNÉ SLOVESO SE ZÁJMENNÝMI PŘÍPONAMI¹

qal <i>perfektum – sg.</i>					
	3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1.m. i f.
	קָטַל	קָטְלָהּ	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
sg. 1.m. i f.	קָטַלְנִי	קָטַלְתְּנִי	קָטַלְתָּנִי	קָטַלְתְּנִי	
2. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ			קָטַלְתִּיךָ
2. f.	קָטַלְתְּ	קָטַלְתְּ			קָטַלְתִּיךָ
3. m.	קָטַלְהוּ	קָטַלְתְּהוּ	קָטַלְתָּהוּ	קָטַלְתְּהוּ	קָטַלְתִּיהוּ
	קָטַלְהָו	קָטַלְתְּהוּ	קָטַלְתָּהוּ	קָטַלְתְּהוּ	קָטַלְתִּיהוּ
3. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּהּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּיהָ
pl. 1. m. i f.	קָטַלְנוּ	קָטַלְתֶּנּוּ	קָטַלְתֶּנּוּ	קָטַלְתֶּנּוּ	
2. m. i f.					קָטַלְתִּיכֶם
2. f.					קָטַלְתִּיכֶן
3. m.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם
3. f.	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן
<i>imperfektum</i>			<i>rozk. způsob</i>		
	3. sg. m.	3. sg. m. zdůrazňovací ²	3. pl. m.	sg.	pl.
	יִקְטַל	יִקְטַלְךָ	יִקְטַלְוּ	יִקְטַל	יִקְטַלוּ
sg. 1. m. i f.	יִקְטַלְנִי	יִקְטַלְתְּנִי	יִקְטַלְוּנִי	יִקְטַלְנִי	יִקְטַלְוּנִי
2. m.	יִקְטַלְתָּ	יִקְטַלְתְּ	יִקְטַלְוּךָ		
2. f.	יִקְטַלְתְּ	יִקְטַלְתְּ	יִקְטַלְוּךָ		
3. m.	יִקְטַלְהוּ ²	יִקְטַלְנוּ	יִקְטַלְוּהוּ	יִקְטַלְהוּ	יִקְטַלְוּהוּ
3. f.	יִקְטַלְתָּ ²	יִקְטַלְתְּ	יִקְטַלְוּהָ	יִקְטַלְתָּ	יִקְטַלְוּהָ
pl. 1. m. i f.	יִקְטַלְנוּ	יִקְטַלְתֶּנּוּ	יִקְטַלְוּנוּ	יִקְטַלְנוּ	
2. m. i f.	יִקְטַלְכֶם		יִקְטַלְכֶם		
2. f.	יִקְטַלְכֶן		יִקְטַלְכֶן		
3. m.	יִקְטַלְתֶּם		יִקְטַלְתֶּם	יִקְטַלְתֶּם	
3. f.	יִקְטַלְתֶּן		יִקְטַלְתֶּן	יִקְטַלְתֶּן	

¹ Viz kap. 58 a 59.² Zřídka יִקְטַלְהוּ, יִקְטַלְתָּ.

qal <i>perfektum – pl.</i>			pi'el <i>perfektum</i>	hif'ıl <i>perfektum</i>
	3. m. i f.	2. m. i f.	1. m. i f.	3. sg. m.
	קָטַלְנוּ	קָטַלְתֶּם, קָטַלְתֶּן	קָטַלְנוּ	קָטַלְתִּי
sg. 1. m. i f.	קָטַלְנִי	קָטַלְתְּנִי		הִקְטִילְנִי
2. m.	קָטַלְתָּ		קָטַלְתָּ	הִקְטִילְךָ
2. f.	קָטַלְתְּ		קָטַלְתְּ	הִקְטִילְךָ
3. m.	קָטַלְהוּ	קָטַלְתֶּהוּ	קָטַלְנוּהוּ	atd.
		atd.	atd.	
3. f.	קָטַלְתָּ			קָטַלְתָּ
pl. 1. m. i f.	קָטַלְנוּ			קָטַלְנוּ
2. m. i f.				atd.
2. f.				
3. m.	קָטַלְתֶּם			
3. f.	קָטַלְתֶּן			
<i>vázaný infinitiv</i>			<i>imperfektum</i>	<i>imperfektum</i>
	podmět	קָטַל	předmět	3. sg. m.
sg. 1. m. i f.	קָטַלְנִי		קָטַלְנִי	יִקְטַלְתִּי
2. m.		קָטַלְךָ, קָטַלְתָּ		יִקְטַלְתִּיךָ
2. f.		קָטַלְתְּ		יִקְטַלְתִּיךָ
3. m.		קָטַלְהוּ		atd.
3. f.		קָטַלְתָּ		atd.
pl. 1. m. i f.		קָטַלְנוּ		
2. m. i f.		קָטַלְכֶם		
2. f.		קָטַלְכֶן		
3. m.		קָטַלְתֶּם		
3. f.		קָטַלְתֶּן		

3. SLOVESA 1. NŪN¹

	qal	nif'al	hif'il	hof'al
<i>perfektum</i>				
sg. 3. m.	נָפַל (נָנַשׁ)	נָנַשׁ	הִנִּישׁ	הִנֵּשׁ
3. f.	pravidelné	נָנְשָׁה	הִנִּישָׁה	הִנֵּשָׁה
2. m.		נָנַשְׁתָּ	הִנִּישְׁתָּ	הִנֵּשְׁתָּ
2. f.		נָנַשְׁתְּ	הִנִּישְׁתְּ	הִנֵּשְׁתְּ
1. m. i f.		נָנַשְׁתִּי	הִנִּישְׁתִּי	הִנֵּשְׁתִּי
pl. 3. m. i f.		נָנַשׁוּ	הִנִּישׁוּ	הִנֵּשׁוּ
2. m.		נָנַשְׁתֶּם	הִנִּישְׁתֶּם	הִנֵּשְׁתֶּם
2. f.		נָנַשְׁתֶּן	הִנִּישְׁתֶּן	הִנֵּשְׁתֶּן
1. m. i f.		נָנַשְׁנוּ	הִנִּישְׁנוּ	הִנֵּשְׁנוּ
<i>imperfektum</i>				
sg. 3. m.	יִנֵּשׁ	יִנְנֵשׁ (יִנְנֵשׁ)	יִנִּישׁ	יִנֵּשׁ
3. f.	תִּנֵּשׁ	pravidelné	תִּנִּישׁ	תִּנֵּשׁ
2. m.	תִּנֵּשׁ		תִּנִּישׁ	תִּנֵּשׁ
2. f.	תִּנְשִׁי		תִּנִּישִׁי	תִּנֵּשִׁי
1. m. i f.	אֶנֶשׁ		אֶנִּישׁ	אֶנֵּשׁ
pl. 3. m.	יִנְשׁוּ		יִנִּישׁוּ	יִנֵּשׁוּ
3. f.	תִּנְשְׁנָה		תִּנִּישְׁנָה	תִּנֵּשְׁנָה
2. m.	תִּנְשׁוּ		תִּנִּישׁוּ	תִּנֵּשׁוּ
2. f.	תִּנְשְׁנֶה		תִּנִּישְׁנֶה	תִּנֵּשְׁנֶה
1. m. i f.	נִנְשׁ		נִנִּישׁ	נִנֵּשׁ
<i>kohortativ</i>				
sg. 1. m. i f.	אֶנְשָׁה	אֶנְפְּלָה	אֶנִּישָׁה	

¹ Viz kap. 67.

	qal	nif'al	hif'il	hof'al	
<i>jusiv</i>					
sg. 3. m.	יִנֵּשׁ	יִנְפַל	יִנְנֵשׁ ²	יִנֵּשׁ	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 3. m.	וַיִּנֵּשׁ	וַיִּנְפַל	וַיִּנְנֵשׁ	וַיִּנֵּשׁ	
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 2. m.	וַנְפַלְתָּ				
<i>rozk. způsob</i>					
sg. 2. m.	נֵשׁ (נֵשָׁה) ³	נְפַל	נְנֵשׁ	נֵשׁ	nedoložen
2. f.	נְשִׁי	נְפְּלִי	נְנֵשִׁי	נְשִׁי	
pl. 2. m.	נֵשׁוּ	נְפַלּוּ	נְנֵשׁוּ	נֵשׁוּ	
2. f.	נְשְׁנָה	נְפַלְנָה	נְנֵשְׁנָה	נְשְׁנָה	
<i>příčestí</i>					
akt. sg. m.	(נִנְשׁ)	נִנְפַל		מִנִּישׁ	
pas. sg. m.	(נִנְשׁ)		נִנְשׁ		מִנְשׁ
<i>infinitiv</i>					
samostatný	נִנְשׁ	נְפֹל		הִנֵּשׁ	הִנֵּשׁ
vázaný	לְנִשֵּׁת ⁴	לְנַפֵּל ⁵	הִנְנֵשׁ	הִנִּישׁ	הִנֵּשׁ

² Zkrácené imperfektum.³ Delší tvar rozk. způsobu.⁴ S ל je לְנִשֵּׁת a s příponou גִּישְׁתִּי atd.⁵ S ל je לְנַפֵּל.

	qal	nif'al
<i>perfektum</i>		
sg. 3. m.	נָתַן	נָתַן
3. f.	נָתְנָה	נָתְנָה
2. m.	נָתַתָּ	נָתַתָּ
2. f.	נָתַתְּ	נָתַתְּ
1. m. i f.	נָתַתִּי	נָתַתִּי
pl. 3. m. i f.	נָתְנוּ	נָתְנוּ
2. m.	נָתַתְּם	נָתַתְּם
2. f.	נָתַתְּנָה	נָתַתְּנָה
1. m. i f.	נָתַתְּנוּ	נָתַתְּנוּ
<i>imperfektum</i>		
sg. 3. m.	יִתֵּן	יִתֵּן
3. f.	תִּתֵּן	תִּתֵּן
2. m.	תִּתֵּן	תִּתֵּן
2. f.	תִּתְּנִי	תִּתְּנִי
1. m. i f.	אֶתֵּן	אֶתֵּן
pl. 3. m.	יִתְּנוּ	יִתְּנוּ
3. f.	(תִּתְּנָה)	תִּתְּנָה
2. m.	תִּתְּנוּ	תִּתְּנוּ
2. f.	(תִּתְּנָה)	תִּתְּנָה
1. m. i f.	נָתַן	נָתַן
<i>kohortativ</i>		
sg. 1. m. i f.	אֶתְּנֶה	אֶתְּנֶה

⁶ נָתַתָּ je současně slovesem 3. laryngály; viz kap. 72.

	qal	nif'al
<i>jusiv</i>		
sg. 3. m.	יִקַּח	יִקַּח
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>		
sg. 3. m.	וַיִּקַּח	וַיִּקַּח
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>		
sg. 2. m.	וַנִּקַּחְךָ	וַנִּקַּחְךָ
<i>rozk. způsob</i>		
sg. 2. m.	קַח (קַחְהָ) ⁷	הִקַּח
2. f.	קַחִי	הִקַּחִי
pl. 2. m.	קַחוּ	הִקַּחוּ
2. f.	(קַחְנָה) ⁷	(הִקַּחְנָה)
<i>příčestí</i>		
akt. sg. m.	נֹתֵן	לֹקֵחַ ⁸
pas. sg. m.	נִתֵּן	לְקוֹחַ ⁸
<i>infinitiv</i>		
samostatný	נִתְּנוּ	הִקַּחְם ⁸
vázaný	תִּתְּנוּ ⁹	הִקַּחְתְּם ⁸

⁷ Delší tvar rozk. způsobu.

⁸ Viz vysvětl. 3.6 na předchozí straně.

⁹ S ל je לִתְּנוּ a s příponou תִּתְּנִי atd.

¹⁰ S ל je לְקַחְתְּם a s příponou קַחְתְּנִי atd.

4. SLOVESA 1. LARYNGÁLY¹ A 1. 'ĀLEF²

qal		nif'al	hif'il	hof'al	qal
aktivní		stavové			
<i>perfektum</i>					<i>perfektum</i>
sg. 3. m.	עָמַד	חָזַק	נִעְמַד ³	הִעְמִיד	אָכַל
3. f.	עָמְדָה	atd.	נִעְמְדָה	הִעְמִידָה	atd.
2. m.	עָמַדְתָּ		נִעְמַדְתָּ	הִעְמַדְתָּ	
2. f.	עָמַדְתְּ		נִעְמַדְתְּ	הִעְמַדְתְּ	
1. m. i f.	עָמַדְתִּי		נִעְמַדְתִּי	הִעְמַדְתִּי	
pl. 3. m. i f.	עָמְדוּ		נִעְמְדוּ	הִעְמִידוּ	
2. m.	עָמַדְתֶּם		נִעְמַדְתֶּם	הִעְמַדְתֶּם	
2. f.	עָמַדְתֶּן		נִעְמַדְתֶּן	הִעְמַדְתֶּן	
1. m. i f.	עָמַדְנוּ		נִעְמַדְנוּ	הִעְמַדְנוּ	
<i>imperfektum</i>					<i>imperfektum</i>
sg. 3. m.	יַעְמֹד ⁴	יַחְזֹק ⁵	יַעְמֹד	יַעְמִיד	יֹאכַל ⁶
3. f.	תַּעְמֹד	תַּחְזֹק	תַּעְמֹד	תַּעְמִיד	תֹּאכַל
2. m.	תַּעְמֹד	תַּחְזֹק	תַּעְמֹד	תַּעְמִיד	תֹּאכַל
2. f.	תַּעְמְדִי	תַּחְזְקִי	תַּעְמְדִי	תַּעְמִידִי	תֹּאכְלִי
1. m. i f.	אֶעְמֹד	אֶחְזֹק	אֶעְמֹד	אֶעְמִיד	אֶכַּל
pl. 3. m.	יַעְמְדוּ	יַחְזְקוּ	יַעְמְדוּ	יַעְמִידוּ	יֹאכְלוּ
3. f.	תַּעְמְדְנָה	תַּחְזְקְנָה	תַּעְמְדְנָה	תַּעְמִידְנָה	תֹּאכְלֶנָה
2. m.	תַּעְמְדוּ	תַּחְזְקוּ	תַּעְמְדוּ	תַּעְמִידוּ	תֹּאכְלוּ
2. f.	תַּעְמְדְנָה	תַּחְזְקְנָה	תַּעְמְדְנָה	תַּעְמִידְנָה	תֹּאכְלֶנָה
1. m. i f.	נִעְמַד	נִחְזַק	נִעְמַד	נִעְמִיד	נֹאכַל

¹ Viz kap. 69.⁴ Avšak impf. od חָמַד je יַחְמֹד, viz zvláštní pozn. v kap. 69.1.² Viz kap. 70.⁵ Avšak impf. od יַחְשַׁד je יַחְשֹׁד, viz zvláštní pozn. v kap. 69.1.³ U חָמַד je pf. nif. נִחְמַד a přičestí נִחְמַד.⁶ Tvar v pauze יֹאכַל.

qal	nif'al	hif'il	hof'al	qal	
aktivní	stavové				
<i>kohortativ</i>					<i>kohortativ</i>
sg. 1. m. i f.	אֶעְמְדָה		אֶעְמִידָה	אֶכְלָה	
<i>jusiv</i>					<i>jusiv</i>
sg. 3. m.	יַעְמֹד	יַחְזֹק	יַעְמֹד ⁷	יֹאכַל	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					<i>impf. s kons. wāw</i>
sg. 3. m.	וַיַּעְמֹד	וַיַּחְזֹק	וַיַּעְמֹד	וַיֹּאכַל ⁸	
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					<i>pf. s kons. wāw</i>
sg. 2. m.	וַעְמַדְתָּ		וַהֲעַמַּדְתָּ	וַאֲכַלְתָּ	
<i>rozk. způsob</i>					<i>rozk. způsob</i>
sg. 2. m.	עָמַד	חָזַק	הֲעַמַּד	הֲעַמֵּד nedoložen	אָכַל
2. f.	עָמְדִי	חָזְקִי	הֲעַמְדִי	הֲעַמִּידִי	אָכְלִי
pl. 2. m.	עָמְדוּ	חָזְקוּ	הֲעַמְדוּ	הֲעַמִּידוּ	אָכְלוּ
2. f.	עָמְדְנָה	חָזְקְנָה	הֲעַמְדְנָה	הֲעַמִּידְנָה	אָכְלְנָה
<i>přičestí</i>					<i>přičestí</i>
akt. sg. m.	עָמַד		מֵעַמִּיד		אָכַל
pas. sg. m.	עָמוּד		נִעְמֹד ⁹	מֵעַמֵּד	אָכַל
<i>infinitiv</i>					<i>infinitiv</i>
samostatný	עָמוּד		נִעְמֹד	הֲעַמֵּד	אָכַל
vázaný	עָמוּד		הֲעַמֵּד	הֲעַמִּיד	אָכַל
s ל	לְעָמוּד				לְאָכַל

⁷ Zkrácené imperfektum.⁸ Avšak יֹאמַר, viz poznámku 1 a 2 v kap. 70.⁹ Viz vysvětl. 4.3 na předch. straně.

5. SLOVESA 2. LARYNGÁLY¹

	qal	nif'al	pi'el	pu'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>					
sg. 3. m.	בָּחַר	נִבְחַר	בִּרְךָ ²	בִּרְךָ ³	הִתְבָּרַךְ ⁴
3. f.	בָּחְרָה	נִבְחְרָה	בִּרְכָה ⁵	בִּרְכָה ⁵	הִתְבָּרְכָה ⁵
2. m.	בָּחַרְתָּ	נִבְחַרְתָּ	בִּרְכַּתְּ	בִּרְכַּתְּ	הִתְבָּרַכְתָּ
2. f.	בָּחַרְתְּ	נִבְחַרְתְּ	בִּרְכַּתְּ	בִּרְכַּתְּ	הִתְבָּרַכְתְּ
1. m. i f.	בָּחַרְתִּי	נִבְחַרְתִּי	בִּרְכָתִי	בִּרְכָתִי	הִתְבָּרַכְתִּי
pl. 3. m. i f.	בָּחָרוּ	נִבְחָרוּ	בִּרְכוּ ⁵	בִּרְכוּ ⁵	הִתְבָּרְכוּ ⁵
2. m.	בָּחַרְתֶּם	נִבְחַרְתֶּם	בִּרְכֶתֶם	בִּרְכֶתֶם	הִתְבָּרַכְתֶּם
2. f.	בָּחַרְתֶּן	נִבְחַרְתֶּן	בִּרְכַתְּן	בִּרְכַתְּן	הִתְבָּרַכְתֶּן
1. m. i f.	בָּחַרְנוּ	נִבְחַרְנוּ	בִּרְכָנוּ	בִּרְכָנוּ	הִתְבָּרַכְנוּ
<i>imperfektum</i>					
sg. 3. m.	יִבְחַר	יִבְחַר	יִבְרַךְ ²	יִבְרַךְ ³	יִתְבָּרַךְ ⁴
3. f.	תִּבְחַר	תִּבְחַר	תִּבְרַךְ	תִּבְרַךְ	תִּתְבָּרַךְ
2. m.	תִּבְחַר	תִּבְחַר	תִּבְרַךְ	תִּבְרַךְ	תִּתְבָּרַךְ
2. f.	תִּבְחָרִי	תִּבְחָרִי	תִּבְרָכִי ⁵	תִּבְרָכִי ⁵	תִּתְבָּרְכִי ⁵
1. m. i f.	אִבְחַר	אִבְחַר	אִבְרַךְ	אִבְרַךְ	אִתְבָּרַךְ
pl. 3. m.	יִבְחָרוּ	יִבְחָרוּ	יִבְרְכוּ ⁵	יִבְרְכוּ ⁵	יִתְבָּרְכוּ ⁵
3. f.	תִּבְחָרְנָה	תִּבְחָרְנָה	תִּבְרַכְנָה ⁶	תִּבְרַכְנָה	תִּתְבָּרְכְנָה
2. m.	תִּבְחָרוּ	תִּבְחָרוּ	תִּבְרְכוּ ⁵	תִּבְרְכוּ ⁵	תִּתְבָּרְכוּ ⁵
2. f.	תִּבְחָרְנָה	תִּבְחָרְנָה	תִּבְרַכְנָה ⁶	תִּבְרַכְנָה	תִּתְבָּרְכְנָה
1. m. i f.	נִבְחַר	נִבְחַר	נִבְרַךְ	נִבְרַךְ	נִתְבָּרַךְ

¹ Viz kap. 71.² Nebo בִּרְךָ, ale נָחַם atd., impf. יִנַּחֵם atd.³ Avšak נָחַם atd., impf. יִנַּחֵם atd.⁴ Avšak הִתְנַחֵם atd., impf. יִתְנַחֵם atd.⁵ Střední laryngála by měla složené š'wā'.⁶ Střední laryngála by měla paṭaḥ.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>					
sg. 1. m. i f.	אֶבְחֶרָה	אֶבְחֶרָה	אֶבְרַכֶּה ⁷		
<i>jusiv</i>					
sg. 3. m.	יִבְחַר	יִבְחַר	יִבְרַךְ		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 3. m.	וַיִּבְחַר	וַיִּבְחַר	וַיִּבְרַךְ ⁸		
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 2. m.	וַיִּבְחַרְתָּ	וַיִּבְחַרְתָּ			
<i>rozk. způsob</i>					
sg. 2. m.	בְּחַר	הִבְחַר	בְּרַךְ	nedoložen	הִתְבָּרַךְ
2. f.	בְּחָרִי	הִבְחָרִי	בְּרָכִי ⁷		הִתְבָּרְכִי ⁷
pl. 2. m.	בְּחָרוּ	הִבְחָרוּ	בְּרָכוּ ⁷		הִתְבָּרְכוּ ⁷
2. f.	בְּחָרְנָה	הִבְחָרְנָה	בְּרַכְנָה		הִתְבָּרְכְנָה
<i>příčestí</i>					
akt. sg. m.	בֹּחֵר		מְבָרֵךְ		
pas. sg. m.	בְּחוּר	נִבְחַר		מְבָרָךְ	מִתְבָּרַךְ
<i>infinitiv</i>					
samostatný	בְּחֹר	נִבְחַר	בְּרַךְ		בְּרַךְ
vázaný	בָּחַר	הִבְחַר			

⁷ Viz vysvětl. 5.5 na předch. straně.⁸ Přízvuk se posunul o slabiku zpět, a proto je samohláska v koncové zavřené slabice zkrácená.

6. SLOVESA 3. LARYNGÁLY¹

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
	<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	שָׁלַח	נִשְׁלַח	שִׁלַּח	שִׁלַּח
3. f.	שָׁלְחָה	נִשְׁלְּחָה	שִׁלְּחָה	שִׁלְּחָה
2. m.	שָׁלַחְתָּ	נִשְׁלַחְתָּ	שִׁלַּחְתָּ	שִׁלַּחְתָּ
2. f.	שָׁלַחְתְּ	נִשְׁלַחְתְּ	שִׁלַּחְתְּ	שִׁלַּחְתְּ
1. m. i f.	שָׁלַחְתִּי	נִשְׁלַחְתִּי	שִׁלַּחְתִּי	שִׁלַּחְתִּי
pl. 3. m. i f.	שָׁלְחוּ	נִשְׁלְּחוּ	שִׁלְּחוּ	שִׁלְּחוּ
2. m.	שָׁלַחְתֶּם	נִשְׁלַחְתֶּם	שִׁלַּחְתֶּם	שִׁלַּחְתֶּם
2. f.	שָׁלַחְתֶּן	נִשְׁלַחְתֶּן	שִׁלַּחְתֶּן	שִׁלַּחְתֶּן
1. m. i f.	שָׁלַחְנוּ	נִשְׁלַחְנוּ	שִׁלַּחְנוּ	שִׁלַּחְנוּ
	<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִשְׁלַח ²	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח
3. f.	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח
2. m.	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח
2. f.	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁלַחִי
1. m. i f.	אֲשַׁלַּח	אֲשַׁלַּח	אֲשַׁלַּח	אֲשַׁלַּח
pl. 3. m.	יִשְׁלְּחוּ	יִשְׁלְּחוּ	יִשְׁלְּחוּ	יִשְׁלְּחוּ
3. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה
2. m.	תִּשְׁלְּחוּ	תִּשְׁלְּחוּ	תִּשְׁלְּחוּ	תִּשְׁלְּחוּ
2. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה
1. m. i f.	נִשְׁלַח	נִשְׁלַח	נִשְׁלַח	נִשְׁלַח

¹ Viz kap. 72.² S příponou יִשְׁלַחְנִי.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
	<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.	אֶשְׁלַחְהָ	אֶשְׁלַחְהָ	אֶשְׁלַחְהָ	
	<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח	
	<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּשְׁלַח	וַיִּשְׁלַח	וַיִּשְׁלַח	
	<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.	וְשָׁלַחְתָּ			
	<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	שְׁלַח	הִשְׁלַח	שְׁלַח	nedoložen
2.f.	שְׁלַחִי	הִשְׁלַחִי	שְׁלַחִי	
pl. 2. m.	שְׁלַחוּ	הִשְׁלַחוּ	שְׁלַחוּ	
2. f.	שְׁלַחְנָה	הִשְׁלַחְנָה	שְׁלַחְנָה	
	<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	שֹׁלֵחַ		מְשַׁלֵּחַ	
pas. sg. m.	שָׁלוּחַ	נִשְׁלַח		מְשֻׁלַּח
	<i>infinitiv</i>			
samostatný	שְׁלֹחַ	נִשְׁלַחַת	שֹׁלֵחַת	
vázaný	שֹׁלֵחַ	הִשְׁלַחַת	שֹׁלֵחַת	

	hif'ál	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	הִשְׁלִיחַ	הִשְׁלַח	הִשְׁתַּלַּח ³
3. f.	הִשְׁלִיחָהּ	הִשְׁלַחָהּ	הִשְׁתַּלַּחָהּ
2. m.	הִשְׁלַחְתָּ	הִשְׁלַחְתָּ	הִשְׁתַּלַּחְתָּ
2. f.	הִשְׁלַחְתְּ	הִשְׁלַחְתְּ	הִשְׁתַּלַּחְתְּ
1. m. i f.	הִשְׁלַחְתִּי	הִשְׁלַחְתִּי	הִשְׁתַּלַּחְתִּי
pl. 3. m. i f.	הִשְׁלִיחוּ	הִשְׁלִיחוּ	הִשְׁתַּלַּחוּ
2. m.	הִשְׁלַחְתֶּם	הִשְׁלַחְתֶּם	הִשְׁתַּלַּחְתֶּם
2. f.	הִשְׁלַחְתֶּן	הִשְׁלַחְתֶּן	הִשְׁתַּלַּחְתֶּן
1. m. i f.	הִשְׁלַחְנוּ	הִשְׁלַחְנוּ	הִשְׁתַּלַּחְנוּ
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִשְׁלִיחַ	יִשְׁלַח	יִשְׁתַּלַּח
3. f.	תִּשְׁלִיחַ	תִּשְׁלַח	תִּשְׁתַּלַּח
2. m.	תִּשְׁלִיחַ	תִּשְׁלַח	תִּשְׁתַּלַּח
2. f.	תִּשְׁלִיחִי	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁתַּלַּחִי
1. m. i f.	אֶשְׁלִיחַ	אֶשְׁלַח	אֶשְׁתַּלַּח
pl. 3. m.	יִשְׁלִיחוּ	יִשְׁלַחוּ	יִשְׁתַּלַּחוּ
3. f.	תִּשְׁלַחְנָהּ	תִּשְׁלַחְנָהּ	תִּשְׁתַּלַּחְנָהּ
2. m.	תִּשְׁלַחוּ	תִּשְׁלַחוּ	תִּשְׁתַּלַּחוּ
2. f.	תִּשְׁלַחְנָהּ	תִּשְׁלַחְנָהּ	תִּשְׁתַּלַּחְנָהּ
1. m. i f.	נִשְׁלִיחַ	נִשְׁלַח	נִשְׁתַּלַּח

³ O přesmyknutí první základové souhlásky – sykavky ש – se souhláskou ת předpony u kmene hitpa'el viz poznámku v kap. 57.

	hif'ál	hof'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.	אֶשְׁלִיחָהּ		
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִשְׁלַח ⁴		
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּשְׁלַח		
<i>perfektum s konsektivním wāw</i>			
sg. 2. m.			
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִשְׁלַח	nedoložen	הִשְׁתַּלַּח
2. f.	הִשְׁלִיחִי		הִשְׁתַּלַּחִי
pl. 2. m.	הִשְׁלִיחוּ		הִשְׁתַּלַּחוּ
2. f.	הִשְׁלַחְנָהּ		הִשְׁתַּלַּחְנָהּ
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	מִשְׁלִיחַ		
pas. sg. m.		מִשְׁלָח	מִשְׁתַּלַּח
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִשְׁלִיחַ	הִשְׁלַח	הִשְׁתַּלַּח
vázaný	הִשְׁלִיחַ		

⁴ Zkrácené imperfektum.

7. SLOVESA 3. 'ĀLEF¹

	qal		nif'al	pi'el	pu'al
	aktivní	stavové			
<i>perfektum</i>					
sg. 3. m.	מָצָא	מָלֵא	נִמְצָא	מָצָא	מָצָא
3. f.	מָצְאָה	מָלְאָה	נִמְצְאָה	מָצְאָה	מָצְאָה
2. m.	מָצַאתָ	מָלַאתָ	נִמְצַאתָ	מָצַאתָ	מָצַאתָ
2. f.	מָצַאתְּ	מָלַאתְּ	נִמְצַאתְּ	מָצַאתְּ	מָצַאתְּ
1. m. i f.	מָצַאתִי	מָלַאתִי	נִמְצַאתִי	מָצַאתִי	מָצַאתִי
pl. 3. m.	מָצְאוּ	מָלְאוּ	נִמְצְאוּ	atd.	atd.
2. m.	מָצַאתֶם	מָלַאתֶם	נִמְצַאתֶם	jako nif'al	jako nif'al
2. f.	מָצַאתְּ	מָלַאתְּ	נִמְצַאתְּ		
1. m. i f.	מָצַאתִי	מָלַאתִי	נִמְצַאתִי		
<i>imperfektum</i>					
sg. 3. m.	יִמְצָא ²		יִמְצָא	יִמְצָא	יִמְצָא
3. f.	תִּמְצָא		תִּמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצָא
2. m.	תִּמְצָא		תִּמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצָא
2. f.	תִּמְצָאִי		תִּמְצָאִי	תִּמְצָאִי	תִּמְצָאִי
1. m. i f.	אִמְצָא		אִמְצָא	אִמְצָא	אִמְצָא
pl. 3. m.	יִמְצְאוּ		יִמְצְאוּ	atd.	atd.
3. f.	תִּמְצְאָנָה		תִּמְצְאָנָה	jako nif'al	jako qal
2. m.	תִּמְצְאוּ		תִּמְצְאוּ		
2. f.	תִּמְצְאָנָה		תִּמְצְאָנָה		
1. m. i f.	נִמְצָא		נִמְצָא		

¹ Viz kap. 73.² S příponou יִמְצָאִי, יִמְצְאָדָּךְ, יִמְצְאָהוּ, atd.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
<i>kohortativ</i>				
sg. 1. m. i f.	אֶמְצָאֶה	אֶמְצָאֶה		
<i>jusiv</i>				
sg. 3. m.	יִמְצָא	יִמְצָא		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 3. m.	וַיִּמְצָא	וַיִּמְצָא		
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 2. m.	וּמְצַאתָ			
<i>rozk. způsob</i>				
sg. 2. m.	מְצָא	הִמְצָא	מְצָא	nedoložen
2. f.	מְצָאִי	הִמְצָאִי	מְצָאִי	
pl. 2. m.	מְצְאוּ	הִמְצְאוּ		atd.
2. f.	מְצְאָנָה	הִמְצְאָנָה	jako nif'al	
<i>příčestí</i>				
akt. sg. m.	מְצָא ³		מְצָא	
pas. sg. m.	מְצוּא	נִמְצָא		מְצוּא
<i>infinitiv</i>				
samostatný	מְצוֹא	נִמְצָא	מְצָא	nedoložen
vázaný	מְצָא	הִמְצָא	מְצָא	

³ Činné příčestí stavového slovesa je מְלֵא.

	hif'īl	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	הִמְצִיא	הִמְצָא	הִתְמַצֵּא
3. f.	הִמְצִיָּאָה	הִמְצָאָה	הִתְמַצְּאָה
2. m.	הִמְצִאתָ	הִמְצָאתָ	הִתְמַצַּאתָ
2. f.	הִמְצִאתְּ	הִמְצָאתְּ	הִתְמַצַּאתְּ
1. m. i f.	הִמְצִאתִי	הִמְצָאתִי	הִתְמַצַּאתִי
pl. 3. m.	הִמְצִיאוּ	atd. jako nif'al	
2. m.	הִמְצַאתֶם		
2. f.	הִמְצַאתְּנָה		
1. m. i f.	הִמְצַאתֶנּוּ		
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יְמַצִּיא	יְמַצֵּא	יִתְמַצֵּא
3. f.	תְּמַצִּיָּא	תְּמַצֵּא	תִּתְמַצֵּא
2. m.	תְּמַצִּיא	תְּמַצֵּא	תִּתְמַצֵּא
2. f.	תְּמַצִּיָּאִי	תְּמַצֵּאִי	תִּתְמַצֵּאִי
1. m. i f.	אֲמַצִּיא	אֲמַצֵּא	אִתְמַצֵּא
pl. 3. m.	יְמַצִּיאוּ	atd. jako qal	atd. jako nif'al
3. f.	תְּמַצִּיָּאָנָה		
2. m.	תְּמַצִּיאוּ		
2. f.	תְּמַצִּיָּאָנָה		
1. m. i f.	נְמַצִּיא		

	hif'īl	hof'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.	אֲמַצִּיָּאָה		
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יְמַצֵּא ⁴		
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיְמַצֵּא		
<i>perfektum s konsektivním wāw</i>			
sg. 2. m.			
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִמְצֵא	nedoložen	הִתְמַצֵּא
2. f.	הִמְצִיָּאִי		הִתְמַצֵּאִי
pl. 2. m.	הִמְצִיאוּ		atd. jako nif'al
2. f.	הִמְצִיָּאָנָה		
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	מְמַצִּיא		
pas. sg. m.		מְמַצָּא	מִתְמַצָּא
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִמְצֵא	הִמְצָא	הִתְמַצֵּא
vázaný	הִמְצִיא		

⁴ Zkrácené imperfektum.

8. SLOVESA 1. JÔD A WĀW¹

	qal	nif'al	hif'il	hof'al	qal	hif'il
	1. wāw				1. jôd	
	<i>perfektum</i>				<i>perfektum</i>	
sg. 3. m.	יָשַׁב	נִשַׁב	הוֹשִׁיב	הוֹשֵׁב	יָטַב	הִיטִיב
3. f.	יָשְׁבָה	נִשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוֹשֵׁבָה	pravidelné	הִיטִיבָה
2. m.	יָשַׁבְתָּ	נִשַׁבְתָּ	הוֹשִׁיבְתָּ	הוֹשֵׁבְתָּ		הִיטַבְתָּ
2. f.	pravidelné	נִשַׁבְתְּ	הוֹשִׁיבְתְּ	הוֹשֵׁבְתְּ		הִיטַבְתְּ
1. m. i f.		נִשַׁבְתִּי	הוֹשִׁיבְתִּי	הוֹשֵׁבְתִּי		הִיטַבְתִּי
pl. 3. m. i f.		נִשְׁבּוּ	הוֹשִׁיבוּ	הוֹשֵׁבוּ		הִיטִיבוּ
2. m.		נִשַׁבְתֶּם	הוֹשִׁיבְתֶם	הוֹשֵׁבְתֶם		הִיטַבְתֶּם
2. f.		נִשַׁבְתֶּן	הוֹשִׁיבְתֶן	הוֹשֵׁבְתֶן		הִיטַבְתֶּן
1. m. i f.		נִשַׁבְנוּ	הוֹשִׁיבְנוּ	הוֹשֵׁבְנוּ		הִיטַבְנוּ
	<i>imperfektum</i>				<i>imperfektum</i>	
sg. 3. m.	יֹשֵׁב ²	יֹשֵׁב	יּוֹשִׁיב	יּוֹשֵׁב	יִיטֵב	יִיטִיב
3. f.	תֹּשֵׁב	תֹּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תּוֹשֵׁב	תִּיטֵב	תִּיטִיב
2. m.	תֹּשֵׁב	תֹּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תּוֹשֵׁב	תִּיטֵב	תִּיטִיב
2. f.	תֹּשֵׁבִי	תֹּשֵׁבִי	תּוֹשִׁיבִי	תּוֹשֵׁבִי	תִּיטֵבִי	תִּיטִיבִי
1. m. i f.	אֹשֵׁב	אֹשֵׁב	אּוֹשִׁיב	אּוֹשֵׁב	אִיטֵב	אִיטִיב
pl. 3. m.	יֹשְׁבוּ	יֹשְׁבוּ	יּוֹשִׁיבוּ	יּוֹשֵׁבוּ	יִיטְבוּ	יִיטִיבוּ
3. f.	תֹּשְׁבָה	תֹּשְׁבָה	(תּוֹשִׁיבָה)	תּוֹשֵׁבָה	תִּיטְבָה	תִּיטִיבָה
2. m.	תֹּשְׁבוּ	תֹּשְׁבוּ	תּוֹשִׁיבוּ	תּוֹשֵׁבוּ	תִּיטְבוּ	תִּיטִיבוּ
2. f.	תֹּשְׁבָה	תֹּשְׁבָה	(תּוֹשִׁיבָה)	תּוֹשֵׁבָה	תִּיטְבָה	תִּיטִיבָה
1. m. i f.	נֹשֵׁב	נֹשֵׁב	נּוֹשִׁיב	נּוֹשֵׁב	נִיטֵב	נִיטִיב

¹ Viz kap. 75.² Avšak imperfektum od יָרַשׁ je יִירַשׁ, יִירַשׁ atd.

	qal	nif'al	hif'il	hof'al	qal	hif'il
	<i>kohortativ</i>				<i>kohortativ</i>	
sg. 1. m. i f.	אָשָׁבָה					
	<i>jusiv</i>				<i>jusiv</i>	
sg. 3. m.	יִשַׁב		יּוֹשֵׁב ³		יִיטֵב ³	יִיטֵב
	<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>impf. s kons. wāw</i>	
sg. 3. m.			וַיֹּשֵׁב ⁴		וַיִּיטֵב ⁴	וַיִּיטֵב
	<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>pf. s kons. wāw</i>	
sg. 2. m.	וַיִּשְׁבֶּתָּ					
	<i>rozk. způsob</i>				<i>rozk. způsob</i>	
sg. 2. m.	שָׁב ⁵ (שָׁבָה) ⁶	הִנָּשֵׁב	הוֹשִׁיב	nedoložen	הִיטֵב	
2. f.	שְׁבִי	הִנָּשִׁיבִי	הוֹשִׁיבִי		הִיטִיבִי	
pl. 2. m.	שְׁבוּ	הִנָּשִׁיבוּ	הוֹשִׁיבוּ		הִיטִיבוּ	
2. f.	שְׁבֹנָה	הִנָּשִׁיבָנָה	הוֹשִׁיבָנָה		הִיטִיבָנָה	
	<i>příčestí</i>				<i>příčestí</i>	
akt. sg. m.	יֹשֵׁב		מוֹשִׁיב		יֹטֵב	מוֹיטִיב
pas. sg. m.	יֹשׁוּב	נֹשֵׁב		מוֹשֵׁב	יֹטוּב	
	<i>infinitiv</i>				<i>infinitiv</i>	
samostatný	יֹשׁוּב	הִנָּשֵׁב	הוֹשִׁיב	הוֹשֵׁב	יֹטוּב	הִיטֵב
vázaný	שְׁבֹתָ ⁷		הוֹשִׁיב		(יֹטֵב)	הִיטֵב

³ Zkrácené imperfektum.⁴ Přízvuk se posunul zpět, a protože poslední (zavřená) slabika ztrácí přízvuk, krátí svou samohlásku.⁵ Delší tvar rozk. způsobu.⁶ Avšak rozk. způsob od יָרַשׁ je יִירַשׁ.⁷ S ל je לְשֹׁבֵת.

9. SLOVESA 2. WĀW A JÔD¹

qal 2. wāw				qal 2. jôd	
	aktivní	stavové	stavové		
<i>perfektum</i>				<i>perfektum</i>	
sg. 3. m.	קָם	מָת	בוֹשׁ	שָׁם	
3. f.	קָמָה	מָתָה	בוֹשָׁה	שָׁמָה	
2. m.	קָמַתְּ	מָתָה ²	בָּשַׁתְּ	שָׁמַתְּ	
2. f.	קָמַתְּ	מָתְּ	בָּשַׁתְּ	atd. jako קָם	
1. m. i f.	קָמַתִּי	מָתִי	בָּשַׁתִּי		
pl. 3. m. i f.	קָמוּ	מָתוּ	בוֹשׁוּ		
2. m.	קָמַתְּם	מָתְּם	בָּשַׁתְּם		
2. f.	קָמַתְּן	מָתְּן	בָּשַׁתְּן		
1. m. i f.	קָמַנּוּ	מָתְנוּ	בוֹשְׁנוּ		
<i>imperfektum</i>				<i>imperfektum</i>	
sg. 3. m.	יִקְוֶם	יִמְוֶת	יִבוֹשׁ	יִשְׁוֶם ³	
3. f.	תִּקְוֶם	atd.	תִּבוֹשׁ	תִּשְׁוֶם	
2. m.	תִּקְוֶם		תִּבוֹשׁ	תִּשְׁוֶם	
2. f.	תִּקְוֶמִי		תִּבוֹשִׁי	תִּשְׁוֶמִי	
1. m. i f.	אִקְוֶם		אִבוֹשׁ	אִשְׁוֶם	
pl. 3. m.	יִקְוֶמוּ		יִבוֹשׁוּ	יִשְׁוֶמוּ	
3. f.	תִּקְוֶמְיָנָה		תִּבְשֹׁנָה	תִּשְׁוֶמְיָנָה ⁴	
2. m.	תִּקְוֶמוּ		תִּבְשֹׁנוּ	תִּשְׁוֶמוּ	
2. f.	תִּקְוֶמְיָנָה		תִּבְשֹׁנָה	תִּשְׁוֶמְיָנָה ⁴	
1. m. i f.	נִקְוֶם		נִבוֹשׁ	נִשְׁוֶם	

¹ Viz kap. 76.² Místo מָתָה atd.³ Vyskytuje se i jako יִשְׁוֶם.⁴ Nebo תִּשְׁמָנָה.

qal				qal	
<i>kohortativ</i>				<i>kohortativ</i>	
sg. 1. m. i f.	אִקְוֶה	אִמְוֶה	אִבוֹשֶׁה	אִשְׁוֶה	
<i>jusiv</i>				<i>jusiv</i>	
sg. 3. m.	יִקְוֶם ⁵	יִמְוֶת ⁵	יִבוֹשׁ	יִשְׁוֶם ⁵	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>impf. s kons. wāw</i>	
sg. 3. m.	וַיִּקְוֶם ⁶	וַיִּמְוֶת ⁶	וַיִּבוֹשׁ	וַיִּשְׁוֶם ⁶	
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>pf. s kons. wāw</i>	
sg. 2. m.	וַקְמָתְּ			וַשְׁמָתְּ	
<i>rozk. způsob</i>				<i>rozk. způsob</i>	
sg. 2. m.	קוֹם	מוֹת	בוֹשׁ	שוֹם	
2. f.	קוֹמִי	atd.	בוֹשִׁי	שוֹמִי	
pl. 2. m.	קוֹמוּ		בוֹשׁוּ	שוֹמוּ	
2. f.	קָמְנָה		בָּשְׁנָה		
<i>příčestí</i>				<i>příčestí</i>	
akt. sg. m.	קָם	מָת	בוֹשׁ	שָׁם	
pas. sg. m.	קוֹם				
<i>infinitiv</i>				<i>infinitiv</i>	
samostatný	קוֹם	מוֹת	בוֹשׁ	שוֹם	
vázaný	קוֹם ⁷	מוֹת ⁷		שׁוֹם	

⁵ Zkrácené imperfektum.⁷ S ל je לְקוֹם, לְמוֹת.⁶ Přízvuk se posunul nazpět, a proto poslední slabika jako nepřízvučná a zavřená krátí svou samohlásku. Všimněme si tvarů v pauze וַיִּמְוֶת, וַיִּקְוֶם.

	nif'al	hif'il	hof'al
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	נָקַם	הִקִּים	הוֹקֵם
3. f.	נָקְמָה	הִקְיָמָה	הוֹקְמָה
2. m.	נָקַמְתָּ	הִקִּימְתָּ ⁸	הוֹקְמְתָּ
2. f.	נָקַמְתְּ	הִקִּימְתְּ	הוֹקְמְתְּ
1. m. i f.	נָקַמְתִּי	הִקִּימְתִּי	הוֹקְמְתִּי
pl. 3. m. i f.	נָקְמוּ	הִקְיִמוּ	הוֹקְמוּ
2. m.	נָקַמְתֶּם	הִקִּימְתֶּם	הוֹקְמְתֶּם
2. f.	נָקַמְתֶּן	הִקִּימְתֶּן	הוֹקְמְתֶּן
1. m. i f.	נָקַמְנוּ	הִקִּימְנוּ	הוֹקְמְנוּ
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִקָּם	יִקִּי	יִוָּקַם
3. f.	תִּקָּם	תִּקִּי	תִּוָּקַם
2. m.	תִּקָּם	תִּקִּי	תִּוָּקַם
2. f.	תִּקָּמִי	תִּקִּימִי	תִּוָּקַמִּי
1. m. i f.	אֶקָּם	אֶקִּי	אוּקָּם
pl. 3. m.	יִקָּמוּ	יִקִּימוּ	יִוָּקְמוּ
3. f.		תִּקָּמְנָה ⁹	תִּוָּקְמְנָה
2. m.	תִּקָּמוּ	תִּקִּימוּ	תִּוָּקְמוּ
2. f.		תִּקָּמְנָה	תִּוָּקְמְנָה
1. m. i f.	נִקָּם	נִקִּי	נוּקָּם

⁸ Vyskytuje se i jako הִקְיָמְתָּ atd.

⁹ Také תִּקִּימְנָה.

	nif'al	hif'il	hof'al
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.		אֶקְיָמָה	
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.		יִקָּם ¹⁰	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.		וַיִּקָּם ¹¹	
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.		וַהֲקִימְתָּ	
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִקָּם	הִקָּם	nedoložen
2. f.	הִקָּמִי	הִקָּמִי	
pl. 2. m.	הִקָּמוּ	הִקָּמוּ	
2. f.	הִקָּמְנָה	הִקָּמְנָה	
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	נִקָּם (נִקְיָמָה f.)	מִקָּם	
pas. sg. m.			מוּקָּם
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִקָּם	הִקָּם	הוֹקָּם
vázaný	הִקָּם	הִקִּי	

¹⁰ Zkrácené imperfektum.

¹¹ Viz vysvětl. 9.6 na str. 287.

10. SLOVESA 3. HĒ'¹

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
	<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	גָּלָה ²	נִגְלָה	גָּלָה	גָּלָה
3. f.	גָּלְתָה	נִגְלְתָה	גָּלְתָה	גָּלְתָה
2. m.	גָּלִיתָ	נִגְלִיתָ	גָּלִיתָ ³	גָּלִיתָ
2. f.	גָּלִיתְּ	נִגְלִיתְּ	גָּלִיתְּ	atd.
1. m. i f.	גָּלִיתִי	נִגְלִיתִי	גָּלִיתִי ³	
pl. 3. m. i f.	גָּלוּ	נִגְלוּ	atd.	
2. m.	גָּלִיתֶם	נִגְלִיתֶם		
2. f.	גָּלִיתֶן	נִגְלִיתֶן		
1. m. i f.	גָּלִינוּ	נִגְלִינוּ		
	<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִגְלֶה ⁴	יִגְלֶה	יִגְלֶה	יִגְלֶה
3. f.	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה
2. m.	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	atd.	atd.
2. f.	תִּגְלִי	תִּגְלִי		
1. m. i f.	אֶגְלֶה	אֶגְלֶה		
pl. 3. m.	יִגְלוּ	יִגְלוּ		
3. f.	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה		
2. m.	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ		
2. f.	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה		
1. m. i f.	נִגְלֶה	נִגְלֶה		

¹ Původně 3. wāw a jôd (viz kap. 79).² S příponou גָּלָה, גָּלְתָה, atd.³ Zřídka s ê v předposlední slabice.⁴ S příponou יִגְלִי.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
sg. 1. m. i f.	<i>kohortativ</i>			
	<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִגְלֵ ⁵	יִגְלֵ ⁵	יִגְלֵ ⁵	
	<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּגְלֶה	וַיִּגְלֶה	וַיִּגְלֶה	וַיִּגְלֶה
	<i>perfektum s konsektivním wāw</i>			
sg. 2. m.	וַיִּגְלִיתָ	וַיִּנְגְלִיתָ		
	<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	גָּלָה	הִגְלָה	גָּלָה ⁶	nedoložen
2. f.	גָּלִי	הִגְלִי	גָּלִי	
pl. 2. m.	גָּלוּ	הִגְלוּ	גָּלוּ	
2. f.	גָּלִינָה	הִגְלִינָה	גָּלִינָה	
	<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	גָּלָה ⁷	נִגְלָה	מִנְגְּלָה	
pas. sg. m.	גָּלוּ ⁸			מִנְגְּלָה
	<i>infinitiv</i>			
samostatný	גָּלָה	נִגְלָה	גָּלָה	גָּלָה
vázaný	גָּלוֹת	הִגְלוֹת	גָּלוֹת	גָּלוֹת

⁵ Zkrácené imperfektum.⁶ Někdy גָּלָה.⁷ Sg. f. גָּלָה, pl. m. גָּלִים.⁸ Sg. f. גָּלוּיָהּ, pl. m. גָּלוּיִים.

	hif'āl	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	הִגְלָה	הִגְלָה	הִתְגַּלָּה
3. f.	הִגְלְתָּהּ	הִגְלְתָּהּ	הִתְגַּלְתָּהּ
2. m.	הִגְלִיתָ ⁹	הִגְלִיתָ	הִתְגַּלִּיתָ ⁹
2. f.	atd.	atd.	atd.
1. m. i f.			
pl. 3. m. i f.			
2. m.			
2. f.			
1. m. i f.			
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִגְלֶה	יִגְלֶה	יִתְגַּלֶּה
3. f.	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּתְגַּלֶּה
2. m.	atd.	atd.	atd.
2. f.			
1. m. i f.			
pl. 3. m.			
3. f.			
2. m.			
2. f.			
1. m. i f.			

⁹ Často s ê v předposlední slabice.

	hif'āl	hof'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.			
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִגְלֶ֫ ¹⁰		יִתְגַּלֶ֫ ¹⁰
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּגְלֶה		וַיִּתְגַּלֶּה
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.			
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִגְלֵה	nedoložen	הִתְגַּלֵּה ¹¹
2. f.	הִגְלִי		הִתְגַּלִּי
pl. 2. m.	atd.		atd.
2. f.			
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	מִגְלֵה		מִתְגַּלֵּה
pas. sg. m.		מְגֻלֵּה	
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִגְלֶה	הִגְלֶה	הִתְגַּלֶּה
vázaný	הִגְלוֹת	הִגְלוֹת	הִתְגַּלוֹת

¹⁰ Zkrácené imperfektum.

¹¹ Někdy הִתְגַּלֵּה.

11. SLOVESA DRUHÉ ZDVOJENÉ¹

	qal		nif'al	hif'il	hof'al
	aktivní	aktivní stavové			
<i>perfektum</i>					
sg. 3. m.	סָב	סָבָב	קָל	נָסַב	הִסָּב
3. f.	סָבָה	סָבָּבָה	קָלָה	נָסָּבָה	הִסָּבָה
2. m.		סָבֹות	קָלוֹת	נָסָּבוֹת	הִסָּבוֹת
2. f.		סָבוֹת	קָלוֹת	נָסָבוֹת	הִסָּבוֹת
1. m. i f.		סָבוֹתִי	קָלוֹתִי	נָסָבוֹתִי	הִסָּבוֹתִי
pl. 3. m. i f.	סָבוּ	סָבְבוּ	קָלוּ	נָסְבוּ	הִסָּבוּ atd.
2. m.		סָבוּתֶם	קָלוּתֶם	נָסְבוּתֶם	הִסָּבוּתֶם
2. f.		סָבוּתְנָן	קָלוּתְנָן	נָסְבוּתְנָן	הִסָּבוּתְנָן
1. m. i f.		סָבוּנוּ	קָלוּנוּ	נָסְבוּנוּ	הִסָּבוּנוּ
<i>imperfektum</i>					
sg. 3. m.	יֹסֵב ²	יֹסֵב	יִקְלֵ ³	יֹסֵב	יֹסֵב, יֹסֵב, יֹסֵב
3. f.	תֹּסֵב	תֹּסֵב	תִּקְלֵ	תֹּסֵב	תֹּסֵב
2. m.	תֹּסֵב	תֹּסֵב	תִּקְלֵ	תֹּסֵב	atd.
2. f.	תֹּסֵבִי	תֹּסֵבִי	תִּקְלֵי	תֹּסֵבִי	תֹּסֵבִי
1. m. i f.	אֹסֵב	אֹסֵב	אִקְלֵ	אֹסֵב	אֹסֵב
pl. 3. m.	יֹסְבוּ	יֹסְבוּ	יִקְלוּ	יֹסְבוּ	יֹסְבוּ, יֹסְבוּ
3. f.	תֹּסְבִינָה	תֹּסְבִינָה	תִּקְלִינָה	תֹּסְבִינָה	תֹּסְבִינָה
2. m.	תֹּסְבוּ	תֹּסְבוּ	תִּקְלוּ	תֹּסְבוּ	תֹּסְבוּ
2. f.	תֹּסְבִינָה	תֹּסְבִינָה	תִּקְלִינָה	תֹּסְבִינָה	תֹּסְבִינָה
1. m. i f.	נֹסֵב	נֹסֵב	נִקְלֵ	נֹסֵב	נֹסֵב

¹ Viz kap. 81.² S příponou יֹסְבִי atd.³ Avšak יִמַּל atd.

	qal		nif'al	hif'il	hof'al
	aktivní	aktivní stavové			
<i>kohortativ</i>					
sg. 1. m. i f.	אֶסְבֶּה	אֶסְבֶּה			
<i>jusiv</i>					
sg. 3. m.	יֹסֵב	יֹסֵב	יִקְלֵ	יֹסֵב	יֹסֵב
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 3. m.	וַיֹּסֵב ⁴	וַיֹּסֵב	וַיִּקְלֵ	וַיֹּסֵב	וַיֹּסֵב ⁴
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 2. m.	וַסְבֵּתָ				
<i>rozk. způsob</i>					
sg. 2. m.	סֵב			הִסֵּב	הִסֵּב nedoložen
2. f.	סֵבִי			הִסֵּבִי	הִסֵּבִי
pl. 2. m.	סֵבוּ			הִסֵּבוּ	הִסֵּבוּ
2. f.	סֵבִינָה			הִסֵּבִינָה	הִסֵּבִינָה
<i>příčestí</i>					
akt. sg. m.	סֹבֵב		קָלֵ ⁵	נֹסֵב ⁶	מֹסֵב ⁷
pas. sg. m.	סָבוּב				מוֹסָב
<i>infinitiv</i>					
samostatný	סָבוּב			הִסֹּב	
vázaný	סֵב ⁸			הִסֵּב	הִסֵּב הוֹסֵב

⁴ Přízvuk se posunul, a proto poslední slabika jako zavřená nepřízvučná krátí svou samohlásku.⁵ Sg. f. קָלָה.⁶ Sg. f. נֹסְבָה.⁷ Sg. f. מֹסְבָה.⁸ S ל je לֹסֵב.

12. DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

1. nún a 3. laryngály ¹					1. nún a 3. 'ālef ²		
	qal	nif'al	hif'il	pi'el	qal	nif'al	hif'il
<i>pf.</i>	נָגַע	נָגַע	הִגִּיעַ	נָגַע	נָשָׂא	נָשָׂא	הִשִּׂיאַ
<i>impf.</i>	יִגַּע	atd. jako	יִגִּיעַ	יִנְנַע	יִשָּׂא	atd. jako	יִשִּׂיאַ
<i>zkrác. impf.</i>		3. laryngály	יִגַּע	atd. jako		3. 'ālef	
<i>rozk.</i>	גַּע		הִגַּע	3. laryngály	שָׂא		הִשִּׂיאַ
<i>přítčstí</i>	נֹגַעַ		מִגִּיעַ		נִשָּׂא		מִשִּׂיאַ
<i>s. inf.</i>	נִגְעַ		הִגְעַ		נִשָּׂא		הִשִּׂיאַ
<i>v. inf.</i>	גֹּעַת נֹגַעַ		הִגִּיעַ		שָׂאת ³		הִשִּׂיאַ

1. laryngály a 3. hē ⁴					1. 'ālef a 3. hē ⁵	
	qal	nif'al	hif'il		qal	nif'al
<i>pf.</i>	עָשָׂה	עָלָה	נִעְשָׂה	נִעְלָה	אָפַח	נִאָּפַח
<i>impf.</i>	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה	יֵאָפֵחַ	יֵאָפֵחַ
<i>zkrác. impf.</i>	יַעֲשׂ	יַעֲלֶ ⁶	יַעֲשׂ	יַעֲלֶ ⁶		
<i>rozk.</i>	עָשָׂה	עָלָה	הִעֲשֶׂה	הִעֲלֶה	אָפַח	
<i>přítč.</i>	עֹשֶׂה	עֹלָה	נִעֲשֶׂה	מִעֲלָה	אָפַח	
<i>s. inf.</i>	עֹשֶׂה	עֹלָה	נִעֲשֶׂה	הִעֲלָה	אָפַח	
<i>v. inf.</i>	עֹשׂוֹת ⁷	עֹלוֹת ⁷	הִעֲשׂוֹת	הִעֲלוֹת	הִאָּפֹת	הִאָּפֹת

2. wāw a 3. 'ālef ⁸				
		qal	hif'il	hof'al
<i>pf.</i>		בָּא	הִבִּיאַ	הוֹבִיאַ
<i>impf.</i>		יָבֵא	יִבְיֵא	יּוֹבֵא
<i>zkrác. impf.</i>			יָבֵא	
<i>rozk.</i>		בָּא	הִבָּא	
<i>přítč.</i>		בֹּא	מִבְיֵא	מוֹבֵא
<i>s. inf.</i>		בֹּא	הִבָּא	
<i>v. inf.</i>		בֹּא	הִבִּיאַ	(הוֹבֵא)

1. nún a 3. hē ¹⁰				1. laryngály a 3. 'ālef ¹¹		
	qal	hif'il	hof'al	qal	nif'al	hif'il
<i>pf.</i>	נָטָה ¹²	הִטָּה	הִפָּה	הִטָּה	נִחַבָּא	הִחֲטִיאַ
<i>impf.</i>	יִטֶּה	יִטֶּה	יִפֶּה	יִחַטָּא	יִחַבָּא	יִחֲטִיאַ
<i>zkrác. impf.</i>	יִט	יִט	יִפ			יִחַטָּא
<i>rozk.</i>	נָטָה	הִטָּה	הִפָּה	חַטָּא	הִחַבָּא	הִחֲטִיאַ
<i>přítč.</i>	נֹטָה	מִטָּה	מִפָּה	חַטָּא	נִחַבָּא	מִחֲטִיאַ
<i>s. inf.</i>	נֹטָה	הִטָּה	הִפָּה	חַטָּא		הִחֲטִיאַ
<i>v. inf.</i>	נֹטוֹת	הִטּוֹת	הִפּוֹת ¹³	חַטָּא	הִחַבָּא	הִחֲטִיאַ

1. wāw a 3. laryngály ¹⁴						1. wāw a 3. 'ālef ¹⁵		
	qal	nif'al	hif'il	hof'al	hitpa'el	qal	hif'il	hof'al
<i>pf.</i>	יָדַע	נִוְדַע	הוֹדִיעַ	הוֹדַע	הִתְוַדַּע	יָצָא	הוֹצִיאַ	הוֹצִיאַ
<i>impf.</i>	יִדַּע	יִוְדַע	יּוֹדִיעַ		יִתְוַדַּע	יָצָא	יּוֹצִיאַ	יּוֹצִיאַ
<i>zkrác. impf.</i>			יּוֹדַע				יּוֹצָא	
<i>rozk.</i>	דַּע	הוֹדַע	הוֹדַע		הִתְוַדַּע	צָא	הוֹצָא	
<i>přítč.</i>	יֹדַעַ	נִוְדַעַ	מִוְדִיעַ	מוֹדַעַ	מִתְוַדַּעַ	יָצָא	מוֹצִיאַ	מוֹצִיאַ
<i>s. inf.</i>	יָדוּעַ		הוֹדַעַ			יָצוּא	הוֹצָא	
<i>v. inf.</i>	יָדַעַת ¹⁶	הוֹדַעַת	הוֹדִיעַת		הִתְוַדַּעַת	יָצָאת ¹⁷	הוֹצִיאַת	

¹ Viz kap. 74.1.³ S ל je לְשִׂאת.⁵ Viz kap. 80.3.⁷ S ל je לְעֹלוֹת, לְעֲשׂוֹת.⁹ S ל je לְבֹא.¹¹ Viz kap. 74.2b.¹³ S ל je לְחַטָּא.¹⁵ Viz kap. 78.3.² Viz kap. 74.3.⁴ Viz kap. 80.2.⁶ Souvislost určí, zda יַעֲלֶה je kmen qal nebo hif'il.⁸ Viz kap. 78.4.¹⁰ Viz kap. 80.1.¹² Neužívá se v kmenu qal.¹⁴ Viz kap. 78.1.¹⁶ S ל je לְדַעַת.¹⁷ S ל je לְצָאת.

13. MASKULINA

1. neproměnné samohlásky		2. proměnné qāmecc		
	kůň	spravedlivý	hvězda	věž
s. st. sg.	סוּס ¹	צַדִּיק	כּוֹכַב	מִגְדָּל
v. st. sg.	סוּס ¹	צַדִּיק	כּוֹכַב	מִגְדָּל
můj (m. i f.)	סוּסִי	צַדִּיקִי	כּוֹכְבִי	מִגְדָּלִי
tvůj (m.)	סוּסֶךָ ²	צַדִּיקְךָ	כּוֹכְבְךָ	atd.
tvůj (f.)	סוּסְךָ	צַדִּיקְךָ	כּוֹכְבְךָ	
jeho	סוּסוֹ	צַדִּיקוֹ	כּוֹכְבוֹ	
její	סוּסֶיהָ	צַדִּיקֶיהָ	כּוֹכְבֶיהָ	
náš (m. i f.)	סוּסֵינוּ	צַדִּיקֵינוּ	כּוֹכְבֵינוּ	
váš (m.)	סוּסֶיכֶם ²	צַדִּיקְכֶם	כּוֹכְבְכֶם	מִגְדָּלְכֶם
váš (f.)	סוּסֵיכֶן ²	צַדִּיקְכֶן	כּוֹכְבְכֶן	atd.
jejich (m.)	סוּסֵיהֶם	צַדִּיקֵיהֶם	כּוֹכְבֵיהֶם	
jejich (f.)	סוּסֵיהֶן	צַדִּיקֵיהֶן	כּוֹכְבֵיהֶן	
s. st. pl.	סוּסִים	צַדִּיקִים	כּוֹכְבִים	מִגְדָּלִים
v. st. pl.	סוּסִי	צַדִּיקִי	כּוֹכְבִי	מִגְדָּלִי
moje (m. i f.)	סוּסִי	צַדִּיקִי	כּוֹכְבִי	מִגְדָּלִי
tvoje (m.)	סוּסֶיךָ	צַדִּיקְךָ	כּוֹכְבְךָ	atd.
tvoje (f.)	סוּסְךָ	צַדִּיקְךָ	כּוֹכְבְךָ	
jeho	סוּסָיו	צַדִּיקָיו	כּוֹכְבָיו	
její	סוּסֵיהָ	צַדִּיקֵיהָ	כּוֹכְבֵיהָ	
naše (m. i f.)	סוּסֵינוּ	צַדִּיקֵינוּ	כּוֹכְבֵינוּ	
vaše (m.)	סוּסֵיכֶם	צַדִּיקְכֶם	כּוֹכְבְכֶם	מִגְדָּלֵיכֶם
váš (f.)	סוּסֵיכֶן	צַדִּיקְכֶן	כּוֹכְבְכֶן	atd.
jejich (m.)	סוּסֵיהֶם	צַדִּיקֵיהֶם	כּוֹכְבֵיהֶם	
jejich (f.)	סוּסֵיהֶן	צַדִּיקֵיהֶן	כּוֹכְבֵיהֶן	

¹ Stejně בְּכוֹר, avšak רִיחַ (kap. 12.4 a 25).² רִיחַכֶם, רִיחְךָ atd.

2. proměnné qāmecc (pokračování)			3. proměnné cērê		
	dozorce	slovo	mudrc	srdce	nepřítel
s. st. sg.	פְּקִיד	דְּבַר	חֲכָם ³	לֵבַב	אֵיב
v. st. sg.	פְּקִיד ⁴	דְּבַר	חֲכָם	לֵבַב	אֵיב
můj (m. i f.)	פְּקִידִי ⁵	דְּבָרִי	חֲכָמִי	לֵבָבִי	אֵיבִי
tvůj (m.)	פְּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חֲכָמְךָ	לֵבָבְךָ	אֵיבְךָ
tvůj (f.)	פְּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חֲכָמְךָ	לֵבָבְךָ	אֵיבְךָ
jeho	פְּקִידוֹ	דְּבָרוֹ	חֲכָמוֹ	לֵבָבוֹ	אֵיבוֹ
její	פְּקִידֶיהָ	דְּבָרֶיהָ	חֲכָמֶיהָ	לֵבָבֶיהָ	אֵיבֶיהָ
náš (m. i f.)	פְּקִידֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	חֲכָמֵנוּ	לֵבָבֵנוּ	אֵיבֵנוּ
váš (m.)	פְּקִידְכֶם	דְּבָרְכֶם	חֲכָמְכֶם	לֵבָבְכֶם	אֵיבְכֶם
váš (f.)	פְּקִידְכֶן	דְּבָרְכֶן	חֲכָמְכֶן	לֵבָבְכֶן	אֵיבְכֶן
jejich (m.)	פְּקִידֵיהֶם	דְּבָרֵיהֶם	חֲכָמֵיהֶם	לֵבָבֵיהֶם	אֵיבֵיהֶם
jejich (f.)	פְּקִידֵיהֶן	דְּבָרֵיהֶן	חֲכָמֵיהֶן	לֵבָבֵיהֶן	אֵיבֵיהֶן
s. st. pl.	פְּקִידִים ⁶	דְּבָרִים	חֲכָמִים		אֵיבִים
v. st. pl.	פְּקִידִי	דְּבָרִי	חֲכָמִי		אֵיבִי
moje (m. i f.)	פְּקִידִי	דְּבָרִי	חֲכָמִי		אֵיבִי
tvoje (m.)	פְּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חֲכָמְךָ		אֵיבְךָ
tvoje (f.)	פְּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חֲכָמְךָ		אֵיבְךָ
jeho	פְּקִידָיו	דְּבָרָיו	חֲכָמָיו		אֵיבָיו
její	פְּקִידֵיהָ	דְּבָרֶיהָ	חֲכָמֵיהָ		אֵיבֵיהָ
naše (m. i f.)	פְּקִידֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	חֲכָמֵנוּ		אֵיבֵנוּ
vaše (m.)	פְּקִידְכֶם	דְּבָרְכֶם	חֲכָמְכֶם		אֵיבְכֶם
vaše (f.)	פְּקִידְכֶן	דְּבָרְכֶן	חֲכָמְכֶן		אֵיבְכֶן
jejich (m.)	פְּקִידֵיהֶם	דְּבָרֵיהֶם	חֲכָמֵיהֶם		אֵיבֵיהֶם
jejich (f.)	פְּקִידֵיהֶן	דְּבָרֵיהֶן	חֲכָמֵיהֶן		אֵיבֵיהֶן

³ Stejně jako דְּבַר, ale s první laryngálou.⁴ Avšak vázaný stav od אָסִיר je אָסִיר.⁵ אָסִיר s příponou אָסִירִי atd.⁶ Plurál od אָסִיר je אָסִירִים.

	4.a) segolata			4.b) laryngální segolata		
	král	kniha	svatyně	chlapec	věčnost	čin, dílo
s. st. sg.	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קִדְשׁ	נֶעַר	נֵצַח	פְּעֵל
v. st. sg.	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קִדְשׁ	נֶעַר	נֵצַח	פְּעֵל
můj (m. i f.)	מְלֹכִי	סִפְרִי	קִדְשִׁי	נַעְרִי	נִצְחִי	פְּעֻלִי
tvůj (m.)	מֶלֶכְךָ	סִפְרְךָ	קִדְשְׁךָ	נַעְרְךָ	נִצְחְךָ	פְּעֻלְךָ
tvůj (f.)	מֶלֶכְךָ	סִפְרְךָ	atd.	atd.	atd.	פְּעֻלְךָ
jeho	מֶלְכוֹ	סִפְרוֹ				atd.
její	מֶלְכָּה	atd.				
náš (m. i f.)	מְלַכְנוּ					
váš (m.)	מְלַכְכֶם					
váš (f.)	מְלַכְכֶן					
jejich (m.)	מְלַכֶם					
jejich (f.)	מְלַכֶן					
s. st. pl.	מְלָכִים	סִפְרִים	בְּקָרִים	נַעְרִים	נִצְחִים	פְּעֻלִים
v. st. pl.	מְלָכִי	סִפְרִי	(jitra)	נַעְרִי	נִצְחִי	פְּעֻלִי
moje (m. i f.)	מְלָכִי	סִפְרִי		נַעְרִי	נִצְחִי	פְּעֻלִי
tvoje (m.)	מְלָכֶיךָ	סִפְרֶיךָ		נַעְרֶיךָ	נִצְחֶיךָ	פְּעֻלֶיךָ
tvoje (f.)	מְלָכֶיךָ	atd.	viz	atd.	atd.	atd.
jeho	מְלָכוֹ		vysvětl. 44.3 a 44.4			
její	מְלָכָּה					
naše (m. i f.)	מְלַכְנוּ					
vaše (m.)	מְלַכְכֶם	סִפְרֵיכֶם	קִדְשֵׁיכֶם	נַעְרֵיכֶם	נִצְחֵיכֶם	פְּעֻלֵיכֶם
vaše (f.)	מְלַכְכֶן	סִפְרֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	atd.
jejich (m.)	מְלַכְהֶם	atd.				
jejich (f.)	מְלַכְהֶן					

	5. druhá zdvojená			6.a) třetí hē' (končící na הַ)		
	lid	šíp	statut	pastýř	pole	skutek
s. st. sg.	עַם, עָם	חָץ	חָק	רֹעֵה	שָׂדֵה	מַעֲשֵׂה
v. st. sg.	עַם	חָץ	חָקְךָ	רֹעֵה	שָׂדֵה	מַעֲשֵׂה
můj (m. i f.)	עַמִּי	חֲצִי	חֲקִי	רֹעִי	שָׂדִי	מַעֲשֵׂי
tvůj (m.)	עַמְּךָ	חֲצֶיךָ	חֲקֶךָ	(jeho) רֹעֵהוּ	שָׂדֵהוּ	מַעֲשֵׂהוּ
váš (m.)	עַמְּכֶם	חֲצֵיכֶם	חֲקֶכֶם	רֹעֵכֶם		
					(rákos) ⁷	
s. st. pl.	עַמִּים	חֲצִים	חֲקִים	רֹעִים	קָנִים	מַעֲשִׂים
v. st. pl.	עַמִּי	חֲצִי	חֲקִי	רֹעִי	קָנִי	מַעֲשֵׂי
moje (m. i f.)	עַמִּי	חֲצִי	חֲקִי	רֹעִי	קָנִי	מַעֲשֵׂי
tvoje (m.)	עַמְּיךָ	חֲצֵיךָ	חֲקֵיךָ	רֹעֶיךָ	קָנֶיךָ	מַעֲשֵׂיךָ
vaše (m.)	עַמְּיֶכֶם	חֲצֵיכֶם	חֲקֵיכֶם	רֹעֵיכֶם	קָנֵיכֶם	מַעֲשֵׂיכֶם

	6.b) třetí (původní) jōd			7. druhé wāw a jōd	
	nádoba	polovina	nemoc	smrt	oliva
s. st. sg.	כֶּלִי ⁸	חֲצִי ⁹	חֲלִי ¹⁰	מָוֹת	זֵית
v. st. sg.	כֶּלִי	חֲצִי	חֲלִי	מֹוֹת	זֵית
můj (m. i f.)	כֶּלְיִי ¹¹	חֲצִי	חֲלִי	מֹוֹתִי	זֵיתִי
tvůj (m.)	כֶּלְיֶיךָ	חֲצֵיךָ	חֲלֵיךָ	מֹוֹתְךָ	זֵיתְךָ
váš (m.)	כֶּלְיֵיכֶם			מֹוֹתְכֶם	זֵיתְכֶם
s. st. pl.	כֶּלִים		חֲלִיִּים		זֵיתִים
v. st. pl.	כֶּלִי		חֲלִי	מֹוֹתִי	זֵיתִי
moje (m. i f.)	כֶּלִי		חֲלִי		זֵיתִי
tvoje (m.)	כֶּלְיֶיךָ		חֲלֵיךָ		זֵיתְךָ
vaše (m.)	כֶּלְיֵיכֶם		חֲלֵיכֶם		זֵיתְכֶם

⁷ Plurál od שָׂדֵה je שָׂדוֹת.⁸ Tvar v pauze כֶּלִי.⁹ Tvar v pauze חֲצִי.¹⁰ Tvar v pauze חֲלִי.¹¹ Obvyklý tvar je zde např. כֶּלְיִי.

14. FEMININA

	1.	2.	3.	4.	5.
	zákon	rok	spravedlnost	královna	království
s. st. sg.	תּוֹרָה ¹	שָׁנָה ^{2,3}	צְדָקָה ⁴	מַלְכָּה ⁵	מַמְלָכָה ⁶
v. st. sg.	תּוֹרַת	שָׁנַת	צְדָקַת	מַלְכַּת	מַמְלַכַּת
můj (m. i f.)	תּוֹרָתִי	שָׁנָתִי	צְדָקָתִי	מַלְכָּתִי	מַמְלַכָּתִי
tvůj (m.)	תּוֹרָתְךָ	שָׁנָתְךָ	צְדָקָתְךָ	מַלְכָּתְךָ	מַמְלַכָּתְךָ
tvůj (f.)	תּוֹרָתְךָ	atd.	atd.	atd.	atd.
jeho	תּוֹרָתוֹ				
její	תּוֹרָתָהּ				
náš (m. i f.)	תּוֹרָתֵנוּ				
váš (m.)	תּוֹרַתְכֶם	שָׁנַתְכֶם	צְדָקַתְכֶם	מַלְכַּתְכֶם	
váš (f.)	תּוֹרַתְכֶן	atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	תּוֹרַתְהֶם				
jejich (f.)	תּוֹרַתְהֶן				
s. st. pl.	תּוֹרוֹת	שָׁנוֹת ⁷	צְדָקוֹת	מַלְכוֹת	מַמְלָכוֹת
v. st. pl.	תּוֹרוֹת	שָׁנוֹת	צְדָקוֹת	מַלְכוֹת	מַמְלָכוֹת
moje (m. i f.)	תּוֹרוֹתַי	שָׁנוֹתַי	צְדָקוֹתַי	מַלְכוֹתַי	מַמְלָכוֹתַי
tvoje (m.)	תּוֹרוֹתֶיךָ	שָׁנוֹתֶיךָ	צְדָקוֹתֶיךָ	מַלְכוֹתֶיךָ	atd.
tvoje (f.)	תּוֹרוֹתֶיךָ	atd.	atd.	atd.	
jeho	תּוֹרוֹתָיו				
její	תּוֹרוֹתֶיהָ				
naše (m. i f.)	תּוֹרוֹתֵינוּ				
vaše (m.)	תּוֹרוֹתֵיכֶם	שָׁנוֹתֵיכֶם	צְדָקוֹתֵיכֶם	מַלְכוֹתֵיכֶם	
vaše (f.)	תּוֹרוֹתֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	תּוֹרוֹתֵיהֶם				
jejich (f.)	תּוֹרוֹתֵיהֶן				

¹ Podobně בתולה „panna“.

² S první laryngálou עצה „rada“, v. st. עצת, s příp. עצתי atd.

³ Podobně שנה „spánek“.

⁴ S první laryngálou אדמה „země“, v. st. אדמת, s příp. אדמתי.

⁵ Femininum segolata מלכה.

⁶ Přípony k segolatu.

⁷ Obvykle שנים.

15. NEPRAVIDELNÁ PODSTATNÁ JMÉNA

	otec	bratr	sestra	syn	dcera	ústa	dům
s. st. sg.	אָב	אָח	אָחוֹת	בֶּן	בַּת	פֶּה	בַּיִת
v. st. sg.	אָבִי, אָב	אָחִי	אָחוֹת	בֶּן- ¹	בַּת	פִּי	בַּיִת
můj (m. i f.)	אָבִי	אָחִי	אָחוֹתִי	בְּנִי	בַּתִּי	פִּי	בַּיִתִּי
tvůj (m.)	אָבִיךָ	אָחִיךָ	אָחוֹתְךָ	בְּנֶךָ	בַּתְךָ	פִּיךָ	בַּיִתְךָ
tvůj (f.)	אָבִיךָ	אָחִיךָ	atd.	בְּנֶךָ	atd.	פִּיךָ	atd.
jeho	אָבִיו, אָבִיהוּ, אָחִיהוּ	אָחִיו	אָחוֹתוֹ	בְּנוֹ	בַּתּוֹ	פִּיהוּ, פִּיו	
její	אָבִיהָ	אָחִיהָ		atd.		פִּיהָ	
náš (m. i f.)	אָבֵינוּ	אָחֵינוּ				פִּינוּ	
váš (m.)	אָבֵיכֶם	אָחֵיכֶם		בְּנֵיכֶם	בָּתֵּיכֶם	פִּיכֶם	
váš (f.)	אָבֵיכֶן	אָחֵיכֶן		atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	אָבֵיהֶם	אָחֵיהֶם		בְּנֵם	בָּתֵּם	פִּיהֶם	
jejich (f.)	אָבֵיהֶן	אָחֵיהֶן		atd.	atd.	atd.	
s. st. pl.	אָבוֹת	אָחִים	אָחוֹת	בָּנִים	בָּנוֹת	פִּיּוֹת ²	בָּתִּים ²
v. st. pl.	אָבוֹת	אָחִי	אָחוֹת	בָּנִי	בָּנוֹת		בָּתֵּי
moje (m. i f.)	אָבוֹתַי	אָחִי	אָחוֹתַי	בְּנֵי	בָּנוֹתַי		בָּתֵּי
tvoje (m.)	אָבוֹתֶיךָ	אָחִיךָ	atd.	בְּנֵיךָ	בָּנוֹתֶיךָ		atd.
tvoje (f.)	אָבוֹתֶיךָ	אָחִיךָ		atd.	atd.		
jeho	אָבוֹתָיו	אָחִיו ³					
její	אָבוֹתֶיהָ	אָחִיהָ					
naše (m. i f.)	אָבוֹתֵינוּ	אָחֵינוּ					
vaše (m.)	אָבוֹתֵיכֶם	אָחֵיכֶם		בְּנֵיכֶם			בָּתֵּיכֶם
				אָחוֹתֵיכֶם	בָּנוֹתֵיכֶם		
vaše (f.)	אָבוֹתֵיכֶן	אָחֵיכֶן		atd.	atd.	atd.	atd.
jejich (m.)	אָבוֹתֵיהֶם	אָחֵיהֶם					
jejich (f.)	אָבוֹתֵיהֶן	אָחֵיהֶן					

¹ Vzácně בן.

² Bátím, viz upozornění v kap. 7.3.

³ Povšimněme si pozorně.

⁴ Vzácněji אבותיהם.

Poznámka: Odkazy na cvičení se vztahují k typickým výrazům v českých větách určených pro překlad do hebrejštiny.

א

- אב otec, předek; *v. st.* אָבִי, *s příp.* אָבִי, אָבִיךָ, *pl.* אָבוֹת, *v. st.* אָבוֹת; kap. 36, 37, tab. 15
- אבד *qal* zanikl, (za)hynul, ztratil se, zmizel, bloudil; *impf.* יֵאבֵד; *bif.* הִאֲבִידִי zničil, vyhubil, zahubil, vyhladil; kap. 70, cv. 29.7
- אבה *qal* chtěl; kap. 70
- אבות *pl.* otcové; viz אב
- אבן (*seg.*) *f.* kámen; *s příp.* אֲבָנִי, *pl.* אֲבָנִים; kameny, kamení, *v. st.* אֲבָנִי; kap. 46, cv. 39.1
- אברהם Abrahám, Abraham; kap. 27
- אדום Edom, Edóm; kap. 5, 17, 21, 74
- אדון pán; kap. 15, 17, 21, 67, cv. 26.6
- אדם člověk, muž; kap. 3, 12, 13, 16, 17, 21
- אדמה *f.* zem(ě), půda, základ; *v. st.* אֲדָמָה; kap. 4, 16, 31, tab. 14
- אהרן Áron, Áron; kap. 54
- או nebo; kap. 82
- אוי běda!; kap. 35
- אולי snad; kap. 83
- אור světlo; עַד־אֲוֵר־הַבֶּקֶר až do úsvitu, ranního rozbřesku, ranního světla; kap. 16, 21, cv. 7.7, 8.7
- אז tehdy; kap. 70

- אָז (*seg.*) *f.* ucho; *s příp.* אָזְנִי, *du.* אָזְנַי; אָזְנֶיךָ v tvé (*m.*) přítomnosti; kap. 46, cv. 31.7
- אח bratr; *v. st.* אָחִי, *pl.* אָחִים, *v. st.* אָחִי; אָחִיו ... אִישׁ bratři navzájem; kap. 37, cv. 34.6, tab. 15
- אחד jeden; *v. st.* אֶחָד, *f.* אַחַת; kap. 24, 83
- אחות sestra; *v. st.* אָחוֹת, *s příp.* אָחוֹתִי, *pl.* אָחוֹתַי, *v. st. pl.* אָחוֹתַי, *pl. s příp.* אָחוֹתַי; kap. 75, tab. 15
- אחז uchopil, držel, zmocnil se
- אחר další, jiný, cizí; *f.* אַחֲרַת, *pl. m.* אַחֲרֵיהֶם; kap. 33
- אחרון אַחֲרֵי, אַחֲרֵיךָ za, po; *s příp.* אַחֲרֵיךָ, אַחֲרֵיךָ; zadní, poslední; kap. 33, 41, 47, cv. 9.16
- אחת *f.* jedna; viz אחד
- איב nepřítel; *s příp.* אִיבִי, *pl.* אִיבֵיהֶם; kap. 5, 56, tab. 13.3
- איה kde?; kap. 48
- אין nic, není, nejsou; *v. st.* אֵין, *s příp.* אֵינִי, אֵינֶיךָ; אין לו בן nemá syna; kap. 33, 38, vysvětl. 49.7
- איש muž, manžel, člověk, někdo; *pl.* אֲנָשִׁים; איש ... אחיו, אֲנָשִׁי, *v. st.* אֲנָשִׁי ... אִישׁ (bratři) navzájem, רֵעָהוּ ... אִישׁ (muži) navzájem; kap. 7, 8, 18, 20, 23, 24, 36, 83, cv. 9.9, 13.6, 28.5, 34.6, 40.1

אֵיתָן (*gramatická pomůcka*) pevný, stálý, trvalý, se stále tekoucí vodou; moudrý pěvec; kap. 39, 52
אָכַל jedl, najedl se, pozřel, požíral; *impf.* **יָאָכַל**; kap. 7, 20, 70, tab. 4
אָכַלָהּ jídlo, pokrm; kap. 7
אָל ne; kap. 41, 55
אָל k, (směrem) do, proti, na, dovnitř; *s příp.* **אֶלַי** uposlechl mě; kap. 16, 17, 47, cv. 7.13, 7.15, 8.6, 11.6, 38.1
אָל Bůh, Svrchovaný
אֶלֶּהָ *pl.* tito, tyto; kap. 32
אֱלֹהִים *pl.* Bůh (*se sg.*), bohové, božstva, bůžci, modly (*s pl.*); kap. 4, 11, 16, 17, 21, 24, 36
אֱלֵי *delší tvar* **אֶלֶּ**; kap. 47
אֱלִיהוּ Eliáš, Elijáš; kap. 76
אֱלִיעֶזֶר Eliezer; kap. 82
אֶרֶב dobytče, býk; dod. 1
אֶרֶב *m.if.* tisíc; *du.* **אֶלְפִים** dva tisíce; kap. 83
אִם jestli(že), zda, -li, kdyby; **אִם ... אִם** buď ... a nebo ...; **אִם נִשְׁבַּע** přísahal, že; kap. 6, 43, vysvětl. 72.6, 73.7, cv. 21.12, 30.2, 31.7
אִם matka; *s příp.* **אִמִּי**, *pl.* **אִמּוֹת**; kap. 19, 54
אִמָּה služka, služebná, otrokyně; *s příp.* **אִמָּתִי**, *pl.* **אִמְהוֹת**; kap. 75, cv. 34.2, 41.1
אִמּוֹת *pl.* matky; viz **אִם**
אִמִּי moje matka *s příp.*; viz **אִם**
אִמַר řekl, pravil; *impf.* **יֹאמַר**, *s kons. wāw* **וַיֹּאמַר**; kap. 16, 18, 20, 57, 70, vysvětl. 17.1
אִמְרָת *f.* pravda; *s příp.* **אִמְרָתִי**; **בְּאִמְרָת** v pravdě, věrně; kap. 23, 41, cv. 12.1, 13.9, 13.17, 17.4, 20.2, 20.12 atd.

אָנִן *k²tiv a q²rê*; kap. 15
אָנִי **אָנֹכִי** já; *v pauze* **אָנִי**, **אָנֹכִי**; *pl.* **אֲנַחְנָה** my, *předm.* **אֲתַנּוּ**; kap. 6, 15, 21, 22, 28
אָנָשִׁים *pl.* muži, lidé; viz **אִישׁ**
אָסִיר vězeň; kap. 19, tab. 13.2
אָסַף shromažďoval; *impf.* **יֹאסֵף**; *nif.* **נִאֶסַף** *a hitp.* **הִתְאַסַּף** shromažďoval se
אָפָה pekli; *impf.* **יֹאפֶה**; kap. 70, 80, tab. 12
אָרְבַּע *f.* čtyři; **אָרְבַּעִים** (*m. i f.*) čtyřicet; kap. 76, 83
אָרְבָּעָה *m.* čtyři; **אָרְבַּעִים** (*m. i f.*) čtyřicet; kap. 76, 83
אָרוֹן archa, truhla, skříňka; *v. st.* **אֲרוֹן**; kap. 69
אָרִי lev; kap. 17
אָרֶץ (*seg.*) *f.* zem(ě), území, kraj; *se čl.* **הָאָרֶץ**, *s příp.* **אֶרֶץ**, *s pád. konc.* **הָאָרֶץ**, *pl.* **אֶרְצוֹת**, *v. st. pl.* **אֶרְצוֹת**; *עַל הָאָרֶץ, *v. st. pl.* **אֶרְצוֹת**; *v. st. pl.* **אֶרְצוֹת**, *tj. i pozemský*; kap. 4, 13, 18, 23, 35, vysvětl. 22.3, cv. 39.1
אָרַר proklel; *impf.* **יָאָר**
אָשׁ *f.* oheň; kap. 52
אִשָּׁה žena, manželka; *v. st.* **אִשָּׁתִּי**, *s příp.* **אִשְׁתִּי**, *pl.* **נָשִׁים**, *v. st. pl.* **נָשִׁי**; **אִשְׁתִּי** provdaná (žena); kap. 17, 20, 24, 36, 37, cv. 32.4
אֲשׁוּר Asýrie; vysvětl. 83.11
אֲשֶׁר který, kdo, co, kdy; kap. 18, 38, 61, cv. 8.8
אֲתָ **אֲתָ** *znak určitého předmětu*; *s příp.* **אֲתִי**; kap. 6, 22, 27, 28, 45
אֲתָ **אֲתָ** *s, spolu s*; *s příp.* **אֲתִי**; kap. 45
אֲתָהּ *f.* ty; viz **אֲתָהּ**
אֲתָ *f.* ale *i m.* znamení; *pl.* **אֲתוֹת**; kap. 69*

אָתָהּ ty; *f.* **אֲתָהּ**, *pl. m.* **אֲתָם** vy, *pl. f.* **אֲתָנָהּ** vy; kap. 28, vysvětl. 5.3
אָתוֹ *předm.* on; viz **הוּא**
אָתוֹן oslice; kap. 19
אָתָנוּ nás, *předm.* my; viz **אָנִי**
אֲתַנַּח oddech; *akcent v polovině verše*; kap. 13, dod. 2

ב

בָּ *neodluč. předl.* v, s, u, na, *časově i za*; kap. 17, 26, 38, 41, 62, cv. 2.9, 10.4, 11.16, 21.9, 31.4, 42.5
בָּא *pf. qal* přišel, vešel, vstoupil; viz **בּוֹא**
בְּאִמְרָת v pravdě; viz **אִמְרָת**
בָּבֶל Babylón; kap. 83
בְּגָד (*seg.*) plášť, látka, oděv, šat(y), roucho; *s příp.* **בְּגָדִי**, *pl.* **בְּגָדִים**, *v. st. pl.* **בְּגָדִי**; kap. 44, 72
בָּרַל *v bif.* **הִבְדִּיל** rozdělil, oddělil, činil rozdílu, rozlišil; kap. 22, cv. 5.12, 7.10, 21.6, 21.13
בְּהֵמָה skot
בּוֹא *pf. qal* **בָּא** přišel, vešel, vstoupil, vnikl, vzešel, zaútočil; *impf.* **יָבֹא**, *rozk.* **בֹּא**, *příč.* **בֹּא**, *pl.* **בָּאִים** přichozí; *bif.* **הֵבִיא** přiveď, uveď, přinesl, *impf.* **יָבִיא**; kap. 16, 18, 20, 78, cv. 2.10, 2.17, 21.1, 30.1, tab. 12
בּוֹר *m.* jáma, žumpa, vězení; *pl.* **בּוֹרוֹת**; kap. 69
בּוֹשׁ styděl se, byl zahanben; *impf.* **יָבוֹשׁ**; kap. 77, vysvětl. 76.1, tab. 9
בּוֹזַז ukořistil, oloupil; *impf.* **יָבִיז**; kap. 81

בָּחַר zvolil, vyvolil, vybral; *impf.* **יִבְחַר**, *pojí se s předl.* **בַּ**; kap. 30, 66, 71, tab. 5
בָּטַח důvěřoval, doufal; *impf.* **יִבְטַח**, *pojí se s předl.* **בַּ**; kap. 8, 60
בְּטָרֵם (dříve) než; kap. 80
בֵּין mezi; *s příp.* **בֵּינִי**; kap. 1, 21, 22, cv. 7.14
בֵּית dům, rod; *v. st.* **בֵּיתִי**, *pl.* **בֵּיתִים**, *v. st.* **בֵּיתִי**; kap. 7, 16, 30, 37, cv. 34.1, tab. 15
בְּכוֹר prvorozený; prvorozenec; kap. 56, cv. 21.10, 31.3, tab. 13.1
בְּלִי bez; kap. 78
בֵּן syn, dítě; *v. st.* **בְּנִי**, *s příp.* **בְּנִי**, *pl.* **בְּנִים**, *v. st. pl.* **בְּנֵי**; **בֵּן שְׁנַיִם ... בֵּן** Je mu ... let; kap. 23, 24, 36, 37, cv. 7.12, 22.2, 28.3, tab. 15
בָּנָה stavěl, postavil; *impf.* **יִבְנֶה**, *s kons. wāw* **וַיִּבְנֶה**, *jus. m.* **יָבֵן**; kap. 79
בַּעֲבוּר kvůli; kap. 83
בָּעַל (*seg.*) pán, manžel; kap. 67, 82, cv. 26.10
בַּעַר *pi.* **בַּעַר** zapálil; kap. 71
בְּצָדֵק spravedlivě; viz **צָדֵק**
בָּקַע štípal, rozpoltil; *pi.* **בָּקַע**, rozpoltil; *hitp.* **הִתְבָּקַע** rozštěpil se; kap. 72
בָּקָר *m. i f.* *bromad.* skot, dobytek, stádo; kap. 64
בָּקָר (*seg.*) ráno, jitro; **בְּבֹקֶר** zrána; kap. 22, cv. 5.13, 17.2, tab. 13.4a
בַּקֵּשׁ *pi.* **בַּקֵּשׁ** (vy)hledal, usiloval o (*život, smrt, pokoj atp.*), lopotil se za (*např. chlebem*), snažil se; *impf.* **יִבְקֹשׁ**; kap. 8, 10, 53, 58, 59, cv. 21.1, 22.9, 32.4
בָּרָא stvořil; *impf.* **יִבְרָא**; kap. 16
בָּרַח prchal; *impf.* **יִבְרַח**; kap. 74

בְּרִית *f.* smlouva; כְּרַת בְּרִית uzavřel smlouvu; kap. 27
 בָּרַךְ *pi.* בָּרַךְ, בָּרַךְ (po)žehnal; *impf.* יִבְרַךְ; kap. 71, tab. 5
 בְּרַכָּה *f.* požehnání; *s příp.* בְּרַכְתִּי; kap. 33, 36
 בָּרַק Bárák, Bárak; kap. 82
 בֶּשֶׂר maso, tělo, tvorstvo; כָּל-בֶּשֶׂר veškerenstvo; kap. 35, cv. 10.10, 14.7, 16.4
 בַּת dcera; *s příp.* בַּתִּי, *pl.* בָּנוֹת, *v. st. pl.* בָּנוֹת; בַּת שָׁנַיִם ... Je jí ... let; kap. 37, tab. 15
 בְּתוּךְ uprostřed; viz תְּוֹךְ
 בְּתוּלָה *f.* panna, dívka; tab. 14
 בְּתִימִים *pl.* domy; viz בֵּית

ג

גָּבַהּ byl vysoký; kap. 9
 גְּבוּל *m.* hranice; kap. 80
 גְּבוּרֵי-גִבּוֹר bojovník, hrdina, bohаты́r; גְּבוּרֵי-מִלְחָמָה válečník; kap. 67, cv. 26.6, 37.3
 גָּדוֹל velký; předák; kap. 18, 19, 38, cv. 6.8
 גָּדַל, גָּדַל byl velký, stal se velkým, rostl; *impf.* יִגְדַּל; *pi.* גָּדַל a גָּדַל zvětšoval, velebil, vychoval (*dité*); *hif.* הִגְדִּיל učini velkým; *hitp.* הִתְגַּדַּל zvětšil se; kap. 50, 53, 55, 56, 57, 69, cv. 17.13
 גָּדֹל (seg.) velikost; kap. 67
 גּוֹי (pohanský) národ; *pl.* גּוֹיִם psáno pohané, (pohanské) národy; *v. st. pl.* גּוֹיִי; kap. 11, 48, cv. 10.12, 15.5, 16.14, 22.2, 35.9

גָּזַל loupil; kap. 8
 גָּלָה odkryl, odhalil, zjevil, šel do vyhnanství; *impf.* יִגְלֶה, *jus.* יִגְלֶה; *hif.* הִגְלֶה odvedl, přivedl do vyhnanství, vysídlil, vyhnal, *jus.* מִגְלֶה at vyžene; kap. 79, cv. 41.2, tab. 10
 גִּלְעָד Gilead, Gileád; kap. 79
 גַּם také, ani, i; גַּם ... גַּם i ... i; kap. 20, cv. 22.7, 26.6, 33.4
 גָּמַל *m. i f.* velbloud; *pl.* גָּמָלִים, *s příp.* גָּמָלוֹ, *v. st.* גָּמָלִי; kap. 82
 גֵּן *m. i f.* zahrada; *se čl.* הַגֵּן, *pl.* גַּנְיִים; kap. 20
 גָּנַב ukradl; kap. 58
 גָּשׁ *rozk. qal* přibliž se!; viz נָגַשׁ
 גָּשַׁת *v. inf. qal* přiblížení se; viz נָגַשׁ

ד

דָּבַר *pi.* דִּבֶּר (pro)mluvil (עַל o, אֶל k, na), pověděl; kap. 22, vysvětl. 53.4, cv. 7.3, 9.5, 41.3
 דָּבָר slovo, věc, událost; kap. 4, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 36, vysvětl. 5.4, tab. 13.2
 דִּבְרֵי probodávající; *tečka uprostřed písmena*; kap. 8
 דָּוִד David; kap. 52
 דּוֹר *m.* pokolení; *pl.* דִּירוֹת; kap. 77, cv. 36.4
 דָּי dost; kap. 11
 דִּלְתַת (seg.) *f.* dveře; kap. 75
 דָּם krev; *v. st.* דָּם, *pl.* דָּמוֹם, *v. st.* דָּמוֹי; kap. 49
 דָּע *rozk. qal*; věz!, poznej!; viz יָדַע
 דָּעַת (seg.) znalost, poznání (*v. inf. od יָדַע*); kap. 74

דָּרוֹם jih; kap. 8
 דֶּרֶךְ (seg.) *m. i f.* cesta, zvyk; *s příp.* דֶּרְכֵי; יָצָא דֶּרֶךְ הַנְּהָר; zlá cesta, scestí; kap. 30, cv. 8.11, 8.15, 15.13, 17.3, 28.3, 34.5

ה

הָ člen ten, ta ...; *vokalizace:* הָ הָ הָ; kap. 16
 הָ, הָ což, zda *předponová tázací částice*; kap. 43
 הִבְדִּיל *hif.* rozdělil, rozlišil; viz בָּדַל
 הִגִּיד *hif.* řekl, oznámil; viz נָגַד
 הוּא on(en), tamten; kap. 15, 18, 22, 28, 32
 הוּא *f.* ona, tamta; viz kap. 15
 הוֹד sláva; kap. 16
 הוֹלִיךְ *hif.* vedl; viz יָלַךְ
 הוֹשִׁיעַ *hif.* zachránil, spasil; viz יָשַׁע
 הַחַג svátek *se čl.*; viz חָג
 הִיא *f.* ona, tamta; kap. 15, 28, 32
 הָיָה byl, nastal, stal se; *3. os. pl. m. i f.* הָיָה; *byli(-y)*, *impf.* יִהְיֶה, *s kons.* וַיְהִי; *ni* הָיָה měl syna; kap. 10, 18, 20, 35, 38, 41, 49, 60, vysvětl. 5.4, 24.5, 46.5, cv. 21.9
 הָיָה *3. os. pl.* byli(-y); viz הָיָה
 הַיְכָל chrám, palác; kap. 16, 20
 הִכָּה *pf. hif.* udeřil, (za)bil; viz נָכַח
 הַכֵּל celek; viz כָּל
 הָלַךְ *pův. tvar členu*; kap. 16
 הֲלֹא zdaž ne?, přece, snad, zajisté, jistě, vůbec; kap. 43

הִלָּךְ šel, chodil, procházel se, kráčel, jednal, tek; *impf.* יִלָּךְ, *s kons.* וַיִּלָּךְ; הוֹלִיךְ odešel, odstoupil od; *hif.* הוֹלִיךְ přiměl k chození, vedl; *hitp.* הִתְהַלָּךְ procházel se, prošel; kap. 17, 18, 20, 34, 57, 82, cv. 13.8, 15.13, 22.11, 31.7, 34.5
 הִלֵּל *pi.* הִלֵּל chválil; kap. 54
 הֵמָּה, הֵמָּה oni, tamti; kap. 28, 32
 הֵן, הֵן ony, tamty; kap. 28, 32
 הֵן, הֵן hle!, ejhle!, pak; *s příp.* הֵנִי; kap. 24, 41, cv. 13.13
 הִסִּיעַ *pf. hif.* přiměl k tažení; viz נָסַע
 הִסִּיר *hif.* odňal, odstranil, vzdálil; viz סָרַח
 הִסְתַּתֵּר *hitp.* skryl se; viz סָתַר
 הִפִּיל *hif.* způsobil pád, porazil, shodil; viz נָפַל
 הִפָּר *se čl.* býk; viz פָּרַח
 הִצִּיטָק *hitp.* ospravedlnil se; viz צָדַק
 הִצִּיל *hif.* spasil, osvobodil; viz נָצַל
 הִקִּים *hif.* postavil aj.; viz קָם
 הָרָה hora, *v pauze* הָרָה; *se čl.* הָרָה; na horu, k hoře הָרָה (*se čl.* הָרָה); *pl.* הָרִים, *pl. se čl.* הָרִים, *v. st. pl.* הָרִי; kap. 16, 27, 35, vysvětl. 35.8
 הָרַג zabil, zavraždil, zahubil; *impf.* יִהַרַג; kap. 49, cv. 42.3
 הָרִים *hif.* zvedl, vyvýšil; viz רוּם
 הָשִׁיב *hif.* vrátil atd.; viz שָׁב

ו

וְ spojka a, i, ale, avšak, ani, pak, tedy; *kons.* וַיְהִי; *vokalizace:* וַיְהִי; kap. 16, 21,

49, vysvětl. 21.1, 24.6, 35.7 aj., cv. 16.4, 17.5, 25.2, 26.6, 29.2, 41.2

וַיַּיָּהוּי a stalo se; viz הָיָה

ז

זָאת *f.* tato, viz זֶה

זָבַח obětoval

זָבַח (*seg.*) *m.* oběť; *s příp.* וּזְבַחְתָּ; kap. 12

זֶה *m.* tento; וְזֶה ... וְזֶה oba navzájem; *f.* זֹאת tato; זָכוֹה takový; kap. 11, 22, 32, cv. 18.6

זָהָב *m.* zlato; kap. 53

זַיִת oliva; tab. 13.7

זָכָה byl čistý; *hitp.* הִזְכִּיחַ očistil se, kap. 57

זָכַר vzpomenu, vzpomněl, pamatoval (na), choval v paměti, měl na paměti, připomněl si, rozpomněl se, rozpomenul se; kap. 8, 30, 60, vysvětl. 30.3, 76.14, cv. 12.11

זָקֵן starý; starší, představitel, představený, stařec; *v. st.* זָקֵן, *pl.* זְקֵנִים, *v. st. pl.* יִקְנִי; kap. 22, 24, cv. 6.5, 6.22, 8.4, 38.3

זָקֵן (*stav.*) byl starý; *impf.* יִזְקֵן; kap. 50

זָרַע (*seg.*) semeno, potomstvo; *s příp.* יִזְרַע; kap. 44, 53

ח

חָבַא *qal nedoložen; nif.* נִחְבְּא skryl se; *hif.* הִחְבִּיא skryl; *hitp.* הִתְחַבְּא skryl se; kap. 57, 74, tab. 12

חֶבְרוֹן Hebron; vysvětl. 83.8

חַג svátek, slavnost; *se čl.* הַחֲגֹג, *pl.* חֲגִגִים; kap. 81

חָנַג slavil; *impf.* יִחַג; kap. 81

חֲגִים *pl.* svátky; viz חַג

חָרַשׁ *qal nedoložen; pi.* חִרְשׁ obnovil; kap. 69

חֲרָשׁ (*seg.*) měsíc, nov; kap. 83

חֻמּוֹה *f.* zeď, stěna, městské hradby; kap. 19, 75

חֲזַק, חֲזָק (*stav.*) byl silný, pevný; *impf.* יִחַזַק; *hif.* הִחְזִיק posilnil, uchopil, zmocnil se; kap. 69, vysvětl. 74.3, cv. 28.8, tab. 4

חֲזָק silný, mocný, pevný; kap. 60, cv. 34.7, 42.3

חֻזְקִיָּה Ezechiáš; vysvětl. 83.10

חָטָא (z)hřešil, provinil se (לְ) proti, vůči), chyboval, byl vinen; *impf.* יִחַטָּא; *hif.* הִחְטִיא přivedl ke hříchu, svedl; kap. 64, 74, cv. 40.3, tab. 12

חֲטָא *m.* hřích; viz též חַטָּאת

חַטָּאת *f.* hřích; viz též חֲטָא

חָטַף spěšný; *název pro zvuk složeného s'wā'* kap. 5.2

חַי živý; *f.* חַיָּה; kap. 74, cv. 33.7, 34.1, 39.2

חַיָּה *f.* živočich, zvíře; *pl.* חַיִּוֹת zvířena, zvěř; kap. 72, cv. 31.9, 37.1

חַיִּים *pl.* život; kap. 49

חֵיל síla, moc; kap. 16

חָכָם moudrý; mudrc; *pl.* חֲכָמִים, *v. st.* חֲכָמִי; kap. 5, 12, 16, 18, 19, 23, 24, tab. 13.2

חֲכֻמָּה *f.* moudrost; kap. 7, 46

חָלוֹם *m.* sen; *pl.* חֲלֻמוֹת; חֲלֻמוֹת חֲלֻמוֹת pán snů, snílek; kap. 16, 27, cv. 26.10

חָלִי nemoc, choroba, zlo; kap. 7, tab. 13.6

חָלַם snil, měl *sen*, měl sen, zdál(o) se mu, zdál se mu sen; *impf.* יִחַלֵּם, *příč.* חָלַם; חָלַם snílek; kap. 43, cv. 34.6

חֲמוֹד dychtil; *impf.* יִחְמוֹד; kap. 69, tab. 4

חֲמוֹר osel

חֲמֹשֶׁה *m.* pět; *f.* חֲמֹשִׁים (*m. i f.*) padesát; חֲמִישִׁי pátý; *f.* חֲמִישִׁית; kap. 83

חָן přízeň, milost; חָן לְפָנָיו nesla milost před ním, zamiloval si ji; *s příp.* חָנִי; kap. 68, vysvětl. 75.11, cv. 34.4

חָנַן byl milostiv, smiloval se; kap. 7

חֲסָד (*seg.*) laskavost, milost, milosrdenství; *s příp.* חֲסָדִי; kap. 2, 4, 71

חֵץ šíp; tab. 13.5

חֲצִי polovina; tab. 13.6

חֶק nařízení, ustanovení, statut, zákon; *pl.*

חֲקִים; tab. 13.5

חָרַב (*seg.*) *f.* meč; *s příp.* חֲרָבִי; חָרַב לְפִי-חָרַב ostřím meče (viz חָרַב); kap. 64, 67

חָשֶׁךְ (*stav.*) byl temný; *impf.* יִחְשַׁךְ; kap. 69, tab. 4

חָשֶׁךְ (*seg.*) *m.* tma, temnota; kap. 16, 17, 21

חָתַם zpečetil; kap. 8

ט

טָהַר byl čistý; *hitp.* הִטְהַר očistil se; kap. 57

טוֹב (*stav.*) byl dobrý; *užívá se v pf., impf. se tvoří od základu יטב (יִטַּב); hif.* הִיטִיב; kap. 1, 6, 19, 32, 82, cv. 42.5

טוֹב dobrý, je dobré, je dobře; kap. 18, 19, 21, cv. 25.10

י

יָאָר *impf.* *qal* prokleje; viz אָרַר

יָבֵנָה *impf.* *qal* postaví; viz בָּנָה

יָגַל *jus. m.* *hif.* ať odvede, vyvede do vyhnanství; viz גָּלָה

יָגַע *impf.* *qal* dotkne se; viz נָגַע

יָנַף *impf.* *sg. m.* *qal* udeří; viz נָנַף

יָנַשׁ *impf.* *sg. m.* *qal* přistoupí; viz וָנַשׁ

יָד *f.* ruka, moc; *s příp.* יָדִי, יָדְךָ, *v. st.* יָדְךָ, *du.* יָדִים, *v. st. du.* יָדַי; kap. 5, 19, 20, 23, 24, 36, 41, cv. 26.6

יָדַע znal, obeznámil se, věděl, poznal; *impf.* יָדַע, *rozsk.* יָדַע, *pas. příč.* יָדוּעַ znám, známý; *v. inf.* יָדַעְתָּ vědění, znalost, poznání; *hif.* הוֹדִיעַ oznámil; kap. 22, 34, 46, 75, 78, vysvětl. 30.3, cv. 14.15, tab. 12

יְהוּדָה Juda; kap. 11, 17, 21

יְהוָה Boží jméno, Pán, Hospodin (*místo toho se čte אֲדֹנָי*; *vokalizací samohláskami tohoto slova vzniká tvar יְהוָה; s předp.* לַיהוָה *se čte לאֲדֹנָי*); kap. 15, 17, 21

יְהוֹשֻׁעַ Jozue; kap. 53

יְהִי *impf.* bude, stane se; *jus.* יְהִי; viz הָיָה; kap. 38, 41, 49, 60

יִכַּל *impf.* *qal* bude schopen, moci, umožní; viz יָכַל

יּוֹם *m.* den; *du.* יּוֹמִים, *pl.* יָמִים, *v. st.* יָמִי; בַּיּוֹם *nebo הַיּוֹם* dnes; הַיּוֹם onoho dne; שְׁלֹשַׁת יָמִים tří denní cesta; kap. 16, 20, 21, 30, 83, vysvětl. 69.7, cv. 8.8, 9.18, 12.7

יוֹסֵף Josef; kap. 38

יוֹצִיא *impf. hif.* vyvede aj.; viz **יָצָא**
יֹרֵד *impf. hif.* svede dolů aj.; viz **יָרַד**
יָט *jus. sg. m. qal* ať vztáhne, ať roztáhne; viz
נָטָה
יָטַב *pf. kmene qal se neuzívá, za něj slouží*
טָב, byl dobrý; *impf. יֵיטֵב*; *hif. הֵיטִיב*
konal, činil, prokázal dobro; jednal, udě-
lal (*něco*) dobře; kap. 65, 75, 82, tab. 8
יָטָה *impf. m. qal* natáhne (se); viz **נָטָה**
יָטַע *impf. sg. m. qal* zasadí; viz **נָטַע**
יָיַן *m.* víno; *v. st. יָיַן*; kap. 82
יָיַן *jus. m. hif.* ať udeří; viz **נָכַח**
יָכַח *impf. m. sg. hif.* udeří; viz **נָכַח**
יָכַל byl schopen, mohl, dokázal; *impf.*
יֹכֵל; kap. 50, 82, cv. 17.15
יָכַלְתָּ schopnost (*v. inf. od יָכַל*); kap. 82
יָלַד 3. *os. sg. pf. f. qal je יָלְדָה* (po)rodila;
impf. תִּלְדָּר; *hif. הוֹלִיד* zplodil; kap. 68
יָלַד (*seg.*) chlapec, dítě; kap. 68, cv.
28.5, 41.1
יָלְדָה dívka, děvče; kap. 68
יָלַךְ *pf. kmene qal se neuzívá, za něj slouží*
לָךְ, šel, chodil aj.; *impf. יֵלֵךְ*, *rozk. לָךְ*
i **לָכָה**, *v. inf. לָכַת*; *hif. הוֹלִיךְ* vedl;
kap. 8, 82
יָם *m.* moře; *v. st. יָם*, *pl. יַמִּים*; kap. 48
יָמִית *impf. m. hif.* usmrtí aj.; viz **מוֹת**
יָסַע *impf. m. qal* odcestuje; viz **נָסַע**
יַעֲקֹב Jakub, Jákob; kap. 24
יָפָה krásný; *f. יָפָה*; kap. 82
יָפַח *impf. m. qal* bude dýchat; viz **נָפַח**
יָפַל *impf. m. qal* (pře)padne, spadne; viz
נָפַל

יָצָא (vy)šel, vytékal, vzešel, roznesl se, rozšířil
se, vystoupil; *impf. יֵצֵא*, *rozk. צֵא*, *v. inf.*
צָאתָ; *hif. הוֹצִיא* přiměl k vyjití, vyvedl,
impf. יוֹצִיא; kap. 22, 78, cv. 13.16, 27.6,
37.6, tab. 12
יָצַק Izák; kap. 50
יָקַח *impf. m. qal* vezme, bude brát; viz **לָקַח**
יָרָא bál se, měl strach, měl úctu, byl boha-
bojný; *impf. יִירָא*, *v. inf. יִרְאֶה*; *pojí se*
s předložkou כִּן כּוֹפְנִי nebo **אֶת־כּוֹ** bál se
koho; kap. 58, 73, 78
יָרָאָה *f.* strach, bázeň, úcta, bohobojnost;
kap. 33, 78
יָרֹבְעָם Jorobeam, Jarobeám; kap. 83
יָרַד sestoupil; *impf. יֵרַד*, *rozk. רַד*, *v. inf.*
רָדַת; *hif. הוֹרִיד* přiměl k sestupu, spustil,
svedl dolů, *impf. יוֹרִיד*; kap. 35, 75
יָרְדֵן Jordán; kap. 46
יְרוּשָׁלַיִם Jeruzalém; *v Bibli psáno většinou*
יְרוּשָׁלָם; kap. 17, 19, 21
יְרִיחוֹ Jericho; kap. 81
יְרֵמְיָהוּ Jeremiáš, Jeremjáš; kap. 83
יָרַשׁ získal (*do vlastnictví*), (z)dědil; *impf.*
יִירַשׁ, *v. inf. יִרְשֵׁת*; kap. 75, tab. 8
יָשָׂא *impf. m. qal* zvedne, promine; viz **נָשָׂא**
יִשְׂרָאֵל Izrael; kap. 20
יֵשׁ je, existuje; **יֵשׁ לוֹ בֵּן** má syna; kap.
38, 43
יָשַׁב seděl, sídlil, bydlel, usadil se, usedl,
žil, posadil se, zůstal, pobýval; *impf.*
יֹשֵׁב, *s kons. wāw יוֹשֵׁב*, *rozk. יָשַׁב*, *v. inf.*
יָשַׁבְתָּ, *v. inf. s לְשַׁבְתָּ ל; *nif. נוֹשֵׁב* byl
obydlen; *hif. הוֹשִׁיב* osídlil, usadil,*

nechal pobývat, dal bydlet, ubytoval; kap.
17, 20, 34, 75, tab. 8, cv. 4.12, 34.1,
34.10
יֹשֵׁב obyvatel; kap. 49
יִשׁוּעָה *f.* spása, spasení, vítězství, vysvobo-
zení; kap. 33, dod. 5, cv. 39.4
יִשְׁלַח *impf. m. qal* pošle; viz **שָׁלַח**
יִשָּׁן (*stav.*) spal; *impf. יִישָּׁן*
יִשַׁע *qal nedoložen*; *hif. הוֹשִׁיעַ* zachránil,
spasil, *impf. יוֹשִׁיעַ*; *nif. נוֹשַׁע* byl spasen,
zachráněn, nechal si pomoci, *impf. יוֹשָׁע*;
kap. 78
יִשְׁקָה *jus. m. hif.* ať dá napít, ať napojí; viz **שָׁקַד**
יִשְׁרָר přímý, rovný, vzpřímený, poctivý, u-
přímný; kap. 5, 12, 19
יִשְׁתָּה *jus. m. pf. qal* ať se napije; viz **שָׁתָה**
יִתֵּן *impf. m. qal* dá, dovolí; viz **נָתַן**
יִתְרוֹ Jitro (*jedno ze jmen Mojžíšova tchána*);
vysvětl. 82.8

כ

כֶּ neodluč. částice jak(o), podle; kap. 17, 33,
cv. 5.14, 10.17
כֹּאֲשֶׁר jak(o), když, jakmile, až, protože,
jakož; kap. 49, cv. 17.7
כָּבֵד (*stav.*) byl, stal se těžký, důležitý,
vážený, zatížil (**עַל** koho); *impf. יִכְבֵּד*;
pi. כִּבֵּד měl v úctě, ctil, vzdal čest, za-
tvrdil; **כָּבֵד פָּנָיו** ctil jeho tvář, zvýhod-
ňoval ho; kap. 50, 54, cv. 20.3, 21.13,
23.5
כָּבֵד těžký; *f. כִּבְדָה*

כְּבוֹד *m.* sláva, čest; kap. 54
כִּבְסָה *v pi. כִּבְסָה* pral, (u)myl (*prádlo, oděv*)
כֵּד džbán; *s příp. כִּדְי*; kap. 82
כֹּה tak(to), toto; kap. 33, cv. 10.12, 19.1,
29.1, 31.9
כֹּהֵן kněz; *pl. כֹּהֲנִים*; **כֹּהֵן גָּדוֹל** velekněz;
kap. 54
כּוֹכַב *m.* hvězda; kap. 19, 24, tab. 13.2
כּוֹן *nif. יִכּוֹן* byl jistý, neochvějný, pevně stál;
kap. 76
כִּי že, protože, neboť, kdy(ž), až, vždyť, ale;
כִּי אִם mimo, pouze, jen; kap. 18, 49, vy-
světl. 81.3, cv. 11.17, 12.6, 21.8, 28.9, 36.8,
42.2
כָּל-כָּל každý, všechen, veškerý, všichni;
s příp. כִּלִי celý já, moje vše(chno); **הַכֹּל**
celek, vše(chno); **כָּל-אֲשֶׁר** vše(chno), co;
kap. 7, 8, 20, 67, vysvětl. 33.10, 38.5,
46.4, 46.10, cv. 12.11
כִּלִי nádoba; tab. 13.6
כִּמּוֹ básnický tvar jak(o); viz **כּ**
כֵּן tedy, tak; **עַל-כֵּן**, **לְכֵּן** tudíž, tedy, proto;
kap. 10, 16, 69, 73, cv. 33.4, 39.1
כְּנַעַן Kanaán, Kanaan; kap. 19, 23, 30
כְּנַעֲנִי Kananejec, Kenaanec; *f. כְּנַעֲנִית*;
kap. 72
כֹּסֵא stolec, trůn; kap. 52
כֹּסֶם přistříhl; *odtud פָּרֹסֶם* užíral; dod. 3
כֶּסֶף (*seg.*) *m.* stříbro, peníze; *s příp. כֶּסֶפִי*;
kap. 64
כָּעַס byl nespokojen, (roz)zlobil se, (roz)hně-
val se; kap. 80, cv. 39.5
כָּרַסֵם užíral; viz **כֹּסֶם**

כָּרַח odřízal, přerušil, zastavil, srazil, řezal, usekl, (u)řal; **כָּרַח בְּרִית** uzavřel smlouvu; kap. 27, vysvětl. 77.1, cv. 8.12, 11.13, 15.2, 18.1, 26.5
כָּתַב (na)psal, zapsal; kap. 46
כָּתִיב to, co je psáno; *původní text*; kap. 15

ל

לָ k, pro, za; *neodluč. předl., překládá se i 3. pádem (dativem)*; **לְשַׁפֵּט שֹׁמֵר** ustanovil tě za soudce, soudcem; kap. 17, 26, 27, 38, 41, 45, 54, cv. 4.11, 35.11
לֹא ne; kap. 11, 17, 41, 55
לְאֹמֵר řka, se slovy, takto; kap. 49, cv. 18.6, 20.1, 20.10, 31.9
לֵב, לִבְבִי, לֵבִי *m.* srdce; *s příp.* **לֵבִי**, *v. st.* **לֵבִי, לֵב, לֵבִי, pl. **לְבָבוֹת, לְבָבוֹת**; **לֵבִי** měl na mysli; kap. 7, 53, vysvětl. 82.6, cv. 38.2, tab. 13.3
לְבַד (*základ* **בָּדַד**) sám; *s příp.* **לְבַדִּי** já sám, jediný; kap. 48
לְבַדִּי, לְבַדִּי já sám, ty sám, jediný; viz **לְבַד**
לָבָן Lában; kap. 38
לֹ kéž, kdyby, jistě, věru; kap. 11
לֹחַ stůl, deska; *pl.* **לֹחוֹת**; kap. 53
לוֹט Lot
לוֹי Levi, Lévi, Léviijec, levita; kap. 77
לַחֵם *gal nedoložen; nif.* **לַחֵם** zápasil, bojoval (**בָּ** proti); kap. 52
לַחֵם (*seg.*) *m. i f.* chléb; *s příp.* **לַחֵם**; kap. 30
לַיְלָה, לַיְלָה *m.* noc; *pl.* **לַיְלֹת**; kap. 16, 21, vysvětl. 17.9, 18.1, 22.3, 33.7**

לָדָה *rozk. qal* jdil; viz **יָלַד**
לָדָה dobyl, zajal, uchvátíl; kap. 52
לָדָה *rozk. qal* jdil; viz **יָלַד**
לָכֵן tudíž, tedy, proto; viz **כֵּן**
לָכַח *v. inf.* chození; viz **יָלַד**
לָמַד, לָמַד učil se; *impf.* **יָלַמַד**, *pi.* **לָמַד**, **לָמַד** učil, vyučoval; kap. 78
לָמָּה proč? (**מָּה** a **ל**); kap. 7, 38
לְמַעַן, לְמַעַן pro, kvůli, aby; *s příp.* **לְמַעַן** kvůli mně, kvůli tobě (*m.*); kap. 48, 83
לְפָנַי, לְפָנַי přede mnou (*v. st. pl. od* **פָּנִים** a **ל**); kap. 41
לָקַח bral, vzal, zbavil, uchvátíl, unesl; *impf.* **לָקַח**, *rozk.* **לָקַח**, *v. inf.* **לָקַח**; kap. 20, 27, 68, cv. 11.17, tab. 3
לְקָרְאתִי vstříc, naproti, k setkání s (*v. inf. od* **קָרָאתִי** a **ל**); *s příp.* **לְקָרְאתִי** vstříc mně; kap. 78
לְשֹׁבֵת *v. inf. qal* s **ל** k sezení; viz **יָשַׁב**

מ

מְאֹד velmi, nadmíru, velice; kap. 24
מְאֹדָה *f. sto; du.* **מְאֹדָה** dvě stě; **מְאֹדָה** tři sta; kap. 83
מֵאֵן *gal nedoložen; pi.* **מֵאֵן** odmítl, odepřel, vzepřel se; kap. 71
מְגִדָּל věž; tab. 13.2
מִגְפָּה rána, pohroma (*základ* **נָגַף**); kap. 67
מִדְבָּר *m.* poušť, pustina, divočina; *v. st.* **מִדְבָּר** **בְּמִדְבָּר** na poušti; **מִדְבָּר** divá zvěř, pouštní zvířena; kap. 35, cv. 31.9, 37.1

מִדְּוַע proč?
מָה co?; *dle okolností i* **מָה, מָה**; kap. 1, 9, 22
מִזְהָר *pi.* **מִזְהָר** (*tvar* **מִזְהָר** *není*) spěchal; kap. 71
מִוֹת *pf. qal* **מִוֹת** zemřel, je mrtev, *impf.* **מִוֹת**; *hif.* **מִוֹת** usmrtil, zahubil, popravil, způsobil smrt, *impf.* **מִוֹת**; kap. 77, vysvětl. 76.1, cv. 42.3, tab. 9
מִוֹת *m.* smrt; *v. st.* **מִוֹת**, *s příp.* **מִוֹתִי**; kap. 11, 50, tab. 13.7
מִחַנֵּה tábor; *v. st.* **מִחַנֵּה**, *s příp.* **מִחַנֵּי**, **מִחַנֵּהוּ**; kap. 69
מִזְהָר zítra; kap. 81
מִזְשַׁע zasazená rostlina (*od* **זָשַׁע**); kap. 67
מִי kdo?; **מִי** **אֵת** **אֶת־מִי** koho?; **מִי** Či (jsi) dcera?; kap. 1, 11, 22, cv. 24.11, 30.7
מִי *v. st.* voda; viz **מַיִם**
מַיִם *pl.* voda; *v. st.* **מַיִם**; kap. 11, 14, 17, 38
מָכַר prodal; kap. 58
מָלֵא (*stav.*) byl plný (*bez předl.*), *impf.* **מָלֵא**; *pi.* **מָלֵא** plnil (*bez předl.*); kap. 73, tab. 7
מָלֵא plný
מָלְאֵךְ anděl, posel; *v. st.* **מָלְאֵךְ**; kap. 35
מְלָאכָה *f.* práce, dílo; *v. st.* **מְלָאכָה**, *s příp.* **מְלָאכָה**; kap. 83
מְלַחְמָה *f.* válka, bitva (*základ* **לָחַם**); *v. st.* **מְלַחְמָה**; kap. 57
מִלֵּט *gal nedoložen; nif.* **מִלֵּט** unikl; kap. 52
מָלְךְ kraloval; *v. inf.* **מָלְךְ**, *s příp.* **מָלְךְ** kralování; *hif.* **מָלְךְ** učil králem, dosadil na trůn; *hof.* **מָלְךְ** byl učiněn králem, bylo mu dáno království; kap. 48, 55, 56, 58, 59, cv. 41.2

מֶלֶךְ (*seg.*) král; kap. 8, 12, 16, 17, 44, tab. 13.4
מְלָכָה královna; kap. 18, tab. 14
מְלָעִיל shora; *název přízvučky na poslední slabice slova*; kap. 4
מְלָרַע zdola; *název přízvučky na předposlední slabice slova*; kap. 4
מְמַלְכָה *f.* království, kralování; *v. st.* **מְמַלְכָה**, *s příp.* **מְמַלְכָה**; kap. 72, tab. 14
מִן od, z; *s příp.* **מִן**; kap. 8, 12, 16, 17, 33, 62, vysvětl. 68.4, 68.9, 76.10, 77.6
מִנְחָה *f.* oběť, dar; kap. 71
מִסַּע cesta (*základ* **נָסַע**); kap. 67
מַעֲיָן *m.* pramen; *v. st.* **מַעֲיָן**
מַעֲשֵׂה skutek; tab. 13.6
מַפִּיק vynášející; *tečka v* **ה** *na konci slova*; kap. 9
מָצָא našel; *impf.* **מָצָא**; *hif.* **מָצָא** vydal, nechal najít; kap. 53, 73, vysvětl. 64.4, tab. 7
מִצְוָה *f.* nařízení, rozkaz, příkaz, příkázání; *pl.* **מִצְוֹת** (*základ* **צָוָה**); kap. 43, cv. 32.4
מִצְרַיִם Egyptan, *f.* **מִצְרַיִת**; kap. 60
מִצְרַיִם Egypt; kap. 24, 35, vysvětl. 48.4, 78.2
מִקוֹם místo; *pl.* **מִקוֹמוֹת** (*základ* **קָוַם**); **מִקוֹם** na tom místě; kap. 33
מִקְנֵה skot, *původně:* nabytý majetek; *v. st.* **מִקְנֵה**, *s příp.* **מִקְנֵה**; kap. 79
מִקְוֵה pojítka; *spojovací čárka mezi slovy*; kap. 6
מִרְגֵּל zvěd (*základ* **רָגַל**); *pl.* **מִרְגָּלִים**; kap. 30
מִרְדָּה bouřil se, povstal; kap. 83

מִשָּׂה břemeno (*základ* מִשָּׂא); kap. 67
מִשָּׂה Mojžiš; kap. 10, 18, 21, vysvětl. C.1
מִשָּׂל vládl (בִּי *komu*, nad *kým*); מִשָּׂל vladat; kap. 29, 30, 42, cv. 31.4
מִשֵּׁם od(tam)tud; kap. 61, cv. 25.1
מִשְׁפֵּט *m.* soud, právo, výnos, rozsudek (*základ* מִשְׁפָּט); kap. 41
מִשְׁתָּה *m.* hostina; *v. st.* מִשְׁתָּה (*základ* מִשְׁתָּה); kpa. 82
מֵת mrtvý, mrtev, zemřelý, umírající; kap. 46, 77, cv. 29.7
מֵתָנָה uzda; *znaménko označující vedlejší přízvuk*; kap. 3
מִתְּנָה dar (*základ* מִתְּנָה); kap. 67

נ

נָא rač(te), prosím, přeče; *částice*; kap. 8
נָבֵא *qal nedoložen*; *nif.* נָבֵא stal se prorokem, prorokoval; *hitp.* הִתְנַבֵּא i הִתְנַבְּא stal se prorokem, prorokoval; kap. 57, vysvětl. 58.6
נְבִיא prorok; *f.* נְבִיאָה, prorokyně; kap. 4, 18, 19, 20, 24, 25
נְבִיאָה prorokyně; viz נְבִיא
נֶגֶד proti; kap. 57
נָגַד *qal nedoložen*; *hif.* הִגִּיד řekl, oznámil, pověděl, *impf.* יִגִּיד; *hof.* הִגִּיד; kap. 67, cv. 41.2
נָגַע dotkl se (obvykle s בִּי); *impf.* יִגַּע, *rozsk.* יָגַע; *hif.* הִגִּיעַ způsobil dotek, zasáhl, dosáhl; *pi.* נָגַע trestal ranami; kap. 66, 74, tab. 12

נָגַף tloukl, pobil, udeřil; *impf.* יִגַּף; kap. 8, 67
נָגַשׁ *pf. qal nedoloženo*, *impf.* יִגַּשׁ, *rozsk.* יָגַשׁ, *v. inf.* יִגַּשׁ přiblížil se, přistoupil; *nif.* נִגַּשׁ přiblížil se, přistoupil; *hif.* הִגִּישׁ udělal blízkým, přiblížil; kap. 67, 71, tab. 3
נָהַג hnal, popoháněl; *impf.* יִנְהִיג; *hif.* הִנְהִיג; kap. 67
נָהַר *m.* řeka; *v. st.* נָהַר; kap. 27
נָס *pf. qal* נָס, (u)prchl; *impf.* יִנָּס; kap. 7, 76
נִשָּׂע *nif.* byl spasen, zachráněn, nechal si pomoci; viz יָשַׁע
נָחַל dědil (בֵּן *po*), vlastnil; *impf.* יִנְחַל, *hif.* הִנְחִיל učinit dědicem, dal v dědicství, odkázal; kap. 67, cv. 36.9
נָחַם *pi.* נָחַם potěšil; kap. 71
נָחַשׁ *m.* had; kap. 70
נָחֲשֶׁת měď, bronz, *ale i obecně* ruda, kov; vysvětl. 31.1
נָטָה roztáhl, natáhl, vztáhl; napnul stan, *nepřech.* naklonil se, natáhl se; *impf.* יִטֶּה, *s kons.* וַיִּטֶּה, *jus.* יִטֶּה; *hif.* הִטָּה natáhl; kap. 80, tab. 12
נָטַע zasadil; *impf.* יִטַּע; kap. 67, 74
נָכַה *v. hif.* (po)bil, zabil, tloukl, udeřil, řal; *pf.* הִכָּה, *impf.* יִכֶּה, *jus.* יִכֶּה; *hof.* הִכָּה byl udeřen, dostal ránu; kap. 80, tab. 12
נָסַע vytáhl, vyrazil na cestu, odcestoval, putoval; *impf.* יִסַּע; *hif.* הִסִּיעַ přiměl k tažení; kap. 67, 74, vysvětl. 83.5, cv. 33.2
נָעִיר (*seg.*) jinoch, chlapec, *s příp.* נָעִיר, *f.* נָעִירָה dívka, děvče; kap. 5, 12, 35, 44, vysvětl. 41.1, tab. 13.4

נָפַח dýchal; *impf.* יִפַּח; kap. 74
נָפַל padl, přepadl, spadl; *impf.* יִפֹּל; *hif.* הִפִּיל způsobil pád, porazil, shodil, srazil, rozbořil; kap. 64, 65, 66, 67, cv. 26.6, tab.3
נָפְשׁ (*seg.*) *f.* duše, život, osoba; *s příp.* נָפְשֵׁי, *pl.* נַפְשֹׁת; kap. 58, 83
נָצַח (*seg.*) věčnost; tab. 13.4
נָצַל *qal nedoložen*; *nif.* נָצַל byl osvobozen, spasen, zachráněn, vytržen, unikl; *hif.* הִצִּיל spasil, osvobodil, vysvobodil, *impf.* יִצִּיל; kap. 67
נָרַד nard; vysvětl. 5.3
נָשָׂא (po)zvedl, sňal, nesl, odpustil, promínil; *impf.* יִשָּׂא, *rozsk.* יָשָׂא; *נִשְׂאָה לְבָרְךָ* dal ses unést; kap. 57, 67, cv. 24.8, tab. 12
נָשִׂים *pl.* ženy; viz אִשָּׁה
נָתַן (při)dal, dovolil; *impf.* יִתֵּן, *rozsk.* יָתַן, *v. inf.* תִּת, *s příp.* תִּתִּי; kap. 17, 18, 20, 67, 68, vysvětl. 80.1, cv. 7.13, 27.7, tab. 3

ס

סָבַב obešel, točil se, kroužil, chodil dokola, obepínal; *impf.* יִסֹּב, *rozsk.* יָסֹב; *nif.* סָב obklíčil; *hif.* הִסִּב otočil, vedl oklikou; kap. 81, tab. 11
סָדָם Sodoma; kap. 83
סוּס kůň; kap. 1, 8, 12, 18, 19, 21, tab. 13.1
סוּף פְּסוּק konec verše; *název znaménka* ; kap. 13, dod. 2
סוּר *pf. qal* סָר odbočil, odchýlil se, odstoupil, ustoupil, sešel z, odešel; *impf.* יִסוּר; *hif.* הִסִּיר odňal, odstranil,

vzdálil od *nebo z*; srazil, zbavil se; הִסִּירָה
סוּן odňal ti, odstranil tě z; kap. 77, cv. 36.3, 36.8, 39.1, 39.3, 41.2
סִינַי Sinaj, Sínaj; kap. 33, vysvětl. 33.1
סְלוּק konec; *poslední akcent verše*; kap. 13, dod. 2
סָפַר počítal; *pi.* סָפַר přepočítal, vyprávěl, líčil; kap. 8, 53
סֵפֶר (*seg.*) *m.* kniha; *s příp.* סֵפָרִי, *pl.* סֵפָרִים, *v. st.* סֵפָרִי דְבָרֵי־הַיָּמִים; סֵפָרִי kniha událostí dnů, kronika; kap. 44, vysvětl. 69.7, 78.4, cv. 18.10, tab. 13.4
סָפַר pisář; kap. 52
סָר *pf. qal* odbočil, odchýlil se, odešel; viz סוּר
סָתַר *v. hif.* הִסְתִּיר ukryl, skryl, zakryl; *nif.* הִסְתַּתַּר skryl se, byl skryt, *hitp.* הִסְתַּתַּר skryl se; kap. 52, 56, 57, cv. 21.2

ע

עָבַד sloužil, pracoval, obdělával; *impf.* יַעֲבֹד; kap. 38, cv. 11.2
עֶבֶד (*seg.*) otrok, služebník; *s příp.* עֲבָדִי; *pl.* עֲבָדִים služebníci, služebnictvo; *בֵּית־עֲבָדִים* dům otroctví; kap. 4, 46, cv. 40.4
עֲבָדִים otroci, služebníci; viz עָבַד
עֲבוּדָה *f.* práce, služba; kap. 50
עָבַר překročil, přešel, prošel, přestoupil; *impf.* יַעֲבֹר; kap. 5, 58, 69, cv. 28.3, 38.3
עֲבָרִי Hebrejec, Hebrej; kap. 60
עַד až do, až k, až po; dokud (*s v. inf.*); *עַד־אֲשֶׁר* až, dokud; kap. 27, 54, cv. 25.3, 29.8, 31.6

עָדָה *f.* shromáždění; kap. 52
 עֵדֶן Eden; kap. 74
 עוֹד ještě, více, už, opět, zase, znovu, přesto;
 בְּעוֹד za dalších (... let); kap. 52, cv. 18.12, 35.1, 35.10, 42.5
 עוֹל bezpráví, nepravost; kap. 16
 עוֹלָם svěť, věčnost; לְעוֹלָם, לְעוֹלָם navěky, navždy(cky), do věků, na věky; kap. 54
 עַז silný; kap. 16
 עָזַב opustil, (za)nechal; *impf.* יָעֻזֵב; kap. 58, 65, 66, 69, cv. 23.1, 28.9
 עָזַר pomohl; *impf.* יָעֻזֵר
 עֵינַן *f.* oko; *v. st.* עֵינַן, *du.* עֵינַיִם, *v. st. pl.* עֵינַיִם oči, zraky; בְּעֵינַיִ לִיבִיל se mi; לְפָנֵי לְעֵינַיִם před očima; kap. 16, 18, 19, 24, 27, dod. 1, cv. 7.6, 34.2, 40.3
 עֵינַן *f.* studna, pramen, *v. st. pl.* עֵינַנּוֹת, *v. st. pl.* עֵינַנּוֹת; kap. 82
 עִיר *f.* město; *pl.* עָרִים, *v. st. pl.* עָרַי; kap. 3, 4, 16, 17, 30, 35
 עִירָם nahý; *pl.* עִירְמִים; kap. 70
 עִירְמִים *pl.* nazí; viz עִירָם
 עַל na, nad, po; *s příp.* עָלַי; kap. 18, 47, vysvětl. 27.4, 41.4, cv. 4.8, 9.18, 18.11
 עָלָה šel vzhůru, stoupal, vystoupil; *impf.* יַעֲלֶה, *jus.* יָעַל; *hif.* הֵעֲלָה vyvedl, obětoval jako celopal, zdvíhal; kap. 80, tab. 12
 עָלַי *básnický tvar*; na, nad; viz עַל
 עֵלִי Eli, Élí; kap. 73
 עָם lid(é); *se čl.* הָעָם, *s příp.* עָמִי, *pl.* עַמִּים, *se čl.* הָעַמִּים; kap. 17, 24, cv. 2.13, 3.7, 7.6, tab. 13.5

עָם s, spolu s; *s příp.* עָמִי, *s 1. os. sg. také* עָמָר; kap. 27, vysvětl. 43.5, cv. 11.2
 עָמַד stál, stanul; *impf.* יַעֲמֹד, *hif.* הֵעֲמִידֵר umístil; kap. 35, tab. 4
 עָמַל starost, těžká námaha; kap. 25
 עָנָה odvětil, odpověděl; *impf.* יַעֲנֶה, *pi.* יַעֲנֶה soužil, trápil, týral, *impf.* יַעֲנֶה; kap. 80
 עָפָר prach; *se čl.* הָעָפָר, *v. st.* עָפָר; kap. 16, 17, 24
 עֵץ strom, dřevo, *pl.* עֲצִים stromové, *v. st. pl.* עֲצֵי; kap. 20, vysvětl. 24.7, cv. 27.6
 עָצוּם mocný; kap. 43
 עָצָה *f.* rada; (*základ* יַעֲצֵן), *v. st.* עֲצָתָה, *s příp.* עֲצָתִי; kap. 31, tab. 14
 עָרַב byl sladký, příjemný, vítán; kap. 69
 עָרַב (*seg.*) večer; בְּעָרַב navečer, večer; kap. 10, 22, cv. 5.9, 5.13, 41.1
 עָרִים *pl.* města; viz עִיר
 עָשָׂה (u)činil, (u)dělal, prokázal, uspořádal, konal; *impf.* יַעֲשֶׂה, *jus.* יָעַשׂ jednal zle; לֹא שָׂם נְדוּלָה proslavil se; vysvětl. C.1, kap. 22, 30, 35, 80, cv. 8.3, 11.1, tab. 12
 עֲשׂוּ Ezau; kap. 24
 עֲשָׂרָה *m.* deset, *f.* עֲשָׂרֵי; עֲשָׂרֵי desátý; עֲשָׂרָה עֲשָׂרֵי (m.) jedenáct(ý); עֲשָׂרָה שָׁנִים *někdy i* עֲשָׂרֵי (m.) dvánáct(ý); שָׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה (f.) třináct(á); הַיּוֹם עֲשָׂרָה (f.) čtrnáct(á); אַרְבַּע עֲשָׂרֵה (f.) patnáct(á); שְׁמוֹנָה עֲשָׂרֵה (m.) osmnáct(ý); עֲשָׂרִים (m. i f.) dvacet; kap. 83
 עֲשִׂיר bohatý; kap. 19

עֲשָׂרֵי *ve spojení* עֲשָׂרָה עֲשָׂרֵי jedenáct; viz עֲשָׂרָה
 עֵת *f.* čas, doba, období; *s příp.* עֵתִי, *pl.* עֵתִים (עֵתוֹת); kap. 71
 עֵתָה teď, nyní, tedy, proto; kap. 64, cv. 27.5, 41.2
 עֵתִים *pl.* doby; viz עֵת

פ

פָּה tady, zde; kap. 21, 79
 פֶּה *m.* ústa; פִּי jeho ústa; *v. st.* פִּי, *pl.* פִּיּוֹת ostřím meče; kap. 11, 19, 80, tab. 15
 פָּזַר *pi.* פָּזַר i פָּזַר rozhazoval, rozptýlil; kap. 54
 פִּי *v. st.* ústa; viz פֶּה; פִּיּוֹת jeho ústa; viz פֶּה
 פִּיּוֹת *pl.* ústa; viz פֶּה
 פָּלַל *v hitp.* הִתְפַּלֵּל (לְ) prosil, modlil se (*za*); *pi.* פָּלַל rozhodl; kap. 57, 76
 פְּלִשְׁתִּי Filištan, Pelistejec; kap. 77
 פָּן aby ne- (*s impf.*); kap. 70
 פָּנִים *pl. m.* tvář, povrch (*země*); *v. st.* פָּנִי, *s předl.* לְפָנֵי význam před, *s příp.* לְפָנֵי přede mnou; פָּנִים אֶל־פָּנִים tváří v tvář; kap. 41
 פֶּסוּחַ viz סוּף
 פֶּסַח Velikonoce, Pascha; kap. 81
 פָּעַל udělal, činil, konal; kap. 51, 66
 פָּעַל (*seg.*) čin, dílo; vysvětl. 44.3, tab. 13.4
 פָּעַם krok, -krát; *du.* פַּעַמַּיִם dvakrát, *pl.* פַּעַמִּים -krát; kap. 20, 73
 פָּקַח otevřel (*oči*); *impf.* יִפְקַח; kap. 70

פָּקִיד dozorce, dohlížitel; tab. 13.2
 פָּר vůl, býk; *se čl.* הַפָּר, *pl.* פָּרִים; kap. 80
 פָּרַד *v nif.* byl oddělen, oddělil se; cv. 25.3
 פָּרָה *f.* kráva
 פָּרָה byl plodný; kap. 8
 פָּרִי *m.* plod(y), ovoce, úroda; *v pauze* פָּרִי, *s příp.* פָּרִי נָתַן ovocný; kap. 20, cv. 21.8
 פָּרַעַה (*bez čl.*) farao; kap. 38
 פָּתַח otevřel; ale viz פָּקַח

צ

צֹאן *jen sg. tvar, m. i f., hromad.* ovce, stádo; kap. 38
 צָאָה *v. inf. gal* vyjít; viz יָצָא
 צָבָא zástup, vojsko; *pl.* צְבָאוֹת
 צָדִיק spravedlivý; *pl.* צְדִיקִים; kap. 35, tab. 13.1
 צָדִיק הִצְטִידֵק byl spravedlivý; *hitp.* הִצְטִידֵק ospravedlnil se; kap. 8, 57
 צָדִיק (*seg.*) *m.* spravedlnost; *s příp.* צָדִיק; kap. 41, 44
 צָדִיקָה *f.* spravedlnost; *v. st.* צָדִיקָה, *s příp.* צָדִיקָה; kap. 31, tab. 14
 צָוָה *pi.* צָוָה nařizoval, přikázal, nařídil, poručil; *impf.* יַצְוֶה, *jus.* יָצָו, *rozsk.* יָצָו; kap. 50, 79
 צִיּוֹן Sión, Sijón
 צִעַק křičel; *impf.* יַצְעַק; kap. 49
 צַעֲקוֹה *f.* křik, nářek; *v. st.* צַעֲקוֹה, *s příp.* צַעֲקוֹה; kap. 77
 צָר byl v tísní; viz צָרָה

צָר Tyrus, Týr; kap. 79, cv. 38.5
 צָרָה *f.* tíseň, úzkost, soužení, útrapy, těžkost; *v. st.* צָרַת, *s příp.* צָרַתִּי; kap. 48
 צָרַר (*přech.*)zabalil; צָר (*nepřech.*) byl v tísní, byl těsný; *v. hif.* הִצָּר utiskoval; kap. 81

ק

קָבַץ shromáždil; *pi.* קָבַץ shromáždil; *nif.* נִקְבַּץ *nebo hif.* הִתְקַבַּץ shromáždil se, byl shromážděn; kap. 53
 קָבַר (*seg.*) hrob; *s příp.* קְבָרִי; kap. 44, 50
 קָבַר pohřbil; kap. 8, 50
 קָדוֹשׁ svatý; kap. 20
 קָדַשׁ, קָדַשׁ byl svatý; *impf.* יִקְדַּשׁ, *pi.* קִדַּשׁ (po)světíl, *nif.* נִקְדַּשׁ byl posvěcen, *hif.* הִתְקַדַּשׁ posvětil se; kap. 57
 קָדַשׁ (*seg.*) *m.* svatyně, svatost; *s příp.* קְדֻשָּׁי; kap. 44, vysvětl. 7.1, dod. 5, tab. 13.4
 קָהַל *qal nedoložen; hif.* הִקְהִיל shromáždil, *nif.* נִקְהַל, נִקְהַלָּה byl shromážděn, shromáždil se; kap. 56
 קָהַל *m.* shromáždění; kap. 56
 קוּ měřicí šňůra; kap. 11
 קוֹל *m.* hlas, hřmot; בְּקוֹל גְּדוֹל hlasitě; קוֹלוֹת (בְּ)קוֹל אֶחָד jednohlasně; *pl.* קוֹלוֹת; kap. 6, 18, cv. 3.14, 6.9, 10.6, 27.1, 31.10
 קוּם *pf. qal* קָם vstal, povstal; *impf.* יִקוּם; *hif.* הִקוּם postavil, založil, upevnil, zvedl, vztyčil, *impf.* יִקוּם; kap. 7, 76, vysvětl. 45.1, tab. 9
 קוּץ trn; kap. 19
 קָחַח *v. inf. qal* brání; viz לָקַח

קָטַל zabil; kap. 2, dod. 4, tab. 1, 2
 קָטַן (*stav.*) byl malý, stal se malým; *impf.* יִקָּטַן; kap. 50, cv. 20.10
 קָטַן, קָטָן malý, mladý; *f.* קָטָנָה, *pl. m.* קָטָנִים; kap. 43
 קָטָנָה *sg. f.* malá; viz קָטַן
 קָלַל *pf. qal* קָלַל byl lehký, zlehčován, hbitý, bezvýznamný; *impf.* יִקָּלַל; *pi.* קָלַל proklel; kap. 81, tab. 11
 קָם *pf. qal* vstal, povstal; viz קוּם
 קָנָה rákos (stéblo); *pl.* קָנִים; tab. 13.6a
 קָנָה koupil, získal; *pas. příc.* קָנִי; kap. 11
 קָצַף (roz)hňeval se, měl zlost (עַל na); kap. 69, 80, cv. 28.1
 קָצַף (*seg.*) zlost
 קָרָא křičel, (z[a])volal, zavolal (ל [na] *koho*, אֶל k), vykřikl, ohlásil se (לָ u), (pře)četl (בְּ v), povolal, svolal, nazval; בְּ קָרָא vzýval; *impf.* יִקְרָא; *někdy význam* קָרָה, *v. inf.* לְקָרְאת vstříc, naproti, k setkání; kap. 17, 18, 20, 34, 46, 78, cv. 2.11, 6.2, 10.6
 קָרַב, קָרַב (*stav.*) přiblížil se, přistoupil; *impf.* יִקָּרַב; kap. 83
 קָרַה přihodil se, udál se
 קָרַי nutno číst; *opravený text*; kap. 15
 קָרַע vyrval, roztrhl; *s předl.* בָּזַן strhl z, odtrhl od; *impf.* יִקָּרַע; kap. 72, cv. 31.7, 34.6, 36.5

ר

רָאָה spatřil, hleděl, (po)díval se, prohlédl si, (u)viděl 3. *os. pl.* רָאוּ, *impf.* יִרְאוּ, *jus.*

רָאָה, *s kons. wāw* וַיִּרְא; *nif.* נִרְאָה byl viděn, objevil se, ukázal se, zjevil se; *hif.* הִרְאָה ukázal, *impf.* יִרְאָה; kap. 17, 35, 41, 79, 80
 רְאוּבֵן Ruben, Rúben; kap. 72
 רֹאשׁ *m.* hlava, čelo, vrchol(ek), koruna (*stro-mu*), náčelník; *pl.* רְאשִׁים; kap. 16, 17, 19, 30, cv. 10.3, 10.8, 10.11, 15.4, 19.2
 רִאשׁוֹן první; *f.* רִאשׁוֹנָה; kap. 83
 רַב mnoho, velký, dost(atek); *pl.* רַבִּים mnozí; kap. 67, cv. 26.8
 רַבְבָּה deset tisíc; *du.* רַבּוֹתַיִם dvacet tisíc; kap. 83
 רַבִּים mnozí; viz רַב
 רַבִּיעִי čtvrtý; *f.* רַבִּיעִית; kap. 83
 רַגְלִי (*seg.*) *f.* noha; *s příp.* רַגְלִי, *du.* רַגְלָיִים; kap. 16, 19
 רָד *rozk. qal* sestup!; viz יָרַד
 רָדַף (pro)následoval, (za)hnal, honil, usiloval o (*např. pokoj*); רָדַף אַחֲרַי stíhal, hnal se za, šel za (*někým*); kap. 8, 40, 41, vysvětl. 60.3
 רִיחַ duch, vítr; *s příp.* רִיחֵי, *pl.* רִיחוֹת; kap. 12, 25, 57, cv. 19.1, tab. 13.1
 רִיחוֹת *pl.* duchové, větry; viz רִיחַ
 רוּם *pf. qal* רוּם byl vysoký, povýšený; *impf.* יִרוּם; *hif.* הִרוּם zvedl, vyvýšil; kap. 76, cv. 36.1
 רוּעַ *qal nedoložen; hif.* הִרְיעַ, *impf.* יִרְיעַ hlaholil, hlaholem chválil, spustil válečný pokřik, křičel; kap. 78
 רוּץ *pf. qal* רוּץ běžel; *impf.* יִרוּץ
 רָחֵל Ráchel; kap. 38
 רָחַץ myl se; *impf.* יִרְחַץ; kap. 78
 רְכוּשׁ *m.* bohatství, majetek; kap. 76

רָם vysoký; kap. 18
 רַע zlý, hrozný; *f.* רַעוּהָ, *pl. m.* רַעִים; kap. 8, 18, 21, vysvětl. 35.4, cv. 3.7, 11.3
 רַעִי přítel, druh, soused, soupeř; *s příp.* רַעִי רַעִד, *pl.* רַעִים רַעִהוּ ... אִישׁ (muži) navzájem; kap. 69, cv. 36.5, 40.1
 רַעִב (*stav.*) byl hladový, hladověl, *impf.* יִרַעֵב; kap. 50
 רַעִב hladový
 רַעֵב *m.* hlad; kap. 71
 רַעֵה pastýř, pastevce; *v. st.* רַעֵה, *pl.* רַעִים; kap. 54, tab. 13.6
 רַעֵה *f.* zlo; kap. 18
 רָפָא uzdravil, (vy)léčil; *pi.* רָפֵא; kap. 73
 רָפָה zjemnění, změkčení; *ležatá čárka nad písmenem, kde bylo vynecháno znaménko dāgēš nebo mappiq*; kap. 10
 רוּץ *pf. qal* běžel; viz רוּץ
 רַק jen, jenom; kap. 64
 רָשָׁע hříšník; hříšný, zlovolný; kap. 35
 רָשָׁת *v. inf. qal* dědictví; viz יָרַשׁ

ש

שָׂא *rozk. m. qal* zvedni! odpustě!; viz נָשָׂא
 שָׂדֵה pole; *v. st.* שְׂדֵה, *pl.* שְׂדוֹת; tab. 13.6
 שָׂם *pf. qal* שָׂם položil, přiložil, vložil, usta(no)vil, posadil, umístil, kladl; שָׂם לְבָבוֹ měl na mysli; *impf.* יִשֵּׂם, *rozk.* שֵׂם, *v. inf.* שֵׂים; kap. 46, 76, cv. 17.8, 35.4, 35.11, 36.1, 38.2, 39.1, tab. 9
 שָׂם *pf. qal* položil, přiložil, vložil, usta(no)vil, posadil, umístil, kladl; viz שֵׂים

שָׂנֵא nenávistník, nepřítel; vysvětl. C.2
שָׂפָה *f.* ret, hrana, okraj; *v. st.* שֹׁפֶת, *du.*
שֹׁפְתֵים, *v. st. du.* שֹׁפְתָי; kap. 8, 31
שָׂר uředník, velitel, kníže; kap. 8
שָׂרָה Sára; kap. 27
שָׂרָף spálil, (u)pálil, vypálil, hořel; kap. 52,
60, vysvětl. 58.3

ש

שָׂאוּל Saul; kap. 8, 17, 56
שָׂאוּל, שָׂאוּל *f.* (*bez čl.*) podsvětí, šeol, hádes;
kap. 35
שָׂאל (ze)ptal se, (do)tázal se, žádal; *impf.*
יִשְׂאֵל, *s předl. ב.* dotazoval se skrze, žádal
věštbu skrze; kap. 38, vysvětl. 43.3, 43.6
שָׂב *pf. qal* vrátil se; viz שׁוּב
שָׂב *rozk. qal* sed! sídlil! atd.; viz יָשַׁב
שָׂבַח *v pi.* שִׁבַּח chválil; kap. 54
שָׂבַע *v nif.* נִשְׂבַּע přísahal, příslibil, zapři-
sáhl, zaslíbil; *bif.* הִשְׂבִיעַ přiměl přísahat;
kap. 72, cv. 31.1
שָׂבַע *f.* sedm, *m.* שִׁבְעָה; שְׁבַעִים (*m. i f.*)
sedmdesát; שְׁבִיעִי sedmý; kap. 83
שָׂבַר zlomil; *pas. příč.* שִׁבּוּר zlomený,
zkroušený; *pi.* שִׁבַּר zcela rozdrtil, zlámal;
kap. 5, 52, 53, cv. 31.10, 40.4
שָׂבַת sobota; הַשְּׁבֻתָּה sobotní den; kap.
41, cv. 17.7
שָׂבַת *v. inf.* sezení; viz יָשַׁב
שָׂוָא *m.* marnost, lež; kap. B, 74
שָׂוָא prázdnota; *znaménko pod souhláskou, po*
níž nenásleduje samohláska; kap. 5

שׁוּב *pf. qal* שָׁב vrátil se; *impf.* יָשׁוּב, *rozk.*
שׁוּב; *bif.* הִשִּׁיב přiměl k návratu, vrátil,
obrátil; vzal, přivedl zpátky, zpět, *impf.*
יָשִׁיב; kap. 68
שׁוּר býk; *pl.* שְׁוָרִים
שָׁחַט porazil; *impf.* יִשְׁחַט
שָׁחַר (*seg.*) *m.* úsvit, jítro; kap. 81, cv. 40.2
שָׁחַת *qal nedoložen*; *bif.* הִשְׁחִית zničil; *pi.*
שָׁחַת zcela pokazil, zničil, uvrhl do zkázy;
nif. נִשְׁחַת byl zničen; kap. 56, 71
שׁוֹן zub; dod. 1
שָׁכַב (*stav.*) spal, ležel; *impf.* יִשְׁכַּב, *rozk.*
שָׁכַב; kap. 50, 65
שָׁכַח zapomněl (na); *impf.* יִשְׁכַּח; kap. 60
שָׁכַל (*stav.*) byl bezdětný; kap. 50
שָׁכֶם Sichem, Šekem; kap. 56
שָׁלוֹם mír, pokoj; (לֵ) שָׁלוֹם vede se, daří
se dobře (komu); kap. 43, cv. 13.4, 30.1
שָׁלַח odeslal, vzkázal, poslal, seslal; *s* יָד
vztáhl, napřáhl ruku, *impf.* יִשְׁלַח; *pi.* שָׁלַח
poslal pryč, nechal jít, (pro)pustil, *impf.*
יִשְׁלַח; kap. 30, 72, vysvětl. 59.1, cv. 8.6,
9.8, 31.6, tab. 6
שָׁלִישִׁי *m.* třetí; *f.* שְׁלִישִׁית; kap. 83
שָׁלֵם dokonalý, celý, úplný; kap. 56, cv. 21.9,
23.7
שָׁלֹמֹה Šalomoun; kap. 24
שָׁלֹשׁ *f.* tři, *m.* שְׁלֹשָׁה, *pl.* שְׁלֹשִׁים (*m. i*
f.) třicet; kap. 75, 83, cv. 37.1
שָׁלֹשׁ *m.* tři; viz שָׁלֹשׁ
שָׁם *m.* jméno; *s příp.* שָׁמָי, *pl.* שָׁמוֹת; kap. 5,
24, 37, cv. 11.16
שָׁם tam (*kde?*); viz též שָׁמָה; kap. 35, 49, 61

שָׁמַד *qal nedoložen*; *bif.* הִשְׁמִיד zničil,
vyhladil; *nif.* נִשְׁמַד byl zničen; kap. 56
שָׁמָה tam (*kam?*); kap. 49
שָׁמוּאֵל Samuel; kap. 5, 17, 21, vysvětl. 35.1
שָׁמַי *pl.* nebe(sa); *v. st.* שָׁמַי; kap. 13, 17,
35, vysvětl. 17.8, 38.1, cv. 6.19, 29.9
שָׁמְנָה *m. osm. f.* שְׁמֹנֶה; שְׁמֹנִים (*m. if.*) osm-
desát; שְׁמֹנִים osmy, שְׁמֹנִית; kap. 83
שָׁמַע (u)slyšel, naslouchal, poslouchal,
vyslechl; *impf.* יִשְׁמַע אֵלַי upo-
slechl mě; בְּקוֹל שָׁמַע (u)po-
slechl, naslouchal hlasu; יִשְׁמַעוּ אֵלַי
slyšte mě!; *bif.* הִשְׁמִיעַ דָּבָר שְׁמִיעַ
dal uslyšet, zvěstoval, oznámil; kap. 12, 24, 34, 42,
66, 72, cv. 36.7, 38.1
שָׁמַר hlídal, strážil, (u)choval, ponechal,
(do)držel, chránil, dbal, zachovával; *impf.*
יִשְׁמַר; *nif.* נִשְׁמַר strážil; kap. 5, 14, 27,
46, 57 aj., cv. 9.7
שָׁמַר hlídač, strážce; kap. 5, vysvětl. C.2
שָׁמֹשׁ (*seg.*) slunce; *s příp.* שָׁמֹשׁ; kap. 43
שָׁנָה *f.* spánek; tab. 14
שָׁנָה *f.* rok; *du.* שְׁנַתַּי dva roky, *pl.* שָׁנִים;
kap. 83, tab. 14
שָׁנִי druhý; *f.* שְׁנִית; kap. 83
שָׁנַי dva, *v. st.* שָׁנַי; kap. 68, 83
שָׁנַי *pl.* roky; viz שָׁנָה
שָׁפַט (od)soudil, stíhal; kap. 39, 41, cv. 16.4

שָׁפַט soudce; kap. 49
שָׁפַךְ (na)lil, vylil, rozlil, proléval; kap. 49
שָׁקָה *v bif.* הִשְׁקָה (*jako kauz. tvar od שָׁתָה*)
dal napít, napojil; *impf.* יִשְׁקָה, *jus.* יִשְׁקֶה;
viz שָׁתָה
שָׁשָׁה *m.* šest, *f.* שֵׁשׁ; שְׁשִׁים (*m. i f.*) šedesát;
שֵׁשִׁי šestý; kap. 83
שָׁתָה napil se, pil; *impf.* יִשְׁתָּה, *jus.* יִשְׁתֶּה;
bif. (od základu שָׁקָה, viz tamtéž) הִשְׁקָה
dal napít, napojil; kap. 82
שָׁתַי *f.* dvě, *v. st.* שְׁתַּי; kap. 68

ת

תָּוֶן (*seg.*) *m.* střed; *v. st.* תָּוֶן; בתָּוֶן
uprostřed něčeho; בתָּוֶן od, zprostřed;
תָּוֶן אל־תָּוֶן doprostřed; kap. 52, cv. 18.1,
25.3, 36.1, 38.1
תּוֹרָה *f.* zákon, učení, vyučování; kap. 31,
36, tab. 14
תָּחַת pod, za, (na)místo, na místě *koho, čeho*;
s příp. תַּחְתַּי; kap. 20, 47
תָּקָה pověsil; kap. 8
תְּפִלָּה *f.* modlitba (*základ* פָּלַל); kap. 57
תְּשַׁעָה *m.* devět, *f.* תִּשְׁעָה; תְּשַׁעִים (*m. i f.*)
devadesát; תְּשַׁעִי devátý; *f.* תְּשַׁעִית;
kap. 83
תָּתַ *v. inf. qal* darování, předání, dání; viz נָתַן

ČESKO-HEBREJSKÝ SLOVNÍK

Při překladu do hebrejštiny si student pro překládané české slovo v tomto slovníku najde to hebrejské slovo, u něhož v hebrejsko-českém slovníku je výraz, který hledá. Tvoří-li české přídavné jméno se sponovým slovesem (např. byl, stal se) jmenný přísudek, lze překlad hledat, stejně jako u trpného rodu, pod slovem „byl“.

A

a spojka וְ, cv. 11.8
 Abrahám אַבְרָהָם
 aby לְמַעַן, cv. 13.7, 15.2, 17.12, 31.1, 40.1
 a kap. 55 a 51
 aby ne- פֶּן
 ale כִּי וְ
 anděl מַלְאָךְ
 ani וְגַם
 archa אָרוֹן
 Árón אֶהֱרֹן
 Asýrie אַשּׁוּר
 ať kap. 48
 avšak וְ, cv. 40.2
 až אֶדְ-אֲשֶׁר כִּי, viz též עַד
 až do, až k, až po עַד

B

Babylón בָּבֶל
 bál se יָרָא
 Barák בָּרַק
 bázeň יִרְאָה
 běda! אוֹי
 bez בְּלִי
 bezpráví עֲוֹל
 běžel רוּץ, viz רָץ

bil נָכַח
 bitva מִלְחָמָה
 blízký viz נָגַשׁ
 bloudil אָבַד
 bohabojnost יִרְאָה
 bohatství רְכוּשׁ
 bohatý עָשִׂיר
 bohatýr גִּבּוֹר
 bohové אֱלֹהִים
 bojoval לָחַם
 bojovník גִּבּוֹר
 bouřil se מָרַד
Boží jméno יְהוָה
 božstva אֱלֹהִים
 bral לָקַח
 braní קָחַת
 bratr אָח
 bronz נְחֹשֶׁת
 břemeno מְשָׁה
 buď ... a nebo ... אִם
 bude יִהְיֶה, viz הָיָה a cv. 12.4
 Bůh אֱלֹהִים, אֵל
 bůžci אֱלֹהִים, (pozn. překl.: též תַּרְפִּים)
 bydlel יָשַׁב
 býk שׁוֹר, פָּר, אֶלֶף
 by cv. 9.17, 10.4, 12.6, 13.4, 13.5
 byl הָיָה, viz též vysvětl. 27.6, cv. 3.16, 8.7, 8.9

byl bezdětný שְׁכַל
 byl bezvýznamný קָל, viz קלל
 byl bohabojný יָרָא
 byl čistý טָהַר, זָכָה
 byl dobrý טוֹב, viz též יטב a cv. 8.9
 byl důležitý כָּבֵד
 byl hbitý קָל, viz קלל
 byl hladový רָעַב
 byl jistý כּוֹן
 byl lehký קָל, viz קלל
 byl malý קָטָן
 byl milostiv חַנּוּן
 byl neochvějný כּוֹן
 byl nespokojen קָעַס
 byl obydlen יָשַׁב
 byl oddělen פָּרַד
 byl osvobozen נִצַּל
 byl pevný חִזַּק, חִזָּק
 byl plný מָלֵא
 byl plodný פָּרָה
 byl posvěcen קִדַּשׁ
 byl povýšený רוּם, viz רוּם
 byl příjemný עָרַב
 byl shromážděn קָבַץ, קָהַל
 byl schopen יָכַל
 byl silný חִזַּק, חִזָּק
 byl skryt סָתַר
 byl sladký עָרַב
 byl spasen יִשַׁע, נִצַּל
 byl spravedlivý צָדִיק, צָדִק
 byl starý זָקֵן
 byl svatý קָדַשׁ, קִדְּשׁ
 byl temný חָשֵׁךְ

byl těsný עָרַר, viz עָרַר
 byl těžký כָּבֵד
 byl učiněn králem מָלַךְ
 byl udeřen נָכַה
 byl vážený כָּבֵד
 byl velký גָּדַל, גָּדַל
 byl viděn רָאָה
 byl vinen חָטָא
 byl vítán עָרַב
 byl v tísní צָר, viz צָרַר
 byl vysoký רוּם, גָּבַהּ a רוּם, viz רוּם
 byl vytržen נִצַּל
 byl zahanben בּוֹשׁ
 byl zachráněn נִצַּל, יִשַׁע
 byl zlehčován קָל, viz קלל
 byl zničen שָׁחַת, שָׁמַד
 bylo mu dáno království viz מָלַךְ

C

celek כָּל, כָּל־, הַכֹּל
 celopal viz עלה
 celý כָּל, viz též כָּל a cv. 9.18
 cesta נִסְעָה, מִסְעָה, יָרַד
 cizí אַחֵר
 co אֲשֶׁר
 co? viz מָה
 což הֵן, הֵן, cv. 13.2, 13.5, 15.6, 26.6
 ctil כָּבַד

Č

čas עֵת
 čelo רִאשׁוֹ

čest כָּבוֹד, viz též כָּבַד
 četl קָרָא
 či? viz מִי
 čin פָּעַל
 činil עָשָׂה, פָּעַל
 činil dobro יָטַב
 činil rozdíl בָּדַל
 člověk אִישׁ, אָדָם
 čtrnáct(á) אַרְבַּע עֶשְׂרֵה, viz אַרְבַּע
 čtvrtý viz רְבִיעִי
 čtyři אַרְבָּעָה (m.), אַרְבַּע (f)
 čtyřicet אַרְבָּעִים, viz אַרְבָּעִים

D

dal נָתַן
 dal bydlet יָשַׁב
 dal napít שָׁקָה, viz též שָׁתָה
 dal ses unést viz נָשָׂא
 dal uslyšet שָׁמַע
 dal v dědictví נָחַל
 další אַחֵר, viz též עוֹד
 dáni תָּתַת
 dar מתָּנָה, מִנְחָה
 darování תָּתַת
 daří se dobře viz שָׁלוֹם
 David דָּוִד
 dbal שָׁמַר
 dcera בַּת
 dědic viz נָחַל
 dědictví רְשִׁית, viz též נָחַל
 dědil נָחַל, יָרַשׁ
 dělal עָשָׂה

den יוֹם
 desátý עֶשְׂרִי, viz עֶשְׂרֵה
 deset עֶשְׂרֵה (m.), עֶשֶׂר (f)
 deset tisíc רִבְבָה
 deska לֹוֹחַ
 devadesát תְּשַׁעִים, viz תְּשַׁעֵה
 devátý תְּשַׁעֵה, viz תְּשַׁעִי
 děvče נַעֲרָה a יְלֵדָה, viz נַעֲרָה
 devět תְּשַׁעֵה (m.), תְּשַׁע (f)
 dílo פְּעֵל, מְלָאכָה
 dítě יֶלֶד, בֵּן
 díval se רָאָה
 dívka נַעֲרָה a יְלֵדָה, viz נַעֲרָה
 divočina מְדֻבָּר
 divý viz מְדֻבָּר
 dnes viz יוֹם a cv. 10.2
 do אֶל, viz též kap. 35
 doba עֵת
 dobro viz יָטַב
 dobrý טוֹב
 dobře viz יָטַב, טוֹב a שָׁלוֹם
 dobyl לָכַד
 dobytek בָּקָר, viz též אֶלֶף
 dodržel שָׁמַר
 dohlížitel פְּקִיד
 dokázal יָכַל
 dokola viz סָב, סָבַב
 dokonalý שָׁלֵם
 dokud viz עַד
 dolů viz יָרַד
 doprostřed אֶל-תּוֹךְ, viz תּוֹךְ
 dosadil na trůn מָלַךְ
 dosáhl נָגַע

dost רַי
dost(atek) רַב
dostal ránu נַכַּה
dotázal se, dotazoval se (skrže) שָׁאַל (בּ)
dotek viz נָגַע
dotkl se נָגַע
doufal בָּטַח
dovnitř אֶל
dovolil נָתַן
dozorce פְּקִיד
druh רֶע
druhý viz שְׁנַי
držel אָחַז, שָׁמַר
dřevo עֵץ
dřívě než בְּטָרַם
duch רוּחַ
dům בַּיִת
duše נַפֶּשׁ
důvěřoval בָּטַח
dva שְׁנַיִם
dva roky שְׁנַתַּיִם, viz שָׁנָה
dva tisíce אֲלָפַיִם, viz אָלֶף
dvacet עֶשְׂרִים, viz עֶשְׂרֵה
dvacet tisíc רַבְבָּתַיִם, viz רַבְבָּה
dvakrát פַּעַםַיִם, viz פַּעַם
dvanáct(ý) שְׁנַיִם עָשָׂר a עָשָׂר וְשְׁנַיִם, viz עֶשְׂרֵה
dvě שְׁתַּיִם
dvě stě מֵאָה, viz מֵאוֹתַיִם
dveře דְּלֶת
dýchal נָפַח
dychtil חָמַד
džbán כַּד

E

Eden עֵדֶן
Edom אֶדוֹם
Egypt מִצְרַיִם
Egyptán מִצְרַיִי
ejhle! הִנֵּה, הִן, viz též cv. 40.3
Eli עֵלִי
Eliáš אֱלִיָּהוּ
Eliezer אֱלִיעֶזֶר
existuje יֵשׁ
Ezau עֵשָׂו
Ezechiáš חִזְקִיָּה

F

farao פַּרְעֹה
Filištan פְּלִשְׁתִּי
filištinský פְּלִשְׁתִּים, viz kap. 63

G

genitiv *opisem* cv. 3.13
Gilead גִּלְעָד

H

had נֶחֶשׁ
hádes שָׂאוֹל, שָׂאוֹל
Hebrejec עִבְרִי
Hebron חֶבְרוֹן
hlad רָעַב
hladověl רָעַב
hladový רָעַב
hlaholil, hlaholem chválil רָוַע
hlas קוֹל

hlasitě בְּקוֹל גְּדוֹל, viz קוֹל
hlava רֹאשׁ
hle! הִנֵּה, הִן, viz též cv. 40.3
hledal בִּקֵּשׁ
hleděl רָאָה, viz též cv. 7.6
hlídač שָׁמַר
hlídal שָׁמַר
hnal גָּהַג, viz רָדַף
hněval se קָצַף, כָּעַס
ho viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
honil viz רָדַף
hora הָר
hořel שָׂרַף
Hospodin יְהוָה
hostina מִשְׁתָּה
hradby viz חוֹמָה
hrana שֵׁפָה
hranice גְּבוּל
hrdina גִּבּוֹר
hrob קֶבֶר
hrozný רַע
hřešil חָטָא
hřích חָטָא, חַטָּאת, viz též חַטָּא
hříšník, hříšný רָשָׁע
hřmot קוֹל
hvězda כּוֹכַב
hynul אָבַד

CH

chlapec נַעַר, יְלָד
chléb לֶחֶם
chodil יָלַךְ, הָלַךְ

chodil dokola סָבַב, סָבַב
choroba חֲלִי
choval שָׁמַר
choval v paměti זָכַר
chození לָכַת, viz יָלַךְ; přiměl k chození הִלַּךְ
chrám הַיְכָל
chránil שָׁמַר
chtěl אָבָה a cv. 12.7
chválil רָוַע, שָׁבַח, הִלָּל
chyboval חָטָא

I

i גם, וְ
Izák יִצְחָק
Izrael יִשְׂרָאֵל
izraelský יִשְׂרָאֵל, viz kap. 63

J

já אֲנִי, אָנֹכִי, viz též kap. 26
jakmile כִּאֲשֶׁר
jak(o) כִּמּוֹ, כִּאֲשֶׁר, כִּי, viz též cv. 22.7
jakož כִּאֲשֶׁר
Jakub יַעֲקֹב
jaký viz kap. 61
jakýsi viz kap. 16
jáma בּוֹר
jdi לֵךְ, לָכָה a לֵךְ
je (*kobo*) viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
je, existuje יֵשׁ, viz též kap. 18, 22, 23, vysvětl. 18.3, 27.3
je dobré, je dobře viz טוֹב

je mrtev מָוֹת, viz מוֹת
jeden אֶחָד, viz též kap. 16
jedenáct(y) עֶשְׂרֵי אֶחָד a עֶשְׂרֵי עֶשְׂרֵי, viz
עֶשְׂרֵי
jediný viz לְבַד
jedl אָכַל
jedna אַחַת
jednal viz הִלָּךְ
jednal dobře יָשַׁב
jednal zle viz עָשָׂה
jednohlasně קוֹל (בְּ), viz קוֹל
jeho, její, jejich viz rejstřík, zájmenné přípony
jeho, ho viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné
přípony
jen(om) כִּי, viz též כִּי
Jeremiáš יֵרֵמְיָהוּ
Jericho יְרִיחוֹ
Jeruzalém יְרוּשָׁלַיִם
jestlí(že) אֵם
ještě עוֹד
ji viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
jídlo אָכְלָה
jih דָּרוֹם
jinoch נָעַר
jiný אַחֵר
jistě לוֹ, הֲלֹא, viz též kap. 42, vysvětl. 43.1
a cv. 29.3, 31.7
jitro שָׁחַר, בֹּקֶר
Jitro (*jedno ze jmen Mojžíšova tchána*) יְתָרוֹ
jméno שֵׁם
Jordán יַרְדֵּן
Jorobeam יִרְבֵּעָם
Josef יוֹסֵף

Jozue יְהוֹשֻׁעַ
Juda יְהוּדָה
judský יְהוּדִי, viz kap. 63

K

k לְ, אֵל (*neodluč. předl.*), překládají se také
3. pádem – dativem, viz též rejstřík, smě-
rové he' a srov. vysvětl. 17.1 a 47.2
kámen אֶבֶן
kamenný אֲבָן, viz kap. 63
Kanaán כְּנָעַן
Kananejce כְּנַעֲנִי
každý כָּל, כָּל־
kde? אֵיךְ
kdo אֲשֶׁר a cv. 11.15, 13.4
kdo? מִי
kdy viz אֲשֶׁר, כִּי a kap. 60, cv. 8.8, 19.7,
34.10
kdyby לוֹ, אִם
kdykoli cv. 42.5
když כִּי, כַּאֲשֶׁר, viz též kap. 60, cv. 11.18,
24.2
kéž לוֹ, viz též kap. 48
kladl שָׂם, viz שִׁים
kněz כֹּהֵן
kniha סֵפֶר
kníže שָׂר
koho? מִי, אֶת־מִי, viz מִי
konal פָּעַל, עָשָׂה
konal dobro יָטַב
koruna (*stromu*) רֹאשׁ
koupil קָנָה

kov נְחֹשֶׁת
kráčel הִלָּךְ
kraj אֶרֶץ
král מֶלֶךְ, viz též מֶלֶךְ
kraloval מָלַךְ
kralování מְמֻלְכָה a מֶלֶךְ, viz מֶלֶךְ
královna מַלְכָּה
královský מְלֻכִּי, viz kap. 63
království מְמֻלְכָה, viz též מֶלֶךְ
krásný יָפֵה
-krát פְּעַם
kráva פָּרָה
krev דָּם
krok פָּעַם
kronika viz סֵפֶר
kroužil סָב, סָבַב
křičel רָוַע, קָרָא, צָעַק
křik צְעָקָה
který אֲשֶׁר, viz též kap. 34
kůň סוֹס
kvůli לְמַעַן, בְּעֵבוּר

L

Lában לָבָן
laskavost חֲסֵד
látka בְּגָד
léčil רָפָא
(je jí ..., je mu ...) let viz בַּת, בֵּן
lev אָרִי
Levi, Lévi, levita לֵוִי
lež שָׁוָא
ležel שָׁכַב

-li אִם
líbil se mi טוֹב בְּעֵינַי, viz עֵין
líčil סָפַר
lid, lidé עַם
lidé אֲנָשִׁים, viz אִישׁ
lidský אָדָם (*sg.*), viz kap. 63, cv. 11.11,
12.8, 13.15
líl שָׁפַךְ
lopotil se za בָּקַשׁ
Lot לוֹט
loupil גָּזַל

M

má, mají viz יָשׁ a kap. 38
má, moje viz rejstřík, zájmenné přípony
majetek רְכוּשׁ
nabytý majetek מְקֻנָּה
malá קְטַנָּה
malý קָטָן, קָטַן
manžel אִישׁ, בַּעַל
manželka אִשָּׁה
marnost שְׁוָא
maso בָּשָׂר
matka אִם
mé viz rejstřík, zájmenné přípony
mě viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
meč חֶרֶב
měď נְחֹשֶׁת
měl viz הָיָה a kap. 38, cv. 3,17, 12.6
měl na myslí שָׁם לְבָבוֹ, viz לֵב nebo שִׁים
měl na paměti זָכַר
měl sen חָלַם

měl strach יָרָא
 měl úctu יָרָא
 měl v úctě כָּבַד
 měl zlost קָצַף
 měřicí šňůra קָן
 měsíc חֹדֶשׁ
 město עִיר
 městské hradby חוֹמָה
 mezi בֵּין a cv. 10.4
 milosrdenství חֶסֶד
 milost חֵן, חֶסֶד
 mimo viz כִּי
 mír שְׁלוֹם
 místní מְקוֹם, viz kap. 63
 místo מְקוֹם, viz též תַּחַת
 místo (předl.) תַּחַת
 mladý קָטָן, קָטָן
 mluvil דָּבַר
 mne viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
 mnoho, mnozí viz רַב
 moc יָד, גָּבִיר
 mocný גָּבִיר, viz též גָּבִיר
 modlil se פָּלַל
 modlitba תְּפִלָּה
 modly אֱלֹהִים
 mohl יָכַל
 moje, moji viz rejstřík, zájmenné přípony a
 též כָּל
 Mojžíš מֹשֶׁה
 moře יָם
 moudrost חֲכָמָה
 moudrý חָכָם

moudrý pěvec אִיתָן
 mrtvý, mrtev מָוֶת, viz též מוֹת
 mudrc חֲכָם
 můj viz rejstřík, zájmenné přípony
 muž אִישׁ, אָדָם a viz též רֵעַ
 my אָנֹכִי, אֲנִי, viz אָנֹכִי a kap. 26
 myl כָּבַס
 myl se רָחַץ
 mysl viz לֵב, לִבָּב a שִׁים

N

na אֵל, אֱלֹהִים, viz též ב, קָרָא, זָכַר a cv. 3.12, 4.8, 6.9, 6.11, 7.6, 7.17, 8.15
 nabytý majetek מְקֻנָּה
 náčelník רֹאשׁ; srov. גְּדוֹל a זָקֵן
 nad אֵל, אֱלֹהִים, viz též מִשָּׁל a cv. 9.6
 nadmíru מְאֹד
 nádoba כֵּלִי
 nahý עֵרֹם
 najedl se אָכַל
 naklonil se נָטָה
 našel מָצָא
 nalil שָׁפַךְ
 těžká námaha עָמַל
 namísto תַּחַת
 napil se שָׁתָה
 napnul stan נָטָה
 napojil שָׁתָה, viz též שָׁתָה
 naproti לְקִרְבָּתָהּ, viz קָרָא
 napřáhl ruku יָרָד, viz שָׁלַח
 napsal כָּתַב
 nard גַּרְדִּי

národ גּוֹי, srov. cv. 3.1, 5.20, 6.6
 nářek צַעֲקָה
 nařídil צִוָּה
 nařízení חֻק, מִצְוָה
 nařizoval צִוָּה
 nás viz אֲתָנִי, kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
 následoval רָדַף
 naslouchal שָׁמַע
 nastal הִיָּה
 náš viz rejstřík, zájmenné přípony
 našel מָצָא
 natáhl (se) נָטָה
 navečer עָרַב, viz בָּעֶרֶב
 navěky viz עוֹלָם
 návrat viz שׁוּב
 navzájem viz אִישׁ אֶחָד, רֵעַ, זֶה a vysvětl. 69.2, 72.4
 navždy(cky) viz עוֹלָם
 nazval קָרָא
 ne אֵל, לֹא
 nebe(sa) שָׁמַיִם
 nebeský שָׁמַיִם, viz kap. 63
 nebo אוֹ, viz též אִם a vysvětl. 21.1
 neboť כִּי
 nechal עָזַב, viz též kap. 48 a 69.3
 nechal jít שָׁלַח
 nechal najít מָצָא
 nechal pobývat יָשַׁב
 nechal si pomoci יָשַׁע
 nějaký viz kap. 16
 nejsou אֵין
 někdo viz אִישׁ

nemá viz אֵין a kap. 38
 nemoc חָלִי
 nenávistník שֹׂנֵא
 není אֵין, viz též kap. 18
 nepravost עוֹל
 nepřátelský אֹיֵב, viz kap. 63
 nepřítel שֹׂנֵא, אֹיֵב
 nesl נָשָׂא
 než בְּטָרֶם, viz též kap. 62
 nic אֵין, viz též cv. 6.16, 8.8
 nikdo viz cv. 8.8, 12.8, 16.4, 22.9
 noc לַיְלָה, לַיְלָה
 noční לַיְלָה, viz kap. 63
 noha רֶגֶל
 nov חֹדֶשׁ
 nyní עַתָּה, cv. 40.3
 nyní už viz kap. 42.1, cv. 13.8

O

o viz דָּבַר
 oba navzájem זֶה ... זֶה
 obdělával עָבַד
 období עֵת
 obepínal סָב, סָבַב
 obešel סָב, סָבַב
 oběť מִנְחָה, זָבַח
 obětoval זָבַח
 obětoval jako celopal עָלָה
 obeznámil se יָדַע
 objevil se רָאָה
 obklíčil סָבַב
 obnovil חִדָּשׁ

obrátil **שוב**
 obyvatel **יִשָּׁב**
 očistil se **טהר, זכה**
 od **מִן** a **מֵאֲחֵרֵי**, viz **תָּוֶךְ** a též cv. 5.12
 odbočil **סָר**, viz **סור**
 odcestoval **נָסַע**
 oddělil **בָּדַל**, viz též cv. 5.12, 7.10
 oddělil se **פָּרַד**
 odepřel **מָאן**
 odeslal **שָׁלַח**
 odešel (od) **סָר**, viz **סור** (**מִן**), **הִלָּךְ** a cv. 5.14
 oděv **בְּגָד**
 odhalil **גָּלָה**
 odchod viz **יָצָא**, kap. 42 a 60 a cv. 42.3
 odchýlil se **סָר**, viz **סור**
 odkázal **נָחַל**
 odkryl **גָּלָה**
 odmítl **מָאן**
 odňal (*od nebo z*) **סור**
 odpověděl **עָנָה**
 odpustil **נָשָׂא**
 odřízl **כָּרַת**
 odsoudil **שִׁפֵּט**
 odstoupil **סָר**, viz **סור** a **הִלָּךְ**
 odstranil (*od nebo z*) **סור**
 odtamtud **מִשָּׁם**
 odtrhl viz **קָרַע**
 odtud **מִשָּׁם**
 odvedl do vyhnanství **גָּלָה**
 odvětil **עָנָה**
 oheň **אֵשׁ**
 ohlásil se **קָרָא**
 ohnivý **אֵשׁ**, viz kap. 63

oklika viz **סַבַּב**
 oko **עֵין**
 okraj **שֵׁפָה**
 oliva **אֵיתָ**
 oloupil **בָּזַז**
 on(en) **הוּא**, viz též **יוֹם** a kap. 26
 ona *f.* **הִיא, הוּא**; viz též kap. 26, cv. 3.10
 oni **הֵם, הֵמָּנָה**; viz též kap. 26
 ony **הֵן, הֵנָּה**; viz též kap. 26
 opět **עוֹד**
 opravdu viz kap. 42.1, cv. 13.4, 13.13, 15.6, 26.6, 34.9; srov. **אָמַת**
 opustil **עָזַב**
 osel **חֲמֹר**
 osídlil **יָשַׁב**
 oslice **אֶתוֹן**
 osm **שְׁמֹנֶה (f.), שְׁמֹנֶה (m.)**
 osmdesát **שְׁמֹנִים**, viz **שְׁמֹנֶה**
 osmnáct(y) **עֶשְׂרֵה**, viz **שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה**
 osmý **שְׁמֹנֶה**, viz **שְׁמֹנֶה**
 osoba **נֶפֶשׁ**
 ospravedlnil se **צָדַק**
 ostřím meče **לְפָיִתְךָרֶב**, viz **חָרֶב** a **פָּה**
 osvobodil **נָצַל**
 otec **אָב**
 otevřel **פָּתַח**
 otevřel (*oči*) **פָּקַח**
 otočil **סַבַּב**
 otroctví viz **עֲבָד** a kap. 63
 otrok **עֶבֶד**
 otrokyně **אִמָּה**
 ovce **צֹאן**
 ovoce **פְּרִי**

ovocný viz **פְּרִי** a vysvětl. 24.7
 oznámil **שָׁמַע, נָגַד, יָדַע**

P

pád viz **נָפַל**
 padesát **חֲמִשָּׁה עָשָׂר**, viz **חֲמִשָּׁה**
 padl **נָפַל**
 pak viz **הֵן, הֵנָּה**, **וְ** a cv. 13.13
 palác **הַיְכָל**
 pálil **שָׂרַף**
 pamatoval (na) **זָכַר**
 paměť viz **זָכַר**
 pán **בָּעַל, אֲדוֹן**
 Pán **יְהוָה**
 panna **בְּתוּלָה**
 Pascha **פֶּסַח**
 pastýř, pastevce **רֹעֵה**
 patnáct(á) **עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה**, viz **עֶשְׂרֵה**
 patřil viz kap. 38 a 61, cv. 11.9, 34.5
 pátý **חֲמִישִׁי**, viz **חֲמִישִׁי**
 pečlivě viz kap. 42.1
 pekł **אָפָה**
 peníze **כֶּסֶף**
 pět **חֲמִשָּׁה (m.), חֲמִשָּׁה (f.)**
moudrý pěvec **אִיתָן**
 pevně viz kap. 42.1, cv. 13.3
 pevně stál **כּוֹן**
 pevný **חֲזָק**, viz též **אִיתָן**
 pil **שָׁתָה**
 písař **סֹפֵר**
 pláště **בְּגָד**
 plnil **מָלָא**

plný **מָלָא**
 plod **פְּרִי**
 po **עַל, אַחֲרַי, אַחֲרֵי**, viz též cv. 2.12, 8.8, 8.11, 8.15, 13.16 a **נָחַל**
 pobil **נָכַה, נָגַף**
 pobýval **יָשַׁב**
 poctivý **יִשָּׁר**
 počítal **סָפַר**
 pod **תַּחַת**
 podíval se **רָאָה**
 podle **כַּ**
 podsvětí **שְׂאוֹל, שְׂאֵל**
 pohané **גּוֹיִים**, viz **גּוֹי**
 pohanský **גּוֹיִים**, viz kap. 63, cv. 10.12, 35.9, 39.5
 pohanský národ **גּוֹי**
 pohroma **מִגֵּפָה**
 pohřbil **קָבַר**
 pokazil **שָׁחַת**
 pokoj **שְׁלוֹם**
 pokolení **דּוֹר**
 pokrm **אֲכָלָה**
 pokřik viz **רוּע**
 pole **שָׂדֵה**
 polovina **חֲצִי**
 položil **שָׁם**, viz **שָׁם**
nechal si pomoci **יָשַׁע**
 pomohl **עָזַר**
 ponechal **שָׁמַר**
 popoháněl **נָהַג**
 popravil **מוֹת**
 porazil **נָפַט**
 porodila **יָלְדָה**, viz **יָלַד**

poručil	צוה	pravda	אמת
posadil	שם, viz	pravil	אמר
posadil se	ישב	právo	משפט
posel	מלאך	prchal, prchl	ברח a נס, viz נוס
posilnil	חזק	pro	ל, למען
poslal	שלח	proč?	מדוע, למה?
poslal pryč	שלח	prodal	מכר
poslouchal, poslechl	viz שמע	prohlédl si	רצה
postavil	בנה, קום	procházel se	הלך
posvětil (se)	קדש	prokázal	עשה
potěšil	נחם	prokázal dobro	יטב
potomstvo	זרע	proklel	ארר, קלל
pouštět	מדבר	proléval	שפך, viz též דם v kap. 49
pouštní	מדבר, viz kap. 63, cv. 37.1	prominul	נשא
pouze	viz כי	promluvil	דבר
pověděl	נדר, רבר	pronásledoval	דרף
pověsil	תלה	propustil	שלח
povolal	קרא	prorok	נביא, viz נבא
povrch (<i>země</i>)	פנים	prorokoval	נבא
povstal	מָרַד, קום, viz	prorokyně	נביאה, viz נביא
pozemský	viz ארץ a kap. 63	prosil	פלל
poznal	ידע	prosím	נא
poznání	ידע, viz ידע	proslavil se	viz עשה
pozřel	אכל	prostřednictvím <i>někoho</i>	בִּירַד, viz kap. 41
pozvedl	נשא, viz též cv. 7.15	prošel	עבר a viz הלך
požehnal	ברך	proti	לחם, חטא, viz též נגד, אל a vy-
požehnaní	ברכה	světl. 27.4	
požíral	אכל	proto	viz לכן, בן
práce	עבודה, מלאכה	protože	כי, כאשר
pracoval	עבד	provdaná (žena)	אשת־איש, viz אשה
prach	עפר	provinil se	חטא
pral	כבס	první	viz ראשון
pramen	מעין, עין	prvorozený, prvorozenec	בכור

pryč	שלח	přímý	ישר
přece	נא, הלא	přinesl	בוא
přečetl	קרא	připomněl si	זכר
před	לפני, viz עין a פנים	přisahal, příslibil	שבע
předák	גדול, srov. ראש a זקן	přistoupil	קרב a קרב, נגש
předání	תת	přistříhl	פסם
předek	אב	přišel	בא, viz בוא a cv. 10.13
představený	זקן, srov. ראש a גדול	přítel	רע
představitel	זקן, srov. ראש a גדול	přítomnost	viz אין
překročil	עבר	přivedl	בוא
přepadl	נפל	přivedl do vyhnanství	גלה
přepočítal	ספר	přivedl ke hříchu	חטא
přerušil	כרת	přivedl zpátky, zpět	שוב
přesto	עוד	přízeň	חן
přestoupil	עבר	psal	כתב
přešel	עבר	ptal se	שאל
při <i>gen.</i> , cv. 8.9		půda	אדמה
přiblížil	נגש	pustil	שלח
přiblížil se	נגש, קרב a קרב	pustina	מדבר
přidal	נתן	putoval	נסע
přihodil se	קרה		
přicházel	בא		
příchozí	בא, viz בוא		
příkaz	מצוה		
přikázal	צוה		
přikázání	מצוה		
přiložil	שם, viz שים		
přiměl k chození	הלך		
přiměl k návratu	שוב		
přiměl k sestupu	ירד		
přiměl k tažení	נסע		
přiměl k vyjítí	יצא		
přiměl přísahat	viz שבע, cv. 31.1		

R

rač(te)	נא
rada	עצה
Ráchel	רחל
rákos	קנה
rána	מנפה, viz též ננע a נכה
ranní	viz אור a kap. 23 a 63
ráno	בקר
ret	שפה
rod	בית
rodila	ילדה, viz ילד

rok viz שָׁנָה
rostl גָּדַל, גָּדְלָה
rostlina *zasazená* מִטָּע
roucho בָּגָד
rovný יָשָׁר
rozbořil נָפַל
rozbřesk viz אָוֶר
rozdělil בָּדַל
rozdíl viz בָּדַל
zcela rozdrtil שָׁבַר
rozhazoval פָּזַר
rozhněval se קָצַף, פָּעַס
rozhodl פָּלַל
rozkaz מִצְוָה
rozlil שָׁפַךְ
rozlišil בָּדַל
roznosl se יָצָא
rozpořtil בקַע
rozpomenul se, rozpomněl se זָכַר
rozptýlil פָּזַר
rozsudek מִשְׁפָּט
rozšířil se יָצָא
rozštěpil se בָּקַע
roztáhl נָטָה
roztrhl קָרַע
rozzlobil se פָּעַס
Ruben רְאוּבֵן
ruda נְחֹשֶׁת
ruka יָד

Ř

řeka נְהַר
řekl נָגַד, אָמַר

řezal כָּרַת
řka לְאָמַר

S

s s slovy לְאָמַר, viz též
cv. 10.17
sám לָבַד, viz též cv. 3.12
Samuel שְׂמוּאֵל
Sára שָׂרָה
Saul שְׂאוּל
sázel נָטַע
scestí יָרַדְךָ, רָע, viz יָרַדְךָ
sebe viz vysvětl. 25.1
seděl יָשַׁב
sedm שִׁבְעָה (*m.*), שִׁבְעָה (*f.*)
sedmdesát שִׁבְעִים, viz שִׁבְעָה
sedmý שְׁבִיעִי, viz שִׁבְעָה
semeno זָרַע
sen חָלֹם, viz תֵּלֵם
seslal שָׁלַח
se slovy לְאָמַר
sestoupil יָרַד
sestra אָחֹת
sestup viz יָרַד
sešel z סָר, viz סוּר
k setkání s לְקִרְאָתְךָ, viz קָרָא
sezení שִׁבְתָּ
k sezení לְשִׁבְתָּ
shodil נָפַל
shromáždění עֵדָה, קָהָל
shromáždil (se) קָבַץ, קָהַל (se)
shromažďoval אָסַף
schopnost יָכֻלַת

si viz vysvětl. 25.1 a též cv. 4.5, 6.21, 8.4,
8.11, 10.12
sídlil יָשַׁב
Sichem שִׁכֶם
síla חֵיל
silný עָז, חֲזָק
Sinaj סִינַי
Sión צִיּוֹן
skot מִקְנֵה, בְּהֵמָה, בְּקָר
skryl (se) סָתַר, חָבָא
skrze viz שָׂאֵל
skříňka אָרוֹן
skutek מַעֲשֵׂה
sláva כְּבוֹד, הוֹד
slavil חָגַג
slavnost חַג
sloužil עָבַד
slovo דְּבָר
se slovy לְאָמַר
slunce שֶׁמֶשׁ
služba עֲבוּדָה
služebná אָמָה
služebnictvo viz עָבַד
služebník עֲבָד
služka אָמָה
slyšel שָׁמַע
směrem do אֶל
směrem k viz יָרַדְךָ
smiloval se חָנַן
smlouva בְּרִית
smrt מוֹת, viz מוֹת
snad הָלֵא, אֹלֵי, viz cv. 15.6 a 26.6 (tj.
kap. 42.1) a též cv. 18.13

sňal נָשָׂא
snažil se בָּקַשׁ
snil חָלֵם
snílek viz חָלֵם a חָלוֹם
sobě viz vysvětl. 26.1
sobota שַׁבָּת
sobotní שַׁבָּת, viz kap. 63
Sodoma סְדֹם
sodomský סְדֹם, viz kap. 63
soud מִשְׁפָּט
soudce שֹׁפֵט
soudil שִׁפֵּט
soupeř, soused יָרֵעַ
soužení צָרָה
soužil עָנָה
spadl נָפַל
spal שָׂכַב, יָשָׁן
spálil שָׂרַף
spánek יָנָה
spása, spasení יְשׁוּעָה
spasil נָצַל, יָשַׁע
spatřil רָאָה
spěchal מָהַר
spolu s עם, אֶת-אֵת
spravedlivě בְּצֶדֶק
spravedlivý צְדִיק
spravedlnost צְדָקָה, צֶדֶק
spustil יָרַד
spustil válečný pokřik רֹעַ
srazil סוּר, נָפַל, כָּרַת
srdce לֵב, לֶבַב
stádo בָּקָר
pevně stál כּוֹן

stál עמד
 stal se היה, cv. 20.4, 34.4, 41.1
 stal se důležitým פבר
 stal se malým קטן
 stal se prorokem נבא
 stal se těžkým, vážným פבר
 stal se velkým גדל גדל
 stále viz kap. 42.1
 stalo se, a stalo se ויהי, היה
 stálý, se stále tekoucí vodou איתן
 stane se יהיה, יהיה, viz היה
 stanul עמד
 starost עמל
 starší גדול ראש, וקן; srov. ראש a וקן
 starý זקן
 stařec זקן
 statut חק
 stavěl בנה
 stéblo viz קנה
 stěna חומה
 stíhal viz רדף, רדף, soudně שפט
 sto מאה
 stolec כסא
 stoupal עלה
 strach ירא, ירא, viz ירא
 strhl viz קרע
 strom עץ
 stromoví viz עץ
 strážce שמר
 střed תוך
 střežil שמר
 stříbro כסף
 studna עין

stůl לוח
 stvořil ברא
 styděl se בוש
 svátek חג
 svatost קדש
 svatý קדוש
 svatyně קדש
 svedl חטא
 svedl dolů ירד
 svět עולם
 světil קדש
 světlo אור
 svolal קרא
 Svrchovaný אל
 svůj viz vysvětl. 25.1
 syn בן

š

Šalomoun שלמה
 šat(y) שָׂטַר
 šedesát ששים, viz ששה
 šel ילך, ילך, viz ילך, ילך
 šel do vyhnanství גלה
 šel vzhůru עלה
 šel za někým רדף, רדף, viz רדף
 šeol שאול, שאל
 šest ששה (m.), שש (f.)
 šestý ששי, viz ששה
 šíp היץ
 měřící šňůra קו
 štípal בקע

T

ta ה
 tábor מחנה
 tady פה
 tak כה, כן, viz též vysvětl. 38.5, cv. 4.14
 také גם
 takový כזה, viz זה
 takto כה, לאמר
 tal נכה, כרת
 tam (kam?) תמה
 tam (kde?) שם
 tamta (sg. f.) היא
 tamten הוא
 tamti הנה, הם
 tamty הנה, הן a viz kap. 28
 tato (sg. f.) זאת
 tázal se שאל
 tažení viz נסע
 tě, tebe viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
 ted' עתה
 ted' tedy viz kap. 42.1, cv. 21.11
 tedy viz כן, לכן, cv. 39.1 a též ו, עתה a kap. 42.1, cv. 36.9 a cv. 30.2, 40.3
 tehdy אז
 tekl viz הלך, הלך; se stále tekoucí vodou איתן
 tělo בשר
 temnota חשך, viz též cv. 8.15
 ten ה, viz též cv. 11.15
 tento זה
 těžkost צרה

těžký פבר
 ti (pl. m.) ה
 tíseň צרה, viz צר
 tisíc אלף
 tito אלה
 tloukl נכה, נגף
 tma חשך
 to ה
 točil se סב, סבב
 toto כה, זה
 trápil ענה
 trestal ranami ננע
 trn קוץ
 truhla ארון
 trůn כסא, viz též מלך
 trvalý viz איתן
 třetí viz שלישי
 tři שלש (f.), שלשה (m.)
 třicet שלשים, viz שלש
 třídní שלשת ימים, viz יום
 třináct(á) שלש עשרה, viz עשרה
 tři sta שלש מאות, viz מאה
 tudíž viz כן, לכן
 tvá viz rejstřík, zájmenné přípony
 tvář פנים, viz též כבר
 tvorstvo בשר
 tvůj, tvé viz rejstřík, zájmenné přípony
 ty (os. zájm.) viz אתה a kap. 26
 ty (kdo, koho) ה
 týral ענה
 tyrský צר, viz kap. 63
 Týrus צר
 tyto אלה

U

u **ב**, viz též **קרא**, cv. 4.12, 7.7
 ubytoval **ישב**
 úcta **יראה**, viz též **ירא** a **כבד**
 učil **תורה**, učení **למד**
 učil se **למד**
 učinil **עשה**
 učinil dědicem **נחל**
 učinil králem **מלך**
 učinil velkým **גדל**
 udál se **קרה**
 událost **דבר**
 udělal **פעל**, **עשה**
 udělal blízkým **נגש**
 udělal *něco* dobře **ישב**
 udeřil **נגח**, **גנף**
 ucho **אזן**
 uchopil **אחז**, **חזק**
 uchoval **שמר**
 uchvátil **לקח**, **לכד**
 ukázal (se) **ראה**
 ukořistil **בזז**
 ukradl **גנב**
 ukryl **סתר**
 umístil **שים**, **שם** a **עמד**
 unesl **נשא**, **לקח**, viz též
 dal ses unést viz **נשא**
 unikl **נצל**, **מלט**
 upálil **שרף**
 upevnil **קום**
 úplný **שלם**

uposlechl viz **שמע**
 uprchl **נס**, viz **נוס**
 uprostřed **בתוך**, viz **תוך**
 upřímný **ישר**
 úroda **פרי**
 úředník **שר**
 usadil **ישב**
 usadil se, usedl viz **ישב**
 usekl **כרת**
 usiloval o **בקש**, **רדף**, **רדף**
 uslyšel **שמע**
 usmrtil **מות**
 uspořádal **עשה**
 ústa **פה**
 ustanovení **חק**
 usta(no)vil **שם**, viz **שים**
 ustoupil **סר**, viz **סור**
 úsvit **שחר**, viz též **אור**
 utál **כרת**
 utiskoval **צרר**
 útrapy **צרה**
 uvedl **בוא**
 uviděl **ראה**
 uvrhl do zkázy **שחת**
 uzavřel smlouvu **כרת ברית**, srov. vy-
 světl. 45.1
 uzda **מתג**
 uzdravil **רפא**
 území **ארץ**
 úzkost **צרה**
 už **עוד**, cv. 18.12, 22.11, 35.1 viz též nyní už
 a cv. 34.2
 užíral **כרסם**, viz **כסם**

V

v **ב**, v pravdě **באמת**
 válečník viz **גבור**
 spustil válečný pokřik **רוע**
 válka **מלחמה**
 vás viz kap. 28
 váš viz rejstřík, zájmenné přípony
 věc **דבר**
 večer viz **ערב**
 věčnost **נצח**, **עולם**
 vede se dobře viz **שלום**
 věděl **ירע**, viz též cv. 8.5
 vědění **ידע**, **ידעת**, viz **ידע**
 vedl **הלך**, viz též **ילך**
 vedl oklikou **סבב**
 věky viz **עולם**
 velbloud **גמל**
 velebil **גדל**
 velekněz viz **כהן**
 velice **מאד**
 Velikonoce **פסח**
 velikonoční **פסח**, viz kap. 63
 velikost **גדל**
 velitel **שר**
 velký **גדול**, **גדל**; učinil velkým **גדל**
 velmi **מאד**
 věrně viz **אמת**
 věru **לו**
 vešel **בא**, viz **בוא**
 veškerenstvo **בשר**, **כל-בשר**, viz **בשר**
 veškerý **כל-כל**

věštba viz **שאל**
 věz! **ירע**, viz **ירע**
 vězeň **אסיר**
 vězení **בור**
 věž **מגדל**
 více **עוד**
 viděl **ראה**
 víno **יין**
 vítězství **ישועה**
 vítr **רוח**
 vladař **משל** viz **משל**
 vládl **משל**
 vlastnil **נחל**
 vložil **שם**, viz **שים**
 vnikl **בא**, viz **בוא**
 voda **מים**
 se stále tekoucí vodou **איתן**
 vojsko **צבא**
 volal **קרא**
 v pravdě **באמת**, viz **אמת**
 vrátil se **שב**, viz **שוב**
 vrátil **שוב**
 vrchol(ek) **ראש**
 vskutku viz kap. 42.1
 vstal **קום**, viz **קום**
 vstoupil **בא**, viz **בוא**
 vstříc **לקראת**, viz **קרא**
 všechen, všichni **כל-כל**, srov. vysvětl. 24.7
 vše(chno) viz **כל**
 vůbec **הלא**
 vůči viz **קטא**, cv. 19.3, 40.3
 vůl **פר**
 vy **אתם** a **אתן**, viz **אתה** a kap. 26

vybral **בָּחַר**
 vydal **מָצָא**
 vyhledil **שָׁמַד, אָבַד**
 vyhledal **בָּקַשׁ**
 vyhnal **גָּלָה**
 vyhnanství viz **גָּלָה**
 vyhubil **אָבַד**
 vycházel **יָצָא**
 vchoval **גָּדַל**
 vyjítí **יָצָא, צִיָּאת**, viz též **יָצָא**
 vykřikl **קָרָא**
 vyléčil **רָפָא**
 vylil **שָׁפַךְ**
 výnos **מִשְׁפָּט**
 vypálil **שָׂרַף**
 vyprávěl **סָפַר**
 vyrazil na cestu **נָסַע**
 vyrval **קָרַע**
 vysídlil **גָּלָה**
 vyslechl **שָׁמַע**
 vysoký **רָם**
 vystoupil **עָלָה, יָצָא**
 vysvobodil **נָצַל**
 vysvobození **יְשׁוּעָה**
 vyšel **יָצָא**
 vytáhl **נָסַע**
 vytékal **יָצָא**
 vyučoval **לָמַד, תּוֹרָה**, vyučování
 vyvedl **עָלָה, יָצָא**
 vyvedl do vyhnanství **גָּלָה**
 vyvolil **בָּחַר**, viz též cv. 8.11
 vyvýšil **רוּם**
 vzájemně viz navzájem

vzal **לָקַח**, viz též cv. 6.21, 10.12
 vzal zpátky, zpět **שׁוּב**
 vzdal čest **כָּבַד**
 vzdálil *od nebo z* **סוּר**
 vzepřel se **מָאֵן**
 vzešel **יָצָא, בָּא**, viz **בּוֹא**
 vzhůru viz **עָלָה**
 vzkázal **שָׁלַח**
 vzpomenu, vzpomněl (na) **זָכַר**, viz též cv. 10.15
 vzpřímený **יָשָׁר**
 vztáhl **נָטָה**
 vztáhl ruku **יָדוּ, שָׁלַח יָדוֹ**, viz **שָׁלַח** a též cv. 7.17
 vztyčil **קוּם**
 vzýval viz **קָרָא**
 vždyt **כִּי** cv. 11.17

Z

z **מִן**, viz též cv. 8.14
 za **אַחֲרַי, אַחֲרֵי**, viz též **בְּ, לְ**; místo *něčeho* **תַּחַת**, srov. cv. 9.11, 11.2
 zabalil **צָרַר**
 zabil **הָרַג, קָטַל**, **נָכַה**
 zahnal **רָדַף**
 zahrada **גֵּן**
 zahubil **אָבַד, הָרַג**
 zahynul **אָבַד**
 zachovával **שָׁמַר**
 zachránil **יָשַׁע**
 zajal **לָכַד**
 zajisté **הֲלֹא**
 základ **אֲדָמָה**

zákon **תּוֹרָה, חֻק**
 zakryl **סָתַר**
 založil **קוּם**
 zamiloval si ji **הֵן לְפָנָיו, נִשְׂאָה**, viz **הֵן**
 zanechal **עָזַב**
 zanikl **אָבַד**
 zapálil **בַּעַר**
 zápasil **לָחַם**
 zapomněl (na) **שָׁכַח**
 zapřisáhl **שָׁבַע**
 zapsal **כָּתַב**
 zasadil **נִטַּע**
 zasáhl **נָגַע**
zasazená rostlina **מִטְעַע**
 zase **עוֹד**
 zaslíbil **שָׁבַע**
 zastavil **כָּרַת**
 zástup **צָבָא**
 zatížil **כָּבַד**
 zatvrdil **כָּבַד**
 zaútočil **בָּא, בּוֹא**, viz **בּוֹא**
 zavolał **קָרָא**
 zavraždil **הָרַג**
 zbavil **לָקַח**
 zbavil se **סוּר**
 zcela viz kap. 42.1 a 53
 zcela pokazil, zničil **שָׁחַת**
 zcela rozdrtil **שָׁבַר**
 zda **הֲ, הֲ, אִם**
 zdálo se mu, zdál se mu sen **חָלַם**
 zdaž ne? **הֲלֹא**
 zde **פֹּה**
 zdědil **יָרַשׁ**

zdvíhal **עָלָה**
 zeď **חוֹמָה**
 zem(ě) **אֲדָמָה, אֶרֶץ** a viz cv. 9.7
 zemřel **מוֹת**
 zemřelý **מֵת**
 zeptal se **שָׁאַל**
 zhřěšil **חָטָא**
 získal **קָנָה**
 získal (*do vlastnictví*) **יָרַשׁ**
 zítra **מָחָר**
 zjemnění **רַפָּה**
 zjevil **גָּלָה**
 zjevil se **רָאָה**
 zkáza viz **שָׁחַת**
 zkroušený viz **שָׁבַר**
 zlámal **שָׁבַר**
 zlato **זָהָב**
 zlatý **זָהָב**, viz kap. 63
 zle viz **עָשָׂה**; zlý viz zlý
 zlo **חָלִי, רָעָה**
 zlobil se **כָּעַס**
 zlomený viz **שָׁבַר**
 zlomil **שָׁבַר**
 zlost **קָצַף, קָצַף**, viz též **קָצַף**
 zlovolný **רָשָׁע**
 zlý **כָּל-רָע**; všechno zlé **רָע**
 zmizel **אָבַד**
 zmocnil se **אָחַז, חָזַק**
 znak určitého předmětu (akuz.) **אֶת, אֵת**
 znal **יָדַע**, viz též cv. 8.5
 znalost **יָדַעַת**, viz **יָדַע**
 znám, známý **יָדוּעַ**, viz **יָדַע**
 znamení **אֵת**

zničil אבד, שמד, שחת
 znovu עוד
 zpátky viz שוב
 zpečetil חתם
 zpět viz שוב
 zplodil ילד
 zprostřed מתווך, viz תווך
 způsobil viz kap. 51, 55 a 69.3
 způsobil dotek נגע
 způsobil pád נפל
 způsobil smrt מות
 zrak viz עין
 zrána בבקר, viz בקר
 ztratil se אבד
 zub שין
 zůstal ישב
 zvěd מרגל
 zvedl רום, קום, נשא
 zvěř viz חיה
 zvěstoval שמע
 zvětšil se גדל

zvětšoval גדל
 zvíře, zvířena viz חיה
 zvolal קרא
 zvolil בחר, viz též cv. 8.4, 9.2
 zvýhodňoval viz כבד
 zvyk דרך

Ž

žádal שאל
 žádný viz kap. 16
 že כי, viz též אם, cv. 4.11, 16.6, 16.8, 16.12,
 24.6, 28.7, 31.1, 42.4 a kap. 51 a 69.3
 žehnal ברך
 žena אשה
 žije viz חי
 žil ישב
 živočich חיה
 život נפש, חיים
 živý חי
 žumpa בור

REJSTŘÍK

Poznámka: Čísla odkazují na stránky. Je-li za slovem viz více odkazů, jsou odděleny středníkem.

A

'atnāḥ 33, 259
 abeceda
 archaický tvar 259
 názvy písmen viz písmena
 tabulka 17
 akcenty 51, 53
 jako interpunkce 33
 rozlučovací, seznam 259n.
 slučovací, seznam 260
 užití 33
 aktivní viz qal; sloveso, kmeny
 akuzativ viz též pádové koncovky; zá-
 jmeno osobní
 a určitý předmět 60n., 63,
 72, 89
 asimilace
 a člen 35
 a dāgēš 30
 a hif'al 145
 a hišta'el (asimilace ת)123
 a nif'al 106, 144, 205
 a předložka 40
 přízvuku „konsekutivního“ tvaru
 וַיִּקְטֹּל 261
 u slovesa
 slabého 141, 142, 147, 150n.
 dvojnásobně slabého 188, 190
 a zájmenné přípony imper-
 fekta 132

B

b'gad k'fat 18, 28nn., 89
 Boží jméno 18, 34n., 39, 50

C

cērē 19
 u činného přičestí 72
 a ḥireq
 u kmene
 hif'il 197, 206, 208
 nif'al 106, 159, 226
 pi'el 170
 qal 150n., 226, 234
 u předložky 30, 40
 a pataḥ
 u kmene nif'al 205, 226
 u podstatných jmen 55, 78
 u sloves
 prvního jōd 193, 196
 třetí laryngály 177n.,
 proměnné viz podstatné jméno a
 proměnné cērē
 u přípony k singuláru imperfekta 132
 a s'gōl
 u imperfekta s kons. wāw 170, 195
 u předložky 31, 39, 165
 u slovesa
 נָתַן 150n.
 třetího 'alef 183, 190

a š³wā' 55
a třídy sloves viz sloveso, třídy

Č

částice viz též akuzativ; předložky
tázací 85n., 134
činné viz aktivní; qal
číselné hodnoty písmen viz písmena
číslo
dvojný viz duál
jednotný viz podstatné jméno
jmen viz podstatné jméno
množné viz podstatné jméno
číslovky
řadové 254n.
základní 199, 253n.
člen 55, 137
u předložek viz předložky
vokalizace 35n., 43, 49, 69
čtyřsohláskové sloveso viz sloveso

D

dāgēš
silné 25n., 32, 213
definice 28n.
charakterizující 30
u kmenů sloves
pravidelných 104, 110,
114, 121
první laryngály 161
kompenzující 29n.
u členu 35n.
na konci slova 24
u předložek 40, 70
u tázacího zájmena 51
u zájmenných přípon imper-
fekta 132

libozvučné 30, 96
vypuštění u písmene
jôd 31, 97,
qôf 110, 132, 153
sāmech 256
slabé 28nn., 80, 89
na konci slova 24, 213
u písmene pē' 81, 85
příklady 116, 121, 143, 213
vypuštění 49, 52, 66, 183
dativ 25, 37nn., 60
defektní sloveso viz sloveso
délka samohlásek viz samohlásková
znaménka
dokonavost viz sloveso
druhý stupeň viz přídavné jméno
duál 47, 54, 253, 254
důraz viz zdůraznění
dvojnásobně slabé viz sloveso
dvojný číslo viz duál

E

F

femininum viz podstatné jméno; pří-
davné jméno
fonetický viz písmena

G

genitiv viz genitivní vazba; pádové
koncovky; vlastnictví
genitivní vazba 53n., 137n., 261

H

ḥāṭēf viz š³wā', složené
ḥāṭūf viz qāmech ḥāṭūf

hē' 237
směrové 73
tázací 85n., 174, 230
hiḥ'îl 104, 116nn.
a zájmenné přípony
imperfekta 132
perfekta 129
ḥîreq 19
a cērê viz cērê
a paṭaḥ
u kmene
niḥ'al 159, 198, 205, 226
qal 203, 226
ze š³wā' 82
u podstatných jmen 68, 77
u segolat 89
u předložek 25, 31, 38, 101
u rozkazovacího způsobu 82
u spojky wāw 50
hišta'el 123
hitpa'el 104, 121nn., 128, 208
a sykavky viz souhlásky, sykavky
hitpôlêl 209
hof'al 104, 118n.,
128, 249
ḥôlem 19n., 31, 205
a cērê 150
u činného přičestí 72
a původní qāmech 101, 193
a qibbûc 146, 171
redukce 27
a třídy sloves viz sloveso, třídy
a šîn nebo šîn 20
a šûreq 206

CH

charakterizující dāgēš viz dāgēš

I

imperativ viz rozkazovací způsob
imperpektum viz sloveso; wāw
implicitní viz zdvojení
infinitiv
samostatný 85
vázaný 85, 249
s příponou 133n.
a segolatum 142n.
syntax 133n.
intenzivní tvar viz sloveso, kmeny
interpunkce viz akcenty

J

jednoduché š³wā viz š³wā
jednotné číslo viz podstatné jméno
Jehova 35
jména písmen viz písmena, názvy a tvary
jméno viz podstatné jméno; přídavné
jméno
jôd se objevuje a mizí 203, 205, 226
jusiv 83, 97
definice 93
u sloves
druhého wāw a jôd 204n., 207
pravidelných 117
první laryngály 161
prvního jôd a wāw 197
třetího hē' 227, 229, 234
užití ve cvičeních 94, 102, 140,
200, 216, 250

K

k³tîv 34
kautativní viz sloveso, kmeny
kmeny viz sloveso

kohortativ 93, 104, 169
 komparativ viz přídavné jméno
 kompenzující dāgēš viz dāgēš
 koncová písmena viz písmena
 koncovky viz pádové
 konsekutivní wāw viz wāw
 kořen viz sloveso, základ
 kvadrátní viz písmena

L

laryngální sloveso viz sloveso
 laryngály 32, 157, 159
 a člen 35n.
 a dāgēš 29, 170
 ve jménech 45nn.
 v plurálu 78
 u přivlastňovacího zájmena 59
 u segolat 88n.
 u singuláru feminin 68n.
 tabulka jmen v obou
 stavech 55
 a paṭaḥ viz paṭaḥ
 a předložky 38nn.
 u sloves 64, 123, 141, 237
 a šʾwā' 25, 64
 a tázací hē' 86
 libozvučné dāgēš viz dāgēš

M

mappiḳ 30, 59
 maqqēf 26, 31
 příklady ve cvičeních 148, 211
 a samostatný a vázaný stav 53
 u slova מִלְּכָה 27, 72
 a tázací zájmeno 51
 maskulinum viz podstatné jméno

meteg 23n., 27
 u členu 35nn.
 příklady 31, 43, 88
 a přivlastňovací zájmena 25, 59
 a sillûq 33
 mil'êl 23n., 28, 31, 33
 a akcent s'gôltā' 259
 a pauza 138
 a qāmec ḥāṭûf 27
 u sloves druhého wāw a jôd 205n.
 milra' 23n., 28, 33
 a pauza 138
 u sloves druhého wāw a jôd 205n.
 množné číslo viz podstatné jméno
 mužský rod viz podstatné jméno;
 přídavné jméno

N

názvy písmen viz písmena
 nedokonavost viz též sloveso
 vyjádřena samostatným infinitivem 85
 nemá písmena viz písmena
 němé šʾwā' viz šʾwā'
 neodlučitelné předložky viz předložky
 nepravidelné viz podstatné jméno;
 sloveso
 neúplné viz psaní
 neurčité viz zájmeno
 nif'al 104-107, 128
 nominativ viz pádové koncovky
 noty 33
 nûn 81, 132

O

odlučitelné viz předložky
 osobní viz zájmeno; přípony

otevřená slabika viz slabika
 označení určitého předmětu viz akuzativ

P

pádové koncovky staré 73, 88, 163
 pasivní viz qal; sloveso, kmeny
 paṭaḥ
 a cērê viz cērê
 ḥāṭēf viz šʾwā', složené
 a ḥîreq viz ḥîreq
 a imperfektum
 kmene hiṭ'îl 117
 kmene qal 158
 u slovesa prvního nûn 142
 a laryngála 32
 u činného přičestí 73
 u jmen začínajících složeným
 šʾwā' 55, 68, 78
 u segolat 89
 u slovesa
 פָּתַח 165
 druhé laryngály 169
 první laryngály 158, 236
 prvního nûn 147, 152n.
 třetí laryngály 175
 a qāmec viz též podstatné jméno
 u jmen 46, 53nn.
 v pauze 34
 u sloves 127, 175, 183
 a s'gôl
 u činného přičestí 73, 152
 před těžkou příponou 230
 u segolat 88n., 228
 u zkráceného imperfekta 228
 a sloveso prvního nûn 142
 jako spojovací samohláska 128
 a třídy sloves viz sloveso, třídy

vplížené
 a infinitiv 85n., 152, 175
 u jmen 19, 32, 59, 111
 a konsekutivní wāw 96
 a přičestí 73, 90, 152, 175
 a zájmenné přípony perfekta 132
 zápis a výslovnost 19
 pauza 34, 41n., 63, 138n.
 u podst. jmen 70n., 83, 156, 301
 s příponou 65, 80, 84, 111
 u předložek a הַיְיָ 83, 87, 89, 130
 u sloves 70n., 111, 165, 180
 perfektum viz sloveso
 pi'el
 definice 104, 109n.
 a slovesa druhého wāw a jôd 208
 a zájmenné přípony
 imperfekta 132
 perfekta 129
 písmena viz též souhlásky
 a číselné hodnoty 17n.
 koncová 17n.
 kvadrátní 259
 laryngální viz laryngály
 názvy a tvary 17, 259
 přepis 17-22
 samohlásková 22
 plné psaní viz psaní
 plurál viz podstatné jméno; sloveso
 podmět 36, 60n., 64, 82
 podstatné jméno 42n.
 číslo 45nn.
 druhé zdvojené 55, 154, 301
 druhého jôd a wāw 101, 301
 femininum
 duál 47
 koncovky 45n., 53, 68
 nepravidelné, tabulka 78, 303

plurál s příponou 75-78
 singulár 42n.
 s příponou 67nn.
 tabulka 302
 maskulinum
 nepravidelné, tabulky 65, 78, 303
 plurál 45nn.
 s příponou 75-78
 samostatný a vázaný stav 53nn.
 singulár s příponou 58, 70
 tabulky 298-301
 odvozené od sloves 1. nûn 148
 plurál, tvoření 45nn.
 a proměnné cērê 55, 110, 299
 a proměnné qāmec viz též qāmec
 u členu 35
 u feminin
 koncovka 53, 68
 s příponami 68n.
 v pauze 34
 u plurálu podst. jmen 45n., 77n.
 u samostatného a vázaného stavu
 53nn.
 u singuláru s příponami 58n.
 tabulky 298n.
 segolatum 88n.
 laryngální 89, 300
 v pauze 139
 příklady 129, 146
 tabulky 300
 slovesné viz infinitiv vázaný
 třetího
 hē' 301
 původního jôd 301
 pôlal, pôlêl 209
 pomocné s³gôl viz s³gôl
 pořadí slov
 u אַזְנַי 56

obecně 49, 60, 64
 podmět
 a předmět 60
 a sloveso 36, 82
 podstatné a přídavné jméno 42, 59
 přičestí 72, 90
 vázaný infinitiv 134
 vztažné zájmeno 136n.
 pravidelný viz podstatné jméno; sloveso
 předložky
 se členem 39n.
 neodlučitelné 38n., 85, 137
 s příponou 60n., 69n., 79, 89
 plurálu 92n.
 vokalizace 38n., 57, 149
 předmět 128
 určitý viz akuzativ
 předpony viz sloveso
 přepis viz písmena
 přičestí viz qal
 přídavné jméno 42n., 46n., 69
 femininum 42n., 46n.
 nahrazování podstatným 138
 stupňování 137
 příkaz záporný viz zákaz
 přípony
 u אֵין 99
 a asimilace viz asimilace
 a cērê viz cērê
 u אֵינִי 83
 u feminin viz podstatné jméno
 a infinitiv viz infinitiv
 a podst. jméno viz podstatné jméno
 u předložek viz předložky
 a rozk. způsob viz rozkazovací způsob
 a sloveso viz sloveso
 těžké
 a אֵיךְ 230

a osobní zájmena 63
 a perfektum 64
 a podstatná jména 59, 68, 88
 a předložky 70, 92
 přísudek 43
 přivlastnění viz vlastnictví
 přivlastňovací viz zájmenné přípony
 přízvuk 23n., 54, 127
 a akcenty 33
 a akuzativní koncovka 73
 a člen před laryngálou 36
 a konsekutivní wāw
 u perfekta 96n.
 u slovesa
 אֵיךְ 165
 druhé laryngály 170
 prvního wāw 195, 197
 a maqqēf 26
 a pauza 138n., 165
 v přepisu 22
 a qāmec hāṭûf 27n.
 psaní 21, 31, 86
 neúplné a plné 19n., 45n., 68, 198
 pu'al 104, 113n., 128, 208
 punktace viz vokalizace

 Q
 qal 104
 pasivní 154
 přičestí 64, 101
 činné 72n., 186
 trpné 90
 qāmec
 hāṭēf viz š³wā', složené
 hāṭûf viz též qāmec,
 zápis a výslovnost
 definice 23, 27n., 131
 a hof'al 118, 161, 198

u imperfekta 131, 204n., 213
 a přízvuk viz přízvuk
 a qibbûc viz qibbûc
 u segolat 88
 a stavová slovesa 101, 213
 u vázaného infinitivu 144
 a ḥôlem viz ḥôlem
 před laryngálou
 u členu 35n., 69
 u tázacího hē' 86
 u zájmena אֵיךְ 51
 a meteg 23, 27, 43, 59
 a paṭaḥ viz paṭaḥ
 a pauza 138n.
 proměnné viz též podstatné jméno
 a proměnné qāmec
 u přídavných jmen 46n.
 u sloves
 druhého wāw 242
 u perfekta 127, 132, 212
 třetího 'ālef 183
 u předložky 39, 142, 151
 u segolat 88
 u sloves třetího 'ālef 183, 189n.
 u spojky wāw 50, 96
 a š³wā'
 u feminin s příponami 68n.
 v pauze 139
 u perfekta 64
 u plurálu podstatných jmen 77n.
 u podstatných
 a přídavných jmen 45nn.
 u samostatného a vázaného stavu
 54n.
 a tázací hē' 86
 zápis a výslovnost 19, 27n., 31
 q³rê 34, 39
 stálé 34n.

qibbûc 19, 119
 a ḥôlem viz ḥôlem
 a qāmecc ḥāṭûf 146,
 171, 198
 a třídy sloves viz sloveso, třídy

R

rāfe^h 31, 153
 ražené viz souhlásky
 reflexivní viz sloveso, kmeny
 retnice viz souhlásky
 rod 46
 viz též podstatné jméno; přídavné
 jméno
 rozdělení sloves viz sloveso slabé,
 třídění
 rozkaz záporný viz zákaz
 rozkazovací způsob
 definice 82
 důrazný 93, 199, 204
 s příponou 133
 a samostatný infinitiv 85
 rozlučovací akcenty viz akcenty

Ř

řadové číslovky viz číslovky

S

samohlásková
 písmena viz písmena
 znaménka 19n., 22n., 26nn.
 samohlásky ḥāṭeḥ viz ḥāṭeḥ
 samostatný
 infinitiv viz infinitiv
 stav viz stav

s³gôl
 a cērê viz cērê
 ḥāṭeḥ viz š³wā', složené
 a paṭaḥ viz paṭaḥ
 pomocné u segolat 88n.
 u přípony k singuláru imperfekta 132
 a sloveso
 'amar 165
 první laryngály 159, 159
 prvního
 nûn 190
 'alef 183
 třetího
 'alef 183
 he' 227, 229
 a š³wā' 31, 138
 a tázací he' 86
 zápis a výslovnost 19, 32
 segolatum 228, 255
 viz též podstatné jméno
 sillûq 33. 62, 259
 silné dāgeš viz dāgeš
 šîn a ḥôlem viz ḥôlem
 singulár viz též podstatné jméno
 imperfekta 132
 slabé
 dāgeš viz dāgeš
 sloveso viz sloveso
 slabika
 a maqqeḥ 26n.
 a meteg 23n.
 otevřená a zavřená
 definice 20, 22n.
 a konsektivní wāw 165, 195, 197
 a slovesa třetího 'alef 183
 přízvučná viz přízvuk
 a qāmecc ḥāṭûf 27n.
 a š³wā' 24n., 29, 127

sloveso
 čas budoucí 64, 81
 čtyřsohláskové 260
 defektní 247nn.
 dokonavé viz sloveso, perfektum
 druhé
 laryngály 168-173, 274n.
 zdvojené 241-244, 294n.
 druhého wāw
 a jôd 203-209, 242, 248,
 286-289
 stavové 212nn.
 a třetí laryngály 222
 a třetího 'alef 221
 dvojnásobně slabé 188-191, 217-
 222, 233-237, 296n.
 imperfektum 64, 81n., 95
 tvar zkrácený viz jusiv
 kmeny 104
 aktivní 104, 128
 intenzivní 104, 208n.
 kauzativní 104
 pasivní 104, 128, 154
 reflexivní čili zvrtné 104,
 128, 208n.
 kořen viz základ
 laryngální, tabulky 272-279
 mluvený 92
 nedokonavé viz sloveso, imper-
 fektum
 nepravidelné viz slabé
 perfektum 63n., 95
 význam 64n., 67
 plurál
 imperfekta 82
 perfekta 74
 pohybu 92
 popis celkový 103n.

pravidelné 103n., 262-268
 první laryngály 157-161, 247, 272
 a třetího
 'alef 189n.
 he' 235nn.
 prvního
 'alef 164nn., 237, 272n.
 jôd a wāw 193-199, 227, 247n.,
 284n.
 a třetí laryngály 217nn.
 a třetího 'alef 219n.
 nûn 142-148, 227, 242, 268 až
 271
 a třetí laryngály 188n.
 a třetího
 'alef 190n.
 he' 233n.
 předpony 82, 103
 přípony 103, 128
 imperfekta
 osobní 81, 83
 zájmenné 131nn., 266n.
 perfekta
 osobní 43, 47, 83
 a sloveso הִתְחַלֵּט 225
 souhrn 63n.
 zájmenné 126-129, 266n.
 rozkazovacího způsobu
 osobní 82
 zájmenné 133
 vázaného infinitivu 133n.
 הִתְחַלֵּט 237
 slabé 141
 třídění 142
 stavové 100n., 184, 203
 druhého wāw viz sloveso dru-
 hého wāw
 tabulky 262-297

třetí laryngály 175-178, 276-279
 a druhého wāw 222
 a prvního
 nûn 188n.
 wāw 217nn.
 třetího
 hē' 225-229, 233, 235nn., 290-293
 'ālef 182-185, 189n., 219nn., 280-283
 stavové 184
 třídění viz sloveso slabé
 třídy 100n., 203, 212
 základ 103
 slovosled viz pořadí slov
 složené š³wā' viz š³wā'
 slučovací akcenty viz akcenty
 směrové hē' viz hē'
 sóf pāsûq 33, 259
 souhlásky viz též písmena
 laryngální viz laryngály
 němé 21, 31n., 51, 123
 a plurál podstatných jmen 75
 a slabé sloveso 141
 prvního
 'ālef 164
 jôd a wāw 193, 195, 198
 třetího
 'ālef 183, 190
 hē' 226
 ražené 18, 28n.
 retnice 50
 sykavky
 a sloveso prvního jôd a wāw 198n.
 a hiṭpa'el 123
 třené 18, 28n.
 výslovnost 18n., 22
 zubné 123

spojka wāw viz wāw
 stálé q³rê viz q³rê
 stav viz též podstatné jméno
 samostatný 53nn., 85, 138
 vázaný
 definice 53nn., 85
 a předložky 92
 s příponami 133n.
 a stupňování 137
 tabulky 54n. 65
 a těžké přípony 59, 68, 88
 a vlastnictví 79
 stavové sloveso viz sloveso
 stupňování viz přídavné jméno
 superlativ viz přídavné jméno
 sykavky viz souhlásky

Š

š³wā'
 jednoduché 24n.
 a cērê viz cērê
 a ḥîreq viz ḥîreq
 koncové 18, 29, 31, 63
 u laryngály 159
 a předložka 27, 38
 a přípony 59
 a qāmec viz qāmec
 a s³gôl viz s³gôl
 a wāw 49n.
 němé 24, 89
 složené 25, 29, 32
 a ḥāṭeḥ pataḥ 131, 158, 164
 a ḥāṭeḥ s³gôl 164
 místo jednoduchého 131, 158, 241
 v pauze 139
 a předložka 31, 38n.
 přeměna v jednoduché 35
 a přípony 59

a qāmec
 ḥāṭeḥ qāmec 27, 88
 viz též qāmec ḥāṭuḥ
 a wāw 50
 znělé 24n., 29, 31
 šîn a ḥôlem viz ḥôlem

T

tázací
 hē' viz hē'
 zájmena viz zájmeno
 těžké přípony viz přípony
 transkripce viz písmena, přepis
 trpné viz pasivní; qal
 třené souhlásky viz souhlásky
 třetí stupeň viz přídavné jméno
 třídění viz sloveso slabé
 třídy viz sloveso, třídy
 tvary sloves viz sloveso, kmeny
 tvary v pauze viz pauza

U

ukazovací zájmena viz zájmeno
 určitý člen viz člen
 určitý předmět viz akuzativ
 úžinové viz souhlásky třené

V

vázaný
 infinitiv viz infinitiv
 stav viz stav
 vid viz sloveso, perfektum; sloveso,
 imperfektum
 vlastnictví 79
 vokalizace viz člen; pauza; předložky;
 sloveso, základ
 vokativ 84
 vplížené paṭaḥ viz paṭaḥ

vypuštění silného dāgeš viz dāgeš
 výslovnost viz souhlásky

W

wāw 49nn.
 konsektivní 95nn., 186, 260n.
 u zkrác. tvaru imperfekta 117, 161
 a přízvuk 170, 195, 197, 205
 proměny u sloves druhého wāw a jôd
 mizí 203, 208n.
 se objevuje 205

Z

zájmené přípony viz též přípony
 imperfekta 131n., 266n.
 perfekta 126-129, 266n.
 a š³wā' 59
 zájmeno
 osobní (podmět a předmět) 35, 63
 přivlastňovací viz zájmené přípony
 tázací 51, 61
 ukazovací 69
 vztažné 136n.
 zvrtné 59n., 63
 zákaz 82n., 118
 základ viz sloveso
 zápis viz písmena; psaní
 záporný příkaz viz zákaz
 zavřená viz slabika
 zdůraznění viz též rozkazovací způsob
 samostaným infinitivem 85, 215
 zdůrazňovací nûn viz nûn
 znaménka samohlásek viz samohlásková
 znělé š³wā' viz š³wā'
 zvrtné viz sloveso, kmeny; zájmeno

Ž

ženský rod viz podstatné jméno;
 přídavné jméno

OZNAČENÍ A NÁZVY KNIH HEBREJSKÉ BIBLÉ

Tato učebnice začíná seznamem hebrejských písmen a na jejím konci již můžeme uvést (s laskavým svolením Oxford University Press) následující přehled jako pozvání k četbě posvátných textů v originále:

Gn	1. kniha Mojžíšova	^{1,2} בְּרָאשִׁית	Nah	Knih proročka Nahuma	⁴ נַחֻם
Ex	2. kniha Mojžíšova	¹ שְׁמוֹת	Hab	Knih proročka Habakuka	⁴ חִבְקֻק
Lv	3. kniha Mojžíšova	¹ וַיִּקְרָא	Sof	Knih proročka Sofoniáše	⁴ צְפַנְיָה
Nm	4. kniha Mojžíšova	¹ בְּמִדְבָּר	Ag	Knih proročka Aggea	⁴ חַגִּי
Dt	5. kniha Mojžíšova	¹ דְּבָרִים	Zach	Knih proročka Zachariáše	⁴ זְכַרְיָה
Joz	Knih Jozue	³ יְהוֹשֻׁעַ	Mal	Knih proročka Malachiáše	⁴ מַלְאכִי
Sd	Knih Soudců	³ שְׁפָטִים	Žl	Knih Žalmů	^{5,6} תְּהִלִּים
1 Sam	1. knih Samuelova	³ שְׁמוּאֵל א	Job	Knih Job	⁵ אִיּוֹב
2 Sam	2. knih Samuelova	³ שְׁמוּאֵל ב	Př	Knih Přísloví	^{5,7} מְשָׁלִי
1 Král	1. knih Královská	³ מְלָכִים א	Rt	Knih Rút	^{5,8} רוּת
2 Král	2. knih Královská	³ מְלָכִים ב	Pís	Píseň písni	^{5,8,9} שִׁיר הַשִּׁירִים
Iz	Knih proročka Izaiáše	⁴ יִשְׁעִיָּה	Kaz	Knih Kazatel	^{5,8,10} קְהָלֹת
Jer	Knih proročka Jeremiáše	⁴ יֵרֵמְיָה	Pláč	Knih Žalozpěvů	^{5,8,11} אֵיכָה
Ez	Knih proročka Ezechiela	⁴ יְחִזְקֵאל	Est	Knih Ester	^{5,8,12} אֶסְתֵּר
Oz	Knih proročka Ozeáše	⁴ הוֹשֵׁעַ	Dan	Knih proročka Daniela	^{5,12,13} דָּנִיֵּאל
Jl	Knih proročka Joela	⁴ יוֹאֵל	Ezd	Knih Ezdrášova	^{5,13} עֵזְרָא
Am	Knih proročka Amosa	⁴ עָמוֹס	Neh	Knih Nehemiášova	⁵ נְחֵמְיָה
Abd	Knih proročka Abdiáše	⁴ עַבְדֵּיָה	1 Kron	1. knih Kronik	⁵ דְּבַר־יְהִימִים א
Jon	Knih proročka Jonáše	⁴ יוֹנָה	2 Kron	2. knih Kronik	⁵ דְּבַר־יְהִימִים ב
Mích	Knih proročka Micheáše	⁴ מִיכָה			

¹ Tyto knihy tvoří celek zvaný תּוֹרָה.

² ראש počátek, srov. ראש.

³ Patří mezi נְבִיאִים ראשונים.

⁴ Patří mezi נְבִיאִים אחרונים.

⁵ Patří mezi spisy – כְּתוּבִים, pl. m. trp. příč. qal od כתב.

⁶ Pl. m. od תְּהִלָּה – (f.) chvalozpěv, srov. הלל.

⁷ V. st. pl. od מְשָׁלִי přísloví, podobenství.

⁸ Pět svátečních svitků – מְגִלָּה, pl. מגילות.

⁹ שִׁיר píseň, zpěv.

¹⁰ קהל kazatel – sg. f. čin. příč. qal od קהל.

¹¹ Jak ?

¹² Delší text je v řečtině.

¹³ Část textu je aramejsky.

UČEBNICE
BIBLICKÉ
HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

Z anglického originálu A Practical Grammar for Classical Hebrew,
Oxford University Press, 1959,
přeložili ThDr. Josef Hermach a Mgr. Mlada Mikulicová
Recenzoval prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.
Konečnou revizi textu provedl Felix Stanislav Slouka OFM

Vydala Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum, Praha 2003
Prorektor-editor prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc.
Obálku navrhl a graficky upravil Jiří Staněk
Sazba Ondřej Salvet
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

2. české vydání

ISBN 80-246-0623-2